

PREŠOVSKÁ UNIVERZITA

PERIODIKUM AKADEMICKÉJ OBCE PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY

PREŠOV JANUÁR–FEBRUÁR 2000

ROČNÍK IV. č. 1–2 / 2000

PREŠOVSKÁ UNIVERZITA BILANCOVALA

Už tretie stretnutie AO PU * O činnosti AS referoval predseda Dr.h.c. prof. J. Birčák * Správu o stave PU predniesol rektor PU doc. PhDr. K. Feč, CSc. * Hlboká analýza za rok 1999 * Sľubné perspektívy rozvoja univerzity * Obidve prednesené správy uverejňujeme ako prílohu nášho periodika * Diskutujúci vyslovovali súhlas s prednesenými správami.

PU 16. 2. 2000. — Za účasti funkcionárov Rektorátu, dekanov fakúlt, predsedov jednotlivých akademických senátov sa uskutočnilo už tretie stretnutie AO PU, ktorá verejne posúdila najdôležitejšie problémy týkajúce sa PU. Tak znel aj cieľ stretnutia AO, ktorú otvoril a viedol podpredseda AS doc. PhDr. A. Jusko, CSc. (na obrázku).

Ako prvá odznela správa o činnosti AS, ktorú predniesol predseda AS PU Dr.h.c. prof. RNDr. J. Birčák, CSc. Po správe AS sa ujal slova rektor PU doc. PhDr. K. Feč, CSc., ktorý predniesol správu o stave PU.

V diskusii vystúpili doc. R. Dupkala, doc. Leško, doc. Gbuřová, Dr. Milan Kručay, všetci jednohlasne vyslovovali súhlas s prednesenými správami ale zároveň aj dávali návrhy na riešenie problémov, ktoré stoja pred našou univerzitou.

Na mnohé otázky, ktoré boli vznesené v diskusii zodpovedal rektor PU doc. Karol Feč, ktorý sa zároveň poďakoval za

prístup a osobný podiel všetkým tým, ktorí sa o dobré meno Prešovskej univerzity za uplynulé obdobie pričínili.

Predseda vlády SR M. Dzurinda navštívi PU

V rámci výjazdového zasadnutia vlády SR, ktoré sa uskutoční v Prešove, zavíta medzi študentov PU predseda vlády SR M. Dzurinda.

Stretnutie sa uskutoční dňa 24. 2. 2000 o 11.00 hodine v Aule VŠA. Bude to diskusné fórum so študentmi PU na tému „Vizia moderného Slovenska“. Po úvodnom slove rektora PU a premiéra M. Dzurindu bude predseda vlády odpovedať na vznesené otázky študentov a pedagógov Univerzity. Výsledky návštevy budeme publikovať v našom periodiku PU a to už v marcovom vydaní.

Zábery z rokovania Akademickkej obce PU. Ako vidíte na záberoch, účastníci rokovania pozorne sledujú správy, ktoré prednášali predseda AS prof. Birčák a rektor PU doc. Karol Feč. Foto: Krajňák

Verejné predstavovanie kandidátov na rektora PU

Verejné predstavovanie kandidátov na rektora PU sa uskutoční 28. 2. 2000 o 14.00 hodine v aule VŠ. Ako nás informoval predseda volebnej komisie prof. M. Šefara, do stanoveného termínu bolo podaných 6 návrhov, z ktorých VK zaregistrovala 4 platné návrhy.

Všetky návrhy za kandidáta na rektora boli podané na p. doc. PhDr. K. FEČA, CSc.

**Volyby rektora PU sa uskutočnia
1. 3. 2000.**

Zo zasadnutia AS PU

Akademický senát PU

Pred azda najťažším rozhodovaním vo svojej doterajšej takmer trojročnej činnosti sa náš univerzitný senát ocitol na svojom prvom zasadnutí v novom kalendárnom roku (27. januára): mal rozhodnúť o poradi dvoch dôležitých volebných aktov, ktoré pred nami stoja v nasledujúcich týždňoch a mesiacoch, konkrétne o tom, či voľby kandidáta na nového rektora PU sa uskutočnia pred voľbami nového senátu, a teda nového (či staronového) muža do čela univerzity na nasledujúce tri roky vyberie on, terajší „starý“ senát, alebo to bude naopak, čiže najprv sa zvolí nový senát a až ten spomedzi uchádzačov vyberie kandidáta na nového rektora.

Predseda Akademického senátu PU
Dr.h.c. prof. RNDr.
J. Birčák, CSc.

Rozhodovanie to bolo naozaj ťažké, lebo bolo treba brať do úvahy všetky okolnosti a podmienky volieb a zvážiť sa museli aj všetky plusy a mínusy oboch variantov riešenia. Jednak tu boli prísne a neúprosne časové limity volieb stanovene Volebným poriadkom pre voľby kandidáta na rektora Prešovskej univerzity v Prešove, ktorých nedodržanie by mohlo ohroziť právoplatnosť volieb, a potom aj obava z prípadného nevhodného precedensu, ktorý by nesprávnym rozhodnutím mohol nastať. Po dlhšej diskusii, v ktorej vystúpili aj zástupcovia akademických senátov jednotlivých fakúlt a dôležité slovo mal v nej univerzitný právnik dr. Ilaščík (podal právny výklad príslušných ustanovení vysokoškolského zákona a Štatútu PU), akademický senát našej univerzity (pomerom hlasov 15 za, jeden sa zdržal hlasovania, nikto nebol proti) za právne čistejší a aj prakticky lepšie zvládnuteľný uznal variant, podľa ktorého ako prvé sa uskutočnia voľby kandidáta na rektora PU terajším senátom a až po nich sa uskutočnia voľby nového senátu (rozhodnutie o potrebných opatreniach na zabezpečenie volebných aktov si senát ponechal na svoje ďalšie, mimoriadne zasadnutie).

Zároveň AS PU rozhodol, že ešte pred voľbami kandidáta na rektora PU zvolá zhromaždenie Akademickú obec PU, na ktorom zloží účty zo svojej práce za uplynulé funkčné obdobie (na tomto mieste prosí všetkých členov Akademickú obec o účasť na zhromaždení a tak o využitie možnosti verejne vyjadriť svoje pripomienky k činnosti senátu a celej

univerzity v uplynulom období, prípadne podať svoje návrhy na zlepšenie práce v nasledujúcich mesiacoch a rokoch).

V ďalšej časti svojho programu AS PU prerokoval a schválil navrhované zmeny v Štatúte PU a v Štatúte FF PU, týkajúce sa nastávajúcich volieb akademických funkcionárov a orgánov PU a FF PU

(senáty ostatných fakúlt podobné úpravy na schválenie zatiaľ nepredložili), vyvolané Zákonom NR SR, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 172/1990 Zb. o vysokých školách v znení neskorších predpisov (v prípade návrhu zmien v Štatúte FF PU senát návrh schválil s pripomienkou, že navrhnuté zaradenie vedeckých pracovníkov v rámci kategorizácie skladby učiteľsko-zamestnaneckej časti Akademickú obec fakulty do kategórie „zamestnanci“ nezohľadňuje odbornosť týchto pracovníkov, preto odporúča ich zaradenie do kategórií učiteľov diferencované podľa stupňa vedecko-odbornej kvalifikácie).

Bohatá diskusia vznikla aj k materiálu rektora PU Správa o podiele Rektorátu Prešovskej univerzity na zabezpečení chodu PU a jej rozvoja (p. rektor sa pre iné povinnosti na zasadnutí nezúčastnil, preto na otázky a pripomienky senatorov reagovali prítomní prorektori doc. Belejkaníč a dr. Pavelka, ako aj kvestor Ing. I. Gula). Diskutujúci na jednej strane (prof. Šefara, prof. Birčák a i.) vyzdvihli pozitívnu správu (najmä to, že podáva dobrý obraz o dosiahnutých výsledkoch, čo zároveň svedčí o životaschopnosti univerzity, ďalej napríklad úspechy v rozvoji informačného systému a iné), ale vyjadrovali sa (prof. Birčák, doc. Jusko a i.) aj v tom zmysle, že v nej do istej miery chýba sebareflexia, analyticko-hodnotiaci aspekt prístupu k evidovaným

činnostiam a že teda nedala uspokojivé odpovede na niektoré dôležité otázky (napríklad ako sa podarilo splniť nové úlohy, ako vedenie PU hodnotí činnosť svojich oddelení, výsledky racionalizačných opatrení a spoluprácu fakúlt, ktoré úlohy sa nedarí riešiť atď.). Vcelku senát skutočnosť, že správa bola vypracovaná a prednesená, označil za pozitívum.

Na svojom mimoriadnom zasadnutí 3. februára 2000 AS PU rozhodol o potrebných opatreniach súvisiacich s voľbami kandidáta na rektora PU a univerzitného akademického senátu; zhromaždenie Akademickú obec PU sa uskutočnilo 16. februára t. r. (streda) o 14.00 hodine (v aule VŠA) a v jeho programe boli dva hlavné body: 1. Správa o činnosti AS PU za uplynulé funkčné obdobie, ktorú predniesol jeho predseda prof. J. Birčák, a 2. Správa o stave Prešovskej univerzity, podaná p. rektorom doc. K. Fečom, CSc. Na realizáciu volieb kandidáta na rektora senát zvolil volebnú komisiu, zloženú tak, aby v nej mala svoje zastúpenie každá fakulta: prof. Šefara - FHPV, doc. Bartko - FF, Dr. Cap - PBF, študentka Semanová - GBF, študent Bábel - PF (na svojom následnom stretnutí si komisia zvolila svojho predsedu - prof. Šefaru - a dohodla najbližšie kroky svojej činnosti).

rozhodol o voľbách

V ďalšej časti programu si senát vypočul informáciu p. rektora o výsledkoch zasadnutia Slovenskej rektorskej konferencie (bolo 27. januára) a o podpísaných dohodách o vzájomnej spolupráci medzi Rektorátom Prešovskej univerzity a Krajským úradom v Prešove a Rektorátom Prešovskej univerzity a mestom Prešov; rovnako senát vzal na vedomie aj prvú informáciu kvestora PU Ing. Gulu o príprave rozpočtu univerzity na rok 2000 a dohodol s ním ďalší postup prípravy a schvaľovania tohto rozpočtu.

(lo)

Bohaté aktivity rektora PU

Len za uplynulý rok 1999 rektor PU doc. PhDr. K. Feč, CSc., rokoval viac než 50-krát na rôznych úrovniach o problémoch PU, jej rozvoji a perspektívach s predstaviteľmi mesta, okresu, kraja, Slovenskej lektorskej komisie, Ministerstva školstva, a ďalšími inštitúciami, predstaviteľmi vlády SR, zástupcami cirkví, poslancami NR SR, odborármi, menovite aj s predsedom NR SR J. Migašom, predsedom ÚS SR a prijal aj mnohých zahraničných hostí z Poľska, Grécka, Anglicka, Francúzska, Ukrajiny a niektorých ďalších štátov, čo svedčí o vysokej aktivite rektora pri riešení najdôležitejších problémov stabilizácie PU ako mladej, ktorá sa postupne zviditeľňuje nielen doma ale aj vo svete.

Zábery z predposledného zasadnutia Akademického senátu PU.

Dekani fakúlt pozerajú za seba i pred seba

Prvé mesiace začínajúceho nového roka sú spojené s rôznymi hodnoteniami ale aj predsavzatiami. Preto v tomto zmysle redakcia nášho periodika PU sa rozhodla osloviť niektorých dekanov jednotlivých fakúlt, aby odpovedali na naše otázky:

1. Čo priniesol z ich pohľadu rok 1999 pri rozvoji ich fakúlt.

2. Čo očakávajú od roku 2000 do ktorého sme nedávno vstúpili.

**Doc. Ing. P. Kuzmiš, CSc.,
dekan FHPV PU**

— Na začiatku nášho funkčného obdobia od 1. 7. 1997 vedenie FHPV PU vychádzalo pri tvorbe stratégie fungovania fakulty zo stavu spoločenského prostredia a jeho vplyvu na chod vysokých škôl a z potrieb vývoja fakulty.

Pri riešení problémov sme brali do úvahy existujúce tempo obnovy a obsahu vysokoškolského štúdia nadväznosti na rast vedecko-technických poznatkov, vývojovú diverzifikáciu vysokoškolských inštitúcií, vytváranie pružných riadiacich štruktúr s postupným uplatňovaním trhových ekonomických nástrojov v činnosti vysokých škôl i procesy internacionalizácie vzdelávania. Za tejto situácie jednou z rozhodujúcich oblastí pozornosti vedenia fakulty sa stala finančná stabilizácia s cieľom postupného obnovenia tvorby zdrojov z iných než rozpočtových prostriedkov. Takto získané prostriedky následne využili na sanáciu hmotných potrieb kateder, krytie prevádzkových potrieb a osobnú stimuláciu pracovníkov fakulty.

Cieľom obnovenia finančnej stability bol dosiahnutý už rok po nástupe vedenia do funkcií. Nasledujúce obdobie rokov 1998-1999 znamenalo tvorbu zdrojov na rozvojové programy, ktoré vedenie fakulty formuluje každoročne ako priority smerujúce do celkového zlepšenia materiálnych podmienok práce učiteľov, ďalších zamestnancov i študentov vrátane možnosti iných foriem realizácie záujmov, kurzov v našich učebno-výcvikových zariadeniach. Ide napríklad o odovzdanie multimediálnej učebnej v hodnote takmer 1 mil. Sk, zrealizovanie druhej etapy rekonštrukcie učebno-výcvikových zariadení FHPV PU na Morskou oku a Domaši, modernizáciu výpočtovej a kancelárskej techniky na katedrách a pracoviskách fakulty, nákup didaktickej techniky či rekonštrukcia zasaďačky dekanu fakulty.

V uvádzaných súvislostiach treba zdôrazniť, že ide o mimorozpočtové prostriedky, ktorými v značnej miere nahradzujeme dlhodobé deficitné financovanie zo štátneho rozpočtu. Tento deficit predstavuje vo vzťahu k FHPV PU cca 5 mil. korún ročne.

Významné bolo aj začatie výučby na nových študijných špecializáciách a zlepšenie kodifikačnej štruktúry. Udržal sa trend skvalitnenia štruktúry publikačnej činnosti, vrátane zahraničnej.

— Terajšiemu vedeniu fakulty sa končí funkčné obdobie 30. 6. 2000. Naše predstavy aj želania treba vnímať v tejto súvislosti. Návrh priorit na rok 2000, predložený vedením fakulty, je orientovaný na tri základné oblasti:

1. Rozhodujúce úlohy s garanciou riadiacich zložiek fakulty a v spolupráci s vedením PU. Ide najmä o ďalšiu etapu reštrukturalizácie fakulty, a to v kontexte s rozvojovými zámermi PU. Ďalej na modernizáciu učebni s dôrazom na didaktickú techniku a dokončenie začatých projektov a to v rámci stratégie „obnova didaktického prostredia“.

2. Úlohy realizované v spolupráci vedenia FHPV PU a kateder fakulty podľa návrhov, ktoré predložili vedúci kateder a pracovísk, kde je nutná spolupráca (najmä finančná) a koordinácia vedenia a kateder.

3. Úlohy realizované v gescii kateder.

Naším želaním je teda plnenie prijatých priorit k ďalšiemu skvalitneniu fakulty. samozrejme, trvalou úlohou je skvalitňovanie vedecko-pedagogickej štruktúry a úrovne pracovísk FHPV PU, príprava ďalších študijných odborov a špecializácií. Želal by som si aj stabilizáciu vonkajšieho prostredia a jeho jasné pravidlá vo vzťahu k fungovaniu vysokých škôl.

**Doc. PhDr. M. Turek, CSc.,
dekan PF PU**

1. Čo považujete za najväčší úspech PF PU v roku 1999

— Bola zavedená výučba predškolskej pedagogiky a výučba prehlbenej špecializácie anglického jazyka v spolupráci s Ústavom národnostných štúdií a cudzích jazykov.

— Realizácia rigorózneho pokračovania a doktorandského štúdia.

— Príprava a uskutočnenie 2 medzinárodných vedeckých konferencií:

1. „Príprava učiteľov - elementaristov na prahu nového tisícročia“.

— Vyvrcholením osláv 50. výročia vzniku PF bolo slávnostné zasadnutie Vedeckej rady PF PU za účasti vyše 250 pozvaných učiteľov a študentov, akademických funkcionárov, dekanov a popredných osobností zo spoločenského života.

2. Aké sú priority PF PU pre rok 2000

— Potreba rozšíriť výučbu prehlbenej špecializácie cudzích jazykov vo všeobecnom základe.

— Stabilizácia termínov rigorózných skúšok.

— Realizácia internej a externej formy doktorandského štúdia, prijímanie ďalších záujemcov o vedeckú prácu.

— Začatie vydávania zborníka vedeckých štúdií PF PU „Acta paedagogicae universitatis Pressoviensis“.

— Skvalitnenie výučby výpočtovej techniky vo všetkých formách štúdia.

— Otvorenie učebne pre výučbu výpočtovej techniky. Pre študentov a učiteľov vybavenie multimediálnej miestnosti počítačmi.

**Prof. ThDr.
Štefan Pružinský, CSc.,
dekan Pravoslávnej
bohosloveckej fakulty PU**

Rozvoj a perspektívy PBF PU

Na konci starého a začiatku nového roka každá spoločenská významná inštitúcia hodnotí dosiahnuté výsledky vo svojej celoročnej činnosti a nastoľuje nové plány a perspektívy svojho rozvoja. Školy, najmä však vysoké, sú významnými spoločenskými inštitúciami a ich činnosť musí byť zameraná na všestranný rozvoj národa a všetkých rozhodujúcich oblastí jeho života. Nemusíme zdôrazňovať, že k rozhodujúcim oblastiam zdravého vývoja národa patrí aj oblasť duchovného života. A z toho hľadiska teologické školy plnia mimoriadne dôležitú úlohu. Toto si plne uvedomuje aj naša Pravoslávna bohoslovecká fakulta ako súčasť dobre sa rozvíjajúcej Prešovskej univerzity. Hovoríme tak napriek tomu, že sú aj problémy, ale tie majú svoj pôvod v inej oblasti.

Naša fakulta dosiahla viaceré vytýčené ciele a uskutočnila viaceré plánované zábery. Za dôležité považujeme zriadenie katedry byzantskej teológie, ktorej poslaním je približovanie veľké a dodnes ešte neoceneného duchovného bohatstva a dedičstva Byzancie a jej Cirkvi. Byzantológia sa študuje na všetkých významných svetových univerzitách a preto bolo logické, aby sa študovala aj na našej univerzite. Hoci katedra existuje len druhý rok, už sa na nej uskutočnila habilitácia na docenta. Docentom sa stal popredný slovenský historik a byzantológ pán PhDr. Alexander Avenarius, CSc., ktorý je známy všetkým vysokým školám humanitného smeru na Slovensku, ale najmä v zahraničí. Bola vydaná aj prvá vysokoškolská učebnica pod názvom Byzantská teológia I. 247 s. Ďalšie sa pripravujú.

Považujeme taktiež za úspech našej činnosti to, že sme začiatkom tohto školského roka mohli prijať prvých študentov na nový študijný odbor - sociálna práca, ktorý bol akreditovaný. Záujem o toto štúdium bol zo strany stredoškôľakov, ale najmä zo strany tých, ktorí už pracujú v sociálnej sfére, ale pre túto prácu nemajú potrebné vysokoškolské vzdelanie. Polročné zápočty a skúšky ukázali, že títo študenti sú schopní dosahovať mimoriadne študijné výsledky.

Treba však spomenúť aj problémy, ktoré fakulta nemôže riešiť sama. Na prvom mieste sú to obmedzené priestory, ktoré za 10 rokov práce vo zväzku univerzity sa nepodarilo ani sčasti vyriešiť. Naše iniciatívy predložené vyšším štátnym orgánom zatiaľ nenašli žiadnu odozvu. Nie je to len náš problém, ale všetkých teologických fakúlt na Slovensku. Z tohto dôvodu musíme prijímať iba obmedzený počet študentov, hoci záujem o štúdium na našej fakulte je stále značný. Druhým problémom sú obmedzované finančné prostriedky, ktoré nestačia ani na bežnú prevádzku. O naplňovaní rozvojových plánov a iniciatív nemožno ani len hovoriť, hoci je to na škodu nášho regiónu, ktorý bol trvalo a nadmerne zaznávaný: kultúrne, duchovne, materiálne i spoločensky.

Chce sa nám veriť, že budúcnosť bude iná. Z našej strany urobíme všetko potrebné: vo vzdelávacej, výchovnej, vedeckej i duchovnej činnosti. Bude to súčasne dar k 50. výročiu našej fakulty, ktoré chceme oslaviť predovšetkým obetavou prácou. Fakulta bola založená 10. októbra 1950.

Nový prezident Slovenskej rektorskej konferencie

Na poslennom zasadnutí Slovenskej rektorskej konferencie (8. 2. 2000) bol do funkcie prezidenta Sloven-

skej rektorskej konferencie zvolený rektor TU v Košiciach **Dr.h.c. doc. Miloš Somora, CSc.** V tejto nefahkej a zložitej ekonomickej situácii čakajú novozvoleného prezidenta **M. Somoru** nefahké a náročné úlohy, pretože ekonomickej situácia škôl je kritická.

Iste bol by novozvolený prezident rád, keby sa počas jeho obdobia pripravil a nadobudol účinnosť nový zákon o vysokých školách. Pri tejto príležitosti by mali byť i rektori VŠ a univerzít významne nápomocní. Tak isto by si želal aby sa začalo diskutovať s vládou o doktríne smerovania VŠ. Tá na základe analýzy stavu a prvých otázok, ktoré Slovensko dostane na tému vysokého školstva, pri úvodných prístupových rozhovoroch do EÚ pevne a záväzne stanoví kam sa budú naše univerzity a VŠ uberať v krátkodobom horizonte.

Riešiť nahromadené problémy nášho vysokého školstva, do značnej miery, bude závisieť aj od nového prezidenta SRK, ktorému PU želá v nefahkej práci veľa úspechov, sil a odhodlania realizovať všetko to, čo prospeje pre ďalší rozvoj našej spoločnosti. Sme presvedčení, že pán prezident bude vehementne presadzovať, aby sa SRK dostala do zákona a tak získala primerané postavenie a vážnosť.

- red -

Čo je úlohou?

Vysoké školy sú vrcholné vzdelávacie a vedecké inštitúcie. Predstavujú inštitúcie, ktoré majú najvyššiu vedomostnú úroveň. Hlavnou úlohou VŠ je poskytovať najvyššieho stupňa vzdelávania intelektuálne najvyspelejšej skupine obyvateľstva. Spoločenská potreba vysokoškolsky vzdelaných odborníkov vychádza z potrieb hospodárskej a nadvstavbovej sféry. Vysokoškolské štúdium má podľa spoločenskej potreby tri stupne: bakalárske, magisterské (doktorské, inžinierske) a doktorandské. Efektívnosť vynakladania finančných prostriedkov závisí od zosúladenia štruktúry vzdelávania so spoločenskou potrebou.

Prvoradou podmienkou rozvoja vysokého školstva je obnovenie spoločenskej vážnosti, ktorá je spoločensky hodnotná jednak podielom, ktorý je spoločnosť ochotná do vzdelávania vložiť a ako je ochotná pracovníkov tejto sféry oceniť. Bez primeraného finančného ocenenia tejto významnej spoločenskej funkcie vysokých škôl a ich pracovníkov bude trend postupného úpadku vysokoškolského vzdelávania pokračovať a Slovensko postupne stratí devízu, ktorou bola vysoká úroveň vzdelanosti národa.

120 rokov

Už 120 rokov preletelo nad Prešovom od tej doby, keď 12. 9. 1880 bola slávnostne otvorená budova seminára a začali sa prednášky na Vysoké škole bohosloveckej. Táto vysoká škola (Academia theologia) stála takmer celých sto rokov na mieste dnešného nového divadla a hotela Dukla. V roku 1937 tu študovalo 40 bohoslovcov, počas druhej svetovej vojny až 44.

Doc. ThDr. František Janhuba, dekan Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulty PU

Bohoslovecká akadémia v Prešove bola násilne zatvorená v deň likvidácie gréckokatolíckov – 28. 4. 1950, hneď po tzv. „Prešovskom sobore“, keď komunistická vláda zrušila Gréckokatolícku cirkev.

V roku 1950 ako prvá bola zrušená naša vysoká škola, v nasledujúcich mesiacoch desať ďalších katolíckych teologických fakúlt v bývalej ČSR a ostali len bohoslovecké fakulty v Bratislave a v Prahe (tá bola potom z Prahy po troch rokoch (1953) premiestnená do okresného mesta Litoměřice). Po povolení obnovenia činnosti Gréckokatolíckej cirkvi v roku 1968 Svätým Otcom menovaný ordinár Mons. Ján Hirka sa usiloval o obnovenie teologického štúdia pre svojich bohoslovcov v Prešovskej diecéze. Ale toto nebolo dovolené štátnou správou.

Našich bohoslovcov v obmedzenom počte (štátny numerus clausus) študovali po roku 1968 v Bratislave a sem-tam niekto aj v Litoměřiciach.

V Bratislave medzi pedagógmi sme mali iba jedného lektora pre liturgiku a cirkevný spev.

Až v roku 1990 Mons. Hirka už ako sídelný prešovský biskup mohol obnoviť v Prešove teologickú fakultu, ktorá ako prvá v bývalej ČSR umožňovala štúdium teológie aj laikom (samozrejme i ženám). Od roku 1992 do roku 1999 na našej GBF absolvovalo štúdium 560 študentov, z toho 158 bohoslovcov. V tomto roku študuje na GBF PU 123 bohoslovcov a 146 laických poslucháčov. Tieto tri výročia (120. výročie vzniku, 50. výročie likvidácie a obnova fakulty pred desiatimi rokmi) si chceme tohto roku v jeseni pripomenúť odborným seminárom.

Obnovením fakulty v roku 1990 bolo nutné vybudovať pedagogický zbor od počiatku. V tomto roku má naša fakulta jedného profesora, troch docentov, osem odborných asistentov, šesť asistentov a štyroch externých pracovníkov. Väčšina našich pedagógov pôsobí samozrejme iba na čiastočný úväzok. Hostovali u nás dvaja pro-

fesori z Poľska. Deväť našich pedagógov študuje na postgraduálnom štúdiu v zahraničí – Krakov 4, Lublin 2, Olomouc 2, a jedna v Prahe. Päť našich pedagógov si dopĺňa vzdelanie na domácich univerzitách. Sedem našich študentov študuje v zahraničí.

V novembri 1998 sa konal na našej fakulte Medzinárodný odborný seminár pri príležitosti 180. výročia založenia Prešovského biskupstva, 30. výročia obnovenia činnosti Gréckokatolíckej cirkvi, 110. výročia narodenia božieho služobníka biskupa P. P. Gojdiča.

V roku 1999 sme mali Medzinárodnú konferenciu pod názvom „Človek v spektre pohľadu“, kde vedľa slovenských pedagógov prednášali dvaja z ČR a jeden z Poľska. V novembri usporiadala naša fakulta (pedagógovia spolu so študen-

technikou dekanát, miestnosť tajomníka a miestnosti všetkých katedier.

Naši laickí poslucháči viackrát prejavili želanie, aby tí, ktorí majú vysokoškolské internáty, boli umiestnení v jednej budove. K ich spoločenstvu by sme radi pripojili vysokoškolského kaplána (kňaza), ktorý by sa staral nielen o študentov našej fakulty, ale aby podľa osobného prania bol nápomocný i študentom ostatných fakúlt našej univerzity v riešení ich problémov. Kiež by sa nám to podarilo – bude to určite na prospech všetkých.

V tomto roku chcem s teologickými fakultami doma i v zahraničí prehĺbiť spoluprácu a vo väčšej miere ponúknuť našim študentom medzifakultné štúdium.

Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulty

tami) vedeckú konferenciu pri príležitosti 10. výročia „nežnej revolúcie“. Zborník prednášok z tejto konferencie vyjde ešte v tomto mesiaci – vo februári 2000.

Naši pedagógovia a fakulta sa podieľali v posledných troch rokoch na troch medzinárodných seminároch Diecézneho katechetického strediska pri Biskupskom úrade v Prešove. V zborníkoch prednášok z tohto katechetického seminára vyšlo tiež sedem prednášok našich pedagógov.

Našou radosťou je vydanie teologickej revue našej fakulty s názvom „Theologos“. Prvé číslo vyšlo minulého roku (1999), druhé a tretie číslo vyjde koncom februára tohto roku.

Naša fakulta podľa vzoru iných teologických fakúlt prešla na šesťročné štúdium. Preto nutne potrebuje zriadenie a obsadenie nových siedmich pedagogických miest (jedného profesora teologických disciplín, jedného docenta pre katedru pedagogiky a päť miest asistentov); ako ostatné fakulty Prešovskej univerzity potrebujeme i my nových asistentov pre vedenie seminárov. Nutne potrebujeme vybaviť počítačovou

Ďakujeme všetkým, ktorí nám v minulých rokoch pomáhali a prosíme o ďalšiu pomoc, aby naša fakulta mohla čo najviac rozdávať mladým ľuďom dobro, Kristovu pravdu a lásku a bola prínosom pre našu krásnu slovenskú vlasť a pre všetky krajiny, kde budú pôsobiť naši absolventi.

VEDECKÝ SEMINÁR

V zasadaacej miestnosti dekanátu FF PU sa na sklonku roka 1999 uskutočnil vedecký seminár „Šarišský rodák Michal Bosák americký a slovenský bankár“, ktorý zorganizovala katedra dejín a archívnicka FF PU a spoločnosť Michala Bosáka. Na seminári odzneli referáty na témy: Michal Bosák v československom bankovníctve, Šarišský rodák Michal Bosák – americký bankár, Michal Bosák a jeho odkaz pre súčasné slovenské bankovníctvo a posledný referát, ktorý predniesol Philip R. Tuhy z univerzity Wilkes-Barre, USA, Michal Bosák a jeho odkazy pre súčasných amerických Slovákov. -red-

Mons. Ján Hirka, prešovský sídelný biskup

Budova Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulty PU

Múdry
človek má
tri
vlastnosti:
sám robí
to, čo radí
druhým,
nikdy nič
nerobí
proti sprá-
vodlivosti
a trpezlivo
znáša
slabosti
vôkol seba.

Dohoda

Na Prešovskej univerzite 17. 1. 2000 bola za účasti prednostu Krajského úradu v Prešove Ing. Jozefa

– tvorbe a realizácii projektov rozvoja Prešovského kraja,
– vo vzájomnom skvalitňovaní

nosť realizovať spoluprácu v jednotlivých oblastiach činnosti, na rôznych úrovniach riadenia, na obidvoch inštitúciách:

výskumnej činnosti rektorátu a fakúlt PU,
– v organizovaní a koordinácii návštev a výjazdových zasadnutí predstaviteľov vrcholných orgánov štátnej správy, poslancov NR SR, významných hostí atď.
– v poskytovaní si vzájomnej a lektorskej pomoci.
Inštitúcie si vymenia organizačné

s jeho realizáciou strany poverili:
– za krajský úrad v Prešove Mgr. Miroslava Murajdu, zástupcu prednostu Krajského úradu v Prešove,
– za rektorát PU PaedDr. Jozefa Pavelku, CSc., prorektora pre rozvoj PU.
Podobná dohoda bola podpísaná aj medzi mestom Prešov a Prešovskou univerzitou, ktorú podpísal za

O vzájomnej spolupráci

Poláčka a rektora PU doc. PhDr. K. Feča, CSc., podpísaná dohoda o vzájomnej spolupráci medzi oboma inštitúciami.

Obe strany vedení záujmom prehĺbiť a rozšíriť vzájomnú súčinnosť v rozvoji Prešovského kraja, osobitne v oblasti školstva, národnej a regionálnej kultúry, spoločenského života a medzinárodnej spolupráce, rešpektujúc osobitosti poslania a postavenia oboch inštitúcií prijali túto dohodu o vzájomnej spolupráci.

Inštitúcie v súlade s Programom rozvoja Prešovského kraja a Projektom rozvoja Prešovskej univerzity v Prešove sa budú usilovať svoju čin-

komunikácie, výmene informácií a konštruktívnej spolupráce právnických osôb a pracovníkov, ktorých zriaďovateľom sú zmluvné strany,

– spoločnej prezentácii a propagácii výsledkov činností obidvoch inštitúcií a prezentácii výsledkov spoločnej práce v rámci Prešovského kraja i mimo neho,
– v rozvoji vzťahov s krajinami v zahraničí,

– v skvalitňovaní odbornej prípravy profesionálnych a dobrovoľných pracovníkov kultúry, občianskych záujmových združení,

– spolupráci v rozvoji materiálo-technickej a priestorovej výstavby inštitúcií,

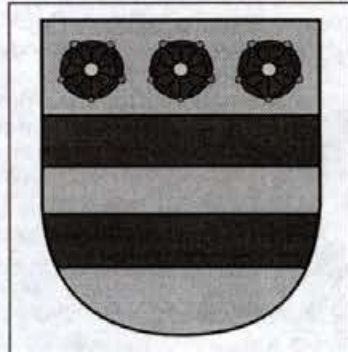
– v koordinácii činností pri zabezpečovaní rastu kvalifikovanosti učiteľov v Prešovskom kraji,

– v realizácii vybraných aktivít (napr. pedagogických a odborných praxí študentov, prieskumov v stredných školách a základných školách, pre potreby projektovej a vedecko-

poriadky a zoznamy pracovísk, ktorých sú zriaďovateľmi so základnými údajmi. Následne poveria svoje pracoviská informovať sa o pripravovaných aktivitách a zámeroch v nasledujúcom období, zabezpečiť vzájomnú konzultáciu o možnej spolupráci a jej podobe na vytypovaných aktivitách, zabezpečiť vzájomné pozývanie na jednotlivé aktivity pri dohodnutých spoločných aktivitách, predkladať vedeniam inštitúcií na odsúhlasenie scenár konkrétneho podujatia. Po vzájomnej dohode delegovať do prípravných výborov, komisií a orgánov zástupcov inštitúcií vybavených príslušnými kompetenciami. Poskytovať si vzájomnú pomoc a sprostredkovanie kontaktov na požiadanie v súlade s cieľmi tejto dohody.

Inštitúcie sa dohodli jedenkrát ročne zhodnotiť plnenie tejto dohody za účasti zástupcov spolupracujúcich pracovísk. Gestorom priebežného plnenia tejto dohody, ako aj riešenia konkrétnych otázok súvisiacich

mesto Prešov primátor mesta Prešov Ing. Juraj Kopčák a rektor PU doc. PhDr. Karol Feč, CSc.

Gestorom priebežného plnenia dohody ako aj riešenia konkrétnych otázok súvisiacich s jeho realizáciou strany poverili: za mesto Prešov Mgr. E. Stahovca - prednostu Mestského úradu v Prešove a za rektorát PU PaedDr. J. Pavelku, CSc., prorektora pre rozvoj PU. -red-

Kolégium rektora PU

V prvej polovici februára sa uskutočnilo zasadanie kolégia rektora PU, ktoré okrem iného sa zaoberalo rozpočtom univerzity na rok 2000.

Po úvodnom slove rektora doc. PhDr. K. Feča, CSc., o súčasnom stave rozpočtu informoval kvestor PU Ing. Igor Gula, ktorý podčiarkol, že aj rozpočet PU je v tomto roku v niektorých položkách vyšší ako vlni, nezohľadňuje v plnej miere nárast cien energií. Objem investícií vyčlenených na mzdové prostriedky je v tomto roku nižší o 3,6 mil. korún, čo celkove svedčí o nepriaznivej situácii. Podobne, ako ostatné školy, ani my si netrúfame, že by bol rozpočet na rok

2000 dostačujúci, uviedol to pre naše periodikum kvestor PU Ing. I. Gula.

Vedenie PU pripravuje rozpis rozpočtu v rámci ktorého je k dispozícii 5 alternatív. Týmto alternatívami sa budú zaoberať vedenia fakúlt a následne aj akademický senát. Univerzita stojí v sú-

visiačnej špecifickými problémami o ktorých sme MŠ SR informovali" dodal Ing. Gula.

V súčasnosti na PU študuje vyše 6000 študentov, ktorí čakajú ako dopadne semester, ktorý sa začal na niektorých fakultách už 14. 2. 2000.

K problémom rozpočtu sa vyjadrovali najmä de-

O ROZPOČTE NA ROK 2000

časnosti pred dilemou vyriešenia havarijných stavov, ktorých odstránenie bez finančných prostriedkov z istých rezerv nie je možné. Medzi také patrí napríklad preborenie podláh po predchádzajúcom sadnutí priečok v dvoch objektoch, či nefunkčné núdzové osvetlenie.

Podľa kvestora PU univerzita „tlačí pred sebou“ deficit z vlaňajšieho roka v dvoch rovinách. Ťažiskovým problémom sú nielen neuhradené faktúry v objeme vyše 5 mil. korún ale chýba zhruba 80 % z požadovaných financií na prevádzkové náklady školy.

„Univerzita sa

kani fakúlt a to aj z pohľadu realizácie 10% prepúšťania nepedagogických pracovníkov, čo je neúnosné z hľadiska zabezpečenia úloh ako na samotnom rektore tak aj na jednotlivých fakultách. V závere zasadnutia kolégia rektora informoval rektor kolégium o záveroch rokovania Slovenskej rektorskej konferencie, ktorá za nového prezidenta zvolila rektora TU v Košiciach Dr.h.c. doc. Ing. Miloša Somoru, CSc.

KONFERENCIA K HUMANITE

Ústredný sekretariát Slovenského Červeného kríža v Bratislave a Prešovská univerzita v spolupráci s Krajským úradom v Prešove zorganizovali dňa 22. februára 2000 pod záštitou prezidenta SČK PhDr. Milana Kručáya, CSc., konferenciu k medzinárodnému humanitnému právu a humanitnému právu.

Prednášali poprední odborníci v tejto oblasti zo Slovenska. Konferencie sa zúčastnili primátori miest, zástupcovia armády, učitelia a študenti vysokých škôl, ako aj predstavitelia cirkví, spoločenského, kultúrneho a politického života.

Záber z rokovania kolégia rektora PU

Niekoľko postrehov

Pracovná skupina PU sa svojho času zúčastnila pracovného pobytu na Aristotelovej univerzite v Tessalonikách (Grécko) v rámci projektu TEMPUS. Tento pobyt bol zameraný na poznávanie a analýzu riadenia univerzity, na získanie informácií pre komparáciu organizačnej štruktúry a fungovania vrcholového manažmentu univerzity. Pracovná skupina v zložení: doc. ThDr. I. Belejkaníč, CSc., prorektor PU, Ing. I. Gula - kvestor PU, PaedDr. J. Pavelka, CSc., prorektor PU a Mgr. J. Zozulák

Doc. I. Belejkaníč

Táto skupina počas pracovnej cesty mala možnosť stretnúť sa s rektorom Aristotelovej univerzity v Tessalonikách, s prorektormi, dekanom PbF a viacerými vedúcimi pracovníkmi na pracoviskách univerzity. Nad rámec pracovného programu sa stretla s ministrom poľnohospodárstva Cyperskej republiky a poslancom za vládnucu parlamentnú stranu PASOK. Pozornosť delegácii venoval aj zástupca honorárneho konzulátu SR v Tessalonikách.

Na základe informácií získaných počas pracovného pobytu možno uviesť nasledujúce fakty: Aristotelova univerzita v Tessalonikách sa člení na 7 fakúlt so 41 sekciami s celkovým počtom 74 000 študentov. Na univerzite pôsobí 2000 pedagogických pracovníkov a 2000 ostatných pracovníkov. Táto univerzita je najväčšou na Balkáne a zaujíma významné postavenie v rámci Európy ale aj Sveta. Najväčším orgánom univerzity je (AS), ktorý pozostáva zo 110 členov a to v nasledujúcom zložení: rektor, 2 prorektori, 7 dekanov, 41 predsedov sekcií (profesori), 41 študentov - zástupcov jednotlivých

technický úsek. Predsedom AS je rektor. AS má dvojročné funkčné obdobie, zasadá 2x mesačne a rozhoduje o nasledujúcich záležitostiach:

— zriaďovanie nových študijných odborov a to na základe návrhov dekanovských rád, nových fakúlt a pracovísk a posila požiadavky na MŠ.

— prerokúva rozpočet, ktorý podľa metodiky MŠ rozdeľuje na fakulty a pracoviská univerzity.

— najvyšším výkonným orgánom univerzity je rektorská rada, ktorú tvorí rektor, dvaja prorektori a to prorektor pre ekonomické záležitosti a prorektor pre študijné a ostatné záležitosti, vedúci kancelárie rektora, ktorý je bez hlasovacieho práva a ako nestály členovia sú traja riaditelia úsekov (technický, ekonomický, vnútornej správy) a jeden zástupca študentov.

Ing. I. Gula

Rektorská rada prostredníctvom kancelára rektora centrálne riadi univerzitu v týchto oblastiach: ekonomickej, zahraničných vzťahov, vnútornej prevádzky, služieb, informačného systému a knižnice.

Univerzitný manažment sa vôbec nezaoberá otázkami súvisiacimi s ubytovaním študentov, nakoľko študentské domovy sú priamo riadené a financované Ministerstvom mládeže.

UNIVERZITNÁ KNIŽNICA

Univerzitná knižnica Aristotelovej univerzity má vo svojom depozite 2 milióny zväzkov, riadi ju riaditeľ a chod zabezpečuje 35 pracovníkov. Súčasťou knižnice je študovňa s kapacitou 1500 miest. Ročne univerzita centrálne sprava

vých sekcií, 15 profesori, 3 riaditelia (úsek vnútornej správy), ekonomický a

cúvava 20 000 zväzkov a 3 a pol tisíc časopisov. Študovňa je otvorená každý deň od 8.00 - do 20.00 h a počas skúšobného obdobia do 24.00 hodiny.

Na rektoráte je zriadené aj oddelenie pre zahraničné styky, ktoré

Dr. J. Pavelka

z pracovného pobytu v Tessalonikách

má riaditeľa a 6 pracovníkov. Poslaním oddelenia je celouniverzitne koordinovať obojstranné zahraničné aktivity a poskytnúť celouniverzitné komplexné služby.

Informačné centrum Aristotelovej univerzity je najväčším svojho druhu na Balkáne a základným poslaním je: - zabezpečovať celosvetové elektronické služby pre cca 10 000 užívateľov siete a 7000 mobilných telefónnych staníc internej siete.

v Grécku

Štúdium na fakultách AU je 4- až 5-ročné a bezplatné (štúdium je bez poplatkov, strava a učebnice sú zdarma).

ŠPORTOVÁ ČINNOSŤ NA UNIVERZITE

Univerzita je vybavená komplexom športovísk. Športová činnosť je financovaná z rozpočtu fakulty a je koordinovaná riaditeľom a vedúcimi jednotlivých športov výlučne na dobrovoľnej báze. V rámci univerzít v Grécku existujú riadne organizované súťaže individuálnych a kolektívnych športov. Študenti, ktorí sú členmi Študentskej únie môžu v rámci voľných hodín využívať všetky športoviská bezplatne.

Zapísal M. Rusinko

Katedra slovenského jazyka a literatúry na FHPV Prešovskej univerzity vyvíjala v roku 1999 okrem pedagogickej činnosti aj ďalšie aktivity.

Medzi najvýznamnejšie udalosti našej katedry i fakulty patrila inaugurácia doc. PhDr. Z. Stanislavovej, CSc.

Z bohatej publikačnej činnosti členov KSJL treba uviesť hlavne vydanie monografickej práce doc. PhDr. O. Sabolovej, CSc., Kompozičné a sémantické súvzťahosti umeleckej prózy. Členka našej katedry PhDr. M. Sedláková participovala ako spoluautorka na tvorbe učebnic slovenského jazyka pre 6. a 9. ročník ZŠ a metodické príručky k

učebnici Slovenský jazyk pre 5. ročník ZŠ. Medzi vítané publikácie na 1. stupni ZŠ patrili Cvičenia zo slovenského jazyka pre 3.

zrealizoval M. Andričík. Knižný preklad vyšiel pod názvom Deti píšu Bohu a zaznamenal obrovský recenzný ohlas.

Slovenčinársky profil 1999

Bol to úspešný rok

a 4. ročník ZŠ. Ich autorkou bola PaedDr. Jana Kesselová, CSc., a vydala ich pod názvom Rozviazané jazyčky. Vyšla k nim i metodická príručka.

Medzi prekladateľské úspechy roka patrili preklad kníky S. Hampleho a E. Marhalla, ktorý

Členovia katedry (Z. Stanislavová, O. Sabolová, J. Jacko, M. Sedláková, F. Ručšák, J. Kesselová a M. Germušková) napísali celý rad štúdií o aktuálnych otázkach jazyka a literatúry.

Niektorí učitelia katedry (J.

Kesselová, M. Imrichová a M. Sedláková, J. Jacko) spolupracujú s rozhlasovými stanicami a v rubrike Jazykové okienko sa vo svojich príspevkoch vyjadrujú k problematikým jazykovým otázkam.

KSJL FHPV zorganizovala v minulom roku 2 vedecké konferencie s medzinárodnou účasťou. Prvá sa uskutočnila v dňoch 7. a 8. 10. 1999 na tému Vývinové a druhové zákonitosti literatúry v literatúre v spolupráci so sesterskou katedrou na FF PU. Druhá vedeckú konferenciu (4. a 5. 11. 1999) organizačne a obsahovo garantovala Katedra slovenského jazyka a literatúry FHPV PU. Bola to už v poradí tretia textologická konferencia. Vystúpilo

PU bohatšia o troch profesorov

V druhej polovici decembra 1999 sa uskutočnilo zasadnutie Vedeckej rady PU, ktoré viedol jej predseda a rektor PU doc. PhDr. Karol Feč, CSc.

Vedecká rada PU okrem iných materiálov prerokovala a schválila návrhy Vedeckej rady FHPV a FF PU na vymenovanie dvoch docentov a jednu docentku za profesorov.

Po inauguračných prednáškach, diskusií a odpovediach na otázky členov vedeckej rady, boli v tajnom hlasovaní schválení: za profesora v odbore filozofia doc. PhDr. Vladimír Leško, CSc., prorektor PU, za profesora v odbore športová edukológia doc. PhDr. Tomáš Stejskal, CSc., z FHPV Katedra telesnej výchovy, za profesorku v odbore slovenská literatúra - teória literatúry a dejiny slovenskej literatúry doc. PhDr. Zuzana Stanislavová, CSc.

Stručné charakteristiky

Doc. V. Leško pri inauguračnej prednáške na VR PU

Doc. PhDr. Vladimír Leško, CSc., (50) vysokoškolské štúdium absolvoval na FF UPJŠ v Prešove, študijnej kombinácii filozofia-dejepis (1973). V roku 1976 úspešne realizoval rigoróznú skúšku v odbore filozofia. Ašpirantské štúdium začal v odbore dejiny filozofie a ukončil ho úspešným obhájením kandidátskej dizertačnej práce *Novoveká filozofia a idealistická kritika náboženstva*. Za docenta v odbore dejiny filozofie bol menovaný v roku 1986.

Od roku 1973 doteraz pracuje na katedre filozofie FF v Prešove. V rokoch 1987-1988 pôsobil ako vedúci katedry. V rokoch 1994-1997 pracoval vo funkcii prodekana FF. V súčasnosti zastáva funkciu prorektora PU pre vedeckovýskumnú činnosť a doktorandské štúdium.

V. Leško od svojho nástupu na Katedru filozofie FF v Prešove doteraz prednáša a vedie semináre hlavne z dejín filozofie (Dejiny antiky, stredovekej a renesančnej filozofie, Dejiny novovekej filozofie a Dejiny filozofie 19. a 20. storočia). Okrem toho už desaťročie prednáša v disciplínach Úvod do filozofie a metafyzika (ontológia). Všetky uvedené učebné disciplíny patria medzi profilujúce na odbore filozofia. Aktívne sa spolupodieľal na inovácii odboru filozofia po roku 1979. Pôsobí ako garant týchto učebných disciplín. Zároveň aktívne pracuje ako školiteľ v rámci doktorandského štúdia.

Vo vedeckovýskumnej činnosti je doc. PhDr.

Vladimír Leško, CSc., (novo inaugurovaný profesor) veľmi aktívny. Je zodpovedným riešiteľom jednej grantovej úlohy (VEGA, A1), bol a je zástupcom zodpovedného riešiteľa dvoch ďalších grantových úloh a riešiteľom dvoch úloh (VEGA, A1). Zároveň sa spolupodieľal, ako riešiteľ, v jed-

Inauguranciov

Doc. K. Feč, rektor PU, blahožela doc. Leškovi k úspešnej inaugurácii na VR PU

nej zahraničnej grantovej úlohe. Tieto grantové projekty boli zamerané na problematiku modernej racionality, pojmu krízy filozofie, ekologickej filozofie, filozofie dejín filozofie a prešovské školy.

Doc. Leško zverejnil okolo 100 publikácií: 2 monografie (3 je v tlači), 4 editorstvá filozofických zborníkov, 2 vysokoškolské učebnice, 42 vedeckých štúdií v domácich časopisoch a zborníkoch, 4 vedecké štúdie v zahraničí, 24 odborných prác, 9 vysokoškolských učebných textov, 17 prehľadových prác - recenzii a posudkov. Referoval na 18

vedeckých a odborných domácich podujatiach a 7 vedeckých zahraničných podujatiach. Na jeho vedeckú a publikačnú činnosť existuje takmer 80 ohlasov (citácií, recenzii), z toho 10 v zahraničí. Poznatky zo svojej vedeckovýskumnej práce predkladá odbornej verejnosti aj inými formami - prednáškami v odbornej spoločnosti, populárno-vedeckými príspevkami v tlači, rozhlasoch či prednáškami na Univerzite tretieho veku.

Inauguranciov presvedčivo preukázal na vedeckej rade originálne poznanie historickofilozofických koncepcií 19. a 20. storočia. V diskusií veľmi precízne reagoval na pripomienky oponentov, diskusné vystúpenia členov komisie a vedeckej rady a tým úspešne završil priebeh vymenúvacieho konania za profesora v odbore - dejiny filozofie.

Doc. PhDr. Zuzana Stanislavová, CSc., (49) od začiatku pôsobenia na VŠ sa sústreďuje na výskum slovenskej literatúry 20. st. so zameraním na teoretické a literárnokritické reflektovanie literatúry pre deti a mládež. V priebehu 80. a 90. rokov sa venovala genologic-

kým problémom detskej literatúry. V tomto rámci na základe teoreticko-interpretáčného a kriticko-analytického prístupu charakterizovala základné trendy vo vývine slovenskej vedecko-fantastickej literatúry a jej typológiu. Doc. Stanislavová výsledky svojho výskumu publikovala v množstve vedeckých štúdií a vo vedeckej monografii (AAB1). V 90. rokoch sa k pôvodnej literárnokritickej a teoretickej orientácii jej výskumu pridružil aj bádateľský záujem o literárnohistorické problémy slovenskej detskej literatúry 20. storočia predovšetkým o problematiku periodizácie a vývinu žánrov, čo vyústilo do monografických prác.

na nej 40 účastníkov s referátmi na tému Text a kontext v náboženskej komunikácii. Veľký záujem o konferenciu sa dá vysvetliť tým, že doposiaľ sa v slovenskej (ale ani českej) lingvistiky, literárnej vede a teológii takto avizovaná a koncipovaná problematika neskúmala. Konferencia bola do značnej miery aj teoreticko-metodologickým východiskom v ďalších výskumoch náboženskej komunikácie a jej textových, kontextových, verbálnych a neverbálnych parametrov.

Okrem toho sa členovia katedry zapojili ako spoluorganizátori (Z. Stanislavová, E. Frühaufová) do prípravy vedeckej konferencie, ktorá sa konala v dňoch 16. a 17. 9. 1999 pri príležitosti

60. narodenín prof. PhDr. J. Sabola, DrSc., pod názvom Výraz a význam v jazyku.

Členovia našej katedry majú živé zahraničné kontakty aj s univerzitami v Poľsku (Sabolová, Milčák).

Učiteľia katedry participujú na riešení dvoch grantových projektov, čím sa zvyšuje vedecký kredit katedry.

Za inšpirujúce aktivity možno považovať LITERÁRNE SALÓNY, ktoré sa uskutočňujú vďaka M. Andri-

Autor článku doc. PhDr. F. Ruščák, CSc., vedúci Katedry SJL FHPV

študenti sa prezentovali i na medzifakultnom kole ŠVOUČ

čikovi a M. Milčákovi v každú poslednú stredu v mesiaci v Múzeu vín. Zatiaľ táto dvojica zorganizovala vydané stretnutia so spisovateľmi, a to s E. Grochom, A. Marčičom a S. Chrobákovou.

Cieľom našej katedry je však v prvom rade venovať sa študentom a rozvíjať ich odbornosť. Preto katedra zorganizovala fakultné kolo ŠVOUČ a najlepší študenti sa prezentovali i na medzifakultnom kole ŠVOUČ

dňa 16. 12. 1999. Odborná konfrontácia študentov FHPV a FF bola mimoriadne produktívna a obojstranne podnetná.

Okrem týchto aktivít sa 26. apríla 1999 konala prvá slovenčinárska katedrovica, ktorá bola významnou udalosťou pre učiteľov i študentov. Zorganizovala ju doc. PhDr. Marta Germušková, CSc., spolu so študentskými garantmi akcie L. Ráššim a O. Kandráčom. Účinkujúci študenti vstúpili do vedomia svojich učiteľov i spolužiakov vysokou mierou kreativity.

Katedra slovenského jazyka a literatúry FHPV PU má za sebou úspešný rok a pevne verím, že aj pred sebou.

TECHNICKÁ VÝCHOVA NA SLOVENSKU NA PRELOME TISÍČROČÍ

Na konci 20. storočia sa výraznejšie objavuje požiadavka, aby človek v rámci školského vzdelávania nadobudol aj nový znak gramotnosti - **technickú gramotnosť**. Človek, ktorý je technicky gramotný, má na primeranej úrovni vedomosti o technike, technologickej zručnosti, schopnosť riešiť základné technické problémy a opísať alebo znázorniť riešenie, pozná vzťahy medzi technikou a spoločnosťou a technikou a prírodou.

Technická výchova na základnej škole v období rokov 1989-1997 prešla mimoriadne rozsiahlou obsahovou transformáciou. Dôležitou je nielen zmena názvu predmetu (predtým Pracovné vyučovanie, v súčasnosti Technická výchova). Významnejšími sú zmeny v obsahu a cieľoch predmetu v súlade s jeho novým ponímaním v rozsahu až 70 %. Takouto transformáciou neprešiel žiaden z ostatných predmetov uvedených v učebnom pláne základnej školy.

Cieľom bývalého predmetu Pracovné vyučovanie bola skôr výchova k práci. Súčasná technická výchova vychádza z poznania, že technika je jednou z podmienok súčasnej a pravdepodobne aj budúcej existencie človeka. Mládež by mala byť pripravená na tento spoločenský jav, aby sa techniky nebála, aby nerezignovala pred jej zložitou, aby dokázala čeliť negatívnym dopadom techniky.

V nadväznosti na technickú výchovu na 1. stupni základnej školy (ZŠ) dosahovať uvedené

života a s možnosťami ich riešenia. Z dôležitých cieľov možno uviesť aj osvojovanie si návykov pracovať bezpečne a schopnosť analyzovať možné riziká pri práci s rôznymi materiálmi, nástrojmi, zariadeniami a prístrojmi.

Prianím autorov učebnice Technická výchova pre 5.-9. ročník ZŠ je, aby táto bola súčasne aj technickou príručkou, ktorá otvára dvere do sveta techniky a zároveň učí, ako sa stať rozumnými užívateľmi techniky.

**Spoluautor učebnice
PaedDr. Jozef Pavelka, CSc.**

JÁN ROHÁČ

Práva a slobody dieťaťa

(Výber z platného právneho systému)

1999

„DETSKÉ PRÁVA A SLOBODY DIEŤAŤA — VÝBER Z PLATNÉHO PRÁVNÉHO SYSTÉMU“

Koncom roka 1999 bola vo vydavateľstve MA-NACON vydaná táto odborná knižná práca, ktorej autorom je doc. JUDr. Ján Roháč, CSc., z FHPV PU. Ide o 17. odbornú knižnú prácu autora po príchode z Prahy, v dôsledku zániku federácie.

Autorovi boli publikované aj viaceré vedecké práce spojené s výsledkami vedeckovýskumnej činnosti na KSV FHPV PU - SPOLOČNOSŤ A OBČAN V HORIZONTE 21. STOROČIA a vyše 200 odborných prác, predovšetkým v týždenníkoch o hospodárstve a podnikaní, vydávaných v Bratislave. Niekoľko rokov je aktívnym spolupracovníkom TRENDU, vedie právnu poradňu na FHPV PU od jej zriadenia súčasným vedením fakulty a je členom redakčnej rady nášho periodika od jeho založenia.

DANA PETRUSOVÁ K POETIKE ROMÁNOVEJ TVORBY HERMANNA KANTA

Predmetom dlhodobého záujmu PhDr. Dany Petrusovej, CSc., ktorá pôsobí na KNJaL FHPV PU, je popri teórii literatúry aj tvorba predstaviteľov nemeckej literatúry 20. storočia Hermana Kanta.

Vo svojej výskumnej činnosti týkajúcej sa tohto autora sa dr. Petrusová systematicky zaoberá špecifickými odbornými problémami najmä z hľadiska poetiky románovej tvorby Hermana Kanta, ktorá odráža spoločenskú realitu existencie rozdeľného Nemecka v povojnovom období reflektujúcej pritom všetky jej protirečenia.

Dosiahnuté výsledky oblasti prezentované v čiastkových publikačných výstupoch ako aj v dizertačnej práci, v ktorej sa zaoberala najmä z hla-

diska dobovej kritiky vysoko hodnoteným románom Aula (1965) obohatené o poznatky v súvislosti s najnovšou tvorbou autora predovšetkým s románom Kormorán prináša Dana Petrusová v monografii K poetike románovej tvorby Hermana Kanta. Prešov 1999, 121 s.

Monografia Dany Petrusovej predstavuje Kantovu tvorbu v kontexte doby i spoločenských zmien, ktoré prinieslo uplynulé desaťročie, avšak jej pohľad na tvorbu tohto autora nie je pohľadom sústreďujúcim sa na spoločenské problémy, resp. ich hodnotenie. Autorka sa skôr pridrižiava metódy, ktorá je jej vlastná, preukazujúca najmä erudíciu v oblasti poetologických problémov, pričom možno konštatovať, že okrem citelného osobného vzťahu a zaujatia tvorbou Hermana Kanta je metodologický postup Dany Petrusovej výsostne exaktný a zohľadňujúci atribúty, ktoré by mali

Dana Petrusová

K poetike románovej tvorby Hermana Kanta

sprevádzať prácu odborníka profesionálne sa zaoberajúceho hodnotením umeleckej literatúry.

PhDr. Pavol Zubal, KNJaL FHPV PU

Spolupráca s domácimi mimofakultnými pracoviskami

Pozitívne výsledky v oblasti vedeckého výskumu na FHPV PU ovplyvňuje predovšetkým rozsiahla medzinárodná spolupráca, ktorú má katedra s vysokoškolskými pracoviskami rôznych európskych krajín. Napr. doc. M. Salák, CSc., dlhodobo spolupracuje s Katedrou teoretickej fyziky ŠU v Užhorode, Dr.h.c. prof. RNDr. Birčák, CSc., rieši vedeckú úlohu s profesorom Semakom, DrSc., z Fyzikálnej fakulty ŠU v Užhorode. V oblasti fyziky tuhých látok spolupracovala Mgr. K. Šterbáková s Fyzikálnym inštitútom v Bane a v oblasti metodiky fyziky doc. PaedDr. V. Šeben, CSc., spolupracuje s Katedrou pedagogiky a psychológie ŠU v Užhorode. Z domácich vysokoškolských pracovísk vo vedeckovýskumnej oblasti katedra aktívne spolupracuje s Katedrou fyziky PF UMB Banská Bystrica, Katedrou fyziky PF UKF Nitra, Katedrou fyziky MFF UK Bratislava, Katedrou teoretickej fyziky PF UPJŠ Košice a Fyzikálnym ústavom SAV Košiciach.

Spolupráca sa týkala predovšetkým zapojenia sa učiteľov do riešenia vedeckovýskumných projektov, výchovy doktorandov, habilitačného a inauguračného konania, resp. účasti na konferenciách a na seminároch.

-PU-

ciele technickej výchovy na 2. stupni ZŠ má napomôcť aj jej nový obsah, z ktorého možno uviesť názvy aspoň niektorých tematických okruhov, ako napr. Človek a technika, Elektrické spotrebiče v domácnosti, Princíp práce a mechanické prvky mechanizačných prostriedkov v domácnosti a regulačné prvky, Funkcia, činnosť a zaoberávanie s prostriedkami malej ručnej mechanizácie, Drobné údržbárske práce v domácnosti, Technické, ekonomické, ekologické, estetické zhodnotenie investícií do domácnosti a ďalšie.

Technická výchova na 2. stupni ZŠ dáva príležitosť oboznámiť sa s najbežnejšími nástrojmi, so základnými postupmi pri práci s rôznymi materiálmi, s rôznymi bežne používanými technickými zariadeniami a prístrojmi, problémami praktického

S novým riaditeľom MC

PaedDr. Ivan Pavlov (35) ukončil v roku 1989 Pedagogickú fakultu UPJŠ v Prešove (na obrázku). Do roku 1995 pôsobil ako učiteľ pedagogiky na Strednej pedagogickej škole v Prešove a neskôr ako metodik v Metodickom centre v Prešove. Vo svojej metodologickej činnosti sa venuje problematike pedagogického riadenia škôl, dejinám učiteľského vzdelávania. Od roku 1997 vyučuje externe didaktiku a všeobecnú teóriu výchovy na fakultách Prešovskej univerzity. V roku 1999 bol po konkurznom konaní me-

Ivan Pavlov

novaný ministrom školstva za riaditeľa Metodického centra v Prešove. Nového riaditeľa MC sme požiadali o odpoveď na niekoľko otázok.

— Mohli by ste čitateľom nášho periodika priblížiť Vašu inštitúciu?

Metodické centrum v Prešove pozná mnoho vysokoškolských učiteľov ako inštitúciu, ktorej činnosť je už viac ako 50 rokov (bývalý Krajský pedagogický ústav) spätá s Prešovom a slúži na vzdelávaciu a odbornú-metodickú pomoc takmer 28 000 pedagogických zamestnancov základných škôl, stredných škôl a školských zariadení Prešovského a Košického kraja. Metodický zbor dnes tvorí 28 interných a 10 externých metodikov — erudovaných pedagógov, ktorí zúročujú svoje bohaté vedomosti a skúsenosti pri ďalšom vzdelávaní svojich kolegov. Niektorí z nich pôsobili a mnohí aj dnes pôsobia na vysokých školách, kde pokračujú vo svojej vedecko-pedagogickej činnosti, teda i v príprave novej generácie učiteľov.

— Aké úlohy plní Metodické centrum dnes?

Metodické centrum je priamoriadená vzdelávacia organizácia Ministerstva školstva SR, ktoré mu stanovuje úlohy. Hlavnou oblasťou činnosti je organizácia foriem ďalšieho vzdelávania učiteľov a riadiacich zamestnancov (1. a 2. kvalifikačná skúška, špecializačné inovačné a kvalifikačné štúdiá, príprava vedúcich pedagogických pracovníkov škôl). Metodické centrum pripravuje pre učiteľov širokú ponuku vzdelávacích aktivít podľa jednotlivých aprobačných predmetov. Uvedomujeme si, že pri súčasnej restriktívnej ekonomickej situácii v školstve je zložité očakávať od učiteľov, aby sa iniciatívne ďalej vzdelávali (sebvzdelávali). Oprávnené sa pýtajú prečo, za čo, s akou perspektívou? Veríme, že aj na tieto otázky budeme postupne schopní odpovedať a vybudujeme spolu s vysokými školami efektívny systém profesijného rastu učiteľov našich škôl. Bohatá je naša edičná činnosť, ktorá supluje pre učiteľov často nedostupnú (najmä finančne) odbornú-metodickú pomoc pri riešení problémov výučby a výchovy. Metodici na požiadanie učiteľov, škôl, poskytujú poradenskú a expertnú činnosť.

Aké konkrétne výsledky dosahuje vaša inštitúcia?

— Na ilustráciu rozsahu našej pomoci učiteľom uvediem niekoľko čísiel. Od roku 1996 na Meto-

dickom centre vykonalo prvú kvalifikačnú skúšku 3600 učiteľov, 300

učiteľov ukončilo špecializačné inovačné štúdium, 560 vychovávateľov a majstrov odbornej výchovy kvalifikačné štúdium a 909 učiteľov kvalifikačné štúdium etickej výchovy. 820 riaditeľov a zástupcov obhajilo svoje záverečné práce z prípravy vedúcich pedagogických pracovníkov. Každoročne realizujeme viac ako 4000 hodín vzdelávacích podujatí a vydávame viac ako 100 metodických materiálov. Máme partnerské kontakty s podobnými inštitúciami v strednej Európe (Miškovce, Kielce, Hradec Králové) a budujeme nové aj v krajinách Európskej únie. Za týmito číslami sa skrýva nemalo práce a našim cieľom je nielen kvalita, ale predovšetkým vyššia kvalita ďalšieho vzdelávania učiteľov a zmena kvality výchovno-vzdelávacieho procesu na školách.

o spolupráci MC s PU

— Ako vidíte možnosti spolupráce metodického centra s fakultami Prešovskej univerzity?

Otázky kládol PhDr. M. Portik, CSc., prodekan PF PU

Spolupráca medzi metodickým centrom a Prešovskou univerzitou je nielen potrebná, ale aj nevyhnutná, ak chceme v budúcnosti skvalitňovať prípravu učiteľov a ich ďalší profesijný rast. Táto obojstranná spolupráca už existuje najmä pri lektorovaní odborných prednášok, publikovaní štúdií a príručiek vysokoškolských učiteľov, ale aj v pomoci metodi-

kov pri zabezpečení výučby metodik jednotlivých disciplín učiteľskej prípravy. Perspektívy spolupráce vidíme predovšetkým v spoločných výskumných projektoch, v organizácii vzdelávacích aktivít pre učiteľov a získavaní spätnej väzby, čo nám umožní lepšie poznať školskú prax a rozumieť problémom, s ktorými v súčasnosti zápasí.

Domnievam sa, že mnohé ďalšie možnosti spolupráce sú otvorené...

VERIL V LEPŠÍ SVET

Švédsky chemik Alfréd Nobel (1833–1896)

sa preslávil najmä ako vynálezca dynamitu (1867). Málokto však vie, že je napríklad i autorom bezdymového prachu (balistu), traskavej želatíny či vyše stovky patentov z technickej chémie. Na objavoch za-

robil nemalé peniaze. Dokázal ich totiž využiť ako priemyselník a podnikateľ. Jeho spoločnosti pôsobili po celej Európe. Na počesť Alfréda Nobela pomenovali aj chemický prvok skupiny aktinoidov s protónovým číslom 102.

Sen o lepšom svete

O Alfrédovi Nobelovi sa všeobecne tvrdí, že bol idealista, ktorý veril v lepší svet. Vyrývači poznámenávajú, že si to mohol dovoliť. Zarobil totiž nemalé peniaze na priemyselnej výrobe výbušnín - a teda i na ich širokom používaní. Bez ohľadu na to, aký naozaj bol, a či dynamit mal pomáhať iba pri ťažbe hornín alebo stavbe tunelov a mostov, je fakt, že zriadil zvláštnu nadáciu (32 miliónov švédskych korún). Z osobitného fondu mala po jeho smrti každoročne vyplácať finančné odmeny autorom najdôležitejších objavov z fyziky, chémie, fyziológie a medicíny, ale aj autorom literárnych diel a osobnostiam, ktoré sa zaslúžili o zachovanie mieru. Nobelova nadácia začala pôsobiť v roku 1900. Má sedemčlenný výbor — päť členov je zo Švédska, dvaja z Nórska.

Vedecký seminár

milovníkov zimných športov, ale do hotela Palace v Novom Smokovci dňa 14. januára 2000 zavítali aj účastníci vedeckého seminára s medzinárodnou účasťou pod názvom „Manažment v podmienkach reštrukturalizácie organizácií a riadenie ľudských zdrojov“.

Hlavným organizátorom a odborným garantom seminára bola Katedra manažmentu Filozofickej fakulty PU v Prešove. V jednotlivých tematických okruhoch (1. Spoločenské aspekty teórie manažmentu a personálneho manažmentu, z pohľadu úloh sociológie, psychológie, ekonómie, kultúrnej antropológie a ďalších podieľajúcich sa spoločenských vied. 2. Marketingová stratégia a marketingové riadenie organizácií. 3. Riadenie ľudských zdrojov organizácií a špecifika v podmienkach ich transformácie a reštrukturalizácie, ekonomické a sociálne determinanty, súvislosti a trendy manažmentu

našej súčasnosti. 4. Ekonomika a manaž-

s medzinárodnou účasťou

ment v súčasnej organizácii, segmenty a súčasti podnikového manažmentu sa prezentovali prevažne odborníci vysokoškolských pracovísk - Praha, Opava, Zlín, Karviná, Košice a Prešov. Záujem o uvedenú problematiku svojou účasťou prejavili aj pracovníci praxe a študenti Katedry manažmentu FF PU v Prešove.

Po bohatom oficiálnom programe účastníci mali možnosť pokračovať v diskusiách a nadväzovať bližšie kontakty počas neoficiálneho programu, ktorý vďaka organizátorom - členom Katedry manažmentu FF PU v Prešove pod vedením Ing. Dr. Róberta Štefka, PhD. - bol príjemným vyvrcholením celého pracovného dňa.

Prezentované príspevky priniesli mnoho aktuálnych a inšpiratívnych informácií, ktoré prípadní záujemcovia budú môcť nájsť v pripravovanom zborníku príspevkov z vedeného seminára, ktorý bude v krátkom čase k dispozícii na Katedre manažmentu FF PU v Prešove.

—ko—

§ Právna poradňa §

§ PRÁVO NA SLOBODNÚ VOĽBU POVOLANIA A PRÍPRAVU NAŇ

Článok 35 Ústavy SR patrí do kategórie hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv (druhá hlava, piaty oddiel). Implikuje právo každého na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ale aj právo podnikat' a uskutočňovať zárobkovú činnosť.

Realizácia práva na slobodnú voľbu povolania sa v podstate uskutočňuje v rámci administratívno-právnych vzťahov pri výchove a príprave na povolanie, či už

- a) v priebehu školského vzdelávania (školský zákon, zákon o vysokých školách, zákon o ďalšom vzdelávaní) alebo
- b) v priebehu zamestnania, samostatného podnikania, prípadne rekvalifikovaním sa na výkon iného povolania či zamestnania (napr. zákon o zamestnaní, Zákonník práce).

ROVNOSŤ PRED ZÁKONOM

Príslušné ustanovenia Ústavy SR o rovnosti všetkých subjektov pred zákonom sú adresované predovšetkým verejnej moci. To znamená, že všetky štátne orgány zabezpečujúce výkon verejnej moci, musia vo vzťahu k jednotlivcom, ich právam a slobodám vyplývajúcim im z ústavy pristupovať z hľadiska ich interpretácie, aplikácie či realizácie a ochrany rovnako, bez ohľadu na okolnosti predpokladané samotnou ústavou (pohlavie, národnosť, rasa, majetok, resp. majetkové pomery a pod.). V tomto zmysle nemožno nikoho pre tieto dôvody poškodzovať, zvyhodňovať alebo nezvyhodňovať na právach a slobodách, ktoré mu ústava priznáva, t.j. vrátane práva na vzdelanie.

FAKULTY MUSIA ZABEZPEČIŤ ROVNAKÚ ŠANCU PRE VŠETKYCH UCHÁDZAČOV O ŠTÚDIUM

Štatúty PU a jej fakúlt akceptujú zásadu rovnosti pred zákonom. Veď na PU má právo študovať každý občan SR, ktorý má úplné stredoškolské vzdelanie a preukáže spôsobilosť na vysokoškolské štúdium.

Perokovanie pravidiel na prijímacie konanie (na návrh dekanu) patrí do pôsobnosti a právomoci AS fakúlt PU. Tieto sa potom stávajú internou normou záväznou pre všetky subjekty participujúce na jej realizácii. Porušenie (nerespektovanie) predmetnej normy je možné posudzovať tiež zamestnávateľskou fakultou z hľadiska platných pracovnoprávných predpisov, pravda, v dimenziách intenzity zavinenia jednotlivých subjektov pracovnoprávného vzťahu (nie je vylúčený ani trestnoprávny postih za predpokladu, že boli naplnené skutkové podstaty trestných činov o korupcii s účinnosťou od 1. septembra 1999).

Inými slovami, fakulty musia zabezpečiť v procese prijímacieho konania rovnaké šance všetkým uchádzačom o vysokoškolské štúdium.

OD 1. SEPTEMBRA 2000 HUMANITÁRNE PRÁVO V ŠTUDIJNÝCH PROGRAMOCH VYSOKÝCH ŠKÔL

Národná rada SR k uzneseniu z 1. októbra 1999 č. 487 prijala aj Vyhlásenie k 50. výročiu podpísania Ženevských dohôd, v ktorom o.i. vyzýva príslušné orgány, aby zaviedli HUMANITÁRNE PRÁVO do vzdelávacích osnov a praktického výcviku všetkých vojenských a obranných zložiek, ako aj do základných osnov a programu pre stredné a vysoké školy.

Pripomeňme, že problematika humanitárneho práva na FHPV PU už bola čiastočne zahrnutá do prednášok a seminárov v ZS šk. r. 1999/2000 v rámci študijného odboru Manažment – v špecializácii manažment verejnej správy a regiónov (2. ročník), a to v predmetoch štátne právo a trestné právo, ktorých realizáciu zabezpečuje

Oddelenie manažmentu verejnej správy a regiónov KSV FHPV PU v Prešove. Predpokladá sa, že humanitárne právo (po schválení VR FHPV PU) bude zabezpečovať spomínané oddelenie aj pre študujúcich na všeobecnom základe v šk. r. 2000/2001.

OD 1. SEPTEMBRA 2000 NOVÝ PREDMET – MANAŽMENT ŠKOLY

Ide o požiadavku odborov školstva KÚ a MŠ SR, podľa ktorých by absolvent FHPV PU mal byť pripravený aj na komplexné zvládnutie riadenia príslušnej školy.

Náplňou predmetu by mali byť predovšetkým:

- a) základy práva,
- b) základy manažmentu vrátane základnej dokumentácie o chode školy a pod.

Gescia tohto predmetu (po schválení vo VR FHPV PU) môže pripadnúť Oddeleniu manažmentu verejnej správy a regiónov KSV FHPV PU v Prešove.

REFORMA VEREJNEJ SPRÁVY DISKUSIA

CESTA NASTÚPENÁ V ROKU 1990

Vláda SR, rozhodla, že reforma verejnej správy (VS) má pokračovať v ceste nastúpenej v roku 1990, t.j. v tzv. oddelenom modeli verejnej správy. Jeho uplatnenie v praxi bude znamenať:

- inštitucionálne oddelenie výkonu štátnej správy a samosprávy,
- výrazný presun kompetencií zo štátnej správy na územnú a záujmovú samosprávu,
- diferenciáciu odovzdaných kompetencií podľa veľkosti samosprávnej jednotky,
- presun kompetencií z centrálnej vlády na nižšie stupne štátnej správy,
- výrazné zníženie pôsobnosti štátu v území, redukcia úradov miestnej štátnej správy,
- presun kompetencií štátu na verejnoprávne inštitúcie,
- vytvorenie nových mechanizmov kooperácie štátnej správy a samosprávy.

ZÁSADY BUDÚCEHO USPORIADANIA VS

V rámci stratégie reformy VS boli definované viaceré zásady jej budúceho usporiadania. Medzi inými aj zásada podľa ktorej by VS na Slovensku mala byť zabezpečovaná na troch úrovniach:

1. štát (úroveň SR ako celku),
2. vyšší územný celok,
3. obec.

Všetky tri úrovne VS (výkon verejnej moci) by mali byť celkami, ktoré sa pri svojom výkone úloh budú riadiť verejným a súkromným právom, čo znamená, že pri zabezpečovaní verejných úloh budú:

- povinné realizovať úlohy, ktoré im budú zverené ex lege (zo zákona povinné úlohy),
- môcť ako právnické osoby konať úkony, ktoré budú dohodami predstaviteľov obce, vyššieho územného celku, resp. štátu a ich obyvateľov (dobrovoľné úlohy).

Spomínané tri úrovne budú reprezentované aparátom a volenými zástupcami občanov.

DVE ÚROVNE ÚZEMNEJ SAMOSPRÁVY

V súlade s Ústavou SR (1992) sa počíta s existenciou dvoch úrovní územnej samosprávy. Ide o miestnu samosprávu a samosprávu vyššieho územného celku (štvrtá hlava, čl. 64 až 71), pričom štátnu správu by mali zabezpečovať ministerstvá a ostatné ústredné orgány štátnej správy, štátom poverené agentúry a územné orgány štátnej správy.

nej správy, štátom poverené agentúry a územné orgány štátnej správy.

Iba vo výnimočných prípadoch by mali úlohy štátu zabezpečovať orgány samosprávy (ak je to z aspektu poskytovania služby pre občana výhodnejšie) v tzv. prenesených kompetenciách zo štátnej správy na samosprávu (napr. matrika, evidencia obyvateľstva, vydávanie osobných dokladov).

PRINCÍPY PRE POKRAČOVANIE REFORMY VS

Ako princípy pre pokračovanie reformy VS boli stanovené:

- a) princíp občianskej spoločnosti, t.j. vyššia participácia občanov na rozvoji štátu, čo znamená zároveň zmenu vzťahu medzi štátnou správou, územnou a záujmovou samosprávou a súkromným sektorom,
- b) princíp subsidiarity, t.j. zverenie riešenia verejných úloh tej úrovni, ktorá je najbližšie k občanovi a má schopnosť úlohy riešiť (súčasná situácia je taká, že princíp subsidiarity je možné dosiahnuť iba decentralizáciou a dekoncentraciou moci),
- c) princíp efektívnosti, znamená nielen racionalizáciu výdavkov, ale aj také usporiadanie VS, aby zodpovednosť za rozvoj štátu bola rozložená na všetky úrovne VS. Redukcia výdavkov na správu umožní rast disponibilných zdrojov pre služby a rozumné rozdelenie zodpovednosti umožní, aby sa napr. centrálna úroveň mohla sústrediť na zásadné veci SR (dobré zákony, vytváranie podmienok pre rozvoj ekonomiky...) a neriešila bežnú agendu,
- d) princíp transparentnosti, sprehľadnenie štruktúry VS, dvojité kontrola (volení zástupcovia a nezávislá kontrola zákonnosti zo strany štátu), jasnejšie (precíznejšie) definovanie zodpovednosti a decentralizácia finančných verejných prostriedkov umožní postupne odstraňovať korupciu, nezodpovednosť, zabráni snahe o koncentráciu moci,
- e) princíp flexibilitaty, znamená možnosť riešiť diferencované potreby a požiadavky obyvateľov regiónov, ale aj diferencovaný prístup k riešeniu ich problémov, umožní flexibilne reagovať na miestne a regionálne požiadavky.

AKCENT NA PROFESIONALIZMUS VO VS

Je logické, že do diskusie o stratégii reformy verejnej správy sa aktívne zapojili predovšetkým študujúci diaľkovou formou odbor Manažment – v špecializácii manažment verejnej správy a regiónov na FHPV PU.

Prevažná časť študentov najmä v predmete „Štátne právo“ písomnými i ústnymi prejavmi v podstate akceptuje potrebu reformy verejnej správy. Výkonná verejná správa totiž musí plniť kritériá, ktoré sú dôležité bez ohľadu na veľkosť, počet a sídla inštitúcií verejnej správy. Tieto kritériá sú aj rozhodujúce z pohľadu budúcej spolupráce SR, jej regiónov, miest a obcí s inými štátmi resp. s ich územnými celkami. Ide napr. o jasnú delbu právomoci a pôsobnosti jednotlivých stupňov a úrovní verejnej správy, kvalitnú legislatívu, dodržiavanie a schopnosť vynucovania práva a vysokú profesionalitu a etiku zamestnancov verejnej správy. Je v záujme občanov, aby v súlade s našou Ústavou, nekontrolovala samospráva štátnu správu, ale aj to, aby štát nezasahoval do činnosti územnej samosprávy inak ako z aspektu ochrany zákonnosti a to expresis verbis podľa definícií platných a účinných zákonov.

Zmysluplnosť pokračovania reformy verejnej správy študenti vidia v decentralizácii, t.j. odovzdaní úloh štátnej správy na územnú samosprávu, ďalej v dekoncentracii niektorých správnych činností z ústredných orgánov štátnej správy na orgány miestnej štátnej správy.

Decentralizáciou kompetencií, financií a právnych nástrojov by sa vytvorili aj podmienky pre miestny a regionálny rozvoj v súlade s princípmi prijatými v rámci Európskej únie. Je predpoklad, že orgány územnej samosprávy v spolupráci s predstaviteľmi štátnej správy budú môcť flexibilnejšie reagovať na potreby regionálneho rozvoja, na vznik regionálnych spoločností zabezpečujúcich napr. zasobovanie vodou, energiou, plynom a pod. Budú môcť efektívnejšie vytvárať územné celky reagujúce na kritériá zahraničnej pomoci atď.

V tomto kontexte verbálne prejavy študentov počas ústnej skúšky boli zacielené aj na konkrétne otázky týkajúce sa reformy riadenia a vzdelávania vo verejnej správe. Podľa nich riadenie či manažment je rozhodujúcim faktorom efektívnosti verejnej správy a tým aj celého

ho verejného sektora. Iba kvalitne riadená verejná správa je schopná úspešne realizovať proces decentralizácie. Ide napr. o nové mechanizmy rozhodovania, zmeny kultúry organizácie a kultúry poskytovania služieb, o optimalizáciu organizačnej štruktúry a o vzťahy k jasne definovaným úlohám a požiadavkám občanov, o nové kritériá rozdelenia pracovných miest na výkonné (odborné), riadiace a politické, o metódy koordinácie práce, nové spôsoby personálnej práce, odmeňovania zamestnancov, kritériá sociálnych a zamestnaneckých výhod vo väzbe na postavenie a vzdelanie ale aj o participáciu zamestnancov na riadení. Všetky tieto a ďalšie poznatky, napr. metódy prieskumu potrieb občanov, nové formy spolupráce s občanmi, bude možné uplatňovať aj vo verejnom sektore pri zohľadnení jeho osobitosti t.j. právnej regulácie vymedzenia jednotlivých procesov.

Summa summarum. Už niekoľko rokov prebieha v SR aj príprava zákona, ktorý by mal umožniť vytvorenie profesionálnej štátnej služby. Tento špeciálny zákon by mal definovať najmä

- ústavný aspekt štátnej služby,
- aspekt profesionalizmu,
- aspekt koordinácie manažmentu a
- sociálny aspekt.

Cieľom reformy riadenia verejnej služby je

- vytvorenie vyššej kvality zamestnancov verejnej správy,
- vyššiu dôveru verejnosti voči verejnej správe a
- lepšie uspokojenie potrieb a požiadaviek zamestnancov verejnej správy.

Základom uvedených požiadaviek je definovať zodpovednosť, zodpovedanie sa, povinnosti a práva tých, ktorí vykonávajú štátnu moc, resp. poskytujú verejné služby.

Je všeobecne známe, že doc. Ing. Peter KUZMIŠIN, CSc., dekan FHPV PU v súvislosti s realizáciou študijného programu v odbore Manažment – v špecializácii manažment verejnej správy a regiónov k 1. septembru 1999 zriadil oddelenie manažmentu verejnej správy a regiónov. I s ohľadom na vyššie napísané nie sú pochybnosti o potrebe v krátkom termíne zriadiť samostatnú katedru, ktorá by proces profilu absolventa tohto študijného odboru kompetentnejšie organizovala, riadila a kontrolovala z hľadiska aktuálnych postupov reformy verejnej správy.

V tejto súvislosti pripomeňme, že uznesením vlády SR č. 940/95 bola schválená koncepcia vzdelávania vo verejnej správe, ktorá však nezahŕňovala zamestnancov samosprávy. V nadväznosti na postup reformy verejnej správy sa predpokladá, že táto koncepcia bude prehodnotená a pri formovaní novej sa bude vychádzať zo zásad reformy, zo zmien navrhnutých v rámci riadenia verejnej správy. Zároveň bude nevyhnutné, aby požiadavky a potreby vzdelávania budúcich úradníkov (manažerov) vo verejnej správe boli podporené aj vo verejných rozpočtoch.

Z dostupných materiálov je evidentné, že na Slovensku existuje pomerne veľký počet inštitúcií vstupujúcich do procesu vzdelávania, či už verejných alebo súkromných. Základným nedostatkom je absencia koordinácie systému vzdelávania, ktorej význam je znásobený existenciou a ďalším predpokladaným rozvojom t.j. „oddeleného“ modelu verejnej správy, t.j. štátnej správy a nezávislej samosprávy. Koordinácia vzdelávania však neznamená obmedzovanie existujúcich resp. novovzniknutých vzdelávacích subjektov, ale súvisí skôr s budovaním jednotného systému. Sú úvahy, aby centrum vzdelávania vo verejnej správe bolo v Bratislave, pričom pri vypracovaní novej koncepcie vzdelávania zamestnancov verejnej správy sa bude dbať na implementáciu štandardov EÚ, efektívnosť, otvorenosť a transparentnosť systému.

Doc. JUDr. Ján Roháč, CSc.

O NOVELE ZÁKONNÍKA PRÁCE

1. Zrušenie povinnosti preukázať skončenie predchádzajúceho pracovného pomeru.

Poslednou novelou Zákonníka práce (č. 297/1999 Z. z.), ktorá nadobudla účinnosť dňom 1. 12. 1999, bol vypustený § 25 čím sa posilňuje zmluvná voľnosť pri uzatváraní pracovných zmlúv

zrušením povinnosti preukázať skončenie predchádzajúceho pracovného pomeru.

Vypustenie § 25 Zákonníka práce, je v súlade s čl. Ústavy SR, ktorý slobodu povolania a slobodu podnikania považuje za základnú ľudskú slobodu. Doterajšie obmedzenia Zákonníka práce, ktoré sú zamerané na ochranu zamestnanca, zostávajú zachované.

2. Zrušenie inštitútu vedľajšieho pracovného pomeru.

Vypustenie § 25 Zákonníka práce a prijatím § 70 novelou Zákonníka práce č. 297/1999 sa zrušil inštitút vedľajšieho pracovného pomeru a zakotvil sa nový právny inštitút pracovného pomeru na čiastočný úväzok, ktorý sa do Zákonníka práce navrhuje v súlade s Dohovorom MOP č. 175.

Na rozdiel od doterajšieho právneho stavu tento právny inštitút zrovnoprávňuje pracovný pomer na čiastočný úväzok s hlavným pracovným pomerom. V súlade so zásadou rovnosti sa tým zabezpečí plná právna ochrana zamestnancov pred rozviazaním pracovného pomeru bez ohľadu na dĺžku úväzku.

Zjednotením právnej úpravy pracovného pomeru na čiastočný úväzok s pracovným pomerom na plný úväzok sa dosiahol súlad s právnou úpravou EÚ.

3. Uzatváranie pracovného pomeru na dobu určitú.

Novela Zákonníka práce č. 297/1999 Z. z. prijala nové znenie § 30 ZP, ktorým sa upravuje uzatváranie pracovného pomeru na dobu určitú.

Novelou sa zjednodušuje právna úprava pracovného pomeru na dobu určitú ustanovením kategórii zamestnancov s ktorými možno uzatvárať takýto pracovný pomer neobmedzene:

- a) so zamestnancami na výkon činnosti, pre ktorú je predpísané školské vzdelanie umeleckého smeru,
- b) s poberateľmi starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku a s poberateľmi vdovského dôchodku, ktoré dovŕšili 57 rokov,
- c) so zamestnancami, o ktorých to ustanovuje osobitný zákon alebo medzinárodná zmluva, teda aj s asistentami a odbornými asistentami v súlade so Zákomom o VŠ č. 172/1990 v znení neskorších zmien a doplnkov.

4. Zákaz vekových obmedzení pri zverejňovaní ponúk o zamestnaní:

Novelou č. 292/1999, ktorá nadobudla účinnosť 1. 12. 1999 a ktorá upravuje Zákon o zamestnanosti č. 387/1996 sa k § 112 v odseku 1 pripojila veta, ktorá zakazuje zamestnávateľovi zverejňovať ponuky o zamestnaní s vekovými a inými obmedzeniami: „Zamestnávateľ nesmie zverejňovať ponuky o zamestnaní, ktoré obsahujú akékoľvek obmedzenia a diskrimináciu podľa rasy, farby pleti, jazyka, pohlavia, sociálneho pôvodu, veku, náboženstva, politických alebo iných názorov, politickej príslušnosti, odborovej činnosti, príslušnosti k národnosti alebo k etnickej skupine iného postavenia.“

5. Zastúpenie študentov v Akademickom senáte VŠ (fakulty).

V súlade s novelou č. 31/1999, ktorá nadobudla účinnosť 1. 12. 1999 sa v § 9, ods. 6 upravilo zastúpenie študentov v AS VŠ (fakulty) a ich počet sa stanovil najmenej jednou štvrtinou členov senátu.

Týmto ustanovením bol zrušený doterajší horný limit počtu študentov v AS, ktorý predstavoval jednu tretinu členov senátu.

JUDr. Alexander Iľačík, právnik PU

PRIORITA PRÁVA

Ktorýkoľvek európsky štát sa môže stať členom Rady Európy pod podmienkou, že prijme princíp práva na prvom mieste a že zaručuje ľudské práva a základné slobody všetkým osobám podliehajúcim jeho právomoci.

Slovensko je členom Rady Európy od roku 1993. To znamená, že sa na neho vzťahujú hlavné ciele Rady Európy – ochraňovať ľudské práva, pluralitnú demokraciu a právny štát, prispievať k uvedomeniu si európskej kultúrnej identity a rozmanitosti a napomáhať ich rozvoju, hľadať riešenia problémov, ktorým čelí európska spoločnosť (menšiny, xenofóbia, neznášanlivosť, ochrana životného prostredia, bioetika, AIDS, drogy, organizovaný zločin a pod.), upevňovať stabilitu demokracie v Európe podporovaním politickej, legislatívnej, a ústavnej reformy.

-jar-

VYSOKOŠKOLSKÉ VZDELÁVANIE

Výbor Rady Európy pre vysokoškolské vzdelávanie a výskum (CC – HER) hľadá riešenia pre výzvy stojace pred európskymi univerzitami a vysokoškolskými vzdelávacími inštitúciami. Je fórom, na ktorom si vymieňajú názory a rozvíjajú európske programy zástupcovia ministerstiev a univerzít. Medzi súčasné priority patria úlohy vysokých škôl v celoživotnom vzdelávaní, európske štúdie pre demokratické občianstvo, uznávanie diplomov a legislatívna reforma pre vysoké školy v nových členských štátoch.

-jar-

Lenka Žaková II. ročník 1–4, PF 1999 – grafika

HISTORICKÝ ZÁPISNÍK

1587 - po devätnástročnom väzení bola popravená škótska kráľovná Mária Stuartová. Narodila sa roku 1542.

1725 - zomrel ruský cár Peter I. Veľký. Počas 43-ročnej vlády sa mu podarilo vytvoriť z Ruska európsku veľmoc. Založil mesto Petrohrad, ktorý urobil hlavným mestom svojej ríše. Narodil sa roku 1672.

1834 - narodil sa ruský chemik Dmitrij Ivanovič Mendelejev, zostavovateľ periodickej tabuľky dovedy známych 63 chemických prvkov. Predpovedal aj existenciu a vlastnosti prvkov, ktoré v tabuľke chýbali. Nositeľ Nobelovej ceny za chémiu. Zomrel v roku 1907.

1915 - narodil sa spisovateľ, grafik, novinár, iniciátor a popredná osobnosť slovenského nadrealizmu Rudolf Fábry. Zomrel roku 1982.

1975 - zomrel anglický biochemik, profesor univerzity v Oxforde, nositeľ Nobelovej ceny za chémiu (1947) Robert Robinson. Narodil sa v roku 1886.

1993 - na Slovensku začala platiť nová mena - slovenská koruna (Sk).

Nové akademické pracovisko

Potreba vzdelávania v ekológii a environmentalistike sa prejavila aj pri prieskume súčasného a vyhládokového stavu potrieb učiteľov v Prešovskom kraji. Táto skutočnosť je do istej miery prekvapením nakoľko „ekológia, environmentalistika“ doteraz nemá na väčšine škôl oporu vo vyučovacom predmete. V súčasnosti sa vyučuje ekológia na základných a stredných školách predovšetkým v rámci biológie prípadne geografie. Iba na relatívne malom počte základných škôl, predovšetkým však na stredných školách a učilištiach, sa začalo s jej výukou, avšak s rôznou úrovňou. Príčinou tohto stavu je nedostatok učiteľov ekológie a environmentalistiky. Tento proces ekologizácie je prirodzene stimulovaný narastaním

technickou výchovou a podieľa sa polovičným podielom na predmete pracovné vyučovanie).

Vzhľadom na medziodborový a syntetický charakter ekológie, ktorý je náročný aj na množstvo analytických predmetov o prírode a zemi, začalo štúdium „ekológie a environmentalistiky“ iba v kombinácii s biológiou a geografiou v tesnom napojení na ďalšie prírodovedné predmety. Nakoľko záujem o ekológiu je nad očakávanie pomerne veľký budeme zrejme musieť vypracovať študijné plány aj s inými študijnými špecializáciami. Sme nútení priznať, že hrozí zníženie kvality a študenti musia počítať so zvýšeným počtom predmetov, aby sa kvalita zachovala. Jedná sa o základné predmety biologického, čiastočne aj geografického charakteru. Napriek multidisciplinárnemu a syntetickému charakteru, je ekológia zaraďovaná medzi biologické disciplíny.

Pri štúdiu dôraz bude kladený aj na praktické disciplíny. Dôležitou súčasťou štúdia bude environmentálna výchova a environmentálny manažment. Absolventi dvoj-, či trojpredmetového štúdia „ekológie“ budú mať možnosti uplatnenia aj mimo školstva.

– Nepredchádzali založeniu katedry problémy?

Oveľa viac ako by sme očakávali. Sme možno jednou z posledných fakúlt tohoto typu kde

NÁŠ ROZHOVOR

s vedúcim Katedry ekológie FHPV
prodekanom

doc. RNDr. Jozefom TEREKOM, CSc.,
o zriadení uvedeného pracoviska

takáto inštitúcia bola zriadená. Z výučbou ekológie, ako súčasťou povinného základu, sme na Pedagogickej fakulte UPJŠ začali už v r. 1995. A to sme boli prví na Slovensku. Ďalšie prirodzené pokračovanie rastu bolo a je neustále napádane. Väčšina oponentov však nevie ani definovať predmet o ktorom je schopná veľa diskutovať, je len samozrejme, že nevedomosť má dobré živné korene.

Organizačnou jednotkou bude Katedra ekológie, pôvodne navrhovaný názov bola „Katedra ekológie a kvality životného prostredia“ napriek schváleniu na VR FHPV na AS neprešiel. Máme v úmysle vybudovať solídne ekologické centrum, ktoré bude základňou výskumu a strediskom environmentálnej výchovy na Prešovskej univerzite a kraji.

– A akreditácia, nebudú problémy?

Katedra spĺňa všetky kritéria požadované Akreditačnou komisiou vlády SR. Napokon bol som aj menovaný za člena pracovnej skupiny pre ekológiu a environmentalistiku pri akreditačnej komisii.

– Bude svoju činnosť vyvíjať iba v rámci FHPV?

Hlavné poslanie katedry je pripraviť dobrých učiteľov ekológie. Samozrejme, pokiaľ budú kapacity stačiť, budeme sa podieľať naďalej na Pedagogickej fakulte PU na výučbe základov ekológie. V súčasnosti pracujeme na projekte ekologizácie Prešovskej univerzity. Počíta aj so zavedením ekologických resp. environmentálnych disciplín aj na teologických katedrách. Tento cieľ nie je iba náš.

Je potrebné konštatovať, že súčasný profil absolventa PU v Prešove, vzhľadom na zabezpečenie výchovného procesu na školách všetkých stupňoch, je nedostatočný, najmä vo vzťahu k výučbe smerujúcej k celosvetovej koncepcii „trvalo udržateľného rozvoja, resp. života“. Problém súvisí s absenciou sumariujúcich disciplín. Niku, ktorá existuje je potrebné vyplniť syntetickými disciplínami, najmä ekologickými, ktorými je možno formovať vzťahy k svojmu prostrediu, t.j. prírode, ľuďom i všeobecne platným princípom duchovna. Poznatky umožnia zorientovať sa v zložitých systémoch a prispejú k formovaniu hodnotových kritérií adekvátnym súčasným požiadavkám života, čo napokon je jednou z prioritných požiadaviek v procese aproximácie nášho práva z EÚ.

– Nie je to v súčasných ekonomických podmienkach organizačne náročné?

Vzhľadom na súčasný stav, existujúci na FHPV, je možné problém riešiť za pochodu a bez zvlášť veľkých nárokov na pracovné miesta. Samozrejme počítame s nárastom trochštyroch pracovníkov. Základné resp. vychodiskové predmety sú zoológia, botanika, chémia, čiastočne aj geografia. Spoločným menovate-

Na obrázku doc. RNDr. Jozef Terek, CSc.

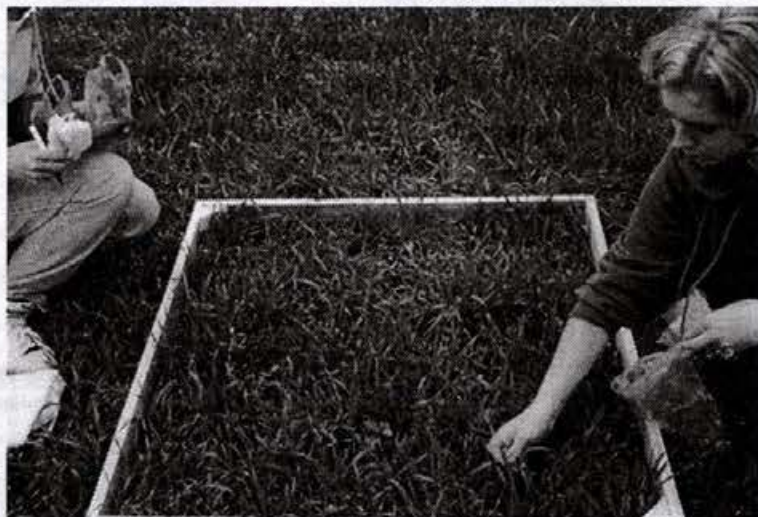
problémov nielen v životnom prostredí človeka, ale takmer vo všetkých oblastiach jeho bytia. Človek si túto skutočnosť uvedomuje a hľadá odpovede, na ktoré mu klasické vzdelanie nie je schopné dať, a následne zjednať nápravu. Táto potreba zdola je toho dôkazom.

– Nie je založenie tejto katedry trochu neskoro?

Až príliš neskoro, pričom sú na PU relatívne dobré odborné, personálne, menej materiálne podmienky oveľa lepšie, ako na iných pracoviskách, na ktorých vznikli už pred niekoľkými rokmi.

Na zahraničných fakultách podobného typu sa začalo s výučbou „ekológie, environmentalistiky“ už pred 20–25 rokmi a ekologické disciplíny tvoria integrálnu súčasť vyučovacieho procesu. Ekologizácia prírodných i spoločenských vied je nevyhnutne potrebná a vzdelávanie v ekológii (sensu lato) je považované za súčasť celoživotného vzdelávania.

Nevyhovujúca situácia na základných školách je tiež s vyučovaním základov poľnohospodárskej výroby, resp. pestovateľských prác, ktorých príprava už 20 rokov nejstvie. (Táto disciplína na základných školách alternuje z

Kontrola ekologických porastov

ekologického zamerania na PU

lom všetkých disciplín by bolo štúdium „životného prostredia“, pričom by sa využívali špecifické analytické i syntetické prístupy, zvlášť prírodovedného charakteru.

– Nie je na FHPV PU zanedbaná chémia?

Okrem uvedených disciplín by sa mohlo začať súbežne aj s postupným budovaním chémie, ktorá by doplnila základnú škálu odborov na FHPV a výskumne by taktiež bola zame-

– Aký je stav ekologického povedomia na univerzite?

Viac ako žalostný, ale odráža spoločenskú klímu. Absolútny fetiš ekonomiky, pričom sa zabúda na fakt, že iba v zdravom prostredí môže vyrastať zdravý jedinec, spoločnosť, a nastať ekonomický rozvoj. Zásahy do prírodného prostredia môžu mať ďalekosiahle dôsledky, resp. určovať progresivnosť či regresivnosť ekonomického rastu.

– Aké sú materiálne požiadavky na rozvoj?

Budovanie takého smeru si vyžaduje solídnu materiálnu základňu. Základné predpoklady existujú. Napokon v hlavnej budove sa počítalo s rozvojom biologických a chemických disciplín. Hydrobiologické terénne pracovisko po rokoch nečinnosti je potrebné revitalizovať aby slúžilo svojmu poslaniu. Podob-

ná situácia je aj zo školským pozemkom, ktorého budova sa nachádza v havarijnom stave. Je potrebné prehodnotiť jeho využívanie v návaznosti na vyučovací proces, výskumnú činnosť a finančnú rentabilitu. Ďalšie možnosti sú na Morskom oku (Veľké vihorlatské jazero) avšak až po úplne prehodnotenej koncepcii využívania výcvikovo-učebného zariadenia umiestneného v priestore štátnej prírodnej rezervácie. Jazero je európskym fenoménom a patrí medzi naše najlepšie preskúmané lokality.

– Vedecká koncepcia katedry?

Zamerať sa na výskum hydroekosystémov a agroekosystémov a ich interakčných vzťahov; zvlášť stabilizačných krajinných prvkov. Nakoľko na materskej katedre a príbuzných katedrách by pracovali učitelia s biologickou, chemickou, poľnohospodárskou a geografickou orientáciou, je tu možnosť sa sústrediť na výskum veľkoplošných chránených území, najmä pri progresívnych i reliktných prvkov, krajinného prostredia. Počíta sa s aktívnou účasťou pracovníkov katedry geografie, ktorí by mohli spracovať konzervatívne prvky krajinného priestoru, t.j. geomorfológia územia, geologicko-petrografický substrát, príp. aj socio-ekonomické javy a procesy v krajine.

– Katedra ekológie existuje už od septembra, urobilo sa už niečo konkrétne?

Začínáme úplne od začiatku. Je potreba dať do poriadku zbierky. Botanické absolútne chýbajú, z pôvodných zoologických zostalo iba torzo. Takmer všetko zostalo v Košiciach. Zbierky, ktoré sa budovali takmer 250 rokov

nie sú v Prešove. Najcennejšia časť, starých zbierok prírodnín pochádzala z Evanjelického gymnázia, ktorý ich získal z rôznych častí sveta od svojich donátorov. Pôvodná zbierka, ktorá bola pýchou Pedagogickej fakulty UPJŠ, obsahovala takmer všetkých našich stavovcov, bola zrovnateľná iba zo Slovenským národným múzeom. Zbierky morských živočíchov, ktoré som získal vlastným zberom z rôznych častí sveta nemali na Slovensku zrovnanie. Po dlhých jednaniach sme dostali väčšinou polorozpadnuté z depozitu katedry antropológie a zoológie Prírodovedeckej fakulty UPJŠ v Košiciach. Pokiaľ by sme ich nezobrali, praktickú výuku by sme takmer nemohli robiť.

– Ako si predstavujete budúci rozvoj?

Nemáme nároky na nadštandardné podmienky, chceme iba esenciálne elementárne, bez ktorých sa z vysokej školy stáva iba nadstavbová škola. Nemáme v úmysle prekračovať svoj tieň. Chceme robiť iba to, na čo stačíme. V súlade s našimi predstavami chceme rozvíjať tie disciplíny, ktorých učiteľov je absolútny nedostatok. V súčasnej ekonomickej i sociálno-školskej politike, pragmatizmus v rozvojovo štrukturálnej politike univerzity musí byť určujúci. Bez dobudovania základných disciplín nie je možné budovať nové pracoviská, pretože ony budú niesť so sebou znaky nekonceptnosti. Dobudovanie prírodných vied a následne vznik samostatnej fakulty musí sa stať prioritou Prešovskej univerzity. Bez nej Prešovská univerzita bude iba vysokou školou humánných vied a ideológií. Kopírovanie módnosti a terajší konjunkturalizmus má krátkodobý efekt a stabilita univerzity, z hľadiska akceptácie EÚ, sa stáva iba želaním niektorých subjektov.

Rozhovor viedol M. Rusinko

Oblasť výskumu ekologického poľnohospodárstva

raná na štúdium kvality životného prostredia. A tu je odpoveď prečo sme od začiatku presadzovali názov katedry ekológie a kvality životného prostredia.

Založenie katedry uvedeného zamerania na pôde Fakulty humanitných a prírodných vied PU prispeje k:

- vyváženosti Fakulty humanitných a prírodných vied (podiel humanitných a prírodovedných kateder),

- k vytvoreniu podmienok pre zavedenie kreditného štúdia,

- k zvýšeniu kreditu Univerzity v Prešove, nakoľko by došlo k synergickým procesom vedúcim k zlepšeniu jestvujúcej štruktúry a spolupráce na katedrách, fakultách i univerzite,

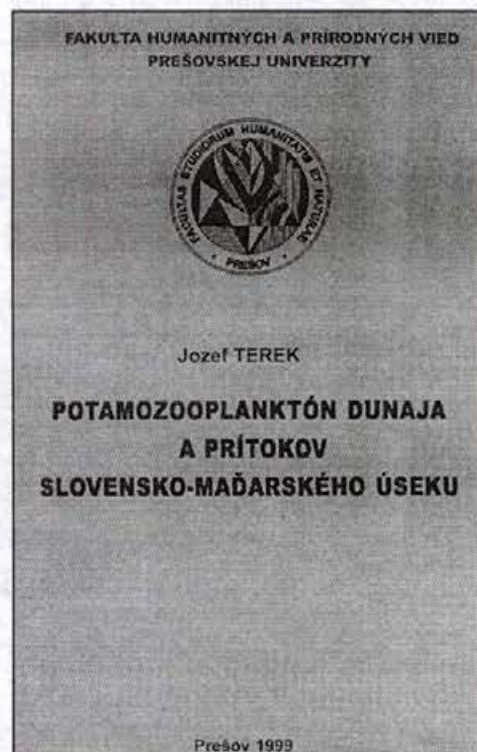
- k budovaniu výskumnej základne a monitorovacích objektov.

– Ekológia, životné prostredie, environmentalistika, nie je to všetko názov na ten istý predmet?

Väčšina laickej verejnosti, a medzi ňu počítame aj vysokoškolsky vzdelanú verejnosť, tieto pojmy považuje takmer za synonymické. Pokúsím sa tieto pojmy jednoducho definovať.

Ekológiu (Haeckel 1868) definuje ako vedu zaoberajúca sa vzťahmi organizmov a prostredím, ako aj vzťahmi medzi organizmami.

Ekológia je jednou zo základných samostatných vedných odborov, vznikla a rozvíjala sa medzi biologickými vedami. Rozvíja sa na základe potreby objasniť podstatu biologických javov a zamerala sa na princípy vzájomných vzťahov medzi organizmami, živými systémami a ich vzťahmi k prostrediu. V tomto smere má interdisciplinárny charakter.

SLOVÁK ZNÁMY V CELOM TECHNICKOM SVETE

Na sklonku roka 1999 sa uskutočnilo v areáli VŠ otvorenie výstavy venovanej 140. výročiu narodenia Aurela Stodolu, významného majstra techniky, Slováka známeho v celom technickom svete, ktorého život a práca môže byť pre mnohých inšpiráciou.

Aurel Stodola sa narodil 10. mája 1859 v Liptovskom Mikuláši. Študoval v rodisku, Levoči, Košiciach, Budapešti, švajčiarskom Zürichu, nemeckom Charlottenburgu, francúzskej Sorbonne.

Roku 1892 dostal ponuku pracovať na zúrišskej technike. Jeho bývalí profesori pozorne sledovali prácu svojho vynikajúceho študenta, a preto keď mali na škole zriadiť novú katedru stavby strojov, s pozvaním Stodolu neváhali. Stodola sa už ako tridsaťročný stal profesorom konštrukcie a stavby strojov na svojej materskej škole.

25. 12. 1942 umrel v Zürichu Aurel Stodola, známy slovenský fyzik, konštruktér vodných turbín. Stavbu strojov postavil na vedecký základ tým, že ukázal, ako možno vedecké výsledky termodynamiky a výdobytky novodobej mechaniky a užitej matematiky aplikovať na výpočet parných strojov a na primerané konštruktívne riešenie ich častí (nar. 10. 5. 1859 v Liptovskom Mikuláši).

dosiahol svoje najväčšie úspechy a získal vysoké ocenenia. I keď so Švajčiarskom silno zrástol, na svoj slovenský pôvod nikdy nezabudol.

Mal veľmi dobré vzťahy s Albertom Einsteinom, ktorý v roku 1929 napísal: „Keď do rúk beriem pero, aby som napísal niekoľko slov o profesorovi Stodolovi, o majstrovi techniky, o jemnom a pritom pevnom mužovi, cítim, že moje vyjadrovacie schopnosti sú priveľmi obmedzené, aby som sa k takému človeku zachoval, ako si zasluhuje.“

Mnoho vysokých škôl a vedeckých inštitúcií udelilo Stodolovi čestné tituly a vyznamenania.

Najvyššie ocenenie získal v roku 1940 v Anglicku — Medzinárodnú medailu Jamesa Watta.

Po vyše päťdesiatročnej vedeckej a tridsaťšedemročnej pedagogickej činnosti Stodola umrel 25. decembra 1942.

Stodola bol mimoriadne pracovitým človekom, ktorý sa snažil každú chvíľu svojho života využiť na jeden cieľ — čo najviac pozdvihnúť vedný odbor, v ktorom pracoval. Na zúrišskej technike popri laboratóriu vybudoval aj vzornú katedru tepelných strojov a vychoval stovky inžinierov, ktorí išli v jeho stopách.

Počas prvej svetovej vojny sa Stodola zaoberal aj štúdiom mechaniky ľudskej ruky. V spolupráci s chirurgom skonštruoval umelú ľudskú ruku. Pri jednej skúške tejto protézy sa vyslovil: „To je moja pomsta vojny.“

Stodola už v roku 1902 skúmal prúdenie pary v rozvádzajúcich kanáloch, objavil i podchladenie pary pri prietoku dýzou. Taktiež vypracoval systematicku termodynamického výpočtu parných turbín. Propagoval použitie entropických diagramov. Stodola bol aj priekopníkom nového odboru — odboru plynových turbín. Hoci sám ovládal vyššie matematické metódy a teoretickú fyziku, vo svojich prednáškach bral ohľad na študentov, ktorí nemali potrebnú matematickú prípravu. Z toho asi vznikla Stodolova záľuba pre grafické metódy. Svoje pedagogické povinnosti si plnil veľmi vzorne. Prednášal vždy sám, nenechal sa nikým zastupovať. Sám viedol aj cvičenia a diplomové práce.

Hoci ťažisko Stodolových prác spočíva v oblasti teórie parných turbín, nie zanedbateľný bol aj jeho vklad do rozvoja

mechaniky. Zaoberal sa najmä problémami kmitania a kritických obrátok hriadeľa a kmitania kotúčov a lopatiek parných turbín.

Aurel Stodola zanechal kus svojej práce aj na Slovensku. Mlyn na veľkopianstve vo Veľkom Šariši, kde navrhol, skonštruoval a dal do prevádzky veľký parný stroj na pohon ostatných zariadení, bolo jeho prvé veľké dielo.

Túto výstavu zorganizovali študenti Katedry fyziky FHPV PU Iveta Sabolová a Marek Novák pod vedením Dr.h.c. prof. RNDr. J. Birčáka, CSc., v rámci vyučovacej disciplíny Dejiny fyziky, JSMF, Krajská pobočka Prešov a prof. Milan Choma zo SOU služieb v Kežmarku.

Prítomných študentov a hostí (rektor PU, dekan FHPV PU, predseda AS FHPV PU ...) privítal vedúci Katedry fyziky FHPV PU doc. PaedDr. V. Šebeň. Bližšie informácie o A. Stodolovi poskytla študentka I. Sabolová.

Akt otvorenia výstavy svojím vystúpením obohatili aj študenti Katedry hudobnej výchovy FHPV PU.

Iveta Sabolová

KONTROLNÁ ČINNOSŤ PU NA ROK 2000

Rok 2000 je rokom, keď pozornosť kontrolnej činnosti na Prešovskej univerzite v Prešove bude venovaná predovšetkým kontrole plnenia úloh vyplývajúcich z programového vyhlásenia vlády SR - Program hospodárnosti.

Vychádzajúc z tohto programu, plán kontrolnej činnosti PU, ktorý bol schválený na operatívnej porade vedenia PU dňa 14. 2. 2000 bude zameraný na kontrolu:

- účelného a efektívneho použitia finančných prostriedkov štátneho rozpočtu
- správu majetku štátu
- dodržiavania postupu pravidiel zákona NR SR číslo 263/99 Zb. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov

na obrázku PhDr. Viliam Tarjáni, hlavný kontrolór PU

- mimorozpočtové zdroje (prijímacie pohovory, poplatky, bakalárske štúdium a pod.)
- dodržiavanie všetkých pokynov, príkazov nadriadených orgánov ako i dôsledné plnenie všetkých zákonov s cieľom skvalitňovania kontrolnej činnosti
- plnenie Príkazu rektora PU „Programu hospodárnosti“

V dôsledku zvýšenia úrovne a efektívnosti kontrolnej činnosti bude dôležitá spolupráca hlavného kontrolóra PU, Rektorátu „fakúlt a celouniverzitných zariadení PU v Prešove. Práve pozitívnym prínosom k úrovni kontrolnej činnosti prispelo dobudovanie útvarov Rektorátu PU. K dobrej realizácii kontrolných skupín. Dobrá spolupráca sa prejavuje s právnikom PU, vedúcou odd. pre plán a rozpočet a finančnú účtárňu PU, vedúcou ŠJ PU v Prešove.

Taktiež odborná spolupráca s vedúcou personalistiky, ekonomiky a mzdovej účtárne PU, vedúcim investičného oddelenia PU, tajomníkom PU, tajomníkom FHPV PU a odbornými útvarmi FF PU je na dobrej úrovni.

Kriticky však treba pripomenúť, že pokiaľ sa spracujú kompletné materiály (správy zasielané na MŠ SR) tak jednotlivé podklady od niektorých fakúlt sú odovzdané až na 3–4 termín. Nedostatkom pri realizácii úloh je predkladanie a spolupráca pri plnení funkčných kontrol. Hodnotenie respektíve správa o plnení úloh funkčných kontrol je formálna, chýba jej obsah kontrolných zistení, metódy a formy odstraňovania zistených nedostatkov. Požadovaná forma a periodicitu vykonávania funkčných kontrol, ako aj predkladanie správ je zo strany útvaru riadeného kvestorom PU, riaditeľom ŠDaJ PU a riaditeľom UK PU v Prešove. Pri vykonávaní funkčných kontrol a predkladaní správ o ich plnení je potrebné postupovať podľa vypracovaného a schváleného „Metodického usmernenia“ k vykonávaniu funkčných kontrol vedúcimi pracovníkmi a odbornými útvarmi, ktorý bol vydaný 23. 2. 1998 a platnosť a účinnosť nadobudol dňom 15. 3. 1998.

Práve táto oblasť kontrolnej činnosti t.j. funkčné kontroly bude pri plnení úloh v rámci Programu hospodárnosti dôležitou súčinnosťou v spolupráci s hlavným kontrolórom PU v Prešove.

Záber z otvorenia výstavy venovanej 140. výročiu narodenia Aurela Stodolu. Na otvorení sa zúčastnil aj rektor PU, dekan FHPV, predseda AS a ďalší funkcionári fakulty

Prezentácia knihy prof. Bernasovského

Prešov PU: Na akademickej pôde Rektorátu PU sa 8. 2. 2000 za účasti vedenia Rektorátu PU na čele s jej rektorom doc. dr. K. Fečom, CSc., predsedom AS PU prof. J. Birčákom a funkcionármi jednotlivých fakúlt PU, predstaviteľov štátnej správy ako aj ďalších pozvaných hostí a oponentov, uskutočnila prezentácia knihy prof. Bernasovského z FHPV, ktorý je zároveň riaditeľom Ustavu štúdií národnostných menšín.

Publikácia je zameraná na život a pôvod Rómov, podáva ucelený obraz o vývine rómskej minority a ako povedal rektor PU doc. K. Feč, takáto

la vydaná v edícii VEDA v náklade 500 ks a je určená predovšetkým odborníkom. Jej slovenské vydanie, ako nás informoval autor knihy I. Bernasovský, sa ešte len pripravuje. Úvodnú časť monografie venovali autori Bernasovský-Bernasovská histórii Rómov a najnovším informáciám o ich pobyte v Európe. Ďalšia časť sa venuje štúdiu vývinu a rastu rómskych detí od narodenia až po ukončenie školského veku, pričom autori zdôraznili príčiny populačnej explózie a s ňou súvisiace otázky biologickej a sociálnej integrácie do života celej spoločnosti.

„V knihe prezentujeme originálne výsledky výskumu a rastu vývinu a navrhujeme východiská pre potreby

Prof. Bernasovský, prvý z prava, oboznamuje účastníkov s obsahom publikácie. Jeho výklad pozorne sleduje aj rektor PU doc. Feč, na obrázku vľavo

publikácia je prospešná v súvislosti so vstupom Slovenska do EÚ. Kniha vydaná v angličtine pod názvom „Anthropology of Romanies (Gypsies)“ je na 255 stranách doplnená o grafy, tabuľky a farebné fotografie, ktorých autormi sú doc. V. Vondra, riaditeľ Akadémie Istropolitany a Mgr. J. Sojka, učiteľ základnej školy v Jarovniciach, ktorý fotografie doplnil aj o kresby rómskych detí. Kniha bo-

klinickej praxe i pre pedagógov“, konštatoval prof. I. Bernasovský.

Táto akcia mala veľmi dobrý spád, o čom sa vyslovovali aj prítomní hostia, najmä prof. H. Malá a prof. M. Hubschmanová z Karlovej univerzity v Prahe, prof. M. Pospíšil z UK v Bratislave a prof. J. Malina z Masarykovej univerzity v Brne ako recenzenti.

-red-

Pohľad na účastníkov prezentácie knihy prof. Bernasovského. V prvom rade zľava: prednosta okresného úradu M. Benč, primátor mesta Prešova J. Kopčák a rektor PU doc. PhDr. K. Feč, CSc.

AKO PRAXUJÚ

mi prínosná súčasť mnohých študijných programov. Študenti učiteľských odborov si bez nej svoje štúdium snád nevedia ani predstaviť. Pri zavedení nového a doteraz na Slovensku jediného päťročného magisterského neučiteľského odboru anglistika-amerikanistika sme si kládli v súvislosti s odbornou praxou mnoho otázok. Chápeme ju ako nevyhnutnú? Mala by sa uskutočniť v zahraničí? Budeme vedieť pre ňu vytvoriť priestor v i tak dosť náročnom študijnom programe? Dokážeme zabezpečiť umiestnenie všetkých študentov v prípade väčších skupín? Mnohé z týchto otázok ostávajú nezodpovedané i dnes. Po štyroch úspešne uskutočnených blokoch môžeme hodnotiť aspoň niektoré aspekty.

Autorka príspevku PhDr. Slávka Tomaščíková, Katedra anglistiky a amerikanistiky FF PU

Praxe sa zúčastňujú študenti vo štvrtom a piatom ročníku, po absolvovaní všetkých základných a najnáročnejších disciplín. Pozostáva zo stáže na školiacom pracovisku v trvaní štyroch až šiestich týždňov (podľa možnosti a ochoty inštitúcie, v ktorej je študent umiestnený), ďalej z rozborov a hodnotenia jej priebehu po návrate na katedru. Cieľom praxe je umožniť študentom, aby pod vedením skúsených odborníkov využili nadobudnuté vedomosti pri riešení konkrétnych úloh inštitúcie, zoznámili sa s jej organizáciou, formou, obsahom, metódami práce jej pracovníkov a prakticky sa na niekoľko dní tak stali jej súčasťou, so zod-

povednosťou a povinnosťami z toho vyplývajúcimi.

Ideálnym umiestnením by boli nekomerčné a vzdelávacie inštitúcie Ivo Veľkej Británie a U.S.A. Napriek snahe a pomoci zahraničných lek-

torov a partnerských inštitúcií v týchto dvoch krajinách sa nám podarilo v za-

hraníci umiestniť iba dve študentky - jednu na Wiskonsinskej univerzite v Spojených štátoch a druhú na Veľvyslanectve SR v Londýne. Neexistencia podporných projektov pre praxe študentov humanitných odborov a nemožnosť kryť finančne náročné dlhodobé pobyty z vlastných finančných zdrojov nás núti hľadať reálne možnosti na Slovensku. Po počiatočnom sklamaní dnes už v žiadnom prípade naše domáce možnosti nebudeme hodnotiť ako menejcenné. Veď doteraz študenti praxovali na takých atraktívnych miestach, akými sú Britská ambasáda a Britská rada v Bratislave a Košiciach, Kancelária Prezidenta SR a Mestský magistrát v Košiciach, Úrad Vysokého komisára OSN pre utečencov a Nadácia pre občiansku spoločnosť v Bratislave, či M.E.S.A alebo Americká obchodná komora v Bratislave. Prešov tiež nezaostáva, Komunitná nadácia a Slovenská spoločnosť pre zahraničnú politiku sa stali našimi pravidelnými odbornými partnermi.

Otom, že naši študenti sú na prax dobre pripravení, vedia svoje teoretické vedomosti i jazykové zručnosti v praxi využiť, a tak vynikajúco reprezentujú Prešovskú univerzitu, svedčia nielen osobné písomné hodnotenia inštitúcií, ale i to, že väčšina študentov absolvuje druhý, piaty blok v tej istej organizácii. Cieľom praxe tiež je, aby si študenti v nasledných ročníkoch našli kontakty pre možné budúce zamestnanie. Dnes už vieme, že pre mnohých z nich zostávajú dvere inštitúcií otvorené, nielen pre letné brigády ale i pre prvé pracovné zaradenie sa. Jedným z aktuálnych príkladov je študentka piateho ročníka Martina Pisárová, ktorá prišla pred rokom ako štvrtáčka na prax do redakcie týždenníka The Slovak Spectator v Bratislave, dnes je redakčnou asistentkou, pôsobí ako samostatná redaktorka a v niekoľkých číslach nájdete jej autorské reportáže.

Rozbory a hodnotenia praxe po jej skončení na katedre pomáhajú riadiť študentom zorientovať sa v tom, čo absolvovali, ale i katedre zistiť, ktoré z inštitúcií sú alebo nie sú vhodné pre budúce umiestnenie. Z postrehov študentov, ich analýz a komplexných hodnotení vyznieva jasné ÁNO, signál pre pokračovanie začatého. Veríme, že naše už dnes partnerské inštitúcie prejavia i v budúcnosti svoju ochotu a pomôžu nielen nám v poslednej etape prípravy, ale i sebe pri získavaní dobre pripravených mladých odborníkov - našich absolventov.

s prodekanom FHPV PU

doc. PhDr. V. Kubánim, CSc.

O vedeckom výskume a kvalifikačnom raste

Akademická obec na FHPV PU na svojom poslednom zasadnutí prerokovala okrem iných oblastí aj celkové zhodnotenie činnosti fakulty v oblasti vedeckého výskumu, umeleckej činnosti a vysoko hodnotila spoluprácu s domácimi mimofakultnými pracovníkmi. To nás viedlo k tomu, že sme požiadali prodekanu pre VVUC doc. PhDr. V. Kubániho, CSc., zodpovedného za túto oblasť, o krátke zhodnotenie dosiahnutých výsledkov za rok 1999.

Najprv sme mu položili otázku z oblasti vedeckého výskumu a umeleckej činnosti.

- V roku 1999 učitelia fakulty riešili 10 grantových projektov VEGA. V priebehu uplynulého obdobia, aj posledného roka, sa podarilo udržať relatívne vysoký počet grantových úloh VEGA, čo konštatovala aj pracovná skupina - Akreditačná komisia MŠ SR v septembri 1997.

Počet učiteľov riešiacich grantové projekty VEGA činí 24 % z celkového počtu učiteľov (156). V projektoch dosahovaných nadáciami je zaradených 10 učiteľov čo činí 6 % z celkového počtu učiteľov a súhrnne rieši grantové projekty 47 učiteľov.

Úspešne pokračuje aj riešenie štátnej objednávky - štúdium etnogenézy somatických a zdravotných špecifik rómskeho etnika. Výsledkom doterajšej vedeckovýskumnej práce je aj monografia prof. I. Bernasovského a J. Bernasovskej: *Athropology of Romanies (Gypsies)*. Monografiu vydala nadácia Universitas Masarykina Brno v edícii VEDA. O prezentácii tejto knihy sa píše na inom mieste.

V roku 1999 sme evidovali 28 inštitucionálnych projektov do riešenia ktorých bolo zapojených 33 riešiteľov. Inštitucionálne projekty riešia predovšetkým problematiku súvisiacu s odbornosťou jednotlivých katedier resp. odrážajú vedeckú profiláciu riešiteľov. V zmysle záverov pracovnej skupiny AK MŠ SR riešitelia priebežne zabezpečujú vstupné a výstupné oponentúry týchto projektov.

- Podarilo sa naplniť rozvojové zámer kvalifikačného rastu tak, ako boli definované v rozvojových zámeroch FHPV PU na jednotlivé roky?

V kvalifikačnej štruktúre sme zaznamenali výraznejší posun v kategórii profesorov z 3 v roku 1997 na 7 v roku 1999 a to na plný úväzok. Celkovo na fakulte teraz pracuje 11 profesorov. V roku 1999 inauguračnú prednášku absolvovali 2 učitelia a 2 uči-

telia sa habilitovali. Doktorandské štúdium ukončilo 5 učiteľov. Prirodzeným úbytkom a delimitáciou pracovníkov (KRJaL) došlo k celkovému poklesu o 14 pracovníkov, čo sa však výraznejšie prejavilo len u odborných asistentov s vedeckou hodnosťou, kde oproti roku 1998 sme zaznamenali pokles o 7 učiteľov. Pozitívne treba hodnotiť skutočnosť, že ukončenie doktorandského štúdia resp. habilitácií bola 100%. Problémom v oblasti kvalifikačnej štruktúry zostáva dlhý časový interval medzi ukončením aspirantúry a ďalším kvalifikačným postupom.

- Ako je to s publikačnou činnosťou?

Cieľom vedeckovýskumnej aktivity fakulty je realizovať výsledky v publikačnej čin-

nosti a podieľať sa tým na skvalitňovaní výchovno-vzdelávacieho procesu. Stálou úlohou zostáva presadiť sa v karentovaných časopisoch, aj keď hlavný problém vidíme v tom, že karentované časopisy sú zväčša zahraničné. VR FHPV schválila vydanie nového zborníka Art et Sport, čím sa vytvorili podmienky pre publikačnú činnosť z katedier hudobnej, telesnej a výtvarnej výchovy. Obnovila sa kontinuálna vydávacia spoločenskovedného zborníka pod novým názvom Humanitné vedy. Významnou zložkou mimopedagogickej činnosti je aj umelecká činnosť, ktorá sa realizuje v odboroch hudobné umenie, výtvarné umenie a literárno-umelecká činnosť.

Pán prodekan ďakujem za informácie.

Zapísal M. Rusinko

Príspevok

O tom, že kontakty našej univerzity s univerzitami a rôznymi inými pracoviskami a inštitúciami v iných krajinách sa rozvíjajú nielen na úrovni vedeckej spolupráce jej pracovníkov (jednotlivcov i kolektívov), ale aj na úrovni vzdelávania - recipročnou výmenou študentov, napríklad aj „poskytovaním vzdelávacích služieb“ študentov zo zahraničia, ktorí o tieto služby prejavili záujem.

Príkladom na posledne uvedený druh aktivít je dvojmesačný pobyt skupinky šiestich študentov Filozofickej fakulty Katolíckej univerzity Petra Pázmaňa z Piliscsaby (G. Domján, M. Fóth, E. Kaczorová, J. Kováčsová, Cs. Mikolayová a P. Nagyová), ktorí hospitácia-

mi na rôznych prednáškach a seminároch, ako aj jazykovými cvičeniami a konverzáciami na

aktuálne témy z dejín a súčasného stavu slovenského jazyka, literatúry na hodinách vedeckých viacerými učiteľmi Katedry slovenského jazyka a literatúry FF PU, si jednak rozširovali a prehľbovali svoje doterajšie slovakistické poznatky (sú študentmi slovakistiky na spomínanej univerzite), ale najmä zdokonaľovali sa v praktickom ovládaní nášho jazyka.

k rozvoju medzinárodnej spolupráce

Stretnutie študentov z Piliscsady u dekana FF PU prof. PhDr. F. Mihinu, CSc., na záver ich pobytu na našej univerzite.

PU prof. Dr. J. Sabol, DrSc., s povereným vedúcim doposiaľ neschváleného, no už niekoľko rokov úspešne pracujúceho oddelenia slovakistiky pre zahraničných študentov na tejto katedre odovzdali osvedčenie o ich pobyte a družne si s nimi pobesedovali.

Uvedení študenti - podľa ich vyjadrení - sa tu cítili dobre a majú záujem prísť sem znova. Preto je aktuálne povýšiť doterajšie vzťahy medzi oboma univerzitami na primeranú vyššiu úroveň (uzavrieť dohodu), rovnako je potrebné „legalizovať“ už existujúcu prácu katedry so študentmi zo zahraničia schválením navrhnutého oddelenia.

Doc. Dr. L. Bartko, CSc.,

poverený vedúci oddelenia pre zahraničných študentov KSJL FF PU

Na záver ich pobytu im fakulta pripravila malé prekvapenie - prijatie vedením fakulty, na ktorom im dekan FF PU prof. dr. F. Mihina, CSc., prodekan doc. dr. J. Nižníková, CSc., a dr. J. Stašková, CSc., ako aj vedúci Katedry slovenského jazyka a literatúry FF

Slávnostný akt k zblíženiu troch národov

Možno si pamätáme ako pred niekoľkými rokmi na našej univerzite dostal doktorát honoris causa Jeho Svätosť patriarcha Alexej II., predstaviteľ Ruskej Pravoslávnej cirkvi.

Práve patriarcha Alexej II. bol bláznivým aktérom odovzdania Podvoria – predstaviteľstva v Moskve, t. j. chrámu sv. Nikolaja v Koteľníkach pre potreby Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku.

Na sklonku minulého roku sa zúčastnila delegácia Pravoslávnej cirkvi, vedená metropolitom Dorotejom, na oficiálnom odovzdaní Podvoria v Moskve, ktoré bude slúžiť pre duchovné potreby Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku. Oficiálne odovzdanie uskutočnil Jeho Svätosť Alexej II., patriarcha Ruskej Pravoslávnej cirkvi. Samotný akt odovzdania sa uskutočnil na spoločnej nedeľnej bohoslužbe v chráme sv. Nikolaja v Koteľníkach, ktorý bol zároveň vy-

Na obrázku delegácia Pravoslávnej cirkvi v Českých krajinách a na Slovensku, ktorá sa zúčastnila slávnostného aktu v Moskve

svätený po rekonštrukcii. (Za čias totalitného režimu chrám slúžil pre potreby chemického laboratória). Za Pravoslávnu cirkev na Slovensku sa tohto dôležitého aktu zúčastnil Jeho Vysokopreoslavenosť Arcibiskup prešovský Nikolaj a Mgr. Alexander Cab, CSc., oficiálny predstaviteľ Podvoria našej cirkvi v Moskve.

Na záver tohto významného aktu bol odovzdaný a prečítaný oficiálny list patriarchu Alexeja o odovzdaní tohto predstavi-

teľstva a zároveň bolo odovzdané sväté myro (olej) metropolitovi Dorotejovi, predstaviteľovi Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku. Metropolita Dorotej odovzdal patriarchovi Alexejovi II. sväté mošči t. j. – ostatky sv. mučenice Ludmily, kráľovny českej, ktoré ostanú umiestnené v tomto chráme pre duchovné potreby veriacich.

Na slávnostnej bohoslužbe sa zúčastnili aj štátni predstavitelia, a to pán veľvyslanec Slovenskej republiky v Moskve Igor Furdik, ako aj veľvyslanec Českej republiky v Moskve pán Ľuboš Dobrovský.

Tento akt posluží k zblíženiu dvoch rovnoprávných miestnych pravoslávnych cirkví a veríme, že aj k zblíženiu troch národov – Rusov, Čechov a Slovákov.

Žiaľ, je smutné, keď sa častokrát v našich médiách slovo „pravoslávny“ nahrádza slovami „totalitný“, „komunistický“, alebo „ruský“. Práve patriarcha Alexej II. sa vyjadril, že „tolko mučeníkov, koľko dala Ruská Pravoslávna cirkev v 20. storočí, nedala Pravoslávna cirkev spolu počas svojej existencie od 1. storočia až po 19. storočie“.

Ruská Pravoslávna cirkev bola za čias totalitného režimu (1917–1988) vystavená veľkému prenasledovaniu a podľa oficiálnych štatistických údajov bolo fyzicky zlikvidovaných 200 tis. pravoslávnych duchovných – biskupov, kňazov, diakonov, mníchov a ďalších 500 tisíc duchovných bolo perzekuovaných.

Podvorie našej cirkvi je v poradí ďalšie predstaviteľstvo Pravoslávnej cirkvi v Moskve po Antiochijskej, Americkej a Bulharskej Pravoslávnej cirkvi, ktorých predstavitelia sa zúčastnili taktiež na tomto slávnostnom akte.

Jeho Svätosť Alexej II. odovzdal našej delegácii dar – osemdielne Dejiny Ruskej Pravoslávnej cirkvi od autora metropolitu Makarija, ktoré budú slúžiť pre vzdelávacie účely poslucháčov Pravoslávnej bohosloveckej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove.

Mgr. Alexander Cap, CSc., odborný asistent na Katedre biblických náuk PBF PU

Zbor sv. Rokopeca v závere skráteného semestra pripravil pekný rozlúčkový vianočný darček.

Záver semestra na GBF PU

Pod vedením dirigenta a zároveň iniciátora celej akcie p. Pavla Vasiľa, vystúpili zboristi na schodisku fakulty s vianočnými koledami v aranžmá dirigenta zboru ako i ďalšími spevmi byzantskej hudby. Okrem tohto prevkapania sa na tom istom schodisku, vedľa sládkopevcov, po prvýkrát objavil i novozaložený fakultný ženský spevácky zbor pod vedením dirigenta Pavla Vasiľa.

Týmto spoločným „pred“ koledovaním sa speváci rozlúčili s pospolitostou fakulty a prítomných naladili na vianočnú atmosféru. Na koncerte okrem študentov, zamestnancov a vedenia fakulty bol prítomný aj tajomník biskupa – Veľkého kancelára fakulty, o. Andrej Rusnák, ktorý dúfa v úspech v novozaloženej tradícii vianočných koncertov na pôde fakulty.

Michal Glevaňák

Detail na zbor, ktorý ešte nemá svoje pomenovanie. Foto: Michal Glevaňák

...a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle...

Pod týmto mottom sa uskutočnil vianočný koncert FHPV PU v tradičných chodbových priestoroch.

Študenti odboru Hv vystupovali v rôznych zoskupeniach – klavírne trio, dychové trio, akordeónové kvarteto a duo, dievčenský komorný spevácky zbor, spirituál kvintet, tanečný orchester Petra Adamkoviča a záver umocnila vianočnými vinšami a koledami ľudová hudba a ženská a mužská spevácka skupina folklórneho súboru Torysa.

Skvosty veľkých majstrov starej hudby – J. S. Bacha, J. J. Fuxa, J. Zacha, J. J. Rybu, A. Dvořáka, W. A. Mozarta oslovili prítomné publikum a priniesli atmosféru pokoja a lásky.

KHv FHPV PU

Naši Jubilanti

Jubilanta doc. Janhubu pozdravil aj rektor PU doc. PhDr. K. Feč, CSc., ktorý mu odovzdal pamättnú medailu PU a kyticu kvetov

Jubileum dekana Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulty Prešovskej univerzity

V aule Gréckokatolíckeho biskupstva v Prešove si dňa 7. decembra 1999 pripomenul svoje vzácne jubileum – 60. výročie narodenia – dekan Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulty PU docent ThDr. František Janhuba. Vzácného jubilanta pozdravil prešovský biskup Mons. ThDr. Dr.h.c. Ján Hirka, ktorý zhodnotil jeho tvorivú činnosť a prínos pre fakultu. Za Prešovskú univerzitu jubilanta pozdravil rektor doc. PhDr. Karol Feč, CSc., prorektor PU a dekan prešovských fakúlt, ktorí mu odovzdali pamättné medaily.

Doc. ThDr. František Janhuba je dekanom fakulty od roku 1995. Prednáša cirkevné dejiny, kresťanský východ a patológiu. Doktorát z teológie obhájil v roku 1984 a na docenta sa habilitoval v roku 1987. Svoj výskum zameriava na život sv. Anežky Českej, publikuje prevažne v regionálnych periodikách.

Text a snímka: František Dancák

Blahoželenie jubilantke

Významné životné jubileum (50 rokov) oslávila PhDr. Ľuba Sičáková, CSc., ktorá pôsobí na Katedre slovenského jazyka a literatúry už celých 26 rokov. Pri tejto príležitosti jej kolegyne a kolegovia z katedry FHPV PU poslali list tohto znenia:

VAŽENÁ PANI DOKTORKA, MILÁ ĽUBA,

ak by sme v úradných priestoroch našej katedry nemali archivované materiály z čias Tvojej pedagogickej a vedeckej štácie medzi nami, ťažko by nám bolo uveriť, že si sa v týchto dňoch dostala do časovo priestorových dimenzií osobnej a osobnostnej zrelosti s právom obzrieť sa dozadu, no aj s výraznou ambíciou hľadať dopredu.

Lebo – tak či tak – Tvoje životné jubileum je, milá kolegyňa, najmladšie spomedzi paradigmatických

sa správajúcích životných jubileí jedinca na jeho pozemskej i tuzemskej púti.

Akokoľvek Ťa individuálne alebo aj kolektívne vnímame, dostávame sa sľaby do rozpakov, vidí sa nám, že v Tvojom prípade sa voči sebe kontroverzne správajú dve kategórie – na jednej strane priam neúprosny administratívno-kalendárny rok i skok a na druhej zasa Tvoj, duši i telu lahodiaci, biorytmicko-organický rok i krok.

Linguista fonológ by povedal, že v tejto binaritě vidíme viacero priznakových protikladov – polárny, graduálny aj ekvipolentý. Vieme však aj to, že tieto protiklady fungujú v systémových vzťahoch, nie izolovane, a slúžia fyzickej matérii – hláske, ktorá ich symbiózne prijíma, aby vzniklo (S) slovo, ktoré na počiatku, a skrze neho bol i je človek. Lexémy hláska-slovo-reč-človek dovedna tvoria archisystému a sú v ambivaletnom vzťahu. Tu, na týchto miestach, Ťa vnímame azda najcitlivejšie, lebo nenápadne spríadaš svoj intelektuálno-duchovný potenciál už, ak sa nemýlime, od roku 1974 do úchvatnej mozaiky súzvučnosti i súznačnosti s materinským jazykom slovenským a najmä s jej „kráľovskou výsostou“ v lingvistike – s morfológiou. Máš k nej blízko, možno (aj) preto, že je to Tvoja vyučovacia parketa, ale pravdepodobne je to inakšie: máš ju rada pre jej systém, v ktorom treba ovládať javy na princípe knižného spojenia face-to-face, čo je nič inšie, než komunikácia tvárou v tvár, komunikácia systémovo presná i prísna, aj keď je, ako to býva pri niektorých morfológických

tvorach, pre takého menej priťažlivá. Bez nej by takmer nebolo možná ani Tvoja precízna slovotvorná a štruktúrotypologická diagnostika onymicko-hydronymických jednotiek Slanej a jej prítokov, ktorá je v slovenskej i slovanskej onomastike doposiaľ fundamentálnou monografiou, rovnako sú úspešné aj iné lingvistické rekonštrukcie onymických denotátov. Bude na prospech slovenskej jazykovedy, ak Tvoje vedeckovo-výskumné zábery naberú také postupné tempo, ako ho naberá Slaná a jej jarné priskoky, bude na prospech... Azda to stačí, vieme, že niekedy, a nielen v Tvojom prípade, menej značí viac. Je to empiricky klasifikovaná a sympaticky prijímaná téza, ktorá Ťa je akiste blízka.

Milá jubilantka, dovol nám, aby sme na týchto miestach náš epistolárny ceremoniálny text tematicky presunuli o pár rokov dozadu.

Pamätáš sa? Slovo dalo slovo a zrodilo sa periodikum Slovo o slove, spočiatku ako drobnopis, skusmo, akoby zbooku, pošepky, len tak – medzi nami a nevtieravo ... Dnes si očividne trúfa zaradiť sa medzi zrelé a staršie vedecké periodiká. Žije päť rokov. Úspešne. Tvojou zásluhou. Nerobíš to na slávu svojho mena, lež na dobro našej pekné slovenčiny a jej umeleckých vyznení. A dodajme ešte niečo – nateraz v ňom „čítame“ synekdochu pars pro toto, držíme Ťa palce, možno to dakedy bude totum pro parte.

Vážená pani doktorka,

azda sme Ťa na Tvoje jubileum povedali na písme dosť, no zaiste nie ošetko. Sú aj „tajomstvá“, o ktorých nevieme, lebo patria Tebe, Tvojmu manželovi a deťom, na ktoré si hrdá, no nie pyšná. Máš svoje túžby, želania ...

Vinšujeme Ťa v zdraví a pokoji, doma i na kultúrnom vedecko-pedagogickom pracovisku zmysluplne ich naplňaj.

Ad multos annos!

Kolektív KSJL FHPV PU

Nádejná spolupráca s Japoncami

Park kultúry a oddychu v Prešove v spolupráci s Katedrou hudobnej výchovy Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity nadviazali zaujímavú spoluprácu s Japonsko-slovenskou spoločnosťou v Tokiu. Prvý výsledok tejto spolupráce sa dostavil začiatkom decembra 1999 a ihneď nato v priestoroch koncertnej sály PKO v Prešove sa uskutočnil prvý ročník súťaže v speve japonských piesní **SAKURA '99**. Názov tejto súťaže nie je náhodný, pretože prví dvaja v poradí na tohtoročnej súťaži (Zuzana Orlovská, Mária Oslovíčová) si ako odmenu vyspievali pobyt v Japonsku v roku 2000 v čase kvitnutia známej japonskej čerešne sakura. Podobná súťaž sa má tiež uskutočniť v Japonsku a tam budú japonskí speváci interpretovať slovenské ľudové i umelé piesne.

Prvým podnetom pre túto spoluprácu bol úspešný zájazd folklórneho súboru **SARISAN** v Japonsku začiatkom tohto roku. Bezprostredne po veľmi úspešnom umeleckom zájazde navštívili zástupcovia Japonsko-slovenskej spoločnosti mesto Prešov a v spolupráci s predstaviteľmi PKO v Prešove a vedením Katedry hudobnej výchovy PF PU dohodli konkrétne kroky spolupráce. Zdá sa, že našli naozaj jednoduchý, ale veľmi účinný spôsob vzájomných kontaktov, pri ktorom sa stáva pieseň poslom, vyslancom, reprezentantom, charakteristickým znamením kultúry národov oboch krajín. Tento fakt vysoko ocenil aj predseda Japonsko-slovenskej spoločnosti **prof. Akihiro Ishikawa z Chuo University v Tokiu**, ktorý spoločne s pani **prof. Kyoko Sakisaka z Katedry hudobnej výchovy Daitoh Bunka University v Tokiu** a ďalšími dvoma členmi delegácie zavítali aj k pedagógom a študentom Katedry hudobnej výchovy PF PU. V prednáške o japonskom hudobnom školstve, problematike hudobnej výchovy detí a mládeže priblížili našim študentom, budúcim pedagógom, históriu i súčasnosť japonského hudobného školstva. A akože ináč, pri stretnutí k hudobnej problematike nemohla chýbať japonská pieseň, ktorú sa v spolupráci s prof. Sakisaka naučili spievať všetci poslucháči a po jej úspešnom zvládnutí si niekoľkokrát vyžiadali jej opätovné zaspievanie. Pieseň zaznela aj ako poďakovanie vzácnym hosťom, keď študent PF PU **Peter Švec** zaspieval dve japonské piesne, s ktorými sa zúčastnil na prvom ročníku speváckej súťaže **SAKURA '99** (tretie miesto v súťaži).

Daniel Šimčík

Na prijatí u dekana Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity doc. PhDr. Milana Tureka, CSc., boli japonským hosťom odovzdané pamättné medaily PF PU pri príležitosti 50. výročia jej vzniku. V priateľskom rozhovore bol predbežne dohodnutý prednáškový pobyt prof. Ishikawu na Pedagogickej fakulte Prešovskej univerzity v roku 2001.

NA III. REPREZENTAČNOM PLESE PU

Bezmála 160 účastníkov III. reprezentačného plesu Prešovskej univerzity sa v poslednú januárovú sobotu zišlo v priestoroch hotela Dukla kvôli mnohým príťažlivostiam. Príťažlivý bol program, menu – pri ktorom si prišli na svoje aj vegetariáni, atmosféra, ale aj tombola.

Ing. Ladislav Bačinský, tajomník Rady pre umeleckú činnosť PU – autor článku

Keď prichádzali prví hostia, už ich čakali prvé príjemné prekvapenia. Pri ladných nápevoch z dielne Musica Historica prevzali prichádzajúce dvojice (aj individuálnych jedincov) páry zo súboru Tórysa, uviedli k stolu a popriali príjemne stráviť večer i noc, pretože program plesu bol stanovený, akože ináč, do štvrtej hodiny ránej. A túto možnosť využili takmer všetci.

Avšak nepredbiehajte. Na úvod sa predstavil predtancovaním tanečný pár Tanečného klubu Šariš pri PKO Prešov, po nich prihovorom, pripitkom a slávnostným valčíkom otvoril ples rektor Prešovskej univerzity doc. PhDr. Karol Feč, CSc. To bol signál pre všetkých, že tanečný parket je voľný a ostatné bude prebiehať podľa stanoveného programu večera. Predjedlo vystriedal tanec a hudby. Pre všetkých zahrala hudobná

skupina Faktor nielen prvé tanečné kolo, ale zabávala ich až do rána takmer bieleho. Pre tanečníkov nášho Vysokoškolského súboru Tórysa zahrala ľudová hudba pod no-

tangá vychutnávali aj ostatní prítomní. Pokiaľ plesajúci sa zahryzávali do chutného gaštanového pyré, mali sme tak trochu obavy, či si medzitým nezahryznú aj do

hy do abovského, gemerského a zemplinského čardáša. Polky, valčíky a

ďalšie ceny sa podelili rektor PU, dekan FHPV a FF, prodekan FHPV, tajomník FHPV, výtvarní umelci – akademický maliar Peter Kocák (zároveň generálny sponzor) a PhDr. Ján Bartko. S veľkým potešením boli prijaté aj ceny od Knihkupectva Campus, Poistovne Kooperativa a firmy J.K.K. s.r.o. pána Jozefa Kaprala.

Neboli sme spokojní vari len s účasťou, ktorá sa očakávala vyššia. Ak berieme do úvahy, že pre zamestnanca a jeho rodinného príslušníka bolo treba prispieť po päťstokorunácke na ples, ktorý mal punc „reprezentačný“, považujeme to dokonca aj za malé sklamanie. Za organizátorov môžem povedať, že sme túto skepsu už preglgli a máme hlavy plné optimizmu, aby aj IV. reprezentačný ples PU bol prinajmenej taký úspešný ako tohoročný.

O ďalšie zážitky sa môžu naši čitatelia podeliť s tými, ktorí na plese boli, ktorí si ho užili a ktorí si dokonca odnášali aj veľmi pekné ceny.

Tú hlavnú, ktorá bola aj ťahákom, si odniesla naša mladá kolegynia Mgr. Tatiana Pirníková, odborná asistentka KHV FHPV PU.

REPREZENTAČNÁ TOMBOLA

svojho jazyka, pretože im „cigánka Araña“, alias ľudová rozprávačka Mária Triščová, svojimi výmyslami otvárala ústa do úsmevu ešte viac, ako si to kto želať, slušne pojedajúc svoj dezert.

S pribúdajúcimi minútami pred polnocou narastalo aj napätie. Približoval sa čas zlosovania tomboly. A tá bola naozaj reprezentačná. Mala síce dvanásť cien, ale všetky boli veľmi zaujímavé. Veď napokon ich spoločná hodnota bola vyše tridsaťšestisíc korún. Na tomto mieste sa patrí poďakovať tým, ktorí do tomboly prispeli:

– Hlavnú cenu Týždenný pobyt v apartmáne v Taliansku pre dve osoby venovala Cestovná kancelária JUVEntour Košice o

Pohár dekana FHPV PU pre družstvo Prešovskej univerzity

Tradičný volejbalový turnaj, ktorý sa konal medzi študentmi VŠ bol súčasťou majstrovstiev VŠ východosl. regiónu a zúčastnili sa ho družstvá TU Košice, UPJŠ Košice a PU Prešov.

Výsledky turnaja:

PU Prešov – TU Košice 2:1
PU Prešov – UPJŠ Košice 2:0
TU Košice – UPJŠ Košice 2:1

Poradie

1. PU Prešov
2. TU Košice
3. UPJŠ Košice

Najlepšie hráčky:

Vasilcová V. – PU Prešov
Fischerová G. – TU Košice
Čemaslová S. – UPJŠ Košice

Vítané družstvo Prešovskej univerzity sa stalo majstrom vsl. regiónu VŠ na rok 1999 a získalo putovný pohár, ktorý venoval dekan FHPV PU doc. Ing. Peter Kuzmišin, CSc. Ceny pre najlepšie hráčky venoval dekan PF PU doc. PhDr. Milan Turek, CSc.

Organizátorom tohto už tradičného športového podujatia vysokoškolákov bola TJ Slávia PU Prešov, KTV PF a FHPV PU.

PaedDr. Juraj Húgec, KTV PF PU

Juraj Húgec

Za účasti družstiev Pravoslávnej, Gréckokatolíckej, Filozofickej, Pedagogickej fakulty a dvoch družstiev FHPV sa uskutočnil volejbalový turnaj fakúlt PU. Stalo sa to prvýkrát v existencii PU, aby nastúpili proti sebe kompletne družstvá jednotlivých fakúlt. Usporiadateľom tejto športovej akcie boli Akademické senáty študentov PU a jednotlivých fakúlt a realizátorom KTV a FHPV PU.

Výsledky skupiny „A“

FHPV PU „B“ – Pravoslávna fakulta PU 2:0
FHPV PU „B“ – Pedagogická fakulta PU 2:0
Pravoslávna fakulta PU – Pedagogická fakulta PU 0:2

Výsledky skupiny „B“

Filozofická fakulta PU – FHPV PU „A“ 0:2
Filozofická fakulta PU – Gréckokat. fak. PU 2:0
Gréckokat. fak. PU – FHPV PU „A“ 2:1

O 5. a 6. miesto

Gréckokatol. fak. PU – Pravoslávna fak. PU 2:0

Semifinále

FHPV PU „A“ – Pedagogická fak. PU 1:2
FHPV PU „B“ – Filozofická fakulta PU 2:0

Finále o 3. a 4. miesto

FHPV PU „A“ – Filozofická fak. PU 2:1

Finále o 1. a 2. miesto

FHPV PU „B“ – Pedagogická fak. PU 2:0

FHPV PU majstrom Prešovskej univerzity vo volejbale

Konečné poradie

1. FHPV PU „B“ (Blaščák, Hrbaľ, Klaček, Janič, Fric, Ondrušek). 2. Pedagogická fak. (Vojtechovský, Soták, Bašistová, Malachovská, Marčáková, Jeňo, Kovalová, Kreheľová, Bednárová). 3. FHPV PU „A“ (Maník, Štofira, Pechy, Mokriš, Michalčík, Varga, Vokál, Ševčík, Viktor). 4. Filozofická fak. (Skička, Straka, Friček, Zajaková, Bitala, Bugaňová, Kravec, Hönschová, Szaniszlóová). 5. Gréckokatolícka fak. PU. 6. Pravoslávna fak. PU.

Družstvám umiestneným na prvých troch miestach odovzdali zástupcovia AS (Varga Marián, Lazarová Katarína a Klimová Lucia) hodnotné vecné ceny.

Veríme, že začatá tradícia stretnutí študentov jednotlivých fakúlt bude pokračovať aj v budúcnosti.

PaedDr. Juraj Húgec, KTV PF PU

Projekt rozvoja PU korešponduje so strategickými zámermi rozvoja regiónu. Z uvedeného hľadiska a na základe súčasných i predpokladaných požiadaviek trhu práce sa už v súčasnosti javí ako potrebné zriadiť nové fakulty PU, ako napr. Fakultu manažmentu a Fakultu telesnej výchovy a športu. Tento zámer môže PU realizovať z vlastných zdrojov predvážne v oblasti ľudských zdrojov, čiastočne v oblasti priestorových kapacít. Ďalšie finančné zdroje je nevyhnutné zabezpečiť na základe rokovaní s predstaviteľmi MŠ SR.

AKÚTNÁ POTREBA DOPROFILÁCIE PU

Keďže delenie UPJŠ Prešovskej univerzity pripadá predvážne humanitné pracoviská, je potrebné posilniť, resp. zriadiť katedry, ktoré na vysokej škole univerzitného typu majú byť a bez ktorých PU nemôže účinne plniť svoje poslanie vo vzťahu k regiónu Prešovského kraja. Ide predovšetkým o posilnenie katedriér pripravujúcich učiteľov prírodovedných predmetov. V období UPJŠ tieto katedry na bývalej PáF v Prešove boli buď likvidované, alebo „temperované“. Tento stav sa doteraz podstatne nezlepšil (katedra chémie nebola zriadená doteraz).

Špecifickým v rámci Prešovskej univerzity je aj zabezpečovanie prevádzky Študentského domova na Námestí mládeže a Kňazských seminárov PbF a GbF PU. Študentský domov PU zakúpila v roku 1997, no doposiaľ na jeho personálne zabezpečenie, čiastočne na prevádzku, na vnútorné vybavenie (havarijný stav kotolne a výmenikovej stanice) univerzita od MŠ SR ne získala žiadne finančné prostriedky. Legislatívne postavenie Kňazských seminárov je doteraz v rámci Slovenska nevyriešené. Pedagogický proces na prípravu pre duchovenskú činnosť v seminároch pokračuje aj v odpoľudňajších a večerných hodinách, čo si vyžaduje navyšenie objemu mzdových prostriedkov pre pedagógov a vychovávateľov.

Uvedený špecifický stav na Prešovskej univerzite v Prešove, nie je možné porovnávať s dlhodobo stabilizovaným stavom na ostatných vysokých školách na Slovensku.

Aj napriek všetkým problémom výsledky Prešovskej univerzity sú výsledkami činnorodej a záslužnej práce všetkých grémii Prešovskej univerzity od jej vzniku, či už Rady štatutárneho orgánu, vedenia PU, Kolégia rektora PU, Akademického senátu, odborovej organizácie, ktoré na svojich pravidelných zasadnutiach rozhodovali a schvaľovali postupnosť a krokovanie plnenia zámerov Prešovskej univerzity. Pracovníci rektorátu Prešovskej univerzity boli nápomocní pri riešení aj fakultných rozvojových aktivít, ktoré si fakulty zabezpečovali v rámci svojich kompetencií, právnej subjektivity a finančných možností. Za prístup a osobný podiel na dosiahnutých výsledkoch PU patrí vrelé uznanie a poďakovanie všetkým, ktorí sa o dobré meno Prešovskej univerzity za uplynulé obdobie pričínili.

Pevne verím, že i naďalej sa nám podarí postupne a úspešne realizovať zábery Prešovskej univerzity, ktoré sú náročné na materiálne, technické a finančné zabezpečenie a prispieť k rozvoju našej alma mater. K tomu Vám všetkým želim veľa zdravia úspechov v práci a pracovnej pohody.

Ďakujem za pozornosť !

SPRÁVY

PREDNESENÉ NA ZASADNUTÍ AKADEMICKÉJ OBCE PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY

PREDSEDOM AKADEMICKÉHO SENÁTU PU
Dr.h.c. prof. RNDr. Jánom BIRČÁKOM, CSc.

A REKTOROM PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY
doc. PhDr. Karolom FEČOM, CSc.

dňa 16. 2. 2000

Projekt KOLIN

- Je zameraný na automatizáciu knižnice. Prostredníctvom tohto projektu UK dostala koncom roku jeden z najrozšírejších a najmodernejších systémov v Európe - ALEPH 500, ktorý je však potrebné prispôbiť na slovenské podmienky. Preto očakávame jeho zavedenie až v druhej polovici tohto roku, v závislosti od finančnej a personálnej podpory.

Projekt ProScientia

- Je zameraný na podporu evidencie publikačnej činnosti akademických a vedeckých pracovníkov. Naša knižnica sa tak stala jednou z piatich pilotných knižníc na Slovensku, ktoré tvoria základ pre národný systém evidencie publikačnej činnosti v systéme RAPID LIBRARY. Jedným z prínosov bolo aj vydanie publikácie Evidencia publikačnej činnosti pracovníkov PU za rok 1998, ktorá zaznamenala značný ohlas, a to nielen na našej Univerzite.

Projekt JASON

- Je zameraný na získavanie plných textov článkov z odborných časopisov z fondov nemeckých akademických knižníc cez internet. Prostredníctvom neho knižnica takto sprístupnila vyše 3000 periodík, ktoré využívajú najmä študenti. Univerzitná knižnica sa snaží aj týmto spôsobom zintenzívniť poskytovanie služieb z elektronických informačných zdrojov, ako náhradu za tlačenej periodiká, ktorých finančná náročnosť každým rokom stúpa.

Projekty MALIB a PROLIB

- Sú zamerané na ďalšie vzdelávanie pracovníkov knižníc. Mimo týchto dlhodobých grantových projektov pracovníci knižnice získali aj jednorazové granty z domáciach a zahraničných nadácií, z ktorých je treba spomenúť:

- 150 000 Sk na prevádzkovú podporu automatizácie z Mellonovej nadácie,
- predplatné 30 zahraničných periodík v hodnote cca 150 000 Sk z OSI Budapešť,
- 20 600 Sk na CD-ROM databázu Slovenská národná bibliografia z OSF Bratislava.

Okrem týchto nesporné potešiteľných výsledkov však netreba zabúdať ani na problémy a nedostatky, s ktorými sa knižnica dlhodobo bojí a ktoré bude potrebné ďalej riešiť. Ide predovšetkým o:

- personálne dobudovanie,
- priestorové zabezpečenie - študovne, sklady, kancelárie,
- materiálne vybavenie - napr. multimediálna študovňa.

Verím, že široká akademická obec ocení našu snahu vybudovať z Univerzitnej knižnice moderné informačné pracovisko, ktoré plne uspokojí jej potreby. Rok 1999 dal dobrý základ obohateným mnohými sympatickými impulzami, na ktorých sa dá ďalej stavať. Chceme, aby sa Univerzitná knižnica stala srdcom našej Univerzity, ktoré ju svojou vitalitou bude neustále poháňať. Než sa tak stane, čaká nás ešte množstvo práce, avšak na základe výsledkov dosiahnutých v minulom roku môžeme povedať, že sme sa vybrali správnym smerom.

K VYSOKOŠKOLSKÉMU ŽIVOTU patrí neodmysliteľne aj možnosť sebarealizácie študentov v rôznych formách činnosti popri štúdiu, vo voľnom čase, medzi inými aj v umeleckých oblastiach. Na univerzite aktívne pracuje niekoľko kolektívov, ktoré dosahujú veľmi dobrú úroveň a sú dôstojnými reprezentantmi svojej alma mater. V týchto kolektívoch nachádzajú svoje uplatnenie študenti všetkých fakúlt univerzity a preto im aj vedenie univerzity vytvára priaznivé podmienky pre ich činnosť (samozrejme iba v rámci svojich možností). Medzi najúspešnejšie kolektívy počítame:

SPRÁVA

o činnosti AS PU v období od 12. 5. 1999 doteraz, ktorú predniesol jej predseda Dr.h.c. prof. RNDr. Ján Birčák, CSc.

Vážená akademická obec Prešovskej univerzity!

V súlade s vysokoškolským zákonom medzi najvýznamnejšie práva a povinnosti AS univerzity je aj zvolanie akademickíj obce, ktorej AS podáva najmenej raz za rok správu o svojej činnosti a správu o stave PU. Predchádzajúce zhromaždenie sa uskutočnilo pred deviatimi mesiacmi 12. mája 1999. Odvtedy AS PU sa zišiel na 7 zasadnutiach, 6 riadnych a jednom mimoriadnom.

Na týchto zasadnutiach AS prijal 19 uznesení, ktoré sa týkali nových foriem štúdia (FHPV), zmien v Štatúte PU a jej fakult, organizačného poriadku Centra výpočtovej techniky PU, Štatútu študentskej únie PU, možnosti štúdia rusínskeho jazyka, záležitosti týkajúcej sa neukončenej habilitácie pred deň siatich rokov pracovníka FHPV, postupu schvaľovania študijných odborov fakúlt PU. AS zvolil novú podpredsedníčku senátu a nových členov svojich komisií. Po dlhotrvajúcej diskusii za prítomnosti univerzitného právnika AS sa uzniesol, že kandidáta na rektora PU v najbližších voľbách bude voliť terajší akademický senát. Pri svojom rozhodovaní AS PU sa opierať a príslušné ustanovenia zákona a Štatútu PU. Keďže AS PU odmietol účelové predčasné svoje odstúpenie z funkcie, nový senát by už nebol schopný dodržať právne normy voľby kandidáta na rektora. Naviac tu by mohol nastať legislatívny chaos. Po právnom výklade ustanovenia zákona, že kandidát na rektora sa „volí spravidla najneskôr 2 mesiace pred ukončením funkčného obdobia terajšieho rektora“, AS PU počtom hlasov 15 za, proti nikto a 1 sa zdržal, rozhodol, že voľby kandidáta nového rektora uskutoční on 1. marca 2000.

AS zvolil volebnú komisiu pre voľby kandidáta na rektora pozostávajúcu z piatich členov AS, v ktorej má zastúpenie každá fakulta. Za predsedu členovia komisie si zvolili prof. M. Šefaru. Ďalej AS rozhodol, že voľby nového AS PU sa uskutočnia vo fakultných okrskoch dňa 8. marca 2000. Voľby členov univerzitného senátu bude riadiť ústredná volebná komisia pozostávajúca z dvoch zástupcov každej fakulty. Voľby AS PU budú vyhlásené 22. februára t.r., t. j. 15 dní pred ich konaním.

ŠTUDENTI TVORIA ŠTVRTINU AS

Ako je známe, novela vysokoškolského zákona, ktorá nadobudla platnosť 1. decembra m. r., prišla aj so zmenou konštituovania akademického senátu. Podľa nej zastúpenie študentov v AS je obmedzené iba zdola, a to jednou štvrtinou, na rozdiel od doteraz platného ustanovenia, keď počet študentov v AS mal tvoriť najmenej 1/4 a najviac 1/3 celkového počtu senátorov. Teraz počet zástupcov študentskej komory zhora nie je limitovaný. Terajší AS PU z pohľadu študentského zastúpenia je na dolnej hranici, t. j. študenti tvoria štvrtinu členov. To znamená, že zloženie terajšieho AS PU spĺňa požiadavku spomínanej novely. Prípadná požiadavka zvýšiť zastúpenie študentov v AS PU by radikálne zmenil jeho zloženie. Ide o to, že iné ustanovenie zákona vyžaduje rovnaké zastúpenie fakúlt v AS, to znamená, že počet študentov v AS nemožno zvýšiť o jedného či dvoch, ale iba o piatich.

Druhá dôležitá zmena novelizovaného zákona sa týka zástupcov zamestnaneckej komory v AS. Novela zrušila požiadavku, aby zamestnaneckú časť tvorili docenti a profesori v počte prevyšujúcom 50 % celkového počtu členov senátu.

ÚSEK ZAHRAŇNÝCH VZŤAHOV PU

Snahou PU je zabezpečovanie mobility študentov na medzinárodnej úrovni, ktorú zabezpečuje úspešne rozvíjajúca sa činnosť úseku zahraničných vzťahov na PU.

Za uplynulé obdobie sa nám na tomto úseku podarilo úspešne plniť zábery PU:

- Zabezpečiť funkčnosť oddelenia zahraničných vzťahov R-PU, a to najmä:
 - stabilizovať personálne obsadenie a technické vybavenie (**INTERNET**)
 - zaviesť informačný systém smerom k fakultám (interaktívna komunikácia cez e-mail)
- Z projektu **TEMPUS** „Univerzitný Manažment“ boli zakúpené počítačové systémy, kopírky a faxy pre dekanáty všetkých fakúlt s cieľom zabezpečiť tok informácií z rektorátu na fakulty a späť.
- **Nadviazať kontakt s inštitúciami pôsobiacimi v oblasti medzinárodnej spolupráce (SAIA, SAAIC, Britská rada, DAAD, Fulbright Commission, CEP, USIS, atď.)**
 - Prešovská pobočka SAIA dostala kanceláriu vo VŠA a v spolupráci s Oddelením zahraničných vzťahov PU usporiadala rad pravidelných podujatí (napr. prezentácia štipendijných programov francúzskej vlády, informácie o zahraničných študijných pobytoch pre študentov).
 - Prešovská univerzita sa stala členom SAAIC (Slovenskej akademickej asociácie pre medzinárodnú spoluprácu) a prorektor T. Hrehovčík sa stal podpredsedom jej Správnej rady. Z tejto úrovne sa riadia všetky programy EU, t.j. Tempus, Socrates, Leonardo, Comenius. Doc. Hrehovčík pôsobí ako zástupca Slovenskej republiky v komisii Socrates/Erasmus v Európskej komisii v Bruseli. Je predsedom Poradného výboru programu Socrates v SR. Pôsobí ako expert programu TEMPUS.
 - S Britskou radou, DAAD, Fulbright Commission a CEP existuje pravidelná spolupráca vo forme zabezpečovania zahraničných lektorov. Doteraz sa darí získavať lektorov zo všetkých uvedených organizácií na pracoviská PU. Túto spoluprácu je možné nazvať ako nadštandardnú.
 - Metodicky pomáhať fakultám pri získavaní finančných prostriedkov z grantov domácich a zahraničných nadácií.
 - V tejto oblasti sa darí zvlášť v propagácii grantov Otvorenej spoločnosti, prostredníctvom ktorej pedagógovia získali cestovné granty na konferencie v zahraničí. Poskytované možnosti však využíva len niekoľko aktívnych jednotlivcov.
 - Systémovo pomáhať fakultám pri ich zapojení sa do programov medzinárodnej spolupráce EÚ (TEMPUS, SOCRATES, LEONARDO DA VINCI), a to najmä
 - organizovaním stretnutí so zástupcami národných kancelárií jednotlivých programov
 - distribúciou informačných materiálov v rámci univerzity
 - poradenskou službou
 - Za účelom propagácie programov EÚ sa každý rok uskutočňujú stretnutia so zástupcami národných kancelárií TEMPUS a SOCRATES na pôde PU.
 - Výsledkom tejto práce sú 3 projekty TEMPUS, ktoré sa začali realizovať v roku 1998 (1 na R PU, 2 na FF) s celkovým prínosom 10 mil. Sk a 2 projekty TEMPUS, ktoré sa začali realizovať v roku 1999 (R PU) v hodnote 6,6 mil. Sk.

Na programe posledných dvoch zasadnutí AS bolo schvaľovanie návrhu rektora na rozdelenie finančných a účelových prostriedkov fakultám, pracoviskám a účelovým zariadeniam univerzity. Po niekoľkohodinovom rokovaní za prítomnosti funkcionárov univerzity a väčšiny dekanov fakúlt AS rozpočet univerzity neschválil, a zaoberal sa ním na zasadnutí v pondelok 21. februára. Hlavnou príčinou neschválenia rozpočtu je v tom, že dopad 10%-ného zníženia rozpočtu univerzity je natoľko tvrdý, že žiadna zo štyroch alternatív rozpisu mzdových prostriedkov je pre dekanov fakúlt neprijateľná.

Okrem problematiky prerokovanej na zasadnutí AS, ku ktorej prijímal uznesenia, AS sa zaoberal mnohými otázkami z kategórie „prerokovať“, ku ktorým nezaújmal stanovisko v podobe uznesenia.

Uznesenia AS PU boli pravidelne zverejňované vo vývesnej skrinke vo vestibule VŠA. O najdôležitejších rozhodnutiach AO PU bola informovaná aj prostredníctvom **univerzitných novín**. V hodnotenom období sme posielali zápisnice z rokovaní AS PU dekanom fakúlt a predsedom AS fakúlt PU.

VÁŽENÁ AKADEMICKÁ OBEC!

PRÁCU AS HODNOTÍME KLADNE

Blíži sa ku koncu trojročné funkčné obdobie terajšieho AS PU. 8. marca bude zvolený nový senát, ktorý sa v súlade so Štatútom PU ujme svojich právomocí 11. apríla.

Pri tejto príležitosti dovoľte mi niekoľkými slovami obhliadnuť sa na odchádzajúci senát a na jeho prácu. Dvadsaťročný senát Prešovskej univerzity bol konštituovaný zo štyroch zástupcov každej fakulty, troch učiteľov a jedného študenta. Väčšina (12) z pôvodných členov senátu zvolených v apríli 1997 z rôznych dôvodov odišla a na ich miesto nastúpili náhradníci alebo novozvolení zástupcovia fakulty. Podľa jednotlivých fakúlt táto obmena je takáto: za FF došlo k 100%-nej obmene senátorov, za GBF v priebehu funkčného obdobia odišli traja, za PBF a PBF dvaja a za FHPV jeden. Za celé funkčné obdobie sa doteraz uskutočnilo 25 zasadnutí senátu. Priemerná účasť senátorov na týchto zasadnutiach (24) bola 76,7%, z toho za FHPV 91,3%, PBF 80,4%, FF a PBF 75%, GBF 61,9%. Účasť študentov: za FHPV 95,6%, GBF 82,6%, PBF 78,2%, FF a PBF 56,5%.

Študentskí senátori aktívne pracujú aj na iných úsekoch. Iveta Sabolová zastupuje PU v Študentskej rade vysokých škôl SR, ktorej je aj podpredsiedničkou. Členkou predsedníctva rady je aj Jana Tokarciková (AS FHPV), Gabriel Litavec (AS PBF) zastupuje PU v študijnej komisii. Členom SRVŠ SR je aj študent GBF PU Michal Glevaňák. FF PU a PBF PU nemajú v súčasnosti zastúpenie v tomto celoslovenskom orgáne, a to už dlhší čas.

Medzi študentské aktivity, na ktorých sa podieľa ŠČ AS PU, patrí aj projekt Študentskej únie PU. AS PU schválil tento projekt, ktorého zámerom je zlepšiť kvalitu študentského života na pôde univerzity formovaním života na pôde univerzity formovaním študentských klubov.

Sme toho názoru, že celkovo prácu AS PU možno hodnotiť kladne. Ak vedenie univerzity v počiatočnej etape jej existencie za jednu z priorit si vytýčilo stabilizáciu chodu univerzity, treba povedať, že AS bol jedným z významných článkov tohto procesu. Pri svojich rozhodnutiach mal vždy na zreteľi prospech univerzity, fakult a ich rozvoj. Bol dostatočne konštruktívny a iniciatívny. Na pôde AS odznelo veľa podnetných myšlienok a návrhov týkajúcich sa riešenia aktuálnych a perspektívnych úloh univerzity. K mnohým z nich sa budú musieť vracaj aj ďalšie senáty a vedenia. Akademický senát PU podporil viaceré rozvojové návrhy rektora a vedenia PU. Počas celého funkčného obdobia AS neváhal ich do zbytočných neplodných diskusií a káuz.

SLABŠIE STRÁNKY ČINNOSTI AS

Pri svojej sebareflexii vidíme aj slabšie stránky našej činnosti, pokračoval predseda AS. Spomeniem napríklad kontrolnú činnosť. Podľa Štatútu AS schvaľuje návrh rektora na ročné rozdelenie finančných prostriedkov fakultám a pracoviskám univerzity a kontroluje ich využitie. Za podmienok, keď AS nie je na to spôsobilý ani personálne, ani metodicky, takáto kontrola nemôže byť účinná.

Niektoré námety AS mohol nielen proklamovať, ale aj dôslednejšie presadzovať a domáhať sa ich realizácie.

Dlhé roky vo zväzku UPJŠ, niektoré naše pracoviská nemožno svojho rozvoja pociťovali ako deformáciu vtedajšej doby. Mohli by sme uviesť veľa príkladov, keď rôzne módné racionalizačné vlny, či už pod heslom integrácie alebo modernizácie univerzity uskutočňovala predovšetkým na úkor prešovských pracovísk a spomedzi nich bola najčastejšie bývalá Pdf.

Očakávame, že aj AS PU bude obviňovaný v tom, že PU doteraz nevypracovala svoju víziu rozvoja a smerovania. Akou by chcela byť o 5, 10 či 20 rokov? Čo potrebuje na to, aby bola ako univerzita univerzálnejšia (doteraz možno hovorí iba o univerzálnosti v rámci humanitných vied), v čom a ako musí a môže reagovať na požiadavku doby, ako a čím môže účinne prispieť k riešeniu regionálnych problémov a k rozvoju Prešovského kraja?

Predpokladáme, že k tomu sa v blízkej budúcnosti dostane vedenie univerzity a senát. Bolo by užitočné k tejto problematike zorganizovať vedecké podujatie za prítomnosti pracovníkov univerzity a regionálnych predstaviteľov.

SPOLOČNÁ ZODPOVEDNOSŤ ZA CHOD UNIVERZITY

AS PU nesie tiež svoj diel zodpovednosti za to, že vedenie univerzity nedostatočne efektívne presadzuje reštrukturalne kroky zamerané na posilnenie univerzity, na zefektívnenie vyučovacieho procesu a jeho riadenia. Čím je nižšia aktivita vedenia univerzity, tým sa vytvára väčší priestor pre vedenia fakúlt a ich kroky často sú riadené odstredivými silami.

Keďže viaceré ustanovenia vysokoškolského zákona a Štatútu PU ukládajú rektorovi univerzity zodpovedať sa za svoju prácu AS, AS by nemohol úspešne vykonávať svoju činnosť bez spolupráce s funkcionármi univerzity. Môžeme konštatovať, že táto spolupráca bola dobrá, otvorená, že aj tvorivá. Funkcionári univerzity sa zúčastňovali zasadaní AS, čo umožňovalo mnohé otázky riešiť operatívne. **Z 25 doterajších zasadaní AS rektor bol prítomný na 24. Z tohto miesta treba podakovať za dobrú spoluprácu s AS PU aj dekanom fakúlt.** Prostredníctvom predsedov fakultných senátov AS PU udržiaval pravidelné kontakty aj s akademickými senátmi fakúlt. V budúcnosti by bolo dobre spoluprácu všetkých senátov PU upraviť aj legislatívne.

O niekoľko týždňov sa ukončí funkčné obdobie terajšieho AS PU, ale aj funkcionárov univerzity a fakúlt. **8. marca zvolíme nový senát univerzity.** Želáme si, aby sa mu práca darila, aby sa poučil z našich úspešných krokov, ale aj z menej vydaných stránok našej činnosti a tieto skúsenosti využil vo svojej činnosti na prospech ďalšieho rozvoja PU.

– Bola konštituovaná Komisia pre spoluprácu v študijnej oblasti medzi Krajským úradom v Prešove a PU. Svoje zastúpenie v tejto komisii majú stredné školy Prešovského kraja a jednotlivé fakulty PU.

– V tomto školskom roku začína svoju činnosť aj novozriadený Ústav národnostných štúdií a cudzích jazykov, ktorého vedením bol poverený pán prof. Bernasovský. Zámerom Ústavu je pripravovať učiteľov pre minoritné prostredie. Ústav bude postupne budovaný tak, že okrem oddelenia ukrajinského jazyka a kultúry, bude sa zameriavať aj na štúdium rómskeho jazyka a kultúry, nemeckého jazyka a kultúry. Špecifickou úlohou tohto Ústavu bude príprava učiteľov pre ročníky 1–4 ZŠ s voliteľným predmetom cudzieho jazyka. Už v tomto školskom roku sa začalo so štúdiom voliteľného predmetu anglický jazyk.

Jednou z hlavných úloh univerzity je neustále zvyšovanie kapacít ubytovania pre študentov. Vedenie univerzity snaží sa tento problém riešiť systémovo. K doterajším možnostiam ubytovania v študentských domovoch PU na Ul. 17. novembra a Námestí mládeže s kapacitou 1632 lôžok, bolo zabezpečené ubytovanie pre študentov našej univerzity aj v ubytovaniach LINEAS, s.r.o., Hydinár a.s., SOU odevné, SOU drevárske, SOU Slovenského zväzu spotrebiteľských družstiev. Príbudia aj nová možnosť ubytovania v podnájme, v súkromí. Ponuky sú evidované v ŠD na Ul. 17. novembra. Z podaných 2410 žiadostí žiadateľov o ubytovanie je ubytovaných cca 70 % študentov, čím sme sa zaradili medzi vysoké školy Slovenskej republiky s najvyšším percentom ubytovania študentov.

Nemôžeme byť však spokojní s pomerne nízkym percentom stravníkov z radov študentov. V študentskej jedálni na Ulici 17. novembra môže sa poskytnúť 3-krát denne strava až pre 1632 stravníkov za cenu Sk 22,80 za stravný lístok. Raňajky sa pre nezáujem študentov vôbec nepodávajú.

Neoddeliteľnou súčasťou výchovnovzdelávacieho procesu našich teologických fakúlt sú knážske semináre. Vedenie Prešovskej univerzity chce byť nápomocné pri riešení aj ich problémov. Preto sú ich riaditelia pravidelne prizývaní na rokovania grémií kvestora Prešovskej univerzity, kde sa spoločne s tajomníkmi fakúlt a riaditeľmi účelových zariadení podieľajú a riešenia ekonomických a materiálno-technických problémov univerzity.

– Rozhodnutím rektora PU bola kreovaná Akademická poradňa Prešovskej univerzity, centrum na prevenciu závislosti a poradenských služieb, ktorej cieľom je vykonávať a zabezpečovať priamu a sekundárnu preventívnu psychologickú, pedagogickú a nadväzne medicínsku starostlivosť o vysokoškolských. Bude poskytovať poradenské služby v študijnej, osobnostnej, partnerskej či rodinnej oblasti a krízových životných situáciách vysokoškolákov. Súčasťou Akademickkej poradne bude aj Združenie (asociácia) študentov PU - dobrovoľníkov na prevenciu závislosti.

– Úspeškom pre vzdelávanie R PU boli vypracované:

- predpisy o medziodborovom štúdiu, v snahe o zvýšenie počtu študentov študujúcich touto formou štúdia,
- Smernica postupu pri schvaľovaní študijných odborov,
- Návrh na úväzky pedagógov,
- Štatút a kritéria na udeľovanie Ceny rektora PU najlepším študentom PU. Pri príležitosti dňa študentov bolo ocenených 12 najlepších študentov.

Medzi ďalšie hlavné poslanie študijného oddelenia Rektorátu PU v súčasnosti patrí zavedenie dokumentácie matriky, akreditovanie štud. odboru na fakultách.

- Z MŠ SR získala PU doteraz 3 mzdové fondy pre 2 pedagogických pracovníkov pre prípravu učiteľov pre výučbu rusínskeho jazyka a 1 pedagogického pracovníka pre prípravu učiteľov pre I. stupeň ZŠ s rozšírenou prípravou v anglickom jazyku. **Rektorát PU vyčlenil aj mzdové prostriedky pre ná-diteľa ÚNSaCJ PU.**

- Snahou vedenia PU je získať finančné prostriedky na realizáciu projektu rozšírenia Univerzitnej knižnice PU v priestoroch átria medzi UK a školským bazénom, čím by sa podstatne vylepšili priestorové podmienky pre depozit UK, študovne, čítárne a informačné pracoviská.

- Významnou aktivitou, ktorú v roku 1999 v Študentskej jedálni Rectorát PU zabezpečil, je generál-na oprava zastaralej a často nefunkčnej vzduchotechniky v kuchyni Študentskej jedálne. Na reali-záciu uvedenej aktivity PU nezískala od MŠ SR žiadne finančné prostriedky aj napriek tomu, že na havarijný stav techniky SJ viackrát upozornila MŠ SR. PU túto investíciu zabezpečila z vlastných zdrojov.

- S cieľom výrazne zlepšiť služby poskytované študentom a pracovníkom PU bol vypracovaný projekt **TEMPUS** - študentský servis, ktorého výstup bude zrealizovaný v priebehu 2 rokov v priestoroch PU v areáli VŠA. Študentský servis bude poskytovať komplexné služby týkajúce sa zdravotníckej sta-rostlivosti, poradenstva (protidrogové, právne, študijné mobility atď.), bankovníctva, poisťovníc-tva, telekomunikácií a pod.

- Po potrebnej úprave priestorov a presťahovaní Sieťového centra a Centra výpočtovej techniky PU do iných priestorov vo VŠA sa vytvorili podmienky pre jeho stabilizáciu a perspektívny dlhodobý rozvoj.

- Za veľmi významný úspech možno označiť skutočnosť, že schválený grantový projekt **TEMPUS** - Interný informačný systém manažmentu univerzity, vypracovaný skupinou pracovníkov pod vede-ním dr. J. Pavelku, CSc., priniesie univerzite finančný objem vyše 4 mil. Sk. Táto aktivita po jej rea-lizácii položí základ centrálného informačného systému, ktorý by si PU z bežného rozpočtu ne-mohla v dohľadnej dobe dovoliť.

- Ďalší výrazný prínos Rectorátu PU predstavuje získanie 700 tis. Sk z MŠ SR na výstavbu rádiových spojení medzi Rectorátom PU a GBF a PBF PU. Realizácia rádiospojov priniesie nielen zrýchlenie prenosových rýchlostí a zväčší kapacitné možnosti, ale vo veľkej miere odľahčí rozpočty oboch fa-kúlt na bežných výdavkoch a poplatky za doterajšie pevné linky.

- Rectorát PU po konštituovaní odbornej pracovnej komisie táto pripravila prvý návrh na zriadenie Fakulty manažmentu, ktorý sa v súčasnosti dopracováva a v závislosti na konečnej verzii návrhu po-čítame s jeho predložením MŠ SR a AK Vlády SR.

OBLASŤ VZDEĽAVANIA:

Hlavným smerovaním rozvoja PU je zvyšovanie úrovne vzdelávania. Svoje úsilie smerujeme na to, aby sa neustále skvalitňoval proces vzdelávania a výchovy na Prešovskej univerzite.

- **Bol vypracovaný základný dokument o postupnom zavedení Kreditného systému štúdia na fa-kultách PU, ktorý schválila Vedecká rada PU na svojom zasadnutí dňa 30. 11. 1998. Zavedenie kreditného systému sa realizuje na jazykových katedrách FF a FHPV ako grantová úloha. Týmto postupom sa začne profilácia jednotlivých predmetov i študijných odborov.**

- **V súvislosti so zavádzaním Kreditného systému štúdia na PU, môže sa riešiť dlhodobá pretrvá-vajúci problém identických katedier.**

SPRÁVU

o stave Prešovskej univerzity za rok 1999 a perspektívach jej rozvoja predniesol rektor PU doc. PhDr. Karol Feč, CSc.

Vážený akademický senát,
vážený členovia Akademického senátu,

V tomto roku vstúpila Prešovská univerzita do 4. roku svojej existen-cie. Školský rok 1999/2000 je mimoriadne historicky významným pre nás všetkých, pretože je rokom končiaceho sa milénia. Pre Prešovskú univerzitu je o to významnejší, že sme si dostojne pripomenuli 40. výročie vzniku Filozofickej fakulty a 50. výročie vzniku Pedagogickej fakulty. Tieto skutočnosti sú nepopierateľným faktom, že Prešovská univerzita má svoju dlhoročnú históriu budovanú fundovanými, vysokoškolskými odborníkmi. Dnes môžeme povedať, že aj napriek rôznym prognózam a obavám o existencii Prešovskej univerzity, vďaka skúseným pracovníkom na dekanátoch a na Rectoráte, ktorí sa zapojili do tvorivej činnosti, za-znamenáva Prešovská univerzita ďalší a kvalitatívne vyšší rozvoj.

O tom nepochybne svedčí aj záujem uchádzačov o štúdium na Prešovskej univerzite. V tomto školskom roku sa o štúdium na našej univerzite uchádzalo celkom 8382 uchádzačov. Prijatých bolo 1307 študentov. V celkovom počte študujúcich na Prešovskej univerzite sme zaznamenali nárast v predchádzajúcom školskom roku o 794 študentov a v tomto školskom roku vo všetkých formách štúdia o 719 študentov. Najväčší nárast zaznamenali v dennej forme štúdia na FF - o 116 študentov, v ŠPZ na FHPV o 396 študentov. V školskom roku 1999/2000 študuje na Prešovskej univerzite cel-kom 6776 študentov a 149 doktorandov, z toho v štúdiu popri zamestnaní 2289 študentov.

Stav podľa jednotlivých fakúlt je nasledovný:

Filozofická fakulta	2690 študentov	87 externých a 15 interných doktorandov
Fakulta humanitných a prírodných vied	2252 študentov	7 externých a 6 interných doktorandov
Pedagogická fakulta	1271 študentov	9 externých a 2 interní doktorandi
Pravoslávna bohoslovecká fakulta	297 študentov	17 externých a 6 interných doktorandov
Gréckokatolícka bohoslovecká fakulta	266 študentov	

Štúdium na PU sa zabezpečuje v 63 študijných odboroch magisterského štúdia a v 10-tich študijných odboroch bakalárskeho štúdia. Aj v tejto oblasti sme zaznamenali za uplynulé 3 roky exis-tencie Prešovskej univerzity mimoriadny rozvoj v štruktúre študijných odborov. Pribudlo 15 nových študijných odborov. Okrem uvedených foriem štúdia Prešovská univerzita má priznané právo dokto-

randského štúdia v 13-tich vedných odboroch a 10-tich odboroch aj právo habilitačného a inauguračného konania.

Na univerzite pracuje celkom 835 pracovníkov z toho 423 pedagogických pracovníkov a 412 ostatných zamestnancov. Výchovno-vyučovací proces zabezpečuje 26 profesorov, 92 docentov, 273 odborných asistentov a 19 asistentov.

Aj napriek súčasným ekonomickým problémom sa vedenie univerzity a vedenia našich fakúlt snažia neustále zlepšovať podmienky pre zabezpečenie štúdia a práce zamestnancov a využitie všetkých prostriedkov pre zlepšenie kvality vzdelávania.

CIELE PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY v prvých rokoch existencie boli zamerané hlavne na jej stabilizáciu, vytváranie podmienok na štúdium, skvalitnenie úrovne knižnice, vybudovanie informačného centra, zvýšenie kapacít ubytovania a na investičné zábery PU. Tieto náročné úlohy sa nám spoločným úsilím darí postupne úspešne realizovať a to najmä vďaka vzájomnej spolupráci vedenia PU s dekanmi fakúlt, AS a odborovým zväzom. Svedčí o tom skutočnosť, že v roku 1999 bolo uskutočnených 36 pravidelných grémií vedenia PU, na ktorých bolo prijatých a splnených 179 úloh a uznesení, uskutočnilo sa 10 zasadnutí **Kolégia rektora**, kde bolo prijatých a splnených 39 úloh a uznesení. Uskutočnili sa separátne rokovania s vedeniami fakúlt o ďalších zámeroch fakúlt, ale aj mimoriadne zasadnutia na riešenie akútnejších problémov fakúlt a univerzity. V apríli 1999 sa uskutočnilo v **Kežmarských Žitoch** 2-dňové spoločné rokovanie vedenia Prešovskej univerzity s vedeniami fakúlt, AS PU a zástupcami odborového zväzu fakúlt PU. Grémium prerokovalo viaceré závažné otázky života a smerovania univerzity. Snád za najvýznamnejšiu úlohu možno považovať začatie procesu komplexnej analýzy možnosti vnútornej reštrukturalizácie fakúlt a pracovísk univerzity.

V OBLASTI DLHODOBEJ KONCEPČNEJ STRATÉGIE došlo v spolupráci s FHPV, FF a R PU k začiatku procesu reštrukturalizácie identických katedier pôsobiacich na týchto fakultách. V prvej etape tejto reštrukturalizácie fakulta humanitných a prírodných vied pristúpila k delimitácii väčšiny zamestnancov Katedry ruského jazyka a literatúry na Filozofickú fakultu. Predmetná delimitácia bola realizovaná v snahe o maximálnu racionalizáciu štúdia uvedeného odboru s cieľom jeho zachovania na univerzite. V tejto súvislosti vedenie Fakulty humanitných a prírodných vied vytvorilo legislatívne podmienky pre zabezpečenie ukončenia štúdia ruského jazyka a literatúry na tejto fakulte v najbližších piatich rokoch. Pokračovanie procesu reštrukturalizácie identických katedier považuje univerzita aj v budúcom období za nevyhnutné. V tejto súvislosti by som chcel poďakovať obom pánom dekanom Fakulty humanitných a prírodných vied pánovi doc. **Kuzmišinovi** a **Filozofickej fakulte** pánovi prof. **Mihninovi** za ich ústretovosť, vzájomnú komunikáciu a konštruktívnosť pri riešení tak citlivých záležitostí ako je riešenie problematiky identických katedier fakúlt.

ÚROVEŇ VZDELÁVANIA NA UNIVERZITE ZÁVISÍ PREDOVŠETKÝM OD KVALITAČNEJ ÚROVNE JEJ PEDAGÓGOV A VEDECKÝCH PRACOVNÍKOV. K chvályhodným významným zmenám v oblasti kvalifikačného nárastu v kategórii profesor došlo na Fakulte humanitných a prírodných vied, kde sa v priebehu školského roka zvýšil počet univerzitných profesorov pôsobiacich na fakulte z počtu 4 na 10. Z uvedeného počtu vysokoškolských profesorov je 5 s titulom DrSc. a jeden s titulom Dr.h.c.

Rozvoj aktivít PU je nepochybne spätý s finančnými možnosťami univerzity a fakúlt. Vedenie PU za týmto účelom vyvíja maximálne úsilie na získanie finančných zdrojov a neustále hľadá možnosti rokovania s predstaviteľmi nášho regiónu, MŠ SR a štátu na podporu projektov PU, ktoré majú celospoločenský význam. Pozornosť chcem upriamiť na rokovania, ktoré sa v uplynulom roku uskutočnili:

- viaceré rokovania s prednostom Okresného úradu v Prešove p. Benčom a jeho zástupcami v otázke ďalšieho budovania PF a bázovej školy na Ul. 17. novembra a finančnom vyrovnaní nákladov za rekonštrukčné práce, ktoré boli uskutočnené na ZŠ v rámci výstavby PF PU,
- rokovanie s prednostom KÚ v Prešove p. Poláčkom a jeho zástupcami o ďalšom postupe a financovaní rekonštrukcie ZŠ na Ul. 17. novembra. Výsledkom rokovaní je skutočnosť, že KÚ poukázal koncom roka 1999 prostredníctvom OÚ 1 mil. Sk pre PU na stavbu PF PU a prísľub pre rok 2000 je cca 1,5 mil. Sk,
- uskutočnilo sa spoločné rokovanie s primátorom mesta Prešov a zástupcami MŠÚ v Prešove na podporu vzájomnej spolupráce.
- Z týchto rokovaní vzišli Memorandá - dohody o spolupráci s PU, ktoré boli predložené KÚ a MŠÚ v Prešove na schválenie a v uplynulých dňoch boli obojstranne parafované,
- na pôde Prešovskej univerzity privítali sme ministra školstva SR p. Milana Fáčnika, kde predmetom rokovania bolo finančné zabezpečenie ďalších zo 4 etáp budovania PF a budovania informačného systému na PU, ktoré je aj prioritou MŠ SR, uskutočnilo sa tiež rokovanie s p. ministrom na MŠ SR za spoločnosti prednostu OÚ p. Benča na riešenie financovania ZŠ,
- iniciovali sme rokovania na MŠ SR s p. Mederlym, generálnym riaditeľom sekcie vysokých škôl a štátnym tajomníkom p. Froncom a na pôde PU v otázke doručenia uzatvorenia procesu delimitácie delenia majetku po rozdelení UPJŠ. Na základe vzájomného rokovania nám bolo pridelených 15 mzdových fondov. Splnenie záväzkov vyplývajúcich z protokolu delimitácie, ktoré boli podpísané za účasti UPJŠ, PU a bývalého štátneho tajomníka MŠ SR p. Ondreja Nemčoka na finančné vyrovnanie budovania IS, UK, ES na PU je potvrdené aj v rozpočte pre rok 2000.

PODPORU ZÁMEROV na sfunkčnenie ÚNŠaCJ dostala PU od vlády SR. Podpredsedovi vlády p. Pál Csákyemu na spoločnom pracovnom rokovaní bol predložený Projekt a Organizačný poriadok ÚNŠaCJ. Pán podpredseda nám aj listom oznámil, že vysoko hodnotí nami predložený materiál a potvrdil záujem vlády spolupracovať s PU pri riešení problematiky národnostných menšín na Slovensku a v rámci medzinárodného projektu „Minority Tolerance Program“. Dnes môžem konštatovať, že PU participuje na projekte vlády SR.

Za nemenej dôležité považujeme aj separátne rokovania s rektormi VŠ o možnostiach zvyšovania kvalifikačného rastu vo formách doktorandského štúdia, habilitačných a inauguračných konaní a vzájomnej spolupráce a to s Univerzitou Mateja Bela v Banskej Bystrici a Univerzitou Komenského v Bratislave, ktorá vyhlásila moratórium na inaugurácie a habilitácie na tejto univerzite a jej fakultách.

Plnenie úloh Rektorátu Prešovskej univerzity spočíva najmä v týchto činnostiach jednotlivých oblastí Prešovskej univerzity:

V OBLASTI R O Z V O J A B O L I A K T I V I T Y Z A M E R A N É N A:

- Pokračovanie ďalšej realizácie výstavby Informačného systému PU - nákup zariadení, delimitácia Sieťového centra a poskytovanie služieb Internetu, vypracovanie prihlášky grantového projektu na realizáciu výstavby základu celouniverzitného IS pre oblasť obehu dokladov.
- Prestahovanie Katedry psychológie FF z Košíc do Prešova.

- Ženský spevácky zbor IUVENTUS PEDAGOGICA
- Vysokoškolský folklórny súbor TORYSA
- Komorný orchester CAMERATA ACADEMICA
- Študentské divadlo Filozofickej fakulty
- Jazzovú skupinu
- Spevácky zbor Pravoslávnej bohosloveckej fakulty
- Spevácky zbor ROMANA SLADKOPEVCA pri Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulte, k nim sa pridávajú novoutvorené kolektívy s umeleckým charakterom činnosti:
 - Akordeónový súbor Pedagogickej fakulty a
 - PIANO - VOKÁL pri Pedagogickej fakulte so zameraním na muzikálový prejav.

Študenti Prešovskej univerzity majú širokú škálu možností športového využitia v oddieloch a kluboch Telovýchovnej jednoty SLÁVIA, ktorá združuje:

- oddiely atletiky, juda, bežeckého lyžovania, vodného póla, športovej gymnastiky a športového aerobiku
- tenisový klub, ženského volejbalu, ženskej hádzanej, RTVŠ a šachový klub.

Mimo týchto oddielov a klubov zabezpečujeme pre študentov kalanetiku a zdravotné cvičenia. Žiaľ, rozvoj týchto kultúrno-sportových aktivít sa môže úspešne rozvíjať len s finančnou podporou od sponzorských spoločností.

Dlhodobá „nútená“ stagnácia teologických fakúlt (Pravoslávna a Gréckokatolícka bohoslovecká fakulta PU), spôsobená bývalým režimom spôsobila, že naše bohoslovecké fakulty nemožno považovať za personálne, materiálovo-technicky i priestorovo dobudované, (majú minimálny počet pedagogických i THP pracovníkov, nevyhovujúce podmienky lokálnych knižníc, minimálne zabezpečenie výpočtovou technikou a pod.).

Doposiaľ nedošlo k majetko-právnejmu vysporiadaniu medzi oboma cirkvami. Navyše, reštitúcia postihla najmä Pravoslávnu bohosloveckú fakultu PU. Momentálny stav je taký, že tretina súčasného majetku pravoslávnej cirkvi, v ktorej sídli fakulta, podlieha reštitučným nárokom, na ktoré fakulta, univerzita a ani cirkev nemôže zabezpečiť potrebné finančné prostriedky. V tomto smere je žiadúca urýchlená pomoc MŠ SR, ako aj Vlády SR.

Veľmi závažným problémom univerzity je pokračovanie v rekonštrukčných prácach na objekte Pedagogickej fakulty a jej cvičnej školy, ktorý PU získala v roku 1997. Uvedená fakulta bola zriadená Zákonom č. 361/1996 Z.z. A vznikla na základe rozdelenia bývalej Pedagogickej fakulty UPJŠ na PF PU a FHPV PU. Okrem investičných prostriedkov si etapovitý postup rekonštrukcie objektu už v súčasnosti vyžaduje a bude vyžadovať priebežné personálne dobudovanie fakulty (pedagogickými i nepedagogickými pracovníkmi).

Po posúdení technického stavu objektov a zariadení Prešovskej univerzity externými aj internými pracovníkmi BOZP, sú vyčíslené nevyhnutné náklady na odstránenie havarijných stavov na PU v objeme 5 183 000 Sk. Ak v dohľadnej dobe závädy nebudú odstránené, môže to mať ďalekosiahle dôsledky na zabezpečenie pedagogického procesu..

Dlhy a deficity na realizáciu nevyhnutných aktivít PU v súčasnosti predstavujú celkove 39,544 miliónov korún. Aj rozpočet pre akademický rok 2000, ktorý v týchto dňoch bol prerokovaný s fakultami PU a AS PU, vykazuje deficit.

PREŠOVSKÁ UNIVERZITA

PERIODIKUM AKADEMICKÉJ OBCE PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY

PREŠOV MAREC 2000

ROČNÍK IV.

č. 3 / 2000

Doc. PhDr. Karol FEČ, CSc., OPÄŤ NA ČELE PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY

Z VOLEBNÉHO PROGRAMU REKTORA PU

Pri predstavení kandidáta na rektora PU kandidát doc. PhDr. K. Feč, CSc., predniesol svoj program rozvoja PU na ďalšie 3 roky.

V úvode svojho vystúpenia konštatoval, že po uplynutí troch rokov, teda od jej vzniku, je Prešovská univerzita v Prešove spoločensky aj priestorovo stabilizovaná a aj napriek zlej ekonomickej situácii sa neustále rozvíja. Za to treba poďakovať a vyjadriť úctu všetkým pracovníkom Prešovskej univerzity.

Na obrázku doc. K. Feč pri prednese svojho programu rozvoja PU

Prešovská univerzita je lokalizovaná vo Východoslovenskom regióne, ktorý má problém s najnižšou vzdelanostnou úrovňou a tým aj najvyššou mierou nezamestnanosti na Slovensku.

Vo všeobecnosti sa jednoznačne uznáva, že uvedené problémy je treba riešiť systémovo a hlavný dôraz treba položiť na zvyšovanie vzdelanostnej úrovne, pretože zo správy „Sociálno-ekonomická analýza a perspektívy rozvoja Prešovského kraja“ vyplýva, že v našom regióne je len 4,4 % pracovníkov s vysokoškolským vzdelaním. Zámery vlády v tejto oblasti sú približne 30 % v priebehu 15–20 rokov. Prešovská univerzita zabezpečuje také aktivity, ktoré nemôžu suplovať iné univerzity na Slovensku. Uvedol príklad, kde ide o:

- špeciálne školstvo, kvalifikovanosť pedagogických pracovníkov je veľmi nízka a niektoré špeciálne školy nemajú ani jedného kvalifikovaného pracovníka. Podobne je to tak aj pri riešení rómskej problematiky a riešení problému národnostných menšín, atď.

Uvedené problémy sú tak závažné, že očakávame od vlády mimoriadnu podporu, aby sme mohli plniť svoje poslanie.

Tieto otázky boli predmetom rokovania na rôznych úrovniach, ako aj ďalšie priority PU a jej fakúlt v Kežmarských Žlaboch 13.–14. januára 2000 za účasti vedenia Prešovskej univerzity a vedení jednotlivých fakúlt. Berúc do úvahy ekonomické možnosti Slovenskej republiky a jej smerovanie do Európskej únie, vidím rozvoj Prešovskej univerzity v jednotlivých oblastiach takto:

VOĽBA REKTORA PU

sa uskutočnila 1. marca 2000. Ako nás informoval predseda volebnej komisie AS prof. M. Šefara, CSc., na voľbe sa zúčastnilo z 20 členov 19. 17 členov dalo hlasy za jediného kandidáta a to doterajšieho rektora doc. Karla Feča, CSc. Dvaja členovia sa hlasovania zdržali a jeden nebol prítomný.

Celkove bolo podaných šesť kandidátskych návrhov na rektora pre nové volebné obdobie. Dva návrhy nespĺňali požadované kritériá, preto ich VK nezaregistrovala. Doterajší rektor doc. Karol Feč bol teda jediným kandidátom pre voľby rektora PU na ďalšie trojročné obdobie. Dva dni pred jeho voľbou sa doc. Feč ako jediný kandidát predstavil na verejnom zasadnutí AS, kde predniesol svoj volebný program, z ktorého podstatné časti prinášame pod titulkom Projekt rozvoja PU.

V OBLASTI ROZVOJOVÝCH AKTIVÍT

A ZÁMEROV

Prioritou Prešovskej univerzity je dobudovanie Pedagogickej fakulty na Ul. 17. novembra z týchto dôvodov:

- a) chceme systémovo riešiť problémy národnostných menšín a zvlášť rómskej problematiky
- b) realizujeme originálny projekt jazykovej prípravy mladej generácie v súvislosti so vstupom SR do EÚ
- c) musíme zvyšovať kvalifikovanosť pedagogických pracovníkov v špeciálnom školstve atď.

S týmto zámerom sme vytvorili Ústav národnostných štúdií a cudzích jazykov, ktorý má ambície stať sa stredoeurópskym centrom riešenia problémov národnostných menšín vo výchovno-vzdelávacej činnosti.

(Dokončenie na 2. strane.)

PREDSEDA VLÁDY SR MIKULÁŠ DZURINDA NA STRETNUTÍ SO ŠTUDENTMI PU

V rámci výjazdového zasadnutia vlády SR v Prešovskom kraji zavítal predseda vlády SR Mikuláš Dzurinda na Prešovskú univerzitu. Vo vysokoškolskom areáli sa stretol na besede so študentmi PU, kde ho srdečne privítal rektor PU doc. Karol Feč, na obrázku prvý zprava. O priebehu stretnutia s predsedom vlády píšeme na 3. strane nášho periodika

Z VOLEBNÉHO PROGRAMU REKTORA PU

(Dokončenie z 1. strany.)

Veľké rozvojové problémy majú bohoslovecké fakulty, či už reštitučné, alebo prenájmové. Oslovili sme Ministerstvo obrany v súvislosti s uvoľňovaním vojenských objektov v Prešove. Podali sme žiadosť o pridelenie Duklianskych kasární pre rozvojové aktivity Prešovskej univerzity. Na základe požiadaviek trhu práce pripravujeme projekty vzniku nových fakúlt. Mali by to byť fakulty nového typu, kde okrem oblasti výchovno-vzdelávacej práce všetko ostatné budú zabezpečovať rektorátne pracoviská t.j. že projekty budú zostavované bez výrazného nároku na finančné zabezpečenie chodu fakúlt, ale musia byť akreditabilné, priestorovo lokalizované s perspektívou zvyšovania kvality štúdia. Ako už spomínal doc. Feč, jedna z priorit PU je dobudovanie Pedagogickej fakulty. Dobudovať by sa mala v štyroch etapách. Uvedené rozvojové aktivity pán rektor prerokoval s krajskými, okresnými a mestskými inštitúciami. Taktiež na úrovni vlády a ministerstva školstva. Rokoval aj s prezidentom rektorskej konferencie doc. Somorom, rektorom Technickej univerzity v Košiciach, kde sa dohodli na spoločnom postupe pri presadzovaní rozvojových zámerov našich univerzít.

ĎALŠOU PRIORITOU

JE BUDOVANIE INFORMAČNÉHO SYSTÉMU

v kontinuite s rozvojom univerzitnej knižnice. Touto problematikou sa podrobne zaoberal vo svojej správe o stave Prešovskej univerzity. Tu treba zdôrazniť, že rozvoj informačného systému dostáva rozvojový impulz vypracovaním a získaním medzinárodného grantu TEM-PUS so zámerom výstavby základov celouniverzitného informačného systému.

S cieľom výrazne zlepšiť služby pre študentov Prešovskej univerzity bude p. rektor podporovať budovanie „Študentského servisu“, ktorý v priebehu troch rokov ma zabezpečovať komplexné služby týkajúce sa zdravotnej starostlivosti, poradenstva, bankovníctva, poisťovníctva, telekomunikácie a pod.

V OBLASTI VZDELÁVANIA

- Chce p. rektor prispieť k zavedeniu kreditného systému ECTS, ktorý sa v prvej fáze zrealizuje na jazykových katedrách FF a FHPV ako grantová úloha. Napomôže to profilácii jednotlivých predmetov a študijných odborov v súvislosti s dlhodobou pretrvávajúcím problémom identických katedrií, ktorý sme už úspešne začali riešiť.

- V spolupráci s dekanmi a vedeniami jednotlivých fakúlt bude napomáhať riešiť problémy akreditácie neakreditovaných študijných odborov.

- Bude iniciovať zmeny v štatúte PU a študijných predpisov jednotlivých fakúlt v prospech zavedenia otvoreného systému štúdia, ktorý v terajšej podobe sa už prežil a je veľmi rigoróznym ohľadom k študentom. Vedenia jednotlivých fakúlt sa pozitívne vyjadrili k zavedeniu otvoreného systému v Kežmarských Zlatoch v januári tohto roka.

V OBLASTI ZAHRAŇIČNÝCH VZŤAHOV

Bude p. rektor podporovať a iniciovať aktivity zabezpečujúce mobility študentov, učiteľov a ďalších pracovníkov PU na medzinárodnej úrovni. Uvedené je možné realizovať vybudovaním silného oddelenia zahraničných vzťahov na rektoráte – samozrejme v spolupráci a po dohode s vede-

niami jednotlivých fakúlt. Takto vzniknuté integrované oddelenie zahraničných vzťahov, ktoré by mohlo výrazne prispieť k zvýšeniu kvality mobility učiteľov, študentov i získavaniu zahraničných grantov samozrejme v spolupráci s oddelením vedy a výskumu.

OBLASŤ VEDY A VÝSKUMU

Vedecko-výskumná činnosť učiteľov ale aj študentov limituje kvality výchovno-vzdelávacieho procesu. Na našej univerzite vykazujeme pozitívne trendy, ktoré sú výsledkom kontinuálnej progresívnej nadväznosti na výskumné aktivity z predchádzajúcich rokov. Tu p. rektor podčiarkol, že podporovať medzinárodné výskumné projekty v súvislosti so vstupom Slovenska do EÚ a zabezpečovaním kompatibility v tejto oblasti. Samozrejme výrazne budeme podporovať rozvoj univerzitnej knižnice, tak ako to uviedol vo svojej správe, aby sa stala srdcom univerzity. Podpora rektora bude cieľená na jednotlivé osobnosti pri habilitačných a inauguračných pokračovaniach.

Pri tejto príležitosti nie je možné nezmietať sa o súčasných finančných problémoch, ktoré eliminujú kvalitatívny chod univerzity. Senát PU 21. februára schválil deficitný rozpočet (cca 6 mil.) na rok 2000. Prijal argumentáciu, že PU je v špecifickom postavení a nemôže prijať 10% zníženie mzdových prostriedkov, pretože by to výrazne poškodilo budovanie a funkčnosť PU. Uvedenú problematiku rektor prerokoval už 23. 2. s podpredsedom vlády SR p. Páll Czákym, kde si objasnili špecifické postavenie PU v sieti vy-

Budova, kde sídli Rektorát PU

sokých škôl, vzhľadom k vážnym úlohám, ktoré stoja pred PU.

V dňoch 23.–24. februára t.r. prerokoval uvedenú problematiku aj s ministrom školstva a kľúčové informácie o problémoch a úlohách PU boli odoslané aj premiérovi SR, ktorý bude na ne písomne reagovať.

V závere p. rektor povedal, že keď mu bude daná dôvera, tak pri všetkých dôležitých rozhodnutiach bude sa opierať, tak ako doteraz sa opierať, o kolektívny názor vedenia PU, Senátu PU, kolégia rektora a výrazných osobností z jednotlivých fakúlt. Tým nechcem povedať, že sa budem skrývať za kolektívne rozhodnutia, ale myslím si, že rešpektovať kolektívny názor nie je slabosť, ale je to charakteristický znak silných osobností.

A táto dôvera mu bola daná 1. MARCA 2000, keď ho AS PU znovu, v tajnom hlasovaní, opäť zvolil (17 za, 2 proti) na ďalšie trojročné obdobie za rektora PU.

Pán rektor, srdečne blahoželáme.

Novozvolený rektor PU doc. PhDr. Karol Feč, NCSc., sa narodil 4. januára 1943 v Prešove, kde prežíva podstatnú časť svojho života.

Od roku 1962 študoval na fakulte Telesnej výchovy a športu Univerzity Komenského v Bratislave, ktorú úspešne ukončil v roku 1966. V tomto období bol reprezentantom ČSSR v športovej gymnastike.

Po absolvovaní základnej vojenskej služby v roku 1969 pracoval ako učiteľ na Katedre telesnej výchovy Pedagogickej fakulty UPJŠ v Prešove, ktorá bola v roku 1997 po rozdelení UPJŠ pretransformovaná na Fakultu humanitných a prírodných vied PU, kde pôsobí doteraz. V roku 1974 obhájil rigoróznú prácu a v roku 1980 kandidátsku dizertáciu a o 3 roky neskôr bol menovaný za docenta. Ťažisko jeho aktivity bolo v pedagogickej činnosti, kde sa špecializoval predovšetkým na športovú gymnastiku. Z prednášaných disciplín napísal tri učebné texty, vďaka ktorým sa aktívne podieľal na príprave úspešných účastníkov celoštátneho kola ŠVOČ. Je zároveň školiteľom doktorandského štúdia na Fakulte telesnej výchovy a športu UK v Bratislave. Je spoluriešiteľom úloh štátneho plánu výskumu, spoluriešiteľom a vedúcim riešiteľom grantových úloh. Doteraz uverejnil dve knižné publikácie, 11 ve-

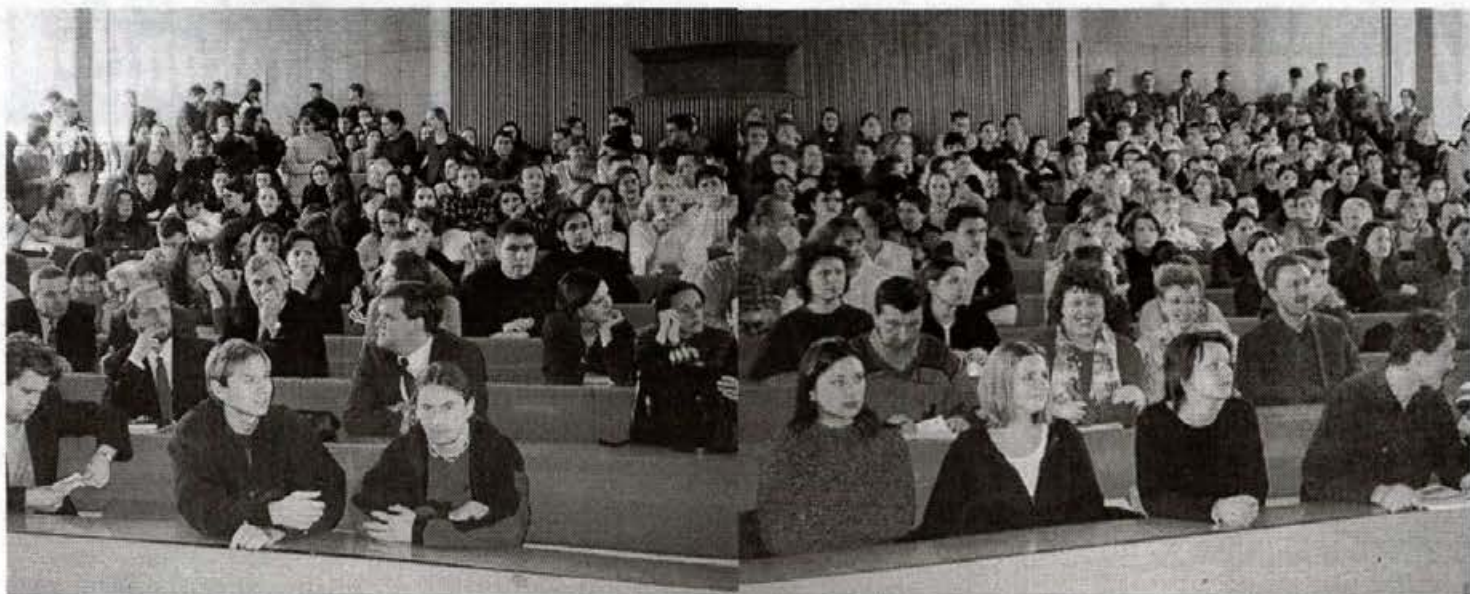
deckých prác v zahraničí, 31 vedeckých prác v domácich vydaniach a 17 odborných prác. V súčasnosti je v inauguračnom pokračovaní v odbore športová edukológia.

Ako vysokoškolský učiteľ prešiel viacerými riadiciami funkciami na katedre a fakulte. Bol vedúcim Katedry telesnej výchovy, prodekanom Pedagogickej fakulty pre výchovno-vzdelávaciu činnosť. V januári 1994 ho Akademický senát Pedagogickej fakulty UPJŠ zvolil za dekana fakulty. Od 1. januára 1997 vykonával funkciu splnomocnenca vlády SR a štatutárneho orgánu PU. Za rektora Prešovskej univerzity bol 20. júna 1997 vymenovaný

prezidentom Slovenskej republiky, pánom Michalom Kováčom. Jeho cieľom, ako aj vedenia PU, bola a je stabilizácia a ďalšie budovanie a rozvoj fakúlt.

V uplynulom volebnom období doc. Feč úspešne realizoval a významne prispel k ďalšiemu rozvoju vzdelanosti a kultúry mesta Prešova, jeho regiónu a Slovenska. Aj teraz, po opätovnom zvolení za rektora AS, vo svojom volebnom programe sa doc. Feč zaviazal úspešne pokračovať v rozvoji PU vo všetkých jej oblastiach a jej integrácii do európskych štruktúr a na zvyšovanie kvalifikačnej úrovne v našom regióne.

JEHO CIEĽOM JE STABILIZÁCIA, BUDOVANIE A ROZVOJ FAKÚLT

Pohľad do preplnenej sály počas stretnutia s predsedom vlády SR Mikulášom Dzurindom. Študenti a pedagógovia pozorne sledujú jeho výklad a odpovede na kladené otázky. Diskusné fórum so študentmi bolo na tému Vízia moderného Slovenska

Predseda vlády SR

Predseda vlády SR Mikuláš Dzurinda v rámci výjazdového zasadnutia vlády SR v Prešovskom kraji, zavítal 24. februára tohto roku v dopoludňajších hodinách aj na Prešovskú univerzitu. V preplnenej aule VŠA ho privítalo takmer 500 študentov a pedagógov univerzity. Všetkých prítomných, ako aj predsedu vlády, privítal rektor PU doc. Karol Feč, ktorý mimoriadne a srdečne predstavil predsedu vlády SR Mikuláša Dzurindu, už vopred sa mu poďakoval, že si našiel čas a zavítal medzi študentov našej univerzity. Zároveň ho požiadal o úvodné slovo, ktoré premiér začal slovami:

„Rozumieme si!“. Tieto slová ešte viackrát zopakoval, pozdravil prítomných a prezentoval svoju Vízii Slovenska. Uviedol v nej mimochodom aj to, že ešte v júni t.r. sa Slovenská republika dostane do OECD a 1. januára 2004 do EÚ, Podrobne informoval o programe vlády, ktorá počas 3 dní riešila problémy nášho kraja. Ako zdôraznil, dokumenty, ktoré prerokúvala, pomôžu zvrátiť nepriaznivý vývoj v Prešovskom kraji. Jedným z nich bol aj materiál o strednodobej koncepcii hospodárskeho vývoja SR. Vo vláde sa hovorilo aj o regionálnom rozvoji, pričom, ako uviedol premiér, v tomto roku by malo na Slovensko prísť z EÚ 12 mil. Euro na konkrétne projekty a ďalšie 3 mil. na projekty v oblasti know-how. Predseda

vlády verejne vyhlásil, resp. prisľúbil, že z týchto prostriedkov by 5 mil. malo skončiť v ekonomicky najslabšom Prešovskom kraji (no nepovedal koľko z toho dostane PU na ďalší rovoj, čo by nás najviac zaujímal). Po jeho vystúpení rozprúdila sa živá diskusia v ktorej ako prvý vystúpil predseda AS FF PU doc. R. Dupkala, ktorý vo svojom

diskusnom vystúpení konštatoval, že „víziu Slovenska v modernej Európe“, ktorú prezentoval v úvodnom slove pán premiér, považuje za veľmi sympatickú. Súčasne však upozornil, že slovu „vízia“ zodpovedajú v slovenčine synonymické termíny: „vízina“, „zjavenie“, „mámenie“ a pod. Ďalej informoval premiéra, že na ostatnom zhromaždení AS FF PU (uskutočnilo sa 2 dni pred stretnutím s predsedom vlády - pozn. redakcie) nezaznela ani jedna pochvala na adresu vlády za jej politiku voči vysokým školám. R. Dupkala vyjadril súhlas s konštatovaním pre-

miéra, že ak je niečo v našej spoločnosti (vrátane školstva) „choré“ tak to má odumrieť, zároveň však poznamenal, že „ak vláda prijme vo vzťahu k školstvu ešte jeden taký rozpočet aký prijala na tento rok, odumrie aj to, čo je v našom školstve zdravé. Na záver doc. Dupkala sa spýtal premiéra, či „majú podľa neho pravdu tí, ktorí tvrdia, že výsledkom politiky vlády voči školstvu bude ďalšie zbadačovanie učiteľov i študentov (a teda postupné pochovávanie školstva za živá), alebo majú pravdu tí, ktorí zastávajú názor, že čoskoro sa aj v tomto smere objavia zmeny k lepšiemu“.

Ďalší z diskutujúcich dr. Jozef Sipko vo svojom vystúpení zdôraznil, že vysoké percento absolventov

medzi študentmi PU

našich fakúlt nenastupuje do učiteľských služieb. Mnohí z nich odchádzajú do cudziny, kde pracujú neraz v podradných zamestnaniach. Príklad viacerých krajín hovorí o tom, že najefektívnejšie investície sú tie, ktoré idú do vzdelania a do mladých ľudí vôbec. Má vláda nejakú konkrétnu koncepciu alebo zaoberá sa, či mieni sa zaoberať, týmto nepriaznivým stavom v oblasti odbornej sebarealizácie absolventov našich stredných a vysokých škôl? Znela jeho otázka pre p. premiéra.

Najhorúcejšou témou v ďalšej diskusii bola pochopiteľne otázka problémov vysokého školstva, ktorá zaujímala najmä študentov. Podľa premiéra (Pokračovanie na strane 5)

Stretnutie s podpredsedom vlády SR

V druhej polovici marca stretol sa s funkcionármi PU podpredseda vlády SR Pál Csáky. O celkovej situácii na PU ho informoval doc. K. Feč. Zdôraznil, že z dôvodu enormného deficitu kvalifikovaných učiteľov pre vyučovanie cudzích

jazykov, začína univerzita s realizáciou ojedinelého projektu prípravy učiteľov pre 1. stupeň ZŠ so špecializáciou aj v cudzích jazykoch (AJ, NJ). Na realizáciu uvedených aktivít bol na univerzite zriadený Ústav národnostných menšín a cudzích jazykov, ktorý je nevyhnutné dobudovať priestorovo, materiálne a personálne. Okrem uvedeného v rámci Ústavu národnostných štúdií a CJ prostredníctvom Centra pre štúdium etnických minorít realizuje projekt výskumu rómskeho etnika. Túto iniciatívu podpredseda vlády Pál Csáky vysoko ocenil a prisľúbil podporu pri riešení nastolených problémov rektorom a členmi vedenia PU.

Záver zo stretnutia s podpredsedom vlády SR Pál Csáky (na obrázku v strede)

UNIVERZITA V ČÍSLACH

V súčasnosti na všetkých formách štúdia PU študuje celkom 6776 študentov a 149 doktorandov, z toho na štúdiu popri zamestnaní 2289 študentov. Najviac študentov študuje na FF - 2690, FHPV - 2252, PF - 1271, na Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulte - 266 a Pravoslávnej fakulte - 297 študentov. Z jednotlivých fakúlt sa najväčší nárast prijatých študentov prejavil na FF. Štúdium na PU zabezpečuje sa v 63 študijných odboroch magisterského štúdia a v 10-tich študijných odboroch bakalárskeho štúdia.

- PU -

Zhromaždenie akademickej obce Filozofickej fakulty PU

Vychádzajúc z článku 6 Štatútu FF PU Akademický senát FF zvolal na 22. februára 2000 zhromaždenie Akademickej obce, obsahom ktorého bola Správa o činnosti Akademického senátu FF za rok 1999. Správa o činnosti študentskej časti Akademického senátu FF a Správa dekana FF prof. PhDr. F. Mihinu, CSc., o stave fakulty. Zhromaždenie Akademickej obce otvoril a viedol prof. Ing. Mesároš, CSc., ktorý uviedol ako prvý bod programu rokovania Správu o činnosti Akademického senátu FF za rok 1999, ktorú predniesol predseda AS FF doc. PhDr. R. Dupkala, CSc. Z vystúpenia doc. Dupkalu podstatnú časť prinášame na inom mieste nášho periodika PU, ako aj správu dekana FF prof. Mihinu o stave FF.

Prof. Ing. Mesároš, CSc., pri otvorení zhromaždenia Akademickej obce FF

V ďalšej časti rokovania vystúpil člen študentskej časti AS FF R. Štefančík, ktorý v prednesenej správe poukázal na špecifickosť svojho vystúpenia, pretože prvýkrát v dejinách FF vystúpil na zhromaždení AO aj zástupca študentov s osobitnou správou. Podčiarkol, že študenti v AS neboli a nie sú iba tak povediac do počtu, o čom svedčí aj skutočnosť, že študentom patrí aj

miesto podpredsedu AS FF, miesto v legislatívnej a pedagogickej komisii AS. Už svojou prvou aktivitou študenti v AS demonštrovali ozajstný záujem o problémy študentov. V krátkom čase po voľbách vyhlásili Petíciu za znovuoobnovenie nedeľného rýchlikového spojenia medzi Bratislavou a Prešovom. V centre pozornosti sa objavil aj navonok jednoduchý, vo svojej hĺbke však aj vážny problém rastúceho záujmu o telesnú výchovu. Po sérii osobitných rokovaní s vedením FF, vedením PU a Katedry telesnej výchovy FHPV bolo prijaté uznesenie, ktoré danú situáciu vyriešilo. „AS FF na základe žiadosti študentov FF súhlasí so zavedením nepovinného predmetu telesná výchova v 1. a 4. ročníku v rozsahu 1/0, ukončenej zápočtom, v rámci všeobecného základu, od zimného semestra školského roka 2000/2001“. Dalším významným opatrením bol návrh dekana, podľa ktorého sa mení a dopĺňa Študijný a skúšobný poriadok FF v II. časti, podľa ktorého študent, ktorý v školskom roku nebude mať jednu skúšku alebo jeden zápočet, už nebude musieť opakovať ročník, ale tento rest sa preniesie do ďalšieho ročníka, ak o to požiada dekana FF. Pri schvaľovaní zmien Študijného a skúšobného poriadku študenti podporili aj návrhy, ktoré upravili zásady pre konanie štátnych záverečných skúšok. Taktiež študenti podporili aj úsilie učiteľov v otázkach zvýšenia finančných dotácií do oblasti školstva. Objavili sa však aj momenty, kedy stanoviská študentov a učiteľov neboli úplne zhodné. Prejavilo sa to hlavne pri schvaľovaní formy protestu FF proti reštrikčným opatreniam vlády SR v oblasti financovania slovenského školstva. Na jednej strane študenti vyjadrili solidaritu učiteľom, na strane druhej však upozorňovali učiteľov na problémy, ktoré sa mohli vyskytnúť pri skrátení semestra. Preto, ako povedal R. Štefančík, si študenti vážia postoje vedenia AS FF, ktorí si vypočuli ich postoje a snažili sa nájsť kompromisné riešenie. Osobitnou časťou vystúpenia R. Štefančíka bolo vyhodnotenie činnosti študentskej časti AS FF pri organizácii a priebehu Študentských dní 99, konaných pri príležitosti Dňa študentstva. Po ňom vystúpil s obsiahlou Správou o stave fakulty dekana FF prof. PhDr. F. Mihinu, CSc.

Po prednesení správ nasledovala diskusia, v ktorej vystúpilo viac ako 10 diskutujúcich. Zaujalo diskusné vystúpenie doc. Ing. Š. Kiretu, CSc., riaditeľa Inštitútu turizmu a hotelového manažmentu, ktorý pozitívne hodnotil prácu vedenia FF, ale poukázal aj

Na obrázku študent Štefančík pri prednese správy za študentskú časť na rokovaní Akademickej obce FF

na problémy, s ktorými sa borí naďalej ITHM. Tu predovšetkým vyjadril nespokojnosť s prácou akreditačnej komisie pri MŠ SR, ktorá svojou pomalosťou brzdí mnohé rozvojové programy a vyjadril aj nespokojnosť zo stavom financovania školstva v SR. Akademik

M. Mušínska, DrSc., zaujal kritický postoj k odmeňovaniu vedeckých pracovníkov a v podobnom duchu sa nieslo aj vystúpenie Ing. Kriššáka, ktorý však naznačil aj isté možnosti riešenia danej situácie v podmienkach fakulty. Predsedníčka odborovej organizácie pri FF PhDr. Z. Buocová, CSc., pozitívne hodnotila spoluprácu medzi odborovou organizáciou a vedením FF, či AS FF, čo je v súčasnej situácii potrebné, nakoľko finančná situácia v školstve je z roka na rok zložitejšia a do toho sa už začínajú čoraz viac vnašať aj možnosti znižovania stavov pracovníkov na fakulte. Zo širšieho hľadiska rozobrala otázku financovania v školstve aj vedúca katedry politológie doc. PhDr. M. Gburáková, CSc., ktorá na základe dlhodobých štatistických trendov poukázala na veľmi nízky objem financií, ktoré dlhodobo do oblasti školstva prichádzajú. Zástupcovia študentov z odborov manažmentu sa zaujímali

o problematiku akreditácie ich odboru. Na čo im povedal dekan FF, že vedenie FF na tomto probléme pracuje a prorektor PU doc. PhDr. V. Leško, CSc., ho doplnil, že v tomto roku očakáva FF celoplošná akreditácia, takže aj akreditácia odborov manažment bude sa riešiť v tejto spojitosti. Vedúca katedry slavistiky doc. PhDr. Dudášová, CSc., sa vo svojom diskusnom vystúpení zamerala taktiež na problematiku akreditácie a poukázala na problémy s akreditáciou odboru polonistika, ktorá sa neúmerne predlžuje. Zástupca študentov AS R. Kravec sa zaujímal, či vedenie FF neráta s možnosťou ďalšieho rozšírenia počtu PC pre študentov. Na čo mu následne dekan, prof. PhDr. F. Mihina, CSc., prisľúbil, že do konca letného semestra pribudne pre študentov ďalších päť PC. V závere diskusie vystúpil aj ďalší zástupca študentov I. Rejdovian, ktorý poukázal na malé možnosti štúdia cudzích jazykov na FF v rámci všeobecného základu a navrhol, aby vznikla katedra cudzích jazykov pri PU, ktorá by následne mohla zabezpečovať výučbu cudzích jazykov pre všetky fakulty PU. Na jeho vystúpenie zareagovala aj prodekanka FF doc. PhDr. J. Nižníková, CSc., ktorá zdôraznila, že v súčasnosti nie sú katedry cudzích jazykov na FF schopné zabezpečovať aj takéto formy štúdia, pretože počet študentov na ich katedrách stúpa, pričom počet učiteľov sa nezvyšuje a v dohľadnej dobe sa ani neukazuje možnosť zlepšenia danej situácie.

Zhromaždenie akademickej obce FF bolo posledným pre 2/3 členov AS FF, pretože v marci 2000 prebehnú na FF nové voľby a tak predseda AS FF doc. PhDr. R. Dupkala, CSc., poďakoval všetkým členom AS FF za ich prácu a vyjadril presvedčenie, že AS FF aj vďaka ich práci napomohol rozvoju FF vo všetkých oblastiach.

doc. PhDr. Ján Mojdis, CSc.,
sekretár AS FF

Zábery nášho fotoreportéra L. Krajňáka z rokovania Akademickej obce FF

Kolégium rektora PU s ministrom školstva SR M. Ftáčnikom

Dňa 24. februára 2000 v poobedňajších hodinách stretol sa MŠ SR M. Ftáčnik na pôde rektorátu PU s členmi kolégia rektora. V úvode ho rektor doc. K. Feč podrobne informoval o situácii na univerzite, rozvojových zámeroch, kvalifikačnej štruktúre a financovaní Bohosloveckých fakúlt PU z dôvodu, že tieto fakulty boli veľa rokov tlmené a od r. 1989 sa im nedostalo, ako to ďalej zdôraznil prorektor ThDr. I. Belejkanič, dofinancovania. Rozvoj týchto fakúlt z rozpočtových prostriedkov, ako povedal prorektor PaedDr. J. Pavelka, CSc., je takmer nemožný a vlastné mimorozpočtové prostriedky fakulty vôbec nemajú.

Minister M. Ftáčnik prisľúbil, že MŠ SR zváži tento stav a zabezpečí postupné dofinancovanie Bohosloveckých fakúlt PU ako aj personálne, priestorové a materiálno-technické dobudovanie.

V rámci takmer 2-hodinovej diskusie, v ktorej vy-

koľko študijných odborov, medzi nimi etika, manažmenty, sociálna práca, masmediálna komunikácia nie sú akreditované. Tento problém vidí prof. Mihina ako vážny a treba ho riešiť. S tým súhlasil aj minister školstva, keď povedal, že akreditácia odborov má byť

V rámci výjazdového rokovania vlády SR v Prešovskom kraji navštívil Minister školstva SR Milan Ftáčnik (prvý zprava) aj Prešovskú univerzitu. Na neformálnej besede sa stretol s funkcionármi, členmi kolégia rektora, kde sa navzájom informovali o situácii na vysokých školách a hovoril aj o problémoch Prešovskej univerzity. Na stretnutí sa zúčastnil aj prednosta Okresného úradu v Prešove Ing. Milan Benč.

stupovali dekaní fakúlt, predseda AS PU, ktorí dokreslovali súčasný stav univerzity či už ide o skoré ukončenie rekonštrukcie objektu VŠA - teda PF a jej cvičnej školy. V porovnaní s ostatnými vysokými školami na Slovensku je pridelovanie investičných prostriedkov pre PU veľmi nízke, čo predlžuje celkové sprevádzkovanie objektu. V diskusii vystúpil aj dekan FF PU prof. F. Mihina, ktorý, ako aj ďalší diskutujúci, najväčšie problémy vidí v akreditácii študijných odborov a mzdových otázkach. Povedal, že nie-

prvoradou úlohou vedenia fakulty. PaedDr. J. Pavelka, CSc., prorektor PU, doplnil informáciu prof. Mihinu, resp. nastolenú otázku týkajúcu sa akreditácie študijných odborov a uviedol konkrétny príklad v podobe otázky:

Problematika prípravy učiteľov pre osobitné a špeciálne školstvo, predstavuje oblasť, ktorej sa v regióne východného Slovenska dlhodobo venovala len minimálna pozornosť. Na potrebu riešiť súčasný kritický stav v uvedenej oblasti upozorňuje MŠ SR Krajský

úrad OŠaTK prostredníctvom organizačno-pedagogických pokynov. Krajský úrad sa obracia so žiadosťou o pomoc na PU v Prešove. PU prostredníctvom FF PU zaviedla výučbu študijného odboru Špeciálna pedagogika, pretože návratnosť absolventov Špeciálnej pedagogiky, pochádzajúcich z východného Slovenska, po skončení štúdia na PF UK v Bratislave, bola minimálna.

V súčasnosti na Slovensku sú len dvaja profesori zo Špeciálnej pedagogiky. Ako bude riešiť MŠ SR a nakoniec aj vláda SR kritický stav v osobitnom a špeciálnom školstve ak napríklad Akreditačná komisia neprizná právo PF PU na realizáciu Špeciálnej pedagogiky? Kto príde v našom regióne a výchova potrebné množstvo (800) kvalifikovaných učiteľov?

Minister školstva SR M. Ftáčnik reagoval, a postupne zodpovedal, na mnohé otázky kladené členmi kolégia a prejavil ochotu podporiť aktivity PU s tým, že sa zasadí vo vláde o riešenie požiadavok, ktoré boli vznesené rektorom a členmi jeho kolégia. M. R.

Viac aktívneho snaženia

Ak máme na zreteľ stability a rozvoj Prešovskej univerzity, aj v oblasti vzdelávania a výchovy je potrebné urobiť niektoré systémové kroky. Všetci cítíme, že výchovno-vzdelávací proces si vyžaduje viac aktívneho snaženia od všetkých nás - pedagógov aj študentov. Pritom však každý zásah do tohto procesu musí byť premyslený a uvažovaný, pretože každý nezodpovedný a neuvážnený krok môže mať nepriaznivé dôsledky pre nás všetkých.

Sú aj také názory, že na zlepšenie výchovno-vzdelávacieho procesu nie je potrebné nič urobiť. Avšak, každý objektívne zmýšľajúci človek vie, že v každej oblasti je čo zlepšovať, zdokonaľovať. Zostať na pozícii sebauspokojenia je prvý krok ku stagnácii.

(Z prejavu rektora na zasadnutí AO.)

Predseda vlády SR medzi študentmi PU

(Dokončenie z 3. strany)

schválená novela vysokoškolského zákona, že vysoké školy nemusia platiť daň zo zisku, čo je pre nich

konkrétna pomoc. „V septembri prijme zákon, aký SR doposiaľ nemala. Zákon o financovaní VŠ“, povedal M. Dzurinda, pričom dodal, že pôjde o mo-

Tento záber prezrádza, že bol veľký záujem o dialóg s predsedom vlády M. Dzurindom

demý zákon, ktorý vyrieši viacero problémov. „Treba jednoducho vydržať. Kasa je prázdna“, pokračoval premiér a konštatoval: „Vždy, keď sa bavím s učiteľmi, mi dávajú po hlavu. Je to prechodné a viem, že ideme dobre. Každý z vás, môže povedať, že málo, ale nemôže povedať, že zlým smerom. Toto prechodné obdobie prekonáme. M. Dzurinda, tiež uviedol, že sa zmení aj štruktúra VŠ, bude ich menej, nielen vzhľadom na financie, ale tiež preto, aby sa kladol dôraz na ich kvalitu.

Premiér ďalej ubezpečil študentov, že vláda začala tvrdý boj s korupciou, a zdôrazňoval, že Slovensko nastúpilo na dobrú cestu.

Po živé, takmer hodinovej diskusii, sa premiér M. Dzurinda, v doprovoze rektora PU doc. Feča a predsedu AS prof. Birčáka, vybral do študentskej jedálne a poobedoval spolu so študentmi, kde aj tu hovoril o vysokých školách a situácii na Slovensku. „Treba jednoznačne vydržať, kasa je prázdna. Konštatoval premiér“.

Na margo stretnutia premiér uviedol, že je pripravený z týchto námetov, ktoré boli vznesené v diskusii, čerpať, pretože mladý, nezaťažený ľudia, ktorí sa ešte neboja snívať nahlas, sú studnicou námetov, zakončil svoje stretnutie s predstaviteľmi univerzity a študentmi. -rm-

Naši Jubilanti

Nevšedná sviežosť nášho jubilanta

V čase, keď sa ovzdušie naplňa jarou, dožil sa v dobrom zdraví, plnom pracovnom tempe a optimizme päťdesiatnik, prorektor PU, člen Katedry filozofie FF, doc. PhDr. Vladimír Leško, CSc. Doc. Leško, ako je už známe našej pedagogickej v študentskej verejnosti našej univerzity, sa pred nedávnom inauguroval na profesora filozofie. Pri tejto významnej životnej udalosti bolo slávnostné stretnutie s poprednými funkcionármi univerzity i jednotlivých fakúlt, členov katedry filozofie, na ktorom ho v mene Filozofickej fakulty PU pozdravil dekan FF prof. PhDr. F. Mihina, CSc. Vo svojom slávnostnom príhovore povedal:

Dekan FF prof. F. Mihina, CSc., pri slávnostnom prejave pri príležitosti jubilejových narodenín. (Na obrázku v strede rektor PU doc. K. Feč, prvý sprava jubilant Leško)

„Vážený jubilant, vážený pán rektor, dámy a páni,

zišli sme sa tu, aby sme spolu s našim jubilantom, spolupracovníkom, kolegom i priateľom, aby sme si s doc. Leškom pripomenuli jeho významné životné jubileum.

Nezišli sme sa tu preto, lebo sa to patrí. Zišli sme sa tu skôr preto, že si chceme pripomenúť naplnený čas nášho jubilanta a spolu s ním sa troška pozastaviť, obzrieť sa späť i upriamiť náš pohľad na dni a roky budúca.

V tejto chvíli sa najmä jubilant sám, jeho blízki, manželka a deti a s nimi aj my ostatní, v pokore skláňame pred majestátnom uplyvajúcim časom. Času, ktorý je naplnený zmysluplnou prácou, udalosťami osobného, rodinného i profesionálneho života. Nie každému je poskytnutý dar v podobe schopnosti čas života zmeniť na dielo, ktoré trvá a azda aj vytrvá, pretrvá. Nie každému je dané, aby prispel k spoločnému dielu ľudského sveta - toho malého i väčšieho. Wittgenstein svojho času povedal, že chceme prispieť k zlepšeniu sveta, nemusíme siabáť po planetárnych horizontoch - stačí, úplne stačí,

ak začneme i skončíme u seba - ak zlepšíme seba samých.

Sférou profesionálneho pôsobenia doc. Leška je akademický vzdelávací transfer európskeho filozofického dedičstva a kumulovanej skúsenosti európskych filozofických tradícií mnohých stáročí. Je to oceán konceptualizovaných myšlienok, ktoré aj nás, ľudí na prelome milénii, oslovujú svojou sviežosťou, aktuálnosťou či naliehavosťou. Je to osobitný druh vážneho a váženého

slova, ktoré je naďalej tovarom nedostatkovým. Doc. Leško sa v tomto smere usadil nadštandardným spôsobom, o čom svedčí jeho postavenie v odbornom spoločenstve - stal sa jeho morálnou osobnosťou. Doc. Leško patrí k tým vzdelancom a intelektuálom, ktorí túto príslušnosť chápu tak povediac „zvnútra“. Kritickosť a intelektuálnu slobodu chápu ako zdroj kultivácie sveta myslenia, reflexie, uvažovania. Nie je im sebaučelom, smerujú poza ne, aby naplnili ich blbší zmysel a poslanie.

Oblúk času, ktorému všetci podliehame, sa nateraz pozastavil v podobe príležitosti pripomenúť si polstoročie života doc. Leška. V Leškovom prípade máme si čo pripomenúť, je dobré, že doc. Leško sa svojho jubilea dožíva v duševnej sviežosti a sile, ktorá ho po mnohých rokoch práce filozofickej a odbornej neopúšťa v súvislostiach ruchu našej doby. Je aktívnym účastníkom akademického života nielen na fakultných, univerzitných, ale aj v širších pomeroch slovenských.

Možno bez okázalého pátosu veľkých slov cielavedome smeroval a smeruje k poznaniu sveta a človeka.... Filozofiu chápe skôr ako fakt životný, nie iba slovný. Filozofia je mu sférou, v ktorej sa oddávna odobrávali a odobrávajú zápasy, ktorých zmysel spočíva v pochopení blbších súvislostí ľudského bytia a skrytej kinetiky jeho prolongovania. Jeho dielo nie je ešte ani zďaleka uzavreté, možno sa ešte ani nedostal k vrcholu svojej intelektuálnej aktivity, je preto predčasné jeho celkové hodnotenie. Leškov svet je svet ideí, ktoré mu dávajú potrebný rozmer. Možno veriť, že tento svet má svoj zmysel, že ľudí, celý svet, môže spojiť úsilie o pravdu, ktorú bládajú filozofi, veda, umenie či náboženstvo.

Možno vie, resp. verí, že nie mať, ale smerovať k pravde je dôležité a naozaj potrebné. V tomto zmysle je pravda skôr etikou či axiologickou než epistemologickou kategóriou. Želáme mu, teda nášmu jubilantovi, aby ho z tejto cesty, ktorá nikdy nekončí, nič neodvialo a nezlákalo.

Dámy a páni,

každý z nás si v každodennom ponore do úloh a povinností bežného života tvorí svoje „malé“ dejiny - osobné, rodinné, pracovné. V tomto zmysle sme aj súčasťou svojich pracovných kolektívov. V mnohom je to nie náhodou, že tí a

Jubilanta, doc. Leška, pozdravil a odovzdal kyticu kvetov aj dekan PF doc. Milan Turek

nie iní tvoria častokrát osobné, personálne okolie, v ktorom sa odobráva náš život. A neraz je toto sú-bytie naozaj celoživotným faktom. V takej či onakej miere sa toto viaže aj na nás, tu prítomných, a na Vladimíra Leška.

Za seba chcem vyjadriť, že toto SÚ-BYŤIE s Vladimírom Leškom považujem za plodné, pre seba užitočné a inšpirujúce. V tomto zmysle si teda na OSUD nesťažujem a VYUŽÍVAM túto príležitosť na to, aby som nášmu jubilantovi zaželal aj pre roky budúce potešenie z tvorivej práce, dobré zdravie, ktoré je predpokladom plodného vzťahu ku svetu a potrebnej optiky, ktorá nám svet nezabíja v oblakoch nepochopenia a mizantropie. Želáme mu osobnú a rodinnú pohodu, ktorá všetkému osobnému dáva ozajstný zmysel.

prof. F. Mihina

Želáme doc. Leškovi, aby si aj v budúcich rokoch uchoval dobré zdravie, nevšednú sviežosť a pracovnú energiu, vnútorný pocit pohody a uspokojenia v kruhu rodiny i kolegov. To mu želá redakčný kolektív periodika PU.

Pri príležitosti životného jubilea **Františky Dugasovej** dekan fakulty FF odovzdal jubilantke kyticu kvetov a poželal jej veľa dobrého zdravia, úspechy v práci, ocenil jej doterajšiu prácu na Katedre slovenského jazyka a literatúry FF PU, kde pracuje plných 15 rokov ako samostatná referentka, a zabezpečuje úlohy k spokojnosti katedry a fakulty. Františke Dugasovej blahoželal aj vedúci Katedry SJL prof. PhDr. Ján Sabol, DrSc., ktorý vyslovil spokojnosť s prácou jubilantky. K tomuto blahoželaniu sa pripája aj kolektív redakcie periodika PU.

Životné jubileum Milana Portíka

Dňa 24. marca uplynulo 50 rokov od narodenia PhDr. Milana Portíka, CSc. Narodil sa v r. 1950 v Podhradíku. Po absolvovaní strednej školy sa rozhodol pre učiteľskú dráhu. Študoval na Pedagogickej fakulte UPJŠ (slovenský a nemecký jazyk) a neskôr externe aj na Filozofickej fakulte (aprobáciu slovenský jazyk - pedagogika).

Vlastnú pedagogickú prax začínal na základnej škole najprv ako učiteľ, neskôr ako zástupca a napokon aj ako riaditeľ školy.

Na Pedagogickú fakultu UPJŠ nastúpil v r. 1984. Vedeckú hodnosť CSc., v odbore pedagogika, získal v r. 1995. Po osamostatnení Prešovskej univerzity a vzniku Pedagogickej fakulty stáva sa vedúcim Katedry elementárnej a špeciálnej pedagogiky, o rok neskôr prodekanom pre oblasť výchovno-vzdelávacej činnosti a pedagogickej činnosti v osobitných formách štúdia. V súčasnosti je členom Akademického senátu Prešovskej univerzity v Prešove a taktiež členom skupiny Akreditačnej komisie pri Úrade vlády SR.

PhDr. Milan Portík, CSc., sa významnou mierou podieľa na profesionálnej príprave mladšej učiteľskej generácie. Usiluje sa o to, aby zameranie katedry bo-

Jubilant Milan Portík

lo vždy v súlade so špecifickými potrebami praxe vyučovania na 1. stupni ZŠ. Práve preto venuje dostatočnú pozornosť otázkam prípravy učiteľov na prácu s deťmi zo sociálne zanedbaného výchovného prostredia, na prácu s rómskymi žiakmi, či oboznamovaní s alternatívnymi typmi škôl a tried. Iniciuje vznik nových študijných odborov (napr. predškolská pedagogika).

V vedecko-výskumnej činnosti dosahuje výrazné výsledky. Je riešiteľom grantových úloh a v súčasnosti aj hlavným koordinátorom výskumného projektu Nadácie Škola dokorán pod názvom Akcelerácia úspešnosti rómskych žiakov.

PhDr. Milan Portík, CSc., nadväzuje a udržiava čulé styky s inými katedrami pedagogiky na Slovensku. V minulom roku bol spoluorganizátorom medzinárodnej konferencie k 50. výročiu vzniku Pedagogickej fakulty v Prešove, ktorej cieľom bolo na základe medzinárodných kontaktov hľadať optimálnu profiláciu učiteľov-elementaristov.

U nášho jubilanta si vážime bohaté pedagogické skúsenosti, dobré organizačné schopnosti, ako aj vzácne osobné vlastnosti. Želáme mu pevné zdravie a veľa úspechov tak v profesionálnej dráhe, ako aj v súkromnom živote.

Za kolektív Katedry pedagogiky, psychológie a kabinetu elementárnych reálií

PhDr. Ľudmila Belasová, CSc.,
tajomníčka katedry

Člen katedry Rusistiky a translitológie FF PU PhDr. Jozef Sipko, CSc., oslávil v týchto dňoch významné životné jubileum – 50. rokov svojho života. Rodák z Kamienky, Staroľubovnianskeho okresu, sa k svojmu učiteľskému povolaniu dostal nie náhodou. Pochádza z roľníckej rodiny. A láska k ruskému jazyku mu bola vštepovaná od malička.

...

Jubilant Jozef Sipko sa narodil 14. 11. 1950 v Kamienke, okres Stará Ľubovňa. Maturoval na SVŠ v Starej Ľubovni v r. 1968. V rokoch 1968 – 1973 študoval na FF UPJŠ v Prešove odbor ruský jazyk-dejepis. Počas štúdia absolvoval jedno-ročnú stáž v Krasnodari (Rusko).

V rokoch 1973-

1986 učil na Gymnáziu P. J. Šafárika v Rožňave a od 1. januára 1987 pracuje na KRJaL PF (neskôr FHPV PU). Po integrácii katedier ruského jazyka a literatúry PU sa stal členom Katedry rusistiky a translitológie FF PU.

V r. 1989–1994 absolvoval štúdium vedeckej aspirantúry z odboru Súčasný ruský jazyk na Inštitúte ruského jazyka A. S. Puškina v Moskve u prof. N. I. Formanovskej, DrSc.

V súčasnosti prednáša Základy jazykovedy, Syntax spisovnej ruštiny, Teóriu a prax prekladu, Jazyk a kultúru. Z uvedených disciplín publikoval viac než 50 prác v domácich a zahraničných časopisoch a zborníkoch. Je autorom monografie Etnokultúrny základ rusko-slovenských prekladov.

Všetci členovia Katedry rusistiky a translitológie FF PU svojmu jubilantovi, Jozefovi Sipkovi, z príležitosti jeho životného jubilea, želajú pevné zdravie a veľa osobných a pracovných úspechov.

Jubilanta prijal dekan FF prof. František Mihina, CSc., ktorý mu odovzdal kyticu kvetov a zablahoželať k jeho významnému životnému jubileu. Prítomní boli aj prodekan fakulty

Nová učebnica

Doc. Ing. Peter Kuzmišin, CSc., je v našej akademickej obci známy nielen ako dekan fakulty, predseda jej vedeckej rady, člen oddelenia manažmentu verejnej správy a regiónov KSv FHPV PU a člen vedeckej rady PU, ale i ako autor početných a odborných (časopisec-kých) titulov, vrátane zahraničných.

V týchto dňoch vyšla v českom vydavateľstve Ethics jeho monografia „Podnik a podnikanie v trhovom prostredí“, s. 414. Práca je súhrnným pohľadom a zovšeobecnením teoretických, metodologických, metodických a praktických aspektov formovania a rozvoja v makro- a mikroekonomickom prostredí a uvádza formulácie vývojových trendov a očakávaní v tejto oblasti v ďalšom období. Monografia sa opiera o úspešné domáce i zahraničné teoretické poznatky a skúsenosti. Vychádza zo záverov a názorov predstaviteľov podnikateľských subjektov, kto-

ré vyplynuli z medzinárodného výskumného projektu ACE PHARE a ktorý bol zameraný nielen na hodnotenie podnikateľského prostredia v SR, ale aj v Českej republike, Poľsku a Maďarsku. Na projekte spolupracovali aj experti z Francúzska, Rakúska a Veľkej Británie.

Positívny prínos monografie je tiež v tom, že vychádza z našej platnej legislatívy s akcentom na jej nedostatky, pričom naznačuje reálnu potrebu novelizácie viacerých konkrétnych, najmä zákonných noriem, i vo vzťahu ich aproximácie s normami EÚ. Monografia je určená pre od-

bornú verejnosť – teoretickú i odborníkov v praxi, v podnikoch, ktorí priamo fungujú predovšetkým ako manažéri. Môžu ju dosť dobre využiť aj študenti našej univerzity v príslušných odboroch manažmentu.

Doc. JUDr. Ján Roháč, CSc.,
PhDr. Anton Takáč

ÚSPEŠNÁ INAUGURÁCIA

PU: Vedecká rada FHPV PU na svojom zasadnutí 28. 2. 2000 prerokovala 6 závažných materiálov týkajúcich sa vnútorných problémov fakulty z pohľadu jej ďalšieho rozvoja v rôznych oblastiach fakulty. V prvej časti svojho rokovania (bolo verejné) prerokovala návrh na vymenovanie za profesora doc. PhDr. Milana Tureka, CSc., dekana PF PU v odbore športová edukológia, ktorý návrh po inauguračnej prednáške,

prednesení oponentských posudkov, stanovísk popredných odborníkov aj zo zahraničia (ČR, Poľsko, Juhoslávia) a odporúčaní komisie, VR tajným hlasovaním návrh schválila a odporúčila ho na schválenie VR PU.

Doc. PhDr. Milan Turek, CSc., vo svojej inauguračnej prednáške predstavil výber základných výsledkov svojho dlhoročného výskumu vzťahu telesného vývinu a pohybovej výkonnosti v období mladšieho školského veku. Prednáška sa vyznačovala pevným kompozičným sklbením, kognitívnoexplikatívnym postupom od variantného k invariátnemu - čo je najvlastnejší princíp bádateľského princípu opierajúceho sa o konkrétne východiskové kvantitatívne ukazovatele, - úsilím o komplexné hodnotenie skúmaných javov, pri ktorom sa berú do úvahy aj interdisciplinárne podnety. Prednášateľ svoje pozorovania podporoval exaktnými údajmi o skúmaných javoch, ktorých interpretácia aj hľadanie vnútorných súvislostí, boli presvedčivé a metodicky i metodologicky inšpiratívne.

Posudzovanú inauguračnú prednášku **doc. PhDr. Milana Tureka, CSc.**, i jeho suverénne reagovanie na diskusné podnety v inauguračnej rozprave, možno

Pohľad na členov komisie – oponentov, pri inaugurácii doc. PhDr. M. Tureka, CSc.

pokladať za jednoznačný dôkaz o bádateľskej a vzdelávacej úrovni inauguranta a o oprávnení návrhu na jeho vymenovanie za profesora v odbore športová edukológia.

V ďalšej časti sa VR FHPV zaoberala správou o vedecko-technickej a umeleckej činnosti a o zahraničných stykoch za rok 1999.

Taktiež doplnila a upresnila kritériá pre habilitácie a inaugurácie z prírodných vied na FHPV PU. Na záver rokovania boli schválení absolventi doktorandského štúdia v odbore Fyzická geografia a geoeológia. Zasadnutie VR viedol jej predseda **doc. Ing. Peter Kuzmišín, CSc.**, dekan FHPV PU.

Doc. PhDr. Milan Turek, CSc., pri prednese inauguračnej prednášky na tému Športová edukológia

Zo stanovísk oponentov

Autor oponentského posudku prof. PhDr. Petr Blahuš, DrSc., Univerzita Karlova v Prahe:

„Jeho medzinárodné renomé i pracovné kontakty sú príslubom, že jeho ďalšia činnosť bude napomáhať užšej spolupráci PU i na medzinárodnej vedeckej a vzdelávacej inštitúcii do budúcnosti i v rámci európskych štruktúr.“

Prof. PhDr. Pavol Glesk, CSc., – KTVŠ MIF STU Trnava:

Doc. Turek sa vypracoval na vedecko-pedagogickú osobnosť, ktorá sa zaslúžila o rozvoj vedných odborov Športová kinantropológia a Športová edukológia a v rozpracovaní výučbových predmetov atropomotorika, biomechanika, teória a didaktika plávania atď.

V rozvoji vedeckého poznania s orientáciou na väzbu edukológa a kinantropológia patrí medzi vedúce osobnosti na Slovensku, uznávaný nielen doma ale aj v zahraničí.

Prof. PhDr. Július Kasa, CSc., FTVŠ UK Bratislava:

„Doc. Turek si svojou doterajšou činnosťou získal oprávnené uznanie doma i v zahraničí. Je výraznou osobnosťou schopnou samostatne a originálne riešiť aktuálne problémy športovej teórie a praxe, i potreby i úlohy na svojom pracovisku. Udelenie najvyššieho stupňa kvalifikácie - profesor, mu za doterajšie dosiahnuté výsledky právom patrí, čo bude nielen jeho osobným ocenením, ale aj ocenením jeho pracoviska a PU.“

Zo stanoviska doc. PhDr. Horvátha, CSc., prodekana PF PU:

Chcem vyjadriť úprimné potešenie nad skutočnosťou, že dnes sa koná inauguračná prednáška doc. Tureka, jeho vymenovanie za profesora. Preto považujem za svoju kolegiálnu a profesnú povinnosť vyjadriť sa k osobnosti doc. Tureka, k jeho pedagogicko-vedeckému pôsobeniu.

Doc. Milana Tureka poznám osobne najmenej 40 rokov. Najskôr to boli dotykky poznania s jeho aktívnou a úspešnou športovou kariérou v plávaní a vo vodnom póle. Neskoršie som ho poznal zo spoločného štúdia a prípravy na rigorózne skúšky na FTVŠ UK v Bratislave. V ostatných rokoch ako kolegu na katedre telesnej výchovy:

- poznám ho ako vedúceho riešiteľa inštitucionálnych, rezortných, výskumných úloh, ale aj medzinárodného grantového vedeckého výskumu,
- poznám ho ako autora a spoluautora viacerých vedeckých štúdií a príspevkov na konferenciách doma i v zahraničí,
- poznám ho ako aktívneho a úspešného účastníka na vedeckých študentských konferenciách so svojimi žiakmi,
- poznám ho ako organizátora medzinárodných vedeckých konferencií v Prešove, ale aj ako editora vedeckých zborníkov a škôlitela doktorandského štúdia.

Chcem povedať toľko, že v určitých časových fázach života som bol dosť blízko pri doc. Turekovi, aby som mohol vnímať a sledovať

kvalitu jeho športovej, odbornej, pedagogickej, vedeckej a ľudskej genézy.

Dominantnou črtou doc. Milana Tureka je jeho pracovitosť, nasadenie, dôslednosť a cieľavedomosť. Ale aj individualita jeho osobnosti, schopnosť pracovať na sebe a zdokonaľovať sa a na križovatkách života sa aj individuálne rozhodovať. Kladom je, že ambíciou svojej osobnosti motivuje a stimuluje svoje pracovné okolie na katedre, ale aj svojich študentov.

Doc. Turek v pedagogickom a vedeckom pôsobení preukázal a preukazuje erudovanosť, ktorá je prínosom aj v oblasti metodológie vedeckého výskumu v športe. Dokumentujú to jeho vedecké monografie „Prognóza vývinu v športe“ a „Telesný vývin a pohybová výkonnosť mladšieho školského veku“.

Som presvedčený, že z môjho pozitívneho poznania doc. Tureka svedčia jeho dispozície, prednosti a schopnosti úspešne znášať aj nový údel a úlohy vysokoškolského profesora.

Doc. Horváth pri prednese stanoviska na inaugurácii doc. Tureka (na obrázku stojaci). Prvý zľava prof. PhDr. Ján Sabol, DrSc.

Doc. Ing. Peter Kuzmišín, CSc., opäť dekanom FHPV

27. marca 2000 sa uskutočnili voľby dekana FHPV PU. Predtým bolo predstavovanie kandidáta na verejnom zasadnutí AS FHPV PU. Predstavil sa ako jediný kandidát doc. Kuzmišín, doterajší dekan fakulty. Ako nás informovala predsedníčka volebnej komisie AS FHPV doc. RNDr. Eva Michaeli, CSc., volebná komisia obdržala 7 návrhov na kandidáta dekana FHPV PU. Všetky návrhy spĺňali podmienky určené vyhláškou o voľbách dekana a boli vhodné v tom, že navrhovali za kandidáta na dekana FHPV PU doterajšieho dekana doc. Ing. P. Kuzmišína, CSc. Doc. Kuzmišín sa na verejnom zasadnutí AS dňa 24. 3. 2000 predstavil so svojím volebným programom (o volebnom programe dekana budeme vás informovať v nasledujúcom čísle nášho periodika).

Návrhy kandidáta na dekana FHPV PU podali: **Katedra geografie a geoeológie**, a 1 návrh bol podaný z **Katedry Spoločenských vied**.

Ďalej podali Katedry **hudobnej výchovy**, **Katedra fyziky**, **Katedra slovenského jazyka a lit.**, **Katedra spoločenských vied**, **Katedra dejín** a **Katedra telesnej výchovy**. Voľba dekana sa uskutočnila

27. marca 2000

v popoludňajších hodinách. Na voľbe sa zúčastnilo 19 členov AS. V tajných voľbách dostal kandidát na dekana FHPV plných 19 hlasov a nik nebol proti. Teda dekanom na ďalšie 3-ročné volebné obdobie sa stal **doc. Ing. Peter Kuzmišín, CSc.**

Doc. Ing. Peter Kuzmišín, CSc., sa narodil 5. 7. 1950 v obci Šarišské Čierne. Stredoškolské vzdelanie ukončil na SEŠ v Prešove. Vysokoškolské štúdium absolvoval na VŠE v Bratislave v odbore Ekonomika a riadenie priemyslu a ukončil ho v šk. r. 1973/1974. V roku 1974 nastúpil na PdF UPJŠ v Prešove. Vedeckú hodnosť kandidáta vied (CSc.) získal v r. 1982 na VŠE v Prahe. Docentom bol vymenovaný v r. 1985.

Doc. Ing. P. Kuzmišín, CSc., preukázal vo funkcii dekana, ktorú zastával v uplynulom 3-ročnom období, schopnosť riadiť fakultu, dokázal za toto krátke obdobie vyvieť fakultu z finančnej krízy a vážnych problémov v ktorých sa ocitla v r. 1997. Počas pôsobenia **doc. Kuzmišína**, ako dekana, sa na fakulte humanitných a prírodných vied PU výrazne zlepšila kvalifikačná štruktúra jednotlivých katedier, boli zavedené nové odbory štúdií a v mnohom bola vylepšená materiálna báza fakulty, najmä čo sa týka vybavenia didaktickou technikou a zariadenia vyučovacích priestorov. Do jeho ďalšej práce želáme **doc. Kuzmišínovi** veľa zdravia, dobrých nápadov a úspechy pri rozvoji fakulty a aby prekročil svoj tieň, aby obhájoval a presadzoval záujmy študentov. Bude však na to potrebovať širšiu podporu a väčšiu angažovanosť samotných kolegov. **R. M.**

Ako nás informoval predseda **Ústrednej volebnej komisie** Prešovskej univerzity **doc. Juraj Paňko, CSc.**, do Akademického senátu PU boli zvolení títo kandidáti:

UČITELSKÁ ČASŤ:

doc. PhDr. Peter Švorc, CSc.
doc. Ing. Štefan Kireta, CSc.
PhDr. Valerij Kupka, CSc.

PaedDr. Ján Kancir, CSc.
Dr.h.c. prof. RNDr. Ján Birčák, CSc.
doc. PaedDr. Jozef Liba, CSc.

PaedDr. Ľubomír Šimčík
PaedDr. Alica Petrásová

PaedDr. Ľubomír Orišek

Mgr. František Dancák
doc. PhDr. Michal Varchola, CSc.
ICLic. Jozef Mareta

Anna Kernaševičová
Mgr. Štefan Šak
Mgr. Emil Jarkovský

ŠTUDENTSKÁ ČASŤ:

Radoslav Štefančík
Ján Benko
Štefan Babel
Mária Semanová
Mgr. Michal Džugan

Voľba predsedu Akademického senátu PU

27. marca 2000 zišiel sa na svoje prvé zasadnutie novozvolený Akademický senát PU. Na programe bola voľba predsedu. V tajnom hlasovaní za predsedu bol zvolený doterajší predseda AS **Dr.h.c. prof. Ján Birčák, CSc.** Na zasadnutí sa zúčastnilo 17 senátorov. Za neho hlasovalo 12 senátorov a za ďalšieho kandidáta, doc. Libu 5 senátorov. Predseda volebnej komisie doc. Paňko konštatoval, že za predsedu AS PU bol 12 hlasmi zvolený **prof. Ján Birčák** (na obrázku vľavo).

PREŠOVSKÁ UNIVERZITA

V dňoch 9.-10. marca t.r. sa uskutočnilo zasadnutie Slovenskej rektorskej konferencie v Tálloch. Zúčastnil sa ho aj minister školstva SR Milan Vtáčnik a štátny tajomník MŠ SR p. M. Fronc. Rokovania viedol prezident SRK Dr.h.c. doc. Ing. M. Somora, CSc.

Zo zasadnutia SRK

Aké problémy SRK prerokovala nás informovala rektor PU doc. PhDr. Karol Feč, CSc. Na programe boli otázky prípravy tvorby koncepcie VŠ. Návrh bude predložený na pripomienkovanie už začiatkom apríla t.r., taktiež prerokovali a schválili zmeny stanov SRK. Mimoriadnu pozornosť venovali príprave zákona o vede, kde SRK odporúčila aby SAV patrila pod MŠ SR. Okrem toho posúdila návrh na trojstupňové štúdium a to: bakalárske, magisterské a doktorandské. Zaoberala sa aj akreditáciou, kde odporúčila oddeliť od evaluácie (nezávisle od vlády) ako vec univerzity. Ďalšie návrhy sa týkali prevodu objektov vysokých škôl do vlastníctva univerzít a tiež prerokovala návrh odborárov MŠ SR k zákonu o verejnej a štátnej službe. Na záver svojho rokovania posúdila zákon o VŠ, ktorý koncom mesiaca apríla bude predložený VŠ na pripomienkovanie.

JUDr. Róbert Fico medzi študentmi PU

Koncom marca, v rámci návštevy Prešovského okresu, zavítal nezávislý poslanec NR SR a predseda Smeru JUDr. Róbert Fico, medzi študentov PU.

Na pôde FHPV PU ho privítal prodekan doc. PaedDr. V. Šebeň, CSc., nie ako poslanca a politika ale ako právnik, pretože jeho záujem bol stretnúť sa so študentmi a pohovoriť si s nimi o problémoch ľudských práv a slobôd občanov SR. Vo svojej prednáške hovoril o porušovaní zákonov, Ústavy SR a poukázal aj na konkrétne príklady. Veľkú pozornosť vo svojej prednáške venoval otázke súdnictva, ktorú podľa neho musíme zmeniť, keď chceme byť právnym štátom. Zmienil sa aj o trese smrti, eutanázii, prezumpcii nevinu, hovoril o otázke osobnej slobody, o slobode prejavu a pod. Na záver svojho vystúpenia apeloval na študentov, aby si osvojili Ústavu SR a tiež, ako budúci pedagógovia, dostávali ju do povedomia občanov. Hovoril tiež o praktickej politike z hľadiska medzinárodného práva. Svojím vystúpením dokázal, že vie citlivo a zároveň s erudíciou viesť so študentmi dialóg o problematike ľudských práv. Jeho prednášku, i odpovede na položené otázky, študenti vysoko ocenili.

ZOZNAM

novozvolených členov AS FF PU

Profesori a docenti:

1. Doc. PhDr. Rudolf Dupkala, CSc.
2. Doc. PhDr. Ján Mojdis, CSc.
3. Doc. PhDr. Ľuba Babotová, CSc.
4. Doc. PhDr. Marcela Gbúrová, CSc.
5. Doc. PhDr. Anna Valcerová, CSc.

Odborní asistenti:

1. PhDr. Eduard Lukáč
2. Mgr. Eugen Andránsky
3. PhDr. Ľubica Harbuľová, CSc.
4. PhDr. Milan Ferenčík, PhD.
5. Mgr. Tomáš Koziak
6. Ing. PhDr. Róbert Štefko, PhD.
7. PhDr. Mária Papsonová, CSc.
8. Mgr. Ján Adam
9. Mgr. Gabriela Kravčáková

Zamestnanci:

1. PhDr. Mária Dančíšínová

§ Právna poradňa §

FAKULTY SÚ POVINNÉ ZARUČIŤ PRÁVA UČITEĽOV A VEDECKÝCH PRACOVNÍKOV VYPLYVAJÚCICH Z AKADEMICKÝCH SLOBÔD A VYSTUPOVAŤ NA ICH OCHRANU

V zmysle platných právnych predpisov základnými organizačnými súčasťami na fakulte sú katedry. Ich členovia o.i. majú právo slobodne vyučovať a interpretovať závery vedeckého výskumu v súlade so svetovými trendami, realizovať a publikovať výsledky svojej vedeckej práce nezávisle od vonkajších záujmov, byť hodnotení na základe akademických kritérií vo vede a vo výučbe, získať adekvátny čas na realizáciu vedeckého výskumu, slobodne určiť obsah svojej prednášky a vyučovaciu metódu podľa učebných plánov a slobodne vyslovať názory na činnosť na fakulte a na činnosť akademických, ako aj ďalších funkcionárov katedry, fakulty a univerzity.

Za vyjadrovanie svojich názorov členovia katedry nesmú byť postihovaní. Ak funkcionári katedry túto zákonnú zásadu porušujú, členovia katedry majú právo požiadať dekana fakulty, prípadne rektora univerzity o poskytnutie ochrany práv, ktoré im vyplývajú z akademických slobôd.

Treba pripomenúť, že vedúceho katedry, po predchádzajúcom schválení v akademickom senáte fakulty, odvoláva z funkcie dekan. Podnet na odvolanie môžu podať aj členovia katedry.

ŠTATÚT, ŠTUDIJNÝ A SKÚŠOBNÝ PORIADOK FAKULTY SA VZŤAHUJE AJ NA ASISTENTOV KATEDRY

Ak na katedre pôsobia asistenti, vedúci katedry nemôže ich poverovať úlohami, ktoré nekorešpondujú s platnými právnymi predpismi. Napr. asistent nemá právo udeľovať študentom zápočty, prípadne skúšku, ak toto nie je expresis verbis zakotvené v platných predpisoch fakulty (inou otázkou je, či taká úprava by bola zákonná).

Nerešpektovanie predpisov preto treba považovať za porušovanie povinnosti vedúcich zamestnancov pri zabezpečovaní dodržiavania právnych a iných predpisov (pozri § 74 písm. f, Zákonníka práce).

VEDÚCI ZAMESTNANCÍ POPRI POSTAVENÍ, VYŠŠEJ MZDE (PLATE) MAJÚ AJ VÄČŠIU ZODPOVEDNOSŤ

Vedúcimi zamestnancami zamestnávateľa sú jeho orgány (štatutárny orgán a iní zamestnanci zamestnávateľa, najmä vedúci jeho organizačných útvarov, ktorí sú oprávnení konať v mene zamestnávateľa právne úkony, vyplývajúce z ich funkcií, ustanovených organizačnými predpismi).

Okrem základných povinností zamestnancov (pozri § 73 Zákonníka práce) zákonodarca rozoznáva aj základné povinnosti vedúcich zamestnancov (pozri § 74). Je to preto, že vedúci zamestnanci majú v pracovnoprávných vzťahoch, najmä v pracovnom pomere, dôležitejšie postavenie a väčšiu zodpovednosť, ale takisto vyššiu mzdu (plat). Preto im Zákonník práce ukladá okrem základných povinností zamestnancov premietnutých do dikcie § 73 aj ďalšie pracovné povinnosti. V § 74, ktoré radoví zamestnanci nemajú.

V prípade, že vedúci zamestnanci právom upravené povinnosti neakceptujú, podriadení zamestnanci majú možnosť žiadať nápravu i prostredníctvom nezávislého a nestranného súdu.

PRACOVNÝ PORIADOK JE ZÁKLADNÝ NORMATÍVNY AKT ZAMESTNÁVATEĽA

Pracovný poriadok fakulty, v súlade s pracovnými predpismi, bližšie rozvádza jednotlivé ustanovenia Zákonníka práce, vychádza pritom z konkrétnych a osobitných podmienok zamestnávateľa. Je prameňom povinností všetkých zamestnancov zamestnávateľa.

Inými slovami, pracovný poriadok je vnútorným predpisom zamestnávateľa. Predmet jeho úpravy je však iný, ako v prípade vnútorného predpisu. Pracovný poriadok sa vo svojej úprave musí pohybovať v medziach právnych predpisov. Zásadne nie je oprávnený zakladať nové pracovné povinnosti. Pokiaľ by pracovný poriadok takúto úpravu obsahoval, bolo by to protiprávne, a teda neplatné.

V tejto súvislosti treba vedieť, že podľa dikcie § 35 Zákonníka práce, zamestnávateľ je povinný oboznámiť zamestnanca s platným pracovným poriadkom.

S účinnosťou od 1. septembra 1999 agentom je príslušník Policajného zboru, ktorý na základe príkazu príslušného orgánu činného v trestnom konaní, prispieva k odhaľovaniu, zisťovaniu a usvedčovaniu páchatelov trestných činov, uvedených v osobitnom zákone (pozri zák. č. 149/1999 Z.z.) a trestných činov uvedených v treťom oddiele tretej hlavy osobitnej časti Trestného zákona (úplatkárstvo - prijímanie úplatku, korupcia - prijímanie úplatku a inej ne náležitej výhody, podplácanie, nepriame úplatkárstvo, nepriama korupcia - ďalej len „korupcia“), pri odhaľovaní, zisťovaní a usvedčovaní páchatelov korupcie, môže byť agentom osoba ustanovená Ministerstvom vnútra SR.

OCHRANA SÚKROMIA (VRÁTANE RODINNÉHO SÚKROMIA)

Ústava SR (1992) pri ochrane súkromia, vrátane rodinného súkromia, vychádza zo zásady, že do súkromného života osoby sa nesmie neoprávnenne zasahovať a ani spôsobiť žiadna ujma. Treba vedieť, že do sféry súkromia patria aj špecifické formy, a to:

- ochrana proti zhromažďovaniu informácií (čl. 19 ods. 3 ústavy),

- ochrana obydlia (čl. 21 ústavy), ako aj

- ochrana súkromného pracoviska (rozvoj súkromného podnikania v najrôznejších sférach, prirodzene rozširuje aj sféru samotného pojmu „súkromie“).

I keď naša ústava nie celkom presne rodinný život priradzuje k súkromnému životu, nemôžeme však toto priradenie vykladať tak, že by rodinný život a právo na jeho ochranu nebolo súčasťou súkromia. Naopak, ide o vyjadrenie súkromnej sféry vo vzťahu viacerých ľudí navzájom, tvoriacich napr. určité spoločenstvo – domácnosť v intenciách § 115 Občianskeho zákonníka – tvoria fyzické osoby, ktoré spolu trvale žijú a spoločne uhrádzajú náklady na svoje potreby. Ústava teda chráni aj súkromie fyzickej osoby v jeho rodinných vzťahoch voči iným fyzickým osobám, čo v sebe implikuje vzťahy sociálne, kultúrne, ale aj morálne, či materiálne.

Zásahy do uvedených vzťahov, pravda, ktoré sú neoprávnené, možno kvalifikovať ako zásahy do rodinného života - rodinného súkromia.

Z napísaného vyplýva, že právo na súkromie spočíva v práve jednotlivca (fyzickej osoby) rozhodnúť podľa vlastného uváženia, či a v akom rozsahu majú byť skutočnosti z jeho súkromného života prístupné iným.

Predmetom ochrany je vnútorná, intímna sféra života fyzickej osoby, ktorú utvárajú skutočnosti jeho súkromného života.

Pokiaľ ide o zásah do súkromia, tento sa môže uskutočniť ústne alebo písomne.

Porušením práva na súkromie môžu byť aj zásahy do práv na ochranu prejavov osobného charakteru (v zmysle § 12 ods. 1 Občianskeho zákonníka sú to písomnosti, podobizne, obrazové a zvukové záznamy, obrazové snímky týkajúce sa fyzickej osoby, alebo aj prejav osobného charakteru).

Proti tomu, kto toto právo ohrozí alebo poruší, možno sa domáhať ochrany u orgánu, ktorý je na to poverený (kompetentný). Ak nie je v zákone ustanovené niečo iné, je týmto orgánom súd.

Konanie vo veciach ochrany osobnosti obsahuje šiesta hlava tretej časti občianskeho súdneho poriadku v § 200 i, podľa ktorého (§ 11 a nasl. OZ) je príslušný súd, v ktorého obvode má žalobca bydlisko. Súd však je povinný v týchto veciach konať do 30 dní od podania žaloby. Ďalej súd je povinný rozhodnúť vo veci ochrany osobnosti najneskôr do jedného roka od podania žaloby.

-Jar-

„Antológia z diel profesorov preš. ev. kolégia. Zv. 1, Filozofia“

V zasadacej sieni FF PU sa dňa 20. 3. 2000 uskutočnila prezentácia vyššie uvedenej knihy. Na tomto podujatí, ktoré bolo organizované vsl. odbočkou Slovenského filozofického združenia SAV, sa zúčastnili rektor PU doc. PhDr. K. Feč, CSc., biskup ev. cirkvi a.v. pán J. Midriak, dekan FF (prof. PhDr. F. Mihina, CSc.) a FHPV (doc. Ing. P. Kuzmišin, CSc.), PhDr. Teodor Münz, CSc., z FÚ SAV Bratislava a ďalší hostia.

S úvodným slovom vystúpil dekan FF PU prof. PhDr. F. Mihina, CSc. Obsah knihy predstavil PhDr. T. Münz, CSc. Súčasťou podujatia bola neformálna diskusia, v ktorej vystúpili tiež absolventi „Slovenského ev. kolegiálneho gymnázia v Prešove“ z rokov 1940–1945, MUDr. Klepsatel a pán Pavol Hural.

Hostom za ich účasť a vystúpenie poďakovali v mene editorov doc. PhDr. R. Dupkala, CSc.

Podujatie zaznamenalo pozitívny ohlas a splnilo svoje poslanie, čo vysoko ocenil aj rektor PU doc. PhDr. K. Feč, CSc.

Voľby do Akademického senátu FHPV

18. apríla 2000

Predsedom VK dr. Anton Takáč

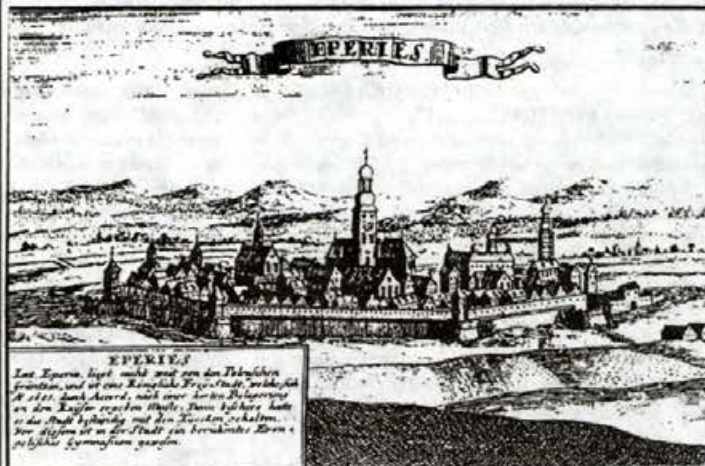
Akademický senát Fakulty humanitných a prírodných vied na svojom zasadnutí dňa 23. marca 2000 rozhodol, že voľby AS FHPV na nasledujúce funkčné obdobie sa budú konať podľa platného rokovacieho poriadku FHPV PU

18. APRÍLA 2000

Akademický senát schválil volebnú komisiu a predsedu VK. Za predsedu volebnej komisie bol schválený dr. Anton Takáč z Katedry spoločenských vied FHPV PU.

PREŠOVSKÉ EVANJELICKÉ KOLÉGIUM V KONTEXTOCH EURÓPSKEHO HISTORICKÉHO A FILOZOFICKÉHO VÝVINU

(Rudolf Dupkala ed.)

Jeden z popredných bádateľov v oblasti dejín evanjelického kolégia v Prešove Jaromír Červenka svojho času konštatoval, že „založením ev. kolégia v Prešove vzniklo dôležité kultúrne a vedecké stredisko, ktorého význam sa neobmedzoval len na bývalú Hornú zem, ale prenikol i ďaleko za hranice Uhorska. Rovnako ako v iných odboroch“ – zdôrazňuje J. Červenka – „nachádzame tu i významných pracovníkov vo filozofii, ktorí si svojou prácou vyslúžili trvalé miesto v dejinách filozofie“. V tejto súvislosti neprekvapuje, že prešovské evanjelické kolégium sa už dlhšiu dobu stáva predmetom výskumného záujmu nielen zo strany jednotlivcov, ale aj celých bádateľských kolektívov. Tak je tomu i v prípade interdisciplinárneho vedeckého výskumu, realizovaného v rámci grantovej úlohy GAV-A-1/4442/97, ktorej plný názov znie: „Prešovské evanjelické kolégium v kontextoch európskeho intelektuálneho vývinu“.

Predkladaný zborník štúdií je parciálnym výstupom plnenia vyššie uvedenej grantovej úlohy. Obsahovo, resp. tematicky nadväzuje na publikáciu s názvom „Prešovské ev. kolégium - jeho miesto a význam v kultúrnych dejinách strednej Európy“, ktorá vyšla v edícii Acta Collegii Evangelici Prešovensis pri Biskupskom úrade VD ECAV v Prešove r. 1997 (Zostavovatelia: Peter Kónya a René Matlovič).

Zborník „Prešovské ev. kolégium v kontextoch európskeho historického vývinu“ implikuje príspevky členov riešiteľského tímu, ktoré sú tematicky rozčlenené do dvoch častí: prvá reflektuje problematiku prešovského ev. kolégia v kontextoch európskeho filozofického vývinu (autormi jednotlivých príspevkov sú V. Leško, R. Dupkala, J. Sošková, V. Bilasová, F. Siska a E. Andreňský). Druhá časť je venovaná „osudom“ kolégia v dobových kultúrnych a politických zápasoch (autorský tu prispeli P. Kónya, L. Franková a D. Vasiľová).

Zborník je určený tak profesionálnym bádateľom v tejto oblasti výskumu, ako aj širšej akademickej verejnosti, osobitne učiteľom a študentom vysokoškolských odborov filozofia a dejepis.

Mladí Európania 2000

Po dvoch úspešných ročníkoch sa Delegácia Európskej komisie v SR rozhodla vyhlásiť aj tretí ročník vysokoškolskej súťaže v písaní esejí Súťaž mladých Európanov 2000. Študenti môžu písať esej na jednu z dvoch tém:

- Ako vidím perspektívy Európskej únie na prahu 21. storočia?
- Aký úžitok bude mať môj región (mesto, dedina) z budúceho členstva SR v Európskej únii?

Najlepší z autorov bude odmenený multimediálnym počítačom, ďalší dvaja umiestnení získajú fotoaparát. Okrem toho víťazné eseje budú sprístupnené na webovej stránke Delegácie EK a publikované v slovenskej tlači.

Do súťaže sa môžu zapojiť všetci občania SR vo veku do 30 rokov, ktorí študujú na vysokej škole. Esej v rozsahu 2000 až 4000 slov, spolu s prihláškou, treba poslať do 20. apríla 2000 na adresu: Európske informačné centrum, Panská 5, P.O. BOX 266, 810 00 Bratislava. Obálku treba označiť heslom Súťaž mladých Európanov 2000. Prihláška musí obsahovať: meno a priezvisko, adresu a názov školy, rodné číslo, dátum narodenia, trvalé bydlisko, prípadne faxové číslo a e-mailovú adresu. Výsledky súťaže budú vyhlásené v máji 2000.

NOVÉ UČEBNÉ TEXTY KATEDRY GEOGRAFIE A GEOEKOLOGIE:

REGIONÁLNA GEOGRAFIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY – I. časť

GEOEKOLOGIA A ENVIRONMENTALISTIKA – I. časť

GEOGRAFIA VEREJNEJ SPRÁVY

Vedenie Katedry geografie a geoekológie FHPV PU v spolupráci so všetkými členmi, sa usiluje pružne reagovať na nové trendy v geografickej edukácii, čo sa odráža nielen v aplikovaní výsledkov vedeckovýskumnej činnosti katedry do obsahu prednášok, seminárov a cvičení, ale aj v publikačnej činnosti. Na spomenutú tradíciu nadviazala katedra aj v roku 1999 vydaním nových vysokoškolských učebných textov.

Autorkou jedných z nich „REGIONÁLNA GEOGRAFIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY - I. časť“, je doc. RNDr. Eva Michaeli, CSc. Uvedené učebné texty sú prvým celkom budúceho súboru učebných textov z Regionálnej geografie Slovenskej republiky a následne aj učebnice. Druhá časť bude obsahovať charakteristiku fyzickogeografických regiónov Slovenskej republiky a charakteristiku najvýznamnejších chránených území, tretia analýzu a syntézu humánno-geografického subsystému a štvrtá komplexnú geografickú charakteristiku administratívnych jednotiek Slovenskej republiky.

prof. RNDr. Ján Drdoš, DrSc. Štúdium učebných textov si vyžaduje adekvátne poznatky zo všetkých fyzickogeografických disciplín, z humánnej geografie, všeobecnej geografie a ekológie, ako aj ovládanie geografických a základných ekologických metód skúmania, ktoré sú predpokladom pre pochopenie prístupov k výskumu krajiny vo všetkých jeho dimenziách, vlastností krajiny i jej podmienok na využívanie, aj ich hodnotení.

Cieľom autora bolo čo najúplnejšie predstaviť reálny obraz dnešnej krajiny ekológie/geoekológie, ako dynamicky sa rozvíjajúcej interdisciplinárnej výskumnej oblasti. Preto sa v textoch uvádzajú rôzne, i protirečivé názory a interpretácie problémov. Týka sa to aj postupov riešenia. Tento prístup podnecuje čitateľa ku kritickému, tvorivému a samostatnému mysleniu, ktoré je predpokladom vedeckej práce. Jednotlivé kapitoly odzrkadľujú snahu autora preniknúť do zložitosti problematiky. O náročnosti plnenia tohto cieľa svedčí charakter i rozsah použitej literatúry. Učebné texty neobsahujú početné ilustrácie z dvoch dôvodov. Po prvé - čitateľ ich môže nájsť v dostupných knižných publikáciách i odborných časopisoch a po druhé - ohrozený rozsah textov využil autor na podrobnejšie predstavenie jednotlivých tém.

Na Fakulte humanitných a prírodných vied PU, na Katedre geografie a geoekológie sa prednáša „Geoekológia a environmentalistika“ a na Katedre ekológie „Ekológia a environmentalistika“, ktoré úzko súvisia, hoci sú formulované z hľadiska dvoch vedných odborov – geografie a ekológie. Táto súvislosť sa do určitej miery premieta aj do príslušných učebných textov, ktoré sa vzájomne dopĺňajú. Preto odporúčame uvedené texty do pozornosti nielen študentom geografie, ale aj ekológie a biológie.

Tretí titul „GEOGRAFIA VEREJNEJ SPRÁVY“, vydaný na Katedre geografie a geoekológie, sa líši od predchádzajúcich tým, že je výsledkom práce kolektívu autorov - predstaviteľov rôznych špecializovaných odborov geografie. Sú nimi: RNDr. Robert IŠTOK, CSc., RNDr. René MATLOVIČ, PhD. a doc. RNDr. Eva MICHAELI, CSc. Rôznorodá špecializácia autorov je zárukou erudovaného spracovania.

Vo výskume problematiky verejnej správy a jej územnej organizácie má geografia nezastupiteľné postavenie. Práve geografia, ako regionálna veda, zohľadňuje pri členení územia – geografickej regionalizácii, priestorové rozloženie fyzickogeografických a humánno-geografic-

kých zložiek a skúma ich vzájomné väzby a ovplyvňovanie, pričom využíva adekvátne metódy a postupy na delimitáciu predmetného výrezu krajiny sféry Zeme (územia) na geografické regióny, resp. geografické oblasti. Geografia môže prispieť k tejto problematike okrem všeobecnej teórie regiónu aj konkrétnymi poznatkami o prírodných pomeroch územia, o lokalizácii a štruktúre hospodárstva a osídlenia ako aj o ich vzájomnom vývoji a vzájomných vzťahoch.

Učebné texty v piatich samostatných kapitolách podrobne analyzujú problematiku geografie verejnej správy. Prvá sa zaoberá teoretickými otázkami územnej organizácie verejnej správy v geografickom kontexte, najmä v nadväznosti na regionalizáciu. Skutočnosť, že predpokladom každej regionalizácie je presné vymedzenie územia, na ktorom sa vykonáva regionalizácia, rešpektuje druhá kapitola, v ktorej autori predkladajú formovanie

územia Slovenska a vývoj jeho hraníc. Náčrt predstáv o regionálnom členení územia Slovenska je obsahom tretej kapitoly, na ktorú nadväzuje kapitola o vývine územno-správneho členenia od najstarších čias po súčasnosť. Záverečná kapitola podáva prehľad priestorovej organizácie verej-

nej správy vo svete a vo vybraných štátoch. Rôznorodosť špecializácie kolektívu autorov je zárukou erudovaného spracovania jednotlivých kapitol.

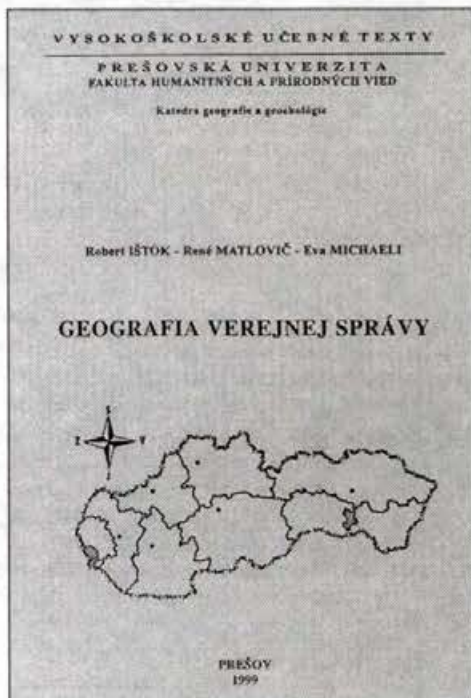
Učebné texty sú určené predovšetkým študentom odboru manažment verejnej správy a regiónov na Fakulte humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity. Ich využitie je podstatne širšie. Odporúčame ich do pozornosti aj študentom geografie – učiteľského aj odborného štúdia, študentom právnických fakúlt, fakúlt verejnej správy, študentom politológie, sociológie a histórie. Na praktické využitie týchto textov poukazuje podakovanie Viktora Nižňanského, splnomocnenca vlády SR pre reformu verejnej správy, ktoré zaslané autorskému kolektívu. Ocenil v ňom aktuálnosť tejto publikácie ako aj využitie poznatkov týchto textov pri príprave koncepcie decentralizácie a modernizácie verejnej správy. Zároveň vyjadril ochotu využiť poznatky tejto publikácie aj v ďalších etapách prác na príprave reformy verejnej správy.

O kvalite a aktuálnosti nových titulov Katedry geografie a geoekológie svedčí záujem odbornej aj laickej verejnosti.

Mgr. Martina Tobišová

doc. RNDr. Eva MICHAELI, CSc.

Nakoľko predmet Regionálna geografia Slovenskej republiky bol na základných školách, gymnáziách, niektorých stredných školách i na vysokých školách, zavedený od školského roku 1993/1994 v súvislosti s politicko-geografickými zmenami v strednej Európe, bolo nevyhnutné poskytnúť, ako súčasť profesionálnej prípravy našich študentov, fundované informácie z uvedenej problematiky. Autorka sa podujala na nefahkú úlohu - prijateľnou formou podať geografickú charakteristiku Slovenskej republiky.

Prvý celok budúceho súboru učebných textov má 256 strán. Je rozdelený do ôsmich kapitol. V prvej sa autorka zaoberá históriou formovania územia Slovenska, vývojom jeho hraníc, ako aj geografickou polohou Slovenskej republiky. V ďalších analyzuje fyzickogeografické pomery podľa jednotlivých zložiek fyzickogeografickej sféry. Veľmi hutný text je doplnený mapovými prílohami a tabuľkami.

Vzhľadom na veľmi podrobné a rozsiahle spracovanie problematiky odporúčame učebné texty do pozornosti predovšetkým študentom odborov v kombinácii s geografiou, študentom odboru manažment verejnej správy a regiónov ako aj učiteľom geografie na základných a stredných školách.

Učebné texty pre predmet Geoekológia a environmentalistika sa členia do dvoch, na seba nadväzujúcich častí, z dôvodu veľkého tematického rozsahu krajiny ekológie. V roku 1999 bola vydaná „GEOEKOLOGIA A ENVIRONMENTALISTIKA - I. časť“, ktorej autorom je

RNDr. Robert IŠTOK, CSc., RNDr. René MATLOVIČ, PhD.

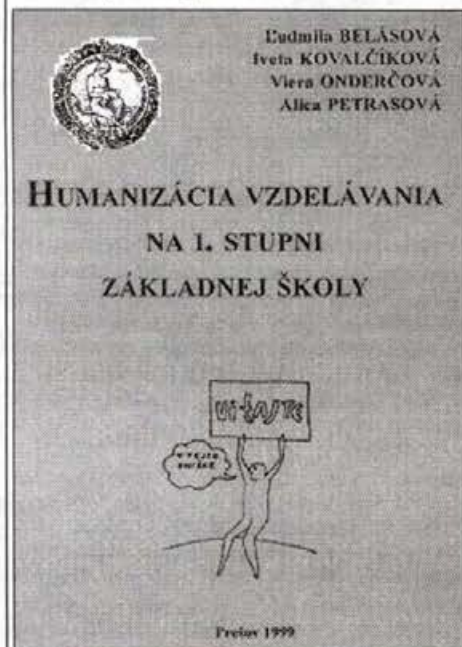
Podakovanie za publikáciu

Viktor Nižňanský, splnomocnenec pre Reformu verejnej správy, zaslan list vedúcej Katedry geografie a geoekológie doc. Michaeli a utorskému kolektívu (R. Ištók, R. Matlovič) tohto znenia: „Prijmite moje podakovanie za publikáciu Geografia verejnej správy, ktorú ste mi zaslali. Táto publikácia mi poslúžila pri príprave koncepcie decentralizácie a modernizácie verejnej správy, na ktorej v súčasnosti pracujem. Bola mi naozaj veľmi nápomocná. Môžem povedať, že prišla v pravý čas. Ale poznatky v nej obsiahnuté budú nepochybne využiteľné aj v ďalších etapách prác na príprave reformy verejnej správy.“

Vášmu autorskému kolektívu prajem veľa úspechov a pracovného nadšenia pri tvorbe ďalších publikácií a príspevkov s týmto zameraním. Rád sa s nimi oboznámim i v budúcnosti. S úctou Viktor Nižňanský.“ K tomuto podakovaniu sa pripája aj redakčný kolektív Periodika PU.

Humanizácia vzdelávania na 1. stupni ZŠ

Text z dielne vysokoškolských učiteliek Katedry pedagogiky, psychológie a kabinetu elementárnych reálií Pedagogickej fakulty PU, ktorý koncom roka 1999 vyšiel vo vydavateľstve ManaCon, zasvätené a zamerané približuje mnohé teoretické postupy a praktické poznatky potrebné pre učiteľskú prácu. Zdanlivá rôznorodosť štyroch častí, tvoriacich text monografie, je predovšetkým reakciou na aktuálne školské problémy, ako ich vníma pedagogická teória a prax, v snahe sprístupniť tie, ktoré sú ťažšie z iných zdrojov informácií.

Aktuálne otázky slovného hodnotenia na 1. stupni základnej školy v monografii analyzuje **Ľudmila Belásová**. Na procesualne a produktové aspekty výchovnej dramatiky - prostriedku personálnej a sociálnej výchovy žiaka upriamuje pozornosť **Iveta Kovalčíková**. Problematika alternatívnych škôl a didaktických koncepcií z hľadiska ich aktuálnosti pre súčasný proces rozpracovala **Viera Onderčová**. V centre pozornosti **Alice Petrasovej** je vývoj učenia o prírode a spoločnosti v obsahu a cieľoch vzdelávania na 1. stupni ZŠ.

Napriek tomu, že jednotlivé časti publikácie sú koncipované a určené predovšetkým študentom Učiteľstva 1. stupňa ZŠ, iste nájdu čitateľov aj v širšej učiteľskej obci. Monografické práce uvedených autoriek umožňujú vniknúť do riešenia aktuálnych otázok edukácie na 1. stupni ZŠ. Prirodzene, len mechanické poznanie obsahu neznamená, že jej myšlienky budú aj tvorivo uplatnené. K tomu je potrebné viac...

PhDr. Ivan Pavlov, riaditeľ MC Prešov

Na obrázku zľava PaedDr. Alica Petrasová, Mgr. Viera Onderčová, PhDr. Iveta Kovalčíková, PhDr. Ľudmila Belásová, CSc.

Autor skript
B. Nižnanský

pojem. V každej oblasti intelektuálnej práce, ako aj pri mnohých praktických činnostiach, sa využívajú nástroje a poznatky, ktoré sa zvyknú volať informatickými nástrojmi a poznatkami informatiky. Týka sa to aj vied o Zemi, medzi ktoré patrí aj geografia.

V osemdesiatych rokoch dvadsiateho storočia zaznamenali obrovský komerčný úspech, ktorý odvtedy stále rastie, programové balíky označované skratkou GIS - geografické informačné systémy. Ich sila tkvie v možnosti spracúvať a prezentovať informácie v textovej, tabuľkovej a grafickej podobe a najmä vo forme máp. Tento úspech integrovanej práce s informáciami sa odrazil v búrlivom rozvoji disciplíny, ktorá dostala názov **GEOINFORMATIKA** (v súčasnosti v časti anglofónneho sveta **GEOMATIKA**).

Geoinformatika sa špecializuje na poznanie zákonitostí práce s informáciami o Zemi. Rozhodujúcou zložkou takýchto informácií je polohová lokalizácia objektov na zemskom povrchu a ich priestorové súvislosti. Geoinformatika v sebe integruje poznatky o objektoch na Zemi a ich vlastnostiach. Atribúty týchto objektov sa rozlišujú kvalitatívne a kvantitatívne a

Vyšli skriptá:

ZÁKLADY GEOINFORMATIKY

spracúvajú známymi metódami. Cieľom triedenia, usporadúvania a hľadania charakteristik objektov a javov na zemskom povrchu a ich atribútov je nájsť takú prezentáciu informácie (najmä grafickú), aby ľudia, ktorí sú adresámi informácie, čo najrýchlejšie a najhlbšie pochopili jadro opísaného objektu (javu) a na základe správneho pochopenia sa vedeli správne a optimálne rozhodovať. Optimálne rozhodovanie je základom skvalitnenia života jedinca aj spoločnosti, je dôležité na to, aby Zem (a my s ňou) prežila a nielen prežila živoriac, ale rozkvitla.

Skriptá **ZÁKLADY GEOINFORMATIKY** sú prvými takéhoto obsahu i názvu na Slovensku. Sú v nich integrované poznatky predtým vyučovaných disciplín: Kvantitatívne metódy v

geografii a Kartografia a topografia s disciplínami: **Základy mapového jazyka, Vizualizácia informácie, Digitálne informácie a geografické informačné systémy. Rozsah skript a požiadavky rovnomeného kurzu pre študentov disciplín Geografia, Ekológia a Manažment verejnej správy a regiónov** determinovali aj ich obsah, ktorý je veľmi stručným prehľadom najdôležitejších poznatkov z jednotlivých častí disciplín.

Hlbšie poznatky majú študenti možnosť získať pri práci s počítačom a s informač-

nými objektami, ako sú tabuľky, grafy, mapy, odborné texty, počas ďalšieho štúdia. Veríme, že aj vďaka týmto skriptám sa študentom a potom aj absolventom práca s informáciami uľahčí a sprehrádní.

RNDr. Branislav Nižnanský, CSc.

PaedDr. Alica PETRASOVÁ (1959)

Je absolventkou PdF UPJŠ v Prešove (študijný odbor učiteľstvo pre 1.-4. ročník ZŠ. V rokoch 1984-1997 pracovala ako učiteľka na základných školách. V súčasnosti je odb. asistentkou na Katedre pedagogiky a psychológie PF PU v Prešove. Vyučuje didaktiku prvouky. Poznávacie znamenie: typická Vodnárka s vyhraneným záujmom o literatúru, film, archeológiu a poznávanie nových zaujímavých ľudí.

Mgr. Viera ONDERČOVÁ (1960)

Po absolvovaní FF UPJŠ v Prešove (študijný odbor pedagogika-ruský jazyk) jej profesionálna dráha viedla od pôsobenia na základných školách, Strednej pedagogickej škole v Prešove až po Osobitnú školu v Sabinove. Od roku 1996 je odb. asistentkou na Katedre pedagogiky a psychológie PF PU v Prešove, zabezpečuje vyučbu didaktiky a pedagogickej komunikácie. Poznávacie znamenie: pracovitost a neúnavná ochota pomáhať aj tam, kde sa pomoc vôbec nevyžaduje.

PhDr. Iveta KOVALČIKOVÁ (1963)

Po ukončení FF UPJŠ v Prešove (študijný odbor pedagogika-ruský jazyk) pracovala v oblasti výchovy mimo vyučovania. V súčasnosti je odb. asistentkou na Katedre pedagogiky a psychológie PF PU v Prešove. Po ukončení rozširujúceho štúdia na Katedre výchovnej dramatiky DAMU v Prahe sa orientuje na teoretické aj praktické pôsobenie, aj výskumnú orientáciu, v tomto odbore. Poznávacie znamenie: podozrivý optimizmus s mierne umeleckými sklonmi a

vlastnosťami typickými pre astrologickú charakteristiku Leva.

PhDr. Ľudmila BELÁSOVÁ, CSc. (1958)

Je absolventkou FF UPJŠ v Prešove (študijný odbor slovenský jazyk a literatúra - pedagogika). Pracuje ako odb. asistentka na Katedre pedagogiky a psychológie PF PU v Prešove. Zabezpečuje vyučbu didaktiky elementárneho čítania a písania. Doterajšia publikačná činnosť autorky je zameraná na problematiku elementárneho čítania a písania, v ostatnom čase aj na slovné hodnotenie žiakov 1. stupňa ZŠ. Poznávacie znamenie: rezervovanosť, racionalnosť a diskretnosť v optimálnej podobe.

OPUSTENIE UČEBNE VYUČUJÚCIM

Je všeobecne známe, že zamestnanci sú povinní pracovať o.i. svedomite a riadne podľa svojich síl, znalostí a schopností a plniť pokyny nadriadených, vydané v súlade s právnymi predpismi.

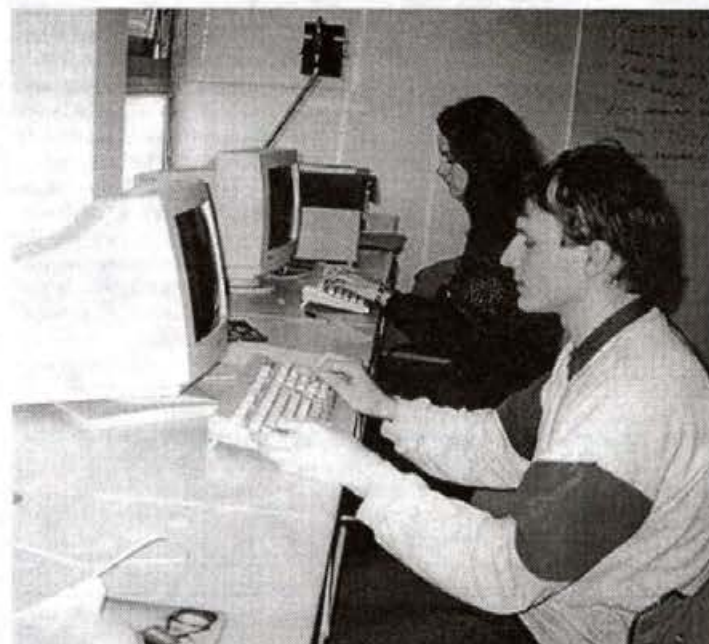
Ak vyučujúci opustí pracovisko (učebňu) musí túto skutočnosť bezodkladne oznámiť vedúcemu katedry. Ten podľa zväzenia oprávnenosti, či neoprávnenosti, konania vyučujúceho, je povinný zabezpečiť vyučovanie v súlade so študijným programom (je nepostačujúce predmetnú skutočnosť iba oznámiť dekanovi fakulty, resp. prodekanovi).

- Jár -

Modernizácia učební

Dňa 14. februára 2000 na FHPV PU v Prešove slávnostne otvorili a uviedli do užívania rekonštruované učebne pre výpočtovú techniku. Rekonštrukcia sa uskutočnila v krátkom čase, v priebehu skúšobného obdobia, takže nebola ohrozená výuka. Dôvody, ktoré k tomu viedli, boli nasledovné:

1. Doterajšia kapacita učebne nestačila pokryť skutočnú vyučovaciu potrebu.
2. Vybavenie bolo zastaralé, a tak bolo potrebné modernizovať samotné osobné počítače a zariadenia výpočtovej techniky, vybaviť učebne účelovým nábytkom a potrebnou audiovizuálnou technikou, ako aj vykonať niektoré potrebné stavebné úpravy, tj. vydláždiť podlahu, premaľovať a prerobiť potrebnú, funkčnú elektroinštaláciu.

3. Rozšíriť aplikačné možnosti samotnej výuky doplnením potrebného programového vybavenia, spojiť do siete a napojiť na Internet.

Tieto záležitosti boli splnené s tým, že dnes je v učebni 22 miest a v tejto etape je inštalovaných 12 osobných počítačov.

V ďalšej etape sa uvažuje o doplnení na 20 osobných počítačov, a ďalšou potrebnou výpočtovou technikou. V učebni je nainštalovaná nasledovná au-

diovizuálna technika, a to videoprehrávač, veľkoplošný TV prijímač a spätný projektor, ktoré sú ovládané od centrálného ovládacieho pultu, umiestneného v katedre. Na čelnej stene je veľká keramická biela tabuľa. Dá sa povedať, že riešenie učebne po dispozičnej stránke, dizajnovej a farebnej je veľmi moderné a dobré, zodpovedá aj technickým predpisom.

Využívanie tejto učebne je organizované tak, aby bola naplno využitá pre vyučovanie predmetu Výpočtovej techniky nielen pre potrebu FHPV ale aj pre potrebu Pedagogickej fakulty PU.

na FHPV PU pokračuje...

Rieši sa organizačný problém so sprístupnením učebne pre študentov, ktorí potrebujú pracovať na Internet.

Na záver chceme zdôrazniť skutočnosť, že učebňa má slúžiť predovšetkým na to, aby sa zlepšila kvalita vyučovania, aby aj naši študenti sa mohli učiť za pomoci najmodernejšej techniky ako je to v modernom svete bežné.

Modernizačný program FHPV bude pokračovať aj ďalej, v pláne už máme pripravenú rekonštrukciu stoniestnej učebne M 97 a ak to financie dovoľia, tak aj učebne M 238 pre 40 študentov. Už teraz máme učebne vybavené tak, aby sa to v kvalite vyučovania mohlo odradiť. To bude závisieť aj od toho ako tieto snahy o modernizáciu pochopia pedagogickí pracovníci našej FHPV.

Ing. Marián Mochnay

Poznámka redakcie:

Na realizácii tejto učebne sa najviac podieľali Ing. M. Mochnay, vedúci PAVT na FHPV a Ing. M. Ganaj, vedúci LVT na FHPV, ako aj ich spolupracovníci. Poďakovanie patrí vedeniu FHPV, ktoré vedelo túto akciu finančne a organizačne pripraviť. Prajeme im, aby sa ich ďalšie plány v oblasti modernizácie výuky na FHPV úspešne naplnili.

Vedecká výchova — pozitívny trend

V uplynulom roku 1999 na Pedagogickej fakulte PU zaznamenali pozitívny trend zapájania pracovníkov a ich pedagogických a vedeckých pracovníkov do vedeckej, umeleckej a športovej spolupráce s pracoviskami a vysokými školami doma i v zahraničí, ako aj s kultúrnymi inštitúciami.

Z rôznych aktivít fakulty sa žiada spomenúť úspešnú prípravu a priebeh medzinárodnej vedeckej konferencie „Príprava učiteľov - elementaristov na prahu nového tisícročia“, ktorá sa konala pri príležitosti 50. výročia vzniku PF PU.

Do rámca podujatí konaných pri príležitosti 50. výročia zapadá aj III. medzinárodná vedecká konferencia „Motorika detí predškolského a mladšieho školského veku“ na organizácii a priebehu ktorej sa významne podieľali pedagógovia KTV PF PU. Cieľom tejto medzinárodnej vedeckej konferencie okrem iného bola aj prezentácia výsledkov výskumných úloh KTV a ich komparácia s výsledkami výskumov realizovaných doma i v zahraničí.

V oblasti umeleckých aktivít treba oceniť začiatú spoluprácu KHv PF s katedrou Hv PdF Daitoh Bunka Univerzity v Tokiu a japonsko-slovenskou spoločnosťou v Tokiu, ktorá koncom minulého roku vyústila do prvého ročníka súťaže „SAKURA“ - v speve japonských piesní. V stretnutí dekana fakulty s japonskou delegáciou boli dohodnuté podmienky pre pobyt hosťujúceho profesora Akihiro Ishikawu na FHPV a PU v roku 2001.

Do rámca pozitívnych trendov patrí aj vedecká výchova. Začiatok internej a externej formy doktorandského štúdia na PF PU sa datuje ku koncu kalendárneho roka, kedy boli uskutočnené prijímacie pohovory na toto štúdium vo vednom odbore Teória vyučovania predmetov všeobecnovzdelávacej a odbornej povahy so špecializáciou teória vyučovania predmetov na prvom stupni ZŠ.

Úspešne si razí cestu na PF aj kvalifikačný rast pedagogických pracovníkov a uspokojiva je aj publikačná činnosť učiteľov fakulty.

-R-

Z konferencie k 50. výročiu Ženevských dohovorov

Koncom mesiaca februára Slovenský Červený kríž v spolupráci s Prešovskou univerzitou usporiadal vo veľkej zasadačnej miestnosti Krajského úradu v Prešove konferenciu k 50. výročiu podpísania Ženevských dohovorov. Konferencia bola druhou slávnostnou akciou venovanou tejto významnej udalosti. Na konferencii bolo prítomných 236 pozvaných hostí. Najvýznamnejší participujúci hostia boli podpredsa vlády SR pre ľudské práva, menšiny a regionálny rozvoj Pál Csáky. Ďalej boli prítomní aj veľvyslanci niektorých európskych štátov akreditovaných v Slovenskej republike a tiež účast na konferencii bral aj rektor PU doc. PhDr. Karol Feč, CSc., a niektorí ďalší zástupcovia akademických kruhov, zástupcovia cirkvi, armádneho zboru SR a zástupcovia KÚ a OÚ východoslovenského regiónu, riaditelia škôl, ako aj študenti našej univerzity. S krátkym prejavom vystúpil podpredsa vlády SR Pál Csáky, ako aj rektor našej univerzity doc. K. Feč. So závermi prijatými na 27. Medzinárodnej konferencii Červeného kríža a Červeného polmesiaca v Ženeve v novembri 1999 všetkých hostí oboznámil prezident SČK PhDr. Milan Krušay, CSc., člen Katedry Tv FHPV PU. Na záver prezident SČK ocenil rektora PU doc. PhDr. Karola Feča, CSc., zlatou pamätnou medailou, ktorá bola vydaná pri príležitosti 80. výročia činnosti SČK na Slovensku.

Študenti s primátorom mesta a nezávislým poslancom mestského zastupiteľstva

Začiatkom 12. týždňa t.r. v priestoroch Mestského úradu v Prešove sa uskutočnil seminár študentov 2. ročníka študujúcich odbor Manažment - v špecializácii manažment verejnej správy a regiónov na FHPV PU. Viedol ho dr. I. Benko, nezávislý poslanec MZ a externý člen odd. manažmentu verejnej správy a regiónov KSV FHPV PU.

Obsahom seminára boli aktuálne otázky týkajúce sa stratégie reformy verejnej správy v SR. V tomto kontexte Ing. J. Kopčák, primátor a predseda zboru poradcov predsedu vlády SR odpovedal o.i. aj na otázky študentov - prečo je potrebná reforma verejnej správy, ako sa pokračuje v reforme, aký vzťah sa predpokladá medzi štátom (SR ako celkom), vyšším územným celkom, k otázkam riadenia a vzdelávania vo verejnej správe s akcentom na profesionalizmus vo verejnej správe. Študenti sa zaujímali i o riešenie problematiky korupcie a klientelizmu z hľadiska realizácie vládou prijatého národného programu boja proti korupcii. Dostalo sa im tiež konkrétnych informácií o štruktúre a kompetenciách MsÚ.

Na predmetný seminár, v súlade so študijným programom fakulty, budú nadväzovať prednášky doc. JUDr. Jána Roháča, CSc.

dr. A. Takáč

Plodná spolupráca medzi ITHM FF

(Nové študijné zameranie na ITHM FF – rekreácia a kúpeľníctvo)

Kúpeľníctvo v európskom ponímaní je založené na záujme ľudí o prírodné minerálne pramene, ktoré sa odlišovali od bežných prameňov predovšetkým svojím vzhľadom, chuťou a teplotou. Tieto „záračné“ pramene začali využívať k vodoliečbe Rímanci, ktorí na ne pri svojich vojnových výpravách narazili hlavne na území dnešného Francúzska, ale aj v iných častiach Európy.

Na obrázku generálny riaditeľ Bardejovských kúpeľov, a.s., JUDr. Ing. Jaroslav Komora

Významné miesta z hľadiska kúpeľníctva v celej Európe majú svoju bohatú históriu, včítane legiend a povestí. Kúpeľníctvo založené na európskych tradíciách sa v minulom storočí a v prvej polovici tohto storočia vyvíjalo proporcionálne, podľa celkového stavu a

vývoja spoločnosti jednotlivých krajín. Predstava kúpeľníctva v Československu (do r. 1948) bola veľmi blízka charakteru kúpeľníctva v Nemecku, Rakúsku a Francúzsku. Obdobie od roku 1948 do roku 1989 bolo poznamenané u nás a u našich východných susedov nereálnymi predstavami o tom, že kúpele budú poskytované bezplatne, trebárs ako rekreácia ROH, bez väzby na ekonomickú podstatu týchto činností.

Vývoj kúpeľníctva po roku 1989 zaznamenal zásadný prelom v majetkoprávných pomeroch ako aj dôležité zmeny v ekonomickej oblasti, ktoré sa odrazili v nových prístupoch vedenia kúpeľníctva, teda v manažmente, marketingu a ekonomike.

Aby široká čitateľská verejnosť lepšie pochopila podstatu kúpeľníctva ako komplexu produktov cestovného ruchu, predstavíme jednotlivé služby kúpeľníctva (podľa Knop, K. a kol.: Lázeňství - ekonomika a management. Praha, Grada Publishing 1999).

- Teda kúpeľnícke služby z hľadiska aktivít cestovného ruchu sú vytvárané týmito dielčimi službami:
- ☐ zdravotnícke služby
 - ☐ ubytovacie služby
 - ☐ stravovacie služby
 - ☐ kultúrne, spoločenské, športové a zábavné služby.

Kúpeľníctvo, ako proces poskytovania liečebnej starostlivosti a kúpeľných služieb, sa pod zorným uhlom manažéra javí ako zložitý a špecifický odbor činnosti, kde sa prelínajú prvky verejnej ekonomiky s prvkami trhovej ekonomiky. Pri nevyváženom, teda necitlivom pohľade na tento problém, presadzovaní čisto trhových princípov, nastáva zbytočne neriešiteľný sociálno-ekonomický problém.

Dôležitú a ničím nenahraditeľnú úlohu v predchádzaní, prípadne už v riešení problému ma kvalifikovaný odborník. Ten musí mať všeobecné ekonomicko-manažérske znalosti, ktoré však musia byť doplnené znalosťami odboru - teda kúpeľníctva. Preto vedenie FF spolu s ITHM pripravili už od študijného roku 1999/2000 v rámci študijného odboru: manažment turizmu a hotelierstva aj užšie zameranie, a to: rekreácia a kúpeľníctvo.

Prvé predstavy o uvedenom študijnom zameraní boli konkretizované už v roku 1977 v podobe návrhu nových učebných plánov pre druhý stupeň štúdia (Mgr.), ktoré malo byť pokračovaním pôvodne iba bakalárskeho štúdia na ITHM FF. Od prvých predstáv až po dnešnú konkrétnu podobu naplnenia študijného zamerania rekreácie a kúpeľníctva, však uplynulo hodne času, ktorý bol naplnený úsilím a pravdupovediac niekedy aj riešením zložitých organizačných, ekonomických a legislatívnych problémov.

Po úvodných telefonátoch a krátkych stretnutiach prvé pracovné stretnutie k danému problému sa uskutočnilo na svetovej výstave ITB Berlín 1999 (In-

(MUDr. Štefan Milkovič, MUDr. Milan Pribula), Športovo-rekreačné a kúpeľnícke služby (Ing. Ján Miškanin, MUDr. Darina Hollá), Manažment kúpeľníckych zariadení (JUDr. Jaroslav Komora - generálny riaditeľ Bardejovské kúpele, a.s.), Praktikum z kúpeľníctva (MUDr. Ján Hudák, Ing. Eva Mizeráková, Ing. Elena Romanová, Mgr. Vladimíra Žofčinová).

Vedenie Bardejovských kúpeľov okrem personálnej pomoci vytvorilo veľmi dobré podmienky pre štúdium, včítane zabezpečenia stravovania. V tejto súvislosti je treba pochváliť výbornú organizačnú prácu p. Márie Pisarčíkovej, ekonomickej riaditeľky,

a Bardejovskými kúpeľmi, a.s.

ternationale Tourismus - Borse) v dňoch 6.-10. marca 1999. Rokovania sa zúčastnil z ITHM doc. Ing. Štefan Kireta, CSc., riaditeľ, a JUDr. Ing. Jaroslav Komora - generálny riaditeľ Bardejovských kúpeľov,

a.s. Rokovania sa viedli v priaznivej atmosfére vo výstavnom stánku na ITB Berlín 1999. Dohodli sa prvé konkrétne kroky, ktoré sa v ďalších rokovaníach upresňovali. Po informácii vedenia FF o dosiahnutých výsledkoch sa pripravili záverečné rokovania v Bardejovských Kúpeľoch za účasti generálneho riaditeľa a ekonomickej riaditeľky z jednej strany a vedenia FF a riaditeľa

Doc. Ing. Štefan Kireta, CSc., riaditeľ ITHM

Pohľad na Kúpeľný dom Ástória v Bardejovských Kúpeľoch

ITHM FF z druhej strany. Pripravili sa učebné plány a učebné osnovy a po schválení v AS FF a vedení FF majú takúto konkrétnu podobu:

V piatom ročníku štúdia na ITHM FF si študent môže vybrať dve zamerania, už spomenuté zameranie Rekreácia a kúpeľníctvo a Rozvoj turistických regiónov. Študenti, ktorí si vybrali zameranie Rekreácia a kúpeľníctvo, majú jeden deň v týždni spoločnú výučbu v Prešove a ďalší deň odchádzajú do Bardejovských kúpeľov, a.s., kde sa realizuje teoretická a praktická časť výučby takto:

9. semester:

Modely výživy a manažment výživy 1/2 ZS
Športovo-rekreačné a kúpeľnícke služby 1/2 ZS

10. semester:

Manažment kúpeľníckych zariadení 1/2 Z
Praktikum z kúpeľníctva 0/3 Z

Jednotliví vyučujúci sú skúsení odborníci, dlhoroční pracovníci Bardejovských kúpeľov a odborníci z iných pracovísk: Modely výživy a manažment výživy

ale aj nášho študenta 5. ročníka Bc. Mareka Harbuľáka, ktorý má individuálny študijný plán štúdia na ITHM FF, a napriek svojmu mládežnému veku už zodpovedne vykonáva náročnú funkciu - správca Kúpeľného domu OZÓN.

Prvé kladné výsledky sa ukázali už pri dielčích skúškach v zimnom semestri šk. r. 1999/2000. Komplexnejšie výsledky dostaneme po absolvovaní prvých štátnych skúšok (Mgr.) v máji a júni tohto roku. Sme presvedčení, že teoretické znalosti a praktické zručnosti, ktoré nadobudli študenti 5. ročníka počas štúdia priamo v areáli Bardejovských kúpeľov, úspešne prezentujú skúšobnej komisii, ktorej členmi budú aj spomenutí špecialisti z odboru kúpeľníctvo.

Okrem spolupráce v oblasti priamej prípravy špecialistov pre odbor kúpeľníctvo, ITHM FF spolupracuje s Bardejovskými kúpeľmi, a.s., minimálne ešte v dvoch oblastiach:

- ☐ praxe študentov ITHM FF v priebehu štúdia (2.-4. ročník)
- ☐ zapojenie sa pracovníka Bardejovské kúpele, a.s., spolu s ITHM FF do projektu LEONARDO

Veľmi zaujímavým sa javí mobilný projekt Leonardo - ide o projekt nadnárodných mobilit (pohybov) pre mladých ľudí v odbornej príprave, a tiež pre pracovníkov zodpovedných za odbornú prípravu. Európska komisia podľa posledných informácií (Bulletin Národnej kancelárie programu Leonardo da Vinci v Slovenskej republike, č. 1/2000) bude finančne podporovať nasledujúce aktivity:

a) príprava a realizácia nadnárodných projektov praktických stáží pre študentov vysokých škôl (prax vo firmách v rozsahu 3 - 12 mesiacov),

b) organizácia nadnárodných výmenných projektov medzi podnikmi (Bardejovské kúpele, a.s.) a organizáciami alebo univerzitami (ITHM FF Prešovskej univerzity, Savojská univerzita v Chambéry, Francúzsko a ITHM Lannion, Francúzsko).

Záverom prispievku, účelom ktorého bolo oboznámiť Akademickú obec Prešovskej univerzity o niektorých aktivitách Inštitútu turizmu a hotelového manažmentu Filozofickej fakulty, chcel by som sa poďakovať vedeniu Bardejovských kúpeľov, a.s., a vedeniu Filozofickej fakulty PU, že nám aj v dnešnej nefahkej dobe vytvárajú vhodné podmienky pre realizáciu uvedených aktivít.

CTA MUSICAE PAEDAGOGICAE UNIVERSITATIS PRESSOVIENSIS

Táto publikácia predkladá čitateľovi výsledky viacročných vedeckovýskumných a pedagogických aktivít členov Katedry hudobnej výchovy Pedagogickej fakulty PU v Prešove. Je obrazom vedeckého záujmu kolektívu členov katedry o riešenie aktuálnych pedagogických, psychologických, didaktických, metodických a kulturológických problémov, implicitne prítomných v hudobnej výchove, v príprave budúcich učiteľov pre I. stupeň základnej školy a tiež v spoločenskom živote na konci 20. storočia.

V obsahu sú zaradené pôvodné, nepublikované práce alebo časti pripravovaných, resp. obhájených doktorandských prác.

Teoretické reflexie na zvolené témy sú zamerané na postihnutie podstaty riešených problémov, na identifikáciu aktuálnych východísk a poznatkov, disponujúcich schopnosťou poskytovať inšpi-

rácie hudobnopedagogickej, umeleckej a spoločenskej praxi. Dôležitou editorskou požiadavkou pri príprave publikácie bolo akceptovanie možnosti jej priameho použitia študentmi, doktorandmi a učiteľmi (nielen) našej fakulty, ako študijného materiálu vo vyučovacom procese, v teoretickom skúmaní hudobno-pedagogickej problematiky, vo vyučovaní hudobnej výchovy priamo v 1.-4. ročníku základných škôl a v sprístupnení hudobných skladieb regionálnych skladateľov interpretačno-umeleckým aktivitám študentov.

Rozsah a šírka nášho zámeru priniesla nemalé autorské a edičné problémy. Urobili sme však maximum pre splnenie náročných kvalitatívnych kritérií práce tohto druhu a odovzdávame tento náš edičný čin záujemcom z radov študentskej, učiteľskej a celej hudobnokultúrnej pospolitosti v regióne a na Slovensku ako skromný príspevok k 50. výročiu existencie vysokoškolskej prípravy učiteľov hudobnej výchovy na Pedagogickej fakulte v Prešove a podnet k novým hudobnopedagogickým aktivitám vo vyučovaní hudobnej výchovy v základných

školách. Veríme, že iniciatíva kolektívu KHV bude prijatá s porozumením a nájde odzvu v konkrétnych činoch tých, ktorým osud hudobnej výchovy našich detí nie je ľahostajný.

Na príprave tejto publikácie sa podieľal tento kolektív autorov: B. Kalafutová-Balcárová, Z. Sláviková, D. Šimčík, M. Schneiderová, K. Košalová, A. Droppová, L. Kalmárová, K. Burgrová, A. Derežaničková, F. Matúš aj ako zostavovateľ tejto publikácie. -R-

**Katedra
hudobnej
výchovy
Pedagogickej
fakulty
Prešovskej
univerzity**

Výstava zahraničných odborných kníh zo spoločenských a prírodných vied

Univerzitná knižnica PU a kníhkupectvo Malé centrum usporiadali v centrálnej študovni UK v dňoch 29. februára až 2. marca predajnú výstavu zahraničných odborných kníh zo spoločenských a prírodných vied.

Prezentované boli knižné novinky z renomovaných vydavateľstiev: Academic Press, Arnold, Cambridge University Press, Harcourt, Jessica Kingsley, John Wiley, McGraw-Hill, Oxford University Press, Routledge, Sage,

Saunders. Okrem publikácií z týchto anglo-amerických vydavateľstiev boli vystavované aj tituly z českých vydavateľstiev: Portál, Academia, Vyšehrad, Computer Press, Grada.

Prezentované tituly boli predovšetkým z oblasti biológie, psychológie, sociológie a jazykovedy. Okrem niektorých úzko špecializovaných titulov zaujali aj vystavované encyklopédie:

Encyclopedia of Creativity, Encyclopedia of Political Economy,

Encyclopedia of Reproduction, Encyclopedia of Violence, Peace and Conflict.

Najväčšiemu záujmu sa tešili české tituly, väčšina z nich UK zakúpila aj do svojho fondu. Zaujali publikácie M. Nakonečného, no najmä Giddens A.: Sociológia, Argo, 1999. Keďže výstava sa stretla s pozitívnym ohlasom akademickej obce, Univerzitná knižnica pripraví v tomto roku aj ďalšie takéto akcie.

Peter Haľko

Viac ako tretina manželstiev v SR sa rozvádza

Čoraz menej detí

Na konci uplynulého roka malo Slovensko 5 398 667 obyvateľov z toho 51,4 % žien. Za vlaňajšok nás pribudlo iba 5275, čo je o 457 osôb menej ako predtým.

Podľa bilancie Štatistického úradu SR vlaňajší vývoj potvrdil spomaľovanie reprodukcie obyvateľstva. Pokračoval pokles pôrodnosti žien, úmrtnosť je stabilizovaná. Pozitívom je znižovanie počtu potratov, aj dojčenskej a novorodeneckej úmrtnosti. Naopak, stúpa počet rozvodov. Na 100 sobášov ich pripadá už vyše 35.

Vlani sa u nás narodilo 56 223 živých detí, o 1359 menej ako rok predtým. Zomrelo 52 402 ľudí (o 754 menej). Prirodzený prírastok 3821 osôb bol nižší o 605 a miera prirodzeného prírastku klesla na 0,7 promile. Sobášov bolo vlani 27 340 (-154), rozvodov 9664 (+352). Zo zahraničia sa na Slovensko prisťahovalo 2072 ľudí. Naopak, vystaňovalo sa 618 osôb.

Tieto údaje uverejňujeme na požiadanie našich študentov, najmä diaľkového štúdia. -red-

Študentský servis -

www.students.sk

Zaujímavá stránka, určená všetkým vysokoškolákam, záujemcom o štúdium na vysokej škole. Študentom, ktorí chcú študovať, či brigádovať doma alebo v zahraničí.

V prvom rade o štúdiu samotnom. Ak potrebujete zoznam všetkých univerzít s pôsobnosťou na Slovensku plus odkazy na stránky, na ktorých sa nachádzajú podstatné informácie vhodné na štúdium, kliknite na Štúdium v SR. Okrem štátnych vysokých škôl, nájdete tu aj odkazy na neštátne vzdelávacie inštitúcie. Ak potrebujete informácie o štúdiu v zahraničí - ako sa na zvolenú školu dostať, ako získať stipendium, ako vyplniť formuláre, prípadne kontakty na organizácie, ktoré sprostredkujú štúdium, kliknite na Štúdium v zahraničí.

Z ďalších rubriek sú zaujímavé Cestovanie, Voľný čas, Ifoservis, www linky.

Samozrejme, na tejto stránke nesmú chýbať rubriky venované práci. Keď budú informačne naplnené, nemalo by byť problémom rýchle získať prehľad o možných brigádach či odborných stážach. Okrem aktuálnych ponúk na Slovensku a zahraničí, nájdete tu zoznam personálnych agentúr, rubriku venovanú pracovnému právu.

Záber z výstavy kníh

O nich pre nás

So zaujímavým podujatím sa na Katedre Vv FHPV PU prihlásili študenti IV. ročníka. Na 8. marec pripravili súbor výtvarných, divadelných, hudobných a spoločenských akcií, pod spoločným názvom „O nás - pre Vás“.

Obsahovo najbohatšia bola výstava výtvarných prác študentov jednotlivých ročníkov, odrážala nielen to, čo sa učia v škole, ale predovšetkým ich vlastné umelecké záujmy. Nápadná bola rôznorodosť výtvarných prác - podobne sa zvykli prezentovať skôr na ŠVOUČ.

Vo videoprojekcii sa predstavili vlastným videofilmom. Reflektovali v ňom na zložitost bytia moderného človeka. Prezradili pri tom nielen vzdelávanie (predmet fotografia) ale aj vlastné herecké ambície (Š. Hrebíček, Ľ. Kepič - II. ročník).

V divadelnej jednoaktovke „Na odchode“ ich kamaráti z Filozofickej fakulty PU aktualizovali pohľad dnešného mladého človeka na večne živú byrokraciu každej - a teda aj našej spoločnosti.

V textilnej dielni „Bez pút“ predviedli študenti svoje nekonvenčné modely šiat. Boli nápadité a výtvarne zaujímavé spracované.

Spoločenským i pedagogickým vyvrcholením bola „Čierna skrinka“ na stretnutí s učiteľmi katedry diskutovali o aktuálnych problémoch výuky. Je sympatické, že v anonympnej ankete čiernej skrinky sa objavili otázky odrážajúce zvýšený záujem o štúdium (záujem o maľbu, počítačovú grafiku a podobne).

Celé podujatie podfarbovala hudba vlastnej produkcie študentov a umocnila tak dojem z tohoto sympatického podujatia. Škoda len, že študenti nepozvali na svoje predstavenie širšiu pedagogickú obec fakulty a univerzity.

Akcia O NÁS PRE VÁS

VÝSTAVA J. BARTKA

V Prešove o kultúru vo všeobecnosti núdzna nie je. Jednou časťou kultúrneho života Prešovčanov sú aj výstavy výtvarníkov. Ako posledná bola v utorok otvorená výstava nášho člena Katedry výtvarnej výchovy FHPV PU Jána Bartka. V jeho osobe sa stretáva výborný umelec a pedagóg, ktorý svoje skúsenosti odovzdával aj študentom Strednej pedagogickej školy v Prešove. Vernisáž sa konala v utorok 28. marca 2000 a zúčastnilo sa na nej pomerne veľké množstvo obdivovateľov umenia Jána Bartka.

**pre
nás pre VÁS**

8. 3. 2000

18,00 hod.

priestory katedry Vv
FHPV PU

Už 3. mája

v sále PKO - Čierny orol

Večer Prešovskej univerzity

Rada pre umeleckú činnosť Prešovskej univerzity si dala za úlohu zviditeľniť univerzitu aj prostredníctvom svojich umeleckých aktivít, ktoré prezentujú umelecké kolektívy.

V novembri 1999 a následne v januári 2000 sa uskutočnili rokovania medzi zástupcami Odboru kultúry Mestského úradu Prešov a Prešovskej univerzity, ktorú zastupoval predseda Rady pre umeleckú činnosť PU doc. PhDr. Vladimír Leško, CSc. Priniesli očakávaný výsledok. Spolupráca sa rozvinula do takej podoby, že v rámci Prešovskej hudobnej jari bude jeden z koncertných dní vyhradený prezentácii umenia Prešovskej univerzity, pod názvom Večer Prešovskej univerzity.

A tak 3. mája 2000 o 19.30 hod. v PKO - Čierny orol v Prešove vystúpia v rámci večera v 90-minútovom programe:

- Ženský spevácky zbor Iuventus Paedagogica
- Spevácky zbor Pravoslávnej bohosloveckej fakulty
- Spevácky zbor sv. Romana Sladkopevca, Gréckokatolíckej bohosl. fakulty
- Komorný orchester Camerata Academica
- Komorné vokálne združenie Piano-vocal
- Akademické divadlo
- Jazzové kvarteto

Organizáciu podujatia má na starosti PKO Prešov, ako garant Prešovskej hudobnej jari.

Rada pre umeleckú činnosť PU spolu s vedúcimi uvedených kolektívov zabezpečí dramaturgiu, scenár a réžiu programu, ktorým sa univerzita v rámci podujatia uvedie a budú za neho zodpovední PaedDr. Anna Derevjániková a prof. PhDr. Karol Horák, CSc.

S veľmi podnetnou iniciatívou prišla vedúca KHv FHPV PU Mgr. Irena Medňanská, CSc. Rozpracovala projekt spolupráce so Slovenským rozhlasom, ktorý celý koncertný večer zosníma a po zostrihoch bude možné najúspešnejšie úseky programu nahráť na zvukový nosič a tento následne aj v budúcnosti použiť pri mnohých príležitostiach, ako prezentáciu časti tvorby a činnosti umeleckých kolektívov Prešovskej univerzity, možno aj ako malý prezent pri spoločenských a obchodných stretnutiach predstaviteľov univerzity s firmami a inštitúciami u nás doma, aj v zahraničí.

Môžeme dúfať, že Večer Prešovskej univerzity v sále PKO-Čierny orol 3. mája bude úspešný a že priláka aj mnohých našich študentov a zamestnancov.

Tešíme sa.

Ing. Ladislav Bačinský, tajomník RUČ PU

Ôsmomarcový večer vyšiel na výbornú

V ZNAMENÍ PROFESIONALITY

16. marca sa v košickom Dome umenia na svojom jubilejnom koncerte predstavilo klavírne duo Ľudmila Kojanová a Pavel Novotný, ktorí za sprievodu Štátnej filharmónie Košice predviedli fantáziu pre dva klavíry a orchester „Karneval zvíiera“ od francúzskeho neskororomantického skladateľa Camille Saint-Saënsa. Obidvaja pôsobia od tohoto školského roka ako interní pedagógovia Katedry hudobnej výchovy FHPV PU.

Ich spoločné umelecké pôsobenie sa začalo ešte v 60. rokoch počas štúdií na Janáčkovej akadémii muzických umení v Brne. V nasledujúcich rokoch, už ako manželka, vyučovali na Konzervatóriu v Košiciach, kde odchovali viacero úspešných klaviristov. Ako klavírne duo výbornej interpretačnej úrovne koncertovali s košickou filharmóniou, pohostinne aj so Slovenskou filharmóniou, Maďarským štátnym orchestrom Győr, Moravskou filharmóniou Olomouc a na nespočetných samostatných recitáloch. Manželský pár Kojanová - Novotný disponuje znamenitou súhrou, interpretačným nadhľadom a suverénnou technikou. Ich spoločným vystúpením nechýba iskra, radosť z muzikovania - čiže to, čo je nevyhnutné pre obojstranný kontakt s poslucháčmi. Aj na spomínanom košickom koncerte publikum ocenilo umelecký výkon oboch sólistov a dlhotrvajúcim potleskom si vynútilo dva prídavky (Grieg: Nórske tance, Dvořák: Slovanské tance).

Sme radi, že týchto uznávaných interpretov a pedagógov s dlhoročnými skúsenosťami môžeme privítať na pôde našej univerzity. V poslednom čase sme tu nemali pedagógov takých interpretačných kvalít. Po úspešnom absolvovaní doktorandského štúdia ich pripravovaná habilitácia vytvára dôležitý predpoklad personálneho zabezpečenia plánovaného odboru diaľkového (a neskôr aj denného) štúdia „hra na hudobnom nástroji“. Tento odbor by mal umožniť vysokoškolskú pedagogicko-umeleckú kvalifikáciu pre maturantov a absolventov konzervatórií, ktorí pôsobia v hudobných odboroch základných umeleckých škôl. V zbierke zákonov č. 41/96 o pedagogickej a odbornej spôsobilosti pedagogických pracovníkov sa predpisuje aj pedagógom ZUŠ vysokoškolské vzdelanie, ktoré zatiaľ pre absolventov konzervatórií v pedagogickom smere na Slovensku úplne absenteje.

Pri vytváraní odboru „hra na hudobnom nástroji“ bude neoceniteľná umeleckopedagogická erudícia nových členov KHv FHPV - klavírneho duo Mgr. art. Ľudmila Kojanová, ArtD - Mgr. art. Pavel Novotný, ArtD. Naším novým kolegom želáme mnoho pedagogických aj umeleckých úspechov v ich ďalšej práci.
Mgr. Peter Ruščín, PhD. a kolegovia KHv FHPV PU

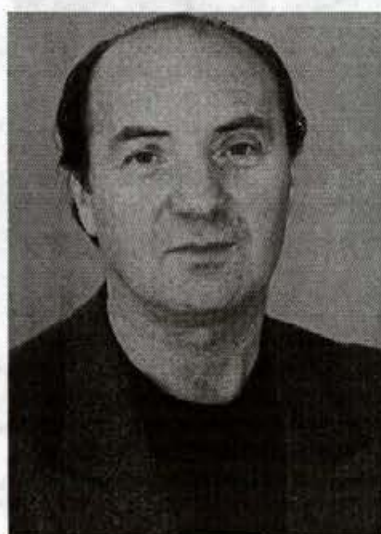

Klavírne duo: Ľ. Kojanová - P. Novotný KHv FHPV PU

Darcov krvi a plazmy na Slovensku v posledných rokoch mierne ubúda. Stúpa však počet tých, čo vzácnu tekutinu odovzdávajú bezplatne.

Kým v roku 1994 u nás darovalo krv 170 916 občanov a v roku 1996 ich bolo najviac - 214 668, o rok neskôr zaevidovali 205 924 a predvlni 197 530 odberov. V uplynulom roku ich bolo už len 175 638, z toho však 169 031 teda 96,2 % bezpríspevkových. Podiel BDK vôbec sústavne rastie - z 87 % v roku 1994 až na súčasný, vyššie uvedený stav. Prvodarcom bolo v lanskom roku 21 888. Na Valentínovej kvapke krvi sa od 1. do 14. februára 1999 zúčastnilo 11 500 darcov, na letnom podujatí Človek človeku ich krv darovalo 18 519 a na Vianočnej kvapke pre život od 14. decembra 1999 do 15. januára 2000 celkovo 10 229. SČK minulý rok ocenil 4514 BDK bronzovou, 2848 striebornou, 1338 zlatou a 120 diamantovou plaketou prof. MUDr. J. Janského. Ku koncu roka 1999 SČK registroval 106 745 držiteľov bronzovej, 48 976 striebornej, 14 202 zlatej a 863 diamantovej plakety.

Štatistika ľudskosti

Ing. Ladislav Bačinský, umelecký vedúci tanca (na obrázku)

TORYSA na lanovke

Vysokoškolský folklórny súbor Torysa v roku 1999 absolvoval v Nemeckom Siegene v septembri Týždeň stretnutí, na ktorom sa zúčastnili folklórne kolektívy z 9-tich štátov Európy. Už na tomto podujatí sa Torysa blýsla svojím programom, správaním aj vystupovaním a dostala niekoľko ponúk na rok 2000.

Nezostalo len pri slovách. Členom folklórneho kolektívu Trachtenvereinigung Art-Goldau zo Švajčiarska Torysa tak učarovala, že pozvanie potvrdili a tak 8. až 14. máj 2000 bude na čas domovom Torysanov v Arth-Goldau.

Vysokoškolský folklórny súbor Torysa absoluje 7 vystúpení. Na jedno z nich sa dopraví lanovkou do nadmorskej výšky 1800 metrov. Členovia súboru budú hosťovať nielen na javiskách, ale budú bývať priamo v rodinách našich švajčiarskych hostiteľov.

Švajčiarsko je krásna krajina a členovia súboru Torysa sa mohli už presvedčiť aj o tom, že sú tam aj veľmi dobrí ľudia. Práve preto je účasť súboru na podujatiach vo Švajčiarsku veľmi očakávaná. Očakávaná je obojstranne. Pôvodne som mal taký úmysel, aby sme našich švajčiarskych priateľov uvítali v júni tohto roku u nás, na Slovensku. Pôjde to až na budúci rok, pretože majú pozvanie do Dánska.

Už teraz sa Torysania zodpovedne pripravujú na svoj, v poradí už tretí, zahraničný zájazd za sebou od roku 1998. Nemalo by nás nič mimoriadne prekvapiť. Som presvedčený, že do tej doby si študenti splnia všetky svoje povinnosti v štúdiu a budú môcť zájazd, ktorý považujeme za významnú reprezentáciu Prešovskej univerzity a všetkých jej fakúlt, katedier a pracovísk, úspešne absolvovať.

Nie však len za hranicami, aj doma má Torysa reprezentačné ciele. V marci bude účasťou regionálnej súťaže hudobného folklóru Prešovského okresu, v júni sa bude uchádzať o najvyššie hodnotenie na Celoslovenskej súťaži programových blokov folklórnych súborov, oslávi svoje 30. výročie a v júli sa spolu s ostatnými vysokoškolskými folklórnymi súborami z celého Slovenska, a mnohými zahraničnými akademickými súborami, stretneme na Medzinárodnej súťaži - prehliadke akademických folklórnych súborov - Akademická Nitra 2000.

Stretnutie s vydavateľom

Literárna sekcia Katedry Slovenského jazyka a literatúry FF PU uskutočnila stretnutie s vydavateľom Kolomanom Kertészom Bagalom (L.C.A.), spisovateľmi Petrom Pišťánkom a Dušanom Taragelom. Stretnutie sa uskutočnilo 9. marca 2000 v budove VŠA.

so sochárom mgr. art. Ľubomírom Purdešom, odborným asistentom na KVv FHPV PU

– Ako sochár ste v Prešove pomerne známym autorom. Nedávno sa objavila správa, že ste vyhrali súťaž na výzdobu mesta. Môžete nám o tom povedať viac?

Samozrejme. Išlo o súťaž vypísanú Metským úradom v Prešove na výtvarné doriešenie zrekonštruovanej pešej zóny a to v troch lokalitách - výtvarné dielo pred šarišskou galériou, pred vlastivedným múzeom a pred obchodným domom TESCO. Mne sa podarilo vyhrať s návrhom pred posledne spomínaným OD TESCO.

– Mohli by ste nám ho bližšie opísať?

Je to pícia fontána, ktorá by mala spríjemniť oddychový priestor pred obchodným domom. Tvarovo pripomína akúsi amorfnú nádobu v tvare listu vľajúcom vo vetre. Dominantnou časťou formy je špirála, ktorá sa odvíja okolo nosnej časti fontány, v ktorej bude prúdiť voda. Tvarovo a ideovo naväzuje na piciu fontánu, ktorú som robil taktiež na pešiu zónu pred dvomi rokmi a ktorá je už osadená pred hotelom Senátor v Prešove. V tejto som musel zladať stránku estetickú so strán-

kou funkčnou, o to to bolo náročnejšie. Táto bronzová plastika – fontána, z ktorej sa budú môcť ľudia aj napiť, vychádza z môjho výskumu z mojej voľnej tvorby a bola prijatá komisiou bez obmedzenia a pripomienok. Myslím, že sa na ňu veľmi teším.

– Kedy ju uvidíme v reáli pred OD TESCO?

Malo by to byť už v tomto roku.

– Kde všade ste už vystavovali?

Každý rok sa tých výstav nazbiera toľko, že ich musím už korigovať, aby som sa mohol venovať aj mojim študentom. Ide predovšet-

Ak by sme išli ďalej, mimo nášho mesta, mojou najrozsiahlejšou prácou bola, a v podstate ešte je, sochárska výzdoba nového kostola vo Vranove nad Topľou, kde som robil ústrednú sochu patróna kostola, sv. Františka z Assisi, a pravú a ľavú časť čelnej steny, kde sa nachádza socha „Bohoričky“ a socha „Ukrižovaného“, ostáva mi ešte dokončiť krížovú cestu.

Okrem týchto prác môžete moje sochy, vytvorené v rámci sochárskych sympózií, vidieť doma na Slovensku, ale aj v zahraničí v Belgicku, Chorvátsku a Nemecku.

– Na čom momentálne pracujete?

Okrem spomínanej práce na fontáne pred

Záver z výstavy „Trojedinosť“

kým o kolektívne výstavy doma a v zahraničí priemerne 2–4 ročne, niekedy aj viac, plus nejaké sympóziium v kameni, alebo v dreve, preto ich nebudem všetky vymenovávať, spomeniem len jednu. Minulý rok v lete som mal samostatnú výstavu v Bratislave v kaplnke sv. Jána evanjelistu pri Františkánskom kostole, ktorej predpremiéra bola v Košiciach. Považujem ju za najdôležitejšiu výstavu, o ktorej som dlho sníval, premýšľal a najmenej tri roky pracoval. Výstava niesla názov „Trojedinosť“.

– Kde všade sa môžeme stretnúť s Vašimi realizovanými dielami.

Začnem teda doma. Ako som už spomínal na pešej zóne mám piciu fontánu. V Záhrade umenia je travertínová socha „Neogén“, ktorú som realizoval v rámci medzinárodného sympózia vo Finticiach, v grécko-katolíckom kostole sv. Jána Krstiteľa je pamätná tabuľa, ktorú som realizoval pri príležitosti návštevy Svätého Otca Jána Pavla II. v Prešove.

TESCO-m som prijal ponuku na samostatnú výstavu od galérie PMB v Liptovskom Mikuláši, ktorá by mala byť v roku 2001. Takže rūbom do kameňa, režem topoľové kmene, modelujem nové veci, dúfam, že sa mi to podarí.

Za rozhovor poďakoval A. Bañas

Návrh na pitnú fontánu pred obchodným domom TESCO

Výstava „Milénium“

Zo stálych študentských výstav na KVv FHPV PU momentálne prebieha výstava IV. ročníka „MILÉNIUM“ pod vedením odborného asistenta **Mgr. Jaroslava Onda**. Výstava III. ročníka s názvom „A.BECEDNÍK“ pod vedením odborného asistenta **Petra Kocáka, akad. mal.**, a drevené sochy IV. ročníka pod vedením odborného asistenta **Mgr. art. Ľubomíra Purdeša**.

Na univerzite máme medzinárodnú rozhodkyňu

V poslednom období si všetci čoraz viac uvedomujeme, že je ťažké obstať v medzinárodnej konkurencii v akejkoľvek ľudskej činnosti. Podobná situácia je aj v športovom „Ringu“. Je preto potešujúce, že naša kolegyňa PhDr. Kvetta PEREČINSKA, CSc., od roku 1991 pôsobí ako medzinárodná rozhodkyňa v športovej gymnastike na rôznych vrcholných medzinárodných podujatiach, ako sú svetové univerziády, majstrovstvá sveta, či olympijské hry v Španielsku v roku 1992. So získaným certifikátom interkontinentálnej rozhodkyne má podporu aj medzinárodného kongresu svetovej gymnastickej federácie (FIE), ako expertka v tomto populárnom športe.

Športová gymnastika má na Slovensku dlhoročné tradície. Jej slávu šířili Mária Krajčírová, Eva Marečková či naša absolventka Katka Šarišská, ktorá v súčasnosti pôsobí ako trénerka v Holandsku.

Samozrejme popularita športovej gymnastiky je na celom svete oveľa väčšia ako na Slovensku. Rozvíja sa nielen v jej tradičných „Baštách“ (Japonsku, Číne, Rusku, USA, Rumunsku atď.), ale aj v krajinách južnej Ameriky, Austrálie, či Indie alebo v Spojených Arábskych emirátoch. PhDr. Kvetta PEREČINSKA, CSc., nechýbala ani na posledných 34. Majstrovstvách sveta v športovej gymnastike mužov a žien v čínskom Tian-Jine, ktorý sa uskutočnil v októbri 1999, kde rozhodovala na prostných, aj v ženských súťažiach.

ustál, je to dané pravidlami Medzinárodnej gymnastickej federácie. Do rovnomerného pomeru sa dala akrobácia, náročnejšie prvky s prvkami ženskosti tak, ako to vidíme v modernej gymnastike. Dnes sa už presadzujú aj gymnastky, ktoré sú štíhle a relatívne vysoké“.

Pri TJ Slávia Prešovská univerzita Prešov pôsobí Klub športovej gymnastiky a športového aerobiku. Preto sme sa na záver dr. Perečinskej opýtali, ako sa Klubu športovej gymnastiky a športového aerobiku dарило v minulom roku a s akými plánmi vstupuje do roku 2000?

v športovej gymnastike

„Pre náš Klub bol minulý rok úspešný. Naše dievčatá sa predstavili na súťažiach v športovej gymnastike aj v športovom aerobiku. Mladé dievčatá sa viac venujú športovej gymnastike - viac ich aj baví. V družstve športového aerobiku nie sú len naše gymnastky, ale prichádzajú aj dievčatá z iných estetických športov - moderné gymnastky, tanečnice. Chodí k nám aj bývalá reprezentantka v športovej gymnastike Daniela Valčíková z Košíc. Horšie je to s finančnou situáciou, nemáme sponzora, všetko platia rodičia. Alexandra Balogová skončila v celkovom hodnotení športových aerobičiek v juniorskej kategórii štvrtá, v druhej polovici súťaží sa darilo Zuzane Korkobovej, v žiackej kategórii bola úspešná Tamara Ferencová. Vo februári sa uskutočnili Medzinárodné majstrovstvá Slovenska v športovom aerobiku. Nasledovať budú 2 kolá Slovenského pohára. Prvé kolo by mal usporiadať náš klub v apríli. Štart na súťažiach v zahraničí sa bude odvíjať od výsledkov na slovenskom šampionáte a od finančných možností. V športovej gymnastike budeme štartovať v žiackych kategóriách a prvýkrát sa naše žiačky a juniorky predstavujú aj na súťaži fitness.“

Po úspešných výsledkoch v II. basketbalovej lige žien prešovské vysokoškolačky budú mať právo zúčastniť sa záverečných bojov o postup do prvej basketbalovej ligy žien. Hrať sa bude turnajovým spôsobom v dňoch 14. až 16. apríla v Banskej Bystrici za účasti družstiev UNB Banská Bystrica, ROTO Banská Bystrica, MBK Poprad a PU Prešov. Naše dievčatá pod vedením trénerov M. Vojčeka a V. Bebečákov, majú mať tak šancu prebojovať sa do najvyššej súťaže v športe, ktorý má u nás najvyššiu európsku a svetovú úroveň.

Basketbalistky PU o postup do I. ligy

Malý realizačný team BK-PU v týchto dňoch robí všetko pre to, aby naše basketbalistky boli dobre pripravené na rozhodujúce boje. Podriaďujú sa tomu tréningy aj prípravné zápasy. Prípadné víťazstvá či prehry sa však budú brať z pohľadu rýdzo amatérského športu.

Doc. dr. M. Vojčák, CSc., riaditeľ BK-PU

40. ročník Večerného behu

Mestský úrad Prešov, TJ Slávia Prešovská univerzita, ABC Centrum voľného času a Okresný Bežecký spolok Prešov, usporiadajú 40. ročník Večerného behu Prešovom pod záštitou Ing. Juraja Kopčáka, primátora mesta Prešov. Večerný beh sa uskutoční 5. mája 2000 o 17.30 hod. na Hlavnej ulici v Prešove s týmto programom:

- 17.30 hod. vystúpenie súborov v PKO
- 18.00 hod. slávnostné otvorenie
- 18.10 hod. rodičia a deti
- 18.20 hod. žiacke kategórie
- 19.25 hod. mládežnícke kategórie
- 19.40 hod. preteky na kolieskových korčuľoch
- 19.50 hod. kategórie dospelých

Organizátori tohto podujatia Vás srdečne pozývajú na Večerný beh Prešovom.

6. ročník Akademických majstrovstiev Slovenska v cestnom behu

Katedra telesnej výchovy FHPV Prešovskej univerzity, Atletický oddiel TJ Slávia Prešov uskutočňujú 6. ročník Akademických majstrovstiev Slovenskej republiky v cestnom behu, ktoré sa uskutočnia 5. mája 2000 pred PKO v Prešove. Začiatok Majstrovstiev je o 19.50 hod. v kategórii vysokoškolačok a 20.10 hod. v kategórii vysokoškolačkov.

1999年天津世界体操锦标赛
THE 1999 TIANJIN ARTISTIC GYMNASICS WORLD CHAMPIONSHIPS

1999 TIANJIN

This Certificate is Presented to PERECINSKA KVETA in recognition and appreciation for your contribution to the success of the 1999 Artistic Gymnastics World Championships Tianjin, China October 8-16

Osvedčenie pre Kvetu Perečinsku

Na otázku „čím ju upútala exotická Čína“ odpovedala, že „Čína je naozaj exotickou krajinou, pre nás v súčasnosti ešte viac ako pred 10 rokmi. Ale, ako som pozorovala, je to vlastne krajina, ktorá ide asi tou treťou cestou. Videla som tam obrovské množstvo drobných podnikateľov, ktorí si trebárs len sadnú, rozložia si svoje veci, ktoré ponúkajú a predávajú. Všetci sme sa zhodli na tom, že ako obchodníci sú neprekonateľní. Také množstvo tovarov a ľudí, ako je v Číne na jednom kilometri štvorcovom, snáď nenájdete nikde na Svete.“

Ale vráťme sa ku gymnastike. Rozmach športovej gymnastiky je naozaj nebyvalý. Je vhodná pre dievčatá. Podľa dr. Perečinskej „Trend akrobacie

ZVÍTĀZILI ODBORÁRI PF

Deň učiteľov si pripomenuli odborári FHPV a PF PU volejbalovým zápasom. v ktorom pred početnou diváckou kulisou, po bojovnom výkone zvíťazili odborári Pedagogickej fakulty PU 3:2 (23:25, 25:18, 25:23 a 17:15).

Vitázné družstvo PF v zostave: Varga, Onderčová, Sinčák, Petrasová, Petras, Nitrai, Kopčák a Hucec.

FHPV PU: Malcovský, Klaček, Paučír, Kancír, Leitman, Ružbacký, Bajtoš, Kudla a Bebečáková.

Zápas, ktorý zorganizovala odborová organizácia Pedagogickej fakulty v spolupráci a odb. org. FHPV PU ukázal, že na PU sú odborári, ktorým pohybová aktivita nie je cudzia. Treba len podchytiť záujem odborárov tak, aby sa šport stal v ich životnom štýle prostriedkom regenerácie a relaxácie, čo potvrdili rozhovory účastníkov pri spoločnom posedení po zápase. Ukázala sa potreba organizovať toto podujatie aj v budúcnosti a rozšíriť počet účastníkov.

PaedDr. Hugec Juraj

Vydáva: Rektorát PU Prešov. Kontakt na redakciu: tel.: (091) 773 32 31-4, kl. 306, Ulica 17. novembra č. 1, 081 16 Prešov

Predseda redakčnej rady a vedúci redaktor: doc. PhDr. Michal Rusinko, CSc. Členovia redakčnej rady: doc. JUDr. Ján Roháč, CSc., doc. PhDr. Rudolf Horváth, CSc., doc. PhDr. Ladislav Šimon, CSc., Andrej Bañas, výtvarník Mgr. František Dancák, PhDr. Anton TAKÁČ, Mgr. Lubomír Krajňák — fotograf.

Univerzitný časopis vychádza ako dvojmesačník, päťkrát ročne pre vlastnú potrebu.

Za grafickú a jazykovú úpravu zodpovedá Miroslav Mudrák. Tlač: GRAFOTLAČ Prešov

(Nepredajné)

Priemerná mzda z rozpočtových prostriedkov je na paragrafe vysoká škola

celkom	12 155 Sk	oproti roku 1998 +471 Sk
z toho: u ped. prac.	13 102 Sk	oproti roku 1998 +707 Sk
ostatní zamestnanci	7 698 Sk	
zahraniční lektori	10 023 Sk	
vedeckí pracovníci	8 623 Sk	
interní doktorandi	6 523 Sk	

V tejto súvislosti je potrebné konštatovať, že v súčasnosti pokračujeme plán práce o 12 zamestnancov. Okrem interných zamestnancov a zamestnancov na vedľajší pracovný pomer na fakulte pôsobili aj externí pracovníci.

Fakulta poskytuje príspevok na stravu zamestnancov z rozpočtu fakulty vo výške 22 Sk na jedno jedlo, t.j. 454 tis. korún za rok a 3 Sk zo sociálneho fondu, t.j. 60 tis. Sk.

Fakulta disponovala s rozpočtovými prostriedkami

v celkovej výške

v tomto členení:

mzdové prostriedky predstavovali

z toho: — na tarifné platy	28 130 tis. Sk
— na osobné príplatky	23 576 tis. Sk
— mimoriadne odmeny	4 145 tis. Sk t.j. 17,8 %
(jubilejné odmeny, odmeny pri odchode do dôchodku a odmeny za mimoriadne úlohy)	409 tis. Sk

odvody do poisťovní (38 %)

(3 % -né viazanie MŠ započítalo, že pre rok 2000 na tejto položke máme deficit 653 tis. Sk — viazanie bolo 935 tis. Sk, čiže 282 tis. sa fakulte podarilo ušetriť).

bežné výdavky

z toho: príspevok na stravu, tvorba sociálneho fondu, zákonné poistenie, nájom, energia, oprava a údržba, odvody za nepochybné ZPS, cestovné, pohonné hmoty, poštovné, telefón a kanc. materiál.

účelovo určené prostriedky

MŠ SR

(použitie na sociálne, rodičovské, mimoriadne štipendiá a štipendiá doktorandom a na odmeny cvičným učiteľom)

kapitálové výdavky

grantové prostriedky

z toho:

— kapitálové výdavky (6 počítačov, 1 tlačiareň, 1 napáľovačka)

— bežné výdavky

mimorozpočtové prostriedky

publikačná činnosť — Zborník 40. výročie FF, monografie

darovacie prostriedky

— kapitálové výdavky (jeden počítač)

projekt TEMPUS

— kapitálové výdavky (KAA - výpočtová technika)

— kapitálové výdavky

— kapitálové výdavky (KAA - výpočtová technika)

Aj keď študentské domovy nie sú bezprostredne riadené fakultami, vo vzťahu k FF PU uvádzame, že v uplynulom roku z 1 046 žiadateľov bolo ubytovaných 826, t.j. 78,9 %, čo je pravdepodobne jeden z najvyšších ukazovateľov v rámci vysokých škôl SR.

Vážené kolegyne a kolegovia,

v uplynulom roku 1999 sa fakulta nedokázala vyrovnat so všetkými problémami, ktoré vznikli čiastočne vinou externých, no sčasti aj vnútorných okolností. Je dobré, že evidujeme fakticky nulovú, resp. 1% fluktuáciu, že sme — vzhľadom na dané možnosti — optimalizovali priestorovú dislokáciu pracovníkov, je dobré, že akademická časť veľkej časti učiteľov a pracovníkov fakulty ešte stále dokáže nahradiť nežičlivosť vonkajších pomerov. Nie je dobré, že táto nežičlivosť pomerov nevykazuje nijaké známky ústupu. Z tohto miesta a pri tejto príležitosti by som chcel poďakovať AS FF PU za konštruktívnu spoluprácu, všetkým pracovníkom fakulty za ich podiel na výsledkoch, ktoré fakulta dosiahla. Aj keď nepochybne mohli byť iné, tie vlnajúšie umožňujú hovoriť o roku 1999 ako o roku, ktorý — z hľadiska výsledkov — nebol horší ako ktorýkoľvek predchádzajúci.

SPRÁVY

PREDNESENÉ NA ZASADNUTÍ AKADEMICKÉJ OBCE FILOZOFICKEJ FAKULTY PU

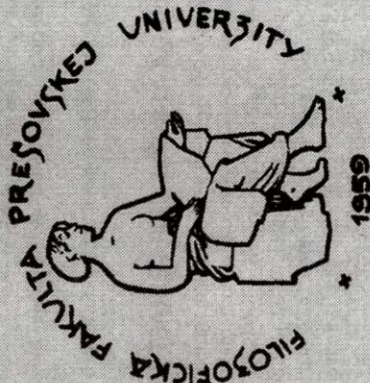
PREDSEDOM AKADEMICKÉHO SENÁTU FF

doc. dr. Rudolfom Dupkalom, CSc.

A DEKANOM FF

prof. PhDr. Františkom MIHINOM, CSc.

dňa 22. 2. 2000

SPRÁVA

o činnosti AS Filozofickej fakulty PU v období od 1. 12. 1998 doteraz, ktorý predniesol jej predseda doc. PhDr. Rudolf DUPKALA, CSc.

Vážená akademická obec Filozofickej fakulty PU!

Posledné zhromaždenie akademickej obce FF PU sa uskutočnilo 1. decembra 1998. Odtvtedy AS FF realizoval 6 riadnych a 3 mimoriadne zasadnutia v rámci ktorých prijal celkom 26 uznesení.

AS FF sa riadil schváleným plánom činnosti, ktorý konkretizoval jeho úlohy vyplývajúce zo Štatútu FF (štvrtá časť, čl. 8) a reflektoval dianie na FF vo všetkých ťažiskových oblastiach jej života. Najviac priatych uznesení sa za toto obdobie činnosti senátu vzťahuje na oblasť skumnej činnosti, čo je pochopiteľné, lebo „hlavnou úlohou fakulty“ - ako sa to konštatuje aj v Štatúte FF PU - „je poskytovať na základe tvorivého vedeckého bádania vysokoskolské magisterské, bakalárske a doktorandské vzdelanie“. V tejto súvislosti AS:

1. prerokoval a schválil návrhy na doplnenie Štatútu FF o nové odbory bakalárskeho, magisterského a doktorandského štúdia,
2. vyslovil súhlas s navrhovanými zmenami v jednotlivých učebných plánovaných študijných odboroch na šk. rok 1999/2000,
3. schválil návrh na integráciu Katedry ruského jazyka a literatúry FF a Katedry ruského jazyka a literatúry FHPV, pričom schválil aj zmenu názvu pôvodnej Katedry ruského jazyka a literatúry FF PU na Katedru rusistiky a translatológie FF PU, ktorá bola ustanovená k 1. 9. 1999,
4. schválil návrh dekana na vytvorenie oddelenia masmediálnej komunikácie a oddelenia literárnej vedy na Katedre slovenského jazyka a literatúry,
5. schválil model overovania potrebnej spôsobilosti uchádzačov o štúdium na FF v šk. roku 1999/2000,
6. schválil komplex návrhov zmien v Študijnom a skúšobnom poriadku.

V CENTRE POZORNOSTI BOLA AJ EKONOMICKÁ OBLASŤ ŽIVOTA FAKULTY

V centre pozornosti AS bola v bilančovanom období aj ekonomická oblasť života fakulty. AS - v súlade so svojimi kompetenciami - prerokoval a zbral na vedomie rozbor hospodárskej činnosti FF za rok 1998, schválil návrh dekana na rozpis záväzných limitov a ukazovateľov štátneho rozpočtu FF na rok 1999, vyslovil súhlas s návrhom vedenia FF udeliť jednorázové štipendia študentom FF, ktorí v predchádzajúcom školskom roku dosiahli priemer 1,00 atď.

Tri mimoriadne zasadnutia AS (29. 3., 15. 11. a 29. 11.) boli venované otázkam financovania vysokých škôl na Slovensku s konkrétnym zreteľom na situáciu FF PU v Prešove. V tejto súvislosti AS FF podporil „Výzvu“ RVŠ SR adresovanú vláde SR a požadujúcu, aby vláda plnila svoje programové vyhlásenie v časti, v ktorej školstvo zaraďuje medzi svoje priority, čo však predpokladá, že školstvo bude zabezpečené takým podielom z HDP, ktorý bude porovnateľný s krajinami EÚ.

AS FF prijal tiež stanovisko k záverom III. zjazdu OZ PS a V na Slovensku. Jednomyselné vyjadril podporu „Vyhláseniu III. zjazdu OZ PS a V“, ktoré - okrem iného - požaduje „udržanie výšky reálnej mzdy v roku 1999 najmenej na úrovni roku 1998, vypracovanie harmonogramu rastu miezd v zmysle programového vyhlásenia vlády, upevnenie postavenia zamestnancov vysokých škôl urýchleným prijatím zákona o verejnej a štátnej službe a navýšením rozpočtu v kapitole školstvo tak, aby bola zohľadnená miera inflácie a garantovaný plynulý chod vysokých škôl“. AS FF podporil rozhodnutie III. zjazdu OZ PS a V uskutočniť 17. novembra 1999 výstražný štrajk formou prerušenia práce počas prvej vyučovacej hodiny.

t.j. spôsobom, ktorý dopredu invalidizuje niektoré rozhodnutia orgánov fakulty, čiastočne preto, že niektoré študijné odbory jednoducho naozaj nemáme pokryté potrebnou kvalifikačnou štruktúrou katedier, ktoré ich gestujú. V roku 1999 sme získali akreditáciu pre Mgr. štúdium politológie. Ak si uvedomíme, že v októbri roku 2000 bude fakulta spolu s FF KU plošne akreditovaná, bude potrebné uskutočniť organizačné a personálne opatrenia, ktoré fakulte umožnia vyhnúť sa negatívnemu odporúčaniu AK. V súčasnosti očakávame výsledok akreditácie manažmentov, prvé rokovanie subkomisie bolo pre nás nepriaznivé. Nateraz nie sú akreditované študijné odbory etika, manažmenty, poľský jazyk v kombinácii, sociálna práca, španielsky jazyk, masmediálna komunikácia. V súvislosti s riešením tohto problému očakávame zmenu prístupu niektorých vedúcich katedier v zmysle perspektívneho uvažovania o budúcnosti katedier, určité zmeny sú potrebné aj vo vertikálnom definovaní študijných odborov, ako aj vo funkčnej redistribúcii možných gestorov, t.j. profesorov. Sme však presvedčení, že faktická diskvalifikácia a invalidizácia kategórie docentov nie je zdôvodniteľná a AK tu postupuje nesprávne.

Dámy a páni,

FF je najstaršou a súčasne - ak máme na mysli počet študentov - aj najväčšou fakultou PU. Potešiteľné je, že záujem o štúdium na fakulte neklesá, naopak, prijímame len 10-14 % uchádzačov, pričom záujem o študijné odbory je nerovnomerný. Už tradične najžiadanejšie sú študijné odbory anglistika, psychológia, personálny manažment, sociálna práca, germanistika, história, slovenský jazyk, manažment turizmu a hotelierstva, nedostatočný záujem nevidujeme ani pri jednom študijnom odbore. Fakulta ponúka viac ako 70 rôzne kombinovaných možností denného štúdia a SPZ, čo je pomerne organizačne náročné, počet odborov v SPZ je 14 (oproti 9 v roku 1997). Trvalý rast vykazuje fakulta aj v počtoch študentov:

	1997	1998	1999
DŠ	1478	1687	1812
SPZ	541	649	730
DPŠ	37	11	2
MOS	51	50	52
DŠ + SPZ	2019	2336	2542

V posledných troch rokoch fakulta zaznamenala viac ako 25% nárast počtu študentov v dennom štúdiu a v SPZ. Tento trend bude pokračovať aj v najbližších troch rokoch, pretože počet absolventov v príslušnom roku je vždy nižší ako počet novoprijímaných študentov a bude si vyžadovať efektívnejšie organizačné opatrenia, okrem iného aj v tvorbe rozvrhu. V tomto semestri sme prikrčili k počítačovému spracovaniu rozvrhu a dúfame, že v prospech nielen jeho tvorby, ale aj jeho kvality. Významné zmeny boli urobené v „Skúškovom a študijnom poriadku“ a v „Zásadách o konaní štátnych skúšok“. Zosúladiť sa kreditný systém na ITHM so študijným poriadkom fakulty, a nielen že sa vrátila možnosť výberu učiteľského alebo neučiteľského smeru štúdia po II. ročníku, ale sa aj rozšírila na ďalšie odbory (politológia a sociálna práca). Zaviedlo sa štúdium prekladateľstva na všetkých katedrách cudzích jazykov.

Vážené kolegyně, vážení kolegovia,

vedenie fakulty sa pri svojom nástupe zaviazalo, že bude usilovať o technickú modernizáciu fakulty, o optimalizáciu riadiacich činností, o vytváranie dobrých pracovných podmienok.

Čo všetko sa v týchto súvislostiach urobilo v roku 1999?:

- katedra psychológie sa presťahovala z Košíc do Prešova,
- uskutočnilo sa univerzálne preradenie pedagogických pracovníkov do vyšších tarifných tried, okrem asistentov a odb. asistentov bez vedeckej hodnosti,
- došlo k prerozdeleniu kancelárskych priestorov vo VŠA,
- boli prerozdelené učebné priestory a každej katedre bola pridelená minimálne 1 učebňa,
- bola technicky vybavená (4 počítače a 1 tlačiareň) miestnosť pre študentov na prácu s internetom,
- na nákup počítačov a rozmnžovacej techniky fakulta vynaložila 1 055 tis. Sk (t.j. 6 počítačov, technické vybavenie LV, 5 kopírovacích prístrojov a 9 laserových tlačiarň,
- uskutočnila sa rekonštrukcia zasadacej siene FF, ktorá bola z 2/3 finančne pokrytá sponzormi,
- bolo zakúpené zariadenie do gastroučebne - ITHM a stoličky do seminárnej miestnosti KRaKF,
- na zlepšenie pracovných podmienok fakulta vynaložila 649 tis. Sk na nákup nábytku (KRaKF), kobercov (výmena starých), na hygienickú maľbu a na nákup menoviek,
- na doplnenie NT serveru bolo vynaložených 79 tis. Sk, čo znamená, že každá katedra je napojená na server.

Na obrázku doc. Rudolf Dupkala pri prednese správy

Na FF PU pôsobí celkom 154,4 pedagogických pracovníkov, z toho 12 profesorov (priemerný vek 61,5, v porovnaní s predchádzajúcim rokom nárast o 2 profesorov, vekový priemer sa znížil o 0,5 rokov), 44,5 docentov v priemernom veku 52,5 rokov (rovnako ako vlni, vekový priemer sa znížil o 0,5 rokov), 39 OA (nárast o 9), nositeľov vedeckých hodností v priemernom veku 46,5 roka, 53 OA bez vedeckej hodnosti, 6 asistenti v priemernom veku 25 rokov, 13 interných doktorandov (KSJaL 6, KF 5, Kslov. D - 2). Za posledný rok boli za profesora vymenovaní PhDr. Karol Horák, CSC. - KEaVU, PhDr. Viera Žemberová, CSC. - KSJaL, za docentov boli vymenovaní PhDr. Ján Mojdis, CSC., PhDr. Ľubomír Belas, CSC., PhDr. Viera Bilasová, CSC., PhDr. J. Džuka, CSC., PhDr. S. Vendel, CSC. a JUDr. Ladislav Orosz, CSC. Vedeckú hodnotu CSC., resp. PhD. získali PhDr. Ľubov Štekaurová, PhDr. E. Urbancová, Mgr. E. Brodňanská, Mgr. Jana Balegová, Mgr. S. Tomaščíková, PhDr. Kominarcová a PhDr. M. Ferenciš.

Na katedrách fakulty sme v roku 1999 riešili 16 VV projektov (oproti 18 v roku predchádzajúcim) plus 4 projekty spolu so SAV, a to v štátnej grantovej agentúre VEGA, 1 projekt prostredníctvom agentúry KEGA (1). Pre rok 2000 bolo prijatých 9 projektov, ziaľ, 1 projekt prijatý nebol (z katedry psychológie), vlni nebolo prijaté riešenie 1 projektu (na KEaVU), jeden projekt (prof. Mikluš) bol zrušený. Ukazuje sa, že — vo vzťahu k fakulte a katedrám — návrhy na nové projekty by mali prejsť katedrou oponentúrou s cieľom zvýšiť šancu na ich akceptáciu všetkými grantovými agentúrami. Viacerí pracovníci fakulty sa podieľajú na riešení, resp. spolupracujú na 5 medzinárodných projektoch TEMPUS (Hrehovčík, Staškova, Poliaková), v ďalších 5 participujú ako inštitucionálni koordinátori (prof. Mesároš, dr. Staškova, dr. Brendzová a dr. Stefko, 1 projekt, orientovaný na vzdelávanie a európsku integráciu štátnej správy (dr. Poliaková) sa realizuje v spolupráci s MsÚ v Prešove.

Na fakulte máme v súčasnosti 10 školicích doktorandských prác (dejniny filozofie, VšeobD, SlovD, Všeob. jazykoveda, slov. jazyk, slavistika — slovenské jazyky, jazykoveda konkrétnych jazykových skupín — anglistika, literárna veda, teória a dejiny slov. literatúry, slavistika — slovenské literatúry), pričom fakulta je celoslovenským gestorským pracoviskom v odbore slovenské dejiny a všeobecná jazykoveda. Garantmi doktorandského štúdia sú: prof. Furdík, prof. Mihina, prof. Mikluš, prof. Rakús, prof. Sabol, prof. Svoboda, prof. Štec, prof. Uličný. Vo funkcii potenciálneho školiťela pôsobí viac ako 35 docentov fakulty. Habilitačné konanie, resp. konanie na vymenovanie profesorov môže fakulta uskutočňovať v 10 odboroch - S (prof. Sabol, prof. Furdík) slovenská literatúra (prof. Petrus, prof. Horák, prof. Žemberová), slavistika - slovenské jazyky: Uj, Rj (prof. Štec, prof. Mikluš), slov. dejiny (prof. Uličný), všeobecná jazykoveda (prof. Sabol), všeobecné dejiny (prof. Danílik), literárna veda (prof. Rakús) a dejiny filozofie (prof. Mihina). V najbližšom období fakulta požiadala o právo školiaceho pracoviska, resp. právo konať habilitačné a vymenúvacie konanie v umenovebných odboroch pod gestorstvom prof. Horáka.

V priebehu uplynulého roka sa na fakulte uskutočnilo 10 vedeckých konferencií, na ktorých sa podieľalo 8 katedier (KSJaL - 3, ITHM - 1, VVDaSP - 1, KVD - 1, KSDaA - 1, KF - 1, KDaA - 1 a KM - 1). Pracovníci fakulty vydali v domáciach vydavateľstvách 16 monografií, 5 odborných knižných publikácií, kapitoly v domácich monografiách 7, v zahraničí 1, 8 vysokoškolských učebníc, 7 vysokoškolských učebných textov, 7 vedeckých prác v zahraničných karentovaných časopisoch, v domácich karent. čas. 27, v zahr. nekarent. 3, v domácich nekarent. 22, sumárne bolo publikovaných 250 vedeckých a odb. štúdií, 51 medzin. abstrakt, 6 domácich abstrakt, práce našich učiteľov boli citované 80-krát v zahraničí a 278-krát v domácich časopisoch. Na cenu rektora budeme navrhovať publikáciu *Morfematický slovník slovenčiny* (Sokolová, Moško, F. Šimon a Ing. Benko), na cenu dekana po jednej publikácii z KSJaL, KF a KRaT). Na domácich ved. konf. a um. súťažiach sa zúčastnilo 154 učiteľov, v zahraničí 106. Je dobré, že ÚK PU publikuje štandardizovaný zoznam vedeckých publikácií, o ktorých katedry podávajú príslušné informácie. Ešte stále pretrvávajú problémy s úplnosťou evidencie publikačnej činnosti, aj keď technické podmienky sú vytvorené. Aj napriek pretrvávajúcemu nedostatku finančných prostriedkov z rozpočtových zdrojov, trend účasti pracovníkov fakulty na domácich a zahraničných konferenciách neklesá — v uplynulom roku sa ich zúčastnilo celkovo 157 učiteľov, prijali sme 47 zahraničných, vyslali sme 91 študentov a prijali 39. Je to možné nielen vďaka čiastočnému použitiu prostriedkov z PC, ale aj vďaka grantovým zdrojom — v roku 1998 fakulta disponovala sumou 1 285 000 Sk, v roku 1999 671 000 Sk. Usilujeme sa, aby všetky rukopisy, ktoré obdrží edičná komisia, boli publikované, a to v primeranom čase. Upradnostňujeme tie, ktoré sa bezprostredne viažu na kvalifikačný rast. Nateraz evidujeme 6 nevydaných rukopisov. Aj v tejto súvislosti je však potrebné konštatovať, že finančných prostriedkov nebude nikdy dosť, že je nutné požadovať istý druh *spolúčasti* autorov formou sponzorskej podpory.

Vážené kolegyne a kolegovia,

v poslednom období je častou diskusnou témou — a to nielen na našej fakulte — akreditácia študijných odborov a fakúlt či vysokých škôl ako celku. Je to naozaj problém, ktorý má však širšie súvislosti. Treba otvorene povedať, že situácia na fakulte nie je priaznivá. Čiastočne preto, že AK Vlády SR uplatňuje kritériá často *ad hoc*,

Na mimoriadnom zasadnutí AS FF dňa 29. 11. 1999 AS - v súlade s uznesením RVŠ SR zo dňa 11. 11. 1999 - súhlasil s návrhom vedenia FF, aby bol zimný semester šk. roka 1999/2000 skrátený o jeden týždeň a to na znak nespokojnosti s úrovňou dlhodobého financovania vysokých škôl, ako aj s návrhom vlády znížiť počet nepedagogických pracovníkov o 10 %. S týmto rozhodnutím AS a vedenie FF vyjadrila svoj jednomyselný súhlas aj študentská časť akademickej obce FF, ktorá sa za týmto účelom zišla na mimoriadnom zhromaždení 30. 11. 1999. (Zástupcom študentskej časti AS FF, za perfektnú organizáciu mimoriadneho zhromaždenia študentskej časti akademickej obce FF, aj touto cestou ešte raz ďakujem.) Opäť však musím vyjadriť poľutovanie nad tým, že v čase, keď sme my skrátením semestra protestovali proti doterajšiemu stavu financovania vysokých škôl, na iných fakultách - dokonca aj na tých, ktoré sídlia pod tou istou akademickou strechou, ako sídli naša fakulta - sa semester neskrátil, a tak sa vynára otázka: Quo vadis akademická solidarita prešovských fakúlt? (Navrhujem akad. obci, aby diskutovala o uznesení RVŠ SR zo dňa 19. 1. 2000, v ktorom sa konštatuje, že jednou z možností ako zmeniť nepriaznivú finančnú situáciu vysokých škôl je principiálna reštrukturalizácia a redistribúcia štátneho rozpočtu.)

KONCEPČNÝ PRÍSTUP AS K PLNENIU ÚLOH

Ďalej sa doc. Dupkala sústredil na porovnanie „aktív“ (plusov) a „pasív“ (mínusov) v činnosti AS FF za celé jeho funkčné obdobie.

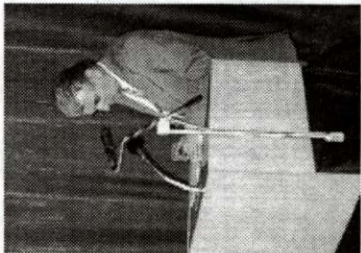
Nazdávam sa, že k „aktívam“ možno zaradiť už koncepčný prístup AS k plneniu a splneniu svojho poslania, ktoré vyplýva z príslušných článkov Štatútu FF. Dokladá to najmä principiálne dodržiavanie schválených (ročných) plánov práce, eliminovanie neproduktívnej či náhodnej improvizácie v štýle práce AS, zodpovedné prerokovanie materiálov predkladaných dekanom fakulty a to spravidla na základe prerokovania týchto materiálov v jednotlivých komisiách AS FF, ďalej sa to týka celkovej miery angažovanosti AS v záležitostiach fakulty vrátane presadzovania jej požiadaviek a záujmov na pôde AS PU, RVŠ SR, OZ PS a V SR a v neposlednom rade i vo vzťahu k Akreditačnej komisii, ako poradnému orgánu vlády SR. Pripomínáme, že náš AS už v roku 1998 avizoval RVŠ SR, že postup tejto komisie voči jednotlivým vysokým školám na Slovensku je neprimeraným, že požiadavky Akreditačnej komisie na akreditáciu jednotlivých fakúlt sú maximalistické, ba sui generis až likvidačné, atď. K „aktívam“ v činnosti AS FF za končiacie funkčné obdobie zaraďujem tiež nadštandardnú úroveň komunikácie AS FF a funkčnú koordináciu postupov AS FF s vedením FF vo všetkých relevantných záležitostiach fakulty. V tejto súvislosti doc. Dupkala podakoval vedeniu a osobitne dekanovi FF prof. PhDr. Františkovi Mihinovi, CSC., za jeho naozaj zodpovedný prístup k AS a akademickej obci FF, ktorý sa prejavoval nielen v kvalitnej príprave materiálov predkladaných AS FF, ale (a to predovšetkým) v naozaj profesionálnom spôsobe riadenia fakulty, výsledkom čoho bola (a je) skutočnosť, že fakulta dokázala udržať svoju „prevádzku“ (so všetkým, čo k tomu patrí) aj napriek krajine nepriaznivým okolnostiam a podmienkam, ktoré - ako som už na to upozornil - súvisia najmä s dlhodobou neadekvátnym stavom financovania škôl, resp. s hazardnou politikou vlády vo vzťahu k vysokým školám.

K pasívam, či dokonca mínusom v činnosti AS FF za bilancované obdobie sa žiada priradiť: a) neuspokojivú úroveň v informovanosti o aktivitách AS (t.j. o jeho zasadnutiach, rozhodnutiach, uzneseniach, atď.) tak vo vzťahu k jednotlivým katedrám ako aj akademickej obci ako takej, b) nízku mieru koordinácie postupov AS FF a AS ostatných fakúlt PU a osobitne s AS PU.

Napriek týmto a ďalším skutočnostiam predsedu AS FF PU konštatoval, že Akademický senát má - ako vrcholný orgán vysokoškolskej samosprávy - na pôde každej fakulty, resp. vysokej školy, svoje nezaplatiteľné miesto a to nielen de iure (teda s ohľadom na platný vysokoškolský zákon) ale aj de facto, teda s ohľadom na charakter samotného akademickeho života. Existencia akademickeho senátu (i s jeho súčasnými kompetenciami) je nespochybniteľným dokladom demokratizácie nášho „vysokého školstva“ po roku 1989. Symbolicky i vecne vytvára priestor pre funkčnú delbu zodpovednosti za chod vysokej školy a v neposlednom rade prispieva aj k proporčnej delbe „akademickej“ moci.

Uplne na záver predsedu AS podakoval všetkým terajším členom AS za ich nezištnú a obetavú spoluprácu, pričom vyjadril presvedčenie, že všetci členovia AS FF sa vo svojej senátorskej činnosti usilovali o to, aby dôveru akademickej obce nesklamali.

o stave FF PU 1999 – 22. február 2000,
ktorú predniesol dekan fakulty
prof. PhDr. František MIHINA, CSc.

Na obrázku prof. František Mihina pri prednese správy

Vážení Akademický senát, vážení členovia akademickej obce!

Gregoriánsky kalendár nás neodvolateľne posunul do úplného záveru doznievajúceho storočia a milénia. Chciac-nechtiac, o uplynulom čase posledného roka, no aj o svojich možnostiach pre najbližšiu budúcnosť uvažujeme predsa len v trocha inej optike. Usilujeme sa vidieť seba samých, svoje – v tomto prípade – profesionálne okolie katedier, fakulty či univerzity a rektoru vysokého školstva vôbec, v súradniciach (ne)naplnenia prirodzených potrieb aj toho najskromnejšieho rozvojového režimu. Sme si vedomí, že vektorové kinetika celého reztoru vysokých škôl, teda jeho pohyb definovaný nielen veľkosťou, ale aj smerom a zmyslom, musela a ešte len bude musieť zaznamenať dôležité zmeny, no len ťažko dokážeme pochopiť, že v tomto období nás jej dôsledky posúvajú do nebezpečných pásiem a zón ohrozenia. Sme si vedomí aj toho, že potrebné spoločenské štruktúrne zmeny sa neuskutočňujú ľahko, že očakávaná akcelerácia si na mnohých miestach vyžaduje útlm a presmerovanie, no len ťažko chápame, že napriek univerzálnemu proklamovanému ubezpečeniam zo strany ústavných činiteľov o ich význame, sa vysoké školy a školstvo vôbec, dostali nielen na okraj pozornosti v politike štátu, ale – čo je priamym dôsledkom tohto faktu – aj na hranu vlastného prežitia. Dnes už viacročným sprievodným javom tohto invalidizačného trendu je problematizovanie života celej akademickej obce, jej badateľný posun smerom k apatii, kvietizmu, presun pozornosti k zabezpečeniu dôstojnejších ekonomických podmienok, najmä mladších učiteľov a rozptýl vo vynakladaní intelektuálnej energie, ktorá potom chýba tam, kde je najpotrebnejšia – pociťujeme signifikantné zníženie kreativity v horizonte vzdelávacích a výskumných aktivít.

Akademický život vysokých škôl, a teda aj Prešovskej univerzity a jej Filozofickej fakulty, však nie vďaka, ale napriek podmienkam, ktoré sú vytvárané zo strany štátu, nebol paralyzovaný. Jeho parametre a výsledky by sme mali na dnešnom stretnutí akademickej obce **spolu posúdiť**. Vedenie FF PU predstupuje pred vás v nádejí, že spolu kriticky posúdime uplynulý rok, že ukážeme, čo sme urobili, ale i na to, čo sme azda mohli a aj mali urobiť. To všetko s vedomím, že všetky orgány fakulty, teda jej Akademický senát, dekan a vedenie fakulty, ale aj vedúci katedier naplňujú svoj vlastný pojem len vtedy, ak napomáhajú uskutočňovať náročné vzdelávacie a výskumné ciele, ak slúžia rozvoju fakulty, ak sa efektívne využívajú aj tie skromné prostriedky, ktoré máme k dispozícii. To všetko v záujme upevnenia postavenia fakulty v systéme inštitucionálnej štruktúry univerzity a vysokých škôl SR vôbec, čo predstavuje širšiu bázu rozvoja kultúry štátu, národa či národnosti, ktoré v ňom naplňujú svoje osudy.

Správa o stave fakulty je oficiálny dokument – vy máte právo ho prijať alebo odmietnuť, vyjadriť sa k nemu kriticky a v určitom zmysle tak prejavíť dôveru či nedôveru dekanovi a vedeniu fakulty. Prosím, aby ste to aj urobili – nech jediným kritériom vášho postoja je posúdenie, či sme boli na svojom mieste, ak to posudzujeme z pohľadu služby, či sme v rámci daných možností a v danom čase preukázali schopnosť previesť fakultu cez všetky nebezpečenstvá, ktoré jej hrozili. Ešte stále nevieme, čo je to *stav fakulty*, čím ho možno vôbec a osobitne v dnešných podmienkach definovať – v tomto zmysle aj dnes môžeme zopakovať, čo som uviedol pred rokom: *stav fakulty* vyzerá inak, ak je jej cieľom púhe prežitie vo fakticky stále sa zhoršujúcich podmienkach zabezpečenia jej efektívneho pôsobenia, ak myslíme len na prolongovanie jej existencie, a vyzerať celkom inak, ak myslíme na rozvojový režim jej ďalšieho trvania. Tu musím zmenu predchádzať uvedomenie si jej širšieho významu a zmyslu, jej vradenie do širšieho celku v snahe rozpoznať, kam vedie cesta, po ktorej sa má fakulta uberať, a to aj preto, že *cesta, ktorá nikam nevedie, je nezmyselná. Kam by teda mala viesť cesta, po ktorej sa má FF PU uberať v najbližšej budúcnosti?* Vo vzťahu k fakulte sa toto *hľadanie* stáva stále náročnejšou úlohou.

Na jeseň uplynulého roku FF PU naplnila 40. rok svojej existencie. Mnohé z toho, čo tvorilo východiská jej minulých aktivít, je dnes už iba súčasťou jej histórie a v mnohom prekonaných súvislostí. Ak však na niečo z jej minulosti naozaj chceme nadväzovať, potom je to najmä funkcionálna kontinuita v oblasti vzdelávania a na po-

li vedeckého výskumu, pokračovanie v realizácii jej širšieho kultúrneho poslania, zastávanie dôstojného miesta v mozaike spoluprotvorby národnej kultúry, a to nielen v podmienkach regiónu, na území ktorého fakulta pôsobí. FF PU sa postupne stala vysokoškolskou inštitúciou na dobrej úrovni, ktorá je schopná adaptovať sa na prúd-ko a paradigmaticky sa meniace podmienky vzdelávania v budúcom období. Ešte si len začíname formovať predstavu o jeho podobách, ale veľa času nemáme a nazvysť už vôbec žiadny. Očakávame, že koncepcia rozvoja vysokých škôl predsa len uzrie svetlo sveta a že v nej svoje nezastupiteľné miesto bude mať – tak ako doteraz – aj naša fakulta. Zároveň však veríme, že pripravovaný dokument sa stane naozaj koncepciou, ktorá bude výsledkom citlivého posúdenia skutočných potrieb celého štátu, a jeho východnej časti osobitne, a s prihliadnutím na potenciál, ktorý fakulta predstavuje. Pre nás samých to bude znamenať reorientáciu fakulty v zmysle ústupu od reprodukčných foriem vzdelávania, elimináciu extenzívnych technológií v tvorbe študijných programov, zvýšenie mobility študentov v pásmo možného výberu aprobačných kombinácií, založenie nových študijných odborov – predovšetkým národopisu a sociológie na jednej strane, resp. stabilizáciu jestvujúcich študijných odborov, ktoré ešte nie sú dostatočne dobudované (manažmenty, sociálna práca, andragógia, pedagógia, niektoré jazykové odbory, politológia, estetika a vedy o umení a podobne). K 1. septembru 1999 vznikla integrovaná Katedra rusistiky a translatológie, čo pre obidve pôvodné fakulty, na ktorých sa rusistika desiatročia rozvíjala, znamená možnosť lepšieho využitia vnútorných zdrojov bez zníženia vzdelávacieho efektu. V procese integrácie katedier bude potrebné pokračovať aj naďalej, očakávame však, že aj tu sa budeme môcť oprieť o stabilizovanú predstavu vedenia univerzity o jej budúcich podobách, ktorá zatiaľ absenteuje.

Dámy a páni,

personálna štruktúra fakulty, ak máme na mysli počet pracovníkov, zaznamenáva v dôsledku nedostatku potrebných zdrojov len malé zmeny. V uplynulom roku

[1] z fakulty odišli:

- na vlastnú žiadosť: PhDr. Júlia Čechová (KVDaSP), Mgr. Martina Čeripková (KSI) a doc. PhDr. Igor Spišák, CSc. (KPed)
- v dôsledku odchodu do starobného dôchodku: Elena Katusčáková (dekanát), PhDr. Juraj Čihra (KRJaL) a doc. PhDr. Michal Varchola, CSc. (KRJaL).
- v dôsledku úmrtia: doc. PhDr. Vasil Siliák, CSc. (KG).

[2] na fakultu nastúpili: Katarína Zlatohlavá – AHP, Iveta Žarnovská – AHP, Ing. Tibor Radačovský – THP, Peter Kačmarík – THP.

Po zriadení integrovanej katedry rusistiky na fakultu prišli: PhDr. Andrej Antoňák, CSc., PhDr. Darina Antoňáková, CSc., PhDr. Štefan Bliha, CSc., doc. PhDr. M. Dujčák, CSc., PhDr. Oľga Guzyová, CSc., PhDr. Anna Hirková, CSc., PhDr. Jozef Sipko, CSc. a zahr. lektorka Larisa Sertáková.

K 1. októbru 1999 na fakultu nastúpili: Mgr. Tomáš Kozíak (KPoL), Mgr. Branislav Frk (KVDaSP), Mgr. Gabriela Mikulášková, Mgr. Peter Štefanko a Mgr. Martin Trnovský (všetci na KPs), PaedDr. Július Alcnauer (ITHM), Ing. Ladislav Sojka, CSc. (KM), Alexandra Bojarská (AHP), doc. RNDr. Dušan Mamrilla, CSc. (ITHM) – od 15. 9. 1999 a PhDr. Peter Kaša, CSc.

Uznesenie AS FF PU o nepredlžovaní pracovného pomeru OA po 31. auguste školského roku, v ktorom dosiahlí vek 65 rokov, zostáva v platnosti, určité výnimky sú v kategórii docentov možné iba v prípade, ak to dovoľujú finančné možnosti (v súčasnosti sa od nich skôr vzdávame) a ak sa predĺženie opiera o zdôvodnenú potrebu katedier, resp. u profesorov výnimočne aj po nadobudnutí veku 70 rokov, ak sú výlučnými garantmi odborov. Katedry a fakulta musia v tejto súvislosti sledovať kvalifikačnú úroveň aj z pohľadu vekového a generáčného vývinu. Ak sa nám nepodarí zabezpečiť výraznejší vstup mladších akademických generácií, najmä úspešných doktorandov, veková a kvalifikačná optimalizácia fakulty sa stane chimérou, na ktorú fakulta môže doplatiť už v najbližšom období.

Vážené kolegyne a kolegovia,

štruktúru fakulty tvorí k dnešnému dňu 17 katedier, 1 vedecko-výskumné oddelenie, LVT a dekanát, v počte spolu 205,37 pracovníkov, z toho 154,4 pedagogických (t.j. 75,18 %), 4 vedeckých (t.j. 1,94 %), 36,66 administratívno-hospodárskych (t.j. 17,5 %). 10% krátene mzdových fondov v kategórii administratívno-hospodárskych pracovníkov vyvolá vynútené zmeny v ich distribúcii na dekanáte i na katedrách. Potrebné zníženie administratívnej náročnosti zabezpečenia chodu katedier sa prejaví v redefinicii pracovnej náplne a v časovom prerozdelení týchto pracovníkov na katedrách. Terajší pomer počtov učiteľských a neučiteľských pracovníkov je 1:5,69, čo nie je priaznivý ukazovateľ.

PREŠOVSKÁ UNIVERZITA

PERIODIKUM AKADEMICKÉJ OBCE PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY

PREŠOV APRÍL–MÁJ 2000

ROČNÍK IV. č. 4–5 / 2000

NA PROGRAME VEDECKOVÝSKUMNÁ ČINNOSŤ A ZAHRANIČNÉ STYKY PU

Prešov — Pod vedením predsedu VR PU doc. PhDr. K. Feča, CSc., dňa 10. apríla 2000 zasadala Vedecká rada Prešovskej univerzity. Vedecká rada PU prerokovala a schválila správu o vedeckovýskumnej a umeleckej činnosti na PU za rok 1999, správu o zahraničných vzťahoch za rok 1999 a zároveň schválila návrh VR FHPV PU na vymenovanie doc. PhDr. Milana Tureka, CSc., za profesora v odbore Športová edukológia. Tak tiež schválila návrh VR FF PU na vymenovanie doc. PhDr. L. Šimona, CSc., za profesora v odbore Literárna veda a zoberala na vedomie úspešnú habilitáciu PhDr. Jozefa Sipka, CSc., za docenta v odbore Ruský jazyk.

VR PU zoberala na vedomie rozhodnutie VR FF PU udeliť vedeckoakademický titul Ph.D. Mgr. **Renáte Tímkovej**, po jej úspešnom ukončení doktorandského štúdia v odbore Jazykoveda konkrétnych jazykových skupín - anglistika. Podobne zoberala na vedomie rozhodnutie VR FF udeliť vedeckoakademický titul Ph.D. PhDr. **R. Rafajlovičovej** a Mgr. **L. Mišfanovi** po jeho úspešnom ukončení doktorandského štúdia v odbore slovenské dejiny.

Na záver VR PU schválila kritéria na habilitáciu docentov a menovanie profesorov FHPV PU z vedných odborov geografia a biológia.

Podstatné časti zo správy o vedeckovýskumnej a umeleckej činnosti PU za rok 1999 prinášame na inom mieste. K správe o za-

hraničných stykoch sa vrátíme v nasledujúcom vydaní nášho periodika.

Už 16. mája

Ako nás informovali na Akademickom senáte PBF PU voľba dekana tejto fakulty sa uskutoční už 16. mája 2000. O výsledku voľby vás budeme v najbližšom vydaní nášho periodika informovať.

Záber z inaugurácie doc. PhDr. Milana Tureka na vedeckej rade PU

Zoznam členov AS FHPV PU

1. PhDr. Juraj Daňo, CSc.
2. doc. PhDr. Eva Drotárová, CSc.
3. doc. PhDr. Ľubica Gáborová, CSc.
4. prof. RNDr. Ján Harčár, CSc.
5. RNDr. Robert Ištók, CSc.
6. doc. PhDr. Igor Kominarec, CSc.
7. doc. RNDr. Eva Michaeli, CSc.
8. doc. RNDr. Andrej Pavúk, CSc.
9. PhDr. Rita Rafajlovičová, PhD.
10. doc. PhDr. František Ruščák, CSc.
11. doc. PhDr. Zuzana Stanislavová, CSc.
12. doc. PhDr. Tomáš Stejskal, CSc.
13. prof. Ing. Michal Šefara, CSc.
14. Jarmila Troligová
15. doc. Marán Vojčík, CSc.

Študentská časť

1. Tomáš Malý 2. r. TvTech. v.
2. Marián Mašlár 2. r. TvNj
3. Marek Mokriš 4. r. MaTech. v.
4. Katarína Polgáryová 1. r. NjVv
5. Marek Ševčík 3. r. FyTech. v.

Akademický senát PF

PaedDr. Iveta Šebeňová, PaedDr. Jana Kupcová, PhDr. Marianna Borošová, CSc., PaedDr. Antonia Droppová, PaedDr. Lubomír Orišek, PhDr. Alica Vojčíková.

Za predsedu AS PdF PU bol zvolený PaedDr. Lubomír Orišek.

SLÁVNOSTNÉ ZASADNUTIE VEDECKEJ RADY PU

Odovzdanie dekrétov novým docentom

Vo veľkej zasadacej sieni Rektorátu PU sa 17. 4. 2000 uskutočnilo slávnostné zasadnutie VR PU, na ktorom sa uskutočnili promócie absolventov doktorandského štúdia a boli odovzdané menovacie dekréty docentov s účinnosťou od 20. apríla 2000. Menovacie dekréty prevzali:

PhDr. Alexander Avenarius, CSc., pre odbor pravoslávna teológia,

ThDr. PhDr. Stanislav Stolárik, PhD., pre odbor dejiny filozofie,

PhDr. Ľubica Babotová, CSc., pre odbor slovenský jazyk,

PhDr. Jozef Sipko, CSc., pre odbor ruský jazyk,
PhDr. Emil Višňovský, CSc., pre odbor dejiny filozofie

Ďalej rektor PU doc. **PhDr. Karol Feč, CSc.**, odovzdal dekréty doktorandom:

PhDr. Milan Ferenčík, M.A., rodom z Vranova nad Topľou, v odbore jazykoveda konkrétnych jazykových skupín - anglistika, ktorý v externej forme po úspešnom vykonaní dizertačnej skúšky a obhajobe dizertačnej práce na tému: „K niektorým pragmatistickým, sociolingvistickým a psycholingvistickým aspektom v telefonických diskusných reláciách“ úspešne ukončil doktorandské štúdium.

PhDr. Edita Kominareciová, rodom z Prešova, v odbore jazykoveda konkrétnych jazykových skupín - anglistika, ktorá v externej forme po úspešnom vykonaní dizertačnej skúšky a obhajobe dizertačnej práce na tému: „Čitateľnosť v angličtine a účinky makrosignálov na porozumenie textu“ úspešne ukončila doktorandské štúdium.

Mgr. Slávka Tomaščíková, rodom z Bratislavy, v odbore jazykoveda konkrétnych jazykových skupín - anglistika, ktorá v externej forme po úspešnom vykonaní dizertačnej skúšky a obhajobe dizertačnej práce na tému: „Niektoré sociopragmatické a pragmatistické aspekty komparatívnej analýzy diskurzu britských a slovenských televíznych správ“ úspešne ukončila doktorandské štúdium.

PhDr. Magdaléna Bilá, rodom z Humenného, v odbore jazykoveda konkrétnych jazykových skupín - anglistika, ktorá v externej forme po úspešnom vykonaní dizertačnej skúšky a obhajobe dizertačnej práce na tému: „Rytmičné modely v angličtine slovenských hovoriarov východného Slovenska“ úspešne ukončila doktorandské štúdium.

PhDr. Marianna Prčíková, rodom z Prešova, v odbore jazykoveda konkrétnych jazykových skupín - anglistika, ktorá v externej forme po úspešnom vykonaní dizertačnej skúšky a obhajobe dizertačnej práce na tému: „Rod vo vyučovaní jazyka“ úspešne ukončila doktorandské štúdium.

PhDr. Ľudovít Petraško, rodom zo Šarišských Lúk, v odbore literárna veda, ktorý v externej forme po úspešnom vykonaní dizertačnej skúšky a obhajobe dizertačnej práce na tému: „Typologická škála umelej rozprávky v nemeckej romantike“ úspešne ukončil doktorandské štúdium.

Mgr. Ján Zozulák, rodom zo Stropkova, v odbore pravoslávna teológia, ktorý v externej forme po úspešnom vykonaní dizertačnej skúšky a obhajobe dizertačnej práce na tému: „Filozofia a jazyk v teologickej koncepcii kapadóckých otcov“ úspešne ukončil doktorandské štúdium.

Noví nositelia vedeckej hodnosti PhD.

Mgr. Ľudovít Mišlan, rodom zo Sobrance, v odbore slovenské dejiny, ktorý v externej forme po úspešnom vykonaní dizertačnej skúšky a obhajobe dizertačnej práce na tému: „Malá vojna slovenského štátu“ úspešne ukončil doktorandské štúdium.

Mgr. Renáta Timková, rodom z Gelnice, v odbore jazykoveda konkrétnych jazykových skupín - anglistika, ktorá v externej forme po úspešnom vykonaní dizertačnej skúšky a obhajobe dizertačnej práce na tému: „Niektoré aspekty intonácie anglických oznamovacích viet u slovenských hovoriacich, osvojujúcich si anglický jazyk“ úspešne ukončila doktorandské štúdium.

PhDr. Rita Rafajlovičová, rodom z Prešova, v odbore jazykoveda konkrétnych jazykových skupín - anglistika, ktorá v externej forme po úspešnom vykonaní dizertačnej skúšky a obhajobe dizertačnej práce na tému: „Testovanie a hodnotenie gramatiky z lingvistického hľadiska“ úspešne ukončila doktorandské štúdium.

Za všetkých sa poďakoval v krátkom ďakovnom prejave **PhDr. Milan Ferenčík, M.A.** (na obrázku), ktorý okrem iného povedal:

„Dostalo sa mi cti z radov mojich kolegov novovymenovaných docentov a doktorandov vysloviť slová vďaky všetkým, ktorí akýmkoľvek spôsobom prispeli k tomu, že sme sa dnes stali hlavnými aktérmi tejto slávnostnej chvíle.“

Dovoľte mi vysloviť poďakovanie predovšetkým tejto inštitúcii, ktorá poskytla priaznivé a podnetné akademické prostredie, z ktorého mohli vziť plody našej niekoľkoročnej práce. Ďakujeme teda dekanom, členom vedeckých rád, odborných komisií, našim školiteľom, katedrám a našim kolegom.

Naša vďaka však rovnako patrí aj našim priateľom, no predovšetkým najbližším, ktorí nám verili a obeť prevzali na seba časť našej každodennej zodpovednosti. Nech je tento deň aj ich dňom.

Touto promóciou novovymenovaných docentov a absolventov doktorandského štúdia pre nás oficiálne končí jedno obdobie sústredenej práce. Akokoľvek sa môže tento deň zdať výnimočným, dovoľm si tvrdiť, že nič podstatného sa pre nás nemení. Už dávnejšie sme totiž my, ktorí sme sa rozhodli vydať na neľahkú cestu rozkrývania podstaty javov tohto sveta, pretavovania nášho poznania do múdrosti a jej odovzdávania našim študentom, prevzali na seba záväzok. Tento záväzok si v tejto chvíli uvedomujeme oveľa intenzívnejšie ako kedysi predtým.

Ubezpečujeme Vás, vážený pán rektor, vážená vedecká rada, že ho budeme naplňať s väčšou zodpovednosťou a s plným vedomím povinnosti pracovať v prospech našich vedných odborov a pre dobré meno našich fakúlt a Prešovskej univerzity.“

Blahoželenie prorektora I. Belejaniča

Na záver slávnostného zasadnutia vedeckej rady k dosiahnutiu vedeckoakademických titulov v mene Vedeckej rady PU úprimne blahoželal proktor PU doc. **ThDr. I. Belejaniča, CSc.** Poprial všetkým veľa dobrého zdravia a nových tvorivých úspechov. Vyslovil presvedčenie, že od tejto chvíle to bude pre Vás povzbudením vo vašej tvorivej práci, že v celom svojom živote svojím konaním budete šíriť dobré meno Prešovskej univerzity, že obohatíte našu vedu novými dielami na prospech občanov Slovenskej republiky.

Pohľad na účastníkov slávnostnej promócie

Významná akademická udalosť

V úvode svojho prejavu pán rektor povedal: Rok 1999 bol tretím rokom samostatnej existencie Prešovskej univerzity v rámci štruk-

zite. Dosiahnutie organickej bádateľskej a pedagogickej jednoty, ako rozhodujúceho príspevku kvality pôsobenia vysokoškolského učiteľa, je permanentne otvorený proces a len v tejto otvorenosti sa stáva zmysluplným. Kvalifikačný rast našich pracovníkov musí byť veľmi úzko zviazaný s vedeckovýskumnými aktivitami jednotlivých katedier, fakúlt, ale aj univerzity ako celku. Prehlbenie kvality vedeckovýskumnej činnosti a doktorandského štúdia je preto späté s kvalifikačnou štruktúrou vysokej školy a naopak. Vynikajúce vedeckovýskumné výsledky bezprostredne pôsobia na zvyšovanie kvalifikačnej štruktúry univerzity. Naša súčasná situácia v kvalifikačnej štruktúre v celoslovenskom priemere je dobrá, ale je zrejmé, že aj my máme svoje boľavé miesta, na ktoré sa budeme musieť v ďalšej našej činnosti výraznejšie sústrediť. Je skutočnosť, že v rámci univerzitnej štruktúry je na tom najlepšie kategória docen-

čenie doktorandskej prípravy doktorandov z našich pracovísk výrazným spôsobom zmenil kvalifikačnú štruktúru našej univerzity.

Vážení novovymenovaní docenti a doktori, s potešením som si prečítal správy dekana Filozofickej fakulty, Pravoslávnej bohosloveckej fakulty a Fakulty humanitných a prírodných vied o vašej odbornej a ľudskej spôsobilosti, ktoré ste preukázali v procese habilitačného pokračovania a doktorandského štúdia. Zvlášť ma teší skutočnosť vysokého pozitívneho hodnotenia vašej vedeckovýskumnej a pedagogickej činnosti, kvalita vašich habilitačných a dizertačných prác i spôsob rozpravy a obhajoby Vašich kvalifikačných prác. Váš úspech vnímam aj ako úspech katedier, na ktorých pôsobíte, ako úspech fakulty a univerzity ako celku. Som presvedčený, že ste splnili veľmi náročné kritériá, ktoré sú porovnateľné nielen v rámci slovenského vysokého školstva, ale aj v širších medzinárodných kontextoch. Významný osobný úspech, ktorý ste dosiahli úspešnými habilitáciami a obhajobami doktorských prác, by sa mal stať novým stimulujúcim motívom do Vašej ďalšej vedeckovýskumnej a pedagogickej práce na prospech prehlbenia kvality absolventov našej univerzity. Dovoľte, aby som aj vo Vašom mene poďakoval za pomoc, ktorú vám venovali vaše katedry, školitelia, oponenti, dizertačné komisie i Vedecké rady Filozofickej fakulty, Pravoslávnej bohosloveckej fakulty a Fakulty humanitných a prírodných vied. Naše poďakovanie tiež patrí Vaším najbližším - predovšetkým rodičom, manželkám, manželom - ktorí spoločne s vami vám vytvárali podmienky k úspešnej práci.

Želám Vám, vážení novovymenovaní docenti a doktori, veľa zdravia, veľa pracovného elánu. Nech sa Vám darí vo Vašom osobnom živote, vedeckovýskumnej a pedagogickej práci na prospech rozvoja Prešovskej univerzity.

Rector PU doc. PhDr. Karol Feč, CSc., pri prejave na slávnostnej promócií docentov a doktorandov

túry vysokých škôl SR. Ako taký mal mnohé znaky hľadania nových ciest a mechanizmov, ktoré vo viacerých aspektoch sa už podieľali, resp. budú spolupodieľať na výsledkoch našej práce. Aj dnešná slávnostná promócia novovymenovaných docentov a doktorov svedčí o životaschopnosti našich jednotlivých fakúlt, ako aj univerzity ako celku, v štruktúre vysokého školstva SR. Z nich predovšetkým Filozofická fakulta, ako jedna z najstarších v našom zväzku, kvalitou svojich katedier, vedecko-výskumnou a kvalifikačnou vyspelosťou v mnohom prezentuje tie aktivity, ktoré spĺňajú veľmi náročné celoslovenské kritériá. Nie je to vôbec náhodné, že aj dnes, podobne ako tomu bolo predvčasný a minulý rok, pri príležitosti tejto slávnostnej promócie, môžeme odovzdať docentské dekréty a doktorské diplomy v odboroch: dejiny filozofie, pravoslávna teológia, jazykoveda konkrétnych jazykových skupín, špecializácia anglistika, slovenské dejiny, literárna veda, hlavne vysokoškolským pedagógom z tejto fakulty, ďalej kolegyniam z FHPV, kolegovi z PBF a kolegovi z Teologického inštitútu v Košiciach a kolegovi zo Slovenskej akadémie vied v Bratislave.

Vážení kolegyne, kolegovia,

práca vysokoškolského učiteľa je bytostne prezentovaná v dvojzloženej syntetickej väzbe - bádateľskej a pedagogickej. Túto skutočnosť si veľmi dobre uvedomujeme aj na našej univer-

zite, ale ani táto skutočnosť nás nesmie viesť k sebauspokojeniu. Oveľa zložitejšia situácia je v kategórii odborný asistent bez vedeckej hodnoty. Vedenie univerzity a vedenia jednotlivých fakúlt sa zamýšľajú nad spôsobom radikálnej zmeny tohto stavu. Doktorandské štúdium na našej univerzite má progresívny trend. Zvyšuje sa záujem mladých adeptov o túto formu postgraduálneho štúdia. Novela vysokoškolského zákona vnesla do doktorandského štúdia niektoré progresívne momenty, ktoré napomáhajú k významnejším zmenám v kvalifikačnej štruktúre našich vysokých škôl. V súčasnosti máme zaradených vo vedeckej príprave v internej forme 29 doktorandov a v externej forme 120 doktorandov. Úspešné ukon-

Rector PU odovzdáva Jozefovi Sipkovi docentský diplom. Doc. Sipko pracuje v oblasti rusistiky 26 rokov, z toho v univerzitnom prostredí 14 rokov. Publikoval celý rad prác z metodiky, jazykovedy, prekladu a kulturológie. Najväčšiu pozornosť venuje výskumu jazyka ako semiotického kodu etnokultúry, ktorého výsledky prezentoval v monografií, v dvoch grantových projektoch a v ďalších publikáciách. Do istej miery uvedená činnosť je v našom prostredí novou. Pravidelne aktivizuje svoje kontakty najmä s Univerzitou ruského jazyka A. S. Puškina v Moskve ako aj ďalšie kontakty s ruskými na Slovensku a v zahraničí, čo mu umožňuje okrem iného vyslať na stáž aj vlastných študentov.

Orientuje sa na literárnovedné germanistické disciplíny

Začiatkom apríla 2000 sa uskutočnilo zasadnutie VR FF PU. Vedecká rada prerokovala správu o vedeckovýskumnej činnosti a správu o zahraničných vzťahoch za rok 1999, ktoré sa stali súčasťou správ pozdesejšie prerokovaných vedeckou radou PU. Po prerokovaní týchto správ si členovia vedeckej rady FF vypočuli inauguračné prednášky doc. PhDr. **Ladislava Šimona**, CSc., z katedry germanistiky FF. Návrh komisie Vedeckej rady FF bol prerokovaný a schválený a zároveň

doporučený na schválenie Vedeckej rady Prešovskej univerzity. Vedecká rada PU tento návrh schválila a doporučila doc. Šimona na schválenie za profesora v odbore literárna veda.

Stručná charakteristika inauguračného — doc. Ladislava Šimona:

Ladislav Šimon sa narodil 6. 4. 1938 v Banskej Bystrici. Po ukončení základného a stredného vzdelania v rodnom meste (maturita v r. 1955) absolvoval odbor slovenský jazyk

— nemecký jazyk na Fakulte spoločenských vied Vysoké školy pedagogickej v Bratislave (1959). Potom pôsobil ako učiteľ a riaditeľ Strednej školy pre spoločné stravovanie v Brezne. Dňom 1. augusta 1968 bol na základe konkurzu prijatý za odborného asistenta na Filozofickej fakulte v Prešove, UPJŠ v Košiciach. V súčasnosti pôsobí na Katedre germanistiky FF Prešovskej univerzity.

V roku 1975 mu bol Filozofickou fakultou UK v Bratislave udelený titul PhDr. vo vednom odbore teória a dejiny germánskych literatúr (nemecká literatúra). 31. marca 1977 mu Vedecká rada FF UK v Bratislave udelila vedeckú hodnosť kandidáta vied a umení (CSc.). Na základe úspešného habilitačného pokračovania (habilitačný spis *Štúdie o nemeckej literatúre 20. storočia a o slovensko-nemeckých literárnych vzťahoch*, 1979) bol dňom 30. 4. 1981 Ministerstvom školstva SSR vymenovaný za docenta pre odbor Teória a dejiny nemeckej literatúry.

Ladislav Šimon sa v pedagogickej

práci orientuje na literárnovedné germanistické disciplíny, najmä na obdobie 20. storočia. Vedecké prednášky a semináre, je predsedom skúšobných komisií pri prijímacích skúškach a štátnych záverečných skúškach. Dosiaľ viedol viac ako 100 diplomových prác, vedie troch doktorandov, zúčastňuje

sa ako predseda a člen komisie pri rigorózných a doktorandských skúškach, oponoval kandidátske i habilitačné práce.

Vo vedeckej činnosti sa sústreďuje najmä

Záber z inauguračnej prednášky na FF PU

na sprostredkovanie literatúry nemeckej jazykovej oblasti slovenskému publiku, na problematiku slovensko-nemeckých literárnych vzťahov a na niektoré teoretické literárnovedné problémy. Je spoluriešiteľom grantových projektov vedeckého výskumu.

Dosiaľ publikoval 2 samostatné knižné monografie a viaceré práce monografického charakteru v kolektívnych dielach. Je spoluautorom 5 vysokoškolských skript. Pravidelne sa zúčastňuje na vedeckých podujatiach doma i v zahraničí, publikuje vo vedeckých zborníkoch, vedeckých i literárnych časopisoch. **Venuje sa prekladateľskej tvorbe (13 knižných prekladov a 13 prekladov divadelných a rozhlasových hier!)**. Okrem toho publikuje pôvodné literárne diela (5 básnických zbierok, 2 rozhlasové hry, 2 rozhlasové poviedky). Pre rozhlas pripravuje literárne pásma. Okrem toho píše texty piesní, ktoré sa vysielali v rozhlase a televízii a vyšli na gramofónových platniach a iných nosičoch.

Ladislav Šimon sa inauguroval prednáškou *Symbol alebo Pri prameni poézie* na odbore literárna veda.

Prof. Štefan Pružinský, dekan Pravoslávnej bohosloveckej fakulty PU blahoželá magistrovi Jánovi Zozulákovi k dosiahnutiu vedeckej hodnosti PhD.

Profesor F. Mihina opäť dekanom FF PU

4. mája 2000 Akademický senát FF PU zvolil do funkcie dekana na ďalšie 3-ročné volebné obdobie opäť **prof. Františka Mihinu**. **František Mihina** (56) pracuje ako dekan Filozofickej fakulty PU. Vysokoškolské štúdium odboru filozofia absolvoval na Filozofickej fakulte UK Bratislava. Rigoróznou skúškou na tému filozofia aktuálnych entít A. N. Whiteheada vykonal na FF UPJŠ v Prešove v roku 1973. Kandidátom filologických vied sa stal na základe obhajoby dizertačnej práce *Lingvistická filozofia v systéme analytickej filozofie na FF UK v Bratislave* v roku 1975. Habilitoval sa v roku 1978. Profesorom v odbore filozofia — dejiny filozofie sa stal 20. februára 1998.

Profesor **Mihina** sa vo vedeckom výskume orientuje na dejiny filozofie s osobitným zreteľom na reflexiu prúdov súčasného západného filozofického myslenia. Je autorom mnohých vedeckých štúdií, vedeckých monografií, vysokoškolských učebníc, publikoval viac ako 70 vedeckých štúdií a odborných článkov, na ktoré filozofická obec reagovala viac ako 100 citáciami a ohlasmi. Pravidelne sa aktívne zúčastňuje na domácich i zahraničných vedeckých konferenciách. Je predsedom habilitačných a vymenúvacích komisií v odbore dejiny filozofie, gestorom školiaceho pracoviska v odbore dejiny filozofie, oponentom v komisiách pre habilitačné a vymenúvacie konanie, členom viacerých vedeckých rád fakúlt a vysokých škôl. Pedagogicky pôsobí 29 rokov.

Do tejto významnej funkcie dekana fakulty **prof. F. Mihinovi** úprimne blahoželáme.

ZO SPRÁVY O VEDECKOVÝSKUMNEJ A UMELECKEJ ČINNOSTI NA PREŠOVSKÉJ UNIVERZITE ZA ROK 1999

A. Vedeckovýskumná činnosť

Vedeckovýskumná činnosť na PU sa v roku 1999 rozvíjala, napriek mnohým ťažkostiam finančného, materiálno-technického a iného charakteru, až prekvapujúco úspešne. O tom výrazne svedčia aj viaceré súborné kvantitatívno-kvalitatívne ukazovatele, ktoré sa bezprostredne viažu na vedecko-výskumné aktivity jednotlivých fakúlt našej univerzity. Zvlášť sa to ukazuje v rozhodujúcich výstupoch, ktoré sa vzťahujú na publikačnú aktivitu za rok 1999. Zároveň je však potrebné konštatovať, že ani v roku 1999 sme sa nevyhli mnohým ťažkostiam a problémom, ktoré sú dlhodobějšího charakteru a nie je možné sa s nimi jednorazovo vysporiadať (napr. dynamika kvalifikačného rastu a pod.).

1. Grantové projekty

a) VEGA

Na PU sa v roku 1999 plnili vedeckovýskumné úlohy v 34 grantových úlohách takto: FF - 20, FHPV - 10, PF - 2, PBF - 1, GBF - 1. Za rok 1999 je potešiteľná skutočnosť, že už ani jedna fakulta neostala mimo zapojenia sa do riešenia úloh VEGA.

Za rok 1999 bolo celkovo ukončených 15 grantových úloh, z toho 9 projektov na FF a 6 projektov na FHPV platí:

FF

prof. S. Rakús, doc. A. Valcerová, doc. J. Nižníková, prof. J. Sabol, doc. A. Tokárová, prof. F. Mihina, doc. Leško V., doc. R. Dupkala, doc. P. Štebauer.

FHPV

Ing. D. Fazekášová, doc. E. Michaeli, doc. J. Terék, doc. T. Hudeček, doc. J. Junger, Art. V. Grešlik.

Zodpovedným riešiteľom a jednotlivým členom ich riešiteľských kolektívov patrí poďakovanie vedenia univerzity za úspešné plnenie úloh.

b) Projekt KEGA

V roku 1999 pokračovalo riešenie jedného projektu. Jeho zodpovedným riešiteľom je prof. J. Furdík: Slovenská slovo tvorba - teória, opis, cvičenia. V roku 1999 bolo podaných 7 nových návrhov projektov: FF - 6 (doc. K. Sekvent, Dr. L. Kráľová, doc. D. Slančová, Dr. E. Žiaková, doc. V. Bačová, doc. V. Gluchman) PBF - 1 (Mgr. J. Zozufak). Zdĺhavé a transparentné kroky, ktoré súvisia s činnosťou tejto agentúry sa podieľajú na tom, že nám chýba spätná väzba o tom, ktoré úlohy boli prijaté a môžu sa plniť, resp. ktoré úlohy neboli schválené.

2. Medzinárodné výskumné projekty

Napriek výrazným kontaktom so zahraničnými univerzitami a vedeckovýskumnými inštitúciami, nedarí sa nám výraznejšie pokročiť pri získavaní medzinárodných grantov, ktoré nepochybne znamenajú veľmi dôležitú súčasť kredibility fakúlt a univerzity ako celku. Doterajšie významnejšie aktivity v tejto oblasti predstavuje len participácia na riešení medzinárodných grantových projektov na FF a PF. Pozitívne musíme hodnotiť vedeckový-

skumné aktivity doc. D. Slančovej a doc. M. Sokolovej ako spoluriešiteľiek projektu Súčasné česko-slovenské a slovensko-české jazykové kontakty (koord. PF UP Olomouc) a doc. J. Dudášovej na riešení dlhodobej medzinárodnej výskumnej úlohy - Celokarpatský dialektologický atlas. Podobne pozitívne hodnotíme účasť PaedDr. J. Šimčíka ako spoluriešiteľa úlohy - Most ku spolupráci II. (koord. KU Praha).

3. Projekty riešenia štátnej objednávky

Za rok 1999 pokračoval v riešení jeden výskumný projekt - Štúdium etnogenézy, somatických a zdravotných špecifik rómskeho etnika, ktorý bol objednaný Ministerstvom sociálnych vecí a rodiny

mu podpory vyššieho vzdelávania. Na riešení štyroch grantových úloh sa podieľali: Katedra pedagogiky a Katedra geografie a geoeekológie.

5. Inštitucionálne projekty

V roku 1999 pokračovali v takmer nezmenenej podobe riešenia inštitucionálnych projektov. Na jednotlivých fakultách našej univerzity bolo ich zastúpenie nasledovné: FHPV - 20, PBF - 6, FF - 6, a GBF - 0. Hlavným problémom tohto typu vedeckovýskumných aktivít je nedostatok finančných prostriedkov na fakultách pri jeho podpore. Skúsenosti fakúlt sa v hodnotení významu inštitucionálnych projektov diametrálne odlišujú. Vedenie FF vyzvalo katedry, vzhľadom na nedostatok finančných prostriedkov, aby sa začali orientovať na fi-

Novozvolený AS Prešovskej univerzity. Medzi členmi senátu je aj rektor PU doc. PhDr. Karol Feč, na obrázku v prvom rade druhý zľava

a Ministerstvom zdravotníctva SR. Jeho zodpovedným riešiteľom je prof. J. Bernasovský. Za rok 1999 dosiahol vynikajúci výsledok publikovaním monografie v anglickom jazyku - Bernasovský, I., Bernasovská, J.: Antropology of Romnians (Gypsies): Auxological and Athtopogenetical Study. (Monografiu vydala nadácia Universitas Masarykiana - Brno). V práci sú prezentované výsledky z auxologického a séroantropologického štúdia slovenských Rómov, ktoré sú porovnané s údajmi nerómskej populácie a môžu tak byť využité pre ďalšie produktívne populačno-genetické štúdie.

4. Grantové projekty financované nadáciami

Grantové projekty financované nadáciami doposiaľ neboli na univerzite realizované. V roku 1999 na FHPV sa realizovali štyri grantové projekty, ktoré boli financované nadáciou Škola dokorán a Vzdelávacou nadáciou Jána Husa v rámci Progra-

nančne zaujímavejšie spôsoby dotácie vedeckovýskumnej činnosti. Je však zrejmé, že ak by sa nepokračovalo ďalej v riešení týchto projektov, výrazne by pokleslo zastúpenie učiteľov našej univerzity vo vedeckovýskumnej práci. A to si nikto z nás neželá. Vedenia FHPV, PBF a PF naďalej podporujú riešenie inštitucionálnych projektov a chápu ich ako predprípravu na možné uchádzanie sa o grantové úlohy. Najvýznamnejšia finančná pomoc je poskytovaná na FHPV. Doterajšie skúsenosti ukazujú, že osobitnú pozornosť zo strany fakúlt si zaslúži vyhodnocovanie úspešnosti riešenia týchto projektov v záverečných oponentných pokračovaniach.

6. Vedecké konferencie a semináre

Nepriaznivá finančná situácia na našej univerzite sa výraznou mierou premietla v roku 1999 do

(Pokračovanie na 6. strane.)

ZO SPRÁVY O VEDECKOVÝSKUMNEJ A UMELECKEJ ČINNOSTI NA PREŠOVSKÉJ UNIVERZITE ZA ROK 1999

(Dokončenie z 5. strany.)

možnosti usporiadať vedecké konferencie a semináre. Podiel jednotlivých fakúlt na usporiadaní vedeckých podujatí je za rok 1999 nasledovný: FF - 10, FHPV - 7, PF - 1, PBF - 1 a GBF - 1.

Veľmi aktívne si počínali predovšetkým viaceré katedry FHPV - KSJaL, Kped., KTV a KGaG. Vďaka ich aktivitám mnohé naše konferencie navštívili zahraniční kolegovia, ktorí pobyt v Prešove vyhodnotovali pozitívne, tak vo vzťahu k vedeckému prínosu, ako aj k spoločenskej úrovni našich podujatí.

ČINNOSŤ UMELECKÝCH SÚBOROV

V roku 1999 došlo v činnosti umeleckých súborov ku kvalitatívnemu prehĺbeniu ich umeleckej činnosti. Dôkazom tejto skutočnosti sú hlavné úspechy VFS TORYSA, ŽS IUVENTUS PEDAGOGICA a speváckeho zboru PBF, ktorí nás úspešne reprezentovali aj na významných medzinárodných

podujatiach. Na týchto úspechoch pri tejto príležitosti vyjadrujeme poďakovanie všetkým tým, ktorí svojou prácou prispeli k týmto umeleckým aktivitám. Pre budúce obdobie je však nevyhnutné, aby koordinácia finančného a technického zabezpečenia umeleckých aktivít našich súborov bola výraznejšie koordinovaná tak z univerzity ako aj jednotlivých fakúlt.

Chcete vyjadriť svoj názor na novú koncepciu rozvoja VŠ na Slovensku v 21. storočí?

V budúcom čísle (júnovom) v našom periodiku bude vyhradený adekvátny priestor pre členov AO PU, ktorí cítia potrebu vyjadriť svoj názor na nové koncepcie rozvoja vysokého školstva na Slovensku v 21. storočí, ktorú na verejnosti predstavilo 2. mája 2000 ministerstvo školstva. Slovenské vysoké školstvo je dnes totiž z viacerých hľadísk v krízovom stave, konštatuje sa na úvod predmetnej koncepcie. K notoricky známym problémom patria financie, zanedbávanie vedeckého výskumu, neexistencia zabezpečenia a monitorovania kvality, nedocenení a nespokojní pedagógovia. Výsledkom je rozpad personálneho zabezpečenia niektorých vysokých škôl, znižovanie kvality výučby a tým aj konkurencieschopnosti so zahraničím.

Vysokoškolsky vzdelaných ľudí je u nás len 9,5 %, čo je výrazne nižšie ako v západnej Európe. „Jedným z cieľov do budúcnosti je diferenciacia VŠ. Chceme, aby popri univerzitách, ktoré poskytujú štúdium v širokom rozsahu študijných odborov, existovali aj špecializované VŠ s užším rozsahom odborov a tiež odborné VŠ, ktoré budú poskytovať špecializované, hlavne bakalárske vzdelanie s väzbou na región a hospodárstvo“, píše ruka v ruku s vytvorením účinného systému pôžičiek a štipendií. V súčasnosti stojí jeden vysokoškolák štát ročne 55 000 korún. Predbežné návrhy počítajú so školným vo výške 10 % z tejto sumy, t.j. 5-6 tisíc korún.

Koncepcia bude celý máj prístupná na pripomienkovanie akademickej obci, do prázdnin by ju ministerstvo chcelo predložiť vláde. Konečné slovo pri uzákonení jej zámerov bude mať NR SR.

Uzávierka na podanie vyjadrených názorov je 26. 5. 2000. Kratšie príspevky majú väčšiu šancu na uverejnenie. Redakcia príspevky pred uverejnením rediguje a v prípade potreby skracuje. Neuverejnené príspevky nevracia.

Redakcia

INAUGURÁCIA PROFESORA KAROLA VASIŁKA Významná osobnosť 20. storočia

27. apríla 2000 sa na pôde Fakulty výrobných technológií TU v Košiciach so sídlom v Prešove uskutočnilo slávnostné rozšírené zasadnutie vedeckej rady. Z rozhodnutia Prezídia Bieloruskej inžinierskej akadémie bol prodekanovi fakulty výrobných technológií prof. Ing. K. Vasiľkovi, DrSc., a členovi VR PU odovzdaný menovací diplom člena korešpondenta Bieloruskej inžinierskej akadémie. Aktom odovzdania prezidium Bieloruskej inžinierskej akadémie poverilo akademika V. Blagodarného. Vynikajúci slovenský vedecký pracovník, východniar K. Vasiľko, je od roku 1979 docentom a v roku 1983 bol vo veku 41 r. menovaný profesorom a súčasne doktorom vied v odbore Strojárska Technológia. Dôkladne sa približuje k aktivitám, ktoré doposiaľ

sprevádzali novoprečleneného člena korešpondenta a zrejme aj o rok druhého Prešovčana s najväčšou vedeckou hodnosťou - akademikom, by zabralo veľa priestoru. Spomeňme snáď len niektoré: profesionálna vedecká orientácia prof. K. Vasiľka je zameraná na výskum a vývoj obrábania kovov. V tejto oblasti publikoval vyše 250 pôvodných vedeckých prác v SR, Anglicku, Rusku, Gruzínsku, Poľsku, SRN, Taliansku, ČR a Číne. Doteraz bolo na jeho práce zaznamenaných 294 citácií a ohlasov, z toho 81 v zahraničí. Taktiež nie je zanedbateľné, že na univerzite Cambridge získal ocenenie Významná osobnosť 20. storočia. K tomuto úspechu v mene vedeckej rady PU novoprečlenenému akademikovi blahoželáme a želáme veľa pedagogických a vedeckých úspechov v ďalšej jeho tvorivej činnosti.

- Red -

Cena Dekana

Na poslednom zasadnutí VR FF PU odovzdal jej dekan prof. PhDr. F. Mihina, CSc., medailu FF PU Spoločenskému ústavu SAV v Košiciach, udeľnú pri príležitosti 25. výročia založenia ústavu. Ďalej Cenu dekana FF odovzdal v oblasti vedy, výskumu a umenia za rok 1999 doc. PhDr. Daniele Slančovej, CSc., za monografiu Reč autority a lásky, doc. PhDr. R. Dupkalovi, CSc., za monografiu Prešovská škola (Filozofia na evanjelickom kolégiu v Prešove), doc. PhDr. Jozefovi Šipkovi, CSc., za monografiu Etnokultúrny bazis rusko-slovenských prekladov. Za ocenených sa poďakoval doc. PhDr. R. Dupkala, CSc.

Na záberu prof. Mihina odovzdáva cenu doc. PhDr. R. Dupkalovi, CSc.

ZASADALA VEDECKÁ RADA FHPV PU

Za účasti predsedu VR PU doc. Ing. Petra Kuzmišina, CSc., zasadala 4. mája 2000 VR FHPV PU. Okrem plnenia kontroly uznesení prerokovala návrh na vymenovanie PaedDr. Viery Bebčákovéj, CSc., za docentku, návrh na vymenovanie členov komisií pre inauguračné konanie a vymenovacie konanie doc. PhDr. Karola Feča, CSc., na profesora, ďalej prerokovala kvalifikačné postupy, doplnenia a schválenie inštitucionálnych projektov a na záver svojho rokovania prerokovala zmeny v učebných plánoch fakulty.

Krátky životopis Viery Bebčákovéj

PaedDr. Viera Bebčáková, CSc., sa narodila 8. februára 1945 v Mošovciach, maturovala v r. 1962 na 11-ročnej strednej škole v Dobšinej. Vysokoskolské štúdium ukončila v roku 1967 na Fakulte telesnej výchovy a športu Univerzity Komenského v Bratislave v odbore Telesná výchova - matematika. Tri roky pôsobila na ZŠ Vazovovej v Bratislave. Od 1. 12. 1970 nastúpila na Katedru telesnej výchovy PdF UPJŠ teraz FHPV PU.

Na tomto pracovisku v r. 1981 získala akademický titul PaedDr. a na VTVŠ UK Bratislave v r. 1990 vedeckú hodnosť kandidáta pedagogických vied (CSc.). Aktivne športovala (basketbal I. liga) a tiež bola trénerkou 2. triedy. Jedno funkčné obdobie (1991-1993) vykonávala prodekanu PdF UPJŠ. V súčasnosti pracuje vo výkonnom výbore Slovenskej olympijskej akadémie. Je poslankyňou MsÚ Prešov.

PaedDr. Viera Bebčáková, je 29 rokov kontinuálne pedagogicky činná na Katedre telesnej výchovy a športu. Viedla a vedie prednášky a semináre z Didaktiky školskej telesnej výchovy, pôsobí ako inštruktorka na zimných a letných výcvikových kurzoch, vykonáva trénerskú činnosť v basketbalovom klube PU, spolupracuje s MC v Prešove v prednáškovej konzultatívnej a skúšobnej činnosti pri zvyšovaní kvalifikačných postupov učiteľov, prednáša na doktorandskom štúdiu atď. Úspešná je aj v publikačnej činnosti. Viera Bebčáková prekračuje požadované kritériá FHPV PU a preto habilitačná komisia odporúčila vedeckej rade schváliť návrh na vymenovanie za docenta v odbore Športová edukológia.

ŠTRUKTÚRA PUBLIKAČNEJ ČINNOSTI ZA ROK 1999 NA PREŠOVSKÉJ UNIVERZITE

Publikované práce											
1.	Knižné publikácie	vedecké monografie publikované	doma	16	4	14	6	-	40	35	23
			v zahraničí	-	-	1	-	-	1	2	5
		odborné knižné publikácie vydané	doma	5	1	7	1	8	22	15	7
			v zahraničí	-	-	-	-	-	-	-	-
		kapitoly v knihách publikované	doma	7	-	4	-	-	11	21	3
			v zahraničí	1	-	-	-	-	1	4	-
		učebnice knižné publikované	doma	8	1	10	1	-	20	5	1
			v zahraničí	-	-	-	-	-	-	-	-
		učebné texty (skriptá) publikované	doma	5	1	14	-	-	20	18	31
			v zahraničí	-	-	-	-	-	-	-	1
učebné texty pre sem. a lab. publikované	doma	2	-	8	-	-	10	13	-		
	v zahraničí	-	-	-	-	-	-	-	-		
iné publikované	doma	2	-	8	1	-	11	11	66		
	v zahraničí	-	-	-	-	-	-	-	-		
2.	Vedecké práce publikované vo vedeckých časopisoch	karent. časopisy zahraničné	7	-	2	-	-	9	11	1	
		karent. časopisy domáce	27	-	3	-	-	30	21	5	
		nekarent. časopisy zahraničné	3	-	7	-	-	10	27	52	
		nekarent. časopisy domáce	22	9	21	-	-	52	92	251	
3.	Odborné práce publikované v recenzovaných odborných časopisoch	v zahraničí	8	-	5	-	1	14	16	28	
		doma	25	12	54	-	37	128	141	184	
4.	Vedecké práce publikované v zborníkoch, katalógoch výstav a festivalov	medzinárodné	recenzované zborníky	93	28	16	-	-	137	120	27
			ostatné zborníky	5	-	3	-	-	8	19	-
		domáce	recenzované zborníky	88	18	65	9	-	180	222	120
			ostatné zborníky	31	-	17	-	5	53	24	6
5.	Abstrakty vedeckých prác v zborníkoch	medzinárodné konferencie	51	8	8	-	-	67	24	13	
		domáce konferencie	6	-	1	-	-	7	17	-	
6.	Umelecké štúdie	zahraničné	-	-	-	-	-	-	-	1	
		domáce	-	1	9	-	-	10	6	10	
7.	Citácie podľa SCI	zahraničné	10	-	2	-	-	12	9	2	
		domáce	28	-	2	-	2	32	19	2	
8.	Citácie (mimo SCI) a ohlasy	zahraničné	70	6	39	-	-	115	61	91	
		domáce	250	56	194	95	-	595	379	402	
		umelecké kritiky	domáce	-	13	7	-	-	20	61	-
			zahraničné	-	1	-	-	-	1	18	-

Per. č.	Publikačná činnosť		FF	FI	FHPV	PBF	GBF	Spolu 1998-2002	Spolu 1999-2002	Spolu 2000-2002	
9.	Aktívna účasť na vedeckých konferenciách a umeleckých súťažiach	domáce konferencie	vyžiadané prednášky	56	38	9	-	-	103	53	-
			prihlásené prednášky	97	53	17	4	5	176	319	242
		postery	1	-	-	-	-	1	10	-	
		zahraničné konferencie	vyžiadané prednášky	44	4	5	-	-	53	21	18
prihlásené prednášky	62		23	44	-	-	129	134	103		
			postery	-	-	-	-	-	7	-	
10.	Súťaže (architektonické, umelecké) - ocenené	medzinárodné	1	23	3	-	-	27	10	2	
		celoslovenské	7	16	-	-	-	23	12	3	
regionálne		2	31	4	-	-	37	4	2		
11.	Umelecká tvorba	zahraničná	1	1	20	-	-	22	28	-	
		koprodukčná	-	-	-	-	-	-	23	-	
domáce		19	15	35	-	3	72	149	111		
12.	Obhájené kvalifikačné práce	v zahraničí	2	-	-	-	-	2	1	-	
		doma	10	-	14	5	-	29	18	10	
13.	Členstvo v medzinár. výboroch a umeleckých porotách		48	5	25	1	-	76	40	9	
14.	Členstvo v celoslovenských odborných a vedeckých orgánoch		55	16	96	2	-	169	124	9	
15.	Odborné články	v zahraničí	2	5	6	-	-	13	8	-	
		doma	62	10	48	11	-	131	48	32	
16.	Populárno-odborné články	v zahraničí	-	-	-	-	-	-	4	-	
		doma	32	1	13	14	-	60	70	84	
17.	Recenzie	v odborných časopisoch	69	10	27	-	-	106	64	37	
		v ostatných časopisoch	21	-	-	1	-	22	36	46	
18.	Heslá v slovníkoch a encyklopédiách	v zahraničí	-	-	-	-	-	-	7	-	
		doma	136	-	18	65	-	219	36	7	
19.	Rozhlasové relácie		49	2	16	-	-	67	115	18	
20.	Televízne relácie		10	1	-	-	-	11	10	2	
21.	Rozhovory		27	9	-	-	-	36	28	15	
22.	Glosy		7	-	-	-	-	7	13	5	
23.	Vedecko-popularizačné prednášky	v zahraničí	-	-	-	-	-	-	17	-	
		doma	74	13	-	-	-	87	129	201	
24.	Redakčné, editorské a zostavovateľské práce		43	5	7	6	1	62	35	28	
25.	Posudky	lektorské	45	2	2	-	-	49	39	22	
		vedeckovýskumných úloh	14	3	12	-	-	29	23	6	
		kvalifikačných prác	35	123	-	5	-	163	82	11	

Noví nositelia vedecko-pedagogických titulov a hodností za rok 1999

PROFESORI:

FF PU:

prof. PhDr. Karol Horák, CSc. - slovenská literatúra, FF PU Prešov

prof. PhDr. Viera Žemberová, CSc. - slovenská literatúra, FF PU Prešov

FHPV PU:

Dr.h.c. prof. RNDr. Ján Birčák, CSc. - fyzika polovodičov, Užhorodská štátna univerzita Užhorod, Ukrajina

prof. RNDr. Ján Harčár, CSc. - geológia a geologický prieskum, FBERG TU Košice

DOCENTI:

FF PU:

doc. PhDr. Ľubomír Belás, CSc. - dejiny filozofie FF PU Prešov

doc. PhDr. Viera Bilásová, CSc. - dejiny filozofie FF PU Prešov

doc. PhDr. Štefan Vendel, CSc. - pedagogická psychológia, UMB BB

doc. PhDr. Jozef Džuka, CSc. - sociálna psychológia, MU Brno

doc. JUDr. Ladislav Orosz, CSc. - štátne právo, UPJŠ Košice

FHPV PU:

doc. MUDr. Mirianna Brtková, CSc. - športová kinatropológia, FTVŠ UK Bratislava

doc. PhDr. Oľga Sabolová, CSc. - slovenská literatúra, FHPV UMB Banská Bystrica

PBF PU:

doc. PhDr. Alexander Avenarius, CSc. - pravoslávna teológia (byzantológia), PBF PU Prešov

PHILOSOPHIAE DOCTOR (PhD.):

FF PU:

Mgr. Elena Urbancová, PhD. - jazykoveda konkrétnych jazykových skupín, klasické jazyky, FF UK Bratislava

Mgr. Erika Brodňanská, PhD. - jazykoveda konkrétnych jazykových skupín, klasické jazyky, FF UK Bratislava

PhDr. Ľubov Štekauerová, PhD. - filozofia, FF MU Brno

PhDr. Slávka Tomaščíková, PhD. - jazykoveda konkrétnych jazykových skupín, anglistika, FF PU Prešov

PhDr. Edita Kominarecová, PhD. - jazykoveda konkrétnych jazykových skupín, anglistika, FF PU Prešov

Mgr. Milan Ferencík, M.A., PhD. - jazykoveda konkrétnych jazykových skupín, anglistika, FF PU Prešov

FHPV PU:

PhDr. Magdaléna Bilá, PhD. - jazykoveda, špecializácia anglistika, FF PU Prešov

PhDr. Marína Prčíková, PhD. - jazykoveda, špecializácia anglistika, FF PU Prešov

PaedDr. Ján Koščo, PhD. - zoológia, PrF UK Bratislava

PBF PU:

Mgr. Ján Zozufák, PhD. - pravoslávna teológia, PBF PU Prešov

GBF PU:

ThLic. Tadeusz Pietras, PhD. - slavistika, FF PU Prešov

Dupkala, R.:
Prešovská škola - Filozofia
na evanjelickom kolégiu v Prešove

kom i parciálnych výstupov a samostatných štúdií, ktorými sa autor publikačne prezentoval a organicky spojil s úvahami, ktoré zamerail na reflexie európskej filozofie na ev. Kolégiu v Prešove v 17. storočí. Na

„Prešovská škola“ vo svetle filozofickej interpretácie

Dotyk minulosti a prítomnosti je závažným fenoménom, ktorý si vyžaduje filozofické zamyslenie i z hľadiska zrodu a akcelerácie nových foriem dejinnej emancipácie a hľadania priestoru pre novú nadväznosť na veľké tradície a formy kultúry. Slovenská filozofia v tomto snažení hľadá vnútorné motívy a schopnosti sebadefinície so zámerom začleniť sa do prúdu európskej a svetovej filozofie. Za veľmi hodnotný treba považovať edičný čin R. Dupkalu, ktorý približuje v recenzovanej monografii (Filozofia na ev. Kolégiu v Prešove) problematiku filozofovania a filozofie v dejinách ev. kolégia v Prešove. Autor v monografii nadväzuje na predchádzajúce práce venované problematike ev. kolégia, predovšetkým zborník Prešovské kolégium v kontextoch európskeho historického a filozofického vývinu a Antológia z diel profesorov prešovského ev. Kolégia, zv. I. Monografia je výsled-

ilustráciou možno uviesť štúdie: Eliáš Ladiver ako filozof, Ohlas Baconovej a Komenského filozofie v tvorbe J. Byera. K otázke sporu E. Ladivera s I. Cabanom, a pod.

Leitmotívom recenzovanej monografie je problematika filozofovania a filozofie v dejinách ev. Kolégia v Prešove, t.j. od jeho otvorenia (18. 10. 1667) až do ukončenia činnosti „Slovenského evanjelického kolégialného gymnázia“ v roku 1945. Práca je štrukturovaná do štyroch relatívne samostatných kapitol. Prvá kapitola mapuje vznik, charakter, organizačné metamorfózy a historické osudy kolégia ako špecifického „typu“ školy, vďaka ktorej sa Prešov stal dobovo najvýznamnejším centrom vzdelávania v celej oblasti Horného Uhorska. Druhá kapitola je vyhradená pre reflexie európskej filozofie na ev. Kolégiu v Prešove v 17. storočí (Akcentuje sa v nej baconizmus J. Bayera, atomizmus I. Cabana a po-

R. Dupkala, autor knihy

testantský aristotelizmus E. Ladivera). V tretej kapitole nachádzame náčrt genézy filozofovania na ev. Kolégiu v 18. a 19. storočí (J. Karlovský, Z. Karlovský, A. Vandrák, M. Greguš, I. Serédi a M. Szlávik). Štvrtá kapitola je venovaná tvorbe profesorov, ktorí pôsobili na ev. Kolégialnom gymnázii v Prešove v prvej polovici 20. st. Osobitnú

pozornosť venuje autor prešovskému pobytu a tvorbe J. Červenku, S. Felbera a J. Mikeša.

Práca si nenarokuje na postihnutie všetkých faktografických detailov, či dokonca heuristicko-sémantických mansonov, ktoré sú späté s danou problematikou a dobou, treba však pozitívne konštatovať, že úsilie autora prispieť výraznou mierou k celostnému zmocneniu sa témy, ktorá doteraz nebola takýmto spôsobom spracovaná, je v predkladanej monografii naplnené.

Filozofovanie na ev. Kolégiu je prezentované a posudzované v náročnom európskom intelektuálnom kontexte, čo svedčí o tom, že autor sa rovnako úspešne vyrovnáva s pôvodnými filozofickými prácami domácej i zahraničnej proveniencie. Zvlášť precízne a presvedčivo vyznieva v tomto kontexte napríklad komparácia filozofie J. Bayera a F. Bacona, etiky A. Vandráka a I. Kanta, estetiky M. Greguša a F. Bouterweka, atď.

Práca R. Dupkalu nepochybne posúva súčasné poznanie úrovne filozofovania a filozofie na ev. Kolégiu v Prešove a v širších súvislostiach i dotvára predstavu o výraznom období v dejinách slovenskej filozofie. Môže byť využitá ako vhodný učebný text pre výučbu dejín filozofie na Slovensku. Zároveň je vhodným učebným textom i pre osvojovanie si tradícií etického a estetického myslenia u nás. Monografiu odporúčam predovšetkým do pozornosti učiteľov a študentov filozofie, etiky, estetiky a návazne i dejín školstva a pedagogiky na Slovensku.

Viera Bilasová

„EKONOMIKA A MANAŽMENT

Učebné texty sú určené pre študijný odbor Manažment v špecializácii manažment verejnej správy a regiónov.

Autor skript Ing. Juraj Tej

Uvedený text je členený autorom na 13 kapitol, ktoré sú usporiadané do dvoch väčších celkov podľa ich príslušnosti k ekonomike verejnej správy a k manažmentu verejnej správy. V texte sa vyskytuje väčšie množstvo grafov a tabuliek, ktoré vhodne text dopĺňajú a ilustrujú. Literatúra obsahuje 43 domácich i zahraničných prameňov, ktoré čerpajú z oblasti ekonomiky, manažmentu a práva. V texte je vhodné zaradených približne 53 citácií, ktoré čitateľovi umožnia pochopiť text v jeho hĺbke.

Prvá kapitola podáva pomerne široký prehľad dostupných názorov na vývoj verejného sektora a verejnej správy. Na ňu nadväzujú ďalšie dve kapitoly, ktoré zdôvodňujú existenciu verejného sektora a správy a venujú sa ekonomike verejného sektora. V úvode autor zaradil časť, ktorá charakterizuje verejnú ekonomiku ako súčasť ekonomických vied, potom pokračuje v pod-

pisovaní javov a procesov, ktoré súvisia s existenciou špecifického trhového subjektu - vlády. Zaujímavosťou je podaná grafická transformácia marginálnej užitočnosti a marginálnych nákladov na krivku dopytu a ponuky. Správne je členenie kapitoly, ktorá uvádza a klasifikuje zlyhania trhu ako dôvod pre existenciu verejnej správy, ktoré je doplnené o prehľadné verbálne i grafické vysvetlenie uvedenej problematiky v návaznosti na poznatky z nižšieho ročníka (pozitívne a negatívne externality, verejné a súkromné statky, monopol).

Autor veľmi citlivo spracoval špecifickú disciplínu manažmentu verejnej správy, ktorá tvorí hraničnú oblasť medzi manažmentom a správnym právom. Ďalej je text pomerne podrobne členený podľa jednotlivých funkcií verejnej správy. V kapitole o organizačnej funkcii je podaný pomerne vyčerpávajúci prehľad o súčasnej štruktúre organizácie verejnej správy v SR, v doteraz platnom členení na orgány štátnej správy, územnej a záujmovej samosprávy, verejné korporácie a poradné orgány. Kontrolná funkcia manažmentu je tu rozpracovaná s ohľadom na aspekty kontrolnej činnosti špecifickej pre kontrolný proces verejnej správy. Kontrolný systém vo verejnej správe podáva vyčerpávajúci prehľad o existujúcich orgánoch kontroly v SR, od Najvyššieho kontrolného úradu až po orgány kontroly v obciach. Záverečná kapitola o riadení školstva, zdravot-

VEREJNEJ SPRÁVY

VYSOKOŠKOLSKÉ UČEBNÉ TEXTY

PREŠOVSKÁ UNIVERZITA V PREŠOVE
FAKULTA HUMANNÝCH A PRÍRODNÝCH VIED

Juraj Tej

EKONOMIKA A MANAŽMENT
VEREJNEJ SPRÁVY

Prešov 2000

nictva, kultúry a životného prostredia, ako vybraných odvetví širšieho chápania verejnej správy, podáva aspoň v náznakoch prehľad o zložitosti týchto činností v konkrétnych rezortoch v SR. Uvedené študijné texty určite splnia svoju funkciu a prispievajú k skvalitneniu výučby na odbore Manažment verejnej správy a regiónov na FHPV PU, a pomôže ako študijná literatúra aj pre študentov iných fakúlt, ktoré sa tejto problematike venujú.

-Red-

Turizmus a hoteliérstvo je oblasťou, v ktorej má Slovensko veľké rezervy. V nádhernej prírode máme pamiatky, ale nevieme ich patrične predat' a ponúknuť zahraničným turistom. Je preto potešujúce, že v dňoch 21.-29. marca 2000 bol na prednáškovom a študijnom pobyte na ITHM FF PU profesor Michel Bauer zo Savojskej univerzity v Chambéry. Tento odborník na marketing a manažment turizmu sa priamo v teréne, malých dedínkach a skanzenoch, ale i v učebniach, podielal so svojimi skúsenosťami so študentmi Inštitútu turizmu a hotelového manažmentu FF PU.

Študenti spoločne s pánom profesorom Baerom navštívili skanzen vo Svidníku. Po prehliadke skanzenu sa presunuli do dedinky Ladomírová, kde

Veľmi zaujímavou bola aj časť prednášky o región Savojsko. Študenti sa dozvedeli o riešení problémov, ktoré chvíľami pripomínali našu súčas-

Prednáškový pobyt pána profesora Michela Bauera zo Savojskej univerzity, Chambéry vo Francúzsku

nosť na Slovensku. Zmienka o opustených drevených kostolíkoch a vyprázdnených dedinách, ktorých mladí obyvatelia odišli pracovať do mesta. Či prítomnosť majestátnych Álp a turistických stredísk, ktoré mali niekoľko rokov málo snehu. To všetko znelo veľmi podobne ako besedy o turistike u nás. Aj samostatný problém Savojsčanov, konkurenčné prostredie, presun do Rakúskych Álp a rýchly odchod turistov tam, kde sa im páči, pripomína naše slovenské problémy.

Vytvorenie „turistického priemyslu“ s desiatkami tisíc lôžok v malých penziónoch, kde obyvatelia veľkých miest prichádzajú zabudnúť na ruch svojho každodenného života. Exotika odlišná od našich veľkých tatranských hotelov, podobajúcich sa na stavby v meste. Schopnosť využiť už existujúce kapacity a ponúknuť turistovi, zhyčkanému luxusom, na výber trebárs aj nocľah v drevenici, kde sa aspoň v základných veciach dorozumie s domácimi, to je možnosť pre Slovensko.

Turistický priemysel všade vo svete plní štátnu pokladnicu. Aj u nás na Slovensku by mohol poskytnúť zamestnanie a oživenie regiónov. To všetko bez čakania, kým zahraničný investor postaví novú továreň, či kúpi našu upadajúcu fabriku.

Profesor Bauer je odborníkom na túto oblasť. Je znalcom strednej Európy. Časť jeho pobytu tvorili stretnutia s pracovníkmi Okresného úradu v Prešove a Krajského úradu v Prešove. Navštívil odbory

tú turizmu a hotelového manažmentu FF PU. V tomto projekte „Francúzsko-Polsko-Slovensko“ by mali spolupracovať Univerzita v Chambéry, Inštitút turistiky v Krakove a Inštitút turizmu a hotelového manažmentu FF PU.

Budúcnosť je teda v spolupráci. Je potešiteľné, že aj pri príprave a realizácii pobytu pána profesora sa spojili sily mnohých ľudí. Vďaka patrí všetkým, ktorí pomohli zorganizovať návštevy pamätihodností v meste Prešov. Osobitne zaujal pána profesora aj Solivar s jeho unikátnymi pamiatkami pripomínajúcimi ťažbu soli. Určite je to zásluha aj pána Vavreka, ktorý ho v Solivare sprevádzal. A v neposlednom rade treba poďakovať za spoluprácu aj dekanovi FHPV a tajomníkovi FHPV, ktorí umožnili použiť mikrobús na exkurziu.

Ostáva len veriť, že táto návšteva nebola posledná. Spolupráca s Univerzitou v Chambéry bude pokračovať. S francúzštinou bude oboznamovať študentov ITHM Laurence Rouanet, ktorá vďaka profesorovi Bauerovi sa k nám dostala na odbornú stáž. A začiatkom apríla skupina 10 študentov ITHM navštívila na niekoľko dní Francúzsko.

PaedDr. Július Alcnauer, tajomník ITHM FF PU

Neformálna beseda prof. Bauera so študentmi prvého ročníka ITHM FF PU. Foto: Alcnauer

si prezreli historický kostolík. Podľa slov samotných študentov prof. Bauer sa o všetko živo zaujímal. Drevené kostolíky a ich prínos pre turistický ruch predstavujú jednu z tém, ktoré priťahujú pozornosť tohto marketingového odborníka. Je vhodné poznamenať, že Savojsko malo podobné problémy ako Slovensko. Klesajúce počty obyvateľov malých dedínok, otázka zamestnanosti v odľahlých oblastiach. A práve rozvojom turistického ruchu sa im podarilo riešiť tieto ekonomické problémy.

Študenti v druhej časti exkurzie navštívili dva kostolíky v Príkrej a absolvovali diskusiu o propagácii a rozširovaní cestovného ruchu v tejto oblasti. Záverom exkurzie bola návšteva miest kam francúzski turisti často nechodia. Profesor Bauer si so záujmom pozrel pomník padlých na Dukle.

No neboli to len exkurzie, na ktorých študenti ITHM viedli diskusie s prof. Baerom. Ťažisko jeho prednáškového pobytu tvoril rozbor zistených faktov na niekoľkých prednáškach pre študentov 1.-3. ročníka ITHM FF. Bolo veľmi zaujímavé sledovať tohto neformálneho pána pri komunikácii so študentmi. Sám, bez prekladateľa, viedol prednášku, napríklad v prvom ročníku „Rokovací“ jazyk nebol presne určený, plynule sa prechádzalo z angličtiny do nemčiny, francúzštiny, ba dokonca prítomných prekvapila aj čiastočná znalosť ruštiny pánom Baerom. Reagoval na otázky študentov, povzbudil ich a oni rozprávali o svojich súkromných zážitkoch z podobných oblastí v Rakúsku.

Bolo zaujímavé vypočuť si niektoré podnety pre turistiky od cudzinca, ktorý vníma Slovensko svojimi očami. Podľa neho chýba v perspektívnych centrách turistiky znalosť jazykov a to nielen hlbšia, ako ju chápeme my, ale aj čiastočná, zabezpečujúca, že cudzinca sa dohovoria v základných veciach tromi až piatimi jazykmi. Podľa jeho slov v našich knihupectvách chýbajú tenké slovníčky cudzích slov, ktoré ponúkajú možnosť naučiť sa základné frázy na dorozumenie sa s hosťom z inej krajiny.

Posúďte sami, ako to vyzerá v iných krajinách, kde aj nosič batožiny vie, že ak chce prosperovať, musí porozumieť turistovi hoci aj z Rakúska či Talianska.

Akcent na priority

Stratégia prevencie kriminality v SR bola schválená uznesením vlády SR č. 482 z 9. júna 1999. V tejto súvislosti vláda stanovila priority v prevencii do roku 2002 aj pre rezort ministerstva školstva, ktoré sa stali súčasťou procesu výučby na jednotlivých fakultách PU, najmä v rámci právnych predmetov. Akcent je kladený predovšetkým na problematiku základných ľudských práv a slobôd, formovania právneho a občianskeho vedomia, formovania hodnotového systému, prehĺbenie všeobecného poznania problematiky z oblasti toxikománie, sexuálnej promiskuity, AIDS, šikanovanie a na ostatné sociálno-patologické javy.

Osobitná pozornosť je venovaná podpore Deklarácii práv dieťaťa (pozri tiež publikáciu od doc. JUDr. Jána Roháča, CSc. - Práva a slobody dieťaťa (výber z platného právneho systému), vydanú koncom roka 1999.

Doterajšie poznatky odôvodňujú konštatovanie, že zo spoločensko-praktického hľadiska prevencia kriminalistiky predstavuje vedecky zdôvodnené, zámerné, cieľavedomé, plánovité a koordinované pôsobenie na príčiny a podmienky kriminality s cieľom predísť im, odstrániť ich, alebo ich vhodnými formami a metódami,

pôsobením, aspoň sčasti eliminovať, pripadne ich negatívne prejavy obmedziť a súčasne podporovať vytváranie podmienok antikriminogénnych.

Študenti si postupne osvojujú i to, že do systému prevencie kriminality patri nielen prevencia prostredníctvom trestného práva, ale aj prostredníctvom iných odvetví práva a prevencia prostredníctvom osobitných preventívnych činností (sociálna prevencia, situačná prevencia, prevencia viktimácie - sleduje, aby sa človek nestal obeťou trestného činu atď.).

V neposlednom rade v rámci prednášok a seminárov študentom sú vysvetľované i princípy prevencie, napr. princíp jednoty represie a prevencie v kontrole kriminality s akcentovaním priority prevencie, princíp ústavnosti a zákonitosti prevencie, princíp aktuálnosti a objektivity prevencie, princíp koordinácie prevencie.

v prevencii kriminality

princíp inštitucionálneho a personálneho zabezpečenia prevencie, princíp širokej účasti občanov na prevencii, princíp medzinárodnej spolupráce v prevencii a ďalšie.

Do tohto kontextu zapadá tiež niekoľkoročné pokračovanie v právno-poradenskej činnosti, uskutočňované na úrovni právneho referátu rektorátu PU a právnej poradne na FHPV PU.

-SOS-

miestom stretnutia rôznych kultúr z východu i západu. Umea ako aj Prešov sú, čo sa týka veľkosti, veľmi podobné.

Čo sa týka univerzity, páči sa mi, že budovy uni-

z radov učiteľov, študentov ako aj z regiónu a mesta. Správna rada má najvyššiu pozíciu a riadi chod univerzity.

Páči sa mi historické jadro vášho mesta

Na obrázku Torwald Victorsson

Prítomnosť pána Torwalda Victorssona na našej Prešovskej univerzite okrem iného sme využili na krátky rozhovor. Prvá naša otázka znela:

*** Kedy bola založená Univerzita Umea u Vás?**

Univerzita Umea bola založená v roku 1965. Má cca 23 000 študentov, ktorí majú možnosť výberu spomedzi 100 študijných programov na 5 fakultách (napr. Filozofická fakulta, Fakulta matematiky a prírodných vied, Lekárska fakulta, Fakulta odontológie, Fakulta sociálnych vied a iné) a na Pedagogickej fakulte, ktorá je špeciálnym centrom univerzity pre výchovu učiteľov všetkých stupňov. Výučbu a chod univerzity zabezpečuje 3 900 akademických a administratívnych pracovníkov.

Univerzita ponúka možnosť dištančného vzdelávania pre viac ako 5 000 študentov

verzity sú blízko centra, čo je veľmi vyhovujúce pre ďalšiu spoluprácu. Totiž, pre zahraničných študentov je veľmi dôležité zorientovať sa v novom meste a jeho okolí.

*** Čo by si podľa Vás mala naša univerzita prevziať od európskych univerzít?**

Je pre mňa zložitá hodnotiť to v rámci celej Európy, no myslím si, že obe naše univerzity môžu mnoho získať zo vzájomnej spolupráce a využívať možnosti vycestovania a vzájomnej výmeny učiteľov.

*** Sú u Vás študenti s vynikajúcimi študijnými výsledkami preferovaní? Ak áno, ako?**

Takíto študenti počas štúdia preferovaní nie sú, nemajú žiadne výhody, no po ukončení štúdia sú im ponúkané rôzne granty na výskum, alebo mož-

*** Koľko prorektorov má rektor Vašej univerzity a koľko prodekanov majú dekan Vašich fakúlt?**

Myslím, že zaujímavé by bolo uviesť, že na čele našej univerzity je žena - rektorka. Vedenie univerzity tvorí spolu s pani rektorkou aj vice-rektor, ktorý má na starosti kontakty univerzity s organizáciami v rámci Švédska, ako aj so zahraničím.

*** Ako je to u Vás s organizáciou ubytovania? Ste schopní ubytovať všetkých študentov, ktorí o ubytovanie žiadajú?**

Internáty pre študentov nie sú v tesnej blízkosti školy, no sú vzdialené len 10-15 min. od univerzitných budov. Ubytovaných je zvyčajne 7-8 000 študentov, presné čísla bohužiaľ neviem uviesť. Môžem však povedať, že pre všetkých zahraničných študentov je ubytovanie garantované.

*** Ako štát rešpektuje požiadavky univerzity, čo sa týka rozpočtu?**

Väčšia časť je financovaná štátom, no aj rôznymi inými finančnými organizáciami. Štát každoročne hodnotí výsledky univerzity a na ich základe prerozdeľuje rozpočet. Keďže tieto financie nepokrývajú všetky naše náklady, snažíme sa zvýšiť podiel financií od iných organizácií.

*** Sú švédski učitelia spokojní so svojim postavením a platmi?**

V ostatnom čase to bolo u nás s učiteľmi dobre, v súčasnosti sa zhoršuje. Je snaha zmeniť platový systém, aj keď univerzita má veľké právomoci pri prerozdeľovaní finančných prostriedkov na platy zamestnancov.

*** Pohľad na univerzitný areál UMEA vo Švédsku**

*** Aké sú platové podmienky medzi asistentmi, docentmi a profesorami?**

Rozdiely sú, avšak platy jednotlivých pracovníkov sú dohodnuté individuálne pri prijímaní do pracovného pomeru. Niekedy sú však rozdiely veľmi veľké a môžu súvisieť aj s predmetmi výuky

ZA ROZHOVOR POĎAKOVAL M. RUSINKO

z celej krajiny. Eviduje 1 400 postgraduálnych študentov. Campus je vybudovaný podľa modelu amerických univerzít.

Mesto Umea sa nachádza v severnej časti Švédska a je vzdialené 50 min. letecky od hlavného mesta Štokholm. So svojimi 100 000 obyvateľmi je 11. najväčším mestom krajiny.

*** Aký ste mali dojem zo študentov Katedry hudobnej výchovy FHPV a Katedry pedagogiky FF, s ktorými ste absolvovali stretnutie?**

Stretnutia boli veľmi zaujímavé, aj keď zo začiatku chýbal vzájomný kontakt. Postupne však stretnutie nabralo na gradácii a bolo to veľmi príjemné.

*** Aké boli najčastejšie otázky našich študentov?**

Samozrejme to boli otázky z oblasti pedagogiky a hudby a zaujímali sa o život na našej univerzite aj v našom meste, ktoré je pre nich tak veľmi vzdialené.

*** Ako na Vás pôsobí Prešov?**

Bohužiaľ k tomu ešte nemôžem povedať mnoho, pretože ma prehliadka mesta, podľa prípravného programu, ešte len čaká, (pozn.: Interview sa uskutočnilo v druhý deň pracovnej návštevy p. Victorssona). Stihol som si však všimnúť historické jadro mesta. Myslím si, že Prešov je skutočne

ností doktorandského štúdia na zahraničných univerzitách.

*** Je štúdium na Vašej univerzite zdarma, alebo si študenti hradia školné poplatky?**

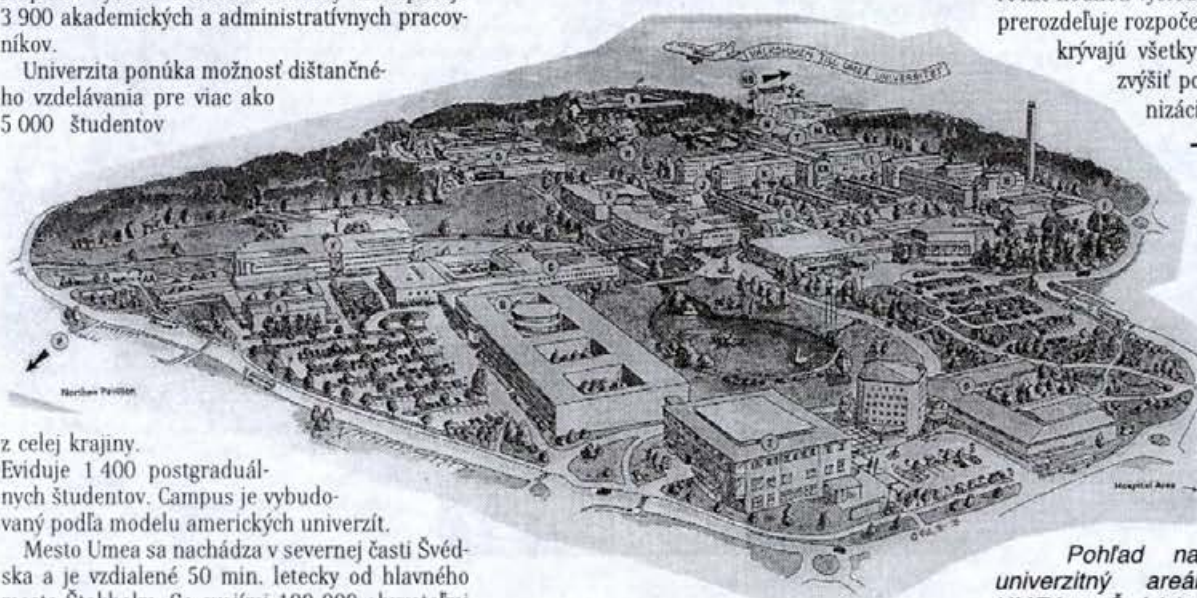
Štúdium je zdarma na všetkých vysokých školách vo Švédsku, a to pre denných študentov a dokonca aj pre študentov popri zamestnaní.

*** Aká je organizácia Vašej univerzitnej knižnice, do akej miery na jej fungovanie prispieva štát?**

Naša knižnica je veľká, v minulosti bola riadená a podporovaná štátom, ale v súčasnosti je už riadená univerzitou a jej Správnou radou.

*** Možno porovnať Vašu Správnu radu s našim Akademickým senátom?**

Členovia Správnej rady sú menovaní vládou a je tu zastúpenie

Torwald Victorsson na prednáške s členmi Katedry pedagogiky FF PU

Týždeň slovenských knižníc v UK PU

V dňoch 27. 3. až 31. 3. 2000 sa uskutočnila celoslovenská akcia **TÝŽDEŇ SLOVENSKÝCH KNIŽNÍC (TSK)**, v rámci ktorej Univerzitná knižnica PU usporiadala pre svojich používateľov viacero zaujímavých akcií.

Slávnostné otvorenie TSK sa uskutočnilo 27. 3. v Knižnici P. O. Hviezdoslava v Prešove za účasti pracovníkov všetkých prešovských knižníc a primátora mesta Prešov Ing. Juraja Kopčáka. Dňa 29. 3. sa uskutočnila tlačová beseda za účasti vedúcich pracovníkov takmer všetkých regionálnych knižníc Prešovského kraja a zároveň bola vo vestibule Krajského úradu sprístupnená výstavka, na ktorej sa prezentovali jednotlivé knižnice.

Prvým podujatím, ktoré rozbiehalo túto akciu slovenských knihovníkov v našom kraji už v predpremiére (23. 3.), boli **DNI DIALÓGU NA SLOVENSKU**. Akciu usporiadala UK PU v spolupráci s firmou ALBERTINA ICOMÉ BRATISLAVA a bola určená pre knihovníkov a odborných pracovníkov. Súčasťou podujatia, na ktorom boli prezentované služby databázového centra THE DIALOG CORPORATION, boli 2 semináre:

– **Seminár o databázach pre vedu a výskum** - na seminári bola predstavená spoločnosť Dialóg a jej služby so zameraním na oblasť vedy a techniky (spektrum databáz, ktoré The Dialog Corporation ponúka on-line i na CD-ROM, pokrýva všetky vedné odbory).

– **Seminár o databázach pre obchod a ekonomiku** - tento seminár bol zameraný na prezentáciu databáz a služieb, ktoré sú vhodné pre manažment a marketing.

Toto podujatie má na Slovensku dlhoročnú tradíciu a okrem našej Univerzity sa tohto roku uskutočnilo aj v STU Bratislava, no v Prešovskom kraji sa uskutočnilo po prvýkrát.

Pre svojich používateľov sme pripravili niekoľko akcií, ktoré sa stretli s rôznym záujmom. Najväčší úspech zaznamenali akcie v požičovni UK, a to najmä „Amnestia pre hriešnikov“. V rámci tejto akcie UK odpustila poplatky za upomienky svojim používateľom, ktorí počas TSK vrátili dlhodobo vypožičané knihy. Túto ponuku využilo niekoľko sto používateľov a odpustili sme poplatky vo výške takmer 3000 Sk.

Ďalšou akciou, ktorá sa stretla s mimoriadnym

úspechom, bola „Burza kníh“, v ktorej sme ponúkali za symbolický dobrovoľný poplatok 5 Sk/ks staršie skriptá, zborníky a metodické príručky. Touto akciou UK získala 2255 Sk, ktoré budú použité na ďalšie zlepšenie služieb UK.

So slabým záujmom používateľov sa stretli akcie v centrálnej študovni, kde sme sprístupnili on-line a CD-ROM databázy na samostatné vyhľadávanie.

Týždeň slovenských knižníc v UK PU zhodnotil riaditeľ Ing. Peter Haľko

vane (pracovníčka UK poskytovala konzultácie):

– **Plnotextová databáza EIFL** (na URL adrese:), do ktorej bolo možné prihlásiť sa z ktoréhokoľvek počítača s www prehliadačom v rámci našej univerzitnej počítačovej siete. Táto databáza ponúka viac ako 3000 plnotextových časopisov, správ tlačových agentúr aj kníh z oblasti prírodných a humanitných vied.

– **Kompletný elektronický katalóg Krajskej štátnej knižnice v Prešove** - databáza obsahuje fond knižnice od roku 1987 do marca 2000 a UK sa bude snažiť o jej pravidelnú aktualizáciu.

– **Súborný katalóg periodík SR** - databáza obsahuje slovenské a zahraničné periodiká, ktoré boli odobierané slovenskými knižnicami do roku 1998 (rok 1999 bude prístupný až v júni 2000).

Tieto ponuky v centrálnej študovni UK sa stali súčasťou bežných služieb a naši používatelia ich môžu využívať aj naďalej, pretože sme presvedčení, že sú perspektívne a je len otázkou času, kedy sa začnú intenzívnejšie využívať aj u nás.

Ďalšie akcie sa uskutočnili prostredníctvom Internetu a boli zamerané na doplnenie knižného fondu UK. Išlo o tieto ponuky:

– **Zasielanie návrhov na objednanie aktuálnej odbornej (študijnej) literatúry** prostredníctvom elektronickej pošty na adresu library@unipo.sk. Cieľom tejto akcie bolo zmapovať požiadavky na nákup aktuálnej literatúry nielen z radov pedagógov, ale aj študentov. Uvedomujeme si, že fond UK nezodpovedá v plnej miere potrebám našich užívateľov a snažíme sa to postupne riešiť. Schválený rozpočet UK na tento rok nám umožňuje túto situáciu čiastočne zlepšiť.

– **Ponuka českých kníh a skript**, ktoré sú prístupné na WWW stránke UK. Z tejto ponuky si môžete vybrať aktuálnu literatúru až do konca mája a požiadavku zaslať UK na adresu library@unipo.sk. Túto akciu sme uskutočnili v spolupráci s kníhkupectvom Malé centrum.

Očakávali sme, že tieto ponuky budú využité vo väčšej miere. Vychádzali sme z toho, že naši používatelia nie sú spokojní s kvalitou nášho fondu. Prekvapil nás nízky záujem o tieto akcie.

Poslednou akciou, ktorá sa uskutočnila len pre odborných pracovníkov prešovských knižníc bola prednáška pracovníčky UK Mgr. Moniky Mindošovej pod názvom „Americké reminiscencie“, kde prezentovala svoje poznatky, skúsenosti a dojmy zo študijného pobytu v Library of Congress, Washington D.C., USA. Táto akcia, ktorá sa uskutočnila 3. 4. 2000 uzatvorila TSK v našom meste.

Premiérový Týždeň slovenských knižníc

môžeme hodnotiť ako veľmi slubný počín slovenských knižníc. Univerzitná knižnica sa snažila o väčšie priblíženie sa k svojim používateľom, s cieľom ponúknuť im niektoré nové, netradičné služby. Napriek niektorým rozpačitým reakciám, sme presvedčení, že takéto akcie majú pozitívny význam a budeme sa snažiť ich organizovať aj naďalej.

Ing. Peter Haľko

Zábery z rôznych akcií, ktoré usporiadala UK PU

ZAMESTNÁVATEĽ MUSÍ VYTVARAŤ PODMIENKY PRE ÚSPEŠNÉ PLNENIE PRACOVNÝCH ÚLOH ZAMESTNANCA

Odo dňa, keď vznikol pracovný pomer, zamestnávateľ je povinný pridelovať zamestnancovi prácu podľa zmluvy, platiť mu za vykonanú prácu mzdu, vytvárať podmienky pre úspešné plnenie jeho pracovných úloh a dodržiavať ostatné pracovné podmienky ustanovené právnymi predpismi alebo kolektívnou alebo pracovnou zmluvou.

Pri nástupe do práce musí byť zamestnanec riadne oboznámený s pracovným poriadkom platným u zamestnávateľa a s právnymi a ostatnými predpismi na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ktoré musí pri svojej práci dodržiavať. Zamestnanec musí byť tiež riadne oboznámený s kolektívnou zmluvou a vnútornými predpismi.

Zamestnávateľ je povinný predkladať príslušnému odborovému orgánu v lehotách s ním dohodnutých správy o dojednaných nových pracovných pomeroch.

Na druhej strane zamestnanec je povinný podľa pokynov zamestnávateľa vykonávať osobne práce podľa pracovnej zmluvy v určenom pracovnom čase a dodržiavať pracovnú disciplínu (bližšie pozri § 35, 73 a 74, 82 Zákonníka práce).

PRACOVNÝ POSUDOK

Z dikcie § 60 Zákonníka práce o.i. vyplýva, že pracovným posudkom sú všetky písomnosti týkajúce sa:

- hodnotenia práce zamestnanca,
- kvalifikácie zamestnanca,
- schopností a ďalších skutočností, ktoré majú vzťah k výkonu práce zamestnanca.

Iné informácie je zamestnávateľ oprávnený o zamestnancovi podávať iba s jeho súhlasom, pokiaľ právny predpis neustanovuje inak.

Ak zamestnanec s obsahom pracovného posudku nesúhlasí, môže sa domáhať v lehote troch mesiacov odo dňa, keď sa o ich obsahu dozvedel, na súde, aby sa zamestnávateľovi uložilo primerane ho upraviť.

KTO SÚ DEVIANTI?

Devianti sú ľudia, ktorí sa nevedia prispôsobiť predovšetkým právnym pravidlám

spoločnosti. Tento termín sa najčastejšie vzťahuje na tých, ktorí vedome porušujú trestné právo. Keďže spoločnosti sa vyvíjajú a stávajú zložitejšími, názory na to, čo zapríčiňuje deviáciu a zločinnosť, sa môžu meniť.

VSTUP ORGÁNOV ČINNÝCH V TRESTNOM KONANÍ NA AKADEMICKÚ PÔDU

Na PU zaručuje sa nedotknuteľnosť akademickej pôdy s výnimkou prípadov ohrozenia života, zdravia a majetku. Vstup orgánov čin-

cov zamestnaneckej časti AO fakulty je trojročné a zástupcov študentskej časti je osemnásť mesiacov, nebolo prekročené.

OPRÁVNENIE PREDSEDU VOLEBNEJ KOMISIE

Konzultovanie právnych otázok predsedom volebnej komisie pre voľby AS fakulty s právnikom PU nemožno považovať za neoprávnený exces z platných právnych predpisov fakulty. Naopak, takýto postup je v súlade so štatútom fakulty, ktorá na PU delegovala o.i. aj právnu a legislatívnu činnosť.

T A B U ?

Nie je žiadnym tajomstvom, že na vysokých školách, resp. ich fakultách v rámci študentskej obce sú „ostro“ pozorovaní študenti,

ktorých rodič (rodičia) pracujú na rôznych pracovných miestach tej-ktorej fakulty.

Z hľadiska právneho nie je rozhodujúce či deti a ich rodičia sú súčasťou akademickej obce. Podstatnou je skutočnosť, ako taký študent (študentka) naplňuje obsah práv a povinností vyplývajúcich z platných právnych predpisov, a aký postoj k nemu zaujímajú samotní učitelia. Napr. nebolo by v súlade s dikciou platných právnych predpisov, ak by taký študent bezdôvodne vynechával prednášky a povinné semináre. Rovnako by bolo správne sa učiteľa podozrivé, ak by takému študentovi poskytoval odlišný čas a priestor (od celej skupiny študentov) na vykonanie skúšky a pod.

Ide o citlivý problém, riešenie ktorého je predovšetkým v právomoci každého učiteľa podľa príslušných ustanovení študijného a skúškového poriadku fakulty.

ZÁKONNÍK PRÁCE POJEM „PRACOVNÁ NÁPLŇ“ NEPOZNÁ

Pracovná zmluva je zhodný súhlas zamestnávateľa a zamestnanca smerujúci ku vzniku pracovného pomeru. Obsahom sú podstatné náležitosti, ktorých existencia determinuje platnosť pracovnej zmluvy. Ide o druh práce, miesto výkonu práce a deň nástupu do práce.

Pokiaľ ide o druh práce, má byť jeho vymedzenie vykonané tak, aby nebolo príčinou akýchkoľvek pochybností o dispozičnej právomoci zamestnávateľa pri pridelovaní práce zamestnancovi. V praxi je často „druh práce“ označovaný aj ako pracovná náplň. Zákonník práce však pojem „pracovná náplň“ nepozná.

§ Právna poradňa §

ných v trestnom konaní na akademickú pôdu, v prípade dôvodného podozrenia zo spáchania trestného činu, povoľuje rektor alebo ním poverený prorektor alebo dekan príslušnej fakulty.

Akademickú pôdu PU tvoria budovy a priestory vrátane študentských domovov a jedální, ktoré univerzita spravuje v súlade s ustanoveniami zákona o správe majetku štátu, ďalej budovy, priestory a miestnosti, ktoré PU má v nájme od cudzích organizácií.

AKTIVITY POLITICKÝCH STRÁN A HNUTÍ NA AKADEMICKEJ PÔDE

I v štatúte PU (čl. IV. ods. 5) je zakotvený zákaz, aby na akademickej pôde politické strany a politické hnutia vytvárali svoje organizácie, prípadne vykonávali a propagovali svoju činnosť.

FUNKČNÉ OBDOBIE ČLENOV AS, ZAKOTVENÉ V PRÁVNÝCH PREDPISOCH, SA NESMIE PREKROČIŤ

Zloženie a spôsob voľby AS je upravený v zákone o vysokých školách, v štatúte PU a v štatútoch jednotlivých fakúlt PU, ako aj v príslušných volebných poriadkoch.

V ich intenciách voľby AS sa musia uskuotočniť v takom časovom predstihu, aby funkčné obdobie členov AS, napr. pre zástup-

ZODPOVEDNOSŤ ZA ŠKODU PRI PRACOVNÝCH ÚRAZOCH A CHOROBÁCH Z POVOLANIA

Pojem pracovný úraz Zákonníka práce bližšie nespresňuje, iba uvádza, že ide o poškodenie zdravia zamestnanca alebo smrť zamestnanca pri plnení pracovných úloh, alebo v priamej súvislosti s ním. Pracovnoprávne predpisy, na rozdiel od predpisov o sociálnom zabezpečení, nepovažujú za pracovný úraz taký úraz, ktorý sa zamestnancovi prihodil na ceste do zamestnania a späť.

Cieľom zásady, že zamestnávateľ zodpovedá za každý pracovný úraz, ktorý sa stal pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním, je zabrániť tomu, aby sa na zamestnancov neprenášalo riziko vyplývajúce z výkonu ich práce. Preto sa zamestnávateľovi ukladá povinnosť preukázať, že za úraz nezodpovedá, a súčasne sa expresse verbis ustanovuje, v ktorých prípadoch sa zamestnávateľ môže zbaviť tejto zodpovednosti (pozri § 190 a nasl. § 73, 135 a 233 Zákonníka práce).

Zoznam chorôb z povolania sa uvádza v prílohe vyhlášky č. 149/1988 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov.

ROZSAH NÁHRADY ŠKODY

Zamestnancovi, ktorý utrpel pracovný úraz alebo u ktorého sa zistila choroba z povolania, je zamestnávateľ povinný v rozsahu, v ktorom za škodu zodpovedá, poskytnúť náhradu za

- stratu na zárobku,
- bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia,
- účelne vynaložené náklady spojené s liečením,
- vecnú škodu.

Spôsob a rozsah náhrady škody je zamestnávateľ povinný prerokovať bez zbytočného odkladu a príslušným odborovým orgánom a so zamestnancom.

BEZ SÚHLASU ZAMESTNÁVATEĽA

Zamestnávateľ nezodpovedá zamestnancovi za škodu na dopravnom prostriedku, ktorý použil pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním, bez jeho súhlasu (§ 187 ods. 3 Zákonníka práce).

ZODPOVEDNOSŤ ZA ŠKODU ŠTUDENTOM

Ide o zodpovednosť za škodu podľa pracovnoprávnych predpisov v osobitných prípadoch. Konkrétne, za škodu, ktorá vznikla študentom vysokých škôl pri teoretickom vyučovaní, pri praktickom vyučovaní v škole a pri výchove mimo vyučovania alebo v priamej súvislosti s ním, zodpovedá vysoká škola.

Pokiaľ ku škode došlo pri odbornospoločenskej praxi u zamestnávateľa alebo v priamej súvislosti s ňou, zodpovedá za ňu zamestnávateľ, u ktorého sa táto prax uskutočňovala.

PRINCÍP ODPLATY

Takzvaná vyrovnávajúca spravodlivosť bola v dávnej minulosti postavená na princípe odplaty rovnakého rovnakým, prostredníctvom zásady - oko za oko, zub za zub!

V súčasnosti rozdeľujúca spravodlivosť stanovuje ako rozdeľovať nielen práva, ale aj povinnosti medzi rovnoprávne subjekty napr. v pracovnoprávnych vzťahoch tak, aby za rovnakých podmienok jedni učiteľia nemali viac práva a povinností, ako iní, ktorí by preto mali menej práv alebo viac povinností, prípadne, aby jedni nemali viac práv a menej povinností, ako iní, ktorí by mali preto menej práv a viac povinností.

Vyrovňávajúca spravodlivosť upravuje vzájomné vzťahy subjektov predovšetkým v konkrétnych vzťahoch, napr. v pracovnoprávnych vzťahoch účastníkov – zamestnávateľ a zamestnanec, stanovuje obsah a spôsob, na základe ktorého sa subjekty v týchto vzťahoch vyrovnávajú za úkony spôsobené v nich, ktoré vyvolali vznik alebo zmenu pracovnoprávnych vzťahov.

Požiadavky rozdeľujúcej a vyrovnávajúcej spravodlivosti pôsobia nielen v tvorbe právnych predpisov (napr. štatút, študijný a skúškový poriadok, volebný poriadok, pracovný poriadok, ale sú organickou súčasťou realizácie platných právnych predpisov, vrátane režimu sankcií.

Nespravodlivosť nastupuje v prípade, ak napr. uložená sankcia kompetentným subjektom vo vzťahu k spôsobenému (na) porušení pracovných predpisov, bude neprimeraná (neekvivalentným bude veľmi prísna alebo benevolentná, a to nielen z aspektu zákonnej, ale aj etickej spravodlivosti).

Porušením uvedenej ekvivalencie vzniká iný následok, tentoraz spôsobený štátnou vysokou školou (fakultou), ktorý môže byť spravodlivo odčinený napr. aplikáciou ekvivalentnej represívnej sankcie voči

kompetentnému vedúcemu zamestnancovi (ide o zodpovednosť štátneho orgánu za nezákonné rozhodnutie, resp. za nezákonný postup pri jeho vydaní).

- Jár-

Motto: Názvom kolega sa rozumejú tí, ktorí majú to isté postavenie (majú rovnakú moc)

NA MEDITÁCIU:

Vyznate sa v ľuďoch, s ktorými pracujete?

Pomýlili ste sa v charakterových a povahových vlastnostiach kolegu, ktorému ste svojimi aktivitami pomohli na vedúce miesto (získať moc)?

Neodhadli ste kolegu, ktorý po prevzatí dekrétu na vedúcu funkciu začal uplatňovať svoju moc tak, že k odborníkom sa správa neúčtivo, ignoruje ich prácu, dokonca rozširuje o nich neobjektívne informácie, aby zakryl svoje manažérske absencie? Spoliehali ste sa iba na vlastný úsudok? Ako zistíte, čo si nadriadený o vás myslí?

Vychádza váš nadriadený dobre s ostatnými („jemu oddanými“) zamestnancami? Nezneužíva moc, od kedy sa dostal do vedúcej funkcie?

Poznámka: Spracované na základe kontaktov redakcie s čitateľmi tohto periodika.

- Red -

Zo zdroja blízkeho redakčnej rade

BOL TO APRÍLOVÝ ŽART

Začiatkom apríla t.r. misia študentov z platenej formy (ŠPZ) navštívila docenta jednej fakulty PU a obvinila ho zo zradcovstva.

Vychádzala z rozvrhu na LS šk. r. 1999/2000 (podpísaný dekanom fakulty), podľa ktorého pán docent mal (v nadväznosti na prednášky z predchádzajúceho semestra) odprednášať predpísanú problematiku, vrátane realizácie skúsky.

Obrana docenta, že o predmetnom rozvrhu nič nevie – nebol mu doručený, študentov neuspokojila lebo podľa nich výučba a skúška už má byť zabezpečená externou formou, t.j. osobou bez vedeckej a pedagogickej hodnosti, pričom k doterajšiemu postupu tejto osoby sú zásadné výhrady. V tejto súvislosti boli vyslovené indície o tzv. klientelizme...

Docentovi neostalo, než študentov nasmerovať na tzv. garanta tejto formy štúdia, resp. príslušného vedúceho katedry.

Žiaľ, nebol to aprílový žart, ale realita, ku ktorej by mali kompetentní na dotknutej fakulte zaujať objektívne právne stanovisko, aby sa podobné „žarty“ na účet študentov i docenta neopakovali.

P o z n á m k a : Nedávno prostredníctvom médií bola zverejnená informácia o tom, že minister spravodlivosti odvolal vysokého funkcionára krajského súdu len preto, že neřešpektoval predpisy o rozvrhu práce.

PRACOVNÝ SEMINÁR

Katedra ekológie FHPV v súlade s deklarujúcimi cieľmi organizovala 13. 4. 2000 pracovný seminár „Ekologický stav a možnosti renaturalizácie Veľkého víhorlatského jazera“. (Seminár sa uskutočnil ako súčasť ukončenia Grantovej úlohy VEGA).

Hlavnú a pomerne dlhú informáciu poskytol doc. RNDr. Jozef Terek, CSc., (na obrázku) zodpovedný riešiteľ. Lokalita je vo viacerých smeroch jedinečným fenoménom tohto geografického a vegetačného pásma prejavujúce sa vo viacerých špecifických

vlastnostiach. V posledných deceniách došlo k rýchlym zmenám, ktoré zmenili jeho vlastnosti prejavujúce sa hlavne v uživnosti, fyzikálno-chemických charakteristikách a druhovej skladbe rýb. Tieto zmeny boli za posledné 3 decenia sledované a dokumentované do takej miery, že jazero možno považovať za najlepšie preskúmané na Slovensku. Už tradične sa hovorí o havarijnom stave. Dôvodom je neustále kolísanie vodnej hladiny. Väčšia časť finančných prostriedkov bola investovaná na stabilizáciu vodnej hladiny, samozrejme s krátkodobým účinkom. Tento fakt bol prednášajúcim doc. Terekom vysvetlený ako prirodzený jav, výslednica geologických, hydrologických a klimatických podmienok. Dokumentoval to aj najstaršou fotografiou jazera z r. 1886 a početnými grafmi. K najväčším zásahom do jazera došlo pri vybudovaní hrádze koncom minulého storočia, kedy sa hladina zvýšila na dnešnú úroveň. Špecifickým znakom bola až do začiatku 80 rokov tohoto storočia, prítomnosť veľkého počtu rakov a hro-

madný výskyt fauny pstruha dúhového, ktorý bol introdukovaný z Kanady a tu našiel veľmi dobré podmienky. V súčasnosti dochádza k zmenám druhovej skladby. Príčinou týchto zmien sú aj aktivity človeka, nevynímajúc ani príležitostné zásahy pre-

chodiskovým bodom je vypracovanie osobitného režimu obhospodarovania povodia jazera.

Diskusia po dvoch hlavných referátoch ukázala na potrebu pravidelne pripravovať podujatia tohoto druhu, nakoľko umožnia študentom i ďalším záujemcom zoznámiť sa s vedeckou aktivitou pracovníkov katedry a posunúť výsledky do aplikačnej podoby.

Účastníci boli prekvapení množstvom analytických dát zvlášť krajinnokoekologického charakteru, ktoré je možné využiť pre optimalizačné opatrenia smerujúce k renaturalizačným cieľom.

Doc. RNDr. Jozef Terek, CSc.

NA KATEDRE EKOLÓGIE FHPV PU

vádzkovateľa chaty Fakulty humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity, boli vytypované základné problémy, vypracovaný návrh na spomalenie stárnutia. Dr. Ján Koščo zoznamil prítomných podrobne zo stavom zmien rybiej osadky, ktorá sa zmenila z typickej jazerej, kde dominovali lososovité druhy rýb, cez ostrežový typ až po dnešný stav, v ktorom hlavné zastúpenie majú druhy charakteristické pre nížinné typy vôd.

Diskusie lade- né vystúpenia obidvoch prednášajúcich ukázali, že optimalizačné opatrenia smerujúce do stabilizácie vodnej hladiny neprispievajú k riešeniu hlavných problémov, t.j. rýchleho stárnutia jazera lokality.

Riešenie spočíva v odstránení príčin, ktoré budú určovať úspešnosť renaturalizácie. Vý-

Ako nám prezrádza tento záber, úspešne pokračuje dostavba Pedagogickej fakulty PU. V nasledujúcom vydaní prinesieme rozhovor s najpovolannejším – vedúcim investičného oddelenia PU Ing. Karolom Gabányim. Ako nám prezradil, v tomto roku by sa malo prestavať takmer 20 mil. Sk

Etická výchova

Termín etika ako náuka o mravnosti, mravouka, implikuje a priori komplex noriem o mravnom, morálnom a spoločensky vhodnom správaní ľudí. Etická výchova si však nemožno zúžiť len na výklad a aplikáciu globálnych morálnych poučiek a pravidiel, ale vo vysokoškolskej praxi by sa mala stať v rámci možnosti jednotlivých disciplín integrálnou súčasťou každodenného života a práce vysokoškolského pedagóga. Je to mimoriadne náročné vzhľadom na špecifickosť postavenia študentov vysokých škôl v širšom kontexte pedagogického procesu. Títo študenti prichádzajú na vysokú školu z rôznych geografických, sociálnych, kultúrnych a iných prostredí, ktoré nemajú mierou determinujú ich životné názory a postoje, reflektujúce pritom tak pozitívne, ako aj negatívne fenomény ich rodinného zázemia, školy či sociálnych štruktúr. Nedostatočné životné skúsenosti (v súvislosti s vekovou hranicou), nie vždy ujasnené svetonázorové, politické i existenčné pohľady či postoje vedú niekedy študentov k intenzívnemu teoretizovaniu, jednostrannej generalizácii či k pomerne rýchlym zmenám v osobných názoroch. V tomto smere môže participovať dominantným spôsobom práve vysokoškolský učiteľ na tom, aby študentovi pomohol pri hľadaní správnej

V súvislosti s vyššie pertraktovaným sa tu chceme koncentrovať na niektoré aspekty etickej výchovy a výchovy k etike v konkrétnejšom rovine, a to predovšetkým v kontexte literárnych disciplín z nemeckého jazyka na vysokých školách humanitného zamerania. Vychádzam pritom z viacročných skúseností a z analýzy poznatkov z Katedry nemeckého jazyka a literatúry FHPV PU v Prešove.

Literárno-estetická výchova a vyučovanie implikujú vo veľkej miere také potencie umenia a literatúry, ktoré dominantným spôsobom formujú osobnosť študenta. V oboch oblastiach sa adekvátne prepája sprostredkovanie umeleckých zážitkov s utváraním schopnosti k samostatnej a tvorivej percepcii jednotlivých literárnych diel i literatúry ako celku. Ako dôležitá súčasť umelecko-estetického výchovného procesu prispieva vyučovanie nemeckej literatúry k tomu, aby podnecovalo študentov k samostatnému, individuálnemu pohľadu na skutočnosť, aby rozvíjalo zážitkové i morálne spektrum jednotlivca, ako i jeho potreby a záujmy, či estetický vkus a etický horizont. Cieľom a úlohou výučby nemeckej

literatúry je nielen sprostredkovať kritériá pre hodnotenie umeleckých diel, ale na druhej strane tiež vychovávať k činnému a aktívnemu spoluutváraniu kultúrneho života spoločnosti i individuálnych mravných noriem. V rámci výučby nemeckej literatúry 20. storočia zaberá jedno z mimoriadne dôležitých

podliehanie cudzím názorom na strane druhých.

V takom zacielení, pri konfrontácii dobra a zla ako základných etických kategórií je potrebné chápať dôležitú funkciu literatúry a jej - v istom slova zmysle - možnosti výchovného pôsobenia. Cieľom literatúry sa stáva adre-

v kontexte výučby nemeckej literatúry na FHPV PU

miest práve kvalita estetickéj a etickej výchovy v celkom pragmatickej rovine.

Ide tu predovšetkým o konštruktívne stimulovanie študenta pri jeho praktickom mravnom konaní, na základe estetickéj kvality, ale aj ich etických dimenzií. Pritom treba mať pochopenie na mysli i špecifickosť charakteru vysokoškolského študenta, jeho psychické, fyzické i intelektuálne danosti, ktoré sú konfrontované s okolitým svetom. Z tejto spoločenskej konfrontácie vznikajú mnohokrát u študentov rôzne protichodné, protestné, ba i agresívne reakcie, determinované do veľkej miery práve ich individuálnym pohľadom na svet, t.j. výraznou túžbou po samostatnosti a po dobrodružstve, dominantnou potrebou seberealizácie alebo aj istou romantičnosťou a impulzivnosťou, taktiež relevantným faktorom sa v tomto zmysle stáva ich kritičnosť na jednej strane a

sovanie určitého humánneho posolstva smerom k recipientovi a formovanie produktívnych postojov vo vzťahu k negatívnym spoločenským javom, ako sú brutalita, agresivita, nenávisť, závisť, kriminalita alebo amorálnosť. Predovšetkým teda je to estetická kvalita umeleckého textu a jeho ľudský rozmer, t.j. humánosť výpovede, ktoré podstatným spôsobom participujú tiež na morálnej kultivovanosti čitateľa, na jeho ľudskej a občianskej zrelosti.

Záverom možno teda konštatovať, že umelecká literatúra poskytuje čitateľovi diferencovaný a mnohotvárný obraz najrozmanitejších stránok spoločenského života, a tým modifikuje a pozitívne ovplyvňuje jeho morálku, charakter, vnútorný život človeka i jeho vzťah k prírode a okolitému svetu. Fikcia v umeleckej literatúre sa tak vlastne stáva intenzívnym prostriedkom k výraznejšiemu odhaleniu reality a pravdy.

PhDr. D. Petrusová, CSc.

Slúžiť a pomáhať

- Skutky telesného milosrdenstva -

František DANCÁK Slúžiť a pomáhať - Skutky telesného milosrdenstva (myšlienky a príklady)

„Viera je naozaj kvalitná až vtedy, keď sa prejavuje skutkami lásky k blížnemu.“ (22)

Práve skutky milosrdenstva sa stali témou jednej z najnovších kníh **Františka Dancáka**. Tá-

skutkov milosrdenstva. Číslo sedem však symbolizuje plnosť. V tomto prípade nekonečno. Sedem centrálnych kapitol knihy teda nerozoberá jednotlivé časti milosrdenstva, ale rôzne aspekty tejto problematiky. Množstvo príkladov zbierky **Slúžiť a pomáhať** je svedectvom toho, že naozaj celý zákon môžeme zhrnúť do jediného prikázania „Milovať budeš...“

vá „Choď a rob podobne“ (Lk 10, 37) tu nechávajú priestor pre protiargumenty. Lebo len ten, „kto seje štedro, štedro bude aj žať“ (2 Kor, 9, 7). Kam však siaha táto štedrosť? Má niekde svoje hranice? Zdalo by sa, že má. Veď sú zhrnuté do siedmich

aby vás to až bolelo. Teda nie zvyšky, ale tak, že to aj sami pocítite... Možno milý úsmev, krátka návšteva, jednoducho pomôcť, zakúriť, napísať namiesto slepého list, vyniesť niekoľko vedier

Minútko

- Myšlienky na nedeľu a sviatky -

uhlia, pohľadať pár topánok, niekomu predčítať. To je málo, áno, veľmi málo. Týmto sa však naša malá láska k Bohu mení na skutok“. (Mátka Terézia).

Mgr. Valéria Juríčková

to séria zbierok príkladov, vydaná v spolupráci medzi Spolkom biskupa Petra Pavla Gojdiča a Náboženským vydavateľstvom Petra, si našla už stabilné miesto na knižnom trhu náboženskej literatúry. Dôvodom je iste jej pútavá forma, prístupná širokému okruhu čitateľov. Výnimku netvorí ani ďalšie z diel – kniha s názvom **Slúžiť a pomáhať**.

Hoci úvodná kapitola na prvý pohľad pôsobí ako nesúvislo usporiadaný zoznam mien, udalostí, inštitúcií, organizácií a dátumov, nájdeme v nej stručne, pútavo a premyslene spracovaný prierez dejín chápania milosrdenstva od najstarších čias kresťanstva po dnešné dni. Na osemnástich stranách kapitoly sa stretli mnohí z tých, čo v opustených a biednych tomto sveta slúžili trpiacemu Kristovi, aby nás presvedčili o nutnosti vykročiť tou istou cestou. Ježišove slo-

Kristove podobenstvá

- Zbierka príkladov a myšlienok -

Autor často na jednej strane kladie vedľa seba príklady pápežov, rehoľníkov, žien, matiek, detí, mužov, chudobných i bohatých, čím jednoznačne ukazuje, že prikázanie lásky platí v rovnakej miere pre VŠETKÝCH. Neexperimentuje s výkladom problematiky, nepodsúva subjektívne názory. Ponúka faktografickú koláž od čias starého zákona po súčasné dni bez obáv z rozdielu vo vnímaní jej časti. Harmónia príkladov výstižne ilustruje heslo Jubilejného roka 2000 - Kristus (je ten istý) včera, dnes a naveky. Zručnosť autora sa prejavila najmä v tom, že sa dokázal vyhnúť posunutiu problematiky do pozície fráz, a tým do pozície jej „zľahčovania“ na úrovni citov a predstáv. Tento fakt aj sám explicitne vyjadruje v jednej z myšlienok: „...nestačia len pekné slová o láske, - tých sú plné šlágre; ...nestačí len obyčajný cit, ktorý je prchavý ako mrak, ale sú potrebné skutky, ktoré i dnes majú svoju váhu a silu.“ (17)

Stručný úvod ku každej z kapitol, príklady zo stránok Starého i Nového zákona, príklady zo života kanonizovaných svätých, ale i zo života našich súčasníkov tvoria jednoliaty harmonický celok každého aspektu problematiky. Spolu vytvárajú hymnus na nekonečnú božiu lásku, prítomnú v každom prejave úprimnej lásky nás - ľudí. Nechajme sa teda motivovať príkladom desiatok tých, ktorí pochopili hĺbku jednoty Cirkvi a jej totožnosť s trpiacim Kristom. „Dajte tak,

Na obrázku br. Grzegorz Fiatka

Lasalianská kresťanská pedagogika

Študenti 3. ročníka GBF PU v rámci Dejín pedagogiky si pozvali br. Grzegorza Fiatka, FSC (Poľsko), člena kongregácie bratov na prednášku o Lasalianskej kresťanskej pedagogike (názov pedagogiky je podľa zakladateľa kongregácie sv. Jána de La Salle, kanónika v Remeši). Princíp tejto výchovy spočíva v tom, čo prospieva mládeži, rozvíja ľudské kresťanské princípy ako ich učí. Učiteľ má byť k žiakom stále k dispozícii. Učiteľ „nemusí mať výrečnosť sv. Ambróza, ale jeho zápal, aby tak zapáľoval srdcia“, uviedol záverom br. Grzegorz Fiatko. Celá prednáška sa viedla v príjemnom, ba niekedy až v humornom duchu, za čo sa chcú študenti br. Grzegorovi Fiatkovi poďakovať.

Študenti 3. ročníka

V šk. r. 1999/2000 podpísal dekan FHPV PU a nadácia Baťa Junior Achievement zmluvu o spolupráci, ktorej predmetom sa stal pilotný projekt výučby ekonomických

Študenti sa mali možnosť vyskúšať nielen svoju kreativitu, ale i zmysel pre spoluprácu.

Popoludnie sa nieslo v znamení dobre mienených rád a odporúčaní odborníkov z praxe. O svoje skúsenosti sa podelili zástupcovia viacerých firiem: KMPG Slovakia, I. Národná aukčná spoločnosť a TMP Worldwide. Študenti mali možnosť dozvedieť sa, aké sú trendy a požiadavky na súčasnom trhu práce. Veľmi uvítali informácie nielen ako napísať správny životopis, ktorý uchádzača o prácu prezentuje, ale aj triky a spôsoby, akými by predstavitelia firmy mali zaujať a presvedčiť. Večer pokračoval opäť manažérskymi aktivitami, ktoré ďalej rozvíjali kreativitu a spoluprácu.

Na druhý deň začala súťaž v simulácii, ktorá uchádzača o prácu prezentuje, ale aj triky a spôsoby, akými by predstavitelia firmy mali zaujať a presvedčiť. Večer pokračoval opäť manažérskymi aktivitami, ktoré ďalej rozvíjali kreativitu a spoluprácu.

Na druhý deň začala súťaž v simulácii, ktorá uchádzača o prácu prezentuje, ale aj triky a spôsoby, akými by predstavitelia firmy mali zaujať a presvedčiť. Večer pokračoval opäť manažérskymi aktivitami, ktoré ďalej rozvíjali kreativitu a spoluprácu.

Celé stretnutie prebiehalo v uvoľnenej priateľskej atmosfére. Umožnilo nadviazať nové kontakty a spoznať názory a mienku študentov z rôznych kútov Slovenska. Celá akcia bola pre všetkých dobrodružstvom, tak pre účastníkov, ako aj pre organizátorov.

Podakovanie za tento skvelý zážitok patrí sponzorom, nadácii, FHPV a všetkým, ktorí akokoľvek prispeli k nezabudnuteľným zážitkom a spomienkam všetkých zúčastnených.

MAPA,
2. ročník
MVSaR

Našu delegáciu (na obrázku v pravo) prijal aj prorektor Sliezskej univerzity a ďalší akademickí funkcionári

DÔRAZ NA REGIONÁLNE DEJINY

Tri katedry dejín PU v spolupráci s MC v Prešove usporiadali začiatkom tohto mesiaca konferenciu pre učiteľov dejepisu Stredných škôl a okresných metodikov pre Základné školy. Takmer stovka účastníkov z oboch krajov východného Slovenska odniesla si nové informácie s ktorými môžu pracovať vo vyučovacom procese. Na konferencii odznelo 14 príspevkov učiteľov z FHPV, z Katedry slovenských dejín, archívnicka na FF a z Katedry všeobecných dejín na FF PU. Vystúpeniami sprostredkovali ucelený pohľad na rôzne obdobia od najstarších dejín národných a celoslovenských až po regionálne. Všetky budú publikované v spoločnom zborníku. Súčasný problém s nedostatkom aktualizovaných učebníc na všetkých typoch škôl svojim spôsobom supľujú práve takéto konferencie. Ponúkajú ucelený pohľad na tematiku z vedeckých výskumov univerzitných učiteľov. Možno aj preto sa rozhodli venovať veľký priestor regionálnym dejinám.

O AKTUÁLNYCH OTÁZKACH

Koncom minulého mesiaca navštívila delegácia FF PU vedená dekanom prof. F. Mišinom a predsedom AS FF doc. R. Dupkatom Fakultu spoločenských vied Sliezskej univerzity v Katowiciach v Poľskej republike. Počas návštevy boli prerokované aktuálne otázky vzájomnej spolupráce medzi oboma fakultami.

BAĽA JUNIOR ACHIEVEMENT NA FHPV

Nezabudnuteľné zážitky

simulácii nazvaný „Manažérske hry“. Projekt sa začal vyučovať na štyroch slovenských univerzitách (EU v Bratislave, SPU v Nitre, UMB v B. Bystrici a PU v Prešove).

Nadácia BJA poskytla na základe zmluvy tri simulačné programy, ktoré simulujú podnikanie so spotrebnými produktami na domácom i zahraničnom trhu a podnikanie na úrovni komerčných bánk. Predmet sa vyučuje na FHPV v druhom ročníku Manažmentu verejnej správy a regiónov. U študentov sa stretol s pozitívnym ohlasom, pretože umožňuje vlastný tvorivý prístup k aplikácii vedomostí získaných na odborných predmetoch z predchádzajúcich semestrov a obsahuje prvky súťaživosti pri určitej miere stochastickosti tak, ako je to možné vidieť aj v reálnom živote.

BJA v dňoch 30.–31. marca 2000 v príjemnom prostredí Pezinskej Baby neďaleko Bratislavy uskutočnila súťažné stretnutie študentov, ktorí v tomto roku absolvujú program Manažérske hry. V Prešove sa do súťaže prihlásili tri tímy, z ktorých sa po dvoch večerných turnajoch k pobytu na Pezinskej Babe prebojoval dievčenský tím MAPA v zložení Iveta Majáková a Miroslava Plančárová.

V mieste pobytu sa po úvodnom predstavení a zoznamení študenti rozdelili do menších skupín, aby si mohli vyskúšať svoje schopnosti a šikovnosť v bohatom programe, ktorý pre nich pripravila nadácia. Prvá úloha bola nezvyčajná - pustiť vajce z výšky 3 metrov bez toho, aby sa rozbilo alebo poškodilo. V skupinách vládla maximálne tvorivá atmosféra a výsledné projekty napokon prevapili všetkých.

Na základe signálov zo strany čitateľov v stručnosti uvedieme niektoré zásady akreditačnej komisie na posudzovanie spôsobilosti fakulty (VŠ) konať štátne skúšky, rigorózne skúšky a obhajoby rigorózných prác v príslušných študijných odboroch.

Akreditačná komisia pri posudzovaní kompetentnosti pracoviska zisťuje najmä:

- Či pre príslušné študijné odbory a špecializácie na magisterskom štúdiu disponuje fakulta (VŠ) zodpovedajúcim personálnym obsadením, katedrami a informačným zabezpečením (prístup študentov k základnej študijnej literatúre, učebniciam, monografiám a prístup fakulty k zahraničným vedeckým časopisom. Ďalej musí fakulta (VŠ) preukázať priebežnú vedeckú prácu svojich pracovníkov

tak, aby boli vytvorené podmienky na kvalitnú diplomovú, resp. rigoróznou prácu.

Akreditačná komisia

- Či garantom (hlavný garant) študijného odboru (príbuzného odboru) magisterského štúdia je docent s vedeckou hodnosťou DrSc. alebo profesor, pôsobiaci na fakulte v pracovnom pomere na stanovený týždenný pracovný čas (plný pracovný úväzok) a je v príslušnom študijnom odbore pedagogicky a vedecky činný. Funkciu garanta možno vykonávať len na jednej fakulte v jednom študijnom odbore. V prípade nových študijných odborov sa prihliada na existujúce domáce možnosti.

- Či garantom študijného odboru bakalárskeho štúdia, resp. špecializá-

cie v rámci študijného odboru je docent alebo profesor pôsobiaci na fakulte na plný pracovný úväzok.

- Ak garant študijného odboru dovŕši 65 rokov a fakulta nedisponuje ďalším potenciálnym garantom, potom sa spôsobilosť na výkon práva konať štátne skúšky časovo obmedzí s prihliadnutím na vedeckú a vzdelávaciu úroveň fakulty.

- Či profilové predmety predstavujú v štruktúre študijného plánu ŠO a špecializácie

minimálne 60 % z celku. Či garantom profilového predmetu je profesor alebo docent, či štruktúra pracovníkov pracoviska (katedry) zodpovedá poslaniu fakulty a ŠO.

- Či zabezpečenie pedagogického procesu v profilových predmetoch na

fakulte sa ťažiskovo opiera o inter-ných učiteľov vysokej školy.

- Pri posudzovaní obsahovej štruktúry profilových (nosných) predmetov v rámci študijného plánu sa prihliada na štruktúru nosných predmetov podľa ISCED.

- Či jednotlivé nosné predmety študijného odboru sú dostačujúco pokryté disponibilnou základnou študijnou literatúrou.

hrozbou alebo potrebou?

V súvislosti s posudzovaním spôsobilosti fakulty (VŠ) konať štátne skúšky a rigorózne skúšky si akreditačná komisia vyžaduje podklady tak, ako je to uvedené v nariadení vlády SR č. 422/1990 Zb. o akreditačnej komisii v znení neskorších predpisov. **Red.**

Študenti upozorňujú!

Mesiace máj a jún nepochybne sú významnou udalosťou predovšetkým pre študentov končiacich ročníkov študijných odborov magisterského štúdia na jednotlivých fakultách PU. Študenti, ktorí splnili podmienky stanovené v platných právnych predpisoch, s plnou vážnosťou a individuálnou zodpo-

Päť odborných asistentov proti jednému docentovi

vednosťou predstupia pred štátne komisie, aby verejne obhájili diplomové práce a získali teoreticko-praktické vedomosti z profilových (nosných) predmetov v dimenziách študijných programov fakulty.

Preto nie náhodou príprave, priebehu a klasifikácii štátnych skúšok štátúty univerzity a jej fakúlt, ako aj študijné a skúškové poriadky týchto fakúlt venujú konkrétnu pozornosť.

V kontexte uvedeného veľmi významné miesto patrí rektorovi univerzity, ktorý vymenúva predsedov komisie na štátne skúšky spravidla z profesorov a docentov pôsobiacich na fakultách PU. Tým rešpektujú tiež zásadu akreditačnej komisie na posudzovanie spôsobilosti tej-ktorej fakulty konať štátne skúšky v príslušných študijných odboroch magisterského štúdia. Žiaľ, takýto prístup absentuje na niektorých fakultách pri vymenovaní členov niektorých komisií. Možno povedať, že ide tu o tzv. svojské (dlhodobé zaužívané) chápanie úlohy členov komisie na štátnej skúške aj samotnými katedrami. Napr. viete si predstaviť komisiu na štátne skúšky, ktorej predsedom je docent (vymenovaný rektorom) a ďalších päť členov je z radov odborných asistentov, z ktorých štyria prezentujú rovnaký vedný odbor? Ako asi sa bude cítiť študent, ktorý predstúpi pred takto zloženú šesťčlennú komisiu? A ako predseda komisie naplní literu právneho predpisu o jeho zodpovednosti za riadenie, priebeh štátnej skúšky a za celkovú činnosť komisie, vrátane klasifikácie známok a verejného vyhlásenia rozhodnutia...? Zrejme veľmi dobre, najmä študenti vedia si predstaviť možný pomer „síl“ napr. pri hlasovaní členov komisie o sporných klasifikačných otázkach (4 členovia jedného vedného odboru a jeden člen z iného vedného odboru proti jednému docentovi, predsedovi komisie?!).

Zdá sa, že je namieste pripomenúť katedrám zásadu akreditačnej komisie, ktorá znie: „Profilové predmety predstavujú v štruktúre študijného plánu ŠO a špecializácie minimálne 60 % z celku. Garantom profilového predmetu je profesor alebo docent. Štruktúra pracovníkov pracoviska (katedry) musí zodpovedať poslaniu fakulty a ŠO“. Táto požiadavka tvorí aj základ pre kreovanie komisie na štátne skúšky v príslušnom študijnom odbore magisterského štúdia.

Na základe upozornenia študentov spracovali: **mr-at-rj-rr**

Na GBF PU v Prešove vznikol 13. 4. 2000 MS SČK. Úlohou MS SČK pri GBF PU bude zabezpečovanie a poskytnutie zdravotných kurzov o prvej pomoci, predlekárskej pomoci, rôznych preventívnych prednášok a praktickej pomoci pri humanitárnych akciách.

MS SČK pri GBF PU v Prešove vznikol na podnet J. E. Mons. **Jána Hirku**, Dr.h.c., Veľkého kancelára fakulty, biskupa prešovského, o. ICLic. **Jozefa Marettu** (katedra dogmatiky a morálnej teológie), PhDr. **Jána Chromého**, riaditeľa ÚS SČK a dekana GBF PU v Prešove o. ThDr. **Františka Janhubu**.

Vzniknutý spolok je prvým v rámci Prešovskej univerzity. Na prvej členskej schôdzi novo-

založeného spolku bolo zvolené predsedníctvo, ktoré bude pracovať v tomto zložení:

SČK na teologickej fakulte

o. ICLic. Jozefa Marettu - predseda
Andrea Ščecínová - podpredseda (2. roč.)
Mária Tebeľáková - sociálny referent (2. roč.)
Radovan Bača - pokladník (2. roč.)
Marek Hreňo - zdravotník (2. roč.)
Peter Calko - revízor (2. roč.)

Členovia MS SČK pri GBF PU v Prešove si určili za cieľ pomáhať blížnym formou aktívneho milosrdenstva, kde Červený kríž je garantom sociálnej a humanitárnej pomoci na celom svete.

Andrea Ščecínová

Akademický senát

Po uplynutí trojročného funkčného obdobia senátu sa uskutočnili na GBF PU voľby do akademických orgánov.

Akademický senát na GBF PU

Učiteľská časť:

doc. PhDr. Michal Varchola, CSc. - predseda
ThLic. Miroslav Dancák
ThDr. Peter Šturák
Mgr. Peter Rusnák
Ing. Marta Birošová - TH pracovníci

Študentská časť:

Adriana Luptáková - predsedníčka Š. časti AO
Alexander Andrejko
Akademický senát PU
doc. PhDr. Michal Varchola, CSc.
Mgr. František Dancák
ICLic. Jozef Maretta

Študentská rada vysokých škôl SR pri GBF PU
Michal Glevaňák

Internátna rada:

Mgr. Jozef Podhájecký

Tajomník fakulty:

o. Mgr. Mikuláš Pružinský

Študent Mikuláš Tatár vo volebnej miestnosti pri voľbách do AS na Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulte PU

Nový doktor teológie

z teológie a zároveň získal vedeckú hodnosť Ph.D. o. ThLic. **Vojtech Boháč**, vedúci ka-

tedry liturgiky a praktickej teológie, dizertačnou prácou pod názvom: „Argumentácia profesora **Mikuláša Rusnáka** k vyhláseniu dogmy o (zosnutí) Nanebovstúpení Presvätej Bohorodičky z byzantských liturgických textov“. V súčasnosti je to prvý pedagóg-kňaz z učiteľského zboru fakulty s vedeckou hodnosťou. Prajem ThDr. **Vojtechovi Boháčovi**, Ph.D., mnoho tvorivých síl a Pánovho požehnania v jeho vedecko-pedagogickej práci.

a „philosophiae doktor“ na GBF PU

Vedecká rada na svojom zasadnutí schválila vydávanie vedeckého zborníka - časopisu Theologos s podtitulom: teologická revue Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulty PU v Prešove. Jeho prvé číslo vyšlo koncom minulého roka. Obsahuje príspevky z Odborového seminára konaného pri 3. významných historických udalostiach Gréckokatolíckej cirkvi. (180 rokov od založenie prešovského biskupstva, 110. výročie narodenia biskupa **P. P. Gojdiča**, OSBM a 30 rokov od obnovenia činnosti Gréckokatolíckej cirkvi).

Za pozornosť stojí príspevok ThLic. **Vojtecha Boháča** o významnom „teologickom polyhistorovi“ profesorovi **Mikulášovi Rusnákovi**.

Tohtoročné prvé číslo je z minuloročnej

Medzinárodnej vedeckej konferencie pod názvom: „Človek v spektre pohľadu“. Druhé číslo zborníka prináša prednášky zo študentských dní '99 konaných pri príležitosti 10. výročia „nežnej revolúcie“ organizovaných ŠRVŠ pri GBF PU. Touto cestou ŠRVŠ ďakuje vedeniu fakulty za možnosť vydania prednášok z týchto dní.

Úspechom GBF PU je, že zborník začal vychádzať po zdĺhavých finančných problémoch. Profil Theologosu budú formovať učitelia fakulty ako i iní vedecko-pedagogickí pracovníci PU či už z oblasti teológie alebo iných vied.

Theologos si môžete zakúpiť v knižnici fakulty.

Zborník THEOLOGOS

Dnešná doba vládne zo sebou prívlastok: zlá, nepriateľná, úplatná, nežiaduca, ale nájdú sa chvíle kedy možno na ne zabudnúť. Takáto chvíľa nastala dnes pri prezentovaní knižôčky dvoch autoriek.

Jana Kesselová sa pokúsila vyprovokovať náš zmysel pre krásu hlásky, slova, vety a Alena Sedláková rozohrávala stránky svojimi ilustráciami.

Autorka výtvarnej podoby knižky je sama mamou i učiteľkou a metodická i didaktická poloha jej vôbec nebola príťažou. Naopak sústredila sa na

vtipné výtvarné pôsobivé obsahy detskej duši zrozumiteľné. Symbióza verbálnej a výtvarnej zložky je premyslená a z metodického rozhladu na jej funkciu rôznorodá. Výtvarné prvky posúvajú detského čitateľa

od úlohy detektíva k úlohe písmen, slov a viet. Slovesný obsah má vo výtvarnej reči neodmysliteľného spolupracovníka a naopak.

Autorka výtvarnej podoby

Jana Kesselová

Rozviazané
jazýčky

Kompozične sa Alena Sedláková pohybuje po diagonále i po zvislici. V plynutí výtvarných rozprávání je dynamika a vizuálny pohyb rešpektujúci plynutie textu. Farebne sa autorka oprela o výraznosť základnej farebnej škály. Sujetovo fantázijné obsahy sú realizované kresbou a podfarbené červenou, modrou, zelenou i žltou. Kresba má dominantné postavenie, farebnosť rozohráva škálu optimistických pocitov detského sveta.

Stylizácia figúr i personifikovaných predmetov, zvieratiek je viazaná na schopnosť adresátov a dešifrovať výtvarné znaky. Pozitívny charakterizačný mimický výraz podtrhuje nezafarbenosť detskej fantázie tragikom. Široký úsmev a otvorený pohľad očí pozýva k hravej spolupráci.

Prepojenie verbálneho znaku je v tejto útlej knižočke v rovine vzájomného rešpektu. Raz písmo dovedie malého čitateľa k výtvarnému obsahu, rozvíjajúcemu jeho verbálnu i vizuálnu fantáziu, inokedy je to ilustrácia ktorá vedie k tajomstvám hlások, slov a viet.

Knižočka nemá v úmysle bibliofilsky ohúriť ale svojím významom predbieha ktorýkoľvek bombastický a reklamný edičný pokus.

Prajem autorkám ešte veľa takýchto spoločných dielok a diel.

PhDr. Alena Vojčíková

Prečo tie bodky?

Asi nie veľmi púta-vo by znelo - študijný pobyt v Bulharsku, ale veď budme úprimní, málokto sa „hrabe“ na študijné pobyty do krajín, ktorých meno neznie dosť pútavo ako napríklad Rusko, Ukrajina a možno aj Bulharsko. Ale ako sa hovorí, nie je všetko zlato, čo sa blisť, tak je to aj so študijnými pobytmi v tej-ktorej krajine.

Ako sme sa vlastne dostali k tomuto pobytu? Cez prísny konkurz, ktorý sa konal v Bratislave a silnú konkurenciu zo slovanského gymnázia, ale šťastena bola pri nás. To bolo pred rokom a 1. 2. 2000 sme už sedeli v lietadle smerom do Sofie. Náš prvý dojem pri vystúpení z lietadla bol ten, že je tu o pár stupňov teplejšie. Po všetkých „procedúrach“ s ubytovaním (veď to poznáte, nie je tomu ináč ani v Sofii) sme konečne zložili svoje dvadsaťkilové kufre v izbe, kde sme bývali nasledujúci mesiac, mimochodom, naše okná boli s výhľadom na Vitošu (najvyššie pohorie v okolí Sofie). V priebehu týždňa sme sa spoznali s niekoľkými bulharskými študentmi na internáte a tiež s našimi rodákmi študujúcimi v Sofii bulharistiku. Ti nás postupne zasnáovali do tajov študentského života v 50 000 študentskom „mestečku“. Keďže sme prišli v období skúšok, mali sme na to času a času. Avšak, aby to nevyzeralo, že sme sa tam prišli učiť „žiť po študentsky“, ale zbierať materiály na naše diplomové práce, tak sme asi trikrát týždenne navštevovali konzultácie s profesormi zaoberajúcimi sa problematikou, ktorá vyplývala z našich diplomových prác. Ostatné dni v týždni nám zostali na spoznávanie Sofie, historických pamiatok, divadiel, opery, kín, knižníc a galérií. Dokonca sa nám podarilo dostať na hru Švejk do Vazovovho divadla, čo bolo úžasné. S podobnými dojmami sme išli aj z opery Traviata od Verdiho, ale to je len zlomok z toho, čo sme videli a zažili. Samotní Bulhari sú veľmi milí ľudia a hlavne veľmi hluční, na čo sme si zvykli dosť ťažko. Na konci pobytu sme už „boli zaškolení“ nielen na hlučnosť a príliš pikantnú stravu, ale ja na súhlasné krútenie hlavou a nesúhlasné prikyvovanie. Takže na spiatočnej

Študijný pobyt v ...

cesta 1. 3. 2000 sme už na letisku nečakali za ničim,

na čo nám bolo prikyvnuté, ale pekne sme prikyvovali aj my.

Nie, nebola reč o Nemecku či o Anglicku, ale o Bulharsku a tí čo by o tomto pobyte chceli vedieť niečo viac, nech sa obrátia na študentky FF IV. ročník odbor slavistika-slovenský jazyk Martinu a Lenku.

Martina Bujdošová a Lenka Jurčišinová

Prvé rokovanie o navrhovanom projekte

Koncom minulého mesiaca sa uskutočnilo stretnutie rektora PU doc. dr. K. Feča, CSc., s prezidentom SČK PhDr. Milnom Kručayom, CSc., kde rokovali o navrhovanom projekte - vytvoriť pracovisko pre humanitárne vedy a sociálnu oblasť. Bolo to prvé rokovanie PU s predstaviteľmi regionálnej delegatúry Medzinárodného výboru ČK, vysunutého pracoviska pre stredo a východoeurópske národné spoločnosti ČK v Budapešti, ktoré sa uskutočnili na pôde univerzity. Obě strany sa dohodli na vypracovaní spoločného projektu, ktorý by mal vstúpiť do plánu rozvoja univerzity v roku 2001.

PU je návrhu plne naklonená. Garantom projektu by mala byť FHPV PU. Ako sa na záver rokovania vyjadril M. Kručay „snahou ČK bude rozpracovať a čo najskôr zaradiť do učebných osnov SŠ a VŠ informácie o Ženevských konvenciách i postavení SČK ako súčasť 176 národných spoločností vo svetovej federácii.

- Red -

Slávnostné stretnutie

Pri príležitosti 30. výročia založenia súboru Torysa

Vysokoškolský folklórny súbor Torysa, umelecké teleso PU, rektor PU a vedenie folklórneho súboru pozývajú širokú verejnosť na slávnostné stretnutie pri príležitosti 30. výročia založenia súboru, ktoré sa uskutoční dňa

10. 6. 2000

vo veľkej sále DJZ v Prešove. Slávnostný program sa začína o 18.00 hod. a o 20.30 hod. uskutoční sa spoločenské stretnutie pozvaných hostí, bývalých a súčasných členov Torysy, na slávnostnej recepcii vo foyeri DJZ.

Do pozornosti čitateľom !

Živná pôda klebetenia nie je na pracovisku, kde sa klebetí (ohovára), ale tam, kde sa klebeti akceptujú, najmä zo strany šéfov!

Monitorované myšlienky:

- Utajovať podvod je tiež podvodom!
- Silnejšia je ochrana zákona ako človeka!
- Mýliť sa je ľudské, ale zotrvať v omyle je diabolské!
- Beztrietnosť (nepotrešnosť) zvädza k horšiemu!
- Nie sú vhodnými svedkami tí, ktorým možno rozkazať, aby svedčili!
- Nehodný je človek, ktorý vie dobro prijať a nevie vrátiť!
- Skutočnosti sa dokazujú, práva sa odvodzujú!
- Z protiprávneho činu nevzniká zmluva!
- Skúsenosť je (najlepšou) učiteľkou všetkého (matkou štúdia)!
- Kto ľuhá raz, zdá sa, že ľuhá vždy!
- V slobodnom štáte má byť sloboda slova i vyznania!
- Kto stratil dôveru, nič viac už nemôže stratiť!
- Dobromyseľnosť je opakom ľstivosti a zlomyseľnosti!
- Netreba zachovávať vernosť voči tomu, kto ju porušil prvý!
- Najväčšími sa prevíňuje šéf, ktorý nechce vypočuť pravdu!
- Šplhať sa možno aj metódou plazenia!
- Azda najúbohejšie klame šéf, ktorý klame z potreby byť významným!
- Predstieranie dobroty odpudzuje viac ako otvorené zlo!
- Ani krásne, vycibrené slová nič nezmôžu, ak sa nekryjú s pravdou a skutkami!
- Najnedemokratickejší je volebný systém, v ktorom aj jeden hlas postačuje na zvolenie navrhnutého kandidáta!
- Voliť navrhnutého kandidáta, ktorý sa nepredstavil voličom svojím programom, je primitivizmus nielen volebného systému!
- Šéf vyzýva svojich podriadených, aby sa zmenili spravidla preto, že sa nechce zmeniť sám!

Členovia Akademického senátu PU za študentskú časť

Na požiadanie viacerých pedagógov a študentov jednotlivých fakúlt Prešovskej univerzity uverejňujeme fotografie členov Akademického senátu PU – študentskej časti:

Radoslav Štefancík (24), študent 3. ročníka FF odbor politológia-nemecký jazyk. Od roku 1999 člen Akademického senátu FF PU

Štefan Babel (20), študent 2. ročníka Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity, pracuje v študentskej internátnej rade

Ján Benko (20), študent 2. ročníka, člen študentskej internátnej rady, kombinácia slovenský jazyk-etická výchova

Mária Semanová (25), poslucháčka Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulty PU – všeobecná katolícka teológia, 4. ročník

Mgr. Michal Džugan (25), poslucháč 1. ročníka doktorského štúdia – cirkevné právo, Pravoslávna bohoslovecká fakulta PU

Azúrové pobrežie to nie sú iba palmy, slnko a more

Zahraničné praxe študentov

Inštitútu turizmu a hotelového manažmentu FF

Dôležitou súčasťou vysokoškolskej prípravy odborníkov na Inštitúte turizmu a hotelového manažmentu Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity (ďalej len ITHM FF) sú aj domáce a zahraničné praxe. Je vytvorený systém odbornopracovnej prípravy, ktorý sa skladá z jednotlivých prvkov:

- Hotelové a reštauračné služby (prax) - rozsahu 10 dní - 2. semester
- Turistické služby (prax) - rozsahu 10 dní - 3. semester
- Domáca alebo zahraničná prax - rozsahu 4 týždne - 4. semester
- Súvislá odborná prax (domáca alebo zahraničná) - rozsahu 2 mesiace - 8. semester

(Grécke ostrovy), Benidorm (Španielsko), Lusterfjorden (Nórsko), Savojské Alpy (Francúzsko) a mnohé iné zaujímavé turistické miesta.

Doterajší priebeh a výsledky zahraničných praxí (na základe príslušných hodnotení) svedčia o tom, že naši študenti sú dobre pripravení po stránke odbornej ale aj jazykovej. Systém zahraničných praxí má svoje prísne pravidlá, pričom študent odchádza na zahraničnú prax s vyplnenou a podpísanou dohodou (Convention de stage), ktorá mu zabezpečí, že v krajinách EÚ nemá on, ani jeho zamestnávateľ problémy s cudzineckou políciou a pod. Teda naši študenti pracujú počas zahraničnej stáže legálne a neporušujú zákony príslušnej krajiny.

Keďže prvým cudzím jazykom pre študentov denného štúdia je jazyk francúzsky, najlepšie skúsenosti z oblasti zahraničných praxí máme práve s Francúzskou republikou. Prvé miesta vo Francúzsku, ktoré sa obsadzovali našimi študentmi, boli sprostredkované našimi „priateľmi“ zo Savojskej univerzity (Université de Savoie) v Chambéry. Osobitné poďakovanie v tejto súvislosti patrí prof. Michael Bauer a pracovníčke oddelenia zahraničnej mobility študentov p. Dominique CART zo spomínanej univerzity.

Pracovitosť, odbornosť, otvorenosť, jazyková vybavenosť, ale aj skromnosť, to sú tie vlast-

ností našich študentov, ktoré prelomili bariéru počiatočnej nedôvery zo strany zahraničných partnerov. Výsledky sa dostavili v podobe neustále rastúceho počtu študentov, ktorí realizujú zahraničné praxe počas štúdia na ITHM FF. Pri kontrole potrebných dokumentov (Convention de stage, potvrdenia o absolvovanej praxi, hodnotenia, ale aj pochvalné faxy a listy) sme zistili, že naši študenti vykonávali a vykonávajú zahraničné praxe vo Francúzsku,

Rakúsku, Nemecku, Taliansku, Belgicku, Veľkej Británii, Nórsku, Grécku a v Českej republike. Keďže aj počas praxe stále zostávajú študentmi našej univerzity, pre vedenie ITHM z tejto skutočnosti vyplývajú určité povinnosti - okrem iného aj kontrola zahraničnej praxe. Teda priamo na mieste zistiť za akých podmienok pracujú naši študenti v zahraničí.

Preto v čase od 30. 3. 2000 do 2. 4. 2000 vykonal riaditeľ ITHM FF služobnú zahraničnú cestu, úlohou ktorej, okrem návštevy Université Nice

(Dokončenie na 20. str.)

Autor článku doc. Š. Kireta

Tento systém tzv. povinných praxí si mnohí študenti ešte dopĺňajú odbornými praxami najmä počas letnej sezóny (júl, august, september) a zimnej (január, február). O tom, že naši študenti sú veľmi aktívni pri tzv. dobrovoľných praxiach svedčí aj množstvo pozdravov (pohľadníc), ktoré dostávame od nich na adresu ITHM. Iba okrajom spomenieme: Cote d'Azur (Francúzsko), Dolomity (Taliansko), Rhodos, Corfu

Hotel WESTMINSTER

Zahraničné praxe študentov

(Dokončenie z 19. str.)

Sophia Antipolis, bola aj kontrola zahraničnej praxe v školskom roku 1999/2000 a organizácia praxe v školskom roku 2000/2001 v Nice a okolí (Azúrové pobrežie Francúzska). Cesta sa mohla realizovať aj vďaka pochopeniu a štedrosti našich slovenských sponzorov (letenka Košice-Praha-Nice a späť) ako aj francúzskych sponzorov (ubytovanie a transfer na letisko) a reštaurácie „LE LIGURE“ v Nice (kvalitné francúzske stravovanie). Pri tejto príležitosti chcel by som sa poďakovať pánom J. F. Cristofari a F. Champy z Nice za ich milé prijatie.

Samotná cesta, ktorá prebiehala bez problémov, je tiež veľkým zážitkom aj pre skúsených cestovateľov. Z lietadla na jednej strane vidieť zasnežené vrcholky Álp a na druhej strane azúrové Stredozemné more. Pristávací manéver - klesanie a veľký oblúk nad morom len zvyšujú atraktivnosť tohto zážitku.

V piatok 31. marca som sa stretol na pracovnom rokovaní s pánom prof. J. P. Guichard - riaditeľom Inštitútu východných krajín (L' Institut des Pays de l'Est) na Fakulte práva a ekonomických vied univerzity v Nice. Skúmali sme podmienky možnosti budúcej spolupráce medzi ITHM FF a inštitútom, ktorý vedie pán Guichard. Bol som požiadaný riaditeľom francúzskeho inštitútu, aby som po konzultáciách s dekanom FF PU a prorektorom PU pre zahraničné kontakty pripravil prvú pracovnú verziu zmluvy o budúcej spolupráci a zaslal ju prostredníctvom rektorátu PU na posúdenie francúzskej strane. Zvláštnu pozornosť venovali francúzski odborníci budúcej spolupráci v týchto odboroch:

- manažment turizmu
- manažment ľudských zdrojov
- manažment verejnej správy a regiónov

Popoludní toho istého dňa som bol oficiálne prijatý na rektoráte Université Nice Sophia Antipolis, viceprezidentom pre zahraničné kontakty prof. Francois Gaymard, ktorý mi spoločne so svojim kolektívom predstavil ich univerzitu. Ja som im zase predstavil štruktúru našej univerzity ako aj naše mesto Prešov.

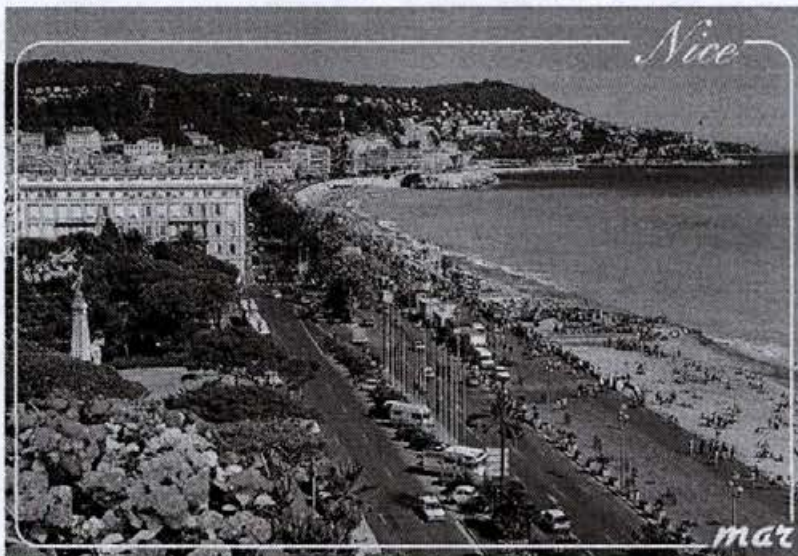
Podobne som im predstavil jednotlivé fakulty v rámci PU, pričom najväčšiu pozornosť som venoval odbornému profilu FF a ITHM FF. Na moje prekvapenie najväčšiu pozornosť u nich vzbudilo rozdelenie študentov 5. ročníka ITHM FF do dvoch odborných zameraní:

- rozvoj turistických regiónov
- rekreácia a kúpeľníctvo

Podobne sa zaujímali a mnohými otázkami podporili svoj záujem najmä o problematiku kúpeľníctva a konkrétne o spoluprácu medzi ITHM FF a Bardejovskými kúpeľmi, a.s. Na záver som im slúbil, že im pošleme prospekty uvedených zariadení, ako aj učebné plány a osnovy zamerania: rekreácia a kúpeľníctvo. Na záver milého prijatia ma sprevádzali po areáli univerzity, ktorý sa nachádza v nádhernom parku Valrose. Stredomorská flóra v podobe paliem, kvetov a krásnych trávnikov bola doplnená architektúrou z čias „belle époque“ (približne posledná tretina 19. storočia).

Hlavná časť môjho pobytu v Nice bola venovaná kontrole praxe priamo na tvare miesta. Rozprával som sa so študentmi, ktorí pracovali na recepciách a v reštauráciách, ale aj s majiteľmi, riaditeľmi alebo zodpovednými vedúcimi. Bol som príjemne prekvapený, keď všetci z francúzskej strany sa zhodli na tom,

že naši študenti sú dobre pripravení po stránke odbornej ako aj jazykovej. Niektorí menovite pochválili jazykové znalosti študentov ITHM, keď naši študenti okrem „domácej“ francúzštiny dokázali dobre komunikovať (ústne prostredníctvom telefónu) aj v nemčine alebo angličtine. Zároveň sa potvrdilo, že v Nice, Cannes, Monacu, Antibes - teda na celej francúzskej Riviére - Azúrovom pobreží, je vysoko oceňovaná schopnosť našich študentov rozumieť a dobre komunikovať v slovanských jazykoch (osobitne to platí pre ruštinu). V tejto súvislosti môžeme konštatovať, že zaradenie ruského jazyka do vyučovacieho procesu na ITHM FF bol veľmi

správny krok. Ak sú spomenuté odborné a jazykové schopnosti našich študentov doplnené tradičnou slovenskou skromnosťou a usilovnosťou, ani nás už neprekvapuje vysoké ocenenie našich mladých ľudí zo strany Francúzov.

Rád by som predstavil ITHM FF, ktorí dobre reprezentujú ITHM FF, Prešovskú univerzitu a Slovenskú republiku v zahraničí. V hoteli CRYSTAL vykonávajú zahraničnú prax študentky: Katarína Imrišová, 2. ročník, Beáta Bisztrayová, 4. ročník, Martina Čolláková, 4. ročník, v hoteli ELISABETH: Lýdia Kušnírová, 2. ročník, Helena Šamová, 4. ročník, v hoteli NICEA: Erika Balázsová, 4. ročník, ktorá časť svojej praxe vykonáva aj v renomovanej reštaurácii: LE LIGURE, v hoteli LE PETIT LOUVRE môžeme stretnúť Ľubie Kriškovú, našu piatačku.

Okrem prísne pracovných povinností (stretnutie na univerzitnej pôde a kontrola zahraničnej praxe) časť svojho pobytu v Nice som veno-

val aj veciam príjemnejším. Vedenie univerzity v Nice a osobne p. prof. Guichard pre mňa pripravili malé prekvapenie - návštevu slávnej parfümérie GALIMARD založenej v roku 1747. Je to najznámejšia francúzska parfüméria, ktorá je dodávateľom základných zložiek pre tak známe firmy ako je Christian Dior, Lancome a iné. Exkurzia po podniku a záverečné prijatie p. Jaen-Pierre Roux, generálnym riaditeľom, je zážitok, na ktorý sa tak skoro nezabúda.

Na dobrej organizácii môjho pobytu v Nice sa podieľal aj p. Laurent Dalmas, doktorand Université Nice, ktorý v rámci svojho doktorandského štúdia je od 15. 10. 1999 do 30. 6. 2000 na študijnom a odbornom pobyte na ITHM FF. Popri plnení svojich doktorandských povinností pomáha spolu s francúzskou stážistkou Laurence Rouanet pri vyučovaní odbornej francúzštiny.

Záverom môžeme konštatovať, že uvedená zahraničná cesta splnila svoj cieľ, výsledky cesty by sa mali odraziť v ešte lepšej odbornej a jazykovej príprave študentov ITHM FF, vo výmene učebných plánov a učebných osnov, v zahraničných študijných učiteľov a študentov ako aj možnosti publikovať v zahraničí.

Doc. Ing. Štefan Kireta, CSc.,
riaditeľ ITHM

PREŠOVSKÁ UNIVERZITA

Interview s Andrejom Baňasom -

➤ Na KVv pôsobíte už pomerne dlho, ale o vašej tvorbe nebolo počuť. Povedzte niečo o nej a o vašej výstave?

Myslím, že na Katedre Vv som už od roku 1973 a pôvodne ma na Katedru výtvarnej výchovy Filozofickej fakulty prijímal doc. Jozef Bendík, ak. mal., po zlúčení katedier Vv FF a PdF sa KVv stala súčasťou PdF UPJŠ a po vzniku Prešovskej univerzity a rozdelení KVv teraz pôsobím na FHPV. Mojm pôvodným povoláním bolo aranžérstvo, čo je dosť blízke umeniu a na amatérskych súťažiach som sa zúčastňoval niekoľko rokov s rôznym zameraním (maľba, grafika, plastika a aj keramika). O oceneniach si nevedím evidenciu, ale tuším som mal druhú cenu v plastike na okresnej súťaži a raz na krajskej druhú cenu v keramike. Výstava, ktorá prebieha v tomto čase je zameraná na vtipy o pive spojené s aforizmami a okrem kresleného humoru sú použité aj rôzne koláže.

➤ Upresnite, kde vlastne vystavujete?

Je to v Cafe galery Luca Maro na Hlavnej ulici č. 7.

Pri otvorení výstavy podporila autora aj manželka s dcérou

CAFÉ GALÉRIA A GALÉRIA LUCA MARO, HLAVNÁ 7
VÁS POZÝVAJÚ NA
VÝSTAVU ANDREJA BAŇASA
VERNISÁŽ SA USKUTOČNILA 27. 4. 2000

ANDREJ BAŇAS

narodený 1951 v znamení Strelca

Pôvodným povoláním aranžér, vyše 25 rokov pôsobí ako technik-modelár na Katedre výtvarnej výchovy, teraz FHPV PU, ako amatérsky výtvarník sa prezentoval na výstavách maľbou, grafikou a plastikami. Kresleným humorom sa na amatérskej báze zaoberá od detstva. Táto výstava prezentuje pár pivných vtipov, ktoré boli určené na humorné výstavy „O zlatý súdok“ a doplnené sú niektorými aforizmami autora.

➤ Spomeňte nejaké aforizmy, ktoré sú súčasťou výstavy.

No, niečo z mojich obľúbených.

Vegetarián je človek, ktorý nemá rád zvieratá, preto im ujedá z ich potravy.

modelárom s KVv FHPV PU

Aj mucha je boží tvor, kým nesadne na môj koláč.

A ešte jeden výtvarnícky - Človek, ktorý do všetkého rýpe je grafik.

Myslím, že na výstave je ich niečo vyše tridsať.

➤ Prečo ste sa zamerali na „pivný“ humor?

Už od roku 1995 v Prešove existuje súťaž „O zlatý súdok“ zameraná na vtipy o pive. Od tej doby som každoročne prispieval svojou tvorbou, až ich bolo dosť na takú malú výstavu.

➤ Publikovali ste už nejaké vtipy aj v tlači?

Zopár ich bolo, väčšinou som ich ani nevidel a o ich publikácii som sa dozvedel len z peňažných zloženiek.

➤ Nechcete sa tým živiť?

Ako vtip je to dobré... Ale tie sumy nikdy neprekročili hranicu tretieho čísla, totiž stovku.

➤ Plánujete aj ďalšie výstavy?

Ťažko to dnes povedať. Aj keď mi v Cafe Galery Luca Maro umožnili výstavu zdarma, bez poplatku za priestor, každé otváranie výstavy bez sponzora niečo stojí a ja mám k Rezešovmu platu strašne ďaleko....

-Red-

Druhé stretnutie

Študentská historická spoločnosť uskutočnila 12. apríla t.r. druhé stretnutie, ktorého nosnou témou bolo „Oravský hrad v kontexte slovenských hradov“.

Stretnutie, ktoré sa uskutočnilo, bolo takým podujatím, z ktorého si prítomní odniesli pre svoju budúcu pedagogickú činnosť veľa poznatkov. Vďaka patrí organizátorom a bodaj by takých stretnutí bolo čo najviac.

Mgr. Eva Dolinská

sa vo svojom referáte zaoberal otázkou: „Čo s umením na Slovensku v r. 2000?“

A. Špilárová (IV. r. odb. vedenie PaedDr. J. Kupcová) všetkých príjemne prekvapila svojou cvičebnicou Pohrajme sa so slovami, ktorú určite ocenia predovšetkým učiteľky na I. stupni základnej školy.

Obnovená tradícia

N. Švidová (III. roč. pod odb. vedením Mgr. K. Sinčáka) sa prezentovala umeleckým prednesom prózy J. Satinského: Moji milí Slováci!

S vlastnou tvorbou vystúpila S. Romanová (II. roč.), ktorá zo svojej básnickej dielne vybrala niekoľko kratších básní.

Humor a satira v diele Drevený tato a jeho rozprávkové varechy od T. Janovica, s pôsobivým prednesom časti diela, ponúkla M. Horňáčková (III. roč. pod odborným vedením PaedDr. B. Hlebovej).

L. Mašárová (III. roč. pod odb. vedením Mgr. A. Gulášovej) sa vo svojom príspevku venovala interpretácii diela Šťastný princ od O. Wildea.

„Čo s nárečím na hodinách slohu a gramatiky?“ Túto otázku si položila a riešenie hľadala vo svojom referáte B. Ondková (III. roč., odb. vedenie Mgr. J. Palenčárová).

J. Sabolová (IV. roč., odborné vedenie PaedDr. L. Liptáková, CSc.) nás zasa obohatila o niektoré úlohy zamerané na komunikačnú výučbu morfológie na I. stupni ZŠ.

M. Miková (IV. roč., odborné vedenie PhDr. L. Sičáková, CSc.) prezentovala vo svojom vystúpení časť diplomovej práce s názvom Motivačné činitele a výskum živých mien v Lipanoch a okolí, kde mravenčou prácou získala podklady týkajúce sa etymológie niektorých priezvisk.

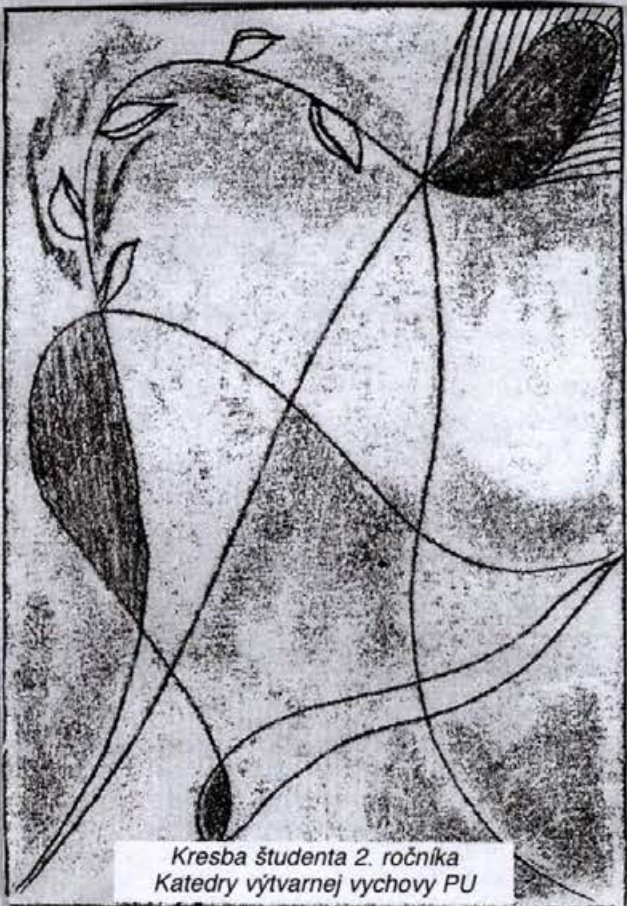
Prijemnú a uvoľnenú atmosféru umocnila B. Kubovičová svojím folkovým recitálom Prirode. Okrem toho vystúpila s časťou diplomovej práce, venovanej komunikačnému vyučovaniu na 1. stupni ZŠ (odborné vedenie Mgr. J. Palenčárová).

Pedagógom za odborné vedenie a študentom za vynikajúce príspevky poďakoval vedúci katedry prof. PhDr. Ján Jurčo, CSc.

L. Mašárová, študentka III. roč., ocenila zasa možnosť danú študentom vystúpiť na Študentskej vedeckej konferencii (aj keď nemala súťažný charakter) a prezentovať tak svoju nápaditosť, tvorivosť i odbornosť.

Slovom, bolo to veľmi vydaté popoludnie.

Mgr. Eva Dolinská

Kresba študenta 2. ročníka
Katedry výtvarnej výchovy PU

Projekt Most k spolupráci „2000“

V dňoch 8. – 13. 4. 2000 sa uskutočnila ďalšia etapa bilaterálneho projektu „Most k spolupráci“, medzi Katedrou hudobnej výchovy Fakulty humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity a Katedrou hudobnej výchovy Pedagogickej fakulty Karlovej Univerzity v Prahe. Je prirodzeným pokračovaním spolupráce z čias spoločnej republiky a bývalej Pedagogickej fakulty UPJŠ a jej hlavným cieľom je neustále udržiavať živé kontakty v oblasti vedecko-odbornej, umelecko-interpretačnej a medzilidskej, medzi mladými ľuďmi - študentmi oboch fakúlt, ako aj pedagógmi, ktoré pravidelnými každoročnými kontaktmi vo vedeckej, ale najmä v umeleckej rovine dosiahli široký rámec.

Študenti komorného orchestra Camerata academica Prešovskej univerzity oba semestre intenzívne cvičili, aby zvládli interpretačne, ale najmä výrazovo náročnú skladbu prof. Ladislava Burlasa, DrSc., pedagóga KHv FHPV PU s názvom „In memoriam“, ktorú autor venoval súboru. Jej premiéra sa uskutočnila 10. 4. o 18.00 hod. vo Veľkej aule starobylého Karolína za prítomnosti akademických funkcionárov Karlovej univerzity, zástupcov Slovenského inštitútu v Prahe. Okrem premiéry **L. Burlasa** uviedol orchestr pod vedením svojho umeleckého vedúceho Mgr. art. **Karola Medňanského** aj skladbu ďalšieho slovenského skladateľa **Milana Nováka**: Gaudeamus, inšpirovanú práve študentskou hymnou. Prof. PhDr. **Ladislava Burlasa**, DrSc., ktorý bol na premiére osobne prítomný prednášal doobeda 10. 4. študentom pražskej PdF o generácii skladateľov „Slovenskej hudobnej moderny“. (Deň predtým, 9. 4., bol koncert v kláštore ve Svatém Janu pod Skalou.)

Cestu z Prahy na Slovensko absolvovali spoločne s prešovským orchestrom aj pražskí pedagógovia a študenti, aby sa po tom pomyselnom moste chodilo v oboch smeroch. Prof. **Jiří Tomášek** - v súčasnosti jeden z najvyhladávanejších českých huslistov, pedagóg PdF ale hlavne pražskej AMU, okrem vystúpení na dvoch koncertoch uskutočnil spolu s ďalším pedagógom - klavíristom KHv PdF UK p. **Vítom Gregorom** prednášky pre učiteľov klavírnej a husľovej hry na Metodickom centre. Zúčastnili sa ho aj študenti KHv FHPV, niektorí z nich predhrávali práve naštudované skladby, prostredníctvom ktorých sa pražskí pedagógovia vyjadrovali k interpretačnej problematike.

ka, klavirista **Vít Gregor** predniesol Janáčkovu Sonátu 1. X. 1905 a Chopinovu Fantáziu - impromptu fis-mol op 66, Baladu g-mol, op-66,

Na koncerte 10. 4. vo veľkej aule Karolína po uvedení skladby prof. Burlasa umelecký vedúci Karol Medňanský a autor (prof. Burlas)

prof. **Jiří Tomášek** v duu so svojou žiačkou **Gabrielou Kubátovou** zahrli Duo pre husle a violu č. 2 B. Martinů. Vysokú interpretačnú úroveň koncertu ocenili aj predstavitelia mesta, prítomný primátor Ing. Juraj Kopčák, okresný úrad zastupoval jeho predseda Ing. Milan Benč, v hudobníckych kruhoch vážený ako veľký znalec a milovník hudobného umenia. Na koncerte však chýbali najmä študenti odboru Hv, hoci o akcii vedeli, bol ale štvrtok a „vtedy sa ide domov - čo tam po umeleckých hodnotách“. Je smutné, že ako vedúca KHv FHPV musím konštatovať tento stále sa prehľbujúci nezáujem študentov o „vysokú umeleckú kvalitu, ktorá je

aj tak veľkou zriedkavosťou na prešovských koncertných pódioch“.

Na prešovskom koncerte boli udelené čestné medaile Ministerstva zahraničných vecí Českej re-

publiky odovzdané Generálnym konzulom ČR v Košiciach Ing. JUDr. **Jozefom Byrtusom** tajomníkom KHv PdF Univerzity Karlovej PaedDr. **Milošovi Kodejškovi** a autorke tohto príspevku za udržiavanie a rozvoj vzájomných kontaktov medzi našimi krajinami.

doc. Irena Medňanská

ČESTNÁ MEDAILA MZV ČESKEJ REPUBLIKY VEDÚCEJ KATEDRY Hv FHPV PU DOCENTKE IRENE MEDŇANSKEJ

Generálny konzul Českej republiky **Jozef Byrtus** odovzdal Irene Medňanskej Čestnú medailu MZV ČR a list tohto znenia:

Vážená pani Medňanská, aktivity vedúce k udržiavaniu a prehľbovaniu dobrých a priateľských vzťahov medzi obcami, inštitúciami a vysokými školami, rozvoj česko-slovenskej kultúrnej spolupráce zejména v oblasti prezentácie toho najlepšieho z českej hudobnej kultúry na východnom Slovensku - to vše je spojované s Vaším

jménem, úsilím a nadšením. Necht' Vám skutočnosť, že si veľmi vážime toto Vaše práce, alespoň čiastočne pripomína Čestná medaile Ministerstva zahraničních vecí České republiky

Veříme, že i nadále budete aktivně napomáhat rozvoji spolupráce našich umělců a vysokých škol při realizaci záměrů sympatického mezinárodního projektu „Most ke spolupráci“ a při vytváření pozitivního obrazu české a slovenské hudobní kultury v obou našich zemích.

Přijměte, prosím, toto ocenění, které je jen malým díkem za Vaše úsilí a současně přijměte i naše přání mnoha zdaru v další umělecké a pedagogické práci i v osobním životě.

Jozef Byrtus, generální konzul ČR

UMELECKÁ PREZENTÁCIA PRAŽSKÝCH KOLEGOV

a študentov mala formu dvoch koncertov: koncert študentov **Ireny Houkalovej** - soprán, **Gabriely Kubátovej** - husle, **Martiny Novákovéj** - klavír a prof. **Jiřího Tomáška** 12. 4. o 18.00 hod. v obradnej sieni Obecného úradu vo Valalíkách, a 13. 4. koncert pedagógov o 19.00 hod. v koncertnej sále Čierneho orla v Prešove. Nad týmto koncertom prebral záštitu Generálny konzul ČR v Košiciach Ing. JUDr. **Jozef Byrtus**, ktorý sa ho osobne zúčastnil v sprievode konzula Ing. **Milana Peprníka**. V podaní p. **Ivy Volavej** zazneli piesne **Pergolesiho**, **Schuberta**, **Brahmsa**, **Dvořá-**

Večer Prešovskej univerzity príjemne prekvapil

Prvá naozajstná konfrontácia, ktorá vlastne ani konfrontáciou nebola, pretože umelecké kolektívy Prešovskej univerzity mali rovnaký cieľ: čo najúspešnejšie reprezentovať nielen samých seba, ale aj Prešovskú univerzitu na 42. ročníku Prešovskej hudobnej jari, bola veľmi úspešná.

Program mal názov Večer Prešovskej univerzity a uskutočnil sa 3. mája v PKO-Čierny orol. V takmer dvojhodinovom programe sa vystriedali Spevácky zbor Pravoslávnej bohosloveckej fakulty, Spevácky zbor sv. Romana Sladkoveca Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulty, Ženský spevácky zbor Iuventus paedagogica, komorný orchestr Camerata Academica, Komorné zoskupenia Piano Vocal, Jazzové Kvarteto a programom sprevádzal člen Študentské-

ho divadla **Miron Pukan**. Preplnené hľadisko (vyše 300) prijalo program veľmi srdečne. Aplaudovalo každému kolektívu, každému programovému číslu. Mimoriadne ocenenie sa ušlo autorovi premiérovej skladby **In memoriam**, ktorej autorom je prof. **Ladislav Burlas**.

O program prejavili záujem aj predstavitelia mesta na čele s pánom primátorom, vedúcou odboru kultúry Mestského úradu a ďalšie významné osobnosti.

Príprava, na ktorej sa významnou mierou podieľala Rada pre umeleckú činnosť PU, bola korunovaná úspechom.

Ing. **Ladislav Bačinský**,
tajomník RUČ PU

PREŠOVSKÁ UNIVERZITA

30. výročie založenia VŠFS TORYSA

Vysokoškolský folklórny súbor TORYSA je akademické umelecké teleso Prešovskej univerzity, ktoré vyvíja svoju činnosť pod odborným vedením a gestom Katedry hudobnej výchovy FHPV PU.

Jeho poslaním je aktivizovať študentov v záujmovomeleckej činnosti folklórného zamerania a takto prispieť k udržaniu a ďalšiemu šíreniu tradičného ľudového umenia v povedomí vysokoškolskej mládeže - budúcich pedagógov.

Má tri zložky: tanečnú, spevácku, (ktorú tvorí ženská a mužská spevácka skupina) a ľudovú hudbu. Členmi súboru sú prevažne študenti Prešovskej univerzity, ktorí počas štúdia trávia svoj voľný čas v kolek-

ujmové krúžky podobného zamerania, alebo sa stávajú aktívnymi členmi vyspelejších folklórnych súborov.

Torysa má vo svojom repertoári umelecké spracovanie tanečno-hu-

dobného folklóru regiónov Šariš, Zemplín, Spiš, Abov a Gemer.

Každoročne sa prezentuje novým programom na súťažnej prehliadke vysokoškolských folklórnych súborov Akademický Zvolen a Nitra. Najcennejší úspech zaznamenala Torysa v roku 1994, kedy získala piedestál najvyšší a stala sa „Laureátom Akademickej Nitry '94“.

Okrem toho ponúka svoje vystúpenia širokej diváckej verejnosti najmä v sídle materskej univerzity v Prešove, ale i širšom okolí, pričom si vždy získala ďalších priaznivcov svojím tanečno-interpretačným umením a už tradične dobrou ľudovou hudbou.

Súbor absolvoval v ostatnom čase i úspešné celosúborové zahraničné zájazdy v Rakúsku a Holandsku, s malou skupinou absol-

voval zájazd v SRN a podobne sa chystá v máji tohto roku do Švajčiarska.

PaedDr. Jozef Hrušovský, ktorý je

umeleckým vedúcim súboru a Ing. Ladislav Bačinský, vedúci tanečnej zložky a choreograf súboru, majú za sebou plodné roky umeleckej spolupráce a súčasný umelecký obraz Torysy je vymalovaný ich umeleckým štetcom.

V júni 2000 si Torysa pripomenie 30. výročie svojho založenia.

Slávnostný program k tomuto významnému sviatku súboru bude uvedený v Divadle Jonáša Záborského v Prešove 10. júna o 18.00 hodine. Pozývame naň významných hostí, bývalých členov súboru, priateľov z iných folklórnych súborov a

samozrejme všetkých priaznivcov tradičného umenia.

PaedDr. Jozef Hrušovský

Majáles 2000

Vedenie Prešovskej univerzity v spolupráci s odborovou organizáciou pozývajú všetkých zamestnancov univerzity na Majáles 2000, ktorý sa uskutoční 19. mája 2000 v Jedálni ŠD so začiatkom o 17.00 hod. V rámci tohto podujatia uskutoční sa aj spoločenské posedenie v jedálni ŠD pri ľudovej hudbe a diskotéke.

tíve nadšencov, zapálených pre tradičné ľudové umenie. Mnohí z nich po absolvovaní rokov štúdií sami vo svojej učiteľskej praxi zakladajú zá-

KHv FHPV PU sa doposiaľ podieľa na odbornej príprave budúcich učiteľov 2. stupňa ZŠ a stredných škôl vo všetkých oblastiach hudby. K rozvíjaniu „komplexnej muzickej výchovy“ prispieva i disciplína improvizácia klavírných sprievodov, ktorá integruje všetky hudobno-teoretické vedomosti, praktické skúsenosti a nástrojové zručnosti poslucháčov hudobnej výchovy, rozvíja hudobnú predstavivosť a pamäť, je teda všeobecným indikátorom muzikality osobnosti.

Vyučovaciu hodinu improvizácie sme „zvečnili“ s jej aktérmi, poslucháčkou 4. ročníka Z. Molčaniovou a jej vyučujúcim dr. J. Hrušovským, odborným asistentom KHv.

O POHÁR DEKANA PF PRÍJEMNÁ ŠPORTOVÁ ATMOSFÉRA

Dňa 18. 4. 2000 sa v priestoroch krytého bazéna PU uskutočnil 3. ročník plaveckých pretekov „Pohár dekana PF PU“. Záujem o toto sympatické športové podujatie, ktoré má odozvu nielen u študentov Pedagogickej fakulty, potvrdili svojou účasťou aj poslucháči ostatných fakúlt PU. Medzi zúčastnenými sme privítali doc. PhDr. Milana Tureka, CSc., dekana PF PU a PaedDr. Ľubomíra Oríška, vedúceho katedry TV PF PU. Ani tento ročník nebola núdza o dramatické športové chvíle spojené s výbornými športovými výkonmi. Študenti PF PU opäť dokázali, že im športový duch nechýba, čo sa prejavilo aj v príjemnej športovej atmosfére.

V hlavnej disciplíne 100 prsia - Ženy sa umiestnili: 1. Gorylová Eva, 2. Inášková Lenka, 3. Kacejová Viktória, 100 m prsia - Muži: 1. Pisko Jaroslav, 2. Kaľavský Ivan, 3. Ondarišín Ján. Pohár a ceny odovzdal dekan PF PU doc. PhDr. Milan Turek, CSc.

Mgr. Nirrai Daniel

VK PU Prešov patrí medzi najaktívnejšie kluby v organizovaní turnajov

Vážení športoví priatelia,

Je potešiteľné, že volejbal si našiel pevné miesto v kalendári športových podujatí mesta Prešov a zároveň patrí medzi tie športy, ktoré majú prívlastok „vysokoškolský“.

Prešovská univerzita patrí medzi mladé univerzity na Slovensku a nie je tomu inak ani v prípade nášho volejbalového družstva, štartujúceho v najvyššej volejbalovej súťaži pod hlavičkou VK Prešovská univerzita Prešov. Tradícia vysokoškolského volejbalu v Prešove je známa

Trošku histórie volejbalu

Volejbal – populárna kolektívna športová hra pre mládež i dospelých. Súťažne sa hrajú zápasy šiestik a dvojíc, okrem toho je obľúbenou rekreačnou hrou, zaujímavou pre hráčov i divákov. Volejbal vznikol koncom 19. storočia v USA ako sálová doplnková hra amerických študentov. Rýchlo získal veľkú obľubu a popularitu. Koncom 1. svetovej vojny sa dostal s americkou armádou do Európy.

Od r. 1946 má volejbal svoju samostatnú medzinárodnú organizáciu - Federation Internationale de Volleyball (FIVB). Od roku 1949 sa približne po štyroch rokoch konajú majstrovstvá sveta a v medziobdobí majstrovstvá Európy. V roku 1964 bol volejbal prvýkrát zaradený do programu Olympijských hier (XVIII. Olympijské hry v Tokiu).

Basketbalistky postúpili do I. ligy

Slovenská basketbalová asociácia na poslednú chvíľu, tesne pred skončením II. ligy, zmenila postupový kľúč a systém súťaží. Tak sa stalo, že sa nehral pôvodne plánovaný finálový turnaj o postup do I. ligy, ale **prešovské vysokoškolské družstvo** na základe obsadenia 2. miesta **postúpili do I. B ligy**. Bude to náročná súťaž a či ju naše dievčatá budú hrať, záleží od financií.

O nesporný úspech v rýdzo amatérskych podmienkach sa zaslúžilo družstvo zložené z vysokoškolských a nádejných stredoškolských. Trénerom s mnohými povinnosťami bol M.

a preto chceme na týchto tradíciách budovať volejbalovú základňu. Veľký význam pre budúcnosť má práca s mládežou v klube. Príprava v jednotlivých kategóriách prebieha aj napriek neľahkým podmienkam na veľmi dobrej úrovni. Od roku 1998 opäť SFV schválila štart mladších juniorov v rámci M SR. Tým sa aj v našom klube zaplnila medzera v mládežníckych kategóriách a je vytvorená štruktúra na všetkých stupňoch prípravy.

Veríme, že táto práca, ktorej v klube pri výchove talentov venujeme maximálnu pozornosť, neostane v ústraní záujmu Vás, našich volejbalových priaznivcov, a že spolu dokážeme vytvoriť priaznivú atmosféru nielen pri ligových podujatiach.

Chceme, aby sa Prešov stal „baštou“ volejba-

lu na Slovensku. Doterajšia práca a výsledky nám dávajú pre tento prívlastok všetky predpoklady. Máme za sebou úspešnú organizáciu významných podujatí, ale aj turnajov. VK PU Prešov patrí čo do počtu a kategorizácie medzi najaktívnejšie kluby v organizovaní turnajov. O kvalitatívnej práci svedčí fakt, že Prešov bol dvakrát v krátkej dobe hosťiteľom a usporiadateľom kvalifikačných podujatí v rámci ME a EL. Do budúcnosti máme už ďalšie ponuky organizovať nielen významné seniorské, ale aj juniorské podujatia na európskej úrovni.

Aj o tom je prešovský volejbal. Sme presvedčení, že spolu prežijeme pri tejto hre mnoho krásnych zážitkov a potešení.

To všetko Vám praje

Výbor VK Prešovská univerzita Prešov

Volejbal v Prešove

Volejbal si našiel pevné miesto aj v kalendári športových podujatí mesta Prešov. Tradícia vysokoškolského volejbalu v Prešove je známa a na nej sa vybudovala a ďalej sa upevňuje kvalitná volejbalová základňa. O správnom smerovaní svedčí aj to, že volejbalové družstvo VK Prešovská univerzita Prešov je stabilným účastníkom najvyššej volejbalovej súťaže.

Prešov má tendencie stať sa baštou volejbalu na Slovensku. Doterajšia činnosť a výsledky VK PU Prešov, ktorý patrí medzi najaktívnejšie kluby v organizovaní turnajov, dávajú pre tento prívlastok všetky predpoklady. Kvalitná práca klubu, bohaté skúsenosti s organizovaním významných podujatí na medzinárodnej úrovni, ústretový prístup mesta Prešov a jeho najvyšších predstaviteľov a v neposlednom rade aktívny záujem Prešovskej univerzity o zviditeľnenie Prešova ako úspešného volejbalového mesta, budú onedlho korunové jedinečným podujatím nadštandardnej úrovne. Volejbalový klub Prešovská univerzita Prešov, ako hlavný organizátor podujatia, v spolupráci so Slovenskou federáciou volejbalu organizujú v časovom rozmedzí od 16. do 28. mája 2000 tri rôzne medzinárodné volejbalové turnaje. Tie našli ujednotenie v spoločnom logu a názve „Volejbal 2000 - Prešov“.

Prvým turnajom je Medzinárodný turnaj vo volejbale mužov, druhým Kvalifikácia na ME 2001 vo volejbale mužov a tretím Kvalifikácia na ME 2000 vo volejbale juniorov.

Atraktivita a kvalita súťažiacich družstiev, medzi ktorými nájdeme aj majstrov sveta a niekoľkonásobných majstrov Európy, či jedinečnosť zlúčenia troch rôznych turnajov bude iste veľkým lákadlom nielen pre fanúšikov tohto elegantného športu, ale aj pre širokú verejnosť.

Rozpisy zápasov

Termín: 16.—18. máj 2000

Účasť: Taliansko, Japonsko, Česko, Slovensko

Poradie zápasov:

Slovensko - Česko
Japonsko - Taliansko
Slovensko - Japonsko
Česko - Taliansko
Slovensko - Taliansko (STV 2)
Japonsko - Česko

Termín: 21.—23. mája 2000

Účasť: Španielsko, Lotyšsko, Nemecko, Slovensko

Poradie zápasov:

Slovensko - Lotyšsko
Španielsko - Nemecko
Slovensko - Španielsko (STV 2)
Lotyšsko - Nemecko

Termín: 24.—28. máj 2000

Účasť: Turecko, Bulharsko, Nemecko, Rakúsko, Slovensko, Slovensko

Systém: Každý s každým, spolu 15 zápasov, denne 3 zápasy: o 15., 17. a o 19. hodine.

Vojčík, asistovala mu kolegyňa V. Bebčáková, lekársku starostlivosť zabezpečovala M. Brtková.

Prešovská univerzita ako aj FHPV

a jej KTV pomáhali tak, ako im súčasná situácia na vysokých školách umožňovala.

Realizačný team sa snaží udržať patričnú úroveň ženského basketbalu na PU a nezabúdať pri tom ani na basketbalistov. Či entuziazmus vystačí, to ukáže budúcnosť.

Neodmysliteľnou súčasťou reprezentácie PU je aj účasť na Akademických majstrovstvách Slovenska. Naše basketbalistky a basketbalisti budú štartovať za výber východoslovenského regiónu na finálových stretnutiach v Košiciach.

Marián Vojčík, riaditeľ BK-PU

Vydáva: Rektorát PU Prešov. Kontakt na redakciu: tel.: (091) 773 32 31-4, kl. 306, Ulica 17. novembra č. 1, 081 16 Prešov

Predseda redakčnej rady a vedúci redaktor: doc. PhDr. Michal Rusinko, CSc. Členovia redakčnej rady: doc. JUDr. Ján Roháč, CSc., doc. PhDr. Rudolf Horváth, CSc., doc. PhDr. Ladislav Šimon, CSc., Andrej Bañas, výtvarník Mgr. František Dancák, PhDr. Anton TAKÁČ, Mgr. Ľubomír Krajňák — fotograf.

Univerzitný časopis vychádza ako dvojmesačník, päťkrát ročne pre vlastnú potrebu.

Za grafickú a jazykovú úpravu zodpovedá Miroslav Mudrák. Tlač: GRAFOTLAČ Prešov

(Nepredajné)

PREŠOVSKÁ UNIVERZITA

PERIODIKUM AKADEMICKÉJ OBCE PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY

PREŠOV JÚN 2000

ROČNÍK IV.

č. 6 / 2000

Z júnového rokovania AS PU

Pod vedením predsedu AS PU Dr.h.c. prof. RNDr. Jána Birčáka, CSc., zasadala dňa 7. 6. 2000 Akademický senát PU. Rokovania sa zúčastnil aj rektor PU doc. PhDr. Karol Feč, CSc., prorektor PU doc. ThDr. Imrich Belejkanič, CSc., dekan FHPV PU doc. Ing. Peter Kuzmišin, CSc., dekan Pravoslávnej bohosloveckej fakulty prof. Pružinský, CSc., a predsedníčka RP ZO OUZ PŠAV doc. PhDr. P. Sošková, CSc. Pozvaní boli aj ostatní akademickí funkcionári, najmä dekan z jednotlivých fakúlt, no žiaľ, pre iné povinnosti zasadnutia sa nezúčastnili.

Predseda AS prof. Birčák takmer v hodinovom vystúpení hovoril o najaktuálnejších otázkach, ktoré bude treba zabezpečiť v ďalšom trojročnom období na PU a jej jednotlivých fakultách. Najväčší význam prikladal tvorbe koncepcie ďalšieho rozvoja vysokoškolského vzdelávania pre 21. storočie a v tej súvislosti aj koncepcie rozvoja PU. Podrobne rozobral postavenie a poslanie vedy, resp. výskumu a vývoja na univerzite, pričom podčiarkol, že základný výskum je vytesnený do polohy rezortného záujmu vysokých škôl a úloha vedeckého výskumu na vysokých školách je podcenená. Prof. Birčák podrobne sa zaoberal aj otázkou prípravy vysokoškolského zákona ku príprave ktorého mal aj niekoľko závažných pripomienok, čo odobrili aj členovia AS. Uviedol len jeden príklad za všetky. V dokumente „Východiská pre tvorbu kon-

cepce ďalšieho rozvoja vysokoškolského vzdelávania pre 21. storočie na Slovensku“ nie je o samospráve vysokých škôl ani jeden paragraf, ani len jeden odstavec, ba dokonca toto slovo sa tam vôbec nevyskytuje, to je viac ako zarážajúce. Znamená to, že vysoké

Predseda AS prof. Birčák pri vystúpení o najaktuálnejších otázkach univerzity a fakúlt. Vľavo rektor PU doc. PhDr. K. Feč, CSc.

školy majú v 21. storočí stratiť to, čo všetci považujeme za najväčší výdobytok novembra 1989 pre vysoké školy. Hlavné úlohy vysokých škôl – poskytovanie vysokoškolského vzdelávania a tvorivé vedecké bádanie, alebo tvorivá umelecká činnosť – sa nedajú kvalitne uskutočňovať, ak nie je zabezpečená sloboda vedeckého bá-

(Dokončenie na 2. str.)

Krásne prežitie letných školských prázdnin

Milí naši čitatelia, dostáva sa k Vám posledné číslo periodika AO PU v tomto školskom roku. Pred odchodom na letné prázdniny pripomeňme si veľmi významnú skutočnosť, zriadenie PU (zák. č. 361/1996 Z.z.) s účinnosťou od 1. 1. 1997, ako samosprávnej inštitúcie. Teda už viac ako tri roky PU samostatne a slobodne rozvíja vedeckú, vzdelávaciu, umeleckú a kultúrnu činnosť a s nimi súvisiace ďalšie činnosti na FF, FHPV, PF, GKF a PBF...

Prí realizácii cieľov PU je nápomocné i toto periodikum, v ktorom boli publikované stovky informácií (pozitívnych i problémových) v prevažnej časti pochádzajúce od vás, členov AO. Je pochopiteľné, že z objektívnych dôvodov sme nemohli reagovať na celý rad ďalších informácií, námetov i sťažností, ktoré od vás postupne do redakcie prichádzajú. Dovoľujeme si preto dať do pozornosti, aby ste v tomto smere využívali svoje petičné právo, zarúčené ústavou i platným právnym poriadkom, tiež priamo u dotknutých subjektov, prípadne u kompetentných subjektov (AS, VR, vedenie fakulty, vedenie pracovísk) a v neposlednom rade i na pracoviskách rektorátu PU.

Za doterajšiu kontaktnú spoluprácu, vážení naši čitatelia, Vám redakčná rada i touto cestou vyslovuje svoje úprimné poďakovanie so želaním krásneho prežitia letných školských prázdnin. Teším sa na ďalšiu spoluprácu s vami v školskom roku 2000/2001.

Redakčná rada

Pohľad na členov AS PU

Akademický senát PU poveril doc. PhDr. Karola Feča, CSc., výkonom funkcie rektora

Akademický senát Prešovskej univerzity na základe § 10 ods. 1, písmeno c) zákona o VŠ č. 172/1990 Zb. v znení zák. č. 317/1999 a na základe výsledkov platných volieb rektora PU z 1. marca 2000

poveruje

doc. PhDr. Karola Feča, CSc., výkonom funkcie rektora Prešovskej univerzity až do jeho platného vymenovania prezidentom republiky.

Dôvod: Náhla hospitalizácia prezidenta SR R. Schustera, ktorá mu neumožnila uskutočniť oficiálny akt vymenovania rektora PU v stanovenom termíne.

Dr.h.c. prof. RNDr. Ján Birčák, CSc., predseda AS PU

Akademický senát Prešovskej univerzity

Na prvej strane uverejňujeme informáciu o zasadnutí AS PU (7. 6. 2000), na ktorom nový senát Prešovskej univerzity za prítomnosti rektora PU, vedenie PU a niektorých dekanov jej fakúlt, sa zamýšľa nad útokmi, ktoré ho čakajú v nastávajúcom funkčnom období. Pri tejto príležitosti sme oslovili staronového predsedu AS PU prof. Jána Birčáka (na obrázku) a položili mu niekoľko otázok.

● Ako staronový predseda môžete najlepšie porovnať nový a starý senát Prešovskej univerzity. Terajší senát bol volený už podľa novelizovaného vysokoškolského zákona, preto by mal byť lepší. Bude?

Verím, že bude. Na začiatku funkčného obdobia možno iba veriť. Vyčerpávajúcu odpoveď na túto otázku bude možné dať až o 3 roky. A vôbec, čo znamená lepší? Pre koho? Pre univerzitu? Dnes vieme, že je mladší. Z 20 členov AS PU je 12 nových (60 %). Početné zastúpenie jednotlivých fakúlt sa nezmenilo. Novela zákona spôsobila zmenu kvalifikačnej štruktúry učiteľskej časti AS. Bývalý senát tvorilo 55 % (11) profesorov a docentov, v terajšom senáte táto kategória pracovníkov má 25 %-né zastúpenie (5). Keď hovoríme o kvalite senátu, zrejme konkrétne výsledky jeho práce nezávisia od počtu v ňom zastúpených profesorov, študentov, ale od ich konkrétnej činnosti a postojov.

● Co bolo cieľom spomínaného prvého pracovného zasadnutia AS PU?

Najmä pre nových členov AS PU je dôležité, aby sa čo najskôr oboznámili s právami, povinnosťami a zodpovednosťou senátu. Je dôležité, aby sme si uvedomili, akým senát chce a môže byť, čo chceme podporiť, o čo sa budeme usilovať, čomu sa chceme vyhnúť. Pripomenuli sme si dobré skúsenosti z doterajšej práce senátu s tým, aby sme nezačínali vo všetkom odznova, ale aby sme aspoň v hlavnom úspešne naviazali na kroky bývalého AS PU. Azda najzávažnejšia bola diskusia o Prešovskej univerzite, jej prioritách, aktuálnych problémoch a možnom smerovaní tak, ako sa to javí členom senátu.

● Ako si predstavujete spoluprácu s vedením univerzity, menovite s pánom rektorom?

Postavenie akademického senátu v riadiacej štruktúre fakulty či vysokej školy je dostatočne jasne definované vysokoškolským zákonom a následne aj štatútmi týchto inštitúcií. Napriek tomu postoj AS k vedeniu môže byť rôzny, od úplne negativistického, deštruktívneho až k nezdramo ústretovému, servilnému. Podľa Štatútu PU postavenie AS PU je skôr „opozičné“, lebo senát má určitú kontrolnú povinnosť vo vzťahu k vedeniu univerzity. Štatút PU umožňuje členom senátu a ich prostredníctvom aj každému členovi akademickej obce oslovíť kohokoľvek z vedenia v akejkoľvek záležitosti a dostať odpoveď v ústnej alebo písomnej podobe. To znamená, že medzi otázkami adresovanými rektorovi univerzity sú aj menej príjemné. Keďže doteraz pán rektor úspešne odoláva častej funkcionárskej chorobe, ktorá sa prejavuje v snahe počuť o sebe iba pozitívne slová, a okrem toho má úctu k Štatútu PU, je komunikácia s ním na úrovni senátu normálna, často obojstranne podnetná. Verím, že dobrá spolupráca AS PU a vedenie PU bude pokračovať aj v jeho druhom funkčnom období.

● Spomenuli ste priority Prešovskej univerzity a jej problémy. Ako ich vidíte vy, resp. AS?

Keďže podľa zákona AS schvaľuje či prerokováva dôležité otázky rozvoja PU a fakúlt. Chceme byť tým článkom, ktorý účinne podporí projekty smerujúce

k úspešnému rozvoju PU. AS PU chce podporiť aktivity vedenia PU a fakúlt zamerané na:

- a) rozvoj univerzality PU, pretože doteraz možno hovoriť iba o jej univerzalite v rámci humanitných vied,
- b) aktivity reagujúce na objednávku súčasnej doby,
- c) aktivity súvisiace s požiadavkami nášho regiónu,
- d) štúdium otázok, ktoré už tvoria tradíciu fakulty a na ich úspešné riešenie univerzita má dobré predpoklady.

Pre vysokú školu je veľmi dôležité, aby sa zaoberala aj tým, na čo má, aby mala svoj vlastný rukopis. Ide o to, že v doterajšej histórii vedy viac objavov vzniklo nie na rozkaz či na objednávku, ale tak, že daný problém zaujal mysliteľa, ktorý ho dokázal vyriešiť. Veľmi často bez podpory a pochopenia okolia a za ťažkých hmotných podmienok. Bez tohto rozmeru univerzita sotva môže byť naozajstným nositeľom a propagátorom múdrosti.

na prahu nového funkčného obdobia

Ďalej chceme podporiť snahu rektora a vedenia PU posilniť bohoslovecké fakulty, ktoré okrem svetských vysokoškolských problémov majú aj svoje špecifické.

● Aké ďalšie úlohy vníma AS PU?

Akademický senát by chcel prispieť svojím dielom aj k posilneniu postavenia vedenia PU a jej rektora. Je to v záujme úspešného rozvoja univerzity ako celku ale aj jej fakúlt. V tomto štádiu PU má viacero vážnych problémov, ktoré treba riešiť spoločným úsilím vedenia PU a fakúlt. Chceme podporiť zriaďovanie nových celouniverzitných pracovísk (fakúlt a katedrií), reštrukturalizáciu fakúlt, riešenie problému „duplicitných“ katedrií, realizáciu kreditného systému a niektoré ďalšie. Prešovská univerzita doteraz sa bráni medziodborovému štúdiu. V tomto smere medzi fakultami prakticky absenteje akákoľvek spolupráca. Ako vo svete študent je študentom univerzity, u nás je študentom fakulty alebo iba katedry.

● Aký je Váš názor na integráciu tzv. duplicitných katedrií na fakultách PU?

Existenciu „duplicitných“ katedrií väčšina AO vníma ako problém. Dokonca aj Akreditačná komisia MŠ SR ho často spomína. Ešte za čias UPJŠ viacerí jej rektori sa pokúšali vyriešiť tento problém, ale márne. Myslím si, že teraz sú vhodné podmienky na to, aby sa táto komplikovaná úloha vyriešila na pros-

pech PU, na prospech ďalšieho rozvoja vedných a študijných odborov, ktorých sa to týka. Pritom bez akéhokoľvek nátlaku zhora, s maximálnym ohľadom na záujmy pracovníkov dotknutých katedrií. Prispieva k tomu aj dobrá komunikácia zainteresovaných dekanov, čo v minulosti zvyčajne chýbalo. Ak ani tieto skúsené vedenia fakúlt a univerzity nedokážu vyriešiť tento problém, nezaslúžia si ako manažeri vysokej školy najvyššiu známku.

● Ako sa dívate na kvalifikačnú štruktúru jednotlivých fakúlt?

Štatistiky ukazujú, že celková kvalifikačná štruktúra PU sa zlepšuje, predovšetkým zásluhou FF a FHPV, kde v posledných rokoch viditeľne vzrástol počet profesorov a docentov. Keďže ich rozdelenie po katedrách je nerovnomerné, situácia na mnohých katedrách je stále neuspokojivá. Aj na fakulte, ktorá oslávila už svoje 50. výročie, vo vedení jej katedrií je viac odborných asistentov ako docentov či profesorov.

Ak sa na túto situáciu dívame z pohľadu senátu, radi by sme podporili kroky vedenia PU, ktoré by viedli k posilneniu pozície katedrií a ich vedúcich s tým účelom, aby tento hlavný článok vysokej školy bol naozaj riadený, a nie iba spravovaný.

● Už na zhromaždení AO PU ste povedali o potrebe usporiadať konferenciu o Prešovskej univerzite. Bola reč o tom aj na spomínanom zasadnutí AS PU. Čo od nej očakávate?

Aj keď fakulty a rektorát PU majú definované svoje čiastkové priority na určité obdobie, univerzita, ako celok, doteraz si nevytyčila smer svojho smerovania. Podľa nášho názoru je veľmi aktuálne jasnejšie definovať poslanie PU a je fakúlt, definovať zodpovednosť PU voči spoločnosti. Konferencia, ktorá bola uskutoknená za prítomnosti zástupcov štátnej a verejnej správy by zmapovala súčasný stav a smerovanie PU. Predstavitelia regiónov by ponúkli svoje videnie našej univerzity. Vedenie univerzity a fakult by mali možnosť urobiť určitú rekapituláciu doterajšieho vývoja a vytýčiť ciele na svoje druhé funkčné obdobie. Verím, že takéto podujatie by dalo aj odpoveď na doteraz nezodpovedanú otázku čo nám dal vznik PU a ako sme túto šancu využili.

Rozhovor pripravil: Doc. Michal Rusinko

Potvrdenie prof. M. Šefaru v Rade vysokých škôl

Posledné zasadnutie AS PU potvrdilo prof. Šefaru, CSc., ako zástupcu PU v Rade vysokých škôl na ďalší rok.

Z júnového rokovania AS PU

(Dokončenie z 1. str.)

dania a uverejňovanie jeho výsledkov, sloboda umeleckej tvorby. Za kladnými princípmi týchto slobôd sú zásady demokracie a úroveň akademickej samosprávy vysokých škôl, ako aj zásady humanity a právneho poriadku. Ide o trvalé hodnoty, podčiarkol J. Birčák, ktorých potreba bola overená časom, a ktorých uplatňovanie nesmie podliehať možným politickým výkyvom a náladam. Ďalej hovoril o kompetenciách AS a AS fakúlt a vedení fakúlt, čo označil tiež za prioritné, pretože, ako zdôraznil vo svojom vystúpení rektor, narušenie týchto princípov mohlo by ohroziť uplatňovanie demokratických zásad a samosprávy na fakultách. Taktiež venoval pozornosť bohosloveckým fakultám, medziodborovému štúdiu, posilňovaniu katedrií a vôbec kvalifikačnému rastu učiteľov na fakultách. Označil tieto problémy, popri financovaní

univerzity, ako prioritné. Po vystúpení predsedu AS rektor PU, doc. Feč, informoval AS podrobne o úlohách PU s pohľadu vedenia univerzity, zároveň zoznamil prítomných so stanoviskom poslednej Rektorkej konferencie, otázkami financovania, platovými pomermi a pod. Zdôraznil, že rýchlo treba reagovať na potreby regiónov a k tomu prispôbovať aj štúdium.

Obidve vystúpenia hodnotnými príspevkami, námetmi, podnetmi dopĺňovali členovia AS napr. doc. P. Švorc, predsedníčka RPZO OZ PŠAV doc. Sošková, doc. Dupkala, predseda AS FF, prorrektor Belejkančí, prof. Šefara, doc. Varchola a ďalší.

Redakcia periodika Prešovská univerzita sa rozhodla požiadať predsedu AS o krátky rozhovor, ktorý nadväzuje na prerokovanú problematiku posledného zasadnutia AS PU.

MR

Za účasti štátneho tajomníka MŠ SR Martina Fronca sa dňa 22. mája 2000 uskutočnilo spoločné rokovanie Kolégia rektora PU s kolégiami dekanov fakúlt PU k Návrhu koncepcie ďalšieho rozvoja vysokého školstva na Slovensku pre 21. storočie.

Návrh koncepcie predložilo MŠ SR na verejnú diskusiu akademickým obciam. Po privítaní účastníkov rokovania rektorom PU doc. PhDr. Karolom Fečom, CSc., výklad ku koncepcii urobil štátny tajomník MŠ SR Martin Franc, ktorého v mnohých otázkach dopĺňoval rektor PU doc. Feč.

Ako zdôrazil Martin Franc, (na obrázku) predložený materiál po spracovaní pripomienok a schválení vo vláde, stane sa východiskom pre prípravu nových legislatívnych noriem pre vysoké školy. Keď pán Franc hovoril k návrhu koncepcie, dotkol sa širokej škály problémov od vyučovacieho procesu až po financovanie vysokých škôl, pričom podčiarkol, že súčasné problémy vysokého

školstva, a to nielen na Slovensku, možno zhrnúť do niekoľkých bodov: veľký nárast počtu študentov, ako dôsledok záujmu o dosiahnutie vyššieho vzdelania, potrieb spoločnosti a súčasne aj politického tlaku takmer všetkých vlád civilizovaných krajín, stále sa zhoršujúce financovanie vysokého

škola, a to nielen na Slovensku, možno zhrnúť do niekoľkých bodov: veľký nárast počtu študentov, ako dôsledok záujmu o dosiahnutie vyššieho vzdelania, potrieb spoločnosti a súčasne aj politického tlaku takmer všetkých vlád civilizovaných krajín, stále sa zhoršujúce financovanie vysokého

Ku koncepcii rozvoja VŠ

Rektor PU doc. PhDr. Karol Feč, CSc., poďakoval štátnemu tajomníkovi MŠ SR M. Francovi za výklad Koncepcie o rozvoji VŠ. Vpravo predseda AS PU prof. Birčák

škola, a to nielen na Slovensku, možno zhrnúť do niekoľkých bodov: veľký nárast počtu študentov, ako dôsledok záujmu o dosiahnutie vyššieho vzdelania, potrieb spoločnosti a súčasne aj politického tlaku takmer všetkých vlád civilizovaných krajín, stále sa zhoršujúce financovanie vysokého

pu vzdelávania, ale obava zo straty kontroly nad štátom garantovanou kvalitou vysokoškolského vzdelávania. Naviac, nielen spoločnosť ale aj vysoké školstvo samotné prechádza hlbokou krízou hodnôt a musí prejsť radikálnou premenou, aby mohlo prekročiť čisto ekonomické úvahy a začať sa zaoberať aj hlbšími morálnymi, intelektuálnymi a duchovnými dimenziami.

Je nevyhnutné uviesť, že vo všetkých medzinárodných dokumentoch sa zdôrazňuje jedinečnosť každého individuálneho vysokoškolského systému a potreba zachovať jeho charakteristické pozitívne národ-

né znaky. V žiadnom prípade nemá pri transformácii ísť o dosiahnutie uniformity, alebo o unifikáciu systémov. Takáto snaha sa dokonca odmieta ako nesprávny prístup. Aj to je dôvod prečo nemožno jednoducho prevziať už existujúce riešenia a aj Slovensko si musí vypracovať svoju vlastnú koncepciu reformy a rozvoja svojho vysokého školstva.

Po vystúpení M. Fronca v diskusii vystúpili prof. Mihina, doc. Sošková, dr. Pavelka, profesor Leško, prof. Birčák, doc. Michaeli a niektorí ďalší, ktorí vo svojich vystúpeniach dávali pripomienky a námietky na zdokonalenie predloženého návrhu koncepcie ďalšieho rozvoja vysokého školstva na Slovensku pre 21. storočie.

Niektoré vystúpenia prinášame v dnešnom vydaní nášho periodika Prešovská univerzita.

-Red-

Pohľad na účastníkov spoločného zasadnutia Kolégia rektora PU

Muž, ktorý ide

Na žiadosť redakcie, nepochybne významného periodika, chcem niekoľkými riadkami pripomenúť osobný sviatok doc. JUDr. Jána Roháča, CSc., ktorý uprostred druhej polovice mája t.r. oslávil v kruhu svojich najbližších. Nemajú byť ocenením bohatšej činnosti jeho doterajšieho života, ale pozdravom jednému z pozoruhodných praktikov a učiteľov pozitívneho práva, ktorí pôsobili na fakultách UPJŠ a PU.

mnohí poslucháči našej univerzity, ale aj zamestnanci predovšetkým v rámci bezplatnej poradenskej činnosti, uskutočňovanej v priestoroch FHPV PU. V tejto súvislosti sa žiada upozorniť i na jeho kvalifikované odpovede na otázky čitateľov v pravidelnej právno-odborníckej rubrike tohto periodika a v Týždenníku o hospodárstve a podnikaní TREND.

Je všeobecne známe, že doc. Roháč ako odborný garant, ktorý mal osobný podiel na začatí štúdií (dennou i diaľkovou formou) študijného odboru Manažment - v špecializácii Manažment verejnej správy a regiónov, je v prvom rade povolaný stať sa

reprezentantom aj preto, že pozná reálny život. Vo svojich prednáškach a na seminároch kladie akcent nielen na pojmy, ale aj na ich akceptáciu v každodennej praxi v prebiehajúcich transformačných procesoch spoločnosti. Zároveň neopomína ideu spravodlivosti, ktorú by právo malo v spoločnosti vytvárať. Inými slovami, doc. Roháč platné právo interpretuje tak, aby tam, kde ho nedokonalosť zákona pripúšťa, slúžilo v jeho medziach životu - „učí, že skúšobným kameňom práva je život...“

Doc. JUDr. Ján Roháč, CSc., nepatrí do žiadnej skupiny ľudí. Ide vlastnou cestou a nedá sa odradiť tými, čo hovoria druhú ... snád i preto informácie o jeho osobnom sviatku sa nedostali na program dňa bezprostredných či

ďalších nadriadených, ba dokonca ani na program členov kolektívu, do ktorého je pracovne zaradený. Ide o osobnosť (nielen v práve), ktorá to ku svojej sláve nepotrebuje. Napokon jeho pracovné výsledky sú prezentované aj vo vedeckých, resp. odborných prácach a štúdiách, či už ide o výklad práva platného alebo o problémy legislatívne, na vymenovanie ktorých by nepostačoval vymedzený priestor. Najmä z desiatok prác vystupuje jasne doc. Roháč ako prenikavý mysliteľ, ktorý skutočne hľadá právnu spravodlivosť. Ním je v celom svojom živote, ktorý ide priamym a rovným, neprekva-

vlastnou cestou

puje ho ani priazeň ani nepriazeň osudu, riadi si svoje situácie spravidla sám (pracoval na rôznych miestach orgánov štátnej moci a správy v Prešove, Bratislave i v rámci federácie v Prahe). Tí, ktorým bol nápomocný pri vybaľovaní ich problémov, tvrdia, že je s ním dobre, ako s knihou plnej životnej múdrosti. Patrí mu preto slovo R. Rollanda: „Dobrý človek ešte stále žije“. On sám však tvrdí, že nie je tu preto, aby ho iní mali radi...

Tí, ktorí doc. JUDr. Jánovi Roháčovi, CSc., načúvali osobne i tí, ktorí čítali jeho práce, zrejme budú so mnou súhlasiť, že nie je hodný opomínania. Objaví sa tu pred vašimi očami vždy ako bojovník za právo a spravodlivosť plný zánietenia, neslúžiaci nikomu, iba vedeckej pravde a spravodlivosti.

Dr. A. Takáč,
člen redakčnej rady

Jubilujúci sviatok doc. Roháča, ktorý najmä podľa administratívnej praxe stáva sa vždy viac medzníkom v činnosti verejných zamestnancov, neumlčí hlas muža, ktorého so záujmom načúvajú nielen

Pripomienky k Návrhu koncepcie ďalšieho rozvoja

Predložený návrh je sympatický úsilím o koncepcné a systémové videnie problémov vysokého školstva na Slovensku, reflektuje teda rovinu analýzy stavu, rovinu koncepcie riešenia a rovinu perspektívy rozvoja. Napriek tomu sa čitateľ elaborátu nemôže zbaviť nepriemerného pocitu obavy z neadekvátnej rýchlosti a nekritického nadbiehania prebratým koncepciám a módnym trendom vo vysokom školstve, tentoraz najmä americkej proveniencie, bez akceptovania vy-

Pripomienky k Návrhu koncepcie spracovali predsedníčka AS FHPV PU doc. RNDr. Eva Michaleli, PhD., a podpredsedníčka AS prof. Zuzana Stanislavová (na druhom obrázku)

nikajúcej tradície nášho domáceho školstva. Napriek verbálnej deklarácii nezriekať sa pri reforme VŠ „jedinečnosti každého vysokoškolského systému“, teda aj toho nášho, sa človek, ktorý si pamätá niekoľko „reform“ nášho školstva z minulých desaťročí, nemôže zbaviť obavy, že tu opäť raz pôjde o deštruovanie toho, čo ešte zostalo pozitívne a čo po nejakom čase budeme možno opäť práve dávať dohromady. Oprávnené sú totiž obavy, že kardinálne príčiny problémov

nášho aj vysokého školstva nevyrieši žiadna reforma od písacieho stola, žiadne programové vyhlásenia (ani vládne), ale iba ekonomická a morálna obroda spoločnosti. Preto je potrebné postupovať uvažene a veľmi opatrne, keďže skúsenosti z reforiem v minulých desaťročiach viedli veľmi často k devastácii a devalvácii toho, čo bolo v systéme nášho školstva pozitívnu tradíciu.

Na rozdiel od kvality konceptuálneho rámca predmetného návrhu je jeho jazyková kultúra nízka a celková rétorika na mnohých miestach pripomína slovnú ekvilibristiku a nič nehovoriaci verbalizmus a fráziť, ktorá bola charakteristická pre desaťročia pred rokom 1989.

Pripomienky k časti 1.:

Je chvályhodné, že v úvode Návrhu sa jeho autori pokúsili zmapovať silné i slabé stránky nášho vysokého školstva. Je zároveň signifikantné, že oproti šiestim (6) „silným“ stojí dvadsaťjeden (21) „slabých“ stránok. Z uvedeného vyplývajú nasledujúce skutočnosti:

– **bod 6** (silné stránky) je v rozpore s bodom 12 (slabé stránky),

– z 21 „slabín“ vysokého školstva iba v piatich prípadoch (bod 1, 2, 3, 5, 19) možno problémy vyriešiť reformne, v ostatných prípadoch je riešenie možné len ekonomicky a legislatívne, bez nevyhnutnosti osobitných reforiem.

– **K bodu 15** („slabé“ stránky): Možnosť konkurencieschopnosti so zahraničím vyplýva z jednotlivých odborov štúdia, nie je vo všetkých odboroch rovnaká. Odborníci vyškolení na našich vysokých školách po prekonaní jazykovej bariéry (je len otázka krátkého času, kým sa prirodzene prekoná v plošnom meradle) mávajú v zahraničí vynikajúce uplatnenie, čo teda nepochybne svedčí o vysokej konkurencieschopnosti našich absolventov VŠ (a teda „prekvalifikovanosti“ by súdny človek chápal skôr ako prednosť než nedostatok nášho školstva).

– **K bodu 16** („slabé“ stránky): Je potrebné položiť si otázku, čo znamená obsah pojmu „prekvalifikovanosť“ absolventov. Rovnako pri bode 9 si možno položiť otázku, aký je obsah pojmu „efektívny“ alebo „neefektívny“ spôsob prijímacieho konania na VŠ.

Na základe náznačkovej bilancie sa ukazuje, že ak z uvedených 21 „slabých“ stránok nášho VŠ iba 5 môže vyriešiť reforma, potom nejaká zásadná reforma VŠ nie je nevyhnutná, aspoň nie ako umelo upoňáhaný akt násilnej zmeny podľa cudzích vzorov (čo sme si užili už v minulom režime), skôr by sa privítala uvažovaná rekonštrukcia, optimalizácia, dopracovanie jestvujúcich pozitív s akceptovaním našich špecifických tradícií.

Pripomienky k bodu 1.2.

Vízia VŠ na Slovensku

Treba konštatovať, že pojem „vízia“ v predmetnej koncepcii nepovažujeme za najšťastnejšiu: vízia znamená čosi, čo je síce pekné, príjemné, dobré, ale nie veľmi reálne, je to skôr sen, vzletná predstava, než pragmatická dimenzia reality.

To, čo tvorí obsah podkapitoly 1.2., je implicitne obsiahnuté v každej koncepcii vzdelávacej vysokoškolskej sústavy (aj v tej z bývalého režimu, aspoň deklarácie), a zdá sa, že naše úvodné konštatovanie o verbalizme, fráziť a zastaranej rétorike elaborátu je mimoriadne aktuálne najmä v súvislosti s touto podkapitolou. Argumentácia je v nej vo vzťahu k potrebe reformy VŠ irelevantná.

Pripomienky ku kapitole 1.3

Súhrn hlavných opatrení, pomocou ktorých sa má naplniť nová vízia.:

– **K bodu 2.** predmetnej kapitoly (Prístup k VŠ vzdelaniu.): Je neadekvátne sústreďovať sa v prvom rade na rozšírenie prístupu uchádzačov k prvému

(bakalárskemu) stupňu VŠ štúdia, ktorý by mal byť - ako sa v dokumente ďalej uvádza - zavedený plošne, ako „predstupeň“ magisterského štúdia, pretože tento stupeň je cudzí našej vysokoškolskej tradícii, nie je ani približne aplikovateľný vo všetkých odboroch (nebol definovaný profil absolventa, dokonca sú profil a praktické uplatnenie absolventa tohto stupňa štúdia nedefinovateľné: kto to je napr. bakalár v učiteľskom odbore? Poloučiteľ? V lekárskej profesii: pololekár? V inžinierskej profesii: technik? Poloinžinier?). Trojstupeňové organizovanie štúdia je dobre predstaviteľné v oblasti manažmentu a zaiste aj v iných odboroch, prečo by teda malo byť obligátnym jeho zavedenie en block? Rovnako nejasným je zámer uvedený v bode 2 (efektívnejší spôsob prijímacieho konania najmä pre prvý stupeň VŠ vzdelávania).

– **K bodu 3:** Je nevyhnutné konkretizovať kritériá výberu odborov, ktoré bude štát z hľadiska finančných prostriedkov preferovať.

Prof. PhDr. Zuzana Stanislavová, CSc., podpredsedníčka AS FHPV PU

K bodu 3 - Poslanie vedy a techniky vo VŠ: vedeckovýskumná aktivita je samozrejmosťou súčasťou života vysokých škôl na Slovensku, nepotrebuje teda žiadnu reformu.

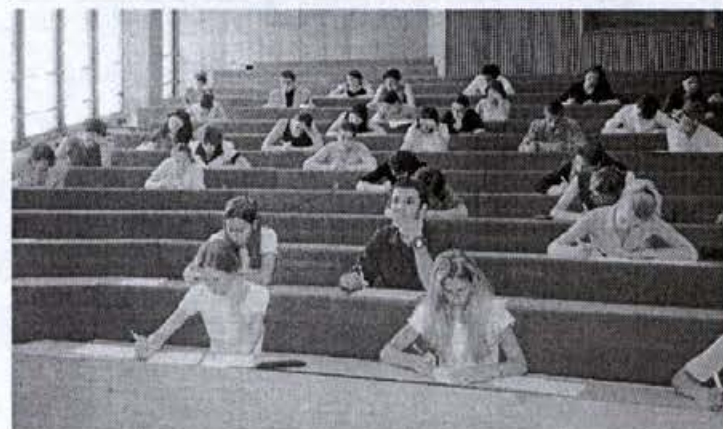
– **K bodu 4** (Sieť vysokých škôl, inštitucionálna diverzifikácia VŠ):

Predložená diverzifikácia VŠ je diskriminujúca voči niektorým odborom ako celku, napr. voči učiteľským odborom a príslušným fakultám: ak totiž nie je v tomto odbore mysliteľný stupeň bakalárskeho štúdia, potom zrejme nemôžu byť - podľa navrhovanej koncepcie - učiteľské VŠ vôbec do nej zaradené. Tento prístup považujeme za unáhlený, nepremyslený a násilne implantovaný z iných kultúrno-geografických regiónov sveta.

Problém „diverzifikácie“ nepochybne má svoje pozadie aj v neprimeranom počte univerzít na Slovensku, čo, pravdaže, mali ustrážiť všetky vlády a kompetentné inštitúcie po roku 1989. Nie sme presvedčení, že túto situáciu optimálne vyrieši akákoľvek plošná reforma.

Poslanie vysokých škôl je spredmetnené v profile absolventa, ktorý každá takáto ustanovenie je povinná predkladať príslušným inštitúciám. Ak takýto profil absolventa VŠ chýba, potom by nemala prejsť akreditačným konaním.

Terminologické označovanie typov VŠ (univerzity,

Zábery z prijímacích pohovorov na Pedagogickej fakulte PU. Celkovo bolo prihlásených na denné štúdium 406 uchádzačov a bolo prijatých 192. Na štúdium popri zamestnaní bolo prihlásených 228 uchádzačov a 90 bolo na štúdium v školskom roku 2000/2001 prijatých

vysokého školstva na Slovensku pre 21. storočie

„univerzitný sektor“ - ergo univerzity plus „špecializované“ VŠ, „odborné“ VŠ) je prinajmenej čudné.
- **K bodu 5** (Systém vysokoškolského vzdelávania.)

Priehľadnosť systému udeľovania titulov: s výnimkou hodnosti doc. a DrSc. sú všetky ostatné kompatibilné s Európou a ostatným svetom. Ak sa však dnes odvíja akreditácia odborov od profesorov s hodnosťou DrSc., potom je úvaha o spriehľadnení titulov prinajmenej podivuhodná.

Opakujeme: s potrojnouťou vysokoškolského vzdelávania (bakalár, magister, doktor) možno v globále súhlasiť, ešte raz však zdôrazňujeme, že ju nemôžeme aplikovať na všetky typy vysokých škôl, ale len vo vybraných odboroch. Za neprijateľné treba považovať stanovisko o celoplošnom zavedení trojstupňového systému VŠ vzdelávania. Nie každá fakulta, nie každý odbor pripúšťa poskytovanie bakalárskeho stupňa vzdelania tak, aby absolvent mal reálne uplatnenie v spoločnosti, aby teda nebol len akýmsi „polotovárom“.

Kvalita vysokoškolského vzdelávania sa musí chápať ako samozrejmosť v akejkoľvek koncepcii a reforme, teda aj v súčasnosti. Hovoriť o jej zvyšovaní prostredníctvom akejkoľvek reformy školstva je čistým formalizmom. Kvalita prípravy študentov nezávisí len od erudície a entuziazmu učiteľov (hoci dnes sú to asi jediné devízy vysokého školstva u nás), ale aj od materiálneho vybavenia a spoločenskej prestíže tohto povolania.

K bodu 6.2 (Zabezpečenie kvality VŠ vzdelávania)

Návrh „inštitucionálne oddeliť akreditáciu a evaluáciu“ považujeme za zbytočné rozbušenie byrokracie.

K bodu 7 (Postavenie VŠ učiteľa)

Budova Rektorátu Prešovskej univerzity

1. Základné tarifné platy VŠ učiteľov musí garantovať štát, pohyblivá zložka má zostať v kompetencii VŠ.

Odseky 3, 4, 5 sú mysliteľné iba v podmienkach rozvinutej demokracie, morálky a ekonomiky, predbežne však rozhodne nie v našich podmienkach (korupcia, kamarátstva, ziskuchtivosť, nevernosť, závisť, absolútny nedostatok financií). V každom prípade treba zachovať tradíciu inaugurovaného profesora, prípadne aj habilitovaného docenta (ak sa tento titul udrží! Prístup len na titulárnych profesorov a docentov je v morálnych podmienkach Slovenska absurdný).

Body 9, 10, 11 sa viažu na ekonomické podmienky a celkovú atmosféru jestvovania VŠ a na dobudovanie legislatívy potrebnej na prepojenie VŠ s praxou (systém cvičných škôl, spolupráca s orgánmi miestnej samosprávy apod.).

Pripomienky k časti 2.

Časť druhá je vo všetkých bodoch (1 - 12) spracovaná schematicky, opakujú sa v nej premisy predchádzajúcich častí v síce podrobnejšom, ale veľmi verbalistickom a formálnom výklade. Delenie na „súčasný stav, ciele, postup dosiahnutia cieľov“ sa naprázdno opakuje, neprináša nový pohľad na predmetnú problematiku.

V bode 4.2 Ciele sa uvádza ako jeden z argumentov nevyhnutnosti diverzifikácie VŠ skutočnosť, že „pre mnohé miesta na trhu práce sú absolventi našich VŠ „prevzdelaní“ (!) a prostriedky, ktoré sa takto spotrebujú, chýbajú na iných úsekoch VŠ“. Tento argument je prinajmenej zarážajúci, je v absolútnom rozpore s požiadavkou permanentného vzdelávania občanov a negatívne ovplyvňuje (spoločne s vysokým vekovým priemerom obyvateľstva na Slovensku) aj schopnosť občanov uvažovať sa rozhodovať vo voľbách do občianskych zastupiteľstiev. Ak „prevzdelanosť“ znamená to isté čo „predraženosť“, čo potom bráni tejto spoločnosti zaviesť poplatky za štúdium, aby sa vykryli zvýšené náklady v porovnaní so zahraničím?

Alfou a omegou tohto „návrhu koncepcie ďalšieho rozvoja“ sú ekonomické prostriedky a morálna obroda spoločnosti, ktoré nemôže zaručiť nijaká formálna reforma vysokého školstva na Slovensku.

Zo všetkých aspektov predloženého Návrhu vyplýva, že vysoké školstvo na Slovensku nepotrebuje zásadnú reformu svojej koncepcie, ale predovšetkým finančné prostriedky na jeho inováciu a dobudovanie existujúcich odborov. Vo veľkej miere perspektíva VŠ v SR pre 21. storočie závisí od spoločenského postavenia vysokoškolských učiteľov a prestíže vysokoškolsky vzdelaných občanov.

Na záver ešte niekoľko poznámok:

1. Zavedenie bakalárskeho stupňa vysokoškolského štúdia, čo sa ukazuje ako najväčšia absurdita Návrhu, je priehladným strategickým ťahom, ako dosiahnuť vyššie percento vysokoškolsky vzdelaných občanov na Slovensku. V skutočnosti je to, okrem evidentnej snahy o úsporu financií vynakladaných na vysokoškolskú prípravu absolventa, predovšetkým znižovanie latky náročnosti, degradácia vysokoškolského vzdelania porovnateľná azda len s tým, čo sa dialo v „rýchlovýkrmniach“ robotníckej inteligencie v 50. rokoch.

2. Býva dobrým zvykom zverejňovať písomné materiály a správy s podpisom autora. V predložnom Návrhu tento dobrý zvyk nie je rešpektovaný. Prečo asi?

3. Dňa 22. 5. 2000 sa konalo na rektoráte PU stretnutie vedenia Prešovskej univerzity, vedení jednotlivých fakúlt a predsedov akademických senátov so zástupcom MŠ SR doc. M. Froncom. Cieľom stretnutia bolo zhromaždiť pripomienky z vysokoškolských pracovísk k predmetnému Návrhu koncepcie... Je zarážajúce, ako málo konkrétnych, konštruktívnych a podstatných pripomienok na tomto stretnutí bolo od akademických funkcionárov. Uvedená skutočnosť svedčí prinajmenej o vládnucej apatii akademickej obce, ak nie aj o ľahostajnosti k verejným akademickým veciam a v konečnom dôsledku o ľahostaj-

nosti k osudu našej univerzity. Nazdávame sa, že predmetný návrh je priveľmi vážnym zásahom do nášho vysokého školstva, aby sme ho smeli obchádzať mlčaním.

Doc. RNDr. Eva Michaeli, PhD.
predsedníčka AS FHPV PU

Prof. PhDr. Zuzana Stanislavová, CSc.
podpredsedníčka AS FHPV PU

Stanovisko k Návrhu koncepcie ďalšieho rozvoja vysokého školstva na Slovensku pre 21. storočie osobne odovzdala štátnemu tajomníkovi MŠ SR M. Froncovi predsedníčka AS FHPV PU doc. Eva Michaeli, CSc.

Odborári žiadajú, aby aj odmeňovanie bolo v súlade s medzinárodnými kritériami

Doc. PhDr. J. Soškova, CSc., predsedníčka Rady predsedov ZO OZ PšAV PU

Je možné vyjadriť súhlas s tými názormi, ktoré považujú predložený Návrh koncepcie rozvoja VŠ na Slovensku pre 21. storočie za prvý diskusný materiál od roku 1990. Predpokladáme, že návrh je chápaný ako diskusný, t.j. bude rešpektovať názory akademickej obce a aj členov odborového hnutia, ktorých sa jeho obsah bezprostredne dotýka.

Z predloženej koncepcie totiž vyplývajú zásadné zmeny v sociálnom postavení pracovníkov VŠ ako aj v pracovno-právnych vzťahoch. Obsah koncepcie je v tomto smere rozporný. Na jednej strane zakotvuje uplatnenie medzinárodných kritérií na meranie práce VŠ pracovníkov (kritériá na evaluáciu, akreditáciu, udeľovanie titulov, pridelovanie grantových úloh, štruktúru a obsah odborov), požaduje vysokú spoločenskú a etickú zodpovednosť pracovníkov, no odmeňovanie za požadovanú kvalifikovanú prácu je v rozpore s medzinárodnými kritériami. Odborári žiadajú, aby aj odmeňovanie bolo v súlade s medzinárodnými kritériami, t.j. aby priemerný plat VŠ pracovníka bol dvojnásobkom priemerného platu v národnom hospodárstve, tak ako je to napr. v EÚ. Zavedenie zmluvných platov učiteľov a prevedenie stanovenia ich výšky do kompetencie vysokej školy, vrátane pracovných zmlúv na dobu určitú, považujeme za krok k tomu, že sa štát zbavuje zodpovednosti za sociálny status pracovníkov VŠ. Ak totiž MŠ prevedie tento „vytunelovaný“ a desať rokov finančne poddimenzovaný majetok na vysoké školy a pridelí im obmedzený balík financií, v ktorých nebudú účelovo viazané prostriedky na mzdy, môže sa stať, že vedenie vysokých škôl budú musieť na úkor miezd sanovať havarijné stavy (zatekajúce strechy, zastarané technické vybavenie, nevybudované knižnice a pod.) Žiadame, aby štát poskytol garancie zabezpečenia primeraných miezd pracovníkov VŠ v podobe vopred prijatých zákonov, ktoré by obmedzili prípadnú ľubovôľu vysokých škôl, napr. prijatím zákona o verejnej službe, zákona o dôchodkovom pripoistení, zavedením štatútu 13. a 14. platu, primeranou zmenou platových tabuliek, aby to zodpovedalo normám medzinárodným.

Rada vysokých škôl SR rokovala v budove VŠA Prešovskej univerzity

Prešov PU – Takmer 100 členov Rady vysokých škôl SR rokovalo v dňoch 15. a 16. júna 2000 v priestoroch VŠA našej univerzity o aktuálnych otázkach nášho vysokého školstva.

Zo siedmich bodov svojho programu mimoriadnu pozornosť RVŠ venovala vypracovaniu stanoviska RVŠ príprave Zákona o vysokých školách a ďalších zákonov dotýkajúcich sa VŠ a Koncepcii ďalšieho rozvoja VŠ na Slovensku pre 21. storočie.

Na rokovaní sa zúčastnil aj minister školstva SR **Milan Ftáčnik**, ktorý reago-

val na bohatú a plodnú diskusiu členov RVŠ v súvislosti s prerokovanou problematikou. Členovia rady VŠ SR sa obrátili na všetky politické strany a hnutia a kandidátov, aby sa na svojich predvolebných podujatiach zaoberali aj situáciou na vysokých školách a navrhli konkrétne riešenia ich súčasnej situácie.

Rokovanie Rady vysokých škôl otvoril proktor PU PaedDr. Jozef Pavelka, CSc.

Vysoké školy, ako vrcholné vzdelávacie, vedecké a umelecké ustanovizne, ako nedeľiteľná súčasť výskumnej a vývojovej základne SR, sa dostali do situácie, keď naplnenie ich poslania je ohrozené najmä preto, že od roku 1990: celkový rozpočet pre vysoké školy v porovnateľných cenách sa znížil o viac ako 34 %, počet študentov sa za toto obdobie zvýšil až o 70 %, porovnateľné výdavky na jedného študenta za toto obdobie klesli o 62 % a investičné (kapitálové) výdavky poklesli v priemere o 40 %, z toho výdavky určené na prístrojové vybavenie až o 90 %. To sme počuli z úst predsedu Rady vysokých škôl SR prof. Ing. Jaroslava Antala, DrSc.

Rada vysokých škôl odmietla úvahy o zavedení poplatkov za všetky formy denného štúdia, vrátane doktorandského. Mnoho škôl aj napriek tomu už v súčasnosti vyberá rôzne poplatky. Ako v odpovedi uviedol MŠ SR M. Ftáčnik, ktorý s predstaviteľmi vysokých škôl diskutoval, tieto záležitosti by mali riešiť nové zákony o vysokých školách. V nich by mali byť vymedzené hranice poplatkov pre externé formy štúdia, pretože sa to deje nad rámec zákona. Podľa jeho slov v júli predloží do vlády Koncepciu vysokého školstva pre 21. storočie, v októbri by mal prísť na rad zákon o vysokých školách a zákon o ich financovaní s tým, že účinné budú najskôr od januára 2002. Na stretnutí sa hovorilo aj o probléme akreditácie študijných odborov, z ktorých štvrtina neprešla jej sitom. Podľa Ftáčnika sa bude hľadať spôsob, ako aj v tomto smere v priebehu roka, dvoch, urobiť nápravu. Podľa predsedu Rady vysokých škôl by proces akreditá-

cie študijných odborov mal prebiehať priamo na akademickej pôde vysokých škôl a nie mimo nej. Koncepcia, ktorú predložilo ministerstvo počítá aj s tým, aby sa každoročne zvýšil rozpočet štátu na vysoké

školenie o 0,1 % HDP, čo by v praxi znamenalo 900 mil. korún.

Na zasadnutí RVŠ vystúpil aj člen Rady VŠ vedúci Katedry filozofie FF PU doc. Rudolf Dupkala, ktorý reagoval na mnohé otázky prednesené v správe predsedu Rady VŠ J. Antala. Okrem iného podčiarkol, resp. zdôraznil, že vysoké školy nemôžu vytvoriť potrebné podmienky pre stabilizáciu svojich pracovníkov. Postavenie učiteľa, pokračoval, i ostatných zamestnancov vysokých škôl v spoločnosti, treba zabezpečiť nielen pracovnými podmienkami, ale aj zodpovedajúcou mzdou. Priemerné mzdy v národnom hospodárstve rástli od roku 1990 rýchlejšie ako mzdy vysokoškolských učiteľov a ešte rýchlejšie rástla cena spotrebného koša. Táto situácia sa prejavuje hrozným únikom učiteľov a vedeckých pracovníkov z vysokých škôl a z toho vyplývajúcou nepriaznivou vekovou štruktúrou a nepriaznivou kvalifikačnou štruktúrou mladších pedagogických pracovníkov, ako aj klesajúcim záujmom o ukončenie najvyššej formy vysokoškolského štúdia – doktorandského štúdia.

Pretrvávajúce týchto tendencií nevyhnutne zapríčini zníženie úrovne vzdelávania, tvorivé-

ho a vedeckého bádania a tvorivej umeleckej činnosti na vysokých školách so všetkými z toho vyplývajúcimi spoločenskými dopadmi.

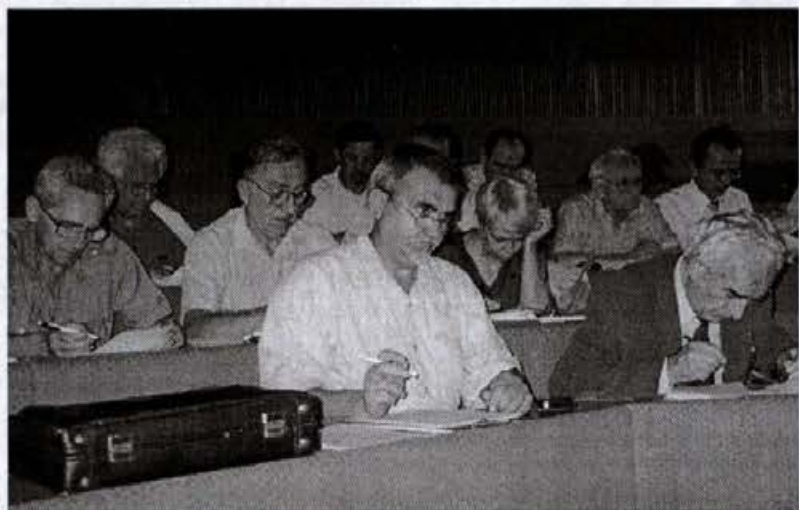
Na záver Rada vysokých škôl prijala aj stanovisko k finančnej situácii vysokých škôl a v svojom uznesení konštatuje, že objem pridelovaných prostriedkov vo všetkých častiach rozpočtu je nedostatočný a ohrozuje plnenie všetkých hlavných úloh VŠ a ich fakúlt. RVŠ SR na skutočnosť upozorňuje

ministra školstva SR, ministerku financií SR a premiéra vlády SR a žiada zvýšenie rozpočtu vo všetkých položkách, v ktorých majú VŠ deficit. Zároveň upozorňuje, že zníženie miezd pracovníkov VŠ môže vážne narušiť stav a štruktúru zamestnancov a môže mať aj devastujúci účinok na ich personálnu stabilitu s dopadom na plnenie všetkých úloh a perspektívy ich rozvoja.

Rusinko

O aktuálnych otázkach vysokého školstva na Slovensku

Na rokovaní bral účasť minister školstva SR M. Ftáčnik

Pohľad do rokovacej miestnosti Rady vysokých škôl

Pocta Medňanskému

1. ročník sympózia

Vyššie 15 mesiacov uplynulo od prvej výstavy učiteľov Katedry výtvarnej výchovy FHPV vo výstavných priestoroch vysunutého pracoviska Slovenskej národnej galérie v kaštieli v Strážkach. Výstava s názvom „Pocta Medňanskému“ bola vyvrcholom nultého ročníka sympózia s rovnomeným názvom. Prvým impulzom k nemu bol návrh správkyni múzea v Strážkach Mgr. Márie Šelepovej, ktorá sa už dlhší čas usiluje o oživenie kultúrneho života regiónu a o mnohostrannosť využitia známej historickej pamiatky.

Tohoročnej výstavy sa zúčastnili všetci členovia katedry dielami zo svojej aktuálnej tvorby - Bartko, Hausová, Kocák, Kolisnik, Lešková, Machaj, Novotný, Ondo, Purdeš, Srvátka, Vološčuková, Zbojan a hosť zo sesterskej katedry PdF Vojčiková. Definitívny výber predstavoval kolekciu vyše 26 maliarskych, sochárskych, grafických a iných diel. Divácky iste upúta ich štýlové rozvrstvenie - realistické i abstraktné, štylizované i expresívne, maliarske i kreslené, klasické i modernistické, či postmodernistické. V nepriamej podobe vystavené diela symbolizujú liberalnosť umeleckej orientácie katedry, aká by mala byť vlastná súčasnému vysokoškolskému umeleckému i pedagogickému vzdelávaniu. Do rozsahom skromnej katalógovej skladacky prispeli vystavujúci autori nerozsiahlým textom, v ktorých voľne rozvíjajú svoje sympóziálne myšlienky v rôznych literárnych formách. Úvodný text k nim napísal V. Grešlík a jeho grafickú úpravu zrealizoval J. Ondo.

Ako jedného z účastníkov ma teší ústretovosť zo strany terajšieho vedenia SNG a pracovníkov múzea v Strážkach, vďaka nej sa okrem prvého ročníka sympózia podarilo uskutočniť aj druhý ročník krajinárskeho kurzu vybraných študentov 4. ročníka priamo v kaštieli v Strážkach, v esteticky podnetnom prostredí a za prijateľných finančných podmienok - pre študentov i pre fakultu. Zároveň je celý akt pre nás, účastníkov sympózia a učiteľov katedry, zaväzujúci v príprave ďalšieho - 2. ročníka sympózia. Chceme mu dať širšie (dúfame, že aj mezinárodné) zameranie.

PhDr. Ján Bartko, KVV

Rokovania Rady VŠ sa zúčastnil aj minister školstva SR M. Ftáčnik, na obrázku v strede, reaguje na vystúpenia členov Rady VŠ.

Za dekana bol zvolený prof. P. Kormaník

V súlade s platným Štatútom Pravoslávnej bohosloveckej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove a jej volebným poriadkom sa uskutočnili dňa 16. 5. 2000 voľby kandidáta na dekana menovanej fakulty. O voľbách dekana rozhodol AS PBF PU na svojom zasadnutí 6. 4. 2000 a menoval volebnú komisiu, ktorá následne vyhláškou stanovila, že predstavovanie kandidátov na uvedenú funkciu, ktorý predložila časť zamestnaneckej a pedagogickej obce. Bol navrhnutý doc. ThDr. Peter Kormaník, súčasný prodekan pre pedagogickú a výchovnú činnosť, vedúci katedry praktického bohoslovía. Predstavovanie kandidáta sa uskutočnilo v aule PBF za veľkej účasti študentov, pedagogických i odborných pracovníkov. Navrhovaný kandidát predložil premyselnú koncepciu ďalšieho rozvo-

ja i práce tejto fakulty a v diskusii odpovedal na otázky, ktoré smerovali k objasneniu perspektív a plánov jeho práce.

Voľby prebehli vo veľmi dobrej atmosfére a kandidátovi na dekana v tajných voľbách dali svoj hlas všetci členovia AS PBF PU. Výsledky voľieb vyhlásil predseda volebnej komisie Mgr. Ján Jacoš, CSc., a zaželal novozvolenému dekanovi veľa síl, optimizmu a radosti z práce, úspechov na poli pedagogickom i vedeckom.

Prof. ThDr. Peter Kormaník sa narodil 28. 6. 1945 v obci Litmanová, okres Stará Ľubovňa. Základné vzdelanie ukončil v roku 1959, stredoškolské v roku 1962. Teologické štúdiá absolvoval na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte v Prešove v rokoch 1962–1966. Na kňaza bol vysvätený v roku 1966 a sú-

časne ustanovený za správcu pravoslávnej cirkevnej obce Matiaška, okres Vranov nad Topľou. V rokoch 1967–1969 vykonával vojenskú službu. V rokoch 1969–1978 pôsobil ako správca pravoslávnej cirkevnej obce Ubla, okres Humenné. Od roku 1978 je poverený vedením pravoslávnej cirkevnej obce v Prešove. V roku 1990 bol ustanovený za predstaveného katedrálneho chrámu v Prešove. Od roku 1997 je pomocným duchovným pri katedrálnej chráme a túto činnosť vykonáva až doposiaľ. V roku 1978 začína pedagogickú činnosť ako odborný asistent na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte v Prešove. Docentom sa stal v roku 1983, doktorom teológie v roku 1991. V rokoch 1986–1993 je technickým redaktorom časopisu Odkaz sv. Cyrila a Metoda (v slovenskej i ukrajinskej verzii). Od roku 1996 až doposiaľ je spoluredaktorom Pravoslávneho teologického zborníka (doteraz bolo vy-

daných 22 čísiel). Po začlenení fakulty do UPJŠ v Košiciach bol v rokoch 1990–1995 členom Akademického senátu UPJŠ a AS PBF UPJŠ, z toho v rokoch

1993–1995 predsedom AS PBF UPJŠ. V rokoch 1995–1997 vykonáva funkciu prodekana pre vedecko-výskumnú činnosť a školské vzťahy so zahraničím. Od roku 1998 je prodekanom pre pedagogickú a výchovnú činnosť. V súčasnosti

je vedúcim katedry praktického bohoslovía, členom Vedeckej rady PBF PU, členom VR PU, členom Rady informatiky PU.

Je autorom niekoľkých učebníc, skript, štúdií a početných článkov s teologickým a kultúro-spoločenským zameraním.

Významnejšie diela: Úvod do dejín svätej liturgie, 1980, 89 s. Svätá liturgia I., 1987, 147 s. Svätá liturgia II., 1988, 153 s. Pravoslávne dušpastierstvo I., 1995, 243 s. Základné sväté tajiny pravoslávnej Cirkvi, 1996, 233 s. Liturgický rok v pravoslávnej Cirkvi, 1997, 184 s.

Od 4. júna 2000 Prešov je sídlom pravoslávneho metropolitu, sídlom Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku, ktorá je jednou zo 14 samostatných cirkví na svete. Nikolaja, arcibis-

Intronizácia Nikolaja

kupa prešovského a Slovenska zvolili za metropolitu Čiech a Slovenska na 10. snehne Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku v polovici apríla t.r. Hoci slovenskí a českí pravoslávni majú svoju samostatnosť, v duchovných otázkach sú riadení jednotne. V roku 1998 Bartolomej I., arcibiskup konštantinopolský a ekumenický patriarcha pravoslávny svojim Tomosom uznal autokefality českých a slovenských pravoslávnych a ich nezávislosť od inej pravoslávnej cirkvi. Na slávnosti intronizácie sa okrem predstaviteľov desiatich pravoslávnych cirkví zúčastnil aj prezident SR Rudolf Schuster, podpredseda vlády Pál Csaky, účasť bral aj rektor PU doc. Karol Feč a ďalší predstavitelia štátnej správy a samosprávy. Trojhodinová slávnosť pred niekoľko sto veriacimi celebroida spoločne arcibiskup pražský Krištof a biskup michalovský Ján. Slávnostný akt sa uskutočnil v záhrade Bohosloveckej fakulty PU.

Na katedre biblických vied GBF nová herbaistka (PhD).

Je ňou Mgr. Mária Timková, ktorá na Ústave Blízkeho východu FF Karlovej univerzity v Prahe v odbore: Dejiny a kultúry zemí Ázie a Afriky v špecializácii herbaistka, obhájila doktorát (PhD) dizertačnou prácou pod názvom: „Židovské mesiášske predstavy v literatúre v tradícii od biblického obdobia po súčasnosť“ K získanému akademickému úspechu srdečne blahozeláme.

M.G.

„FIDES ET RATIO“ – seminár pri príležitosti Jubilea vedcov

Gréckokatolícka bohoslovecká fakulta PU a Katedra kresťanskej filozofie GBF PU v spolupráci s Gréckokatolíckym biskupstvom v Prešove usporiadala 25. mája 2000 pri príležitosti Jubilea vedcov seminár pod názvom „Fides et ratio“. Seminár otvoril Mons. Ján Krajčák, riaditeľ BÚ, ktorý pripomenul že 25. 5. 2000 sa konajú podobné podujatia v Ríme a Bratislave. Keďže doc. ThDr. Jozef Jarab, PhD. ospravedlil svoju neprítomnosť (účasť na posviacke nunciatúry v Bratislave), jeho príspevok predniesol ThDr. Štefan Vitko, PhD. z RKMBF - TI v Spišskej Kapitule, v ktorej dôkladne analyzoval encykliku Fides et ratio. Ako zahraničný hosť vystúpil prof. dr. hab. Karol Tarowski, prednášajúci na PAT-e a Inštitucie Religioznawstva UJ w Krakowe, ktorý vo svojej prednáške „Apel na múdrosť“ vysvetlil, že filozofuje sa nielen „čistým rozumom“. Uviedol, že Encyklika „Fides et ratio“ predstavuje špecifický dokument, lebo z jednej strany predstavuje stanovisko Magistéria a z druhej strany vstupuje do tak mimoriadnej delikátnej oblasti človečenstva, akou je filozofické myslenie. Doc. Ing. Angela Zentková, CSc., z prírodovedeckej fakulty

UPJŠ v Košiciach v prednáške „Dva zdroje poznania“ zdôraznila komplementárny charakter poznania. Prednáška PhLic. Pavla Dancáka GBF PU pod názvom „V službe novému humanizmu“ predstavil encykliku v kontexte úsilia o fundamentálnu obnovu kultúry. Po diskusii vystúpil spevák zbor bohoslovcov kňazského seminára v Prešove a na záver vystúpil doc. ThDr. František Janhuba, dekan GBF PU v Prešove. Po tomto seminári prebiehali ešte neformálne diskusie v kuloároch fakulty. Prednášky budú uverejnené vo fakultnom zborníku THEOLOGOS.

OPRAVA

Správny názov dizertačnej práce o. ThDr. Vojtecha Boháča, PhD., z GBF PU z katedry liturgiky a praktickej teológie znie: „Argumentácia profesora Mikuláša Russnaka k vyhláseniu dogmy o (zosnutí a) nanebovzatí presvätej Bohorodičky z byzantských liturgických textov“. Za chybu v predchádzajúcom čísle sa autor príspevku o. ThDr. Vojtechovi Boháčovi, PhD., ospravedlňuje.

Stalo sa 2. júna

- 1848** – V Prahe sa začal Slovanský jazyk, ktorý bol pokusom dosiahnuť jednotu v riešení slovanskej otázky. Jazyk, ktorý trval do 12. júna, prerušilo júnové povstanie v Prahe.
- 1852** – V Trnave zomrel spisovateľ a historik Mikuláš Dobnány, ktorého spomienky História povstania slovanskej sú cenným zdrojom poznatkov slovanskej účasti na jari národov. Narodil sa 28. novembra 1824.
- 1907** – Cisár František Jozef I. podpísal tzv. Aponiho zákony (podľa ministra školstva A. Aponiho), ktoré smerovali k úplnej maďarizácii ľudového školstva.
- 1908** – zomrel župný hodnostár, aristokrat, bratislavský župan Ján Pálfi. Narodil sa 12. augusta 1829.
- 1918** – V Kragujevci, v Srbsku, vypukla vzbura slovenských vojakov 71. pešieho pluku (drotárskeho). 8. júna vzbura definitívne potlačili a 44 vojakov popravia.
- 1953** – bola korunovaná Alžbeta II. kráľovná Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska, hlava Commonwealthu, z rodu Windsorovcov. Narodila sa 21. apríla 1926.

ČO BY NEMALO CHÝBAŤ V NOVOM

Na jeseň majú byť v Národnej rade Slovenskej republiky predložené na schválenie návrhy zákonov, ktoré budú v ďalšom období určovať chod vysokých škôl: Zákon o vysokých školách, Zákon o vede a technike, Zákon o financovaní VŠ a Zákon o verejnej službe. Ako zdôraznil Minister školstva SR M. Ftáčnik, na poslednom zasadnutí Rady vysokých škôl, ktoré sa uskutočnilo práve na našej univerzite, zákon bol vypracovaný komisiou Akademického senátu Univerzity Komenského a v tomto aktívnom prístupe chceme sa podieľať aj my, na pôdach akademických senátov. Preto redakcia nášho periodika požiadala niektorých pedagógov z jednotlivých fakúlt našej univerzity o zodpovedanie na dve položené otázky: Čo očakávate od pripravovaného nového vysokoškolského zákona a čo by podľa Vás nemalo v tomto zákone chýbať? Hľa, tu sú ich odpovede:

Prof. Ing. Michal Sefara, CSc., člen RVŠ SR

Pripravovaný nový vysokoškolský zákon chápem ako opakované hľadanie takých zákonných noriem pre činnosť vysokých škôl v informačnom veku, ktoré umožnia ich ďalší rozvoj a ďalšie skvalitňovanie výchovy a vzdelávania tvoriť vysokýchškolských študentov.

Vysoké školy sú najvyššie pedagogicko-vedecké centrá. Preto zákon o VŠ, ktorý by v plnom rozsahu neakceptoval postavenie a poslanie vedy a techniky, resp. výskumu a vývoja na VŠ, by bol neúplný. Takýto zákon o VŠ by neumožnil plniť v celom rozsahu ďalšie skvalitňovanie činnosti VŠ.

V tomto VŠ zákone by rozhodne nemalo chýbať zákonné ustanovenie, ktoré vymedzuje percentuálny podiel HSP SR na financovaní VŠ. Žiadny prelom vo financovaní VŠ nie je možno očakávať zvýšením percentuálneho podielu z 0,6 na 0,67. Viaceré Európske štáty pochopili význam výchovy a vzdelávania pre budúcnosť a už v súčasnosti majú percentuálny podiel vyšší ako 3% z HSP. Trojpercentný podiel v našich podmienkach by umožnil dobudovanie nových odborov ako i moderných laboratórií tak potrebných pre vedeckú výchovu študentov a absolventov Prešovskej univerzity.

HSP - hrubý spoločenský produkt

Doc. Mgr. art. Irena Medňanská, CSc., vedúca Katedry hudobnej výchovy FHPV PU v Prešove

Každý doteraz platný vysokoškolský zákon deklaroval zvyšovanie vzdelanostnej úrovne spoločnosti, potrebné pre rozvoj vedy a techniky. Jednostranné zdôrazňovanie vzdelávacej zložky (nielen na vysokých školách) viedlo a vedie k absencii humanizácie, kultivácie mladého človeka. Očakávam, že nový vysokoškolský zákon bude vo svojich všeobecných cieľoch dbať na rovnováhu medzi vzdelávacou a výchovnou zložkou, tak, aby absolventi vysokoškolského štúdia neboli len „nositeľmi“ najnovších poznatkov, ale tvorili aj najkultúrnejšiu a najkultivovanejšiu vrstvu národa.

Vysokoškolský zákon vo svojich vykonávacích predpisoch by mal pripraviť taký pružný mechanizmus „spúšťania“ nových odborov, schvaľovania doktorandských štúdií, práv na habilitácie a inaugurácie, aby tieto neboli už zastaralé pri ich zavedení do „prevádzky“ a pomohli zvyšovať kvalifikačnú štruktúru fakúlt. Súčasné podmienky zavedenia nových odborov s x-tým schvaľovaním a následným blokovaním a i vyskytujúcim sa klientelizmom v akreditačnej komisii, brzdia rozvoj fakúlt a vysokých škôl.

Pre ďalší rozvoj vysokoškolského vzdelávania v SR je dôležitý nielen nový vysokoškolský zákon, ale paralelne aj zákon o financovaní vysokého školstva, ktorý by svojou prepracovanou koncepciou a diferenciáciou jednotlivých odborov, podľa ich náročnosti na materiálne a personálne vybavenie, zaručoval výučbu na najvyššej úrovni, kompatibilnej s vyspelými krajinami EÚ. Legislatívne zakotvenie tejto diferenciácie je najmä v heterogénnej odbornej, akú má napr. FHPV, bezpodmienečne nutné.

Optimalizovať objektivitu akreditačnej komisie v súlade s potrebami praxe a najmä regiónov, vylúčiť degradáciu rozhodnutia predchádzajúcej AK, zabrániť politickým vplyvom na jej prácu a snažiť sa o korektnosť a rovnoprávne posudzovanie vysokých škôl a fakúlt z centra a z regiónu by mal zaručiť vysokoškolský zákon a jeho návazné zákony.

Pri všetkých snahách o integráciu do EÚ, kompatibilitu, transfer kreditov (ECTS) sa doteraz u nás nič nehovorí o kompatibilitate nášho zložitého a náročného systému kvalifikačného rastu s krajinami EÚ. Bude táto oblasť predmetom pozornosti nových zákonov?

Prof. PhDr. Tomáš Stejskal, CSc.

Civilizačný proces nepriaznivo ovplyvňuje hypokinetic- kými tendenciami harmonický rozvoj osobnosti mládeže. Málo sa rešpektuje vedecký poznatok o hypokinetickej biodegradácii človeka, ale i to, že civilizačné choroby majú často hypokinetic- kú príčinu.

Uvedené vedecké poznatky sú veľmi málo rešpektované a momentálne najväčším pedagogickým deficitom je somatomentálna disharmónia, lebo predstava o harmonickom rozvoji tela a ducha existuje len v teórii. V praxi dorastá populácia

poznačená hypokinetic- kými následkami, ktoré odráža jej vzhľad, zdravie, ale aj výkonnosť a zdatnosť.

Naznačené kliše sa dá prekonať aj vysokoškolským zákonom, podľa ktorého by väčšiu zodpovednosť mali AS a akademickí funkcionári o adekvátne telovýchovné aktivity a vytvorenie zdraviac- centrického životného štýlu na univerzitách.

Prof. RNDr. J. Bernasovský, DrSc.

Stabilizovanie finančnej situácie zvýšením HDP z 0,6 % aspoň na 1 % a neuvažovať o zavedení školného na vysokých školách, lebo sociálna situácia našich rodín je tak nízka, že na vysokých školách by nemohli študovať najnadanejší, ale najbohatší, čo by viedlo k zníženiu vzdelanosti spoločnosti.

Ponechať právnu subjektivitu fakultám koordinovanú rektorátom.

PhDr. Ján Bartko - KVv FHPV PU

- Ustanovenia, ktoré povedú k doceneniu všetkých aktivít vysokoškolského učiteľa - nie podľa formálnych kritérií (ktoré sa tak dobre štatisticky vykazujú), ale podľa spoločenského dosahu jeho práce.

- Vyššiu flexibilitu, vzájomnú otvorenosť a priepustnosť rôznych druhov vzdelávania (prírodnovedného, humanitného, umeleckého a pod.), zvlášť v doktorandskom, postgraduálnom, resp. iných formách štúdia.

- Také pravidlá pre život vysokej školy, ktoré majú priestor skôr pre múdrych ako pre chytrých ľudí.

Doc. PhDr. František Ruščák, CSc., - vedúci KSJL FHPV

Odpoveď na obidve otázky možno dať dovedna. Napred však musím priam skepticky poznamenať, že jedna vec je moje očakávanie a predstava, druhá je konkrétna podoba novelizovaného zákona. Ani jeden z doterajších zákonov optimálne neriešil metodologicky stĺpcovú (a s evidentným axiologickým rozmerom) otázku: postavenie vysokoškolskej vzdelávacej a vedeckej ustanovizne v slovenskej pospolitosti. Teoreticky je síce proklamovaná ako prius, no jej reálna podoba je (aj) v porovnaní s blízkym zahraničím, napr. s českými vysokými školami, priam zahanbujúca.

Je teda nutné neodkladne riešiť najmä financovanie slovenských vysokých škôl, financovanie vedy, vedeckého výskumu a naň nadväzujúceho

VYSOKOŠKOLSKOM ZÁKONE

doktorandského štúdia, mimorozpočtové príjmy fakúlt a daňové náležitosti. Za kľúčový pokladám rozumný a prijateľný zákon o štátnej, resp. verejnej službe.

Novela zákona o vysokých školách má mať motivačný charakter. To podčiarkujem. Ak to tak nebude, nastanú ešte vážnejšie problémy než doposiaľ. Nie je ťažké domyslieť si, o aké problémy pôjde.

PhDr. M. Stašková, CSc., prodekan FF PU

Zákon o vysokých školách je závažný a komplexný dokument, ktorý by mal odzrkadľovať požiadavky obdobia, v ktorom vzniká. Najmä snahy v rámci Európy o internacionalizáciu a europeizáciu vysokého školstva pri zachovaní národných špecifik a kultúrnych tradícií. Mal by riešiť aktuálne úlohy slovenských vysokých škôl v Európe na prahu 21. storočia, priblížiť sa medzinárodným normám, aby boli naše univerzity konkurencieschopné, otvorené smerom von a dovnútra a hrali aktívnu úlohu v európskom edukačnom priestore.

Pokiaľ ide o význam tej druhej otázky sústredím sa iba na oblasť medzinárodných vzťahov, v ktorej už niekoľko rokov pracujem. V tejto súvislosti si myslím, že zákon by mal podporovať medzinárodnú spoluprácu vysokých škôl vo všetkých oblastiach ich činnosti, najmä vysloviť jasnú podporu mobilitám študentov a učiteľov a zároveň garantovať uznanie štúdia alebo jeho časti získaného v zahraničí. K tomu by malo slúžiť zavedenie efektívneho kreditného systému založenom na princípe Európskeho systému transferu kreditov (ECTS) a vydávanie Doložky k diplomu, tak, ako sa to navrhuje v tzv. Bolonskej deklarácii, ktorej signatárom je aj Slovenská republika.

PaedDr. Ján Kaneír, CSc.

Očakávam to, čo každý z nás, že prispeje k rozvoju vysokých škôl a vysokoškolského vzdelávania na Slovensku. Zákon so svojimi ustanoveniami a paragrafmi vytvára základný rámec týchto predpokladov. Pre prax je však dôležitý hlavne ich výklad a konkrétna podoba ich naplňovania. Vysoké školstvo sa borí s množstvom problémov, ktoré priniesol transformačný proces našej spoločnosti. Spomeniem len niektoré. Jeden z problémov súvisí s prácou akreditačných komisií. Je potrebné upraviť kritéria na hodnotenie vysokých škôl tak, aby výsledok hodnotenia objektívne odrážal reálny stav úrovne konkrétnej VŠ. V tomto smere máme neblahé skúsenosti z posledných akreditácií a zaradovania jednotlivých VŠ do kategórií A, B, C, kedy kritérium počtu študentov na učiteľa pôsobilo to, že VŠ (fakulty) s vysokým stupňom špecializácie štúdia sa ocitli výrazne pod svojou reálnou úrovňou.

Pálčivým problémom je i neustála zmena krité-

rií na kvalifikačný rast VŠ učiteľov. Ak chceme zabezpečiť kontinuitu rozvoja VŠ je potrebné vytvoriť také podmienky pre VŠ učiteľov (hlavne mladých, začínajúcich), aby odrážali reálne možnosti inaugurovať vo veku 40–45 rokov. Tak je tomu v mnohých krajinách. Na Slovensku 50-ročných profesorov môžeme hľadať s lupou. Titul profesora po 60–65 rokoch života je na dožitie, nie na rozvoj daného odboru. Verím, že vysokoškolský zákon nielen proklamatívne, ale aj reálne vytvorí preto podmienky. Vysoké školy, ako organizácie štátneho charakteru, by nemali výrazne podliehať dynamike vývoja v oblasti zamestnanosti, tak ako je to napríklad vo výrobnnej sfére. Ak existuje štátna koncepcia rozvoja vysokých škôl, potom by rozhodnutia vlády o znižovaní zamestnanosti nemali byť v žiadnom prípade šokujúce. Vyhneme sa tak traumatizácii v i tak nelahkej situácii na vysokých školách.

Doc. PhDr. Ján Mojdis, CSc., Katedra dejín FF PU

Súčasnú postavu rezortu školstva v našej spoločnosti neodráža to, čo deklarovali a čo deklarujú všetky vlády SR od roku 1993, preto očakávam, že konečne avizovaný nový vysokoškolský zákon zareaguje na problémy postavenia vysokého školstva a že sa ním začne etapa, v ktorej sa vysokému školstvu vytvorí tak právne, legislatívne ako aj finančné normy znamenajúce vedieť nielen čo bude zajtra, ale aj do vzdialenejšej budúcnosti, pretože okrem pretrvávajúcich finančných problémov dnešnému vysokému školstvu chýbajú rozvojové programy, ktoré by zladili hospodársku, technickú a vedeckú stratégiu nášho štátu, aby sa rozvíjali predovšetkým tie vysoké školy a tie odbory, ktoré sú z dlhodobého hľadiska prioritné. Taktiež očakávam, že obsahom nového zákona bude aj doriešenie právnych noriem, ktoré budú riešiť právne postavenie fakúlt, univerzít, akademických senátov a taktiež postavenie vysokoškolského učiteľa a zamestnanca, či už v rámci štátnej alebo verejnej služby t.j. doriešenie tak právneho ako aj sociálneho zabezpečenia.

Doc. PhDr. Juraj Bača, CSc.

Mal by to byť - konečne! - zákon komplexný a koncepčný, vyjadrujúci dlhodobú perspektívu rozvoja a chápanie významu vysokého školstva pre rozvoj spoločnosti, a nie iba dnešnú predstavu terajšej vlády, podmienenú súčasným politickými a hašterením zákonodarní a výkonnej moci a odvolávaním sa na nedostatok financií.

Mal by vyjadrovať jasne sformulované základné úlohy VŠ: vychovávať vysokoškolskými odborníkmi pre všetky oblasti činnosti ľudskej spoločnosti, a aby to kolektív vysokoškolských pracovníkov mohol kvalifikovane robiť, mal by konštatovať potrebu vedeckej a vedeckovýskumnej

práce tohto kolektívu a zabezpečovať praktické možnosti takejto práce.

Mal by definovať akademickú slobodu postavenia VŠ v spoločnosti ako aj zodpovednosť týchto vysokoškolských ustanovizní za celkový stav i vývoj vedy, ako aj za stav i vývoj vysokého školstva, a tým aj podiel na celkovej zodpovednosti za vývoj celej spoločnosti.

Ako dôkaz chápania významu vysokého školstva a jeho podielu na stave a rozvoji spoločnosti mal by jednoznačne zabezpečovať primeranú odmenu a zodpovedajúce spoločenské postavenie pracovníkov vysokých škôl.

MONITOROVANÉ MYŠLIENKY

- Kto skôr príde, ten skôr melie.
- Priveľká obozretnosť neškodí.
- Často aj nevelký pes udrží diviaka.
- S nikým nesúhlasím, nikoho nevolím.
- Aj z jednej iskry bývajú rozsiahle požiare.
- Vezmi, čo je tvoje a daj druhému, čo je jeho.
- Lepšie je znášať, než robiť bezprávie.
- Ak sa opomenie zákonná forma, právny úkon je neplatný.
- Nikto nie je zaviazaný plniť nemožné.
- Chorý, pokiaľ dýcha, má nádej.
- Nerovní sa rodíme, rovní umierame.
- Dokazovať má ten, kto tvrdí, nie ten, kto popiera.
- Ľudia lepšie vidia a posudzujú cudzie ako svoje.
- Iné je tajiť (zatajovať), iné mlčať.
- Priateľa napomínaj osamote (medzi štyrmi očami), ale chváľ ho verejne.
- Či nevieš, že králi (vládcovia) majú dlhé ruky?
- Počúvaj, pozeraj, mlč, ak chceš žiť v pokoji.
- S odvahou rastie udatnosť, váhaním strach.
- Častejšie používaj uši ako jazyk.
- Alebo zvíťaziť, alebo zomrieť.
- Lakomosť je matkou všetkého zla.
- Lakomá duša (povaha) sa nenasýti nijakým ziskom.
- Prijímať dobrodenia (úsluhu) znamená predať svoju slobodu (vzdať sa slobody).
- Zlé spoločenské styky (zlé príklady) kazia dobré mravy.
- Dobrý človek ostáva vždy začiatočníkom.
- Nikto nie je zaviazaný z rady, ktorú dal, aj keď inému neprospeje, lebo každý môže sám slobodne uvážiť, či je mu rada prospešná. To, ale neplatí, ak si radca za radu (doučovanie) dal zaplatiť.
- Nezaslúžený úspech stiahol mnohých do záhuby!

Redakcia

Práce prebiehajú podľa harmonogramu výstavby

Stavba bola zaradená na začatie v roku 1997 na základe súhlasu MF SR zo dňa 14. 4. 1997. Stavba je rozdelená do troch etáp.

I. etapa – 1. rekonštrukcia a nadstavba južného krídla,
2. prístavba a ostatné objekty.

II. etapa – Rekonštrukcia stredného traktu objektu ZŠ.

III. etapa – Výstavba auly.

Predpokladané náklady celkovej rekonštrukcie 195 mil. Sk.

Na stavbu bola vyhlásená verejná súťaž. Víťazom verejnej súťaže je osvedčená stavebná firma Prvá prešovská stavebná a. s. Prešov, s ktorou bola uzatvorená zmluva o dielo č. 2/9/97.

Pre rok 1997 bolo pridelených celkom 10 mil. Sk, ktoré boli použité na úhradu vypracovanej projektovej štúdie celej stavby, vypracovanie zadania stavby, zameranie skutočného stavu objektov, iných nevyhnutných podkladov potrebných pre vydanie rozhodnutí podľa Stavebného zákona. Viazaním investičných prostriedkov ostalo na realizáciu pre rok 1997 6,572 mil. Sk, z toho stavebné práce sa realizovali v celkovej hodnote 5,7 mil. Sk.

V roku 1998 bolo prestavaných na jednotlivých objektoch v rámci I. etapy a jej 1. a 2. časti 37 mil. Sk. Súčasťou odovzdania stavby, ako celku, do užívania, bolo aj zabezpečenie interiérov a vnútorného vybavenia o celkovej sume 5,023 mil. Sk. Do prevádzky bola odovzdaná realizovaná časť nadstavby južného krídla pre potreby PF PU. Súčasťou boli aj nasledovné stavebné objekty, bez ktorých by hlavný objekt nemohol existovať a to: kanalizačná prípojka, prípojka elektrických rozvodov, parkovacie plochy,

konávanie odborných činností v stavebníctve. Práce v súčasnosti prebiehajú podľa predloženého harmonogramu výstavby vo vecnom a časovom vyjadrení. Na stavbe sa konajú pravidelné kontrolné dni za účasti rektora PU doc. PhDr. Karola Feča, CSc., a ďalších funkcionárov univerzity.

V uvedenej prístavbe študenti PU získajú nové priestory posluchárni, seminárne miestnosti, oddychové priestory, nevyhnutné sociálne miestnosti. Časť prístavby bude prepojená spojovacím uzlom so starou budovou, čím sa vyriešia komunikačné problémy medzi objektami.

V súčasnosti, ako vidno na fotografii, prebiehajú

práce na debnení nosných častí, murovanie obvodového plášťa a prípravné práce podľa technológie výstavby.

Predpokladaným termínom kompletného ukončenia stavby, ako celku, je rok 2001, podľa pridelených finančných prostriedkov od MŠ SR.

V sále Čierneho orla bude promovať prvých 34 absolventov Inštitútu turizmu a hotelového manažmentu FF PU

Inštitút je organickou súčasťou Filozofickej fakulty PU

30. jún 2000 sa zapíše významnými písmenami do análov inštitútu, pretože v sále Čierneho orla bude promovať prvých 34 absolventov 5-ročného magisterského štúdia, ktorí v dňoch 1., 2., 5. a 6. júna úspešne vykonali štátne skúšky, na ktorých preukázali znalosti pred štátnicovou komisiou, v ktorej boli generálny riaditeľ akciovej spoločnosti Bardejovské kúpele JUDr. Ing. Jaroslav Komora, odborný učiteľ MUDr. Štefan Milkovič a riaditeľ Inštitútu turizmu a hotelového manažmentu doc. Ing. Štefan Kireta, CSc.

Históriu začal inštitút písať v školskom roku 1994/1995 a prvé záverečné (bakalárske) skúšky sa konali v septembri 1997.

V tomto školskom roku má inštitút 150 poslucháčov denného štúdia a dva ročníky štúdia popri zamestnaní (50 diálkárov). Štúdiným odborom je ekonomika a manažment podniku, špecializácia manažment turizmu a hotelierstva. Je to akreditovaný štúdiálny odbor. Minister školstva SR Milan Ftáčnik po vyjadrení Akreditačnej komisie, poradného orgánu vlády SR, toto právo konať štátne skúšky na inštitúte – v štúdiom odbore magisterského štúdia – priznal Filozofickej fakulte PU 15. mája 2000. Inštitút turizmu a hotelového manažmentu PU je

jediným takýmto vedecko-pedagogickým pracoviskom na východnom Slovensku (svojho podobného kolegu na Slovensku má iba v Banskej Bystrici). Ako nás informoval riaditeľ inštitútu doc. Kireta, inštitút zoberie každého kto má maturitu, ale sú prísne prijímacie skúšky z matematiky a z dvoch cudzích jazykov, najmä ten prvý predmet (matematika) vzbudzuje u rodičov študentov otázku: prečo? Na to je jednoduchá odpoveď: bez matematiky nikto nemôže byť manažérom.

Riaditeľ Inštitútu turizmu a hotelového manažmentu doc. Ing. Štefan KIRETA, CSc., blahoželá prvým absolventom magisterského štúdia

Ing. Karol Gabányi

prípojka optickými káblami, plynová prípojka, rekonštrukcia kotelne, telefónna prípojka. V rámci rekonštrukcie boli zrealizované kompletne rozvody štruktúrovanej kabeláže, telefónne rozvody, televízia, prípojky výpočtovej techniky, montáž telefónnej ústredne. Tieto objekty boli odovzdané do užívania v októbri 1998.

Na uvedenej stavbe bolo za rok 1999 celkom prestavaných 4,513 mil. Sk v rámci dlhu stavebnej časti.

Pre rok 2000 boli pridelené na stavbu finančné prostriedky vo výške 20,442 mil. Sk. PU realizuje podľa predloženého rozpočtu zhotoviteľom stavby rozsah prác v maximálnom množstve, čo sa dá zrealizovať pri súčasných vysokých cenách stavebných materiálov a prác.

Vykonávanie prác a preberanie jednotlivých častí je kontrolované a preberané zodpovedným pracovníkom Investičného oddelenia R PU Ing. Karolom Gabányim, ktorý má odbornú spôsobilosť na uvedenú činnosť podľa Zákona č. 136/96 o spôsobilosti na vy-

§ Právna poradňa §

DISCIPLINÁRNA ODMENA ODSÚDENÉHO

Za vzorné správanie, statočný pomer k práci alebo príkladný čin môže sa odsúdenému udeliť disciplinárna odmena. Ide o pochvalu, mimoriadne povolenie návštevy, mimoriadne povolenie balíčka, zvýšenie vreckového, peňažná alebo vecná odmena, udelenie voľna na opustenie ústavu (bližšie pozri § 19 zákona o výkone trestu odňatia slobody).

ZNEUŽITIE ÚČASTI NA HOSPODÁRSKEJ SÚŤAŽI

Kto zneužije účasť na hospodárskej súťaži tým, že:

- nekalou súťažou v hospodárskom styku alebo v rozpore so zvyklosťami súťaže poškodí dobrú povesť alebo ohrozí chod alebo rozvoj podniku súťažiteľa, alebo
- v rozpore so zákonom o ochrane hospodárskej súťaže uzatvorí alebo sa podieľa na uzatvorení dohody, ktorá je zakázaná, alebo
- konaním, ktoré je v rozpore s týmto zákonom, spôsobí inému súťažiťovi značnú škodu, ohrozí chod alebo rozvoj jeho podniku, potresce sa odňatím slobody až na dva roky alebo peňažným trestom alebo prepadením vecí.

Odňatím slobody na jeden rok až päť rokov alebo peňažným trestom sa páchatel potresce, ak činom uvedeným vyššie:

- spôsobí inému škodu veľkého rozsahu, alebo
- spácha taký čin ako člen organizovanej skupiny (pozri § 149 Trestného zákona).

ZNEUŽÍVANIE PRÁVOMOCI VEREJNÉHO ČINITELĽA

Verejný činiteľ, ktorý v úmysle spôsobí inému škodu alebo zadovážiť sebe alebo inému neoprávnený prospech

- vykonáva svoju právomoc spôsobom odporujúcim zákonu
- prekročí svoju právomoc, alebo
- nesplní povinnosť vyplývajúcu z jeho právomoci, potresce sa odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky alebo peňažným trestom alebo zákazom činnosti.

Odňatím slobody na tri roky až desať rokov sa páchatel potresce :

- ak zadováží činom uvedeným vyššie sebe alebo inému značný prospech,
- ak spôsobí takým činom vážnu poruchu v činnosti podniku alebo organizácie, alebo
- ak spôsobí takým činom značnú škodu alebo iný obzvlášť závažný následok (bližšie pozri § 158 Trestného zákona).

NEOPRÁVNENÉ PODNIKANIE

Kto neoprávnené vo väčšom rozsahu poskytuje služby alebo vykonáva výrobné alebo iné zárobkové podnikanie, potresce sa odňatím slobody až na jeden rok alebo peňažným trestom.

Odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky sa páchatel potresce,

- ak používa na čin uvedený vyššie iného ako pracovnú silu, alebo
- ak získa takým činom značný prospech.

Napokon odňatím slobody na tri roky až osem rokov sa páchatel potresce, ak získa činom uvedeným vyššie prospech veľkého rozsahu (pozri § 118 Trestného zákona).

KTO JE VEREJNÝ ČINITEL?

Verejný činiteľ je volený funkcionár alebo iný zodpovedný pracovník orgánu štátnej správy a samosprávy, súdu alebo iného štátneho orgánu, alebo príslušník ozbrojeného zboru, súdny exekútor a člen lesnej, vodnej, rybárskej alebo poľovníckej stráže, ak sa podieľajú na plnení úloh spoločnosti a štátu a používajú pritom právomoc, ktorá im bola v rámci zodpovednosti za plnenie týchto úloh zverená. Pre trestnú zodpovednosť a ochranu verejného činiteľa sa podľa jednotlivých ustanovení Trestného zákona vyžaduje, aby trestný čin bol spáchaný v súvislosti s jeho právomocou a zodpovednosťou (porov. § 89 ods. 9 Trestného zákona).

SKÚŠAJÚCI AŽ PO DOHODE SO ŠTUDENTMI URČÍ TERMÍNY SKÚŠOK

Už niekoľko týždňov sú redakcii adresované pripomienky študentov na časové dimenzie termínov skúšok v jednotlivých predmetoch. Pripomíname, že v predchádzajúcich číslach nášho periodika (v rubrike Právna poradňa) týmto otázkam v širších súvislostiach bola venovaná primeraná pozornosť. Preto iba zopakujeme, že skúšky a opravné termíny konajú študenti spravidla u profesorov, docentov a u tých odborných asistentov, ktorí boli poverení prednášaním príslušnej disciplíny podľa učebného plánu. Len vo výnimočných prípadoch môže vedúci katedry poveriť skúšaním aj učiteľov, ktorí viedli semináre a cvičenia. (V tomto kontexte môžu nastať určité problémy s externými vyučujúcimi z aplikovanej praxe). Študent môže požiadať o vykonanie skúšky aj pred komisiou, ktorú vymenuje dekan! Forma skúšky musí byť študentom oznámená najskôr v zápočtovom týždni. Skúškou sa zisťuje rozsah a hĺbka vedomostí študenta z daného predmetu (na rozdiel od zápočtu, ktorý patrí medzi hlavné formy kontroly štúdia,

udeľuje sa za priebežné plnenie požiadaviek určených vyučujúcim príslušného predmetu - požiadavky na udelenie zápočtu, vrátane časového rozloženia zadávaných úloh a priebežnej kontroly štúdia, oznámi študentovi učiteľ vyučujúci príslušný predmet v prvom týždni po začiatku semestra! Zápočty sa udeľujú v zápočtovom týždni...) Skúšajúci po dohode so študentmi určí termíny skúšok v dostatočnom počte (najmenej 5 v skúškovom období) a v časovom predstihu tak, aby umožnil študentom prihlásiť sa na skúšku pred začatím skúškového obdobia. Termíny skúšok musia byť zverejnené... (bližšie o tom pozri študijný a skúškový poriadok príslušnej fakulty).

Riešenie prípadných problémov prioritne patrí do pôsobnosti príslušnej katedry, resp. jej vedúceho alebo vedúceho oddelenia, ak na katedre existuje. Nie je však vylúčený aj iný postup. Záleží od povahy problému.

- j a r -

ANONYM

Vážená redakcia, dosť dlho mi trvalo než som sa rozhodol napísať vám zaujímavú skutočnosť, možno aj vhodnú na uverejnenie v tomto periodiku. Študujem v prvom ročníku na jednej z fakúlt PU. Prednášok a seminárov sa zúčastňujem pravidelne. Na ich začiatku si často musím od niektorého z prednášajúcich vypočuť kritiku na adresu takmer sústavne chýbajúcich študentov z našej skupiny. Priznám sa, že mi akosi povolili nervy, a tak som sa opýtal: „Kto tu neprítomných študentov na štúdium prijal a kto sú ich rodičia?“

Na moju otázku síce nebolo odpovedané, napokon odpoveď poznám, ale zdá sa mi, že začínam mať problém. Možno? Neskôr vám napíšem viac aj s uvedením svojho mena a priezviska. Verím, že má podržíte. Ďakujem.

„Bumerangové právo“

Predpokladá sa, že každý učiteľ, resp. vedecký pracovník pozná svoje práva, zakotvené i v štatúte univerzity či fakulty. Konkrétne, ide o právo slobodne vyslovovať názory na činnosť na fakulte a na činnosť akademických, ako aj ďalších funkcionárov fakulty a univerzity. Dokonca podľa dikcie v štatútoch prezentovanej, učiteľ a vedecký pracovník nesmie byť postihnutý za vyjadrovanie svojich názorov alebo v písomnej forme. Na základe kontaktov s radovými učiteľmi a vedeckými pracovníkmi (i mimo našej AO), ale aj podľa osobnej empirie, mám dôvod si myslieť, že nie všetci, voči ktorým toto právo je uplatňované, pochopili jeho zmysel. Napríklad ak i prostredníctvom nášho periodika napíšete slová nespokojnosti na adresu funkcionárov katedry, alebo ak upozorníte najbližších spolupracovníkov toho-ktorého funkcionára na netransparentný postup pri nedávno uskutočnenom prijímaní konaní, nastúpi voči vám tzv. bumerangové právo v podobe „persona non grata“, a to v rôznych latentných formách, napr. aj označením vašej osoby „agent provokatér“ či „spolupracovník SIS“... Takýto stav signalizuje o.i. tiež to, že výberové konanie na jednotlivé funkcie sa prinajmenšom javí ako púha formalita s určitými „manipulačnými“ prvkami. Tu nie je možné vyhovárať sa na nedokonalú legislatívu, problém je totiž inde...

-png-

Zaujímavé stretnutie odborníkov-ukrajinistov vo Svidníku

V dňoch 16.-17. júna t.r. sa vo Svidníku uskutočnila medzinárodná vedecká konferencia „Desať rokov demokracie (1989-2000) - Zisky a straty.“ Na tomto stretnutí, ktoré zorganizovalo Vedecké-vedecké oddelenie ukrajinistiky pri Kated-

regiónu v tejto komunite a **Ľubomír Mazur**, výkonný tajomník Európskeho kongresu Ukrajincov z Londýna, informoval prítomných o 50-ročnej činnosti tejto organizácie.

Súčasný predseda Európskeho kongresu Ukrajincov a zároveň podpredseda organizačného výboru konferencie „Desať rokov demokracie - Zisky a straty“ **Levko Dovhovič** z

Košíc v záverečnom príhovore pozitívne zhodnotil stretnutie, podľa jeho slov, umožnilo prítomným lepšie spoznať podmienky a situáciu práce svojich kolegov v zahraničí.

Súčasťou konferencie bola aj výstava kníh a periodik vydaných v poslednom desaťročí, ktorú pripravil **Oles Mušinka** (FF PU). Výstava sa uskutočnila v priestoroch Múzea ukrajinsko-rusínskej kultúry vo Svidníku. **Mgr. Alexander Mušinka**

Účastníci konferencie Foto: Alex Mušinka

re ukrajinského jazyka a literatúry FF PU v Prešove v spolupráci s Európskym kongresom Ukrajincov (hlavný sponzor podujatia) a Múzeom ukrajinsko-rusínskej kultúry vo Svidníku, sa zišli odborníci z jedenástich krajín (**Slovensko, Ukrajina, Česko, Poľsko, Maďarsko, Juhoslávia, Chorvátsko, Nemecko, Veľká Británia, USA a Kanada**).

Hlavným zámerom stretnutia bolo prezentovať a zhodnotiť situáciu ukrajinských komunít v jednotlivých štátoch Európy a severnej Ameriky v kontexte zmien v posledných desiatich rokoch. Hlavný referát predniesol akademik **Olexa Myšanyč** z Národnej akadémie vied Ukrajiny - jeden z najvýznamnejších odborníkov na problematiku etnokultúrnych vzťahov v Karpat-skom regióne. Stanovisko Ukrajiny prezentoval prvý tajomník Velyslyanctva Ukrajiny na Slovensku v Bratislave **Petro Petryšče**.

Situáciu Rusínov-Ukrajincov na Slovensku rozanalyzoval a zhodnotil vo svojom referáte predseda organizačného výboru akademik **Mikuláš Mušinka**, koreferát k uvedenej problematike predniesol doc. **Juraj Bača** (obidvaja z FF PU Prešov). Pozornosť si zaslúžia referáty zástupcov jednotlivých krajín - **Ivana Ščerbu** z Lvova o situácii lemkovskej komunity na Ukrajine, **Ivana Chľatu** z Užhorodu o národnostnej situácii na súčasnej Zakarpatskej Ukrajine, **Lýdie Rajčincovej** z Prahy, **Jaroslavy Hortyaniovej** z Budapešti, **Borisa Graľuka** a **Slavka Burdu** zo Zagrebu, **Silvestra Tkača** z Nového Sadu a **Alexandra Masleja** z Gorlic.

K prínosným referátom patrili predovšetkým referáty zástupcov Veľkej Británie a Kanady. Dr. **Adrian Nahačevskyj**, vedúci Katedry ukrajinskej kultúry a etnografie Albertskej Univerzity v Edmontone, predstavil prítomným situáciu komunity v Kanade a rezidujú rusínstva v Karpat-skom

VÝSTAVA KNIŽNÝ DAR Z USA PRE SLOVENSKO V UK PU

Univerzitná knižnica PU a SAIA-SCTS (Slovenská akademická informačná agentúra - Servisné centrum pre tretí sektor) usporiadali v centrálnej študovni UK v dňoch 16. až 30. júna 2000 výstavu Knižný dar z USA pre Slovensko.

Slávnostné otvorenie výstavy sa uskutočnilo 15. 6. 2000 za účasti zástupcov prešovských knižníc, oblastnej pobočky SAIA-SCTS a Akademickkej obce PU. Výstavu otvoril prof. PhDr. Vladimír Leško, CSc., prorektor PU pre vedu a doktorandské štúdium. Knižný dar predstavila Ing. Zuzana Arayová, z pobočky SAIA-SCTS.

Ing. Peter Halko - autor článku

Knižný dar z USA pre Slovensko

Po dvojročnej prestávke prišla na Slovensko - vďaka nadácii Sabre Foundation Inc. Peace Corps, USIA a OSF - Nadácii otvorenej spoločnosti Bratislava - 13. zásielka knižného daru z USA. Tento knižný dar predstavuje celkovo 7000 odborných kníh (119 titulov), ktoré sú svojím obsahovým zameraním určené predovšetkým stredným a vysokým školám, knižniciam, študentom, pedagógom a vedeckým pracovníkom. Klasicky zastúpenú oblasť ekonómie a obchodu, psychológie, aplikovaných vied, technických doplnajú v dare nové odbory, ako sú mikrobiológia, archeológia, medzinárodná politika, zoológia, genetika... Bližšie informácie nájdete aj na internetovej stránke www.saia.sk.

SPÔSOB A PODMIENKY DISTRIBÚCIE

Písomné objednávky na hlavičkovom papieri, kde uvediete číslo a názov knihy, počet kusov, spôsob platby, kontaktnú osobu, telefónne číslo a zdôvodnenie požiadaviek (pri prideľovaní kníh sa prihliada na zameranie inštitúcie) môžete zaslať alebo priniesť na pobočku SAIA-SCT Prešov (Levočská ulica 2, 080 01 Prešov, tel.: (091) 771 16 76). Počas výstavy môžete tieto objednávky odovzdať aj v UK.

Knihy sa nepredávajú, ale distribuujú za manipulačný poplatok 100 Sk za každú jednotlivú knihu (study guide sa ráta zvlášť) ako aj za CD. Slovníky, encyklopedické diela a CD sú určené výlučne knižniciam, školám a inštitúciám.

ŠTUDENTSKÝ DEŇ A JEDNOTLIVCI

Termín distribúcie kníh pre študentov a jednotlivcov je určený na 9. október, kedy si osobne môžu prísť zakúpiť knihy do oblastných pobočiek SAIA-SCTS. Písomné objednávky prijíma SAIA-SCTS od jednotlivcov len z miest, kde nemá pobočku.

UK PU, ako organizátor výstavy, dostane zdarma 50 titulov z vystavovaných kníh. Tieto tituly vyberieme na základe požiadaviek pedagógov a študentov a zaradíme ich v budúcom šk. roku do nášho knižného fondu. Triašty knižný dar je rozsahom menší ako minuloročný, ale po obsahovej stránke omnoho kvalitnejší a preto očakávame, že požiadaviek na literatúru bude ešte viac, ako UK dostane darom. Všetky požadované tituly, mimo daru, budú do fondu UK zakúpené. Apelujem preto najmä na pedagógov, aby si prišli pozrieť výstavu a vybrať tie tituly, ktoré im pomôžu pri pedagogickej, či vedecko-výskumnej činnosti. Svoje požiadavky odovzdajte pracovníckam UK, ktoré zabezpečujú výstavu.

Už podľa prvých ohlasov je jasné, že táto výstava svojou ponukou zaujala akademickú obec a splnila svoje poslanie. Pevne verím, že sa nám podarí aj v budúcnosti takéto akcie v UK usporiadať, aby sme čo najviac obohatili náš knižný fond a uspokojili tak našich používateľov.

Záber z výstavy kníh

Životopisná charakteristika Zuzany Stanislavovej

Zuzana Stanislavová sa narodila 30. 5. 1951 v Hačave, okr. Rimavská Sobota. Po ukončení základného a stredoškolského vzdelania (maturita na SVŠ v roku 1969) v Hnúšti-Likieri, vyštudovala odbor slovenčina-nemčina na Filozofickej fakulte v Prešove, Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach a ukončila ho v roku 1974 s vyznamenaním. Po krátkom pôsobení na Gymnáziu v Starej Lubovni pracovala v rokoch 1975-

1977 ako asistentka na Katedre slovenského jazyka a literatúry Pedagogickej fakulty v Prešove, Univerzita P. J. Šafárika v Košiciach. Po niekoľkoročnom pôsobení v Okresnom dome pionierov a mládeže v Prešove sa v roku 1981 vrátila ako odborná asistentka na Katedru slovenského jazyka a literatúry Pedagogickej fakulty UPJŠ. Po vytvorení Prešovskej univerzity (1997) pôsobila na Katedre slovenského jazyka a literatúry Pe-

PU.

V roku 1981 získala na Filozofickej fakulte UPJŠ hodnosť PhDr. V roku 1990 obhájila v Literárnom ústave SAV kandidátsku prácu, v roku 1995 sa na Vysokej škole pedagogickej v Nitre habilitovala na docentku pre odbor 8-03-9 slovenská literatúra.

Zuzana Stanislavová sa v pedagogickej práci sústreďuje na literárnovednú a literárnokritickú reflexiu slovenskej literatúry pre deti a mládež 20. storočia. Odborne zabezpečuje všetky súčasti pedagogického procesu na vysokej škole, teda výučbu, štátne skúšky, prijímacie skúšky, doktorandské štúdium. Doteraz viedla okolo 60 diplomových prác zo svojho odboru a desiatku študentských odborných prác. V posledných rokoch organizuje medzinárodné vedecké konferencie na svojom pracovisku a vystupuje na pozvania na domácich i zahraničných vedeckých konferenciách i na prednáškových pobytoch na slovenských i zahraničných vysokých školách. V roku 1997 sa z poverenia MŠ SR stala členkou spoločnej odborevej komisie 75-02-9 teória vyučovania všeobecnovzdelávacích predmetov, špecializácia: teória vyučovania predmetov na 1. stupni základnej školy.

Zuzana Stanislavová je od nástupu na vysokoškolské pracovisko zapojená do viacerých foriem vedeckého výskumu v literárnej vede, v poslednom desaťročí je riešiteľkou a vedúcou riešiteľského tímu viacerých grantových projektov doma, na iných univerzitných pracoviskách na Slovensku a v zahraničí.

Je autorkou 3 knižných monografií, 1 vysokoškolskej textovej príručky, spoluautorkou publikácie slúžiacej ako prameň literárnej výchovy na všetkých typoch škôl na Slovensku, editorkou 8 vedeckých zborníkov. Aktívne spolupracuje s vysokoškolskými a odbornými literárnovednými pracoviskami v Rakúsku, Poľsku, v Čechách a na Ukrajine. Jej práce sú publikované v domácich i zahraničných literárnovedných periodikách a vo vedeckých zborníkoch. Publikáčnú činnosť Zuzany Stanislavovej vyjadruje 135 publikovaných jednotiek a 98 recenzií, citácií a ohlasov na jej práce.

Zuzana Stanislavová sa inaugurovala prednáškou Základné teórie literárnovedného výskumu literatúry pre deti a mládež na odbor 81-03-9 slovenská literatúra.

dagogickej fakul-
ty, od 1. 10.
1999 pracuje na

PU.

Prezident Slovenskej republiky Rudolf Schuster vymenoval za profesora pre odbor športová edukológia aj docenta **PhDr. Tomáša STEJSKALA, CSc.**, dlhoročného pracovníka Katedry telesnej výchovy PU. Všetkým vymenovaným profesorom blahoželáme k dosiahnutiu najvyššej pedagogicko-vedeckej hodnoty profesora. Veríme, že budú veľkým prínosom pre ďalší rozvoj našej univerzity.

Profesor H. Portine z Bordeaux na KRaKF

V rámci rozvíjajúcich sa zmluvných vzťahov spolupráce medzi Prešovskou univerzitou a univerzitou Michela de Montaigne v Bordeaux (Francúzsko) začiatkom apríla na Katedru románskej a klasickej filológie FF PU zavítal pán **Henri Portine**, profesor na katedre francúzštiny, ako cudzieho jazyka.

Pre poslucháčov francúzštiny odprednášal 9 prednášok zameraných na didaktiku francúzštiny ako cudzieho jazyka, na odborný jazyk a na niektoré aspekty francúzskej gramatiky. U študentov sa jeho prednášky stretli s mimoriadnym záujmom a ohlasom.

Táto návšteva bola pre učiteľov a študentov francúzštiny na našej fakulte vynikajúcou príležitosťou získať nové poznatky z vedných odborov, ktorými sa profesor H. Portine zaoberá, a bližšie sa oboznámiť s fungovaním partnerskej univerzity vo Francúzsku.

Dekrét č. 749

PREZIDENT

SLOVENSKEJ REPUBLIKY

podľa článku 102, písmeno g)
Ústavy Slovenskej republiky

vymenúva

doc. PhDr. Zuzanu STANISLAVOVÚ, CSc.

za profesorku

pre odbor slovenská literatúra

Rudolf Schuster

BRATISLAVA 17. mája 2000

Profesor Leško, na obrázku prvý zprava, po prevzatí dekrétu profesora filozofie, pripíja s prezidentom SR Rudolfom Schusterom.

Životopis prof. Leška sme uverejnili po jeho inaugurácii v minulom čísle nášho periodika

Dekrét č. 737

PREZIDENT

SLOVENSKEJ REPUBLIKY

podľa článku 102, písmeno g)
Ústavy Slovenskej republiky

vymenúva

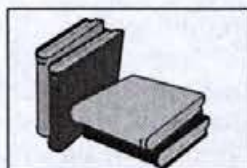
doc. PhDr. Vladimíra LEŠKA, CSc.

za profesora

pre odbor dejiny filozofie

Rudolf Schuster

BRATISLAVA 17. mája 2000

NOVÉ KNIHY

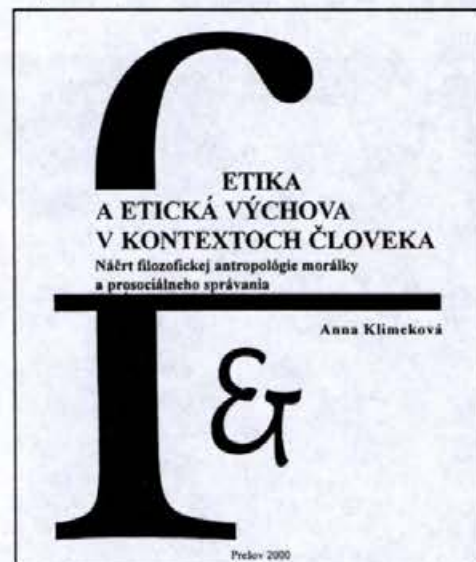

Problém človeka a filozofickej antropológie

Anna Klimeková:
Etika a etická výchova v kontextoch človeka.
(Náčrt filozofickej antropológie morálky a prosociálneho správania).

Meno doc. PhDr. Anny Klimekovej, CSc., nie je vari ani potrebné filozofickému, etickému a pedagogickému svetu zvlášť predstavovať.

Zapísala sa doňho množstvom štúdií, odborných článkov na stránkach našej i zahraničnej produkcie, monografickou prácou: „Filozofická antropológia. (Náčrt problematiky autenticity človeka). Prešov, PRIVAT PRESS 1999.

Práve sa na knižnom trhu objavila ďalšia jej monografia s vyššie uvedeným názvom. Predložený text monografie nevznikol z rozmaru, ale predovšetkým ako výraz potreby literárnej produkcie tohto typu - a to vo filozoficko-antropologických súvislostiach, nakoľko autorka sa výrazne zaoberá filozofickou antropológiou, konkrétne problémom „autenticity človeka“.

Práca je neformálne a logicky písaná s použitím množstva inojazyčnej literatúry. Aký cieľ práce si autorka postavila, píšúc danú monografiu?

Jednoznačne konštatuje, že: „Cieľom práce je, aby boli ľudia oboznámení so základnými problémami nielen etiky, morálky - ale aby prenikli do antropologických otázok etiky“; (s. 5)

Prechádzajúc cez etymológiu etiky (v rámci „Podstaty etiky“) (s. 7-32), autorka logicky a ne-

formálne nadväzuje na základné kategórie etiky filozofickým spôsobom ich interpretujúc. Považuje ich za najvšeobecnejšie pojmy etiky, ktoré vyjadrujú vždy to, čo sa v mravnej oblasti deje, čo je požadované a morálne správne. (s. 33)

V monografickej práci „Etika a etická výchova v kontextoch človeka“ ich zaujímavým spôsobom člení na: esenciálne a filozoficko-štruktúrne, čo upriamilo moju pozornosť práve preto, že s takýmto členením som sa ešte nestretol, odhliadnúc od toho, že všetko autorka logicky zdôvodňuje.

Každú kategóriu detailne analyzuje, podáva ich filozofický rozbor.

Najzaujímavejšiu časť práce autorky je kapitola, týkajúca sa osobnosti človeka ako filozoficko-antropologického problému. (s. 42-65)

Práca čitateľa zaujme svojimi (snáď dodnes ešte neriešiteľnými) problémami, ktoré sa týkajú človeka vo filozoficko-antropologických súvislostiach, preto ju odporúčam do pozornosti každému čitateľovi, ktorý o túto problematiku prejavuje záujem.

Cenná pomôcka učiteľom športovej výchovy

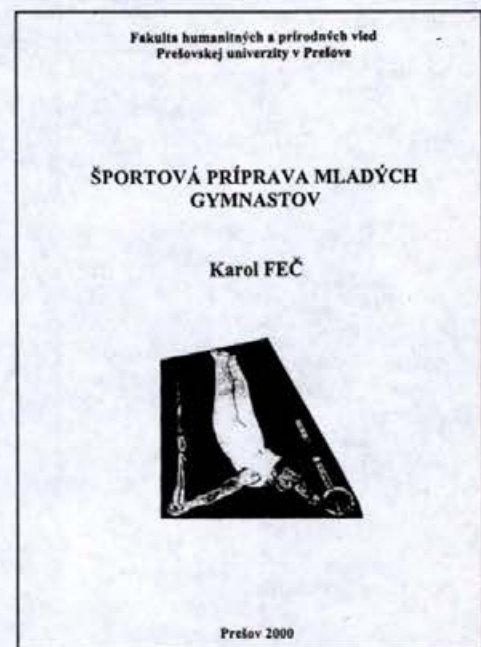
Na knižný trh sa dostáva monografia z pera rektora PU doc. PhDr. K. Feča, CSc.
Športová príprava mladých gymnastov

Autor v úvode zdôrazňuje, že výchovno-vzdelávací proces v športovej gymnastike vyžaduje už od samého začiatku športovej prípravy riadenie na základe vedeckých poznatkov preverených v tréningovej praxi a dopĺňaný

aktuálnymi praktickými skúsenosťami. Bez zosúladienia teoretických poznatkov s praktickou činnosťou, efektivita športovej prípravy sa výrazne znižuje. Preto v tejto práci autor sa snažil zosúladiť teoretické poznatky s realitou praxe.

V prvej časti práce sa zaoberá históriou športovej gymnastiky, výberom talentov a predikciou výkonnosti na základe vlastných dlhoročných výskumov v problematike motorického učenia a športo-

vej príprave mladých gymnastov. Ťažisko tejto časti práce spočíva v etape športovej predprípravy 8-10 rokov, v ktorej sa zaoberá vo všeobecnosti technickou prípravou zameranou na špecifické činnosti dolných a horných končatín a rotačnou prípravou.

Ďalej analyzuje etapu počiatočnej športovej špecializácie 11-13 rokov, kde analyzuje profilujúce cvičebné tvary na jednotlivom náradí so zameraním na etapu prehlbenej športovej špecializácie 14-16 rokov, v ktorej by mladý gymnasta mal zvládnuť medzinárodnú obtiažnosť.

Monografia je určená najmä trénerom v oddieľoch a kluboch športovej gymnastiky a učiteľom športovej výchovy, ktorí sa zaoberajú športovou prípravou mladých gymnastov. Touto publikáciou chcel autor prispieť k riešeniu problémov, ktoré sa vyskytujú v procese športovej prípravy mladých gymnastov. Športová príprava mladých gymnastov, ktorú recenzovali prof. PhDr. Július Kasa, CSc., a doc. PhDr. Jozef Baláž, CSc., iste bude cennou pomôckou učiteľom športovej výchovy a športovej verejnosti.

GRÉCKOKATOLICKÁ BOHOSLOVECKÁ FAKULTA
PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY
V PREŠOVE

ANTONYMIA A STUPŇOVATELNOSŤ
Z POHĽADU
KONTENZÍVNEJ TYPOLOGIE

Michal VARCHOLA

PREŠOV 2000

Antonymia a stupňovateľnosť z pohľadu kontenzívnej typológie

Michal Varchola

Práca je určená pre širší okruh lingvistov a jej rozsah bol redukovaný z finančných dôvodov.

Tak antonymá, ako aj synonymá tvoria v jazyku stupňovité rady v horizontálnej i vertikálnej polohe, ktoré majú širokú aplikáciu pri konkrétnych a kontradiktórnych vzťahoch. V práci sa skúmajú tieto okruhy: kategória kvality, kategória stupňovateľnosti, rozsah stupňovacej škály v jazykoch rozličných typov a spôsoby porovnávania.

Stupňovacia škála v existujúcich jazykoch sveta (cca 5000) zahŕňa nerovnaký počet stupňov. Okrem zaužívaných troch základných stupňov, v niektorých jazykoch sveta (litovčina, turečtina, azerbajdžančina a iné) sa používa 4- až 7-stupňová škála.

Náša jubilančka

Tvorivosť a dynamizmus jubilančky

Rozmer času a priestoru ohraničuje život každej osobnosti. Ak je tento život obdarený talentom, naplnený láskou k hudbe a nesmiernou silou naučiť hudbu milovať i iných, je to ušľachtilé naplnenie životného priestoru a poslania človeka na zemi.

Zradov pedagógov KHv FHPV sa do kroniky jubilan-
tov zapíše p. Mgr. **Eva Zacharová** (7. 7. 1940 v Prešove). Je dnes už významnou osobnosťou v školskej hudobno-pedagogickej praxi, vzorným príkladom mladým učiteľom a zbornajstrom.

Jej prvé výrazné úspechy v hre na husliach boli korunované zvládnutím náročného Mozartovho Koncertu B-dur na absolventskom koncerte v II. cykle vtedajšej Ludovej školy umenia. Vyznamenaním bolo členstvo v Symfonickom orchestri Prešova, kde ako jediná žiačka LŠU hrávala od svojich 14-tich rokov.

Po maturite v r. 1957 na vtedajšej Jednástrochej škole v Prešove absolvovala dvojročné štúdium na Vyššej pedagogickej škole v Prešove, v odbore slovenský jazyk-hudobná výchova. Hneď od nástupu do praxe v r. 1959, pri vtedajšej absencii kvalifikovaných učiteľov, nemala žiadny priestor na adaptáciu do školského prostredia, a tak bez akéhokoľvek praxe, bola pani Eva poverená ihneď cvičnou učiteľkou pre oba predmety.

Od začiatku 60-tych rokov sa datuje jej „nástup“ do zborového umenia, najskôr ako dirigentky školských zborov „Mladosť“, dievčenského moneta, od r. 1973 speváckeho zboru „Máj“ na ZDŠ Kúpeľná, s ktorými si od začiatku odnášala prvenstvá z okresných a krajských súťaží. Výrazný úspech, korunovaný niekoľkými oceneniami na celoštátnom festivale „Mládež spieva“ v r. 1974, motivoval vtedajšie hudobné oddelenie Osvetového ústavu k osloveniu zodpovedných okresných školských orgánov v Prešove, aby sa Eva Zacharová vytvoril priestor pre vznik a činnosť mimoškolského detského zborového telesa. Od r. 1976 začína písať kroniku Detský spevácky zbor Okresného domu pionierov a mládeže v Prešove (ODPM), ktorý pod dirigentským gestom Evy Zacharovéj priniesol, do Prešova ocenenia z významných medzinárodných súťaží (Arezzo/Taliano 1982 - 2. miesto, mimoriadne národná súťaž v Debrecene 1984 - 4. miesto, Cantonigros/Španielsko 1986 1. miesto až v dvoch kategóriách). Eva Zacharová so svojím zborom

pre jej zbor vzniklo veľa nových zborových skladieb z pera slovenských skladateľov Juraja Hatríka, Juraja Beneša a najmä Ivana Hrušovského. Sláva a zahraničné úspechy prešovského detského speváckeho zboru ODPM a ich zbornajsterky „posmelili“ aj prezidenta Vysokoškolského miešaného zboru Collegium Technikum Technickej univerzity v Košiciach doc. Michala Kostelného, CSc.

Doc. Kostelný spomína... „Collegium Technikum napísalo krásnu históriu s pani dirigentkou Evou Zacharovou. Jej absolútna pokora partitúram, vždy dokonalá pripravenosť na skúškach, napísali viac ako sedemročnú históriu zboru. Collegium Technikum pod jej gestom obhájilo pozíciu najlepšieho vysokoškolského miešaného zboru, zahraničné zájazdy od Nemecka, Rakúska, Španielska, Talianska, Sardínie, Izraela vyvrcholili historickým zájazdom do Južnej Ameriky v r. 1993. Koncerty v Argentíne,

presvedčila každú porotu svojou intonačnou čistotou, vyrovnanosťou hlasových skupín, výrazovou prepracovanosťou a prirodzeným detským prejavom. V dramaturgii programu vychádzala z najnovších trendov, vďaka jej iniciatíve

Uruguaji, Brazílii zavŕšila ponuka pre Evu Zacharovú na dirigentské miesto od riaditeľky Escola de Musica na Universidade Federal v Rio de Janeiro.“

Na poli hudobno-pedagogickom ju zdobí tiež absolútna pokora svojmu povolaniu.

Ideálnym zúročením jej dlhoročnej praxe bol v r. 1994 príchod na KHv PdF UPJŠ, po rozdelení PdF na KHv FHPV PU. V úlohe didaktičky Hv aplikuje teoreticko-metodické poznatky, metódy a postupy do konkrétnych praktických postupov.

Eva Zacharová odovzdáva svoje skúsenosti ako lektorka seminárov pre zborový spev, pôsobí ako členka poradného zboru pre zborový spev pri Národnom osvetovom centre v Bratislave, je autorkou mnohých metodických štúdií v časopisoch Estetická výchova (do r. 1992), Rytmus, Múzy v škole, ako aj autorkou edičného titulu „Deti, počú si zapievať“.

Zásadovosť, zodpovednosť a náročnosť Zpredovšetkým sama na seba, ale aj potrebné pokarhanie, či pohladenie sú vlastnosti, pre ktoré si Eva Zacharová získala u študentov a všetkých kolegov úctu a lásku. I keď jej všetci závidíme jej vitalitu, sviežosť a duševnú mladosť želáme jej, aby jej naďalej zotrvala, lebo to je i našim žriedlom. Veľa zdravia, tvorivých nápadov, radosť a optimizmus zo života Ti želajú

Irena Medňanská
a celý kolektív KHv FHPV PU

Tanečníci Torysy vo Švajčiarsku úspešní

Neveľká tanečno-korepetitorská výprava našej univerzity úspešne dobýjala nielen štíty švajčiarskych Álp, ale aj srdcia priaznivcov ľudovej kultúry, ktorým Torysa učarovala už pred rokom na spoločnom stretnutí počas festivalu v Nemeckom Siegene, čím sa zároveň naplnilo avizované pozvanie Torysanov do Švajčiarska.

Pre našinca, aj keď máme svoje veľhory Tatry nie je samozrejmosťou v polovici mája guľovanie na vyše trojmetrovom snehovom záveji v „kraťasoch a hore bez“. Takáto možnosť sa však naskytla tanečníkom, tančniciam a korepetitorskej časti Vysokoškolského folklórneho súboru TORYSA na zájazde do Švajčiarska, ktorý absolvovali od 6. do 15. mája u svojich hostiteľov v meste Arth-Goldau, blízko zurišských jazier.

Lenže Švajčiarsko pre tanečnú skupinu TORYSA nebolo len cieľom poznania, zábavy a oddychu. Cieľ bol vážnejší a teraz už môžeme konštatovať, že bol aj dosiahnutý. Sedem rôznych (kratších aj väčších) vystúpení zabralo. Aj tie dva medzi obyvateľmi domovov dôchodcov, aj tie na voľných priestranstvách, ale aj vystúpenia pre smotánku v luxusnom hoteli, či na záverečnom galakonzerte. V celovečerných programoch sme využili 11 tancov v slede (len s jedným hudobným vstupom). A, to je čo povedať, byť v permanencii vyše 70 minút bez akéhokoľvek oddychu, pretože prestávky medzi tancami tvorilo vlastne prezliekanie do nasledujúceho tanečného čísla, alebo prestávka vôbec nebola, len ďalší tanec.

25 účastníkov zájazdu, z toho 21 účinkujúcich, tlmočník, vodič autobusu, garderbierka a vedúci, vytvorili skvelý tím, ktorý úspešne reprezentoval PU a jej materské fakulty, vytváral však renomé aj ostatným zložkám Vysokoškolského folklórneho súboru TORYSA.

Ing. L. Bačinský

Päť otázok

**tajomníci a manažéri TJ Slávia PU
Ivanovi Tomičovi**

Redakcia nášho periodika Prešovská univerzita požiada tajomníka a manažéra TJ Slávia PU o krátky rozhovor v súvislosti s tým, na akej báze pracuje Telovýchovná jednota Slávia PU. Odpoveď bola jednoznačná – pracuje na základe demokratického princípu, je spoločenskou organizáciou, ktorá združuje vo väčšine vysokoškolákov a zamestnancov PU.

– *Kolko členov má TJ Slávia PU.*

– Telovýchovná jednota Slávia PU má 581 členov združených v oddieloch a kluboch a to judo, klub atletiky, bežeckého lyžovania, vodného póla, šachu, RTVS, hádzanej, volejbalu, aerobiku a v klube gymnastikom.

– *Ako prebiehajú tréningy?*

– Tréningy prebiehajú v objektoch PU a to v hale, plavárni a na atletickom štadióne.

– *Táto vaša činnosť je postavená na báze dobrovoľnosti?*

– Áno. Chcel by som pri tejto príležitosti, keď mám slovo, poďakovať dobrovoľným tvorcom, ktorí svoju činnosť vykonávajú bezplatne so zanietením a láskou k vysokoškolskému športu.

– *Môžete spomenúť aj niektoré mená?*

– Samozrejme. Aktívne pracujú napr. dr. Malcovský, dr. Leitman, dr. Husovská, dr. Antošovská, prof. Stejskal, ktorý je dušou splavu po rieke Tisa, doc. Junger, s ktorým je výborná spolupráca.

– *A čo na záver?*

– Chcel by som sa poďakovať vedeniu Rektorátu PU, najmä jej rektorovi doc. K. Fečovi, dekanovi FHPV doc. P. Kuzmišinovi a dekanovi Pedagogickej fakulty prof. M. Turekovi za ich aktívny podiel i pomoc pri realizácii našich zámerov v tejto športovej činnosti.

Otázky kladol: MR

Za Jánom Kopálom

Meno prof. PhDr. Jána Kopála, CSc., sa v povedomí odbornej literárnej verejnosti na Slovensku spája so zakladateľskou aktivitou pri vzniku „nitrianskej školy“ v 60. rokoch, s nedoceneným každodenným pôsobením v nitrianskom kabinete jazykovej a literárnej komunikácie s obdivuhodne bohatou prácou v literárnej teórii, textológii, editorstve a lektorovaní – predovšetkým v oblasti literatúry pre deti a mládež. Na slovakistických i bohemistických vysokoškolských pracoviskách sme ho poznali ako vynikajúceho odborníka, múdreho a žilivého kolegu a nesmiernu šľachetného človeka. Je ťažké pochopiť, že v nedožitých sedemdesiatpäťke (narodil sa 25. 10. 1925 v Malých Kršteňanoch v okrese Topoľčany) dňa 4. mája 2000 navždy odišiel. Osirel jeho pracovný stôl na Filozofickej fakulte Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, kde do posledných týždňov pracoval, i desiatky kníh, ktoré napísal. Veda o detskej literatúre na Slovensku (i v Čechách) stratila jeden zo svojich najpevnejších pilierov. A o jedného vzácného človeka, priateľa, je na svete menej....

Zuzana Stanislavová, KSJL FHPV PU

Záber z poslednej volejbalovej súťaže

EŠTE SLOVO O VOLEJBAL

Je potešiteľné, že volejbal si našiel pevné miesto v kalendári športových podujatí mesta Prešov, a zároveň patrí medzi tie športy, ktoré majú prívlastok „vysokoškolský“.

Prešovská univerzita patrí medzi mladé univerzity na Slovensku, a nie je tomu inak ani v prípade nášho volejbalového družstva, štartujúceho v najvyššej volejbalovej súťaži pod hlavičkou VK Prešovská univerzita. Tradícia vysokoškolského volejbalu v Prešove je známa a preto chceme na týchto tradíciách budovať volejbalovú základňu. Veľký význam pre budúcnosť volejbalu má práca s mládežou v klube. Príprava v jednotlivých kategóriách prebieha, aj napriek neľahkým podmienkam, na veľmi dobrej úrovni.

Veríme, že táto práca, ktorej v klube pri výchove talentov venujeme maximálnu pozornosť, neostane v ústraní záujmu vás, našich volejbalových priaznivcov a že spolu dokážeme vytvoriť priaznivú atmosféru nielen pri ligových podujatiach.

Na poslednom organizovanom turnaji vo volejbale sa zúčastnil aj prednosta Okresného úradu v Prešove Ing. Milan Benč, na obrázku v strede, a primátor mesta Prešov, Ing. Juraj Kopčák, vpravo. Vľavo pozorne sleduje výkony našich volejbalistov kvestor PU Ing. Igor Gula.

VYHODNOTENIE

IV. ročníka

„Tenisového turnaja“

pod záštitou dekana FHPV PU
v Prešove

Dátum konania:

január, február, marec rok 2000

Miesto:

Prešov, hala PU, Športová 10

Kategórie:

Muži do 50 rokov
Muži nad 50 rokov
Ženy
Štvorhra

Umiestnenie:

Muži do 50 rokov

1. I. Gula
2. P. Kuzmišin
3. A. Ilaščík

Muži nad 50 rokov

1. R. Horváth
2. P. Vaško
3. I. Bernasovský

Štvorhra

1. I. Tomič, P. Vaško
2. S. Kurimal, M. Ganaj
3. R. Horváth, P. Kuzmišin

Ženy

1. R. Rafajlovičová
2. S. Tomášiková
3. K. Zusková

Ceny venovali dekan FHPV doc. Ing. Peter Kuzmišin, CSc., a Putovný pohár pre víťazov rektor PU doc. PhDr. Karol Feč, CSc.

Ako nás informovali organizátori turnaja, V. ročník Tenisového turnaja by chceli pripraviť na oveľa vyššej úrovni. Iste sa im to podarí.

Pozvánka na hory

Dovoľujeme si pozvať ctených kolegov na poznávacie exkurzie:

* Chopok, Ďumbier, Kráľová hoľa
8.–9. 7. 2000

* Mont Blanc
17.–26. 7. 2000

Informácie a organizátor: RNDr. Branislav Nižnanský, CSc., Katedra geografie a geoeekológie FHPV PU, kľ. 39, 89.

Vydáva: Rektorát PU Prešov. Kontakt na redakciu: tel.: (091) 773 32 31-4, kľ. 306, Ulica 17. novembra č. 1, 081 16 Prešov

Predseda redakčnej rady a vedúci redaktor: doc. PhDr. Michal Rusinko, CSc. Členovia redakčnej rady: doc. JUDr. Ján Roháč, CSc., doc. PhDr. Rudolf Horváth, CSc., doc. PhDr. Ladislav Šimon, CSc., Andrej Bañas – výtvarník, Mgr. František Dancák, PhDr. Anton TAKÁČ, Mgr. Lubomír Krajňák – fotograf.

Univerzitný časopis vychádza ako dvojmesačník, päťkrát ročne pre vlastnú potrebu.

Za grafickú a jazykovú úpravu zodpovedá Miroslav Mudrák. Tlač: GRAFOTLAČ Prešov

(Nepredajné)

PREŠOVSKÁ UNIVERZITA

PERIODIKUM AKADEMICKÉJ OBCE PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY

PREŠOV SEPTEMBER—OKTÓBER 2000

ROČNÍK IV.

č. 7–8 / 2000

Slávnostné zhromaždenie AO PU

Nový školský rok OTVORENÝ

Pondelok 25. 9. 2000 bol otvorený v poradí 4. školský rok na PU. Veľká zasadacia miestnosť KÚ sa zaplnila do posledného miestečka akademickými funkcionármi, pedagógmi, zamestnancami fakúlt, pracovníkmi rektorátu a predovšetkým študentmi univerzity. Teda týmto dňom (25. 9. 2000) sa začal zimný semester.

Slávnostné zhromaždenie po štátnej hymne a prednesení básne otvoril prorektor PU doc. ThDr. Imrich **Belejkaníč**, CSc., ktorý privítal rektora PU doc. PhDr. K. **Feča**, CSc., zástupcu MŠ SR doc. Ing. Petra **Plavčana**, CSc., riaditeľa odboru vysokoškolského vzdelávania.

Ďalej privítal prorektorov PU, predsedu AS PU, dekanov fakúlt, predsedov akademických senátov fakúlt. Na slávnostnom otvorení boli prítomní aj funkcionári štátnych a cirkevných organizácií. Srdečne privítal doc. **Belejkaníč** metropolitu českých krajín a Slovenska Jeho Exceľenci Vysokopreoslviťeného **Nikolaja**, Dr.h.c., arcibiskupa prešovského, mon. Jána **Gajdoša**, Jeho Exceľenciu p. ThDr. Igora **Mišinu**, Jeho Exceľenciu Jána biskupa michalovského.

Nakoniec privítal zástupcov krajského úradu v Prešove, okresného úradu a zástupcov Magistrátu mesta Prešov. Srdečne doc. **Belejkaníč** privítal aj p. plukovníka Ing. Jaroslava **Výveľa** veliteľa 1. mechanizovanej brigády armády SR v Prešove, ako aj všetkých ostatných pozvaných hostí, ďalších zástupcov ŠS, samosprávy, zástupcov stredných a základných škôl, a zástupcov sponzorských firiem. Vo svojom otváracom prejave privítal doc. **Belejkaníč** všetkých študentov jednotlivých fakúlt našej univerzity. Potom poprosil rektora PU doc. K. **Feča** o slávnostný príchod.

Z prihovoru rektora PU pri otvorení školského roka 2000/2001

S blížiacim sa tretím tisícročím vzrastá význam univerzít

Vážení hostia, vážení kolegovia,
vážení študenti Prešovskej univerzity!

Srdečne Vás vitam z príležitosti otvorenia školského roka 2000/2001.

Zvlášť srdečne vitam študentov I. ročníka našich piatich fakúlt, ktorí po prvýkrát vstúpili na pôdu našej Alma mater.

V tomto školskom roku vstupuje **Prešovská univerzita** do 4. roka svojej existencie. Má však svoju dlhoročnú históriu, keďže v uplynulom roku sme si slávnostne pripomenuli 50. výročie vzniku Pedagogickej fakulty a 40. výročie vzniku Filozofickej fakulty. V októbri tohto roku si slávnostne pripomenieme 50. výročie založenia Pravoslávnej bohosloveckej fakulty v Prešove. Tieto nepopierateľne dlhoročné skúsenosti chce Prešovská univerzita zúročiť v oblasti vzdelávania v mimoriadne historicky významnom období končiaceho sa tisícročia a začínajúceho nového milénia.

S blížiacim sa 3. tisícročím vzrastá význam univerzít, ktorých hlavnou úlohou je vytváranie podmienok pre sústavné napĺňanie ich poslania. V súlade so zákonom a akademickými tradíciami poskytovať vysokoškolské a celoživotné vzdelanie na základe tvorivého vedeckého bádania, ako aj v duchu národných, všeľudských a demokratických tradícií.

Na týchto základoch chce aj Prešovská univerzita a jej fakulty vytvárať vhodné podmienky pre tvorivú a systematickú vedeckú prácu, rozvíjať efektívnu medzinárodnú spoluprácu, v užšej väzbe na región východného Slovenska.

Vzhľadom na sociálnu, etnickú, konfesionálnu a kultúrnu charakteristiku regiónu reagovať na požiadavky smerujúce k prehĺbeniu vzdelanostnej úrovne obyvateľstva.

O výsledkoch snáh a dobrého smernenia Prešovskej univerzity

(Pokračovanie na 2. str.)

Univerzita v číslach

V šk. r. 2000/2001 študuje na Prešovskej univerzite celkom 7336 študentov v denných formách i v štúdiu popri zamestnaní.

Štúdium sa zabezpečuje v 54 študijných odboroch magisterského štúdia a v 9 študijných odboroch bakalárskeho štúdia. Prešovská univerzita má priznané právo doktorského štúdia v 13-tich vedných odboroch a v 10-tich odboroch aj právo habilitačného a inauguračného konania.

Pohľad na akademických funkcionárov pri otvorení nového školského roka 2000/2001 na Prešovskej univerzite

nepochybne svedčia závery Akreditačnej komisie poradného orgánu vlády SR o priznaných akreditáciách našim fakultám Gréckokatolíckej a Pravoslávnej bohosloveckej fakulte, ktoré sa tomuto konaniu podrobili v máji tohto roka. V decembri sa hodnoteniu podrobí Filozofická fakulta.

Teší nás neustále veľký záujem uchádzačov o štúdium na našej univerzite, avšak už menej skutočnosť, že naše priestorové a materiálne podmienky nám neumožňujú vyhovieť väčšiemu počtu uchádzačov o prijatie.

V tomto školskom roku sa o prijatie na štúdium na našu univerzitu uchádzalo celkom 8165 študentov na všetky formy štúdia a to:

na Filozofickú fakultu	3755 uchádzačov
Fakultu human. a príř. vied	3463
Pedagogickú fakultu	634
Gréckokatol. bohosl. fakultu	183
Pravoslávnu bohosl. fakultu	130

Z nich bolo na jednotlivé fakulty prijatých 2132

študentov do 1. ročníka. Vládou požadovaný 10% nárast prijatých študentov na vysoké školy v školskom roku 2000/2001, týmto Prešovská univerzita splnila na 11,6%.

V ďalšej časti p. rektor pokračoval: Chod univerzity zabezpečuje celkom 821 pracovníkov, z toho 406 pedagogických pracovníkov a 415 ostatných zamestnancov.

Výhovno-vyučovací proces je zabezpečovaný vysokokvalifikovanými a fundovanými odborníkmi. Na univerzite pracuje 31 profesorov, 93 docentov, 260 odborných asistentov a 15 asistentov a 7 zahraničných lektorov. V roku 1999/2000 došlo ku kvalitativnému nárastu vo všetkých kategóriách pedagogických pracovníkov.

BOHATÁ PUBLIKAČNÁ ČINNOSŤ

Vysoko úspešne možno hodnotiť kvantitatívno-kvalitatívne ukazovatele publikačnej činnosti za ostatné tri roky samostatnej existencie Prešovskej univerzity. Výrazne pozitívny je ukazovateľ vedeckých monografií, ktorý za rok 1999 dosiahol počet 40, odborné knižné publikácie 22, učebnice knižne publikované 20, vedecké štúdiá v domácich karentovaných časopisoch 30, vedecké štúdiá v medzinárodných zborníkoch 137, vyžiadané zahraničné prednášky 53 a pod.

Aj napriek súčasným ekonomickým problémom sa vedenie univerzity a vedenia našich fakúlt snažia neustále zlepšovať podmienky pre zabezpečenie štúdia a práce zamestnancov. Chceme vytvárať podmienky na využitie všetkých prostriedkov pre zlepšenie kvality vzdelávania. Významnými prostriedkami je prijatie Smernice postupu pri schvaľovaní študijných odborov fakúlt Prešovskej univerzity a postupné zavádzanie kreditného systému štúdia na Prešovskej univerzite. V školskom roku 2001/2002 univerzita zavedie ECTS - transfer kreditov a potom aj samotný kreditný systém štúdia, čím sa umožní flexibilita štúdia.

Vzhľadom na medzinárodné aspekty univerzita vytvára podmienky pre takú prípravu študentov, ktorí budú schopní akceptovať kritériá integrovania sa do európskych štruktúr a etablovať sa v medzinárodnom kontexte.

Nadväzujúc na pozitívne skúsenosti jednotlivých fakúlt univerzita začala prenikať pod novým menom do spoločných európskych programov s cieľom čo najviac ich využiť v prospech svojich študentov a zamestnancov. Skoro sa ukázalo, že pri skromných domácich zdrojoch by bolo nezdopovedné nevyužiť nové možnosti z ponuky Európskej únie. Preto veľké úsilie sa vynaložilo na to, aby sa sústredili sily a aby sa oblasť medzinárodnej spolupráce fakúlt univerzity pozdvihla na profesionálnu úroveň. S pochopením a podporou fakúlt sa vytvorili podmienky pre budovanie nového zahraničného oddelenia, ktoré sa už dostalo do povedomia mnohých domácich a zahraničných inštitúcií pôsobiacej v oblasti medzinárodnej spolupráce. Dnes už môžeme bilancovať prvé úspechy univerzity v programe Európskej únie Socrates, keď napríklad v minulom roku 15 študentov dostalo príležitosť študovať na zahraničných univerzitách a 3 pedagogickí pracovníci prednášali v zahraničí. Pre nový školský rok sa podarilo rozšíriť našu účasť v programe Leonardo da Vinci, keď skupina 19 študentov odboru anglistika a amerikanistika Filozofickej fakulty odchádza o krátky čas na trojmesačnú odbornú prax do Veľkej Británie. Projekty v rámci programu Tempus sú citelne v každodennom fungovaní univerzity, a to či už pri využívaní zahraničných skúseností v riadiacej práci, pri budovaní celouniverzitného informačného systému, alebo v procese prípravy na zavedenie kreditného systému. Študenti určite privítajú v práve sa začínajúcom školskom roku čerstvú novinku, ktorá súvisí s realizáciou jedného tempusového projektu a o ktorej predpokladáme, že vyplní medzeru v doterajšom systéme starostlivosti o študentov. O niekoľko dní začne svoju prevádzku **Študentské servisné centrum** umiestnené v rekonštruovaných priestoroch v študentskom domove. Jeho

ambíciou bude poskytovať študentom univerzity také služby, aké doteraz buď neexistovali, alebo boli málo prístupné. Toto univerzitné pracovisko bude postupne poskytovať študentom informácie o štúdiu na fakultách univerzity, o pracovných príležitostiach počas štúdia, ale hlavne po jeho skončení, informácie o ubytovaní na súkromí, psychologické, právne, finančné a iné poradenstvo, informácie o možnosti štúdia v zahraničí a iné služby. Veríme, že toto u nás netradičné centrum služieb študentom sa stretne s pozitívnym ohlasom v širokej akademickej obci.

V školskom roku 1999/2000 sme na univerzite etablovali **Ústav národnostných štúdií a cudzích jazykov**, ktorý v plnej miere potvrdil svoju opodstatnenosť.

S blížiacim sa tretím tisícročím vzrastá význam univerzít

Špecifickou úlohou tohoto Ústavu je príprava učiteľov pre ročníky 1.-4. základných škôl s voliteľným predmetom cudzieho jazyka. Už v uplynulom školskom roku sme začali so štúdiom voliteľného predmetu anglický jazyk.

Vedecké výsledky rómskeho oddelenia ÚNŠa CJ PU už boli aj v tomto roku ocenené tým, že boli vybrané medzi 18 najvýznamnejších výsledkov vedy a výskumu SR, ktoré boli prezentované v Bruseli v rámci prezentácie Vedy a techniky SR v Európskej únii.

Taktiež oddelenie rusínskeho jazyka preukázalo svoju

schopnosť ako v pedagogickej, tak aj vo vedecko-výskumnej oblasti. Nadviazalo úzke kontakty s podobnými pracoviskami v Maďarsku, Poľsku, Zakarpatskej oblasti Ukrajiny, Nemecku, USA, Kanade, Estónii a niektorých ďalších.

Neoddeliteľnou súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu našich študentov je vytváranie podmienok pre samostatné štúdium a odpočinok, poskytovanie ubytovania a stravovania študentom všetkých foriem štúdia. Vedenie univerzity sa snaží tento problém riešiť systémovo. K možnostiam ubytovania v študentských domovoch PU na Ul. 17. novembra a na Námestí mládeže s kapacitou 1632 miest. Pre študentov a bohosloveckých kňazských seminárov s kapacitou 190 miest, sme riešili možnosť ubytovania po 40-tich miestach, t.j. o ďalších 120 miest, v penziónoch spoločnosti LINEAS, akciovej spoločnosti Hydinár a SOU Slovenského zväzu spotrebných družstiev. Celkovo pre školský rok 2000/2001 bolo podaných 2562 žiadostí o ubytovanie. Ubytovanie bolo po-

skynuté celkom 1942 študentom, čo tvorí 75 % ubytovaných z počtu žiadateľov.

Aj napriek ťažkej ekonomickej situácii, vedenie Prešovskej univerzity venuje mimoriadne úsilie jej rozvoju a riešeniu ekonomických problémov univerzity a deficitov rozpočtu.

Jednou z priorit rozvoja Prešovskej univerzity je výstavba centrálneho informačného systému. Na realizáciu projektu sme z rozpočtu univerzity vyčlenili 1,4 mil. Sk a v spolupráci s fakultami PU sme realizovali:

- rozšírenie informačného systému do študentského domova pri VŠA do priestorov, kde boli presťahované katedry telesnej výchovy FHPV a PF.

- postupne zriadí Centrum humanitného a humanitárneho práva s regionálnou, prípadne s celoslovenskou a možno aj s nadregionálnou pôsobnosťou v rámci Karpatského euroregionu atď.

- začatie procesu analýzy možnosti vnútornej reštrukturalizácie fakúlt a Prešovskej univerzity ako takej. Bude to proces dlhodobejší, náročný na vzájomné pochopenie a ústretoivosť všetkých pracovníkov univerzity. Cieľom analýz a konečným výsledkom procesu predpokladám, že bude návrh nového modelu Prešovskej univerzity - fakúlt a pracovísk, ktorý bude vychádzať z vládou schváleného materiálu Koncepcia rozvoja vysokého školstva na Slovensku pre 21. storočie a následných zákonov a legislatívnych predpisov. Verím, že tento nový model prispeje k zvýšeniu kvalitatívnych i kvantitatívnych parametrov univerzity, vrátane posúdenia možnosti zriadí ďalšiu, resp. ďalšie fakulty a pracoviská.

SPOLUPRÁCU S KRAJSKÝM A MESTSKÝM ÚRADOM HODNOTIME AKO KOREKTNÚ

Prešovská univerzita, ako inštitúcia mesta, kraja i regiónu, sa chce aktívne podieľať na ich rozvoji o čom svedčí fakt, že sme podpísali Memoranda o vzájomnej spolupráci s Krajským a Mestským úradom v Prešove. Taktisto sa vytvorili legislatívne podmienky na zlepšenie a prehĺbenie vzájomnej spolupráce v rôznych oblastiach činnosti všetkých zainteresovaných inštitúcií. Doterajšiu vzájomnú spoluprácu môžeme hodnotiť ako korektnú a veľmi dobrú. Očakávame, že Mestský a Krajský úrad v Prešove podporia aktivity našej univerzity, ktorých realizáciu chce univerzita prispieť nielen k prezentácii výsledkov svojej činnosti na verejnosti, ale spoločne napomôcť k rozvoju kultúry, športu, vzdelávania a výchovy.

V uplynulých dňoch sme slávnostne podpísali Zmluvu o vzájomnej spolupráci s predstaviteľmi Armády Slovenskej republiky, ktorých útvary sídlia na území mesta Prešova.

Pri tejto príležitosti rád by som vyzdvihol aj dobrú spoluprácu s čelnými predstaviteľmi biskupstiev sídliajich v našom meste, pravoslávnej a gréckokatolíckej cirkvi a evanjelickej cirkvi augsburského vyznania.

Z najbližších aktivít, ktoré chceme spoločne, vo vzájomnej spolupráci realizovať, je zriadenie Ekumenického duchovného centra na Prešovskej univerzite.

Mili študenti, k vysokoškolskému životu patrí neodmysliteľne aj možnosť činnosti popri štúdiu, vo voľnom čase, medzi inými aj v umeleckých oblastiach. Na univerzite aktívne pracuje niekoľko kolektívov, ktoré dosahujú veľmi dobrú úroveň a sú dôstojnými reprezentantmi našej Alma mater. V týchto kolektívoch nachádzajú svoje uplatnenie študenti všetkých fakúlt univerzity

(Dokončenie na 9. strane.)

Pohľad do preplnenej sály krajského úradu kde bolo otvorenie nového školského roka 2000/2001. V predných radoch akademickí funkcionári jednotlivých fakúlt PU.

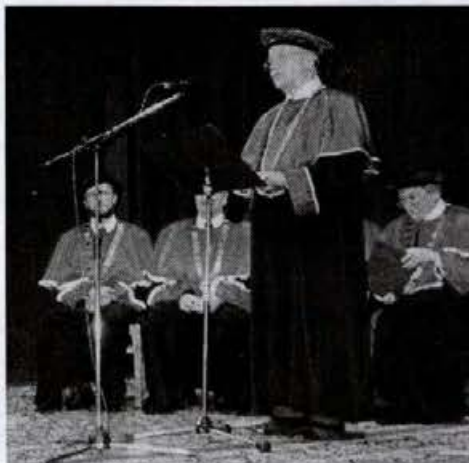
Slávnostné zhromaždenie pri príležitosti inaugurácie rektora, prorektorov a dekanov fakúlt PU

Prešov PU — 13. októbra 2000 Park kultúry a oddychu — Čierny orol — zaplnili akademickí funkcionári, predstavitelia fakúlt, pedagógovia, študenti a pozvaní hostia. Slávnostný ceremoniál sa začal o 16. hodine príchodom akademických funkcionárov PU.

Slávnostnú inauguráciu otvoril prorektor PU doc. ThDr. I. **Belejkaníč**, CSc., ktorý privítal predovšetkým poslancov Národnej rady SR, menovite Viliama **Sopku**, predsedu imunitného výboru NR SR, Dušana **Fedorocha**, Pavla **Kačica**, Pavla **Vrždáka**, Pavla **Prokopiča**, poslancov NR SR. Ďalej privítal generálneho konzula Českej republiky na Slovensku Josefa **Byrlusa**, konzula Ukrajinskej republiky na Slovensku Jaroslava **Asmana**, prednostu Krajského úradu v Prešove Jozefa **Polačka**, prednostu Okresného úradu v Prešove Milana **Benča**, Jeho Blaženstvo **Nikolaja**, arcibiskupa prešovského, metropolitu českých krajín a Slovenska, Jeho Preosvietenosť **Jána**, biskupa michalovského, prof. RNDr. Milana **Marčoka**, DrSc., rektora Technickej univerzity vo Zvolene, rektora Trnavskej univerzity prof. JUDr. Petra **Blaha**, CSc., plk. doc. Ing. Miroslava **Gregu**, CSc., rektora Vojenskej leteckej akadémie Milana Rastislava **Štefánika** v Košiciach, prof. Ing. Dušana **Podhradského**, DrSc., rektora Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, plk. doc. Ing. Miroslava **Lišku**, CSc., rektora Vojenskej akadémie v Liptovskom Mikuláši. Ďalej privítal zástupcov zo Žilinskej univerzity, Katolíckej univerzity v Ružomberku, Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, prorektora Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, prof. Ing. Andreja **Staška**, DrSc., prorektora Slovenskej technickej univerzity v Bratislave, dekana Fakulty výrobných technológií Technickej univerzity v Prešove, doc. ThDr. Antona **Fabiána**, CSc., riaditeľa arcibiskupského úradu v Košiciach, a ďalších zástupcov mestského zastupiteľstva na čele s primátorom Prešova Ing. Jurajom **Kopčákom**.

S veľkým potešením privítal doc. **Belejkaníč** aj predstaviteľov štátnej správy, ako aj sponzorov, ktorí sa významným spôsobom spolupodieľali na materiálnom, finančnom zabezpečení slávnostnej inaugurácie. Na záver svojho otváracieho prejavu privítal všetkých učiteľov, študentov, pracovníkov PU, ako aj všetkých ostatných hostí. Po otvorení prejavu požiadal doc. **Belejkaníč** predsedu Akademického senátu PU Dr.h.c. prof. RNDr. **Jána Birčáka**, CSc., aby predstavil novozvoleného rektora Prešovskej univerzity.

Prof. **Ján Birčák** prečítal charakteristiku doc. **Feča**, z ktorej vyberáme: Doc. **Feč** našej Akademickiej obce PU ako aj študentom je dobre známy. Chcem poďakovať, že dňa 7. mája 1997 ho Akademický senát

Predseda AS PU prof. J. Birčák pri predstavení rektora PU

PU zvolil za prvého rektora našej univerzity. Jeho cieľom, ako aj cieľom vedenia PU, bola jej stabilizácia, ďalšie budovanie a rozvoj fakúlt. Môžeme konštatovať, že v uplynulom volebnom období sa spoločným úsilím tento zámer na PU podarilo naplniť, a tak úspešne nadviazať na bohatú vysokoškolskú tradíciu v meste. Vo februári t.r. opätovne kandidoval vo voľbách na rektora PU ako jediný navrhnutý kandidát. Akademický senát PU 1. marca 2000 ho zvolil za rektora Prešovskej univerzity 17 hlasmi z celkového počtu 20 členov AS. Oficiálne vymenovanie doc. Karola **Feča**, za rektora PU na obdobie rokov 2000–2003 sa uskutočnilo 10. augusta 2000 v prezidentskom paláci v Bratislave.

Doc. Karol **Feč** vo svojom volebnom programe sa AO PU zaviazal pokračovať v rozvoji PU vo všetkých jej oblastiach. Veríme, že pod vedením Karola **Feča** Prešovská univerzita sa bude naďalej úspešne rozvíjať, a že významne prispieje k ďalšiemu zvýšeniu vzdelanosti a kultúry mesta Prešova, jeho regiónu a Slovenska.

Po predstavení rektora doc. **Feča**, predseda AS prof. **Birčák** odovzdal symbol hodnosti rektora PU — rektorskú reťaz — po čom nasledoval rektorský sľub, ktorý znie: „*Sľubujem na svoju česť, že povinnosti rektora Prešovskej univerzity v Prešove budem vykonávať podľa najlepšieho vedomia a svedomia, a vynaložím všetky sily v prospech našej univerzity v duchu všeludských zásad, morálky, humanizmu a demokracie.*“

V ďalšom pokračovaní slávnostnej inaugurácie rektor PU vymenoval prorektorov PU. Prorektorom pre vzdelávanie je doc. ThDr. Imrich **Belejkaníč**, CSc., povereným prorektorom pre vedu a doktorandské štúdium prof. PhDr. Vladimír **Leško**, CSc., prorektorom pre rozvoj PaedDr. Jozef **Pavelka**, CSc., prorektorom pre zahra-

ničné vzťahy doc. PhDr. Teodor **Hrehovčík**, CSc. Krátke životopisy vymenovaných prorektorov prinášame na 6. strane.

Po predstavení prorektorov na základe výsledkov volieb AS Filozofickej, Právoslávnej, Gréckokatolíckej, Fakulty humanitných a prírodných vied a Pedagogickej fakulty PU, boli predstavení dekaní jednotlivých fakúlt PU.

Do funkcie dekana Filozofickej fakulty PU bol zvolený prof. František **Mihina**, CSc., dekana Pravoslávnej bohosloveckej fakulty doc. ThDr. Peter **Kormaník**, do funkcie dekana Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulty bol zvolený doc. ThDr. František **Janhuba**, do funkcie dekana FHPV PU bol zvolený doc. Ing. Peter **Kuzmišin**, CSc., do funkcie dekana PF PU bol zvolený doc. PhDr. Milan **Turek**, CSc. Po predstavení dekanov nastal akt ich inaugurácie. Symbol hodnosti dekana — dekanskú reťaz — zvoleným dekanom jednotlivých fakúlt PU odovzdal rektor PU doc. PhDr. Karol **Feč**, CSc.

Urobme všetko pre naplnenie cieľov našej Alma mater

V úvode svojho inauguračného prejavu doc. **Feč** povedal: Našou snahou je naplniť prijaté záväzky Slovenskej republiky vyplývajúce z medzinárodných dohôd ku ktorým pristúpila Slovenská republika, hlavne Dohovoru Rady Európy a UNESCO o uznávaní kvalifikácií, týkajúcich sa vysokoškolského vzdelávania v rámci Európskej únie.

Dnešnú, prevažne humanitnú, orientáciu PU je potrebné doprofilovať, rozšíriť o ďalšie študijné odbory a fakulty v súlade s

Rektor PU doc. K. Feč, pri inauguračnom prejave

potrebami trhu práce, politiky zamestnanosti, vysokoškolskej politiky a politiky v oblasti rozvoja vedy a techniky. Svoje poslanie, poďčiarkol doc. **Feč**, univerzita v

(Dokončenie na nasledujúcej strane.)

Slávnostné zhromaždenie pri príležitosti inaugurácie rektora, prorektorov a dekanov fakúlt PU

(Dokončenie z predchádzajúcej strany.)

maximálnej možnej miere plní napriek mnohým problémom, s ktorými rezort školstva denne zápasí. Prešovská univerzita, ako jediná v regióne chce napomôcť realizovať vládne uznesenie č. 106 z výjazdového uznesenia vlády SR vo februári t.r., týkajúce sa dlhodobého neriešeného celospoločenského a regionálneho problému — zvýšiť percento vysokoškolsky vzdelá-

stupcom grémií univerzity, jej fakúltam, pedagógom i nepedagogickým pracovníkom.

Dôkazom úspešného smerovania univerzity je neustály záujem o štúdium na našej univerzite a ročný nárast príjímavých študentov.

Ako fakt, rád by som poznamenal niekoľko údajov o stave študentov od vzniku Prešovskej univerzity: **V roku 1997 to bolo 5590 študentov vo všetkých formách**

tovanú na rozvoj regiónu, prehĺbiť rozvoj zahraničnej spolupráce vo vybraných oblastiach.

— **riešiť legislatívny rámec financovania cirkevného vysokého školstva resp. bohosloveckých fakúlt PU.**

Naplnenie cieľov našej Alma mater sa môže uskutočniť len za širokej podpory akademickej obce a vytvorenia vhodných podmienok pre ich realizáciu.

Do tejto práce, zažejajme si spoločne

Pohľad na účastníkov slávnostnej inaugurácie. Na obrázku vpravo v prvom rade rektori spomínaných univerzít.

ných ľudí a tým systémovo prispieť k zníženiu vysokej nezamestnanosti v regióne.

Aj napriek tomu, že univerzita zápasí s problémami súčasného školstva, môžeme konštatovať, že PU neustále napreduje a rozvíja sa, za to patrí vďaka všetkým zá-

štúdiu, v roku 1998 — 6315 študentov, v roku 1999 — 6926 študentov a v školskom roku 2000/2001 je to 7505 študentov.

Potešujúca je tá skutočnosť, že uplatnenie našich absolventov na trhu práce je 100-percentné. Problémom je iba to, že absolventi učiteľských profesií hľadajú uplatnenie v iných rezortoch a nechcú vykonávať učiteľské povolanie, dôvodom je nízke finančné ohodnotenie pedagógov v Slovenskej republike.

Keď hovoril o koncepcii ďalšieho rozvoja vysokého školstva na Slovensku pre 21. storočie — reforme vysokého školstva, podčiarkol, že žiadna reforma sa nemôže začať a úspešne zaviesť bez podpory AO a nárokov na finančné zdroje na jej realizáciu.

Záverom svojho prejavu hovoril o zámeroch univerzity. Predovšetkým ide o:

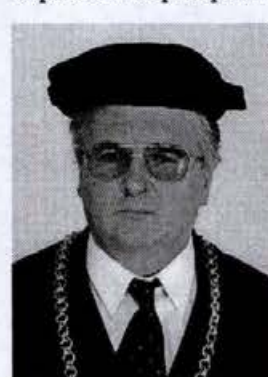
— **uskutočniť vnútornú reštrukturalizáciu Prešovskej univerzity a naďalej pokračovať v personálnej, materiálno-technickej a priestorovej výstavbe univerzity, vrátane rozšírenia o nové fakulty,**

— **pokračovať vo výstavbe centrálného informačného systému,**

— **rozvíjať intenzívnu spoluprácu s orgánmi štátnej správy, miestnej samosprávy a ďalšími inštitúciami, orien-**

mnoho tvorivých úspechov, vzájomného pochopenia a pokojnú pracovnú a priateľskú klímu.

Po prednesení inauguračného prejavu slávnostné inauguračné zhromaždenie pozdravil prof. RNDr. **Milan Marčok**, DrSc., rektor Technickej univerzity vo Zvolene v zastúpení Slovenskej rektorskej konferencie, ktorý najprv pozdravil inaugurovaného rektora PU, prorektorov a dekanov PU a poprial všetkým veľa dobrého zdravia, úspechov na prospech PU.

Po jeho krátkom pozdravnom prejave vystúpil aj dekan FF PU prof. PhDr. František **Mihina**, CSc., (na obrázku) s krátkym prejavom. V mene všetkých dekanov fakúlt zažehal novému rektorovi PU, aby v

nadchádzajúcom období univerzita naďalej rozvíjala svoju vzdelávaciu a výskumnú mohúcnosť, v duchu akademických tradícií a náročných potrieb, ktoré budú sprevádzať náš vstup do tretieho milénia. Rektorovi univerzity osobne a všetkým jej akademickým funkcionárom zažehal, aby sa im v ich náročnej práci darilo plniť poslanie, ktoré je spájané s existenciou našej Prešovskej univerzity a všetkých jej fakúlt.

Na záver slávnostnej inaugurácie vystúpil umelecký súbor PU.

Na hornom obrázku prorektori PU. Prvý sprava predseda AS prof. J. Birčák, Belejkanič, Leško, Hrehovčík, Pavelka. Na dolnom obrázku dekan jednotlivých fakúlt PU z prava: Kuzmišin, Janhuba, Turek, Kormaník, Mihina.

Zasadnutie Akademického senátu PU

Po dovolenkách a prázdninách sa 22. septembra 2000 zišiel na svojom prvom zasadnutí v školskom roku 2000/2001 Akademický senát PU.

Prof. J. Birčák

Zasadnutie viedol jeho predseda prof. J. Birčák, CSc. (na obrázku). Zasadnutia sa zúčastnil aj rektor PU doc. Karol Feč. V programe zasadnutia bolo posúdenie a schválenie návrhov rektora na vymenovanie prorektorov na ďalšie 3-ročné obdobie – 2000–2003 na PU.

Rektor predložil návrhy na prorektorov: Doc. PhDr. Teodora Hrehovčíka, CSc., doc. ThDr. Imricha Belejaniča, CSc., pre štúdium a pedagogickú činnosť, kultúru a šport, Dr. Jozefa Pavelku, CSc., pre rozvoj PU. Predložené návrhy rektorom AS PU jednotlivo posúdil a vyslovil súhlas na ich vymenovanie za prorektorov PU. Všetci navrhovaní už tieto funkcie vykonávali v uplynulom volebnom období a vo svojich funkciách sa osvedčili. Vo svojich vystúpeniach hovorili o zámeroch – plánoch do budúcnosti na jednotlivých poschodoch, ktoré budú v ďalšom 3-ročnom období riadiť.

Po prerokovaní prvých troch bodov programu, vrátane kontroly plnenia uznesení v bohatej diskusii odznelo mnoho pozitívnych návrhov na zlepšenie práce, jak senátu tak aj v riadení jednotlivých fakúlt.

O vnútorných problémoch, najmä vylepšenia práce, hovoril predseda senátu prof. J. Birčák, tajomník AS doc. Liba, ďalej doc. Kireta, ktorý vysoko hodnotil činnosť oddelenia zahraničných vzťahov. Na zasadnutí padla aj otázka čo do budúcnosti s oddeleniami zahraničných vzťahov na fakultách. Ako zdôraznil rektor i predseda AS zahraničné vzťahy v budúcnosti budú koordinované iba z úrovne univerzity, preto dôjde aj k zrušeniu fakultných oddelení. Kedy k tomu dôjde, to je v štádiu riešenia a diskusii.

Ďalej si členovia senátu vypočuli informáciu pána rektora o zamýšľaných zmenách organizačných štruktúr univerzity a fakúlt o kreditnom systéme, doprofilovaní fakúlt, teda o ďalšom smerovaní univerzity. To všetko sa môže dosiahnuť iba za dobrej súčinnosti AS ako aj senátov fakúlt a ich vedení. Z jeho myšlienkami vyjadrili plný súhlas členovia AS a najmä predseda AS podčiarkol význam týchto slov a ubezpečil rektora, že AS bude pracovať a riešiť problémy tak, aby Prešovská univerzita sa úspešne rozvíjala a napreďovala.

V závere svojho rokovania AS schválil zmeny v Štatúte FHPV PU a Študijného a skúšobného poriadku, zároveň posúdil a schválil aj zmeny v Štatúte Pravoslávnej bohosloveckej fakulty PU tak, ako ich predložili AS spomínaných fakúlt. Na záver schválili predsedov jednotlivých komisií AS. Predsedom ekonomickej komisie sa stal doc. Ing. Štefan Kireta, CSc., a legislatívnej komisie dr. Šimčík.

Krátke charakteristiky prorektorov prinášame na strane 6.

Prvé zasadnutie novokonštituovanej Vedeckej rady PU

Vo štvrtok 12. októbra 2000 sa zišla na svoje prvé zasadnutie novokonštituovaná Vedecká rada PU. Zasadnutie otvoril rektor PU doc. PhDr. Karol Feč, CSc., ktorý privítal najmä nových členov VR. Rokovanie VR ďalej viedol poverený prorektor pre vedeckovýskumnú činnosť prof. PhDr. Vladimír Leško, CSc. VR na svojom prvom zasadnutí schválila návrh VR FHPV PU na vymenovanie za profesora doc. Karola Feča, CSc., v odbore športová edukológia. Tento návrh v diskusii podporili prof. Kasa, z Univerzity Komenského, prof. Sabol, DrSc., s FF PU, ktorý vyjadril kladný postoj k jeho hodnoteniu a odporučil aby VR PU tento návrh schválila. Ďalej vystúpil prof. Belej, ktorý podčiarkol, že doc. Feč sa podrobil veľmi vážnej procedúre, pretože v jeden deň sa habilitoval i inauguroval. Preto ako predseda habilitačnej i inauguračnej komisie odporučil VR návrh na profesora doc. Feča schváliť. Ďalej v diskusii vystúpili prof. Šefara a doc. Kuzmišin, dekan FHPV PU. VR tajným hlasovaním schválila návrh inauguračnej komisie jednýmyselné. (24 prítomných, 24 za.)

Ďalej VR prerokovala návrh VR FF PU na vymenovanie za profesora doc. PhDr. Juraja Baču, CSc., v odbore literárna veda. Tento návrh v diskusii podporili prof. Štec, prof. Sabol a v tajnom hlasovaní bol doc. Bača schválený počtom hlasov 21 z 24 prítomných.

Na záver VR zobrala na vedomie úspešnú habilitáciu PaedDr. Viery Bečákovéj v odbore športová edukológia, úspešnú habilitáciu PhDr. Tatiany Sedovej, CSc., v odbore dejiny filozofie, úspešnú habilitáciu PhDr. Tibora Pichlera, CSc., v odbore dejiny filozofie, úspešnú habilitáciu PhDr. Karola Sorbyho, CSc., v odbore všeobecné dejiny,

úspešnú habilitáciu PhDr. Slavomíra Ondrejoviča, CSc., v odbore všeobecná jazykoveda, úspešnú habilitáciu PhDr. Ivora Ripku, DrSc., v odbore slovenský jazyk. Ďalej VR PU zobrala na vedomie rozhodnutie VR PBF PU udeliť vedecko-akademický titul PhD. doc. ThDr. Petrovi Kormaníkovi, po jeho úspešnom ukončení doktorandského štúdia v odbore pravoslávna teológia a udeliť vedecko-akademický titul PhD. Mgr. Štefanovi Šakovi, po jeho úspešnom ukončení doktorandského štúdia tak tiež v odbore pravoslávna teológia.

Na záver VR PU schválila návrh PBF PU udeliť zlaté medaily prof. ThDr. Štefanovi Pružinskému, CSc., a prof. ThDr. Pavlovi Alešovi, a to pri príležitosti 50. výročia založenia fakulty. (Oslavy tohto výročia sa uskutočnia 24. a 25. októbra t.r.) Strieborné medaily boli schválené udeliť na návrh PBF PU prof. ThDr. Milanovi Gerkovi, CSc., a doc. ThDr. Petrovi Kormaníkovi. Tiež VR PU schválila Kritériá na habilitačné a inauguračné konanie PBF PU.

Nové poznatky z antropológie

Slovenská antropologická spoločnosť SAV a Ústav národnostných štúdií a cudzích jazykov PU uporiadali pre študentov a pedagógov PU prednášku na tému „Nové poznatky z antropologického a paleopatologického výskumu starého Egypta.“

Prednáška sa uskutočnila vo veľkej zasedačke Rektorátu PU 12. októbra 2000.

Prednášku predniesol veľmi zaujímavým výkladom prednosta Ústavu dejín lekárskeho 1. Lekárskej fakulty Karlovej univerzity v Prahe prof. MUDr. PhDr. Eužen Strouhal, DrSc., ktorému na záver poďakoval za veľmi zaujímavý výklad predseda Slovenskej antropologickej spoločnosti SAV prof. RNDr. Ivan Bernasovský, DrSc., a vedúci Katedry biológie FHPV PU.

Oprava

V našom periodiku PU v článku „Inštitút je organickou súčasťou FF PU“ došlo k nepresným údajom k skresleniu situácie. Preto uvádzame článok na správnu mieru. Predsedom štátnicovej komisie pre ŠS (Mgr.) v odbore: Ekonomika a manažment v podniku bol doc. PaedDr. Milan Ďuriček, CSc. Ďalšími členmi komisie okrem už uvedených boli: Ing. arch. Václav Kohlmayer, CSc., PhDr. Emília Filová a MUDr. Ján Hudák. Žiadame čitateľov aby si tento text v tomto smere opravili.

Záber z rokovania AS PU

Cieľom prorektorov PU je stabilizácia a ďalší rozvoj fakúlt

Doc. PhDr. Teodor Hrehovčík, CSc. (51)
prorektor pre zahraničné styky

PREUKÁZAL VYSOKÉ ODBORNÉ SCHOPNOSTI

V roku 1973 nastúpil pracovať na Katedru západných filológií ako asistent na oddelenie anglického jazyka. V roku 1975 získal titul PhDr.

V roku 1988 úspešne ukončil obhajobu dizertačnej práce, aspirantské štúdium v odbore teória vyučovania anglického jazyka, na Univerzite Fridricha Schillera v Jene. Počas vedeckej prípravy sa aktívne zúčastnil viacerých medzinárodných konferencií a sympózií.

Po konštituovaní Katedry anglistiky a amerikanistiky v roku 1990 na FF UPJŠ sa stal vedúcim a túto funkciu zastáva doteraz.

V roku 1992 sa habilitoval za docenta v odbore teórie vyučovania angličtiny na Filozofickej fakulte UK v Bratislave.

Počas svojej praxe absolvoval viacero pracovných pobytov na univerzitách v SRN, V. Británii, Írsku a USA. V súčasnej dobe sa venuje projektovaniu a zavádzaniu nových študijných odborov na katedre anglistiky. V rokoch 1993-1996 vykonával funkciu prodekanu pre zahraničné styky na FF, v ktorej sa snažil o nadväzovanie kontaktov s univerzitnými pracovníkmi v zahraničí.

Je členom Európskej spoločnosti pre štúdium anglického jazyka (ESSE), Asociácie českých anglistov, Slovenskej akademickej asociácie pre medzinárodnú spoluprácu, kde je podpredsedom Správnej rady.

Je autorom 40-tich štúdií a článkov publikovaných v slovenských, českých a nemeckých odborných časopisoch a zborníkoch a autorom skriptu. Jeho odbornou špecializáciou je didaktika anglického jazyka a translológia. Je expertom Slovenskej republiky v komisii pre program ERAZMUS pri Európskej komisii v Bruseli, koordinátorom a riešiteľom viacerých rezortných a fakultných vedecko-výskumných úloh a výkoným redaktorom a členom redakčnej rady zborníkov Acta Facultatis.

Dňa 1. 1. 1997 bol poverený vedením úseku zahraničných vzťahov Prešovskej univerzity, neskôr bol vymenovaný za prorektora zodpovedného za uvedený úsek. Počas svojho funkčného obdobia sa zamerával na konštituovanie a sfunkčnenie oddelenia pre zahraničné vzťahy PU, ktorého úlohou bolo všestranne pomáhať fakultám na rozvíjanie medzinárodnej spolupráce a formovať imidž Prešovskej univerzity v medzinárodnom kontexte. Pre plnenie svojich zámerov získal prostredníctvom projektov v rámci programov Európskej únie významné finančné zdroje pre univerzitu.

Vo svojej práci preukázal vysoké odborné schopnosti a skúsenosti. AS PU schválil doc. PhDr. Teodora Hrehovčíka, CSc., do funkcie prorektora pre zahraničné styky.

MÁ BOHATÉ SKÚSENOSTI Z RIADIACEJ ČINNOSTI

Doc. ThDr. Imrich
Belejanič, CSc., (47)

prorektor pre študijnú a pedagogickú činnosť, kultúru a šport Prešovskej univerzity v Prešove

V rokoch 1972-1976 vyštudoval za teológa na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte v Prešove. Na základe vynikajúcich študijných výsledkov, vedenie cirkvi ho vyslalo na štúdiá do Leningradskej duchovnej akadémie, ktoré ukončil s hodnosťou kandidáta pravoslávnej teológie a bol ponechaný profesorským štipendistom na Katedre systematickej teológie u prof. Liverija Voronova, vtedy významného teológa Ruskej pravoslávnej cirkvi.

V roku 1988 sa stal docentom a v roku 1991 doktorom pravoslávnej teológie. Je autorom vysokoškolských učebníc:

Pohľady do dejín pravoslávnej dogmatickej teológie

Pravoslávne dogmatické bohoslovie I. časť
Pravoslávne dogmatické bohoslovie II. časť
Monografie: Katolícky katechetizmus z pohľadu pravoslávnej teológie

Unionizmus ako esteziologický problém
a mnohých odborných štúdií.

Má skúsenosti v riadiacej činnosti. Dvanásť rokov pôsobil vo funkcii riaditeľa Pravoslávneho biskupského úradu v Prešove. Bol realizátorom majetkoprávného vysporiadania s Gréckokatolíckou cirkvou. Zúčastnil sa mnohých ekumenických stretnutí medzicirkevných teologických dialógov.

Po vzniku Prešovskej univerzity v Prešove dňom 1. januára 1997 bol poverený výkonom funkcie pracovníka zodpovedného za študijnú a pedagogickú činnosť, kultúru a šport a od 1. 7. 1997 po schválení v AS PU bol vymenovaný za prorektora pre uvedený úsek, v ktorej funkcii sa plne osvedčil. Veľký podiel má na konštituovaní Ústavu národnostných štúdií a cudzích jazykov Prešovskej univerzity, príprave koncepcie pre postupné zavádzanie kreditného systému štúdií na PU a kvality akreditácie študijných odborov.

CENTRÁLNY INFORMAČNÝ SYSTÉM

S výstavbou Centra výpočtovej techniky PU sa začalo po roku 1997. V dobe vzniku PU v Prešove len na dvoch fakultách (FHPV a FF PU) existovali len čiastočne rozostavané interné, lokálne informačné siete. Ich výstavba nebola koordinovaná a bola realizovaná prevažne z prostriedkov fakúlt. Od vzniku PU doteraz sa výstavba realizuje koordinovane prostredníctvom RI PU – poradného orgánu rektora, a podľa finančných možností univerzity. Cieľom je v dohľadnej dobe zaviesť centrálny informačný systém, ktorý zefektívni prácu radiácií článkov univerzity a jej fakúlt a zabezpečí širokú a rýchlu informovanosť AO univerzity.

Na základe uvedeného AS PU v Prešove schválil doc. ThDr. Imricha Belejaniča, CSc., do funkcie prorektora pre študijnú a pedagogickú činnosť, kultúru a šport Prešovskej univerzity v Prešove na ďalšie trojročné obdobie.

MOJÍM ŽELANÍM JE VYTVORIŤ ZÁKLAD CENTRÁLNEHO INFORMAČNÉHO SYSTÉMU NA PU

PaedDr. Jozef Pavelka, CSc. (43)
prorektor pre rozvoj Prešovskej univerzity

V roku 1981 nastúpil na Pedagogickú fakultu UPJŠ v Prešove a od roku 1983 vo funkcii odborného asistenta na Katedre technickej výchovy sa v rámci svojej pedagogickej a vedeckovýskumnej činnosti venuje metodike technickej výchovy.

V roku 1981 získal titul „Doktor pedagogiky“ (PaedDr.) a v roku 1994 na STU v Bratislave obhájil dizertačnú prácu, čím získal titul CSc. vo vednom odbore Teória vyučovania technických odborných predmetov.

V rokoch 1994 - 1996 vykonával funkciu študijného prodekanu na PdF UPJŠ v Prešove.

V rámci vedeckovýskumnej činnosti bol riešiteľom viacerých inštitucionálnych rezortných projektov a úloh, spoluriešiteľom medzinárodných grantových úloh, toho času je koordinátorom medzinárodného grantového projektu TEMPUS - Interný informačný systém pre univerzitný manažment, prostredníctvom ktorého sa v priebehu tohto školského roka má vytvoriť základ centrálného informačného systému na našej univerzite.

Je autorom monografie, viacerých vedeckých štúdií a odborných publikácií, učebných textov, priemyselných vzorov, zlepšovacích návrhov a učebných pomôcok a spoluautorom celonárodnej učebnice Technickej výchovy pre základné školy.

Od 1. 1. 1997 plnil mnohé úlohy vyplývajúce z funkcie zástupcu splnomocnenca vlády pre Prešovskú univerzitu a následne prorektora pre rozvoj univerzity ako napr. zabezpečovanie objektov a rekonštrukcie objektov rektorátu PU, objektu pre Pedagogickú fakultu a jej cvičnú základnú školu, objektu študentského domova na Námestí mládeže, atď. a zabezpečovanie rozpočtových prostriedkov pre fungovanie Prešovskej univerzity.

Koordinoval činnosť úsekov rektorátu PU, aktívne sa podieľal na delimitačnom procese UPJŠ a PU a tiež ako predsedu delimitačnej komisie Pedagogickej fakulty a fakulty humanitných a prírodných vied. Prostredníctvom Rady pre informatiku riadil projektovanie a zavádzanie informačného systému PU.

Prešovskú univerzitu zastupoval v Rade pre rozvoj a financovanie vysokých škôl pri Rade VŠ SR, aktívne sa prejavil v komunikácii a koordinácii činnosti PU vo vzťahu k MŠ SR, krajským a okresným orgánom štátnej správy a miestnej samosprávy. Bol navrhovateľom a spolurealizátorom viacerých aktivít, ktoré prispeli k zefektívnosti procesov na vnútrouniverzitnej a mimouniverzitnej úrovni.

AS PU PaedDr. Jozefa Pavelku, CSc., schválil k vykonávaniu funkcie prorektora pre rozvoj PU.

Z návrhu stanoviska spoločnej habilitačnej a inauguračnej komisie

o splnení kritérií pre habilitačné a vymenúvacie konanie za profesora doc. PhDr. Karola Feča, CSc., vo vednom odbore športová edukológia, FHPV PU v Prešove

Doc. Feč pri prednese inauguračnej prednášky

1. Životopisné údaje

Doc. PhDr. Karol Feč, CSc., sa narodil 4. 1. 1943 v Prešove. Vysokoškolské štúdium ukončil r. 1967 na FTVŠ UK v Bratislave. Po absolvovaní vojenskej základnej služby (1969) nastúpil na Katedru telesnej výchovy PdF UPJŠ v Prešove, teraz FHPV PU, kde pôsobí dodnes. Na FTVŠ UK získal r. 1974 akademický titul PhDr. v r. 1980 vedeckú hodnosť kandidáta pedagogických vied a v r. 1983 bol menovaný za docenta pre odbor teória vyučovania telesnej výchovy. V rokoch 1991–1994 zastával funkciu vedúceho Katedry telesnej výchovy, 1994–1996 bol prodekanom PdF UPJŠ. Od 1. 1. 1997 vykonával funkciu splnomocnenca vlády SR a štatutárneho orgánu Prešovskej univerzity. Dňa 7. 5. 1997 bol zvolený za jej prvého rektora a toho roku opätovne zvolený na ďalšie funkčné obdobie.

Habilitačná a inauguračná prednáška doc. Feča sa uskutočnila vo veľkej zasadacej miestnosti Rektorátu PU. Na obrázku účastníci pozorne sledujú výklad inauguranta — kandidáta na profesora

2. Pedagogická činnosť

Doc. Feč 31 rokov kontinuálne pedagogicky činný na Katedre telesnej výchovy PdF UPJŠ v Prešove, teraz FHPV PU v Prešove. Viedol a vedie prednášky a semináre z Teórie a didaktiky športovej gymnastiky. Viedol prednášky a semináre z Teórie didaktiky športu, semináre a cvičenia z Teórie a didaktiky lyžovania a turistiky. Pre teóriu a didaktiku gymnastiky vydal 3 vysokoškolské učebné texty. Doteraz bol školiteľom 30 diplomantov, pripravoval študentov v ŠVČ, ktorí pod jeho vedením získali 1 prvé a 1 druhé miesto na CŠVK. Školil rigorozantov a doktorandov (2). prednáša na doktorandskom štúdiu, pre učiteľov v MC, pre trénerov v bakalárskom štúdiu a trénerov gymnastiky.

3. Publikačná činnosť

Napísal – 2 samostatné vedecké monografie

– 31 vedeckých prác v nekarentovaných domácich vedeckých časopisoch a zborníkoch

– 10 vedeckých prác v zborníkoch zo zahraničných medzinárodných vedeckých konferencií

– 3 učebné texty: 2 samostatné 1 ako spoluautor

– 12 odborných prác

– kvalifikačné práce (PhDr., CSc.)

– je zostavovateľom práce pre zborníky

– posudzovateľom 13 recenzných prác, 2 habilitačných, 4 dizertačných, a vypracoval 3 vedecké projekty, 4 učebné texty.

predniesol – 2 pozvaných referátov na domácich vedeckých konferenciách a seminároch

– referáty na zahraničných vedeckých konferenciách, ako vedúci spoluautor vypracoval – 5 správ o vyriešení vedeckovýskumných úlohách z toho 3 grantové, v jednej ako hlavných koordinátorov, 2 spoluriešiteľ

Z ohlasov je 42 citovaných v domácich publikáciách neregistrovaných v citačných indexoch (4), 15 citácií v zahraničných publikáciách.

Ďalej je zdôrazňovaná jeho účasť na prednáškových pobytoch a konferenciách: Brest (Belarus), Varšava, Biala Podlaska (Poľsko), Tesaloniky (Grécko), Bolton (Anglicko), členstvo vo vedeckých spoločnostiach, vedeckých komisiách a vedeckých radách a členstvo v ostatných slovenských i medzinárodných vedeckých spoločnostiach.

Doc. Feč je, ako konštatovala komisia členom rigorózneho komisie GAV, predsedom VR PU, člen vedeckej rady FHPV PU, člen VR FTV TU v Košiciach, člen Slovenskej rektorskej konferencie.

Spoločná komisia pre habilitáciu a inauguráciu na svojom zasadnutí 29. 9. 2000 tajným hlasovaním jednomyseľne navrhuje Vedeckej rade FHPV PU v Prešove potvrdiť habilitáciu docenta PhDr. Karola Feča, CSc., vo vednom odbore 74-03-9 športová edukológia.

Z POSUDKOV OPONENTOV

na menovanie doc. dr. Karola Feča, CSc., za profesora

Prof. PhDr. Július Kasa, CSc.
UK Bratislava

V súvislosti s inauguráciou doc. K. Feča chcem zvýrazniť aj ďalšie, podľa mňa najvýznamnejšie skutočnosti, ktorou je jeho minulosť a aj súčasná aktivita vo funkcii rektora PU. Má významný podiel na vzniku PU, ale aj v jej budovaní a rozvoji. Rozhodne zverí mu túto významnú funkciu dnes už určite kladne hodnotia aj tí, ktorí mu nie celkom dôverovali a ktorí nepoznali jeho skryté schopnosti. Doc. Feč nešetří čas a ani sily, aby sa celou svojou váhou a nasadením venoval náročnej úlohe riadenia PU a vytvárania podmienok pre rozvoj jej fakúlt. O čo menej doc. Feč povie slov a viet, o to viac prospešných urobí činov a skutkov. Je obetavý, iniciatívny, uvážlivý, vždy korektný riadiaci manažér, učiteľ, kolega a aj priateľ. Ako bývalému vrcholovému športovcovi mu nechýba nielen sila, ale ani vôľa na realizáciu svojich osobných a aj univerzitných cieľov, ktorým bezvýhradne venuje všetky svoje schopnosti a čas.

Popri svojej časovej a obsahovej zaneprázdnenosti vo funkcii rektora, vysokoškolského učiteľa a výskumného pracovníka sa doc. Feč úspešne vyrovnal aj s kritériami a podmienkami na inauguračné konanie za profesora. Svedčí o tom aj splnenie a v niektorých aj prekročenie všetkých požiadaviek v pedagogickej, vedecko-výskumnej a publikačnej činnosti.

Je nepretržite 31 rokov vysokoškolským učiteľom na jednom pracovisku KTV FHPV v odbore Te-

(Pokračovanie na 8. strane.)

Z POSUDKOV OPONENTOV

na menovanie doc. dr. Karola Feča, CSc.,
za profesora

(Pokračovanie zo 7. strany.)

ória a didaktika športu, najmä so zameraním na športovú gymnastiku, v ktorých úspešne viedol diplomantov, študentov v ŠVČ, rigorozantov a doktorandov, školil aj učiteľov ZŠ a SŠ, trénerov a bakalárov mimo fakultu 30 rokov pôsobí ako tréner 1. triedy v ŠG.

Publikačná činnosť je v dokladovom materiáli presne kvalifikovaná a kvantifikovaná a rovnako ako pedagogickú oblasť ju inauguračný tiež spĺňa.

Výsledky vedeckej aktivity doc. Feča pozná aj domáca a zahraničná odborná komunita, o čom svedčí počet ohlasov a citácií, ako aj pozitívne stanoviská domácich a zahraničných expertov. Značná je aj jeho prednášková a konferenčná produkcia, členstvo vo vedeckých spoločnostiach, komisiách a vedeckých radách.

Známy je kolegiálny, partnerský vzťah doc. Feča k študentom a kolegom so snahou pomôcť každému, kto o to prejaví záujem.

Doc. dr. K. Feč, CSc., sa v doterajšej vedeckej, pedagogickej, publikačnej a riadiacej práci prejavil ako mnohostranná, uznávaná osobnosť v národnej i medzinárodnej relácii. V jeho osobe vidím aj naďalej záruku úspešného rozvoja vied o športe, výuky študentov telesnej výchovy, výchovy doktorandov a rozvoja FHPV a celej PU. Jeho osobné vlastnosti - schopnosť stmeliť kolektív, schopnosť vcítania sa do myšlienok iných, schopnosť prispôbena a umenie presvedčovať sú typické vlastnosti, ktoré podmieňujú úspešné napredovanie pracovísk, ktoré doc. Feč, ako vedúci pracovník, vedie a ktoré budú naďalej zdobiť jeho nové, profesorské postavenie.

Prof. PhDr. Jaroslav Starší, CSc.
Univerzita Mateja Bela Banská Bystrica

Predložená monografia „Športová príprava mladých gymnastov“ má všetky požadované náležitosti vrátane abstraktu a súhrnu. Jej štruktúra je klasická. Výsledky výskumu sú dokumentované zrozumiteľnými tabuľkami a názornými grafmi. Monografia je príkladom ako má dobrá monografia vyzerať po obsahovej i formálnej stránke. Prof. Starší vysoko hodnotil aj ostatnú publikačnú činnosť doc. Feča, ktorú pravidelne čítal v zborníkoch a časopisoch. Vedecké štúdie mali poväčšine vždy patričné náležitosti, logické členenie a potrebnú úroveň riešenia problému.

Pri inauguračnom konaní za profesorov sa obvykle objavujú dva typy uchádzačov o túto vedecko-pedagogickú hodnosť. V prvom type prevažuje vedecká a publikačná činnosť a obyčajne chýba vyvážená organizačná činnosť spojená s prácou vysokoškolského učiteľa. V druhom type naopak prevláda organizačná činnosť a vedecko-výskumná činnosť je skôr v pozadí, alebo len na hranici vyžadovanej potrebnosti. Obidva typy profesorov sú na vysokých školách potrebné. Existuje aj tretí typ, ktorý je najzriedkavejší. Ide o typ, ktorý má vyváženú vedeckú publikačnú prácu s organizačnou a inou činnosťou vysokoškolského učiteľa. K tomuto tretiemu typu by som zaradil doc. Feču. Navyše má schopnosť dobrej komunikácie s médiami a verejnosťou.

koškolského učiteľa. K tomuto tretiemu typu by som zaradil doc. Feču. Navyše má schopnosť dobrej komunikácie s médiami a verejnosťou.

doc. PhDr. Anton Gajdoš, DrSc.,
Bratislava

Vedecká práca doc. Feča, CSc., je úzko spojená s jeho vyše 30-ročnou pedagogickou činnosťou na katedre telesnej výchovy v Prešove, kde od roku 1969 prednáša a koordinuje teóriu a didaktiku gymnastiky a ďalšie predmety vo všetkých formách včítane doktorandského štúdia. Z jeho iniciatívy sa obnovili celoštátne kolá ŠVK. Školí rigorozantov a doktorandov. Bohatá je jeho prednášateľská činnosť, či už pre učiteľov v Metodickom centre alebo trénerov športovej gymnastiky. Je jedným z garantov vedného odboru športová edukológia na KTV FHPV PU.

Vedeckú aktivitu doc. Feča dokrešuje aj recenzná a posudková činnosť, týkajúca sa výskumných projektov, dizertačných a habilitačných prác. O uznaní jeho vedecko-pedagogickej činnosti svedčí aj jeho členstvo v zahraničných a domácich vedeckých spoločnostiach, vedeckých radách fakúlt a univerzity, oponentských komisiách a grantových agentúrach.

Záverom povedal: Na základe predložených materiálov a mnohoročného osobného poznania doc. PhDr. Karola Feča, CSc., konštatujem, že menovaný predstavuje vyzretú vedecko-pedagogickú osobnosť a naplňa kritériá schválené vedeckou radou FHPV PU a preto odporúčam, aby doc. dr. Karolovi Fečovi, CSc., bol udelený pedagogicko-vedecký titul profesor.

STANOVISKÁ ZO ZAHRANIČIA

Prof. PhDr. Rudolf Kovár, DrSc.,
FTVS UK Praha

Pedagogická pôsobnosť jmenovaného doc. Feče, čítajúc 31 rokov, svedčí o jeho profesionálnej zaujatosti, vzťahu k oboru telesnej výchovy a mife jeho bohatých skúseností.

Prof. Dr. J. Borms, Brusel

Aj keď je samotná procedúra oponentúry odlišná od všetkých, ktorých som mal možnosť zúčastniť sa, so záujmom som si prečítal prehľad vedeckých aktivít kandidáta na inauguračnú. Oblasť výskumu, ktorou sa zaoberá je veľmi zaujímavá, a to v súvislosti s nedostatkom vedeckých údajov v literatúre viažucej sa k téme a tiež v súvislosti s malými deťmi.

Línia výskumu doc. Feča je perspektívna.

Na obrázku predseda Habilitačnej a inauguračnej komisie prof. PhDr. Michal Belej, CSc., (ktorý predstavuje inauguračného doc. Feču) a opONENTI inauguračného doc. Feču a dekan fakulty FHPV doc. Ing. Peter Kuzmišin, CSc.

Podiel Akreditačnej komisie

Súčasnú ťažkú až kritickú finančnú situáciu vysokých škôl označil Klub dekanov fakúlt v liste adresovanom predsedovi NR a premiérovi vlády SR za cieľavedomú likvidáciu vysokoškolského štúdia. Zdá sa, že k nej, v rámci svojich kompetencií, ale aj mimo neho, už dlhší čas prispieva aj Akreditačná komisia SR.

AK je poradnou zložkou riadiacich štruktúr VŠ. Ani sa azda netreba odvolávať na pojem „vedecké riadenie“, aby sa dali skúmať vedecké základy jej počínov podľa materiálov AK, ktoré má akademická obec k dispozícii.

Tu a tam na nich badať neoriginálnosť, príliš mechanický a neorganický prenos prvkov a spôsobov.

AK sa zaoberá pancerom kvality vzdelávania a vedy. Ten má v preverení AK celý rad papierových miest.

Pri magisterskom štúdiu limitovala AK garančnú potenciálu doktora vied alebo profesora na jednu fakultu a jeden

na cieľavedomej likvidácii vysokoškolského štúdia

študijný odbor. Nenachádzame jediný pedagogický ani vedecký dôvod pre túto klauzulu. Ide zjavne o opatrenie byrokratické a nezákonné.

Václav Černý, neskorší profesor románskych literatúr na UK v Prahe, sa v r. 1931, sedem rokov po maturite, tri roky po skončení štúdia na FF UK v Prahe, habilitoval na ženevskej univerzite. Mal vtedy 26 rokov, tzv. malý doktorát a okolo 70 publikovaných prác, z toho 1 stostranovú monografiu, asi 10 vedeckých štúdií, zvyšok odborné články, recenzie, referáty a správy. Všetko bolo uverejnené v Československu, v čestine (nemôžno očakávať zahraničné ohlasy), z hľadiska Ženevy teda išlo napospol o zahraničné publikácie, hoci ani jedna nebola vo svetovom jazyku a nevyšla dokonca ani v karentovanom časopise. Uvádžame tento príklad preto, že tieto skutočnosti možno doložiť. Dnes by s tým Václav Černý u nás nepochodil. Keby ho niektorá vedecká rada habilitovala, riskovala by obvinenie AK, že má nízke kritériá. Nejestvuje relevantné odôvodnenie, prečo to dnes nie je možné. Naša súčasná prax, ktorú AK napomáha udržať pri živote, je postavená na čírom voluntarizme s črtami totalitizmu.

Koncom päťdesiatych rokov sa dovtedy u nás bežná kategória docentov s akademickým titulom začala postupne meniť na docentov s akademickým a navyše aj vedeckým titulom (podobne u profesorov), aby sa dnes stala takmer výhradnou. Dodnes sa nik neodvážil evalvovať, o čo boli prví menej kvalitní resp. o čo boli druhí kvalitnejší. Tí prví dokázali vychovávať svojich nástupcov a zabezpečovať tak personálnu reprodukciu VŠ. Dokázali by to aj dnes. Nik nevyvrátil, o čo bol predchádzajúci model lacnejší pri rovnakej efektívnosti.

Súčasnú AK nemožno uprieť snahu o transparentnosť jej postupu. Zatiaľ však nie je úplná. Kritériá evalvacie a akreditácie sa totiž budú rozlišovať podľa zamerania fakúlt a budú sa brať do úvahy rozličné indikátory s rozličnou váhou. O nich sa nevie takmer nič a fakulty teda nemajú možnosť orientovať svoju činnosť tak, aby naplnili svoje evalvačné a akreditačné ambície. Nemajú napokon ani dost peňazí, aby napr. vydali potrebné množstvo monografií. Rátať so sponzorstvom znamená inštitucionalizovať akademickú žobrotu.

Namiesto univerzálného systému bodovania indikátorov volí AK pre seba menej náročný postup relativizujúceho zoohľadňovania váhy najdôležitejších použitelných indikátorov (tu sú pre akademickú obec až štyri neznáme veličiny), čím vytvára neželateľný priestor pre subjektizmus a odlišné výsledky hodnotenia tej istej fakulty pri konštantných parametroch jej indikátorov. Potrebný je transparentný, diferencovaný univerzálny systém bodovania.

Neakreditovať určitý študijný odbor magisterského/inžnierskeho štúdia znamená nepriznať fakulte právo konať štátne skúšky. Ostatné práva ostávajú nedotknuté. Fakulta má teda právo prijímať študentov a počas piatich rokov venovať stovky hodín na ich vzdelávanie (tu akoby problém s kvalitou nebol) okrem tej celkom poslednej hodiny, ktorá je zvyčajne študentovi vyhradená na obhajobu diplomovej práce a štátnu skúšku (práve až tu nastáva domnelý prepád kvality). Nik sa zatiaľ nepokúsil objasniť pedagogické či vedecké činitele tohto náhleho zlomu a straty kompetencie a vedecky odôvodniť tieto aspekty akreditácie.

Vedecky nepodložená a nadsadená miera požiadaviek AK sťažuje ekonomickú situáciu VŠ. Akademická obec už tradične zvykne neprijímať nevedecké produkty.

doc. PhDr. Karel Sekvent, CSc.
Filozofická fakulta PU

S blížiacim sa tretím tisícročím vzrastá význam univerzít

(Dokončenie z 1. a 2. strany.)

a preto im aj vedenie univerzity vytvára v rámci svojich možností, priaznivé podmienky pre ich činnosť.

Medzi najúspešnejšie kolektívy patria:

- Ženský spevácky zbor IUVENTUS PEDAGOGICA
- Vysokoškolský folklórny súbor TORYSA
- Komorný orchester CAMERATA ACADEMICA
- Študentské divadlo Filozofickej fakulty
- Jazzová skupina
- Spevácky zbor ROMANA SLADKOPOVECA pri GBF
- Akordeónový súbor Pedagogickej fakulty a PIANO VOKÁL pri PF so zameraním na muzikálny prejav.

Vážení prítomní, v zhode s doteraz platným vysokoškolským zákonom, nezastupiteľné miesto v živote a rozvoji našej univerzity, má Akademický senát PU ako aj akademické senáty jednotlivých fakúlt. Od apríla druhé funkčné obdobie 20-členného AS PU, ktorý tvoria zástupcovia zamestnaneckej a študentskej časti AO z každej fakulty. Práva a povinnosti AS vymedzuje spomínaný zákon.

Vedenie PU úzko spolupracuje s Odborovou organizáciou univerzity, ktorú rámkuje Kolektívna zmluva. Za najdôležitejšie považujeme koordinovať postupy, včas sa navzájom informovať, organizovať spoločné podujatia zamerané na presadzovanie záujmov pracovníkov univerzity.

Záverom by som chcel zdôrazniť snahu a úsilie rektorov Slovenskej rektorskej konferencie o riešenie naliehavých úloh a problémov nášho vysokého školstva, ktoré boli predložené na spoločnom rokovaní v máji a v auguste tohto roku.

Vážení hostia, vážení kolegovia, vážení študenti!

Ako som v úvode svojho prejavu uviedol, šk. r. 2000/2001 je pre nás problémový a historicky významný so vstupom do nového milénia. Vstupujeme do neho s novými predsavzatiami, elánom a sľubmi. Do nového storočia vstupuje aj naše vysoké školstvo s novou koncepciou ďalšieho rozvoja vysokého školstva na Slovensku pre 21. storočie, ktorá v týchto dňoch bola schválená vládou SR. Po mnohých pripomienkovaniach v akademicko-školskej a konkrétnejších rokovaniach Slovenskej rektorskej konferencie s vládou SR, ostáva nám všetkým len veriť, že nová koncepcia prinesie nové svetlo do života našich vysokých škôl, nové možnosti pre našu generáciu a neostane iba prezentácia sľubov.

Z tohoto miesta, chcem sa obrátiť hlavne na Vás, naši študenti prvých ročníkov, a popriať Vám veľa elánu, priateľskú klímu a úspechov v štúdiu na našej univerzite pre naplnenie svojich životných cieľov.

Záverom, dovoľte mi popriať Vám všetkým veľa zdravia, pevnej vôle, entuziazmu a úspechov v práci.

Po prihovore rektora slávnostné akademické zhromaždenie pozdravil zástupca MŠ SR p. doc. Ing. P. Plavčan, CSc., riaditeľ odboru vysokoškolského vzdelávania, ktorý vo svojom pozdravnom vystúpení vyjadril úprimné slová na adresu PU, ktorá dosiahla za veľmi krátke 3-ročné obdobie pozoruhodné výsledky vo všetkých oblastiach činnosti univerzity. Týmto výsledkom v mene ministerstva školstva zaľahozel AO PU, jej funkcionárom a poprial do ďalších rokov veľa ďalších úspechov pri jej rozvoji.

Na záver slávnostného otvorenia vystúpili s kultúrnym programom študenti PBF PU pod vedením PaedDr. Anny Derevanikovej v spolupráci so študentmi FHPV a PF PU (obr. dole).

Univerzita Komenského v Bratislave v spolupráci s PU usporiadali 9. 10. 2000 seminár na tému financovanie vysokého školstva a participácia študentov na financovaní svojho štúdia. Seminár bol usporiadaný za finančnej podpory Nadácie otvorenej spoločnosti a Know-how z projektov TEMPUS. Seminár otvoril rektor PU doc. PhDr. K. Feč, CSc., a zúčastnili sa ho akademickí funkcionári rektorátu a jednotlivých fakúlt PU. V priestoroch VŠA PU odzneli prednášky na spomínané témy, ktoré predniesli experti z krajín EU prof. dr. Virgilio Meira Soares - prezident asociácie Portugalských univerzít z Portugalska a prof. Denis Lucey - Národná írska Univerzita v Corku z Írska. Ostatné prednášky prednášali akademickí funkcionári z českých a slovenských vysokých škôl. Výsledky a závery seminára budú súčasťou publikácie, v ktorej budú uverejnené všetky odznelé príspevky na seminári.

Seminár o financovaní

Stretnutie s podpredsedom vlády SR Ivanom Miklošom

5. 10. 2000 v popoludňajších hodinách navštívil PU podpredsa vlády SR pre ekonomiku Ivan Mikloš. Najprv sa stretol s členmi Kolégia rektora, kde ho privítal rektor PU doc. PhDr. K. Feč, CSc., ktorý ho zároveň informoval o súčasnom stave univerzity, jej rozvoji, hlavných úlohách i o tom, že PU realizuje svoje činnosti v 10 vlastných objektoch a v 4 vlastných učebno-výcvikových zariadeniach. Neopomenul pripomenúť aj skutočnosť, že Grécko-kat. a pravoslávna bohosl. fakulta i knžské semináre sídlia v 5 prenájatých priestoroch, ktoré sú vlastníctvom biskupských úradov. Ďalej p. rektor zdôraznil, že naše bohoslovecké fakulty nemožno považovať za personálne, materiálne a priestorovo dobudované a žiaľ, doposiaľ nedošlo k majetko-právnejmu vysporiadaniu medzi oboma cirkvami. Navyše reštitúcia postihla najmä pravoslávnu bohosl. fakultu PU. Momentálne stav je taký, že tretina súčasného majetku pravoslávnej cirkvi, v ktorej sídli fakulta, podlieha reštitučným nárokom na ktoré fakulta, univerzita a ani cirkev nemôže zabezpečiť potrebné finančné prostriedky. V tomto smere je žiadúca urýchlená pomoc MŠ ako aj vlády SR.

Podrobne sa p. rektor zaoberal vo svojom úvodnom vystúpení aj prípravou učiteľov pre školy na národnostne zmiešanom území. Na realizáciu týchto aktivít bol na univerzite zriadený Ústav národnostných menšín a cudzích jazykov, ktorý je nevyhnutne potrebné dobudovať priestorovo, materiálne a personálne. Pokiaľ ide o projekt rozvoja PU, podčiarkol p. rektor, tento korešponduje so strategickými zámermi rozvoja regiónu. Z uvedeného hľadiska a na základe súčasných i predpokladaných požiadaviek trhu práce sa v súčasnosti javí ako potrebné zriadiť nové fakulty PU, ako napr. Fakultu manažmentu a Fakultu Telesnej výchovy a športu.

Po obsiahlej informácii rektora podpredsa vlády, členovia kolégia v diskusii podrobne sa zaoberali ďalšími problémami rozvoja univerzity a jednotlivých fakúlt, veľa sa hovorilo o doprofilovaní ktoré ma univerzita naplánované, ďalej o rozpočte na rok 2001, o zavedení poplatkov za štúdium a pod.

Na tejto neformálnej besede v ktorej vystúpili predseda akademického senátu prof. Birčák, prorektor dr. Jozef Pavla, odznelo veľa ďalších problémov

V uplynulom mesiaci navštívil PU rektor Univerzity v Hradci Králove prof. Ing. Pavel Cyrus, CSc. Stretol sa s rektorom našej univerzity doc. Dr. Karolom Fečom, CSc., kde sa navzájom informovali o činnosti svojich univerzít a na záver podpísali zmluvu o vzájomnej spolupráci a vymenili si protokoly

a preto v tejto súvislosti rektor požiadal podpredsu vlády Ivana Mikloša, aby z pozície svojej funkcie, vzhľadom na argumenty a fakty, ktoré boli vznesené, bol Zákon o vysokých školách finančne podporený a otázky týkajúce sa univerzity boli podľa možnosti realizované. Pokiaľ ide o platy učiteľov tieto sú už známe, pretože vláda na svojom poslednom zasadnutí schválila zvýšenie plátov a to od

1. júla 2001 o 4 % a od 1. 9. 20001 o ďalšie 3 %. Ivan Mikloš zdôraznil, že v rozpočte sú zohľadnené priority ďalšej stabilizácie verejných financií, vyrovnanosti financovania zdravotníctva, znížovania verejného dlhu, rozvoja školstva, najmä z pohľadu zvýšenia

mzdových prostriedkov pedagógom a ďalším pracovníkom školstva ako aj jeho reformy. Ďalej nešpecifikoval požiadavky a potreby, iba podčiarkol, že štát nemá peniaze na ďalší rozvoj vysokého školstva, ktoré na Slovensku momentálne máme.

Po tejto krátkej neformálnej besede s vedením Kolégia rektorátu podpredsa vlády Ivan Mikloš predniesol prednášku pre študentov jednotlivých fakúlt našej PU. Jeho prednáška sa týkala najmä ekonomických problémov a aktuálnych otázok financovaní vysokého školstva v Slovenskej republike.

ŠTÁTNY TAJOMNÍK MNO SR MEDZI ŠTUDENTMI FF PU

Študentská spoločnosť pre politickú vedu a Katedra politológie FF PU v Prešove privítali štátneho tajomníka Ministerstva obrany SR generálmajora Ing. Jozefa Pivarčího na pôde FF PU dňa 6. 10. 2000. Pred plnou aulou odprednášal vzácny hosť problematiku vstupu SR do NATO. Študenti politológie, ale aj iných odborov, si vypočuli prednášku profesionála, absolventa Dôstojníckej pilotnej školy v Košiciach, Vojenskej akadémie v Brne a Kráľovskej akadémie obranných štúdií v Londýne. Auditorium ocenilo pragmatický a vecný prístup generálmajora Pivarčího v tejto zložitej problematike.

Vzhľadom na krátkosť času, ktorý mal prednášajúci k dispozícii, organizátori podujatia sa s ním dohodli, že diskusné fórum na túto zaujímavú a aktuálnu tému sa uskutoční v najbližšom období.

Katedra politológie

Vedecská rada PU

AS PU na svojom zasadnutí 22. 9. 2000 schválil členov VR PU na obdobie r. 2000–2003

Za členov VR tajným hlasovaním boli schválení:

1. doc. PhDr. Karol Feč, CSc. - rektor Prešovskej univerzity (predseda)
2. prof. PhDr. Michal Belej, CSc. - FHPV PU Prešov
3. doc. ThDr. Imrich Belejkaníč, CSc. - PBF PU Prešov
4. Dr.h.c. prof. RNDr. Ján Birčák, CSc. - FHPV PU Prešov
5. prof. Ing. Vladimír Čop, DrSc. - APRR Bratislava
6. prof. ThDr. Milan Gerka, CSc. - PBF PU Prešov
7. prof. RNDr. Ján Harčár, CSc. - FHPV PU Prešov
8. doc. PhDr. Teodor Hrehovčík, CSc. - FF PU Prešov
9. prof. RNDr. Slavko Chalupka, CSc. - PVF UPJŠ Košice
10. doc. ThDr. František Janhuba - GF PU
11. prof. PhDr. Július Kasa, CSc. - FTVŠ UK Bratislava
12. doc. ThDr. Peter Kormaník - PBF PU Prešov
13. doc. Ing. Peter Kuzmišin, CSc. - FHPV PU Prešov
14. prof. PhDr. Vladimír Leško, CSc. - FF PU Prešov
15. doc. PhDr. František Matúš, CSc. - PF PU Prešov
16. prof. PhDr. František Mihina, CSc. - FF PU Prešov
17. prof. PhDr. Michal Mikluš, CSc. - FF PU Prešov
18. PaedDr. Jozef Pavelka, CSc. - FHPV PU Prešov
19. doc. Ing. Slavko Pavlenko, CSc. - FVT TU Prešov
20. prof. ThDr. Štefan Pružinský, CSc. - PBF PU Prešov
21. prof. PhDr. Ján Sabol, DrSc. - FF PU Prešov
22. prof. Ing. Michal Šefara, CSc. - FHPV PU Prešov
23. doc. PhDr. Ladislav Šimon, CSc. - FF PU Prešov
24. prof. PhDr. Mikuláš Štec, CSc. - FF PU Prešov
25. doc. PhDr. Milan Turek, CSc. - PF PU Prešov
26. prof. Ing. Karol Vasiľko, DrSc. - FVT TU Prešov
27. prof. PhDr. Ľudovít Višňovský, CSc. - PF UMB Banská Bystrica
28. prof. PhDr. Miron Zelina, DrSc. - PF UK Bratislava
29. prof. RNDr. Ivan Bernasovský, DrSc. - FHPV PU Prešov
30. doc. RNDr. Dušan Mamrila, CSc. - FF PU Prešov

Ďalší, 31. člen vedeckej rady bude schválený na najbližšom zasadnutí AS PU.

Za najdôležitejší dôvod nevyhnutnosti reformy slovenského vysokého školstva rektor PU považuje to, aby naše vysoké školy vychovávali vynikajúcich vzdelaných a rozhladených odborníkov vysokej morálnej integrity, s vysokou občianskou zodpovednosťou, ktorí pri budúcom riadení vecí verejných budú mať na zreteli predovšetkým dobro tejto spoločnosti.

„Ak si univerzita zachová svoje mravné hodnoty, a zameria svoje úsilie v prospech celej spoločnosti, ak si napriek strádaniám a pokušeniam zachová svoju tvár a nenaštrbí svoj charakter, potom prežije a bude rozkvítať.“

**Z prejavu rektora PU
doc. Karola Feča, CSc.,
na inauguračnej slávnosti**

NOVÍ AKADEMICKÍ FUNKCIONÁRI FHPV PU

Na návrh dekana FHPV PU doc. Ing. Petra Kuzmišina, CSc., schválil AS FHPV PU do funkcie prodekanov PhDr. Mariannu Prčíkovú, PhD., (54) do funkcie prodekanu pre zahraničné vzťahy a doc. RNDr. René Matloviča, PhD., (33) do funkcie prodekanu pre vedecko-výskumnú a umeleckú činnosť FHPV PU

PhDr. Marianna Prčíková, PhD.

Narodila sa 14. mája 1946 v Prešove. V rodnom meste absolvovala základnú i strednú školu. Po maturite v roku 1963 začala študovať na Filozofickej fakulte UPJŠ v Prešove odbor slovenský jazyk - ruština. Po zriadení odboru angličtiny na FF UPJŠ prestúpila na odbor angličtina - ruština. Vysokoškolské štúdium ukončila v roku 1969 ako jedna z prvých absolventiek odboru anglický jazyk a literatúra na FF UPJŠ. Po ukončení štúdia pôsobila ako asistentka na Katedre západných filológií Pedagogickej fakulty UPJŠ v Prešove až do roku 1973. V súlade s opatreniami vyplývajúcimi zo záverov tzv. konsolidačného procesu musela v roku 1973 fakultu opustiť a jej návrat k profesii učiteľa bol možný až v roku 1990.

Počas tohto obdobia pracovala vo VUKOV Prešov na odbore vedeckotechnických informácií.

Po návrate na fakultu pracovala vo funkcii vedúcej rekonštituovanej Katedry cudzích jazykov na Pedagogickej fakulte UPJŠ v rokoch 1990-95, neskôr po jej rozdelení ako vedúca Katedry anglického jazyka a literatúry FHPV od roku 1998 do februára 2000.

Akademický titul PhDr. získala v roku 1987 a v roku 1999 získala vedecko-akademickú hodnosť PhD. v odbore jazykoveda konkrétnych jazykových skupín, špecializácia anglistika.

Okrem materiálneho a personálneho budovania katedry svoje úsilie sústreďovala na zapájanie sa katedry do medzinárodných projektov s cieľom získavania grantov pre zvyšovanie odbornosti i technickej úrovne výučby jazykov, pre porovnávanie kompatibility so zahraničnými pracoviskami, ale i pre umožňovanie pobytov študentov a učiteľov cudzích jazykov na univerzitách v zahraničí.

V rokoch 1994-97 pracovala ako inštitucionálny koordinátor programu PHARE, ktorého hlavným cieľom bolo zaviesť jednodoborové učiteľské štúdium cudzích jazykov v snahe eliminovať akútny nedostatok učiteľov jazykov. V období 1995-1998 koordinovala projekt TEMPUS, kde partnermi, okrem 4 slovenských univerzít, bolo 5 ďalších zo SRN, VB a Rakúska. V roku 1999/2000 pracovala na projekte s cieľom zavedenia ECTS na PU realizovanom v kooperácii s FF PU ako kontraktorka projektu. Na fakulte pracovala ako vedúca riešiteľského kolektívu dvoch inštitucionálnych projektov.

Vo svojej vedecko-výskumnej činnosti sa orientuje na otázky jazyka a kultúrno-sociálnych spoločností, metodologické aspekty a aktuálne problémy vo vzdelávaní učiteľov cudzích jazykov. Výsledky svojej práce publikuje prostredníctvom domácich ale i zahraničných konferencií, zborníkov a časopisov.

Je členkou Slovenskej asociácie učiteľov anglického jazyka, revíznej komisie SAAIC a medzinárodnej spoločnosti Delta Kappa Gamma.

RNDr. René Matlovič, PhD.

Narodil sa v r. 1967 v Prešove. V r. 1990 ukončil štúdium na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave, odbor geografia a kartografia. V r. 1997 získal titul PhD. na univerzite v Lodži v Poľsku z odboru humánna geografia. V roku 2000 úspešne absolvoval habilitačnú prednášku na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave z odboru humánna a regionálna geografia. Na Katedre geografie a geoekológie FHPV PU v Prešove pracuje od r. 1990, sprvu ako vedecký pracovník, od r. 1998 ako odborný asistent. V pedagogickej činnosti sa orientuje na geografickú tektológiu, geografiu obyvateľstva a sídiel, demografiu, regionálnu geografiu Slovenska a geografiu religii. Na filozofickej fakulte prednášal historickú geografiu. Vo vedecko-výskumnej činnosti sa orientuje na problematiku komplexného geografického výskumu intraurbánnych štruktúr a štúdium ich transformácie. Zaoberá sa aj religiozno-geografickým výskumom a problematikou vývinu geografického myslenia. Z týchto oblastí doposiaľ ako autor a spoluautor publikoval 5 monografií, 4 učebné a metodické texty, 32 pôvodných vedeckých prác (z toho 10 v zahraničí), 33 odborných prác, 5 populárno-vedeckých článkov a 6 recenzií. Lektoroval celoštátnu učebnicu Zemepis pre 8. ročník ZŠ. Na uvedené práce zaznamenal 117 citácií a ohlasov, z toho 12 v zahraničí. Riešil 3 grantové (VEGA) a 3 inštitucionálne projekty. V súčasnosti rieši 2 grantové projekty VEGA, jeden grantový projekt podporovaný Vzdelávacou nadáciou Jána Husa a je vedúci medzinárodného projektu, podporovaného Research Support Scheme. Je členom redakčnej rady Acta Facultatis Studiorum Humanitatis et Naturae Universitatis Prešovensis - Folia geographica, členom redakčnej rady zborníka Urbárne a krajinné štúdie, členom a tajomníkom redakčnej rady Acta Collegii Evangelici Prešovensis a členom redakčného kruhu časopisu Tvorba T-revue pre literatúru, kultúru a duchovný život. Od r. 1997 je členom Názvoslovnej komisie pri Mestskom úrade v Prešove, od r. 1998 predsedom Kolégia evanjelickej inteligencie východného Slovenska v Prešove a jedným z tajomníkov predsedníctva Spoločnosti pre Tvorbu T so sídlom v Bratislave. V r. 1998 bol zvolený za tajomníka Východoslovenskej pobočky Slovenskej geografickej spoločnosti pri SAV v Prešove a člena Výkonného výboru Slovenskej geografickej spoločnosti pri SAV. V r. 1998 mu bola udelená Cena dekana Fakulty humanitných a prírodných vied PU za vedecko-výskumnú a publikačnú činnosť v r. 1997.

Spoločné záujmy

Podpísanie kolektívnej zmluvy medzi vedením Prešovskej univerzity a univerzitnou odborovou organizáciou

Kolektívna zmluva rámcuje spoluprácu a formy komunikácie medzi vedením univerzity a zástupcami odborov, ktoré tlmochia záujmy všetkých pracovníkov PU. Nová KZ bola

podpísaná 6. 7. 2000 rektorom univerzity doc. PhDr. Karolom Fečom, CSc., a predsedníčkou Rady predsedov OZ PŠaV doc. PhDr. Janou Soškovou, CSc., (na obrázku).

Hlavnými a spoločnými úlohami odborov i vedenia PU v roku 2000 sú spo-

ločne presadzovať navýšenie rozpočtu pre VŠ tak, aby dosiahol 1,0 % z HDP, presadzovať, aby zvyšovanie plátov pracovníkov VŠ neznamenal pokles reálnej mzdy, lobovať za urýchléné prijatie nového zákona o VŠ vrátane koncepcie financovania a zákona o verejnej službe, v ktorom by špeciálna platová tabuľka pre pracovníkov VŠ bola porovnateľná s krajinami EÚ. Chceme dosiahnuť, aby priemerná mzda pracovníkov VŠ dosahovala aspoň jeden a pol násobok priemernej mzdy v NH.

doc. PhDr. Jana Sošková, CSc.

TRI OTÁZKY PRE

Redakcia nášho periodika PU požiadala dekana Pravoslávnej bohosloveckej fakulty PU v Prešove p. doc. ThDr. Petra Kormaníka (na obrázku) o odpoveď na tri aktuálne otázky. Pán dekan našej požiadavke vyhovel.

► Aké ciele a zábery si vytyčuje Pravoslávna fakulta PU v Prešove pod Vaším vedením?

— Pravoslávna bohoslovecká fakulta PU v Prešove pod mojim vedením a v spolupráci s celým kolektívom učiteľov, študentov i

ostatných pracovníkov fakulty si vytyčuje tieto ciele a zábery:

1. Pokračovať v dosiahnutých výsledkoch v oblasti pedagogickej, výchovnej a vedeckej činnosti fakulty, je to veľký morálny záväzok voči tým jej pracovníkom, ktorí sa o dobré meno fakulty a jej rozvoj zvlášť zaslúžili.
2. Doviesť do konca našu snahu získať pre potreby fakulty nové priestory, bez ktorých sa jej ďalší rozvoj nedá predpokladať.
3. Pokračovať v systematickej realizácii i grantových a inštitucionálnych projektoch.
4. Aktívne pomáhať mladým učiteľom v ich odbornom raste, podmienky pre tento rast boli na fakulte vytvorené a prinášajú svoje ovocie.

5. Aj naďalej zabezpečovať prísun odbornej zahraničnej literatúry pre fakultnú knižnicu, čo je dôležitým predpokladom odborného rastu učiteľov i študentov.
6. Podporovať zahraničné štúdium a pobyty pre študentov i učiteľov, najmä v Grécku, čo má svoje odôvodnenie.
7. Zvlášť podporovať doktorandské štúdium, ktoré je dobrým predpokladom odborného rozvoja fakulty a prípravou odborných kádrov pre prácu na fakulte.

NOVOZVOLENÉHO DEKANA PBF PU

8. Udržiavať dobré a priateľské vzťahy medzi všetkými pracovníkmi fakulty, aj pre túto vec bolo predošlým vedením fakulty urobené veľmi veľa.
9. Venovať sa aj sociálnym problémom na fakulte vo vzťahu k zamestnancom i študentom.
10. Podporovať dobré vzťahy s vedením našej Cirkvi na všetkých úrovniach a s vedením našej univerzity, dobrú spoluprácu s Akademickým senátom, Vedeckou radou a s každou inou organizáciou pre dobro tejto fakulty.

11. Zabezpečiť väčší počet hosťujúcich profesorov zo zahraničia, čo rozvoju a dobrému menu fakulty iba prospieja.

Je samozrejme, že by bolo možné vymenovať ešte iné dobré zábery, ale aj to, čo som doteraz povedal, postačí, aby boli jasné zábery a ciele, ktoré chcem ako dekan fakulty realizovať. Život fakulty bude každý deň určovať naliehavé úlohy i spôsob ich riešenia. Bude však na mne i na všetkých pracovníkoch fakulty, aby tieto riešenia boli múdre a prospešné. A to sa dá dosiahnuť len za dobrej spolupráce všetkých, v atmosfére dôvery, otvorenosti, kedy každý a bez obáv

povie svoj názor, predloží spôsob riešenia a hľadá sa spoločné stanovisko. Aj v tomto smere máme dobré skúsenosti, len treba v tom pokračovať. Spoločné rokovania na vedení fakulty sa osvedčili a nikdy sa nestalo, aby nebol nájdenný konsenzus pri riešení naliehavých problémov. A takúto bratskú spoluprácu treba zachovať aj do ďalších rokov života a činnosti našej fakulty. Pokiaľ to tak bude, aj Boh nám požeňhá.

► Ako chcete zúročiť vo výchovnozdávacej činnosti Vaše najvýznamnejšie činnosti Vaše najvýznamnejšie publikácie, diela, ktoré ste v posledných rokoch vydali?

— Všetky mnou vydané diela (skriptá, učebné texty, vysokoškolské učebnice, monografie, štúdie i články) sú zamerané na najaktuálnejšie problémy sviatostného, modlitebného, liturgického a duchovného života. Zohľadňujú nielen potreby študentov, ale aj budúcich kňazov, katechetov a všetkých veriacich Pravoslávnej cirkvi. Charakteristickým znakom pre tieto publikácie je to, že sa vyznačujú nielen teoretickým objasnením liturgických reálií, ale vždy majú mocné výchovné zameranie. Som totiž toho názoru, že učebnica, ktorá súčasne nevychováva, plní iba polovičatú úlohu.

► Budete pokračovať v intenciách predošlého dekana pána prof. ThDr. Štefana Pružinského, CSc., alebo pôjdete inou cestou?

— Ak mám odpovedať na túto otázku, spomeniem aspoň v krátkosti to pozitívne, čo bolo mojim predchodcom urobené a ono samo ukáže, či je správne pokračovať v nastúpenej ceste, alebo treba vytvárať novú cestu. Pod vedením prof. ThDr. Štefana Pružinského, CSc., (na obr.) došlo k zvýšeniu počtu študentov takmer na 300, ale mohol to byť aj vyšší počet, pokiaľ by fakulta, ako štátna škola, mala väčšie priestory. Zvýšil sa počet učiteľov interných a externých a došlo aj k nebyvalej vede-

kej a publikačnej činnosti. Výrazne sa zaktivizovali styky s viacerými zahraničnými školami, zvýšila sa úroveň pedagogickej a výchovnej činnosti. Došlo k potrebnému rozvoju doktorandského štúdia, bez ktorého je vysoká škola v dnešnej dobe nemysliteľná. Boli udržané všetky práva, aké vysoká škola má mať: fakulta má právo konať štátne magisterské skúšky, rigorózne skúšky, dizertačné skúšky, má právo habilitácie docentov a inaugurácie profesorov, sú to všetky práva, ktoré mnohým fakultám na Slovensku dodnes chýbajú, niektoré fakulty PU tieto práva získali len v posledných rokoch. Došlo k rozšíreniu študijných odborov na 3 a k zvýšeniu počtu kateder na 8, začiatkom nového školského roka bude otvorená ešte jedna katedra. Boli podniknuté kroky k získaniu nových priestorov pre fakultu, bez ktorých je jej ďalší rozvoj nemysliteľný.

Takto by som mohol pokračovať vo výpočte toho, čo bolo úsilím môjho predchodcu dosiahnuté, preto si myslím, že netreba meniť zábery a intencie, ale naplno rozvíjať to, čo bolo spomenuté. Samozrejme, že život bude kladť nové úlohy, ktoré by som chcel riešiť a opäť zdôrazňujem, v spolupráci s celým kolektívom učiteľov, študentov i ostatných pracovníkov fakulty.

Na rozhovor poďakoval doc. Rusinko

Dohoda o spolupráci

V druhej polovici mesiaca septembra (19. 9. 2000) na pôde PU boli podpísané 2 dohody o spolupráci medzi PU zastúpenou rektorom doc. PhDr. Karolom Fečom, CSc., a veliteľmi 34. leteckej základne Armády SR i 1. mechanizovanej brigády armády SR, ktoré boli zastúpené svojimi veliteľmi plukovníkom Ing. Stanislavom Vyvlekom a plukovníkom Ing. Mariánom Dzurillom.

Armáda sa zaviazala vytvárať podmienky pre kultúrno-výchovnú činnosť vykonávanú študentmi a zamestnancami PU, tiež sa zaviazala, že budú vzbudzovať záujem o vzdelávanie nielen u vojakov, ale aj ich rodinných príslušníkov a občianskych zamestnancov armády. Rektor doc.

PREŠOVSKÁ
PU
UNIVERZITA

Feč zase podpisom zaviazal univerzitu, že študenti a zamestnanci fakúlt sa budú približovať armáde, teda budú sa podieľať na zvyšovaní úrovne výchovy a vzdelávania v armáde.

Garantmi zmluvy do budúcnosti je rektor za univerzitu a veliteľia za armádu.

Marián Dzurilla, ako veliteľ 34. leteckej základne, pri podpísaní zdôraznil, že spolupráca medzi dvoma najväčšími organizáciami v kraji je dôležitá. Letecká základňa s 1100 mužmi v priemernom veku 26 rokov má podľa Dzurillu k univerzite blízko. Ani vzájomné ciele sa nemali rozlišovať. „Sme mladý útvar a chce-

Na obrázku rektor PU doc. Feč s veliteľmi Armády SR Ing. Dzurillom a Vyvlekom po podpísaní dohody

me do povedomia verejnosti preniknúť v dobrom," uzavrel Dzurilla.

Jeho armádny kolega Vyvlek, ktorý má k spolupráci s univerzitou blízko aj priestorovo, uviedol, že je rád, že sa podarilo dať dohodu na papier za krátke obdobie troch mesiacov.

Kvestor univerzity Igor Gula, ktorý bol tiež prítomný, povedal, že Prešovská univerzita má podobné zmluvy už s Mestským aj Krajským úradom v Prešove. „Odzrázilo sa to už aj v prístupe úradníkov. Ku každému sa správa o dohode dostala a zmenu naozaj vidieť“, vysvetlil Gula. Univerzita spolupracuje s armádou zatiaľ len na športovom poli, konkrétne v spoločnom volejbalovom klube.

Aktuálne budú môcť spolupracu posúdiť študenti aj vojaci od 29. 9., teda od začiatku nového školského roka.

HLAVNÉ ZÁSADY SPOLUPRÁCE

Obe zmluvné strany budú pri spolupráci vychádzať z týchto hlavných zásad:

A. 34. letecká základňa (ďalej len 34. LZ) bude:

- vytvárať príslušníkom a občianskym zamestnancom 34. LZ vhodné podmienky na aktívnu kultúrno-výchovnú činnosť a jej prostredníctvom formovať ich vzťah k národným a regionálnym tradíciám,
- prehĺbovať záujem profesionálnych vojakov a ich rodinných príslušníkov, občianskych zamestnancov a vojakov základnej služby o sústavné vzdelávanie sa, rozvíjať cit vlastenectva a podporovať spoločenskú a kultúrnu činnosť.

B. Prešovská univerzita bude:

- prostredníctvom jednotlivých fakúlt a katedier pôsobiť na obyvateľstvo pri rozvíjaní a upevňovaní vzťahov medzi armádou a civilným obyvateľstvom,
- aktívne sa podieľať na zvyšovaní úrovne výchovy a vzdelávania príslušníkov 34. LZ predovšetkým v oblasti národného povedomia, národno-historických tradícií, oblasti vzdelávania a kultúry a v oblasti vyšších stupňov jazykovej prípravy cudzích jazykov.

OBIDVE ZMLUVNÉ STRANY BUDÚ SPOLUPRACOVAŤ PREDOVŠETKÝM:

A. V oblasti výchovy a vzdelávania:

- pri formovaní národného povedomia, výchove k vlastenectvu a k národným tradíciám,
- pri utváraní branného vedomia občanov a posilňovaní ich zodpovednosti za obranu demokratického právneho štátu - SR,

- pri realizácii celoživotného vzdelávania, s dôrazom na rozvoj duchovnej kultúry a profesionálnej úrovne občanov a príslušníkov 34. LZ,
- pri príprave a využití lektorov, organizovaní kurzov, školení, seminárov, sympózií a metodických zamestnaní,
- pri vytváraní vzájomného informačného systému, publikačnej, spracovateľskej a edičnej činnosti, poskytovaní informačných služieb z budovaných databáz,
- pri zdokonaľovaní práce s knihou, pri odbornej príprave knihovníkov a poskytovaní metodickej pomoci v ich činnosti,
- pri zabezpečovaní publicistickej, publikačnej činnosti.

B. V oblasti kultúrno-spoločenskej:

- pri vytváraní podmienok na vystupovanie amatérskych i profesionálnych súborov a pri organizovaní spoločenských a kultúrnych akcií v posádke Prešov a objektoch PU,
- pri uspokojovaní záujmov príslušníkov 34. LZ a pracovníkov a študentov PU, pri využívaní voľného času prostredníctvom aktívnej činnosti v oblasti kultúry,
- pri využívaní výsledkov miestnej/regionálnej kultúry, jej rozvíjaní a propagácii,
- pri organizovaní kultúrnych súťaží, prehliadok, festivalov, výstav a pod.

C. O oblasti organizačnej a materiálnej:

- pri popularizácii Armády SR a PU, ako i výsledkov spolupráce v hromadných oznamovacích prostriedkoch,
- pri zriaďova-

ASR

ní a rekonštrukcii siení tradícií a kultúrno-spoločenskej výzdoby s dôrazom na regionálne špecifika,

- pri vzájomnej informovanosti o pripravovaných kultúrno-spoločenských podujatiach organizovaných zmluvnými stranami a vzájomnej výmene umeleckých telies a kultúrnych programov,
- pri organizovaní akcií na skrášľovaní životného prostredia,
- pri odbore metodickej činnosti z oblasti sfér činnosti zmluvných strán,
- pri živelných pohromách a katastrofách, vždy v súlade so stavajúcou zákonnou a internou právnou úpravou,
- pri využívaní voľných kapacít výcvikových a rekreačných zariadení.

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

- Spoluprácu oboch zmluvných strán bude za 34. LZ garantovať veliteľ 34. LZ a za PU rektor.
- Dohoda o spolupráci sa uzatvára na dobu neurčitú.
- Hlavné zásady a obsah. Dohody o spolupráci sa budú konkretizovať dvakrát ročne na úrovni zmluvných strán, v súlade s potrebami a požiadavkami, pričom sa zmluvné strany dohodnú na:
 - obsahu a forme spolupráce
 - časovom období spolupráce
 - ekonomických nákladoch a spôsobe ich úhrady,
 - spôsobe náhrady škôd spôsobených na majetku a odškodňovaní úrazov,
 - spôsobe hodnotenia spolupráce
- Obidve zmluvné strany oboznámia s Dohodou o spolupráci svoje zložky a pracoviská a vytvoria podmienky na jej plnenie.

Podobná dohoda bola podpísaná medzi veliteľstvom 1. mechanizovanej brigády a PU.

O činnosti Oddelenia zahraničných vzťahov PU

Posledné zasadnutie Vedeckej rady PU sa podrobne zaoberalo aj správou o zahraničných vzťahoch PU a konštatovalo, že na tomto úseku došlo k posunu najmä v kontaktoch so zahraničím. Teda dá sa povedať, že rok 1999 možno hodnotiť ako rok prelomový. Teda otázky redakcie nášho periodika smerovali na pána prorektora, aby sme informovali akademickú obec — učiteľskú a študentskú verejnosť — našej univerzity o výsledku oddelenia zahraničných vzťahov a o záveroch, ktoré prijala vedecká rada pri prerokovaní tejto správy. Naše otázky sa týkali práce na nových projektoch TEMPUS a SOKRATES, činnosti jednotlivých fakúlt, ich podielu na projektoch, študijných posloch, pracovných návštevách ako aj spolupráce so zahraničnými partnermi.

Na tieto nadhodené problémy — otázky — prorektor T. Hrehovčík (na obrázku) odpovedal takto:

— Program TEMPUS je súčasťou grantovej pomoci PHARE a zabezpečuje finančnú podporu rozvoja vysokoškolského vzdelávania v krajinách strednej a východnej Európy. V súčasnosti je spolupráca s vysokoškolskými inštitúciami zameraná na vytváranie jednotného kreditného systému a ekvivalenciu štúdia na partnerských vysokých školách, manažment univerzít, interné a externé hodnotenie kvality vysokoškolského štúdia, ďalšie vzdelávanie vysokoškolských učiteľov ako aj pracovníkov štátnej správy v zmysle prípravy Slovenska na vstup do EU za aktívnej participácie vysokých škôl.

V školskom roku 2000/2001 prechádza do svojej druhej fázy 5 projektov TEMPUS, ktoré sú koordinované v rámci Prešovskej univerzity a ktoré sa zameriavajú na tieto oblasti:

- zavedenie ECTS na katedrách jazykov
- prípravu pilotného modelu univerzitného manažmentu
- ďalšie vzdelávanie pracovníkov verejnej správy v oblasti Európskych štúdií
- vytvorenie univerzitného centra služieb študentom
- vytvorenie interného systému riadenia pre oblasť univerzitného manažmentu.

Joanna Lesznar Americké mierové zbory — členka oddelenia zahraničných vzťahov PU

Ako vidieť zo stručného prehľadu, uvedené oblasti pokrývajú širokú škálu života univerzity a pri riešení parciálnych úloh prispievajú k celkovej dynamike rozvoja univerzity.

Popri uvedených projektoch, ktorých celková hodnota pre univerzitu aj vo finančnom vyjadrení je mimoriadne vysoká, pracovníka Prešovskej univerzity spolupracujú na ďalších projektoch, ktoré sú koordinova-

né na iných Slovenských univerzitách. Ide o 5 projektov, ktoré riešia úlohy v rámci:

- hodnotenia kvality v inštitúciách vyššieho vzdelávania
- ďalšieho vzdelávania v oblasti európskej integrácie vo vzdelávacom sektore
- informačných systémov pre zahraničné oddelenia na VŠ
- systému hodnotenia kvality na slovenských univerzitách
- diaľničného vzdelávania učiteľov prírodovedných predmetov.

Rok 1999 v zahraničných vzťahoch možno hodnotiť ako rok prelomový

Je veľká škoda, že v situácii, keď zaznamenávame výrazné úspechy v programe TEMPUS, tento program pomoci sa pre krajiny strednej Európy končí a do istej miery ho nahradil program SOKRATES.

— Program SOKRATES taktiež podporuje proces európskej integrácie a prostredníctvom rozširovania európskej spolupráce sprístupňuje vzdelávanie pre všetky vekové kategórie a sociálne skupiny. Realizuje sa vo forme štúdií v zahraničí, lektorských pobytov vysokoškolských pedagógov, študijných návštev, kurzov a pod. Naša univerzita sa aktívne zapojila do podprogramu ERASMUS, ktorý je zameraný na oblasť vysokoškolského vzdelávania. Podali sme k 15. novembru 1998 Inštitucionálny kontrakt na školský rok 1999/2000 a z plánovaných aktivít v rámci tohto kontraktu boli realizované študijné pobyty 15 študentov. Prijímajúcimi inštitúciami v krajinách EU boli Technická univerzita v Thessalonikách, Univerzita de Savoie Chambéry, Univerzita F. Schillera v Jene, Bolton Institute of Higher Education a Dublin City University. Traja učitelia absolvovali študijné pobyty spojené s výučbou v Zaragoze, Thessalonikách a v Bolte.

V novembri 1999 naša univerzita podala nový kontrakt na šk. rok 2000/2001, v ktorom sú zahrnuté aktivity so 17 partnerskými univerzitami v krajinách EU. Podaný kontrakt obsahuje 27 študentských mobility v celkovom trvaní 146 mesiacov, 19 mobility pedagogických pracovníkov v celkovom trvaní 32 týždňov a účasť na jednom intenzívnom programe. Súčasťou kontraktu je aj grant na rozšírenie zavedenia ECTS vo viacerých študijných oblastiach.

— Tradične najaktívnejšie sa angažujú v oblasti európskych programov jazykové katedry a ITHM. Do projektu zavedenia Európskeho systému transferu kreditov sa však zapojilo omnoho viac katedier a výsledkom ich úsilia je v týchto dňoch kompletizovaný „baliček ECTS“, teda informačný materiál pre zahraničných študentov.

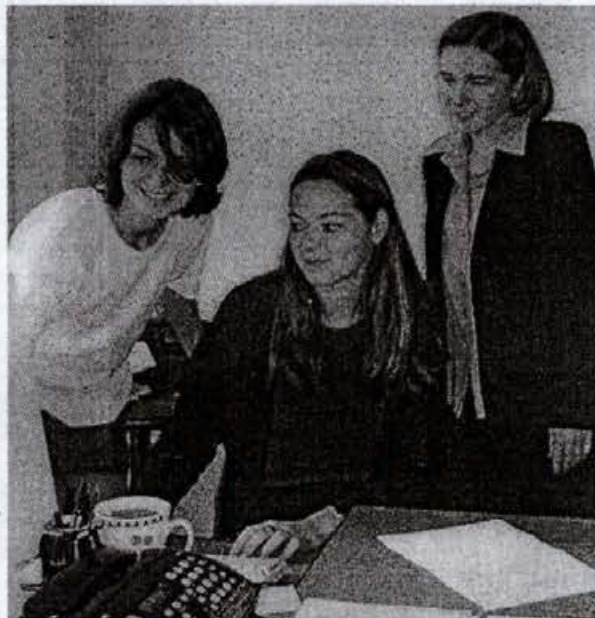
— Študijné pobyty pre študentov, ktoré ponúka SAIA, majú mimoriadne postavenie v rámci medzinárodnej spolupráce. Ide spravidla o konkurzy na publikované štipendia a granty rôznych zahraničných inštitúcií a nadácií. Túto možnosť v posledných rokoch intenzívne využívajú hlavne študenti, ktorým sa v silnej konkurencii mimoriadne dobre darí. Ide prevažne o študentov germanistiky, ale aj iných odborov. Čo sa týka prijímania zahraničných hosťujúcich profesorov a vedcov, žiaľ v dôsledku nedostatku finančných prostriedkov sme tento interný program museli po dobrom štarte prerušiť.

— Popri uvedených programoch TEMPUS a SOKRATES participuje Prešovská univerzita v troch projektoch zastrešených pod hlavičkou multištátnej kooperácie vo vysokoškolskom a diaľničnom vzdelávaní, v aktivitách nemeckého inštitútu DAAD a niekoľko pracovníkov využilo ponuky rôznych nadácií. Významné miesto zaujíma program LEONARDO DA VINCI, ktorý ponúka študentom možnosť absolvovať odbornú prax v zahraničí. Doteraz túto možnosť využili študenti ITHM a v tomto roku aj študenti anglistiky a amerikanistiky na FF PU.

— Pôsobenie zahraničných lektorov na fakultách PU pokladám za mimoriadne dôležité a ničím nenahraditeľné. Okrem odborných vedomostí a skúseností prinášajú so sebou aj časť inej kultúry a v mnohých prípadoch nastavujú zrkadlo našej vlastnej práce. Ich prostredníctvom máme možnosť konfrontovať zaužívané postupy s praxou v iných krajinách sveta. Žiaľ, súčasne sa naplňovaním ambícií Slovenskej republiky vo vzťahu k členstvu v EU zaznamenávame aj negatívne dôsledky tohto vývoja v podobe výraznej redukcie podpory zo strany doteraz spolupracujúcich organizácií, prostredníctvom ktorých sme zabezpečovali zahraničných lektorov. Tak sa stalo, že po prvýkrát po 30 rokoch nemá Katedra anglistiky a amerikanistiky FF zahraničného lektora.

— Vedecká rada PU prijala celý rad námetov a odporúčaní na rok 2000 a ďalšie roky. Môžem spomenúť aspoň niektoré:

- pokračovať v personálnom a materiálnom profilovaní Oddelenia zahraničných vzťahov PU s tým, aby sa jeho pôsobnosť rozšírila o útvary propagácie (public relations).
- vytvárať podmienky pre uzatváranie bilaterálnych dohôd o spolupráci s vysokými školami v regióne strednej a východnej Európy, využívať pri tom program CEEPUS
- využívať medzivládne a medzinárodné dohody MŠ SR
- pripraviť podmienky pre činnosť „Medzinárodnej školy PU“.

Kolektív oddelenia zahraničných vzťahov PU

§ Právna poradňa §

1. ZÁKON O ŠTUDENTSKOM PÔŽIČKOVOM FONDE BOL NOVELIZOVANÝ

S účinnosťou od 1. septembra 2000 zákonom č. 231/2000 Z.z. sa mení a dopĺňa zákon č. 200/1997 Z.z. o študentskom pôžičkovom fonde. Napríklad odsek 1 v § 8 znie: „O pôžičku z prostriedkov fondu môže požiadať študent dennej formy prvého štúdia na vysokej škole v SR alebo na zahraničnej vysokej škole, ktorý má trvalý pobyt v SR a nepoberá v zahraničí štendium ani inú finančnú podporu, alebo študent, ktorý študuje na vysokej škole v SR v postavení zahraničného Slováka (ďalej len „žiadateľ“). Za prvé štúdium na vysokej škole v SR sa považuje i ďalšie štúdium absolventa bakalárskeho štúdia, ak pokračuje dennou formou v magisterskom štúdiu alebo inžinierskom štúdiu!

Finančné prostriedky z pôžičky sú určené na úhradu časti nákladov na vysokoškolské štúdium žiadateľa. Výplata pôžičky sa poukazuje na účet žiadateľa vedený v banke (pozri ods. 2 § 9).

Za výborný prospech sa považujú výsledky do priemeru známok 1,5, ktoré žiadateľ dosiahol v predchádzajúcom ročníku štúdia za podmienky, že má vykonané všetky skúšky predpísané študijným a skúškovým poriadkom fakulty alebo vysokej školy, ktorá sa nečlení na fakulty, do dňa podania žiadosti o pôžičku. U žiadateľov o pôžičku v prvom ročníku vysokej školy sa do priemeru známok započítavajú výsledky z maturitného vysvedčenia (§ 11 ods. 2).

V § 11 sa za odsek 2 vkladajú nové odseky 3 až 5. Ide o úpravu podmienok, ktoré neumožňujú podanie žiadosti o pôžičku zo strany študenta, o úpravu preukazovania výsledku štúdia u žiadateľa, ktorý študuje v zahraničí a úpravu postupu pri výpočte priemerného mesačného príjmu.

Podstatné zmeny nastali aj v ustanoveniach § 12 - postup pri poskytovaní pôžičky, § 13 a § 14 zákona, na ktoré upozorňujeme predovšetkým dotknuté subjekty.

V tejto súvislosti je dôležité vedieť, že žiadateľ o pôžičku študujúci na vysokej škole v SR požiada písomne na tlačive vydanom fondom do 10. októbra kalendárneho roku o zaradenie do zoznamu o pôžičke na fakulte vysokej školy alebo na vysokej škole, ktorá sa nečlení na fakulty, na ktorej je študentom. Rovnako je dôležité vedieť, že výška pôžičky nesmie prevýšiť pri trojročnom štúdiu 60 000 Sk, pri štvorročnom štúdiu 80 000 Sk, pri päťročnom štúdiu 100 000 Sk a pri šesťročnom štúdiu 120 tisíc korún (pozri § 13 ods. 3 zákona).

2. ZÁKONNÁ POVINNOSŤ REGISTRÁCIE INFORMAČNÉHO SYSTÉMU OBSAHUJÚCEHO OSOBNÉ ÚDAJE

Ústava SR (1992) garantuje každému človeku základné ľudské práva. Jedným z nich je aj ochrana súkromia - ochrana osobných údajov, napr. mena, adresy, veku, povolania, štátnej príslušnosti a zdravotného stavu pred zneužitím. Na vykonanie ústavného práva slúži zákon o štátnom dozore (pozri zákon č. 261/1996 Z.z. o štátnom informačnom systéme a zákon č. 52/1998 Z.z. o ochrane osobných údajov v informačných systémoch).

Zákon č. 52/1998 Z.z. dopĺňa vyhláška Štatistického úradu SR č. 155/1998 Z.z., ktorá spresňuje pravidlá registrácie informačných systémov.

Inými slovami, na základe uvedených právnych noriem prevádzkovateľ, ktorý zhromažďuje a spracúva osobné údaje, musí systém zaregistrovať na Štatistickom úrade SR. Prevádzkovateľovi, ktorý nesplní povinnosť registrácie informačného systému obsahujúceho osobné údaje, možno uložiť pokutu do 500 tisíc Sk a pri opakovanom nesplnení do 1 milióna Sk.

3. PRIORITY V PREVENCII KRIMINALITY DO ROKU 2002 V REZORTE ŠKOLSTVA

V intenciách Stratégie prevencie kriminality v SR, schválenej uznesením vlády SR č. 482/1999, ministerstvo školstva o.i. má na všetkých stupňoch výchovno-vzdelávacieho procesu akcentovať problematiku (tematiku) z oblasti etiky, ľudských práv a právneho vedomia (formovanie právneho a občianskeho vedomia, formovanie hodnotového systému, etických noriem a humánneho citenia, prehĺbenie všeobecného poznania problematiky z oblastí toxikománie, sexuálnej promiskuity, AIDS, šikanovania a ostatných patologických javov). Ďalej má podporovať dôslednú realizáciu Deklarácie práv dieťaťa v školách a v školských zariadeniach atď.

Citovaný vládny dokument zakotvil aj spôsob hodnotenie tohto procesu, prínosu a efektívnosti preventívnych aktivít vrátane vysokého školstva. Ide o priebežné hodnotenie, ktoré je orientované viac na hodnotenie realizácie prevencie kriminality a záverečné hodnotenie, ktoré je najmä hodnotením prínosu a efektívnosti prevencie prostredníctvom kritérií odvodených od cieľa konkrétnej preventívnej aktivity a pri

využití kvantitatívnych a kvalitatívnych ukazovateľov hodnotenia, na čo i touto formou treba upozorniť predovšetkým vedúcich katedier (pracovník) fakúlt PU.

4. NEVYPLATENIE ODMENY ZA VYKONANÚ PRÁCU V DEŇ JEJ SPLATNOSTI MÔŽE BYŤ KVALIFIKOVANÉ AKO TRESTNÝ ČIN

Z dikcie čl. 3b Ústavy SR (1992) o.i. vyplýva, že zamestnanci majú tiež právo na odmenu za vykonanú prácu. V zmysle § 248 a novely Trestného zákona (pozri zákon č. 183/1999 Z.z., účinný od 1. septembra 1999) - „kto ako štatutárny orgán alebo prokurista právnickej osoby, alebo fyzická osoba, ktorá je podnikateľom, nevyplatí svojmu zamestnancovi mzdu, plat alebo inú odmenu za prácu, náhradu mzdy, alebo odstupné, na ktorých vyplatenie má zamestnanec nárok v deň splatnosti, hoci v ten deň mal finančné prostriedky na ich výplatu, potresce sa odňatím slobody až na tri roky“ (porov. ods. 1 § 248a).

Odňatím slobody na jeden rok až päť rokov sa páchatel potresce, ak spácha čin uvedený v odseku 1, t.j. vyššie opísaný,

a) voči viac ako desiatim zamestnancom alebo

b) opätovne (porov. ods. 2 § 248a).

Prísnejšie postihy za protizákonné konanie sú premietnuté do ods. 3, 4 a 5 § 248a, na ktoré odkazuje.

Z napísaného je teda evidentné, že akýkoľvek subjektívny výklad, prípadne iné interné pokyny zamestnávateľa v súvislosti s nevyplatením, napr. odmeny za vykonanú prácu zamestnancovi v deň jej splatnosti, môže ísť aj o odmenu za odučené hodiny alebo zrealizované skúšky v ŠPZ, by mohlo mať voči zodpovedným subjektom trestnoprávne dôsledky.

-Jár-

NÁVRH NA POZBAVENIE SPÔSOBILOSTI NA PRÁVNE ÚKONY

Podľa § 10 ods. 1 Občianskeho zákonníka súd pozbaví (celkom) fyzickú osobu spôsobilosti na právne úkony, ak nie je schopná vôbec robiť právne úkony v dôsledku duševnej poruchy, ktorá nie je len prechodná. Súd môže navrhovateľovi uložiť, aby v stanovení lehote predložil lekárske vysvedčenie o duševnom stave vyšetrovanej osoby (pozri § 186 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku).

OCHRANA OSOBNOSTI PROSTREDNÍCTVOM SÚDU

V intenciách § 13 ods.1 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo domáhať sa na súde najmä:

- upustenie od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti,
- odstránenie následkov týchto zásahov,
- primeraného zadostučinenia.

Pokiaľ by uvedené zadostučinenie nepostačovalo, a to najmä preto, že dôstojnosť alebo vážnosť fyzickej osoby bola znížená v značnej miere, má táto osoba podľa odseku 2 § 13 Občianskeho zákonníka tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

V tejto súvislosti pripomínáme, že podľa čl. 19 Ústavy SR každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena: Rovnako každý má aj právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života. Taktiež má právo pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe.

OZNÁMENIE O SKUTOČNOSTIACH NESVEDČUJÚCICH TOMU, ŽE BOL SPÁCHANÝ TRESTNÝ ČIN OHOVÁRANIA

Prokurátor, vyšetrovateľ a policajný orgán sú povinní prijímať oznámenia o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že bol spáchaný trestný čin, a čo najrýchlejšie ich vybavovať, pritom sú povinní poučiť oznamovateľa o zodpovednosti za vedome nepravdivé údaje, a ak o to oznamovateľ požiada, do jedného mesiaca od jeho oznámenia upovedomiť ho o urobených opatreniach.

Uvedené subjekty oznámenie nepríjmu, ak neobsahuje spomínané skutočnosti. O tom neodkladne písomne upovedomia oznamovateľa.

AKTIVITY FHPV PU NA ZVÝŠENIE PRÁVNEHO VEDOMIA OBYVATEĽOV PREŠOVSKÉHO KRAJA

Podľa prieskumu Ústavu pre výskum verejnej mienky (ÚVVM) pri Štatistickom úrade SR z novembra 1999 vie o právach vyplývajúcich zo

zákona o ochrane osobných údajov v informačných systémoch len pätina populácie SR. Neznalosť práv sa najmarkantnejšie prejavila u obyvateľov Prešovského kraja. Prieskum ÚVVM z marca t.r. prezentuje, že 27 % obyvateľov v SR nepozná právo brániť sa proti firmám spracujúcim osobné údaje za účelom ponuky rôznych produktov...

Uvedené zistenia, ako aj skutočnosť, že NR SR prijala zákon č. 211/2000 Z.z. o slobode informácií (uverejnený 13. júla 2000) viedli vedenie FHPV PU k rozhodnutiu vydať Vysokoškolský učebný text - „Právo na slobodný prístup k informáciám“. O jeho spracovanie bol požiadaný doc. JUDr. Ján Roháč, CSc., z Oddelenia manažmentu verejnej správy a regiónov KSV FHPV PU.

Pri posudzovaní rukopisu predmetného učebného textu sme sa o.i. zhodli v tom, že takto koncipovaný učebný text prispeje k správnej orientácii študentov. Veď ide o problematiku, ktorá sa prednáša aj na fakultách PU, najmä v rámci predmetov: „Základy štátu a práva“, „Právo a spoločnosť“, „Obchodné právo“, „Súkromné právo“, „Správne právo“ a v ďalších, kde takýto učebný text absentuje.

Je logické, že rozsah jedného učebného textu nemôže poskytnúť ucelené právne vzdelanie. Nedáva tiež odpoveď na všetky otázky, ktoré sa pro futuro budú riešiť. Možno ale v ňom nájsť návod, kde, v akej právnej norme či literatúre potrebné informácie hľadať, tieto študovať a v aplikáčnej praxi realizovať.

Zjednodušene vyjadrené, vo Vysokoškolskom učebnom texte „Právo na slobodný prístup k informáciám“ tak študenti ako aj ostatní čitatelia majú veľa zaujímavého, podnetného a potrebného pre štúdium i každodenný život.

JUDr. A. Iľáčik,

vedúci právneho referátu PU

PhDr. P. Fabian, tajomník FHPV PU

Akceptácia vládneho dokumentu „Stratégia prevencie kriminality v SR“ na FHPV PU

Vláda SR uznesením č. 482/1999 uložila ministrom školstva o.i. zriaďovať špecializované pracovisko, ktoré sa bude zaoberať právami, realizáciou a hodnotením účinnosti preventívnych programov a aktivít v rámci pôsobnosti ministerstva a pri tom využívať vedeckovýskumnú základňu rezortu školstva pri dodržaní limitu počtu zamestnancov stanovených pre príslušné rozpočtové kapitoly. Zároveň ho zaviazala rozpracovať „Stratégiu prevencie kriminality v SR“ na vlastné podmienky formou rezortnej koncepcie a programov prevencie (stanoviť

priority na jednotlivé roky a zabezpečiť ich realizáciu).

FHPV PU od Sekretariátu Rady vlády SR pre prevenciu kriminality SR obdržala citovaný vládny dokument, ktorý sa stal súčasťou Vysokoškolského učebného textu „Čo by sme mali vedieť o stratégii prevencie kriminality v SR“.

Predmetnú problematiku v učebnom texte modifikoval, interpretáciou, monitorovanými prípadmi zo života v spoločnosti, vstupným zamyslením a literatúrou doplnil doc. JUDr. Ján Roháč, CSc., z Oddelenia manažmentu verejnej správy a regiónov KSV FHPV PU.

Podľa rozhodnutia z Kolégia dekana FHPV PU (8. 9. 2000) vysokoškolský učebný text dostanú vedúci všetkých pracovísk FHPV za účelom konkrétneho rozpracovania úloh stratégie prevencie kriminality vo svojej pôsobnosti s akcentom na ich dôslednú realizáciu.

V tejto súvislosti doc. Ing. Peter Kuzmišin, CSc., dekan FHPV PU, za koordinátorov prevencie kriminality vymenoval PhDr. P. Fabiana, tajomníka FHPV PU a doc. JUDr. J. Roháča, CSc.

dr. A. Takáč, člen redakčnej rady

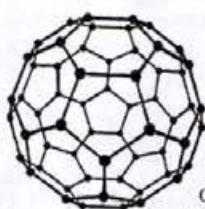
Monitorované výroky

- Nehľadí sa na to, čo sa povedalo, ale na to, čo sa urobilo.
- Keď obviňuješ druhého, pozri sa vopred na vlastný život.
- Každého treba pokladať za statočného (poriadneho), kým sa nedokáže opak.
- Kde hovorí zlato, nič nezmôže nijaké slovo.
- Dobré vysvetľuje, kto dobre rozlišuje pojmy, kto dobre objasňuje rozdiely.
- Ohováranie v širšom zmysle je akákoľvek zlomyseľnosť, ktorou jedna alebo druhá zo sporných strán chce druhej robiť nepríjemnosti.
- Kto sa popáli, dá si pozor.
- Keď ťa niekto chváli, pamätaj, že je tvojím sudcom, nechci o sebe veriť viac iným ako sebe samému.
- Nemôže pevne trvať právo, ak niet právnik, ktorý by ho denne zdokonaľoval.
- Poznať zákony, to neznamená pamätať si ich slová, ale poznať ich silu a moc.
- Čo zmôžu zákony, kde vládnu len peniaze?
- Dobré žil, kto bol v pozadí, nepozorovaný, bez funkcií.
- Macošský závet (testament) ukracuje zákonných dedičov.
- Nežiadané ospravedlnenie je obviňovanie - kto sa vopred, bez vyzvania ospravedľuje, ako by sa obviňoval!
- Od nehodného dlžníka príjmi čokoľvek.
- Bez boja niet víťazstva.
- Priveľká obozretnosť neškodí.
- Vezmi, čo je tvoje a daj druhému, čo je jeho!
- Neštrácaj čas zaoberaním sa podrobnosťami alebo otázkami nesúvisiacimi s vecou, ale sústreď sa na podstatu veci.
- Prírodný rozum dovoľuje brániť sa proti nebezpečenstvu.
- S rozvahou treba vypočuť, vziať na vedomie, nadávky hlupákov - nechať sa vyprovokovať!
- Hnevy zaľúbených upevňujú lásku.
- Skrytá (latentná) nejasnosť slov sa dopĺňa overením, lebo čo z faktu vzniká ako nejasné, odstraňuje sa overovaním faktu.
- Priateľa zriedka získaš, ale rýchlo stratiš.
- Aplikácia znamená život právneho pravidla (právne pravidlo žije uplatňovaním).
- Nikto nemá povinnosť seba samého obžalovať v oblasti práva (iné však je vo svedomí alebo na poli mravnosti a pod.).

DIDMATTECH 2000

V dňoch 5. a 6. 9. 2000 na pôde Fakulty humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity sa uskutočnil XIII. ročník medzinárodnej vedecko-odbornej konferencie DIDMATTECH 2000.

Hlavným organizátorom konferencie, ktorá sa konala pod záštitou rektora PU doc. PhDr. Karola Feča, CSc., bola Katedra technickej výchovy FHPV PU v Prešove. Spoluorganizátormi podujatia boli Slovenská spoločnosť propagácie vedy a techniky, Katedra technickej výchovy PF UP v Olomouci a Pracovisko UNESCO PdF UKF v Nitre.

Cieľom konferencie bolo poskytnúť účastníkom najnovšie poznatky z oblasti materiálového inžinierstva a technológii vrátane informačnej technológie a didaktiky.

Vedeckými garantmi konferencie boli: Prof. Ing. Michal Šefara, CSc., z Katedry technickej výchovy FHPV PU v Prešove a prof. Ing. Ján Stoffa, DrSc., z Katedry technickej výchovy PF UP v Olomouci.

Podujatie sa začalo plenárnou časťou v rámci, ktorej odzneli prednášky popredných odborníkov v týchto oblastiach nielen zo Slovenska ale aj z univerzít z Poľska, Česka a Ukrajiny. Konferencia ďalej pokračovala rokovacími v paralelných sekciách a to: v sekcii materiálového inžinierstva, metrológie a

decko-výskumnej práce so špeciálnym zameraním na didaktické aspekty výučby.

Konferencia sa vyznačovala hladkým a plynulým priebehom a vysokou vedeckou a organizačnou úrovňou o čom svedčili aj slová chvály účastníkov či už v oficiálnych časťach podujatia alebo v neformálnej časti v rámci spoločného večera.

Organizačným garantom podujatia bol PaedDr. Jozef Pavelka, CSc.

Organizačný štáb touto cestou ďakuje za pomoc pri organizovaní konferencie Ministerstvu školstva SR, dekanovi a vedeniu FHPV PU v Prešove, ako aj všetkým sponzorom, ktorí podporili organizáciu tohto podujatia.

Z listu prof. Baláza, DrSc., delegátom konferencie DIDMATTECH 2000

Vážení kolegovia,

sledujem prácu Katedry technickej výchovy FHPV PU už dlhé roky a dospel som k názoru, že húževnatou vedeckou, pedagogickou a organizátorskou prácou sa podarilo prof. Šefarovi a jeho spolupracovníkom vytvoriť centrum technickej výchovy, zaradenej do širšieho teoretického a koncepčného rámca.

Aj XIII. medzinárodná vedecká konferencia DIDMATTECH je dôkazom širšieho, moderného, interdisciplinárneho poňatia technickej výchovy. Tvorivé spájanie inžiniersko-technických, pedagogicko-didaktických a informačno-technologických aspektov s prihliadnutím na psychofyzologické a sociologické podnety reprezentuje novátorské východiská pre technickú výchovu, ktoré sú prognosticky orientované a sú predpokladom pre rozšírenie teoretickej bázy tohto perspektívneho odboru.

Po prechodnom útlme výskumu a zúžení zastúpenia vo vzdelávacej praxi črtá sa najmä pričinením nadšencov z PU renesancia technickej výchovy. Veľmi pozitívne sa to môže prejavovať v rámci projektu Milénium v SR, ale aj v teórii a praxi susedných krajín, o čom svedčí aktívna účasť zahraničných odborníkov. Som presvedčený, že konferencia bude prínosom aj z hľadiska začlenenia inžiniersko-pedagogickej teórie a vzdelávacej praxe v SR do širších európskych štruktúr.

I keď to nesúvisí bezprostredne s programom medzinárodnej konferencie, považujem za potrebné konštatovať, že katedra technickej výchovy v Prešove venuje veľké úsilie príprave nových, mladých vedecko-pedagogických pracovníkov, čím aj personálne zabezpečuje vzostupnú kontinuitu v teórii a praxi technickej výchovy.

Polovodiče

Na konferencii TV vystúpil aj

profesor Dmitrij Grigorievič Semak, DrSc., (na obrázku) z Užhorodskej univerzity. Z jeho vystúpenia vyberáme:

Súčasný vedecký a technický pokrok, zdôraznil v úvode Semak, si nemožno predstaviť bez zápisu a zobrazenia informácie. V dnešnej dobe najmodernejšie sú optické metódy uchovávaní a spracovania informácie, lebo tieto disponujú vysokou rýchlosťou a veľkou hustotou záznamu.

V procesoch mikrofilmovania, reprografie, v registračných a výpočtových zariadeniach čím ďalej, tým viac sa uplatňujú nestriebované fotocitlivé materiály. Súvisí to predovšetkým s poklesom zásob striebra vo svete, ale aj s tým, že výroba kópii na nestriebovaných materiáloch je rýchla a lacná. Nestriebované fotomateriály sa vyznačujú dostatočne vysokými fotografickými charakteristikami a v celom rade prípadov ich parametre sú konkurencieschopné v porovnaní s tradičnou halogénostriebovanou fotografiou. Okrem toho pre

nestriebované materiály je charakteristická jednoduchosť technologických operácií vyhotovenia obrazu. Práve táto okolnosť stimulovania zvýšenia celkového objemu výroby nestriebovaných materiálov, ktorý vo viacerých krajinách je porovnateľný s objemom výroby halogénostriebovaných materiálov. Na celom svete pokračuje intenzívne

hľadanie nových materiálov s vopred stanovenými vlastnosťami. V súčasnosti je známy pomerne dlhý zoznam rôznych publikácií o nekryštalických polovodičoch a iných neusporiadaných látkach a ich vlastnostiach, ako napríklad (1-10). Nateraz poznáme vyše desiatky smerov hľadania nových materiálov založených na rôznych princípoch a v každom z nich boli dosiahnuté určité úspechy a niektoré parametre nových materiálov už úplne vyhovujú náročným požiadavkám praxe.

na záznam informácie

V priebehu realizovaného výskumu boli zistené viaceré špecifické osobitosti týchto materiálov, ako napríklad veľmi nízka hodnota pohyblivosti nosičov vývoja, slabý vplyv prímies na rovnovážnu pohyblivosť, prahový spínací jav, fotoindukované zmeny fyzikálno-chemických parametrov a iné.

V tejto práci sú zhrnuté výsledky štúdia nestriebovaných fotocitlivých materiálov na báze tenkých vrstiev chalkogénnych sklovitých polovodičov (CSP). Je známe, že CSP sú citlivé na svetlo s dostatočne vysokou rozlišovacou schopnosťou, vyznačujú sa reverzibilitou záznamu a nepotrebujú žiadny ďalší proces na vytvorenie obrazu, t.j. nepotrebujú žiadne fixovanie. Tieto veľmi cenné vlastnosti sa využívajú v holografii, v zariadeniach optického spracovania informácie, medzi iným aj v optických procesoch, v zariadeniach holografickej pamäti a v zariadeniach vstupu a výstupu informácie.

Treba pripomenúť, že celkove fotografické charakteristiky vrstiev CSP nie sú dostatočne preskúmané predovšetkým z dôvodu ich relatívne nízkej fotocitlivosti. Avšak, ako ukazuje experiment, zmenou zloženia skla a režimu naparovania možno do určitej miery niektoré parametre materiálu vylepšiť.

Pohľad na predsednícky stôl konferencie. Sprava: PaedDr. J. Pavelka, SCc., prorektor PU, doc. Ing. P. Kuzmišin, CSc., dekan fakulty, prof. Vladimír Leško, prorektor PU a prof. Ing. Ján Stoffa, DrSc., z Katedry TV PF v Olomouci

Prof. Ing. Michal Šefara, CSc., vedúci Katedry technickej výchovy FHPV PU pri otvorení konferencie

technológií, v sekcii informačnej technológie, v sekcii všeobecnej didaktickej technológie a v sekcii odborovej didaktickej technológie, kde 77 aktívne zúčastnených účastníkov prezentovalo výsledky vlastnej ve-

Teológia a technológia

V úvodnej časti doc. Belejkaníč sa zoberal problematikou teológie a technológiou, ktoré súvislosti majú široký rozmer. Hovoril o nej z pohľadu triadológie, chris-tológie, pneumatológie, eklesiológie a v konečnom výsledku aj z aspektu eschatológie. Túto otázku predovšetkým skúmať v antropologickej a etickej rovine. Teológia na jednej strane pojednáva o večných hodnotách ľudského bytia. Na druhej strane človek je známy svojou produkciou.

Doc. I. Belejkaníč

Na prvý pohľad sa zdá, že teológia a technológia stoja proti sebe, v skutočnosti však ich nie je možné od seba oddeliť.

Existenciálne filozofické systémy ukázali, a v tom je ich zásluha, že človek sa stáva človekom iba vtedy, keď dokáže vytvoriť svet ľudským.

z dokonať sa samého a tak vytvárajú okolo seba svet civilizácie a kultúry. Pritom pre človeka je bytostné kľásť otázky a hľadať na ne odpovede.

Každý človek v samom sebe cíti nevyčerpatelnosť slobody. Snaží sa k dokonalejšiemu rozvoju všetkých svojich možností, pretože iba rozvojom v bádaní sa oslobodzuje od závislosti všetkého materiálneho. Taktiež je dôležité si uvedomiť, že oslobodenie od hmotného sa môže uskutočňovať len s pomocou hmoty. Pre človeka hmotnosť súčasne znamená prekážku ale aj oporu, väznenie, v ktorom je zajatcom a aj prostriedkom, ktorý mu dovoľuje sa oslobodiť. Aj tie najzákladnejšie funkcie svojej činnosti človek nemôže rozvíjať bez pomoci hmoty. Nemôže existovať výskum bez laboratórií, niet estetiku bez umeleckej produkcie, myšlienky bez jazyka, mravnosti bez etického správania sa človeka a v tom by sme mohli ďalej pokračovať poznamenal doc. Belejkaníč.

Preto najprv považujeme za potrebné uviesť základné informácie o tom, ako chápe teológia postavenie človeka v materiálnom svete, v čom vidí zmysel života i jeho činnosti.

Teológia má špeciálnu disciplínu, ktorá sa zaoberá všetkými otázkami ľudského života. Touto disciplínou je antropológia, ktorá skúma všetky oblasti ľudského života, nielen stavby ľudského tela, ale predovšetkým jeho duchovný rozmer. Okrem toho v teológii veľmi vážne miesto zaujíma kresťanská etika, ktorá hodnotí, posudzuje a skúma činnosť človeka vo všetkých oblastiach jeho pôsobenia.

Biblické východiská

Pochopiť všetky súvislosti ľudskej činnosti, ktoré sú nielen v rovine somatickej, ale v psychosomatickej, nie je možné bez toho, aby sme neuviedli zásadné kresťanské antropologické a etické princípy, ktoré majú pevný biblický fundament.

V prvej Mojžišovej knihe Genezis nájdeme jasné svedectvo o tom, že Boh tvorí vesmír, do centra ktorého postavil človeka, ktorý môže konať slobodne a rozumne. Súčasný však ten istý jedinec môže konať nerozumne a škodlivo. Jeden z prvých kresťanských spisov Didache hovorí o dvoch možných cestách životom, cesta dobra alebo cesta zla. Ľudským výmyslom je tzv. zlatá stredná cesta, ktorá v realite je neuskutočniteľná. Biblia vyriešila aj tak závažný problém, ako je pôvod zla v našom svete. Boh nie je pôvodcom zla, svedčí Biblia, ale zlo je prejavom ľudskej slobodnej vôle. Najviac Cirkev má svoju skúsenosť so zlom, čo prezentuje počas udeľovania sviatosti krstu, ktorého súčasťou je exorcizmus.

Biblia svedčí jasne aj o tom, že Boh stvoril človeka tvorivo. V nijakom prípade človeka nie je statické bytie. Patristická antropológia pri pojednávaní o človeku vždy vyzdvihuje to zásadné, že Boh stvoril človeka na svoj obraz a podobu. Človek je Boží obraz a Boh je ten, ktorý tvorí, ktorý je činný. Teda kresťanský Boh je Technológ v absolútnom slova zmysle, pretože je tvorivý. Boh stále tvorí. Túto biblickú pravdu dosvedčujú aj súčasné vedecké bádania o neustálom raste vesmíru.

Boh vo svojej tvorivosti je aj absolútny slobodný. Boh tvorí, čo chce, kedy a ako chce.

Nakoľko človek, ako sme uviedli, bol stvorený na Boží obraz je tiež technológom, pretože je tvorivý podľa svojho Prvoobrazu, Boha. Pritom tak ako Boh, je vo svojej tvorivosti absolútny slobodný. So slobodou bola však človeku delegovaná aj zodpovednosť za svoju produktivnosť a tvorivosť.

Pád prvých ľudí spôsobil, že človek nie je vždy tvorcom dobra, ale aj zla. Kresťanská skúsenosť je rozhodná v tom, že aj súčasný človek je viac náchylný ku konaniu zla než dobra.

Z vystúpenia prorektora PU doc. ThDr. I. Belejkaníča, CSc., na medzinárodnej konferencii DIDMATTECH 2000

Človek, aby sa nespreneveril svojmu poslaniu, musí byť tvorivý. Tvorivosť a činnosť súčasne spôsobuje rast človeka. Tu sme však v rovine etiky, kedy človek môže sa svojou tvorivosťou, technologickou produkciou, zdokonaľovať v dobrotu alebo v zle. Preto vidíme vzťah teológie a technológie v rovine antropologickej a etickej.

V ďalšej časti svojho vystúpenia sa zaoberal problémami technológie, antropológie a kresťanskej etiky. Tu zdôraznil, že v nedávnej minulosti bola snaha, čo sa čiastočne aj podarilo, oddeliť technológiu od teológie. V tejto súvislosti uviedol vyjadrenie významného ruského spisovateľa a mysliteľa, Dostojevského (na obr.), ktorý napísal: „Ak Boh neexistuje, potom je všetko dovolené“. Tým sa z ľudskej činnosti i technológie vytratil antropologický a etický princíp, v dôsledku čoho človek nie vždy je tvorcom takých technologických postupov, ktoré by prinášali úžitok každému človeku. Doposiaľ nijakému spoločenskému systému sa nepodarilo z ľudskeho „srdca“ vykoreniť egoizmus. Egoizmus, ktorý je charakteristický aj pre súčasného človeka, determinuje užitočnosť technologických vývojenosti. Novodobý moderný človek je často egoistickým technikom, ktorý považuje biblické východiská za prežitok minulosti. Všetko moderné a aktuálne je nebiblické a ateistické. Toto smerovanie je potrebné zmeniť. Zotrvačnosť v tejto oblasti je zásadným omylom, ktorý spôsobuje veľa problémov aj súčasnej civilizácii.

Prekonať egoizmus skupiny, spoločnosti i celých spoločenských systémov, je v súčasnosti veľmi aktuálne. Práve prílišný egoizmus bráni pozitívnemu rozvíjaniu medziludských vzťahov.

Budovať vyspelé technologické spoločenstvo ešte neznamená zabezpečiť všeobecnú prosperitu celého ľudstva, ktoré žije na tejto planéte. Je všeobecne známe, že prírodné zdroje Zeme sú obmedzené a vyčerpatelné. Naša planéta nemôže v prosperite užiť jej obyvateľov. Preto Dr. Dumitru Staniolae, významný rumunský teológ, v medziludských vzťahoch vyzdvihuje princíp kresťanského asketizmu. Pričom vychádza z biblickej antropológie, ktorá zrovnoprávňuje všetkých ľudí medzi sebou. Boh stvoril svet, ako dar pre všetkých, nielen pre určitú skupinu alebo vyvolených. Celé stvorenstvo je darom Božím pre človeka, ale pre každého človeka, preto nikto nemá etické právo na vyvolenosť a nadradenosť v snahe zachovať a presadiť si svoje záujmy na úkor iných. Kresťanský asketizmus, o ktorom hovorí spomínaný teológ, je zbudovaný na spravodlivom rozdelení. Pritom Kristus, kresťanstvo nikdy nebudoval na chudobe, ako je to často mylne uvádzané, ale na zabezpečení dôstojného života pre každého človeka.

Boh je pravda, láska a absolútna sloboda, preto na týchto vlastnostiach by mali byť formované medziludské vzťahy. Boh nechce, aby jeden človek dominoval nad iným. Jediný náš Pán je Boh, nikdy nie človek. Z tohto dôvodu technologické postupy by nemali byť vyrábané a zdokonaľované s cieľom kontroly a ovládnutia človeka skupinou „vyvolených“, o čom sa dnes už otvorene hovorí.

V priebehu dejín sa zjavne prejavilo, že úmysly o ovládnutie sveta jedným člove-

kom alebo určitou skupinou sú nerealizovateľné. Biblia nám svedčí o tom, že už vyspelá civilizácia Babylonu stroskotala na tom, že chcela ovládnuť svet i nebesia a v konečnom výsledku sa zrútila. To isté nám potvrdzujú aj novodobé dejiny. Realizovať mocenské zábery nebolo možné, pretože jediným skutočným a absolútnym Vládcom vesmíru je Boh, ktorý ho stvoril a súčasne ho aj udržuje. A v tejto ontologickej rovine má hľadať a v konečnom výsledku aj nájsť svoje miesto človek. Pretože aj mocní tohoto sveta sa v konečnom výsledku dostávajú do pozície bezmocných.

V súčasnosti je snáď najdôležitejšie to, zdôraznil, aby človek išiel v ústrety človeku. Bez vážnosti k osobe človeka, kresťanský povedané, bez lásky k blížnemu, nie je možné rozvíjať pozitívnu technológiu. Progres pozitívnej technológie je možný jedine v úzkej spojitosti s uskutočňovaním Božieho prikázania o láske. Preto východní kresťanskí patristickí spisovatelia kladú kategóriu lásky nad kategóriu spravodlivosti. Veda a technika veľmi ľahko môže byť nasmerovaná proti človeku, na jeho ovládnutie. Veď súčasné diktatúry nie sú ničím iným než využitie vedy a technológie na zotročenie človeka.

Z tohoto dôvodu veľmi zásadnou podmienkou technologického rozvoja je výchova súčasného moderného človeka, ktorá spočíva v pestovaní kladných ľudských vlastností. Bez takejto kladnej výchovy aj súčasný človek naďalej zostane otrokom vášní, inštinktov a materiálneho komfortu.

Svoje vystúpenie zakončil doc. I. Belejkaníč slovami:

„Uvedomiť si kresťanský rozmer pohľadu na vedecký a technologický rozvoj je hlavnou úlohou súčasného človeka. Pretože ľudský racionálny potenciál, podporovaný slobodným konaním, môže priniesť pozitívum zla, ktoré v konečnom výsledku dnešnú civilizáciu privedie k zániku. To si však vyžaduje, aby ľudia zmenili svoje myslenie, ktoré by plodilo ich konanie. Poznať pravdu o Bohu, človeka a svete, porozumieť vzťahu medzi Bohom, človekom a stvorenstvom, je dnes aktuálna úloha jeden. Uvedomiť si, že všetko čo človek objavuje, alebo svojím zmýšľaním produkuje, je Božím darom pre všetkých, na dosiahnutie dokonalosti, ktorej završením je theozis - zbožštenie, dosiahnutie jednoty s Bohom podľa milosti.

K tomu má byť nasmerovaná činnosť každého človeka. Aj vedecký a technologický rozvoj máme vidieť v tomto kontexte. Rozvoj vedy a techniky má poslúžiť pre zdokonaľovanie sa človeka v konaní dobra. Kresťanstvo nevidí prioritným vedu a techniku, ale človeka. Vyplyva to z toho, že Boh do centra celého stvorenstva postavil človeka. Preto pozitívna technológia nie je ani tá, ktorá stavia človeka v jeho činnosti do pasívnej pozície. Komfortnosť, degradujúca ľudský život, nie je, a nemôže byť vnímaná v pozitívnej rovine.

Naopak technologické systémy rozvíjajúce ľudského ducha a tvorivosť, sú tie, ktoré pomáhajú človeku k všestrannému rozvoju, nevyimajúc pozitívny rozvoj spirituálneho rozmeru ľudskej bytosti.

(Príspevok je krátky)

Na slávnostnom otvorení školského roka 2000/2001 PU sa na pozvanie Jeho magnificencie pána doc. PhDr. Karola Feča, CSc., rektora PU zúčastnil Jeho excelencia Ján, biskup Pravoslávnej cirkvi v Michalovciach. Jeho excelencia je členom Kolégia dekana PBF PU ba za posvätnú synodu biskupov Pravoslávnej cirkvi v Českých krajinách a na Slovensku. Na obrázku prvý zľava dekan PBF PU doc. Kormaník, Jeho excelencia Ján, biskup v Michalovciach a prorektor PU doc. ThDr. Imrich Belejkaníč, CSc.

V súlade s dodržiavaním technologických postupov

V poslednom čísle nášho univerzitného periodika bola podaná rozsiahla informácia o jednotlivých etapách, prístavby a vývoji výstavby predmetnej akcie. Ako vidieť z priloženej fotografie stavbári počas školských prázdnin nezaháľali a vykonali dosiaľ veľký kus poctivej roboty, ktorá spočívala v zložitých betonárskych prácach stĺpov, vodorovných dosiek a schodísk.

stávkach pracovníci osvedčenej stavebnej firmy PPS HOLDING a.s. Prešov pokračovali v ďalších stavebných prácach, ktoré v súčasnosti prebiehajú na ukončení jednotlivých vrstiev strešného plášťa a spojovacej chodby so starou časťou stredného traktu jestvujúcej budovy.

Ing. Karol Gabányi,
vedúci investičného oddelenia PU,
informuje o prístavbe PF PU,
na Ul. 17. novembra v Prešove

Podľa odborného posúdenia rozsahu vykonaných prác je už teraz možné konštatovať, že plán a harmonogram budú pre rok 2000 splnené vo vecnom a finančnom vyjadrení. Finančne nákladnou časťou bude dodávka a montáž opláštenia budovy a jeho uzatvorenia zasklenými stenami, ktoré dodajú prístavbe PF PU osobitý charakter.

Vo finančnom vyjadrení bude na predmetnej stavbe prestavaných v roku 2000 cca 17 mi-

liónov Sk. Na ukončenie stavby ako celku vrátane jej vnútorného vybavenia nábytkom, prístrojmi a pomôckami je potrebných pre rok 2001 rátať cca 25–28 miliónov Sk v návaznosti na neustále zvyšovanie vstupov, ktoré značne predražujú ceny prác a dodávok.

Vedenie Prešovskej univerzity na čele s doc. PhDr. Karolom Fečom, CSc., rektorom PU, Ing. Igorom Gulom kvestorom PU, vyvíja veľké úsilie pri rokovaniach na MŠ SR tak, aby pridelené finančné prostriedky na dostavanie PF PU boli dané v celom rozsahu aby sa stavba nepredražovala a čím skôr slúžila pre potreby študentom a ostatným pracovníkom univerzity.

Ing. Karol Gabányi

Týmto značne zvýšili kvalitu a rýchlosť montáže pre ďalší postup prác.

Osadenie výstuže do debnenia podľa projektovej dokumentácie bolo pred betónovaním jednotlivých častí prevzaté zodpovednými pracovníkmi projektanta z firmy ATYP - architekt, ateliér, Prešov a investičným oddelením R-PU.

Po týchto nevyhnutných technologických pre-

Dostavba PF pokračuje úspešne. Dosiaľ bolo prestavaných takmer 10 miliónov Sk

Uplatnenie absolventov

Absolventov odboru „Učiteľstvo pre 1. stupeň základnej školy“ má v štvorročnom štúdiu zvládnuť také množstvo poznatkov, praktických zručností a spôsobilosti, aby bol schopný vyučovať na 1. stupni ZŠ všetky učebné predmety. Špecifickosť požiadaviek, ktoré sa na profil učiteľa 1. stupňa ZŠ kladú, súvisí so skutočnosťou, že na tomto stupni školy prevažuje systém jedného učiteľa.

Absolvent odboru „Školská logopédia“ môže učiť na 1. stupni základnej školy, v ZŠ pre deti s narušenou komunikačnou schopnosťou ako učiteľ, vychovávateľ, vrátane kvalifikácie v individuálnej logopedickej starostlivosti. Vo všetkých typoch špeciálnych ZŠ pre telesne a zdravotne postihnutých a oslabených, pre sluchovo, zrakovú a mentálne postihnutých a deti s poruchami správania s kvalifikáciou vyučovať individuálnu logopedickú starostlivosť. Ďalej v špeciálnych materských školách, v riadnych ZŠ a riadnych materských školách ako putujúci logopéd jednej a viac ZŠ a MŠ.

Absolvent odboru „Pedagogika mentálne postihnutých“ (psychopédia) sa uplatní ako učiteľ všetkých ročníkov osobitnej a pomocnej školy, ako vychovávateľ v internáte, klube a ústave sociálnej starostlivosti pre mentálne postihnutú mládež, ako konzultant, metodik a organizačný pracovník v oblasti služieb, ktoré sa zabezpečujú pre mentálne postihnutých.

Absolvent odboru „Pedagogika psychosociálne narušených“ (etopédia) sa uplatní ako učiteľ zvoleného aprobačného predmetu v bežnej a špeciálnej

Pedagogickej fakulty PU

základnej a strednej škole. Ako vychovávateľ (špeciálny pedagóg) v špeciálnych výchovných zariadeniach (zariadenia výchovnej prevencie a náhradnej výchovy) v zdravotníckych zariadeniach (psychiatrické liečebne, zariadenia pre liečbu drogových závislostí a i.), v zariadeniach sociálnej starostlivosti, v zariadeniach pre výkon trestu mladistvých a v špeciálnych poradenských zariadeniach.

Absolvent odboru „Učiteľstvo pre 1. stupeň ZŠ

a predškolskú pedagogiku“ sa uplatní ako učiteľ a riadiaci pracovník v zariadeniach predškolskej výchovy, ako učiteľ pedagogiky na pedagogických akadémiách, ako metodický pracovník pre oblasť predškolskej pedagogiky a pedagogiky 1. stupňa ZŠ, metodických útvaroch a inštitúciách, ako špecializovaný pracovník štátnej správy pre oblasť výchovy detí predškolského a mladšieho školského veku.

STALO SA V AUGUSTE

1825 - narodil sa spisovateľ Mikuláš Štefan Ferienčík. Písal krátke prózy a spoločenské poviedky. Preložil Gogolovho revízora. V rokoch 1863 až 1870 bol zodpovedným redaktorom Pešťbudinských vedomostí. Vydával a redigoval mesačníky. Národný hlásnik a Orol. V rokoch 1848 až 1849 bol kapitánom dobrovoľníkov. Zomrel 3. marca 1881.

1845 - v Bratislave vyšlo prvé číslo Slovenských národných novín (Slovenské narodné noviny), ktorých vydávateľom a hlavným redaktorom bol Ľudovít Štúr. Vychádzali do 9. júna 1848.

1975 - najvyšší predstavitelia 33 európskych štátov, USA a Kanady podpísali v Helsinkách Záverečný akt Konferencie o bezpečnosti a spolupráci v Európe (KBSE). V komunistických krajinách vznikali bezprostredne po podpísaní helsinskej deklarácie tzv. helsinské skupiny obhajcov ľudských práv. Jedna z prvých bola založená v roku 1976 v ZSSR, v roku 1977 vznikla v ČSSR Charta 77.

Platy učiteľov sa vyriešia asi do r. 2002

Platy učiteľov stále nezodpovedajú ich postaveniu. Kedy môžu učители a ďalší zamestnanci vysokých škôl rátať zo zlepšením svojho finančného hodnotenia, dal jednoznačnú odpoveď minister školstva SR Milan Vtáčnik (SDĽ) pri jednej z návštev nášho Prešovského kraja.

Nádej v tomto smere spájame so zákonom o verejnej službe a bojujeme o samostatnú pedagogickú tabuľku. Ministerstvo spolu s odborovým zväzom presadzuje, aby to bolo čo najskôr, za realistický termín považujem 1. júl 2001.

Vláda v rozpočte schválila zvýšiť mzdy pre všetkých zamestnancov štátnej správy o 4 percentá a navyše od 1. júla 2001 len pre učiteľov o ďalších 7 %. Ovšem ozývajú sa aj hlasy, aby sa účinnosť platových otázok, teda tarifných tabuliek, posunula na 1. január 2002. Myslíme však, že v konečnom dôsledku o tom rozhodne parlament Slovenskej republiky.

Záber zo zápisu do prvého ročníka na PF PU

Je prvým geografom

Prof. RNDr. Ján Drdoš, DrSc.,
člen Katedry geografie a geoeológie
FHPV PU

V r. 1998 rozšíril
rady pracovníkov
Katedry geografie
a geoeológie Fakulty
humanitných a prírodných
vied Prešovskej
univerzity prof. RNDr.
Ján Drdoš, DrSc., ktorý
patrí medzi popredných
špecialistov v kra-

jinnej ekológii a environmentalistike v SR.
Po ukončení štúdia na Prírodovedeckej fakulte
Univerzity Komenského v r. 1958 začal
pracovať ako prvý geograf vôbec v štátnej
ochrane prírody, kde rozpracovával koncepciu
ochrany neživej prírody a razil cestu
uplatnenia geografov v tomto odbore.

V r. 1960 ho do-
teraz najvý-
znamnejší sloven-
ský geograf, prof.
RNDr. M. Lukniš,
DrSc., povolil v rámci vedeckej aspirantúry
rozpracovať výskum krajiny. Dizertačnú prácu
menovaný obhájil v r. 1966 a premietol do nej
princípy ochrany prírody a krajiny, ktoré sa
natrvalo stali kritériom jeho krajinových výskumov.

V r. 1963 prešiel pracovať do Slovenskej
akadémie vied, kde sa podieľal na založení
Ústavu biológie krajiny SAV (dnešný
Ústav krajinnnej ekológie SAV), poslaním ktorého
bolo rozpracovávať teoretické základy i
aplikáciu výskumu krajiny a životného prostredia.
Menovaný na tomto ústave založil prvé
krajinnoekologické pracovisko (oddelenie
krajinnej ekológie) v bývalom Československu
a v r. 1968 načrtol aj koncepciu ochrany
krajiny v podobe krajinového plánovania.

O r. 1976 prof. Drdoš bol vedúcim oddelenia
GU SAV. Tu sa plne zapojil do rozvoja
medzinárodnej spolupráce IGU „Krajinná
syntéza - Geoeologické základy manažmentu
krajiny“, na ktorom sa podieľali geografické
pracovníci zo všetkých kontinentov. Ako vedecký
tajomník programu organizoval konferencie
(SR, Španielsko, Nemecko, Francúzsko, Fínsko,
Austrália) a podieľal sa na rozpracovaní tém
spolupráce. Výsledky boli publikované v
početných knižných publikáciách (hlavne v
Nemecku). V súčasnosti tento medzinárodný
program pokračuje v rámci IALE. V tomto období
rozvinul medzinárodnú spoluprácu, hlavne na
tému potenciálu krajiny s početnými geografickými
pracoviskami (napr. na Univerzite v Gente, Pise,
Heidelbergu, Barcelone, Guelphe a v AV ZSSR
v Irkutsku), čo mu umožnila aktívna znalosť
angličtiny, francúzštiny, nemčiny a ruštiny. Mimoriadne
významná bola jeho angažovanosť v spolupráci s
Rakúskym ústavom pre východnú a juhovýchodnú
Európu vo Viedni. Tuto prácu sledoval prof. Drdoš
prekonávaním vtedajšej izolovanosti slovenskej
geografie, jej plné integrovanie do medzinárodnej
geografie a rozvoj najnovších trendov. Druhým
ťažiskom jeho práce bola Slovenská geografická
spoločnosť (počas troch volebných období ako
predseda spoločnosti). Aj tu rozvíjal medzinárodnú
spoluprácu.

cu, najmä s Rakúskou geografickou spoločnosťou i pozývaním prednášateľov zo zahraničia na aktuálne geografické témy. Podieľal sa tiež na organizovaní geografických expedícií do Himalájí a južnej Ameriky. Bol členom viacerých vedeckých komisií v rámci SAV i ČSAV (komisia pre životné prostredie, pre obhajoby kandidátskych a doktorských dizertačných prác, Vedeckého kolégia SAV pre vedy o Zemi a vesmíre, atď.). V súčasnosti je členom Vedeckej rady FEE TU vo Zvolene.

Pracoval tiež v Komisii IGU pre kritické environmentálne situácie, v Komisii IGU pre percepciu krajiny, doteraz je členom Komisie IUCN pre environmentálnu, ekonomickú a sociálnu politiku, členom Medzinárodnej organizácie pre biopolitiku a je čestným členom Kráľovskej Portugalskej geografickej spoločnosti. V r. 1979 obhájil doktorskú dizertačnú prácu (DrSc.), v r. 1993 sa habilitoval v krajinnej ekológii na Technickej univerzite vo Zvolene, kde bol o rok neskôr menovaný profesorom pre ten istý odbor.

v štátnej ochrane prírody

Je nositeľom cien a medailí (cena mesta Bratislavy v r. 1986 a 1988, pamätná medaila Mateja Bela a strieborná medaila Dionýza Štúra). Získal tiež cenu SAV za vedecko-popularizačnú činnosť a ceny (v spolupráci) za vedecko-populárne filmy (Cena Československého filmu za film Štruktúra krajiny v r. 1979 a Hlavná cena za film Sídla a krajina v r. 1981 na Medzinárodnom festivale filmov o životnom prostredí v Ostrave a Cena za film Krasová krajina v r. 1983 na Medzinárodnom festivale Academia v Olomouci). V ostatnom období sa prof. Drdoš zamerával na pedagogickú prácu. V r. 1996-1997 pracoval na Katedre krajinnnej ekológie PriF UK a od r. 1998 pracuje na našej katedre. Dovtedy prednášal na viacerých univerzitách (1967-1968 LF VŠLD, 1974-1976 PriF UK, 1978-1982 FA STU, 1984-1986 PriF MU Brno, 1990 Autonomous University of Mexico-City). Vychoval troch aspirantov (dnes významní vedeckí pracovníci).

V celku je spoluautorom, resp. editorom 16 knižných publikácií (6 v zahraničí), autorom 10 monografií, autorom, resp. spoluautorom 100 vedeckých štúdií (23 v zahraničí), vystúpil s referátom na 22 kongresoch a konferenciách v zahraničí, na 17 kolokviách na zahraničných univerzitách, 32 referátov predniesol na medzinárodných konferenciách v SR, a 30 referátov na domácich konferenciách a seminároch. Je tiež spoluautorom 3 odborných knižných publikácií, autorom 60 odborných príspevkov, väčšiu časť počtu vedecko-populárnych článkov a aj vystúpení v rozhlase a televízii.

Najvýznamnejším uznaním jeho práce bolo pozvanie na Autonomous University of Mexico-City, kde v doktorandskom štúdiu prednášal jeden semester geoeológiu (1990), menovanie Organizačným výborom Regionálnej konferencie IGU v Prahe v r. 1994 za garanta sekcie „Landscape and Environment“ a článok k životnému jubileu v Mitteilungen des Österreichischen Institutes für Ost- und Südosteuropa (1994) a uvedenie odbornej autobiografie v „The Environment Encyclopedia and Directory“ v Londýne (1994, 1997).

M. Tobiašová

Vydarené slavistické podujatie

Katedra slavistiky FF PU v spolupráci s Literárnym fondom SR v Bratislave zorganizovala dňa 21. septembra 2000 medzinárodný vedecký seminár Slovensko-bieloruské jazykové, literárne a kultúrne vzťahy. Podujatie sa konalo pri príležitosti otvorenia štúdia bielorustiny ako odbornej profilácie v rámci jednodoborovej slavistiky. Rokovanie prišla pozdraviť v mene veľvyslanca Bieloruskej republiky v Prahe konzulka Mgr. Janina Tarasevičová a v mene dekanu FF PU účastníkom seminára poprial úspešné rokovanie Ján Gbúr, prodekan pre vedu a výskum.

Všetky referáty mali komparatívny charakter a boli zamerané na analýzu Slovensko-bieloruských jazykových, literárnych, historických a kultúrnych vzťahov. Medzi účastníkmi vedeckého seminára sme privítali prvú lektorku bieloruského jazyka na PU v Prešove doc. Viktoriju Lašukovú, CSc., Bieloruskej štátnej univerzity v Minsku, terajšieho lektora bieloruského jazyka z Univerzity M. Bella v B. Bystrici Mgr. Nataliju Kislafovú, CSc. Z ďalších účastníkov spomenieme doc. Piatra Vasjučenku, CSc., z BŠU v Minsku, Mgr. Mikolaja Trusa, riaditeľa Literárneho múzea Maksima Bahdanoviča v Minsku a Mgr. Zmiceta Jackeviča, vedeckého pracovníka Štátneho archívu v Minsku. So zaujímavými a v niektorých prípadoch priam objavovými príspevkami vystúpili aj domáci účastníci seminára (J. Dudášová, J. Šelepec, J. Káša, M. Mušíka).

V závere sa konštatovalo, že podobné podujatia sú veľmi potrebné, obohacujúce a prinášajúce veľa úžitku ako pre výskum doma, tak i v zahraničí.

Doc. PhDr. Júlia Dudášová, CSc.

Správca Neinvestičného fondu VZDELANIE A VEDA n.f. oznamuje.

že výročná správa o hospodárení za rok 1999 bola prerokovaná a schválená na zasadnutí Správnej rady neinvestičného fondu dňa 14. 2. 2000, a v zmysle smerníc zaslaná KÚ odbor všeobecnej vnútornej správy v Prešove. K nahliadnutiu je na dekanáte FHPV PU v Prešove.

PhDr. Pavel Fabian
Správca fondu

Ing. Vladimír Písarský, riaditeľ CVT PU – autor článku

Proces vzniku centrálneho útvaru pre oblasť informatiky na PU začal ešte v r. 1997, keď v rámci Rektorátu PU bolo kreované oddelenie informatiky, ktoré od začiatku plnilo niektoré celouniverzitné úlohy (napr. správa programov pre oblasť financií a ľudských zdrojov na PU). S postupným personálnym dobudovaním a rozšírením oblastí pôsobnosti bolo potrebné dať tomuto útvaru príslušný legislatívny základ podľa štandardov takýchto pracovísk na ostatných univerzitách v SR. Na zasadnutí Akademického senátu PU dňa 20. 10. 1999 bola preto schválená zmena v Štatúte PU, na základe ktorej vzniklo nové celouniverzitné pracovisko – Centrum výpočtovej techniky PU (CVT PU). Po zaregistrovaní tejto zmeny na MŠ SR od 1. 4. 2000 začína svoju činnosť CVT PU s cieľom poskytovať vo svojej oblasti služby pre všetky zložky PU.

CVT PU je servisným pracoviskom, ktorého úlohou je zabezpečovať základné potreby PU v oblastiach prevádzky a rozvoja centrálnych častí informačného systému PU, počítačových sietí a komunikačných systémov, servisu výpočtovej techniky a školiacich činnostiach vo vybraných oblastiach.

Pracovníci sieťového centra CVT PU – Ing. Juraj Hil'ovský a RNDr. Csilla Uličná

CVT PU sa riadi vlastným organizačným poriadkom, ktorý bližšie špecifikuje štruktúru, úlohy a vzťahy k ostatným zložkám PU. Zoznam pracovníkov CVT PU podľa nového organizačného členenia je nasledovný:

Riaditeľ CVT

Ing. Vladimír PÍSARSKÝ, pracovisko R PU, č. m. 25 / II., tel. kl. 108

Referát prevádzky CVT PU a DTP služieb
Angela BARANOVÁ, pracovisko R PU, č. m. 25 / II., kl. 117

Referát informačných systémov

Ing. Iveta BAČINSKÁ, hosp.- ekonomický informačný systém, pracovisko R PU, č. m. 32 / II., kl. 118

Mgr. Martina HALKOVÁ, informačný systém UK, pracovisko UK PU, kl. 269

Referát počítačových sietí a operačných systémov

Ing. Juraj HIL'OVSKÝ, správa serverov a routerov, pracovisko VŠA, č. m. 35, kl. 220

RNDr. Csilla ULIČNÁ, správa serverov a routerov, pracovisko VŠA, č. m. 35, kl. 220

František VAŠKO, správa sietí a oper. systémov, pracovisko R PU, č. m. 32 / II., kl. 214

Rudolf CHLAPEČEK, správa sietí a oper. systémov, pracovisko R PU, č. m. 32 / II., kl. 214

Referát technických a prevádzkových prostriedkov

Kamil KMEC, oprava hardvéru, pracovisko VŠA, č. m. 38, kl. 220

Jednotlivé referáty CVT PU budú vykonávať tieto činnosti:

Transformácia oddelenia informatiky R PU na CVT PU

Referát prevádzky CVT PU a DTP služieb

• Vykonáva administratívne a hospodárske úlohy v oblasti zabezpečovania chodu CVT PU.

• Zabezpečuje spracovanie rôznych publikačných materiálov (prepísovanie textov, elektronická sadzba, skenovanie a úprava predlôh) pre potreby Rektorátu PU, GBF a PBF.

• Zabezpečuje pomoc pri spracovaní a tlači náročnejších kancelárskych dokumentov pre referáty CVT PU.

Referát informačných systémov

• Zabezpečuje správu a rozvoj programového vybavenia na hospodársko-ekonomických útvaroch pre všetky subjekty PU: finančné účtárne, plán a rozpočet, personalistika a mzdy (personálne údaje, výpočet mzdy, štatistiky, väzba na okolie, práce a mzdy a pod.).

• Zabezpečuje centrálnu spracovanie údajov za PU a ich odoslanie na nadriadené orgány.

• Zabezpečuje po dohode s riaditeľom UK PU vybrané činnosti, ktoré súvisia so zavádzaním, správou a rozvojom automatizácie a počítačových systémov UK PU.

• Zabezpečuje správu databáz v centrálne spravovaných informačných systémoch.

• Zabezpečuje bezpečnostnú ochranu v centrálne spravovaných informačných systémoch.

Referát počítačových sietí a operačných systémov

• Zabezpečuje prevádzku, rozširovanie a riadenie počítačových sietí a komunikačných systémov na centrálnej úrovni.

• Zabezpečuje vypracovanie štúdií a návrhov sietí v spolupráci s referátom technických a prevádzkových prostriedkov.

• Zabezpečuje správu a rozvoj centrálnych univerzitných serverov.

• Zabezpečuje výber a implementáciu systémového programového vybavenia a nových sieťových informačných technológií na centrálnej úrovni.

• Zabezpečuje tvorbu programového vybavenia podporujúceho prevádzku sietí a serverov na centrálnej úrovni.

• Zabezpečuje prevádzku služieb elektronickej pošty, informačných slu-

žieb (www, ftp, vyhľadávacie služby a pod.) pre celú PU.

• Zabezpečuje prevádzku komunikačných zariadení (modemy, smerovače, terminálové servre) na centrálnej úrovni.

• Zodpovedá za bezpečnostnú problematiku prevádzky počítačových sietí na centrálnej úrovni a archiváciu.

• Zabezpečuje implementáciu a podporu prevádzky kancelárskych a komunikačných systémov a antivírovej ochrany na Rektoráte PU a ďalších subjektoch PU, ktorým CVT PU primárne zabezpečuje správu výpočtovej techniky.

Referát technických

a prevádzkových prostriedkov

• Zabezpečuje inštaláciu, inovácie, údržbu a opravy výpočtovej techniky podľa stanovených zásad pre centrálnu pracoviská a podľa kapacitných možností aj pre ostatné subjekty PU.

• Zabezpečuje konzultačnú činnosť v oblasti počítačového hardvéru pre všetky subjekty PU, vypracováva technické špecifikácie pre potreby nákupov výpočtovej techniky na centrálnej úrovni.

• Zabezpečuje údržbu, diagnostiku a opravy komunikačnej infraštruktúry pre centrálnu pracoviská a podľa kapacitných možností aj pre ostatné subjekty PU.

• Zabezpečuje dostavbu počítačových sietí v menšom rozsahu pre centrálnu pracoviská a podľa kapacitných možností aj pre ostatné subjekty PU.

• Zabezpečuje vypracovanie štúdií a návrhov sietí v spolupráci s referátom počítačových sietí.

Z dôvodu lepšej informovanosti akademickej obce PU o aktivitách, novinkách, službách a servisných záležitostiach CVT PU budú tieto informácie poskytované viacerými formami:

1. Na WWW stránke CVT PU na adrese <http://www.rekt.unipo.sk> v časti „Centrum výpočtovej techniky PU“
2. Na nástenke CVT PU umiestnenej vo VŠA
3. Na svetelnom informačnom paneli vo VŠA
4. V periodiku Prešovská univerzita
5. Rozosielaním hromadných poštových správ pre vybrané okruhy používateľov

Pracovisko CVT PU na rektoráte – zľava František Vaško, Ing. Iveta Bačinská a Rudolf Chlapeček

Aktivity Prešovskej univerzity

Vedecká konferencia

Katedry rusistiky a translatológie FF PU v Prešove

V dňoch 27.–28. septembra 2000 úspešne sa uskutočnila Medzinárodná vedecká konferencia vyššie uvedenej katedry na strešnú tému „K otázke jazykových, literárnych a kulturologických kontaktov Európy a sveta“. Na konferencii sa zúčastnilo celkovo 75 účastníkov, z toho 32 zo zahraničia a 43 zo Slovenska.

S úvodným referátom na tému „K otázke jazykových kontaktov, komunikácie a s nimi spätých problémov“ vystúpil na nej prof. PhDr. Michal Mikluš, CSc., (na obrázku).

Po stručnom historickom priereze ich vývoja od antického Ríma až po súčasnosť dotkol sa v ňom aj kvantitatívnych ukazovateľov existencie a fungovania jazykov prvej, druhej, tretej a malej veľkosti a zdôraznil ten fakt, že jazyková mapa sveta je aj dnes veľmi pestrá a rôznorodá a stále sa podrobuje určitým zmenám, nehovoriac už o tom, že v histórii ľudstva mnohé jazyky vymreli a niektoré na mnoho storočí prežili svojich nositeľov, pre ktorých boli ich materinskými jazykmi (napr. egyptský, sumerský, etruský, sanskritský, starogrécky), resp. stali sa hybridnými jazykmi pidginov a kreolov.

V súvislosti so skúmaním všeobecnej problematiky dynamiky existencie a fungovania jazykov a v európskom i celosvetovom meradle sú v existujúcej odbornej literatúre presvedčivé údaje o tom, ako sa v priebehu času menil medzi nimi pomer „síl“. Z neho možno usudzovať, že ich význam vo svetovom meradle nie je daný len počtom ľudí hovoriacich na nich, ale závisí aj od celého radu ich predností a rôzneho druhu historických okolností a ich využitia v rozličných komunikatívnych cieľoch národa, štátu a sveta. Pravda, k tomu treba dodať, že všetky prirodzené jazyky sú základom nielen myslenia a komunikácie, ale aj utvárania ľudskej kultúry, v ktorej sú anonymne alebo neanonymne prítomné. Súc ponorené cez bod pripovania ľudskej duše k rečovému centru ľudskeho mozgu a k sémantickému svetu jazyka, k jeho duši a duši národa a jeho príslušníkov, ony tiež osvetľujú vnútro osobnosti človeka a jeho vedomie, tvoria, diferencujú, prehľbujú ho, avšak nie naopak. Čiže ľudská bytosť sama o sebe sa realizuje v jazyku, pričom ani nie tak v jeho abstraktných formách, ako v jeho ideologických témach.

Druhou stránkou vzťahu mysle k jazyku je zloženie kategórií mysle, viditeľné a odzrkadľujúce sa vo vynájdenní a použití vnútorných pravidiel slovesnosti. Ako kon-

štatuje všeobecná filológia, zloženie vnútorných pravidiel slovesnosti je v každej kultúre svojské. Poetická, rétorická, logická, gramatická i ostatné stránky reči sú rozdielne spojené

Záber z otvorenia konferencie rusistov, ktorá sa konala v uplynulom týždni v objektoch VŠA. Na obrázku zľava prof. M. Mikluš, prorektor V. Leško, Eva Kollárová, predsedkyňa ARSU, prof. Mihina, dekan FF PU a docent Andrej Antoňák pri otvorení konferencie

Veľké podujatie s jubileom

Katedra germanistiky na Filozofickej fakulte usporiadala v dňoch 21. a 22. 9. 2000 medzinárodnú vedeckú konferenciu na tému „Die deutsche Sprache, Literatur und Kultur aus auslandsgermanistischer Sicht“ (Nemecký jazyk, literatúra a kultúra z pohľadu zahraničnej germanistiky), aby si pripomenula 40 rokov svojho pôsobenia a využila tento rámec na prezentáciu výsledkov spolupráce s tromi germanistickými katedrami (ústavmi) na Univerzite Fridricha Schillera v Jene (SRN) a Katedrou nemeckého jazyka a literatúry FHPV PU, ktorých spája rámec Projektu spolupráce germanistických pracovísk Jena - Prešov, od r. 1994 dotovaný Nemeckou akademickou výmennou agentúrou (DAAD) Bonn.

Preto sa na prípravu a organizáciu konferencie aktívne zúčastňovali aj kolegovia KNJ FHPV a všetkých troch germanistických ústavov FSU v Jene.

V úvode podujatia na ktorom prehovorili rektor univerzity, dekan FF a vedúci katedry germanistiky, bol za prínos k budovaniu a rozvoju pracoviska vyznamenaný Medailou FF PU jej bývalý dlhoročný pracovník a vedúci katedry doc. PhDr. Juraj Vališka, CSc., a za prínos k rozvoju medzinárodnej spolupráce v rámci projektu Jena-Prešov jeho vedúci doc. Dr. Heinz Endermann z FSU Jena. Medaily s blahoželaním odovzdal prof. PhDr. František Mihina, CSc., dekan fakulty.

Po plenárnej prednáške prof. Hansa Barkowského účastníci konferencie zo SR, ČR a SRN pracovali v troch sekciách: jazykoveda, literatúra (kultúra a metodika) didaktika. Zhodli sa v názore, že konferencia mala veľmi dobrú odbornú úroveň, prezentovala súčasný stav teoretického bádania a aplikácie výsledkov výskumu v oblasti lexikografie, didaktiky jazyka a translatológie. Prípravky konferencie budú publikované vo vedeckom zborníku.

Účastníci medzinárodnej vedeckej konferencie

a rozlične prezentované v rôznych kultúrach. Vnútorné pravidlá slovesnosti vplyvajú na jej formy, na poéziu, prózu, zloženie literárnoumeleckých žánrov i žánrov a štýlov písomníctva. Tento vplyv sa prejavuje v tom, že sa rýchlejšie usťávajú odporúčané, zakazované a neutrálne formy štruktúry reči (textu). Používané jazykové prostriedky v každom prípade a v každom jazyku sú svojské. Oblasť zakazovaného, odporúčaného a neutrálneho v každom druhu a variante slovesnosti v každej realizuje sa svojím spôsobom.

Preto patrí centrálné miesto vo výskume a pertraktovaní týchto problémov a otázok, ako aj vo vypracúvaní nových postupov osvojovania jazyka, lingvistiky. Preto je v súčasnosti skoro celá teoretická lingvistika, s výnimkou snád porovnávacio-historickej, nielen teoretickým, ale aj aplikovaným vedeckým poznatím.

Toto je niekoľko marginálnych poznámok zo „strešnej“ témy uskutočnenej vedeckej konferencie, ktorú vo svojich referátoch a koreferátoch s prihliadnutím na jazykovedu, literárnu vedu, kulturologiu a didaktiku vedecky posúdili účastníci konferencie.

V podnetnej a bohatej diskusii počas prijatia hostí z partnerskej jensej univerzity a oboch katedier u dekana FF prof. F. Mihinu boli posúdené aktuálne otázky a možnosti kooperácie v ďalšom období.

Konferencia bola úspešným podujatím z odborného i spoločenského hľadiska.

PhDr. Marion Bujňáková, CSc.

„Rómske etnikum“

Poriadateľom tejto konferencie bola PF Katedra pedagogiky, psychológie a Kabinet elementárnych reálií v spolupráci s nadáciou Škola dokorán.

Cieľom konferencie bolo určiť východiská dotýkajúce

sa vnímania a akceptovania multikul-

túrnej výchovy ako základu pre úspešnú akceleráciu rómskych žiakov, hľadanie možností skvalitňovania vzdelanostnej úrovne rómskeho etnika. Konferencia bola určená predovšetkým pre pedagógov zaoberajúcich sa edukáciou v rómskom etniku ako aj pre pracovníkov riešiacich stratégiu vlády SR na riešenie problémov rómskej menšiny a súbor opatrení na ich realizáciu. V rámci obsahového zamerania konferencie išlo o prezentáciu výsledkov riešenia výskumných úloh, analýzu procesných aspektov edukácie rómskych žiakov, stratégiu multi-

predsudkovej výchovy, otázky predškolskej výchovy rómskych detí a špecifiká tvorby učebníc pre rómskych žiakov. Vedeckými garantmi konferencie boli: prof. PhDr. Miron Zelina, CSc., PhDr. Milan Portík, CSc., – prodekan PF a PhDr. Eva Končoková.

V plenárnej časti konferencie odzneli referáty PaedDr. Gejzu Adama, člena Rady vlády pre menšiny a etnické skupiny, prof. PhDr. Mirona Zelinu, CSc., prof. RNDr. Ivana Bernasovského, DrSc., z FHPV PU, PhDr. Milana Portíka,

v systéme multikultúrnej edukácie“

CSc., – prodekana PF a PaedDr. Ladislava Horňáka, CSc., z PF PU. Po plenárnej časti účastníci konferencie pracovali v jednotlivých sekciách, v ktorých odznelo 36 koreferátov. V druhej sekcii: Analýza obsahových aspektov edukácie rómskych žiakov a príprava učiteľov na ich realizáciu, vystúpil aj s koreferátom na tému Mravný rozvoj rómskych detí zo sociálne znevýhodneného prostredia PhDr. Juraj Daňo, CSc., z ktorého vystúpenia prinášame podstatné časti. K ostatným príspevkom sa tiež vrátime v najbližšom čísle nášho periodika.

Pohľad na účastníkov konferencie

Z vystúpenia PhDr. J. Daňa, CSc., na konferencii

V úvode zdôraznil p. Daňo, že popri riešení problematiky venuje sa pozornosť deťom zo sociálne znevýhodneného prostredia, ktoré je základným kriminogénnym faktorom u rómskych detí ZŠ. Najviac ťažkovychovateľných detí, ktoré vyrastajú v nevýhovujúcom prostredí patrí k rómskej národnosti.

Problemátike delikvencie sa v poslednom období venuje zvýšená pozornosť. Chýba však v našej literatúre spracovanie detského veku, v ktorom sa trestná činnosť najčastejšie začína. Touto prácou chceme upozorniť predovšetkým pracovníkov, u ktorých v kompetencii je výchova rómskych detí. Pokiaľ asociálna činnosť detí rómskeho pôvodu neustúpi do pozadia v období povinnej školskej dochádzky, neskôr nadobúda vážnejšie ascendentné recidivačné pozadie. Preto celá naša spoločnosť má pri likvidácii kriminality zamerať pozornosť na priestupky žiakov do 15 rokov, keď je možné v plnej miere uplatňovať všetky výchovné činitele v oblasti rodinnej, školskej a mimoškolskej výchovy a celospoločenskeho prostredia.

Z uvedeného cieľa vyplývajú tieto hypotézy:

Delikventná rómska mládež pochádza zo sociálne znevýhodneného prostredia, ktoré jej poskytuje nedostatok podnetov v oblasti mravného správania sa. Nekontrolovanie zo strany rodiny, vymknutie sa spod vplyvu školského kolektívu upevňuje u rómskych detí pocit nezodpovednosti a toho, že si môžu dovoliť všetko. Beztrastnosť prvých priestupkov rozvíja návyk ignorovať požiadavky zákona, nevenovať pozornosť mienke okolia. Sociálne pramene ťažkovychovateľnosti spočívajú najmä v rodine a v najbližšom okolí dieťaťa.

Sociálne znevýhodnené prostredie týchto rómskych detí mnohokrát infikuje tieto deti k ich trestnej činnosti: pôsobenie záporného vplyvu v rodine, v blízkom okolí, priame podnecovanie zo strany zločinných a iných protispoločenských elementov, negatívne využívanie voľného času, ktorý má u problémových rómskych detí prvoradé miesto, a preto zvlášť je pre túto kategóriu rómskych detí problém organizácie voľného času veľmi dôležitý. Ako u pedagogicky zanedbaných rómskych detí je práve táto sféra najživlejšia, bezobsažná a najmenej kontrolovaná zo strany rodičov a dospelých, ďalej nedostatok konkrétnej, pre nich zaujímavej práce.

Škola v procese komplexnej výchovy je schopná odhaliť u žiakov vznik osobnostných deformácií alebo nebezpečenstvo ich vzniku v rannom štádiu, pretože disponuje najúplnejšími informáciami o podmienkach života a výchovy, potrebách a záujmoch, vzťahoch a kontaktoch týchto rómskych detí.

Prioritou FHPV PU

Pred oficiálnym otvorením šk. r. 2000/2001 sa uskutočnilo aj zasadnutie Kolégia dekana FHPV PU (8. 9. 2000). Jeho rokovanie otvoril a viedol doc. Ing. Peter Kuzmišin, CSc.,

dekan fakulty. Program tohto širšieho poradného orgánu dekana bol zacielený predovšetkým na kvalitnú realizáciu úloh fakulty v tomto školskom roku. V konkrétnej podobe ich prezentovali akademickí funkcionári fakulty - prodekan pre štúdium (doc. dr. Ján Junger, CSc.), prodekan pre vedeckovýskumnú a umeleckú činnosť (doc. dr. René Matlovič, PhD.), prodekan pre rozvoj fakulty (doc. dr. Vladimír Šebeň, CSc.) a prodekan pre zahraničné styky (dr. Mariana Prčíková, PhD.).

V tomto kontexte neboli opomenuté ani významné úlohy dekanátu fakulty, o ktorých informoval dr. Pavel Fabian, tajomník fakulty.

Prítomní využili priestor na vyjadrenie svojich názorov, pripomienok, námietok a stanoviska k jednotlivým úlohám, resp. opatreniam, ktoré budú zabezpečovať v rámci pracovísk fakulty.

Doc. Kuzmišin, ako dekan fakulty, o.i. zhodnotil súčasný stav na FHPV v rámci PU i slovenského vysokého školstva.

Popri všeobecne známých problémoch v rezorte

je kvalitná realizácia študijného programu

školského podčiarkol pozitívne stránky FHPV, najmä jej reálnu autonómiu a akademickú slobodu, ako aj študentský potenciál (veľký počet mladých ľudí má záujem o vysokoškolské vzdelanie na FHPV). Akcentoval, že i napriek všetkým známym problémom v slovenskom vysokom školstve pracuje na FHPV veľa zameraných ľudí, ktorí sú ochotní a schopní rozvíjať fakultu na vysokej kvalitatívnej úrovni, a preto vedenie fakulty ich bude naďalej diferencovane oceňovať. Požiadavku vedúcich pracovísk FHPV, aby s plnou osobnou i právnu zodpovednosťou pristúpili ku kvalitnému splneniu prijatých úloh, resp. opatrení, čím nepochybne prispievajú k dobrému uplatneniu absolventov fakulty na domácom i zahraničnom trhu práce, k využitiu vedeckého potenciálu fakulty na riešenie aktuálnych spoločenských úloh a k ďalšiemu rozšíreniu medzinárodnej spolupráce a zahraničných kontaktov fakulty, ktoré treba nielen v súčasnom období, ale i do budúcnosti, považovať za jednu z relevantných priorít pre posudzovanie odbornosti, životaschopnosti a najmä konkurencie schopnosti FHPV v rámci Prešovskej univerzity, Slovenskej republiky i v medzinárodných dimenziách.

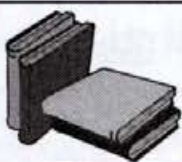
- Jár -

Vedecký seminár

21. 9. 2000 uskutočnil sa v Zasadace dekan FF PU vedecký seminár na tému „Rodina v spoločenských premenách Slovenska“. Usporiadateľmi akcie boli Katedra politológie FF PU, Katedra spoločenských vied FVS UPJŠ v Košiciach, Zemplínske múzeum v Michalovciach a východoslov. pobočka Slovenskej sociologickej spoločnosti pri SAV. Na konferencii odznelo v rámci programu rokovania 25 referátov a koreferátov. K niektorým referátom, ktoré odzneli na konferencii, sa vrátíme v najbližšom čísle nášho periodika.

Záber z konferencie

NOVÉ KNIHY

NOVÁ MONOGRAFIA NA KATEDRE SPOLOČENSKÝCH VIED

Ani nie po dlhom období sa na Katedre spoločenských vied objavila nová monografia - v poradí už štvrtá - ktorej autorkou je doc. PhDr. Anna Klimeková, CSc.

Monografia nesie názov: Filozoficko-etické problémy človeka a spoločnosti (Historicko-filozofický náčrt problematiky človeka, spoločnosti a humanizmu), - Prešov, VEOS 2000.

Práca je venovaná historicko-filozofickému chápaniu humanizmu a morálky človeka, humanisticko-etickým koncepciám človeka v renesancii a novoveku, kde autorka venuje zvláštnu pozornosť Michelovi de Montaignu, René Descartesovi, J. J. Rousseuovi, Immanuelovi Kantovi, celej novovekej etickej teórii, až po súčasné smery 20. storočia - existencializmu (J. P. Sartre etc.), postmodernej filozofii i etike, v súvislosti s problémami etických problémov človeka a morálky 20. storočia.

Anna KLIMEKOVÁ

FILOZOFICKO - ETICKÉ PROBLÉMY ČLOVEKA A SPOLOČNOSTI

Historicko filozofický náčrt problematiky

človeka,

spoločnosti

a humanizmu

Cez analýzu ľudskej autenticity, filozofických problémov autenticity človeka, autorka logicky a neformálne prechádza k problému vzťahu osobnosti človeka a spoločnosti.

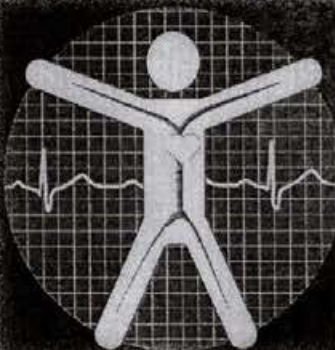
Monografiu uzatvára problematikou osobnosti človeka a problému utvárania JA. (Formovanie osobnosti a „obraz JA“, genéza a sebaúcta utvárania morálneho „JA“).

Monografia čitateľa zaujme - preto ju odporúčame do pozornosti študentom etickej výchovy, občianskej náuky, manažmentu verejnej správy a regiónov - ale i všetkým tým, ktorí majú o danú problematiku záujem. Rozhodne v nej nájdú podnety i študenti učiteľstva 5-12 vo voliteľných predmetoch všeobecného základu.

Zároveň prikladáme aj obrázok - prvú stránku monografie.

Rozsah monografie je 134 strán.

VÝCHOVA K ZDRAVIU A POHYB

Jozef LIBA

VÝCHOVA K ZDRAVIU A POHYB

Monografia docenta PaedDr. Jozefa Libu, CSc., (na obr.) „Výchova k zdraviu a pohyb“ nadväzuje na monografiu „O zdraví“ publikovanú doc. Libom r. 1999. Je výstupom riešenia grantového projektu VEGA č. 1/6207/99 - „Vplyv pohybových režimov na zdravotný stav školskej mládeže“. Prezentujú aktuálnu úroveň zdravia populácie SR a komparáciu s vyspelými štátmi EÚ. Konkretizuje na determinanty zdravia s osobitným dôrazom na primeranú kvalitu a kvantitu pohybových podnetov. Zvýrazňuje úlohu rodiny a školy pri štruktúrovaní pohybového režimu detí, ktorý autor vníma ako jeden z rozhodujúcich činiteľov univerzálnej prevencie odchýlok od normy. Monografia je informačným prínosom pre každého, kto sa zaujíma o obsah pojmu zdravý spôsob života - zdravý životný štýl.

Sprievodca

archivári Zuzana Kollárová a Jozef Hanus. Úvodné slová napísala Veronika Nováková, predsedníčka Spoločnosti slovenských archivárov a nasledujúci úvod zas Peter Kartous, riaditeľ Odboru archívnictva a spisovnej služby Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

Sprievodca po slovenských archívoch je knihou, ktorá by mala poslúžiť širokému spektru slovenskej verejnosti. Jej autori totiž urobili súpis všetkých štátnych a mestských archívov, ako aj archívov osobitného významu. Tie potom prehľadne rozdelili podľa významu. Prvé - ústredné archívy v rovnomennej kapitole, ktoré sú zastúpené Slovenským národným archívom v Bratislave a štátnym ústredným banským archívom v Banskej Štiavnici. Pri našom ústrednom národnom archíve je rozpisaná aj organizačná štruktúra archívu.

nielen pre historikov

Potom nasleduje časť Štátne oblastné archívy, v ktorej je predstavených sedem oblastných archívov v Banskej Bystrici, Bratislave, Bytči, Košiciach, Levoči, Nitre a v Prešove. Svojím záberom a významom nasledujú hneď po ústredných archívoch. Archívne materiály, ktoré sústreďujú, sa týkajú väčších oblastí. Pre bežného občana, neprofesionálneho bádateľa, je dôležitá

(Pokračovanie na 24. str.)

Ucelená publikácia Prvá svojho druhu

Na požiadanie širokej čitateľskej verejnosti nášho periodika najmä zo strany študentov, prinášame prehľad o ucelenej publikácii o vývoji Slovenskej republiky. Správanie našej populácie sa približuje ku krajinám západnej Európy. Prírastok obyvateľstva na Slovensku stále klesá a blíži sa k nule.

Za deväť rokov stúpol napríklad počet detí narodených mimo manželstva viac ako dvojnásobne, zo 7,6 percenta na 16,9 percenta.

Publikácia je prvá svojho druhu, preto sa podrobnejšie zaoberá aj minulosťou. Jej významnú časť tvoria fakty a údaje - časové rady všetkých základných a mnohých analytických demografických charakteristík. Ťažiskom práce sú základné analýzy.

Z údajov konkrétne napríklad vyplýva, že v minulom roku sa narodilo 56 223 detí a zomrelo 52 402 ľudí, kým v roku 1990 to bolo 79 989 ku 54 619 v prospech novonarodených.

Počet návrhov na rozvod za posledných deväť rokov bol ročne asi 12 000, počet sobášov za toto obdobie klesol zo 40 435 v roku 1990 na minuloročných 27 340. K nám prichádza viac ľudí zo zahraničia, ako od nás odchádza. Vnútroštátna migrácia však nie je veľká a ani strata zamestnania dostatočne nemotivuje ľudí, aby sa presťahovali za lepšími pracovnými príležitosťami.

Trinásť percent hladuje

Viac ako 800 miliónov obyvateľov na celom svete, teda 13 percent celkového počtu ľudí „trpí neustálym hladom a chorobami vyvolanými podvýživou“, zdôrazňuje výročná správa, ktorú v Ríme zverejnila Organizácia OSN pre výživu a poľnohospodárstvo. V nej pripomína, že pred 30 rokmi sa tento údaj pohyboval okolo jednej miliardy veľmi hladných osôb - „dosiahnutý pokrok dokazuje, že cieľ, ktorým je vymiznutie hladu, bude vyžadovať ešte veľké úsilie, ale je uskutočniteľný. Podľa expertov poukazujúcich na 50-ročnú skúsenosť získanú v celosvetovom meradle z modernizácie poľnohospodárstva „terajšia poľnohospodárska výroba by bola viac než dostačujúca na to, aby uživila šesť miliárd ľudí“.

Pravda 16. 9. 2000

Sprievodca nielen pre historikov

(Dokončenie z 23. str.)

informácia, že práve v oblastných archívoch sa nachádzajú také dôležité materiály, ako sú matriky. Tie bývajú najčastejšie vyhľadávaným zdrojom informácií či už tými, čo si zo záľuby alebo z potreby zostavujú svoje rodokmene, či tými, čo potrebujú doložiť svoje dedičské línie, doklady o absolvovaní školy a pod.

Mestské archívy - je názov ďalšej časti predstavovanej knihy. Nachádzajú sa len v Bratislave a v Košiciach, no bádateľ v nich nájde sústredenú minulosť oboch miest.

Sprievodca po slovenských archívoch

Zuzana
Kollárová

Jozef
Hanus

UNIVERSUM

Rozsiahlejšou kapitolkou je časť o okresných archívoch. Tých je na Slovensku v slovenskej archívnej sieti najväčší počet. Zjednodušene by sme mohli povedať, že sa nachádzajú v každom okresnom meste. Na Slovensku ich je 37. Pre záujemcu o štúdium v nich je potrebné vedieť, že nie každý okresný archív sa v skutočnosti nachádza v okresnom meste. Niekedy je v jeho miestnej časti, napr. **Okresný archív v Poprade je umiestnený v Spišskej Sobote**, ktorá je dnes už súčasťou mesta. Niekedy je okresný archív umiestnený aj v inom meste, napr. **Okresný archív v Prievidzi má sídlo v Bojniciach**, **Okresný archív v Pezinku sídli v Modre**. Záujemca o výskum v archíve sa vďaka Sprievodcovi po slovenských archívoch môže už doma zorientovať, kde hľadať samotný archív a čo v ňom skutočne môže nájsť. Všetky archívy - ústredné, oblastné, mestské a okresné sú usporiadané podľa abecedného poradia. To zaručuje rýchlu a spoľahlivú orientáciu. Okrem toho autori uviedli adresy archívov, telefónne čísla a mená riaditeľov, ktorí môžu poskytnúť bližšie informácie a tiež aj spôsob dopravy do archívu.

Podobne je to aj pri okresných archívoch. Pravda, každý archív má aj svoje špecifiká, no treba podotknúť, že na tie autori nezabudli a pri každom archíve ich aj uvádzajú.

Poslednou kapitolkou sú Archívy organizácií osobitného významu. Autori ich tu zaradili osemnásť. Uvedme z nich aspoň niektoré, ako Archív Kancelárie prezidenta republiky, Diplomatický archív Ministerstva zahraničných vecí SR, Vojenský historický archív, Archív literatúry a umenia Matice Slovenskej, Ústredný archív Slovenskej akadémie vied, Archív Slovenského rozhlasu, Filmový archív... Aj pri týchto archívoch nájde čitateľ všetky základné informácie pre vlastnú orientáciu v nich.

V jeseni minulého roku sa na pôde Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity uskutočnila

celoslovenská konferencia o regionálnom výskume a regionálnych dejinách. Historici podrobili kritickej analýze produkciu kníh a brožúr, ktoré vydali obecné i mestské úrady najčastejšie pri príležitosti výročia prvej písomnej zmienky o obci a meste, resp. pri udelení výsad a pod. Na konferencii sa ukázalo, že podstatná časť publikovaných historických prehľadov, statí i celých kníh absolútne nezodpovedá náročnejším požiadavkám na kvalitu historickej práce. Ich autori, hoci v dobrom presvedčení a záujme zachytiť minulosť svojej obce alebo svojho mesta, veľakrát len pospisovali a poodpisovali obecné kroniky, doplnili o údaje, ktoré našli v syntetických prácach, či monografických prácach profesionálnych historikov a takýto text ponúkli svojim spoluobčanom. Vo väčšine - nie vzdelaní historici, zabudli, že archívne materiály, ktoré sa týkajú ich obce i mesta, ležia v archívoch, resp. ani nevedeli o tom, že archívy existujú, prípadne, kde sa nachádzajú im najbližšie, uskladňujúce písomnosti o minulosti ich dediny a mesta.

Tento exkurz k inému podujatiu priamo súvisí s predstavovanou knihou. Predpokladám, že viaceré obce i mestá si v blízkom čase budú chcieť pripomenúť nejaké to svoje výročie, že v nich žijú ľudia, ktorí sa podujmú napísať aspoň stručné dejiny obce. Ak nie sú historici, resp. ak sa regionálnym dejinám dlhšie nevenovali, určite pocítia ťažkosti pri hľadaní historických prameňov, ba určite aj pri hľadaní inštitúcií, kde by sa tieto pramene mohli nachádzať. Kniha Sprievodca po slovenských archívoch je práve takou knihou, ktorá by im v ich práci mohla výrazne pomôcť. Nakoniec, mohla by pomôcť všetkým, ktorí sú nútení archív navštíviť kvôli najrôznejším administratívnym úkonom.

Sprievodca po slovenských archívoch je v slovenskej a anglickej verzii v jednej knihe, a tým je prístupný aj zahraničným bádateľom, ktorí sa orientujú na slovenské a stredoeurópske dejiny, čo potvrdil už prejavovaný záujem niekoľkých pracovníkov v zahraničí. Nám ostáva len veriť, že kniha, tak ako je pripravená, pomôže pri výskume slovenským historikom, študentom histórie, občanom a inštitúciám pri riešení svojich špecifických problémov a zároveň prostredníctvom anglickej mutácie priblíži Slovensko a jeho minulosť zahraničiu.

Doc. PhDr. Peter Švorc, CSc.

Posledné štatistiky

Posledné súhrnné údaje týkajúce sa študentov VŠ sú z roku 1999. V akademickom roku 1998/99 navštevovalo všetky vysoké školy 118 641 študentov (z toho ženy tvorili 51,2 percenta), čo v porovnaní s rokom 1990 bolo o 54 857 poslucháčov viac. Najviac žiakov chodilo na denné štúdium - 88 192, popri zamestnaní - 29 108 a zo zahraničia - 1341. V sledovanom období si prevzalo diplomy po skončení štúdia 18 516 absolventov, z toho 53,5 percenta predstavovali ženy. Najviac študentov navštevovalo spoločenské vedy, náuky a služby a technické vedy a náuky. Vzdelávanie na vysokých školách zabezpečovalo 9049 pedagógov vrátane 906 profesorov, 2381 docentov. V doktorandskej forme štúdia pokračovalo 6778 ľudí.

Viac obyvateľstva

Slovensko malo k 30. júnu 5 400 637 obyvateľov, čo je o 5537 viac ako v prvom polroku 1999. Na tisíc žien pritom pripadalo 946 mužov. Za prvých šesť mesiacov tohto roka sa uzatvorilo 11 421 nových manželstiev a rozviedlo sa 4801 párov. Na sto sobášov teda pripadlo až 42 rozvodov. V tomto období vzrástol aj prirodzený prírastok obyvateľstva o 1086 osôb, čo je o 14 osôb viac oproti rovnakému obdobiu vlaňajška. Zahraničnou migráciou sme získali 894 osôb, 1234 ľudí sa prisťahovalo a 340 vystaňovalo. Deti sa v sledovanom čase narodilo 27 868 (o 108 viac ako vlni). Zomrelo 26 782 ľudí (o 94 viac). Dojčenská a novorodenecká úmrtnosť stagnovali, z 1000 dojídiat neprežilo 8,7 a z 1000 novorodencov 5,5 detí.

Laureátom Ceny mesta Prešov

za rok 1999 aj doc. PhDr. Peter Švorc, CSc.

V obradnej miestnosti Mestského úradu odovzdal dňa 19. 7. 2000 primátor mesta Ing. Juraj Kopčák prestížnu Cenu Mesta Prešov za r. 1999 aj doc. PhDr. Petrovi Švorcovi, CSc.

Cena je priznávaná za významné a hodnotné počiny v oblasti zviditeľňovania nášho mesta doma i v zahraničí, cestou vedeckých, kultúrnych, športových a spoločensky významných diel, prác a činov. Jedným z trojice laureátov ceny mesta za vlaňajší rok je 43-ročný vysokoškolský pedagóg na Katedre slovenských dejín a archívnictva Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity doc. PhDr. Peter Švorc, CSc.

Ako historik sa špecializuje na hospodárske a politické dejiny predvojnového Československej republiky so zreteľom na ich sociálne a nacionálne dôsledky. Venuje sa však aj problematike pripojenia Podkarpatskej Rusi k Československu a samotným dejinám tohto územia v rokoch 1918 až 1945.

Doc. PhDr. Peter Švorc, CSc., preberá Cenu mesta Prešov za rok 1999 z rúk primátora Ing. Juraja Kopčáka

PREŠOVSKÁ UNIVERZITA

Jeden deň doc. Ireny Medňanskej — vedúcej Katedry hudobnej výchovy FHPV PU

Z výhahu vystupuje s dvoma prepínacími taškami. Od ženy-matky dvoch dcér a manželky očakávame ranný nákup z trhu. Omyl! Zo svojej bohatej knižnice ochotne požičiava študentom-diplomantom i kolegom-doktorantom nedostupnú literatúru, časopisy, CD platne, notový materiál...

Prvý telefonát - patrí členke Medzinárodnej spoločnosti pre integratívnu hudobnú pedagogiku a polyestetickú výchovu Vysokej školy „Mozarteum“ v Salzburgu: „Potvrdte účasť a vystúpenie na vedeckej konferencii v Záhrebe - Chorvátsko.“

V duchu rátam, koľko je už tých prednáškových aktivít (Rakúsko, Francúzsko, Belgicko, Švédsko, Nemecko, Česko, Slovinsko).

Kým prekonzultuje s kolegom článok do pripravovaného zborníka KHv, informuje záujemcu o podmienkach k rigoróznym skúškam.

Druhý telefonát - „... generálny konzul ČR v Košiciach Ing. JUDr. J. Byrtus Vám odovzdá čestnú medailu Ministerstva zahraničných vecí za česko-slovenskú kultúrnu spoluprácu v oblasti vysokých škôl.“ - Treba ešte organizačne a spoločensky „doladiť“ koncert pedagógov a študentov KU Praha v Prešove, pripraviť sa na príchod generálneho konzula.

Táto vzácna medaila sa zaradí k pamätnej medaili pri príležitosti 650. výročia založenia KU v Prahe a pamätnej medaili pri príležitosti 750. výročia 1. písomnej zmienky o meste Prešov.

Tretí telefonát - prof. Mastnak (Mníchov) upresňuje termín bloku prednášok z hudobnej terapie pre študentov Hv.

- Bolo by škoda nevyužiť prítomnosť známeho profesora - organizuje ďalšie stretnutia s učiteľmi Hv okresu Prešov, Sabinov, Spišská Nová Ves.

Spomínam na vydarené hosťovanie zahraničných profesorov: E. Roscherovej (Salzburg), S. Bimberga (Halle), Chapuissu (Lion), Peschla (Viedeň), P. Oudena (Amsterdam), T. Wictorssona (Švédsko) či C. Touchina (Anglicko) na hudobno-pedagogických konferenciách 1992, 1995 „Učebnice, učebné pomôcky a programy pre Hv“, Hudobná výchova: Most k európskej integrácii? - konferencia Európskej asociácie pre Hv Prešov 1996. - Obsahom konštruktívneho dialógu s vedúcim folklórneho súboru TORÝSA je príprava 30. výročia - náplň koncertu v DJZ, pamätné listy bývalým členom ... aj uistenie, že na folklórnej súťaži Nitra 2000 sa rada zúčastní. Veď chodievala aj na Akademickú Banskú Bystricu so speváckym zborom Iuventus paedagogica a súťaže komorného orchestra Camerata academica.

Štvrtý telefonát je pozvánkou bývalej riaditeľky Štátnej filharmónie Košice (3 sezóny) na záverečný koncert Košickej hudobnej jari.

A potom ďalšie ... urgencia sľúbeného článku do Hudobného života, či Intermusik (Nemecko), pozvánka do poroty kategórie juniorov akordeónovej súťaže CMA (Confédération Mondiale de L'Accordéon) v Ancône, na schôdzke muzikologickej asociácie Slovenskej hudobnej únie v Bratislave ...

K tomu riešenie osobných a pracovných problémov členov KHv, študentov, rodičov ...

„Všetko sa dá vyriešiť a nesmie to trvať dlho!“ hovorí.

Beda tým, ktorí nenaskočia na uháňajúci pracovný rýchlik!!!

A tak všetci členovia KHv študujú, pracujú v grantoch, cestujú na konferencie a aktívne na nich vystupujú, prispievajú do časopisov dúfajúc, že po jubilejnej päťdesiatke naša oslávkyňa doc. Mgr. art. Irena Medňanská, CSc., „uberie rýchlosť!“

Mgr. Eva Zacharová

ŽIVOTNÉ JUBILEÁ zamestnancov Fakulty humanitných a prírodných vied a FF PU v Prešove v druhom polroku 2000

50 rokov

RNDr. Ján Seman, CSc.	28. 09. 1950
Ing. Jozef Kriššák	28. 10. 1950
Doc. PhDr. Jana Sošková, CSc.	23. 11. 1950
PhDr. Zlatica Buocová, CSc.	26. 11. 1950

55 rokov

Anna Andraščíková	21. 07. 1945
PhDr. Pavel Fabian	14. 11. 1945
PhDr. Vlasta Behúnová, CSc.	12. 12. 1945

60 rokov

PaedDr. Pavel Ďurech	01. 07. 1940
Mgr. Eva Zacharová	07. 07. 1940
Doc. PhDr. I. Michnovič, CSc.	04. 08. 1940
Prof. PhDr. Miron Zelina, DrSc.	18. 09. 1940

65 rokov

Doc. PhDr. Mikuláš Špirko, CSc.	08. 12. 1935
PhDr. Milan Kružík, CSc.	10. 12. 1935

Vzácná návšteva zo Sliezskej univerzity PR

V dňoch 25.—29. 9. 2000 navštívil PU prof. dr. hab. Czesław Glombik, vedúci základu histórie a filozofie Sliezskej univerzity. V rámci svojej návštevy prednášal na FF PU, kde ho zároveň prijal aj dekan fakulty, prof. PhDr. F. Mihina, CSc., a predseda AS FF doc. PhDr. R. Dupkala, CSc. Na záver svojho pobytu prof. Glombik bol prijatý aj rektorom našej PU, doc. PhDr. K. Fečom, CSc., kde sa navzájom informovali o činnosti jednotlivých univerzít. Zároveň dohodli, že v najbližšom období pripraví a podpíše zmluvu o spolupráci medzi Sliezkou univerzitou PR a Prešovskou univerzitou.

Univerzitná knižnica PU

Univerzitná knižnica Prešovskej univerzity v Prešove je knižnično-informačným pracoviskom s celouniverzitnou pôsobnosťou, ktoré svojou činnosťou slúži potrebám Prešovskej univerzity a v rámci svojich možností aj ďalším subjektom.

UK PU sa člení na tieto základné pracoviská:

- ☐ UK PU - centrálné pracovisko (Ul. 17. novembra číslo 1)
- ☐ UK PU - pracovisko Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulty PU (Masarykova 15, Prešov)
- ☐ UK PU - pracovisko Pravoslávnej bohosloveckej fakulty PU (Sládkovičova 23, Prešov)

Knižničné a informačné služby poskytuje UK pedagogickým, vedeckým a odborným pracovníkom PU, poslucháčom všetkých foriem štúdia a odbornej verejnosti v rozsahu stanovenom Knižničným poriadkom.

Služby UK využíva cca 7000 používateľov. Knižničný fond UK obsahuje cca 305 000 knižničných jednotiek. V roku 2000 odoberal UK 326 titulov periodík (celkovo UK disponuje cca 11 850 ročníkmi) a 4 periodické, bibliografické, elektronické databázy. Pre svojich používateľov zabezpečuje prístup do databázového centra EIFL. UK používa na zabezpečenie svojej činnosti automatizovaný knižničný systém ALEPH.

UK poskytuje svojim používateľom tieto služby:

1. Výpožičné:
 - ☐ Absenčné - v súlade s výpožičným poriadkom
 - ☐ Prezenčné - v súlade s poriadkom študovni (dokumenty zo študovne sa absenčne nepožičiavajú)
 - ☐ Medziknižničná výpožičná služba - klasická a elektronická (JASON)
2. Bibliograficko-informačné:
 - ☐ UK vytvára resp. sprostredkúva rešerše z interných informačných zdrojov zdarma a z externých domácich a zahraničných databázových centier za podmienok, stanovených dodávateľom.
 - ☐ Využívanie bibliograficko-informačných služieb používateľmi je podmienené platnou registráciou v UK.
3. Konzultantské:
 - ☐ Prednášky zamerané na využitie primárneho a sekundárneho knižničného aparátu.
 - ☐ Bibliografické konzultácie pri vypracovávaní seminárnych, ročníkových a diplomových prác.
 - ☐ Metodická pomoc pri využívaní fondov, katalógov a služieb.
4. Reprografické:
 - ☐ Služby sú poskytované výlučne z informačných zdrojov UK PU do 24 hodín podľa Cenníka poplatkov a služieb UK, v súlade s ustanoveniami autorského zákona.
5. Špeciálne:
 - ☐ UK automatizovane spracováva a eviduje od roku 1998 publikačnú činnosť pracovníkov všetkých fakúlt PU.

Umelecké súbory PU

Spevácky zbor Pravoslávnej bohosloveckej fakulty PU vznikol v roku 1992. Vokálne prezentuje tvorbu rôznych interpretačno-štylových období, kompozície ruských, ukrajinských, gréckych autorov, ale aj úpravy prešovských nápevov, zdôrazňujúc duchovný rozmer tejto hudby. Zbor od svojho vzniku pracuje pod vedením PaedDr. Anny Derevjankovej.

Spevácky zbor sv. Romana Sládkopecva Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulty PU vznikol v roku 1991. Tento mužský zbor interpretuje sakrálnu kompozície byzantského obradu. Je neoddeliteľným pokračovaním teologickej prípravy budúcich kňazov a súčasťou života Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku. Zbor pracuje pod vedením p. Pavla Vasiľa.

Slovenská geografická spoločnosť organizuje rôzne vedecké a odborné podujatia geografického charakteru. Jednou z nich je aj exkurzno-poznávacia a expedičná činnosť. Táto činnosť má význam pre popularizáciu geografie, pre získavanie aktuálnych informácií a skúseností študentov a učiteľov geografie ako i záujemcov o geografiu našej modrej planéty.

V tomto roku boli organizované dve expedície. Horúca Etna 8 dní po erupcii v apríli a ľadový Mt. Blanc v júli. Mont Blanc po taliansky Monte Bianco je najvyšším štítom Európy s nadmorskou výškou 4807 m n. m. Expedícií sa zúčastnili predovšetkým učelia, študenti a absolventi Prešovskej univerzity. Nad druhou z nich prevzal záštitu rektor Prešovskej univerzity prof. Dr. Karol Feč, CSc.

Expedícia pod Mont Blancom

Koncom dvadsiateho storočia organizovala katedra geografie a geoeológie Prešovskej Univerzity viacero poznávacích exkurzií pre študentov tretieho ročníka. Exkurzie mali silnú motivačnú, didaktickú a poznávaciu hodnotu. Veď len napr. počas exkurzie do Portugalska v r. 1997 videli študenti najzápadnejší cíp Európy Cabo da Roca, najjužnejší cíp Európy Mys Marokí al Tarifa, Ceutu v Afrike, najvyšší vodopád Európy v Gavarnie, Paríž, Madrid, Lisabon, Fatimu, Lurdy, Barcelonu, Avignon, kúpali sa v Atlantiku, Biskajskom zálive na Costa Verde, Costa Bianca i Costa Brava a ešte veľa ďalších pozoruhodností s odborným výkladom a to všetko za 3200 Sk.

V tomto roku sa vedenie katedry geografie vzdalo organizácie podobných podujatí. Organizáciu prevzala expedičná sekcia Slovenskej geografickej spoločnosti.

Expedícia Mt. Blanc 2000

Expedícia Mt. Blanc 2000 bola organizovaná ako poznávaco-športová s cieľom reprezentovať našu univerzitu a pripojiť k jej aktivitám a úspechom aj zdolanie najvyššieho štítu Európy. Jadrom programu boli štyri dni v okolí Mt. Blancu, ale aj cesta tam a späť mali bohatú náplň. Počas dvojdnovej cesty tam sme sa okúpali v Casovii pri Benátkach, previezli sa loďou k námestiu sv. Marka a pozreli si večerné Benátky. Cestou späť každého uchvátil Verdonecký kaňon a blízke pútnické mesto Mustiers saint Marie, oceánografické múzeum v Monacu a samotné Monaco a Monte Carlo. Okúpali sme sa v Lido di Jesolo, na Balatone a pozreli si Budapešť.

Význam expedície vidíme predovšetkým v didakticko-motivačnej rovine. Učiteľ (najmä geografie) by mal spoznať osobne aspoň časť území o ktorých vyučuje. Skúsenosti ukazujú, že väčšina študentov, ktorí s nami boli, využíva materiá-

ly a poznatky s ciest v rôznych častiach pedagogického procesu. V motivačnej fáze majú ich skúsenosti bezkonkurenčné miesto. Nemalý je aj odborný význam a prinesená dokumentácia, fotografie, videozábery a mapy. Veľmi dôle-

žité je poznanie seba samého a toho ako sa chová náš organizmus vo výške nad 4000 m. Za pekného počasia nie je veľký problém pre zdravého, aklimatizovaného človeka, najvyšší vrchol Európy zdolať. Zlé počasia ale aj negatívna reakcia organiz-

mu na výšku a vyčerpanosť, tzn. prepínanie síl pri ceste hore, však môžu každého ohroziť na živote. To sa aj stalo deň pred našim výstupom osudné 36-ročnému rodákovi z Trenčína. Ochra-

Jedenásť víťazov

na oči pred ultrafialovým žiarením a pred krémami z vysokým ochranným faktorom je informácia, ktorú človek pochopí až keď sa stretne so snežnou slepotou, alebo so zápalom v dôsledku preniknutia ochranného krému do očí.

Expedícia zároveň slúžila na reprezentáciu Prešovskej Univerzity a nasledujúce fakty potvrdzujú, že úspešne.

Faktografia o výstupe

Učelia PU:

Mgr. Rastislav Feč, 4807 m Mt. Blanc

RNDr. Branislav Nižnanský, CSc., 4513 m Grand de Bosson (Veľký Bossonský štít)

PaedDr. Ján Kancir, CSc., Refuge du Vallot 4362 m

Mgr. Jozef Varga Dôme

du Gouter 4304 m

Študenti PU (FHPV 14, Pdf 2, FF 2)

Vrcholová fotografia — prvá štvorica na Mont Blancu

Lucia Šandlová (2. ročník), Slavomír Adam (4. ročník) Michal Potoma (5. ročník) 4807 m Mt. Blanc

2 študenti Dôme du Gouter 4304 m,

6 študentiek 3000 m pilier pod T'ete Rousse (bez výstroja)

Ostatní Nid d'Aigle 2364 m a le Montenvers pri Mer de Glace 1913 m

Členovia SGS a absolventi PU 14

7 účastníkov 4807 m Mt. Blanc (najstarší bude mať na budúci rok v marci 50 r.)

6 účastníci Dôme du Gouter 4304 m,

1 účastníčka 3817 m Refuge de l'Aigle de Gouter

POĎAKOVANIE

V mene organizátorov mi nedá nepoďakovať. V prvom rade účastníkom, ktorí sa otčili včas a prišli vďaka tomu

zdraví a živí domov. Tej malej hŕstke sponzorov, ktorí nás podporili materiálne i finančne. Učelia a študenti nepatria k tým, ktorí majú financie navyše a o to je ich pomoc cennejšia. Ďakujem aj rektorovi Prešovskej univerzity doc. Dr. Karolovi Fečovi, CSc., za pochopenie, podporu a pomoc pri organizovaní.

RNDr. Branislav Nižnanský, CSc.,
vedúci expedičnej sekcie SGS

XXXX. ROČNÍK VEČERNÉHO BEHU PREŠOVOM

Organizátorom bol Mestský úrad v Prešove v spolupráci s atletickým oddielom Slávia PU Prešov. Pretek sa uskutočnil pod záštitou Ing. Juraja Kopčáka, primátora mesta Prešov. Deň štartu bol stanovený na 5. mája 2000 s hlavnou kategóriou o 20. h. 40. ročník sa niesol v slávnostnej atmosfére obohatený vystúpeniami Prešovských mažoretiek a folklórnej skupiny Torysa pri PU. Celkove sa preteku zúčastnilo vyše 500 pretekárov v desiatich vekových kategóriách. Štart v hlavných kategóriách bol obohatený o zahraničných účastníkov z Ukrajiny a Poľskej republiky.

J. Maľcovský

Víťazstvo v jednotlivých kategóriách si odniesli títo pretekári: Rodičia a deti: Semanová Martina. Mladšie žiačky - Stredňáková Veronika, ZŠ Šmeralova. Mladší žiaci - Mikula Marek, ZŠ Šmeralova. Staršie žiačky - Burišová Simona, ZŠ Šmeralova. Starší žiaci - Drenčák Tomáš, ZŠ Park Angelinium Košice. Dorastenci - Frič Oto, gymnázium Konšt. 2. Dorastenci - Labašová Katarína, Union Košice. Ženy - Zátorská Izabela, Poľsko. Veteráni - Sluka Anton, MŠK Vranov. Muži - Dziuba Bogda, Ukrajina. Pretekári na prvých troch miestach boli odmenení vecnými cenami, ktoré odovzdával zástupca primátora mesta Dr. Milan Laca.

- J. Maľcovský -

TJ Slávia ponúka študentom športové vyžitie

Ako nás informoval tajomník Slávie TJ a manažér Ivan Tomič Telovýchovná jednota Slávia PU Prešov ponúka študentom športové vyžitie v týchto oddieloch: športová gymnastika, vodné pólo, judo, volejbal, atletika, bežecké lyžovanie, šach, športový aerobik.

Športovci TJ Slávia, aj vďaka odbornému vedeniu trénerov a učiteľov KTV, dosahujú výborné výsledky. V ich radoch vyrástlo niekoľko reprezentantov Slovenskej republiky.

Pri TJ existujú oddiely rekreačného zamerania - vysokohorskej a vodnej turistiky, hádzanej, tenisu a rekreačnej telesnej výchovy a športu. O výsledkoch doterajšej činnosti budeme hovoriť v našom interview s manažérom a tajomníkom TJ Slávia PU Ivanom Tomičom v nasledujúcom vydaní nášho periodika.

-r-

Študenti Prešovskej univerzity na XVI. AM SR

V posledných májových dňoch sa študenti PU zúčastnili XVI. AM SR, ktoré sa konali v Košiciach, ich organizátorom bola TU Košice. Boli to jedny z vydatých AM SR z pohľadu reprezentácie našej PU, čo sa týka počtu získaných medailí.

VÝSLEDKY:

Futbal:

1. PU Prešov - (tréner Mgr. Ružbaský)
2. UKF Nitra
3. STU Bratislava

Volejbal: -muži

1. Bratislava
2. Vsl. výber (Kseňák, Vartovník, Vokál, Pčolka, Ondrušek, Soták)
3. Stredosl. výber

Volejbal: -ženy

1. Vsl. výber (Skubanová, Slančová, Ondejková, Sabovíková, Dyňanská, Kovalová, Adymová - tréner dr. Hugec J.)

2. Západosl. výber
3. Stredosl. výber

Športová strelba: - tréner Dr. Paučíř L.

- Vzduchová pištoľ - 2. Dravecká S. - 370 b.
Lubovoľná puška - 2. Dravecká S. - 522 b.

Plávanie: - tréner Mgr. Ružbaský

- 50 a 100 m prsia
1. Kvičalová - 37,1 resp. 1:27, 9
Štafety - 4x50 m v sp.:
3. muži - 1:54,2
3. ženy - 2:14,5
Polohový pretek - 4x50 m:
2. ženy - 2:24,1
3. muži - 2:24,0

Tenis:

- Dvojhra: - 3. Peterová P.
Hádzaná: muži
1. Západosl. výber
2. Bratislava
3. Vsl. Výber (tréner dr. Lafko, CSc.)

PaedDr. Hugec Juraj

ŠIROKÉ MOŽNOSTI ŠPORTOVEJ ČINNOSTI

Rector PU doc. PhDr. Karol Feč, CSc., vo svojom otváracom prejave veľmi podrobne sa zaoberal problematikou športového vyžitia študentov. Okrem iného zdôraznil že študenti Prešovskej univerzity majú širokú škálu možností športového vyžitia v oddieloch a kluboch Telovýchovnej jednoty SLÁVIA, ktorá združuje:

- oddiely atletiky, juda, bežeckého lyžovania, vodného póla, športovej gymnastiky a športového aerobiku

- tenisový klub, klub ženského volejbalu, ženskej hádzanej a šachový klub

Mimo týchto oddielov a klubov zabezpečujeme pre študentov kalanetiku a zdravotné cvičenia. V spolupráci s Katedrou telesnej výchovy FHPV uskutočňujeme rôzne športové podujatia našich študentov so zahraničnou účasťou. Naši študenti sa zúčastňujú akademických súťaží v celoštátnych súťažiach, máme niekoľko akademických reprezentantov v jude, atletike, bežekom lyžovaní. Úspešné sú univerzitné kluby basketbalu žien a volejbalu mužov.

Družstvo žien, ktoré je zložené z vysokoškolačiek a talentovaných stredoškolačiek, postúpilo do 1. basketbalovej ligy, zamerané je na výkonnostný šport. Hráčky reprezentujú univerzitu aj na rôznych akademických súťažiach a univerzitách.

DLHÁ A SLÁVNÁ HISTÓRIA

Mužská zložka má skôr masový charakter, aby bolo umožnené športovať čo najširšiemu okruhu vysokoškolačiek. Chlapci štartujú za svoje fakulty a univerzitu na rôznych súťažiach.

Ženský basketbal má na našej univerzite dlhú a slávnu históriu.

Basketbalistky PU v I. lige

V minulej sezóne si prešovské vysokoškolačky zabezpečili právo štartovať v najvyššej basketbalovej súťaži. Sezóna 2000/2001 bude pre ne náročná tak po športovej ako aj ekonomickej stránke.

Prípravu začali sústredením a potom turnajmi v Olomouci, Rožňave, Prešove a Košiciach. Neskorý začiatok súťaže (v decembri) prídá vhod kôli konsolidácii síl. Hrať sa bude najprv v dvoch skupinách a potom systémom play of, aby každé družstvo malo možnosť bojovať o titul majstra Slovenska.

Merania síl sa uskutočnia v hale Prešovskej univerzity, ktorá splní požiadavky pre prvoligové zápasy po oprave svetelnej tabule. Veríme, že prešovská verejnosť, vrátane akademickej obce, ocení a podporí odvalu amatérsko-študentského kolektívu popasovať sa s najlepšimi slovenskými družstvami v našom najúspešnejšom kolektívnom športe.

M.V.

Vyhodnotenie činnosti volejbalového družstva mužov PU

súť. ročník 1999/2000

Súťaž: Extraliga

Realizačný tím: Prezident klubu: Ing. Igor Gula

Tréner: Daniel Oravec, Masér: Vítazoslav Kostka

Hráči: Nagypál, Kseňák, Muncner, Škvarek, Červeň, Vokál, Vartovník, Soták II., Šalata, Sopko, Vkolinský, Žilka, Soták S., Gešperík, Achimovič

Dôležitým prínosom v oblasti športovej prípravy na PU bol vznik Volejbalového klubu Prešovská univerzita (1999). Do VK PU prešli všetci hráči bývalého MŠK, počnúc najmladšími žiakmi a končiac družstvom mužov.

Prezident klubu
Igor Gula

Družstvo mužov VK PU bolo dodatočne zaradené ako náhradník do EXTRALIGY, súť. roč. 1999/2000. Prípravu na nový ročník sme začali už 15. júna 1999, teda hneď po mojom príchode do Prešova. Od začiatku som hráčov presvedčoval o tom, že iba po ich kvalitnej práci v tréningovom procese môžeme pomyšľať na splnenie cieľa, ktorý sme si spolu dali: **Umiestnenie do 6. miesta.**

Po 3. týždňoch voľna, počas ktorých dostal každý hráč individuálny tréningový plán, sa začala hlavná príprava, v ktorej sme počas 63 dní zaťaženia odtrénovali 101 tréningových jednotiek. Zúčastnili sme sa turnaja vo V. Hagoch, Humennom, Prešove (I. miesto) a Kazinobarci (I. miesto). Celkovo sme v príprave zohrali 27 prípravných a turnajových zápasov.

V priebehu prípravy nastali nasledovné zmeny v družstve:

1. Odišli: Andreášsky, Paľa, Výrostko - ukonč. hráč. činnosti. Barboriak - Detva, Nebenfur - Humenné
2. Prišli: Šalata - Humenné, Nagypál - Kazinobarci (Maďarsko), Muncner - VKP, Vkolinský prešiel z trénera na post hráča.

Počas prípravného obdobia bola činnosť na tréningoch zameraná hlavne na:

1. Všestrannú telesnú prípravu
2. Špeciálnu telesnú prípravu
3. Rozvoj sily
4. Stabilizácia techniky zákl. herných činností jednotlivca
5. Nácvik a zdokonaľovanie herných kombinácií a systémov
6. Hľadanie optimálneho zloženia družstva

Veľký dôraz počas prípravy som kladol aj na psychologickú prípravu a to najmä na správanie sa hráčov v štandardných podmienkach a v návnosti na to aj v náročných podmienkach s dôrazom na dynamiku vykonávania a hlavne vykonávanie činnosti pod psychologickým tlakom - v stresových podmienkach. Všetko malo logický priebeh, nakoľko sa zmenili volejbalové pravidlá a hralo sa už bez strát, čiže každá vlastná chyba bol bod pre súpera.

Do súťaže, ako nováčik EXTRALIGY sme vstúpili viac ko úspešne, keď sme sa dlho držali na popredných miestach a najmä víťazstvo 3:1 nad vtedajším vicemajstrom Slovenska, družstvom Púchova, dostalo naše družstvo PU do povedomia celého volejbalového Slovenska. Po prvej časti EXTRALIGY sme boli na 5. miesta o bod za družstvom Žiliny.

tréner
Daniel Oravec

Tabuľka EXTRALIGY mužov po I. časti

1. Myjava	16 14	2 45:17	30 bodov
2. Púchov	16 13	3 43:18	29 bodov
3. Žilina	16 11	5 40:21	27 bodov
4. Dubová	16 10	6 32:22	26 bodov
5. Prešov	16 9	7 33:28	25 bodov
6. Inter	16 6	10 25:35	22 bodov
7. Humenné	16 6	10 21:33	22 bodov
8. VKP	16 1	15 14:45	17 bodov
9. Zvolen	16 2	14 11:46	16 bodov

Aj v 2. časti EXTRALIGY boli boje o prvú štvorku z hľadiska družstva mužov PU napínavé, aj keď v zápasoch so silnejšími súpermi sa už ukázala nevyhratost a chýbajúce skúsenosti. Nakoniec chýbalo k postupu do prvej štvorky iba zopár setov, keď sme po jej skončení mali rovnaký počet bodov, ako štvrté družstvo Žiliny.

Posledné pokyny trénera Oravca pred nástupom na palubovku

Po odohratej dlhobovej časti EXTRALIGY môžeme konštatovať, že v priebehu 5 mesiacov sa družstvu VK PU podarilo získať rešpekt u všetkých družstiev. Bolo družstvom, ktoré dokáže s hociakým vyhrať, ale ešte nie pravidelne vyhŕať.

V I. kole PLAY-OFF sa stretli družstvá Prešova a Zvolena. Hralo sa na 2 vyhraté zápasy. Družstvo vysokoškolákov z Prešova potvrdilo rolu favorita a po výsledkoch 3:0 a 3:1 postúpilo do 2. kola play-off.

V II. kole Play-off o 5. miesto sa stretlo s družstvom Interu Bratislava. Opäť sa hralo na 2 vyhraté zápasy a po výsledku 3:0 a 0:3 sa v treťom zápase v Prešove rozhodlo o piatom mieste. V najdlhšom zápase, trvajúcom skoro 2 hodiny sa z víťazstva 3:1 a celkového 5. miesta tešili volejbalisti Interu. Pre domáce družstvo to bola malá športová tragédia, keď prakticky celú súťaž boli najhoršie na 5. mieste.

Niektoré zaujímavé štatistické údaje z majstrovstiev zápasov VK PU Prešov:

Pomer lôpt:	2591 : 2637	t.j. - 46 lôpt
Čistý čas zápasov:	2537 min.	t.j. 42 hod. 17 min.
Hrubý čas zápasov:	2798 min.	t.j. 46 hod. 38 min
Najdlhší zápas:	111 min.	(Prešov - Inter 1:3, 29. 4. 2000)
Najkratší zápas:	55 min.	(Prešov - Žilina 0:3, 23. 10. 1999)

Poradie 5 najlepších hráčov podľa užitočnosti:

- hodnotené 3 HCJ (podanie, útok, blok)

1. Vartovník	+ 121 b.	747 kontaktov s loptou	v 15 zápasoch
2. Vokál	+ 52 b.	314 kontaktov s loptou	v 9 zápasoch
3. Škvarek	+ 51 b.	577 kontaktov s loptou	v 15 zápasoch
4. Gešperík	+ 41 b.	503 kontaktov s loptou	v 12 zápasoch
5. Muncner	+ 31 b.	500 kontaktov s loptou	v 15 zápasoch

Poradie 5 najlepších hráčov podľa užitočnosti v % vyjadrení:

1. Vokál	17% úspešnosť
2. Vartovník	16% úspešnosť
3. Škvarek	9% úspešnosť
4. Gešperík	8% úspešnosť
5. Muncner	6% úspešnosť

Poradie 5 najlepších hráčov podľa celkového počtu získaných bodov:

1. Vartovník	270	v 15 zápasoch
2. Škvarek	161	v 15 zápasoch
3. Gešperík	160	v 12 zápasoch
4. Muncner	127	v 15 zápasoch
5. Vokál	116	v 7 zápasoch

Celkové hodnotenie:

Celkovo môžeme hodnotiť účinkovanie družstva mužov v súťažnom ročníku 1999/2000 ako úspešné. Z hľadiska umiestnenia v súťaži sme mali určite na viac, ako iba na VI. miesto. Doplatili sme na zranenia kľúčových hráčov a ich slabú nadržiteľnosť hráčmi z lavičky.

V rozhodujúcich zápasoch najskôr so Žilinou a potom s Interom sa na hráčoch prejavila slabšia silová prípravnosť z dôvodov absencie posilovne. K tomu sa pridala aj celková nevyhratost a chýbajúce skúsenosti. Hráčom chýbala správna rozhodnosť v poslednom momente hry. Veľké nasadenie a túžba po víťazstve v momentoch, keď sa nedarí, strieda útlm a chyby - absencia osobnosti v družstve, ktorá je schopná zmobilizovať ostatných hráčov a vrátiť ich do hry. Keďže ani v nastávajúcom ročníku družstvo nemá žiadnu osobnosť, musia kľúčoví hráči ako v tréningovom procese, tak aj v zápasoch, pomaly dozrievať v OSOBNOSŤ (Vartovník, Muncner, Gešperík, Vokál...)

Z hľadiska ďalšej kvalitnej prípravy je potrebné neustále zabezpečovať lepšie tréningové, priestorové a zdravotné zabezpečenie hráčov.

S účinkovaním družstva ako aj celého volejbalového klubu môžete sa zoznámiť v nasledujúcom čísle nášho periodika PU.

Autor článku tréner Daniel Oravec

Vydáva: Rektorát PU Prešov. Kontakt na redakciu: tel.: (091) 773 32 31-4, kl. 306, Ulica 17. novembra č. 1, 081 16 Prešov

Predseda redakčnej rady a vedúci redaktor: doc. PhDr. Michal Rusínko, CSc. Členovia redakčnej rady: doc. JUDr. Ján Roháč, CSc., doc. PhDr. Rudolf Horváth, CSc., doc. PhDr. Ladislav Šimon, CSc., Andrej Bañas - výtvarník, Mgr. František Dancák, PhDr. Anton TAKÁČ, Mgr. Lubomír Krajňák - fotograf.

Univerzitný časopis vychádza ako dvojmesačník, päťkrát ročne pre vlastnú potrebu.

Za grafickú a jazykovú úpravu zodpovedá Miroslav Mudrák. Tlač: GRAFOTLAČ Prešov

(Nepredajné)

PREŠOVSKÁ UNIVERZITA

PERIODIKUM AKADEMICKÉJ OBCE PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY

PREŠOV NOVEMBER—DECEMBER 2000

ROČNÍK IV. č. 9–10 / 2000

Autor kresby akad. maliar Peter Kocák — PF 2001

Veselé Vianoce
a šťastný nový rok
žela všetkým
PF
pedagógom
i nepedagogickým
pracovníkom
a študentom
2001
Prešovskej univerzity
kolektív periodika
Prešovská univerzita

Cena rektora PU

Za najlepšie publikácie bola udelná **doc. ThDr. Imrichovi Belejkaníčov, CSc.**, - prorektorovi PU za najlepšiu monografickú prácu v kategórii teologických vied za rok 1999. Dielo pod názvom *Úniezismus ako ekleziologický problém*. **doc. Ing. Petrovi Kuzmišnovi, CSc.**, za monografiu *Vybrané aspekty fungovania marketin-govo riadenej firmy* a **prof. RNDr. Ivanovi Bernasovskému, DrSc.**, a **RNDr. Jarmile Bernasovskej, PhD.**, za spoločnú monografiu *Anthropology of Romanies (gypsies) auxological and anthropoge-netical study*. Za spoluautorstvo *Morfematický slovník slovenčiny* **Miroslava Sokolová, Gustáv Moško, František Šimon a Vladimír Benko**. Všetkým oceneným autorom blahoželáme a veľa tvorivých síl do ďalšej práce.

Už druhýkrát v tomto šk.r. sa zišiel AS PU na svojom zasadnutí, ktoré sa uskutočnilo v prvej polovici novembra t.r. Viedol ho jeho predseda prof. Ján Birčák, ktorý na ňom pri-vítal ako obvykle vždy prítomného rektora PU doc. K. Feča, CSc.

V programe zasadnutia bolo niekoľko dôle-žitých bodov, ktoré sa okrem avizovaných v programe rozšírili o in-formáciu zo Študentskej rady VŠ SR, ktorú sená-tu podal člen AS Peter Benko.

Ako prvý bod prerokoval AS návrh rektora PU na vyslovenie súhlasu na menovanie prof. V. Leška, CSc., za prorektora pre vedu, dokto-randské štúdium a umeleckú činnosť.

Rektor doc. Feč v ďalšom rokovaní predstavil pracovnú a odbornú charakteristiku. Potom bolo udelené slovo kandidátovi **Leškovi**, ktorý vo svo-jom vystúpení rekapituloval obdobie konštituova-nia a stabilizácie vzniku pracoviska, poukázal na závažnosť úloh, ktoré súviseli so zabezpečením kontinuity vedecko-výskumných činností po roz-delení UPJŠ.

Pozitívne hodnotil činnosť **VR PU** poukázal na akceptovateľnosť PU vo vzťahu k návrhom vymenovania za prof. a docentov a tiež na potrebu väčšej spolupráce jednotlivých fakúlt v projektoch **VEGA**. Zvýraznil tiež oblasť umeleckej činnosti a prezentoval ciele a úlohy vo vzťahu k organizátor-skej a materiálo-technickej pomoci zo strany PU.

Po jeho krátkom vystúpení sa rozprúdila disku-sia. Prof. **Birčák** poukázal najprv na vysokú profe-sionálnu úroveň všetkých materiálov predklada-ných kandidátom na rokovania **VR PU**, čo je veľké pozitívum. Takéto hodnotenia jeho činnosti bolo počít od viacerých členov AS konkrétne od doc. **Kiretu** a doc. **Libu**, a najviac od samotného pred-sedu prof. **Birčáka**, ktorého okrem iného zaujala

Zasadal Akademický senát PU

otázka usporiadania vedeckopraktickej konferen-cie o súčasnom stave PU a jej smerovaní na čo kandidát odpovedal kladne, pričom zdôraznil, že realizovanie s takýmto zameraním je potrebné a určite by bolo prínosom pre PU. Doc. **Kiretu** zau-jala prognóza ďalšieho vývoja PU najmä v zmysle vzniku nových fakúlt. Kandidát **Leško** kvalifikova-ne reagoval aj na ďalšie položené otázky týkajúce sa spolupráce s oddelením zahraničných vzťahov, grantových projektov, inauguračných, habilitačných, a padla zmienka aj o akreditácii. K tejto otázke rektor PU poznamenal, že akreditácia je presne určená a nemenná ale pripravuje sa už le-gislatívna zmena podľa regionálneho významu PU. Doc. **Kiretovi** kandidát odpovedal v súvislosti so vznikom nových fakúlt, že ich vznik považuje za nevyhnutnosť v ďalšom rozvoji PU. Okolité svet vníma a uznáva univerzitu ak je zložená z viace-rých fakúlt s rôznym zameraním. Preto prof. **Leško** (Dokončenie na 2. str.)

Nadviazanie

V dňoch 19. a 20. novembra 2000 navštívila delegácia FF PU v zložení prof. PhDr. František **Mihina**, CSc., (dekan FF PU) a doc. PhDr. Rudolf **Dupkala**, CSc., (predseda AS FF PU). Fakultu spoločenských vied Sliezskej univerzity v Katowiciach. Delegácia sa zúčastnila aktu podpísania Dohody o spolupráci medzi **Sliezkou univerzitou**

produktívnych kontaktov

v Katowiciach a Prešovskou univerzitou v Prešove, ktorá implikuje aj články umožňujúce realizovať konkrétnu spoluprácu medzi jednotlivými fakultami. Zástupcov FF PU prijali na bilaterálnom rokovaní prof. zw. dr. hab. Jozefa **Banka**, dekan Fakulty spoločenských vied SU v Katowiciach a Prof. Andrzej **Kiepas**, riaditeľ Inštitútu filozofie SU v Katowiciach. Výsledkom pobytu delegácie FF PU je konkretizácia spolupráce Filozofickej fakulty PU v Prešove s Inštitútom filozofie SU v Katowiciach na úrovni recipročných prednáškových pobytov učiteľov, obojstrannej participácie na riešení grantových úloh, účasti na vedeckých podujatiach, publikovania v spoločenských zborníkoch a pod.

R.D.

Záber z rokovania Akademického senátu PU

Zasadal Akademický senát PU

odporúčal pričlenenie technickej fakulty (FVT) v Prešove

(Dokončenie z 1. str.) šove) pretože podľa neho by PU mala mať fakultu technického zamerania. PU by sa mohla v priebehu 5–10 rokov rozrásť o 6–8 fakúlt. Najrealnejšie a najbližšie vidí vznik fakulty manažmentu v roku 2001. Ďalej sa hovorilo o potrebe konštituovania vlastného vydavateľstva na možnosti publikovania monografických prác tak ako tomu je na iných univerzitách.

Po skončení diskusie AS PU vyslovil súhlas s návrhom rektora PU na menovanie prof. PhDr. V. Leška, CSc., za prorektora pre vedu, doktorandské štúdium a umeleckú činnosť PU. (Charakteristiku a jeho pracovnú činnosť si prečítajte na tejto stránke dole.)

V programe zasadnutia sa ďalej diskutovalo o kontrolnej činnosti AS PU. K tomuto bodu bol prizvaný hlavný kontrolór dr. Tarjáni, ktorý v zásade vysvetlil AS aké majú právomoci v kontrolnej činnosti týkajúcej sa oblasti kontroly rozdeľovania finančných prostriedkov, resp. ich využitie na jednotlivých fakultách, pracoviskách a účelových zariadeniach PU. Dr. Tarjáni zároveň odpovedal aj na kladené otázky členmi AS PU.

AS ďalej sa zaobera zmenami v Štatúte PU a v Štatúte PF. Navrhované zmeny v Štatúte PF vysvetlil člen AS a predseda AS PF dr. Orišek. AS po prerokovaní jednomyselne schválil predložené zmeny v Štatúte PU a v Štatúte PF PU.

Akademický senát na záver svojho rokovania prijal uznesenie v ktorom poveril ekonomickú komisiu AS v spolupráci s oddelením pre investičnú výstavbu a právny oddelením rektorátu vypracovať zásady kontrolnej činnosti na jednotlivých úsekoch, a o plnení prijatých opatrení

—red—

Na obrázku sprava prof. F. Mihina, prof. Banka, (PR), doc. Dupkala a prof. Glombik (PR)

Po stredoškolskom štúdiu nastúpil na FF UPJŠ v Prešove, kde absolvoval odbor filozofia - dejepis. Po ukončení vysokoškolského štúdia bol prijatý za asistenta na Katedru filozofie FF UPJŠ v roku 1973 a pracuje na tomto pracovisku nepretržite až do súčasnosti. V roku 1976 úspešne vykonal rigoróznú skúšku (PhDr.). Ašpirantské štúdium realizoval v odbore dejiny filozofie. V roku 1983 obhájil kandidátsku dizertačnú prácu na Filozofickom ústave SAV v Bratislave. Za docenta v odbore dejiny filozofie bol menovaný v roku 1986. V rokoch 1986-1988 pôsobil ako vedúci katedry. Po roku 1990 pracoval v dvoch výboroch Slovenského filozofického združenia a ako člen redakčnej rady časopisu Filozofia. V rokoch 1994-1997 bol prodekanom pre rozvoj na FF UPJŠ. Od roku 1997 pôsobí vo funkcii prorektora pre vedu a doktorandské štúdium. Stal sa členom Rady pre vedu a techniku MŠ SR, podpredsedom celoslovenskej komisie pre doktorandské štúdium v odbore dejiny filozofie a je členom komisie VEGA. V roku 1999 sa úspešne inauguroval na FF PU v odbore dejiny filozofie a v máji roku 2000 bol vymenovaný prezidentom SR za univerzitného profesora.

Prof. PhDr. Vladimír Leško, CSc., sa pedagogicky a odborne venuje hlavne dejinám filozofie. Základný priestor jeho historikofilozofických aktivít tvoria dejiny novovekej filozofie a filozofie 19. a 20. storočia. Najvýraznejší záujem venuje uč-

niam Descarta, Hegela, Schellinga, Marxa, Nietzscheho, Heideggera a Patočku. Hlavné modely a výsledky sa stretli s veľmi pozitívnym ohla-

Profesor Leško opäť prorektorom

pre vedu a doktorandské štúdium a umeleckú činnosť PU

som nielen na Slovensku, ale aj v Českej republike a Poľsku. Zároveň je hlavným autorom, resp. spoluautorom dvoch najúspešnejších vysokoškolských učebníc z dejín filozofie. Prof. PhDr. Vladimír Leško, CSc., publikoval vyše 40 vedeckých štúdií, zúčastnil sa viac ako 20 vedeckých konferencií doma a v zahraničí. Bol spoluriešiteľom dvoch zahraničných grantových projektov (ČR). Úspešne plnil dve úlohy VEGA ako zástupcu zodpovedného riešiteľa. Ako zodpovednému riešiteľovi vedeckovýskumného projektu VEGA (1997-1999) - Filozofia dejín filozofie - hlavné modely a výsledky, bol mu udelený certifikát MŠ a SAV s hodnotením - ciele splnil vynikajúco.

Počas svojho funkčného obdobia ako prorektor pre vedu a doktorandské štúdium na PU konštituoval a sfunkčnil oddelenie pre vedu a doktorandské štúdium. Vo svojej riadiacej práci v spolupráci s prodekanmi pre vedu a jednotlivými oddeleniami pre vedu a doktorandské štúdium na fakultách PU úspešne realizoval základné aktivity v tejto oblasti tak, že začlenenie našej novej univerzity v rámci celoslovenskej konfrontácie nevyvolalo najmenšie pochybnosti. Osobitnú pozornosť vo svojej práci venoval aj umeleckým aktivitám súborov PU. Ako predsedu Rady pre umeleckú činnosť na PU sa aktívne podieľal na spoluvytváraní materiálno-technických podmienok pre činnosť súbo-

rov a organizátorskou prácou napomáhal kvalitatívnemu rozvoju umeleckých súborov PU.

Prof. PhDr. Vladimír Leško, CSc., má všetky predpoklady pre ďalšie úspešné vykonávanie funkcie prorektora pre vedu, doktorandské štúdium a umeleckú činnosť Prešovskej univerzity. AS PU odporučil rektorovi PU prof. Lešku vymenovať do funkcie prorektora.

Akreditácia FF PU bola úspešná

Akreditácia fakúlt Slovenských vysokých škôl sa má ukončiť do konca roka 2000. Ako nás informoval predseda AK prof. Lev Bukovský, ide o hodnotenie podľa ktorého fakulty získajú jednu z troch kategórií, čo potom má vplyv aj na pridelovanie finančných prostriedkov. V kategórii „A“ sa akreditovanej fakulte újdú rozpočtové financie + 10 % navyše. V kategórii „B“ sa musí škola uspokojiť len s rozpočtom a v kategórii „C“ sa rozpočet o 10 % kráti. Kritérium pre hodnotenie je počet profesorov a docentov, dostatok garantov pre študijné odbory a doktorandské štúdium, vedecká, publikačná a prezentačná činnosť, celkový počet odborov i študentov a podobné otázky. AK, ako poradný orgán vlády SR, má právo odporučiť aj zrušenie vysokej školy. Ako vieme, akreditácia platí 5 rokov. V našich podmienkach (PU) sa teraz nehodnotila PF a FHPV, ktoré ju získali po rozdelení vtedajšej pedagogickej fakulty, pri vzniku univerzity. V tomto roku sa hodnotili Bohoslovecká fakulta a 7. decembra 2000 sa akreditácii podrobila FF. Jej akreditácia bola úspešná, preto, že má dobré personálne obsadenie študijných odborov. Pokiaľ ide o Pravoslávnu bohosloveckú fakultu PU, treba povedať, že táto fakulta má právo zastrešovať doktorandské štúdium, docentské habilitácie a profesorské inaugurácie v odbore Pravoslávna teológia. Toto zatiaľ nie je priznané Gréckokatolíckej fakulte PU. Stane sa tak až po dobudovaní personálnych garancií, musí totiž mať garanta na Katolícku teológiu na plný úväzok.

V súčasnosti sa pripravuje na akreditáciu PF.

ŠTUDENTSKÉ DNI 2000

Od pondelka 13. 11. 2000 do piatku 17. 11. 2000 sa uskutočnili už tradičné Študentské dni na Prešovskej univerzite. Začali v UK, ktoré otvoril riaditeľ UK Ing. Peter Halko. Najprv privítal rektora PU K. Feča, prorektorov PU, dekanov fakúlt a študentov fakúlt. Po jeho privítaní urobil oficiálne otvorenie člen ŠP PU Ján Benko.

Potom sa ujal slova prorektor PU doc. ThDr. Imrich Belejkaní, CSc. (na obrázku), ktorý zdôraznil význam tejto tradície. Hovoril o výsledkoch, ktoré univerzita dosiahla a jej perspektívach.

Zároveň zdôraznil, aby sme dlhoročné skúsenosti zúročili v oblasti vzdelávania v mimoriadne historicky významnom období končiaceho sa tisícročia a začínajúceho sa nového milénia. Ďalej podčiarkol, že **v súčasnosti vzrástla význam univerzít**, ktorých hlavnou úlohou je vytváranie podmienok pre sústavné napĺňanie ich poslania a o to sa PU zo všetkých síl snaží, a cítime to, že škola je oveľa iniciatívnejšia, viacej v nej je citlivá spolupatričnosť pedagógov a študentov, pretože ide o spoločné akcie a nielen vzdelávacieho zamerania, ľudského pochopenia, preto je žiadúce klásť dôraz na hodnoty humanizačné, ktoré by prinášali nám kvalitu medziľudských vzťahov. Svoj krátky príhovor prorektor zakončil slovami „Tieto dni nech sa stanú tradíciou z tohto aspektu nech ich priebeh nie je formálnou a rutinnou záležitosťou ale aby sme hľadali cestu k sebe navzájom.“

Po jeho krátkom vystúpení rektor PU doc. Karol Feč udelil ceny rektora PU 5 študentom PU za vynikajúce študijné výsledky v šk. r. 1999/2000. Z jeho rúk ich prevzali Miriam Škulinková, Lucia Šujetová, Anna Pirohová, Radko Blichár a Andrej Gonto. Po prevzatí ceny rektora odovzdal rektor pozdravný list Rektora PU knižnici P.

kým príhovorom prorektor PU prof. PhDr. V. Leško, CSc., výstavu publikačnej činnosti pracovníkov PU za rok 1999. Výsoko ohodnotil kvantitatívno kvalitatívne ukazovatele publikačnej činnosti. Výrazne pozitívny je ukazovateľ vedeckých monografií, vedecké štúdie, zahraničné prednášky a pod.

Záver s poďakovaním za účasť na otvorení Študentských dní 2000 urobil riaditeľ PU Ing. Halko.

- Red-

Záber z otvorenia Študentských dní 2000. Akt sa uskutočnil v UK PU.

Študenti, ktorí prevzali cenu rektora PU pri príležitosti Dňa študentstva 2000 za vynikajúce študijné výsledky v školskom roku 1999/2000

1 1. Miriam Škulinková, FF

2. Anna Pirohová, PF

3. Lucia Šujetová, FHPV

4. Radko Blichár, GBF

5. Andrej Gonto, PBF

O. Hviezdoslava riaditeľke Mgr. Ivete Hurnej (na obrázku hore), pri príležitosti 75. výročia jej vzniku. Po tomto akte otvoril krát-

K 50. výročiu jej založenia

Prešov PU: Park Kultúry a oddychu - Čierny orol sa 25. 10. 2000 zaplnil akademickými funkcionármi, cirkevnými hodnosťami, pedagógmi a študentmi z PBF. Slávnostné zasadnutie z poverenia vedenia PBF otvoril prodekan PBF Mgr. Ján Zozulák, PhD., na ktorom privítal rektora doc. dr. K. Feča, CSc., Jeho Blaženost ThDr. Nikolaja Arcibiskupa Prešovského, Metropolitu Pravoslávnej cirkvi v Českých krajinách a na Slovensku.

Ďalej privítal predsedu AS PU prof. Dr.h.c. RNDr. J. Birčáka, CSc., dekana PBF doc. ThDr. P. Kormaníka a ďalších hostí tohto slávnostného aktu Mgr. Kryštofa Arcibiskupa Českých krajín, Jeho Preosvietenost ThDr. Simeona Biskupa Olomoucko-brnenského, Jeho Preosvietenost Jána Biskupa Michalovského, prof. RNDr. Leva Bukovského - predsedu AK, Mgr. Emila Jarkovského predsedu AS PBF PU, riaditeľa kňazského seminára, prof. ThDr. Pavla Aleša, vedúceho Detašovaného pracoviska našej fakulty v Olomouci, prof. Ing. Dušana Podhradského, DrSc., rektora UPJŠ v Košiciach, prorektorov PU, a dekanov všetkých fakúlt PU. Ďalej privítal predstaviteľov okresných, krajských úradov a zástupcu primátora mesta Prešov Ing. Kužmu. Mimoriadne srdečne privítal p. Jozefa Byrtusa, generálneho konzula ČR, zástupcov vojenských útvarov Prešovských posádok, Ing. I. Gullu - kvestora PU. S pozdravným prejavom vystúpil doc. Feč.

V mene vedenia PU slávnostné zhromaždenie pozdravil rektor PU doc. dr. K. Feč, CSc.

V úvode povedal, že Prešovská univerzita sa v roku 1997 stala samostatnou inštitúciou, ktorej súčasťou z jej 5-tich fakúlt je aj Pravoslávna bohoslovecká fakulta, ktorá 14. júna 1950 vládym nariadením č. 112 a podľa zákona Československej republiky č. 66 bola zriadená samostatná Pravoslávna fakulta v Prahe so sídlom v Prešove. V tomto roku slávnostne nastúpilo na štúdium aj prvých 54 študentov na 6-tich katedrách.

Po všetkých prekonaných ťažkostiach, môžeme s radosťou konštatovať, že Pravoslávna bohoslovecká fakulta Prešovskej univerzity sa kvalitatívne i kvantitatívne úspešne rozvíja. Dnes na fakulte študuje celkom 371 študentov vo všetkých formách štúdia na 9 katedrách teologického zamerania, učiteľstva náboženskej a etickej výchovy a v novozriadenom študijnom odbore sociálnej práce. Fakulta má právo uskutočňovať doktorandské štúdium, rigorózne skúšky a obhajoby doktorských prác, habilitácie na docenta a inaugurácie na profesora. Ako jediná fakulta na Slovensku pripravuje pravoslávnych duchovných aj pre Českú republiku na Detašovanom pracovisku v Olomouci.

Za svoj hlavný cieľ si fakulta vytýčila sústavné a systematické prehĺbovanie teologického bádania vo všetkých oblastiach náboženského poznania, li-

turgického a duchovného života, ako aj misie cirkvi. Naplnenie tohto cieľa zabezpečuje tím vysokokvalifikovaných, obetavých a oddaných pedagógov, vedeckých a výchovných pracovníkov. O vysokom stupni kvality svedčí aj tá skutočnosť, že naša Pravoslávna bohoslovecká fakulta, ako jedna z prvých fakúlt univerzity, prešla v tomto roku akreditačným konaním a boli jej priznané práva v plnom rozsahu. Fakulta má možnosť prijímať na štúdium aj zahraničných študentov. Štúdium tu absolvovali študenti z Ruska, Ukrajiny, Rumunska, Bulharska, Nemecka, Etiópie, Poľska. Ale aj viacerí študenti fakulty študovali na teologických školách v Aténach, Tessaľonikách, New Yorku, Oxforde, Sydney a dnes mnohí z nich pôsobia na fakulte už ako učitelia.

V ďalšej časti svojho pozdravného prejavu vzdvihol úspešne sa rozvíjajúcu vedeckú a vydavateľskú činnosť fakulty, ktorá sa zaraďuje medzi popredné fakulty univerzity. Zmienil sa aj o nových cieľoch a zámeroch a vyslovil presvedčenie, že spoločným úsilím a s pochopením nadriadených orgánov a inštitúcií sa nám podarí postupne úspešne problémy riešiť a otvoriť možnosti pre mnohých záujemcov o štúdium na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte.

Svoj pozdravný prejav ukončil slovami: „Som presvedčený, že vzájomné porozumenie, pomôže nám riešiť aj ďalšie problémy súčasnosti, a že práve prostredníctvom našich bohosloveckých fakúlt sa nám podarí viesť našich mladých študentov k jednote v zmysle ekumenického pochopenia“.

Na záver, poprial Pravoslávnej bohosloveckej fakulte do ďalších rokov mnoho úspechov, tvorivej práce, uznania doma i za hranicami našej vlasti a pre ďalší rozvoj našej Prešovskej univerzity.

Rektor PU doc. PhDr. Karol Feč, CSc., pri slávnostnom prejave na zasadnutí VR PBF PU

Účastníkov slávnostného zhromaždenia pozdravili ThDr. Nikolaj, prof. L. Bukovský, prof. F. Mihina, doc. Turek, doc. Kuzmišin, ďalej predseda okresného úradu M. Benč, predseda ZRUS-u SR v Prešove I. Laba.

Po prejave dekana fakulty P. Kormaníka boli odovzdané pamätné medaily významným osobnostiam, ktoré sa veľkou mierou zaslúžili o všestranný rozvoj PBF. Slávnostný akt odovzdania pa-

mätných medailí urobil dekan fakulty doc. Kormaník. Pamätná medaila k 50. výročiu založenia pravoslávnej bohosloveckej fakulty v Prešove bola udelaná: rektorovi PU doc. PhDr. K. Fečovi, CSc., Jeho Blaženosti ThDr. Nikolajovi, metropolitovi Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku, Jeho Vysokopreosvietenosti ThDr. Kryštofovi, PhD., arcibiskupovi českých krajín, Jeho Preosvietenosti Jánovi, biskupovi michalovskému, prof. Ing. Dušanovi Podhradskému, DrSc., rektorovi Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, prof. RNDr. Levovi Bukovskému, DrSc., predsedovi Akreditačnej komisie vlády Slovenskej republiky,

prof. PhDr. Františkovi Mihinovi, CSc., dekanovi Filozofickej fakulty PU v Prešove, doc. PhDr. Milanovi Turekovi, CSc., dekanovi Pedagogickej fakulty PU v Prešove, doc. Ing. Petrovi Kuzmišinovi, CSc., dekanovi Fakulty humanitných a prírodných vied PU, doc. ThDr. Františkovi Janhubovi, dekanovi Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulty PU, doc. Ing. Slavkovi Pavlenkovi, CSc., dekanovi Fakulty výrobných technológií Technickej univerzity v Košiciach so sídlom v Prešove, doc. ThDr. Petrovi Kormaníkovi, PhD., dekanovi Pravoslávnej bohosloveckej fakulty PU, prof. ThDr. Pavlovi Alešovi, vedúcemu Katedry cirkevných dejín a vedúcemu Detašovaného pracoviska v Olomouci, prof. ThDr. Milanovi Gerkovi, CSc., vedúcemu Katedry základného bohoslovčia a sociálnej práce a povereného tiež vedením Katedry filozofie, doc. ThDr. Imrichovi Belejkaničovi, CSc., vedúcemu Katedry systematického bohoslovčia, prorektorovi pre vzdelávanie PU, doc. PhDr. Eve Drotárovej, CSc., vedúcej Katedry pedagogiky a psychológie PU, Mgr. Jánovi Jacošovi, CSc., vedúcemu Katedry cirkevného práva, prodekanovi pre rozvoj a zahraničné vzťahy, prof. ThDr. Štefanovi Pružinskému, CSc., vedúcemu Katedry biblických náuk, prodekanovi pre vedu a doktorandské štúdium, Mgr. Emilovi Jarkovskému, predsedovi Akademického senátu Pravoslávnej bohosloveckej fakulty PU, riaditeľovi Kňazského seminára, prof. PhDr. Mikulášovi Štecovi, DrSc., členovi Vedeckej rady Pravoslávnej bohosloveckej fakulty PU a profesorovi na Katedre praktického bohoslovčia, PaedDr. Anne Derevjaníkovej, odbornej asistentke Pravoslávnej bohosloveckej fakulty PU, ThDr. Štefanovi Horkajovi, odbornému asistentovi Pravoslávnej bohosloveckej fakulty PU, Mgr. Michalovi Švajkovi, tajomníkovi Úradu eparchiálnej rady Pravoslávnej cirkvi v Prešove, Helene Alšovej, hospodárke a študijnej referentke na Detašovanom pracovisku v Olomouci, Prot. Sergejovi Cuperovi, špiťuálno Kňazského seminára, Michalovi Olexovi, dlhoročnému hospodárskemu pracovníkovi, správcovi fakulty, diakonovi Leusisovi Dimitriosovi, ikonopiscovi.

Vedecká rada PU v Prešove rozhodla udeliť zlaté a strieborné medaily PU na základe návrhu VR PBF. Zlatú medailu prevzali prof. ThDr. Štefan Pružinský, CSc., prof. ThDr. Pavol Aleš. Strieborné medaily prevzal prof. ThDr. Milan Gerka, CSc., doc. ThDr. Peter Kormaník, PhD.

Slávnostný príhovor doc. Kormaníka k 50. výročiu založenia PBF

50. výročie založenia vysokej školy je samo o sebe významnou udalosťou. Vyžaduje, aby sa zamysleli ani nie tak nad tým, čo bolo, ale predovšetkým nad tým, čo bude. Je však pravdou, že to, čo bude, je do značnej miery závislé na tom, čo bolo.

Založenie našej fakulty nastalo po mnohých a dlhodobých očakávaniach. Po násilnej likvidácii **cyrilometodskej školy na Veľkej Morave** bolo treba na túto chvíľu čakať viac ako jedno tisícročie, na východnom Slovensku celé tri storočia. Avšak tak sv. bratia **Cyril a Metod**, ako aj po nich idúce generácie veľkých osobností prorocky naznačovali, že táto chvíľa príde. A medzi tých veľkých patrili aj popredné osobnosti slovenského národa: **L. Štúr, P. Országh-Hviezdoslav, S. Hurban, Vajanský, J. Podhradský**, autor prvého slovenského Pravoslávneho katechizmu, **P. Jozef Šafárik, J. Zábořský, A. Vasiljevič Duchnovič, Stavrovský-Popradov** a iní. Avšak dlho očakávaná škola sa ocitla v zložitej ideologickej situácii a bolo na nej, na jej učiteľoch a pracovníkoch, či obstojí v novej životnej skúške, alebo opäť zanikne. A plány boli také, že mala zaniknúť. Škola prežila a dnes oslavuje svoje päťdesiate výročie založenia. To, že prežila, že sa osvedčila, že vychovávala veľký počet oddaných duchovních a cez nich nový pravoslávny ľud, že pripravila síce nevelkú, ale obetavú skupinu mladých teológov schopných načrtnúť smelé plány jej rozvoja a tým aj **Pravoslávnej cirkvi na Slovensku**, urobila v skutočnosti veľké dielo, urobila to najpotrebnejšie a najnutnejšie, čo mala urobiť a na čom my dnes môžeme ďalej budovať, vstupujúc do druhej päťdesiatky jej existencie.

Kedže sa pripravujeme pre vstup do tretieho tisícročia, musíme si uvedomiť nasledujúce skutočnosti. Najprv to, že i toto nové tisícročie bude zložené. Bude zložené ekonomicky, politicky, sociálne, vojensky, kultúrne i nábožensky. A žiadny veced, filozof, politológ a teológ neskrýva, že sme aj v novej kríze, ktorá naberaá svetové rozmery. A je na nás všetkých, či táto kríza sa naplní, alebo bude odvrátená. A preto počujeme rôzne hlasy. Jední hovoria, že žijeme v dobe postmodernej, iní, že žijeme v dobe postkresťanskej, ktorá je charakteristická aktívnym až agresívnym návratom k pohanským formám náboženstva, čiže v dobe neopohanstva. Aj jedni aj druhí majú v niečom pravdu. Je tu však ešte jeden hlas - hlas tých, ktorí hovoria niečo celkom iné. Popredným predstaviteľom tohto tretieho hlasu je medziiným aj popredný pravoslávny teológ otec **Georgij Florovský**. Narodil sa v Rusku, potom žil a pracoval vo Francúzsku, na **Teologickom inštitúte sv. Sergija**, v ďalších rokoch bol dekanom Pravoslávnej bohosloveckej fakulty v **New Yorku** a profesorom ruského jazyka, kultúry a literatúry na viacerých popredných amerických univerzitách. A tento profesor medzi iným napísal: „Nastáva doba, kedy teológia prestáva byť osobnou a súkromnou záležitosťou, ktorou sa môže alebo nemusí zaoberať, v závislosti od svojho talentu, túžob, inšpirácií. V terajší zlý a osudový deň teológia sa opäť stáva akousi spoločnou záležitosťou, stáva sa všeobecným - soborným (katolíckym) povolaním. Opäť sa otvára teologická epocha....“

Naša Pravoslávna bohoslovecká fakulta už od

roku 1965 vykročila na cestu takéhoto myslenia a takéhoto svedectva (martyria). Je to návrat k sobornému princípu Cirkvi, viery a života podľa viery. Len škoda, že na svete je príliš veľa kresťanov, ktorí ešte stále pestujú iné, od pôvodnej Tradície odtrhnuté kresťanstvo, také, aké **O. Florov-**

Pravoslávna bohoslovecká fakulta do druhej päťdesiatky jej existencie

Dekan PBF PU Peter Kormanik pri slávnostnom prejave

ský nazval dvoma slovami: „osobná záležitosť“. Takéto myslenie, takéto kresťanstvo je zdrojom všetkých nezhôd v kresťanstve, ktoré priviedli k priam anatomickému deleniu kresťanského spoločenstva na nespočetné množstvo sektárskych zoskupení, neschopných myslieť a žiť v duchu **Evanjelia, v duchu Tradície pôvodnej Cirkvi**, neschopných sa vrátiť k jednote. To, čo povedal apoštol **Pavel** a otec **Florovský**, veľký teológ nášho končiaceho sa storočia, je alfa i omegou pravoslávnej teológie na našej fakulte. Vieme a hlboko cíti-

Záber slávnostného zhromaždenia. V prvom rade dekan jednotlivých fakúlt PU

me, čo to znamená, keď hovoria, že dnes už je postmoderná doba, že dnes je postkresťanská doba, ale ešte a hlbšie to, čo povedal otec **Florovský**, že dnes „sa opäť otvára teologická epocha“, že „naša doba je povolaná k teológii“.

Ďalej pán dekan hovoril o zámeroch, ktoré je nevyhnutné uskutočniť:

Prvým vážnym a nevyhnutným zámerom ďalšej našej práce je návrat k pôvodnému prístupu a štúdiu Svätého Písma, alebo, ako to zvykneme hovoriť, k pôvodnej biblistike, biblickej teológii.

(Pokračovanie na 6. strane.)

Medzinárodná vedecká konferencia

Prešov PU: Medzinárodná vedecká konferencia, ktorá sa uskutočnila 24. 10. 2000 na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte pri príležitosti 50. výročia jej založenia, otvoril s krátkym príhovorom dekan tejto fakulty doc. ThDr. Peter Kormaník, PhD. (na obrázku vpravo).

Konferencie sa okrem domácich zúčastnili aj zahraniční hostia a to Biskup Emanuel z Belgicka, ktorý v rámci programu konferencie predniesol prednášku na tému: „Pravoslávna cirkev a jej aktivity v rámci európskej únie“. K problematike Novodobé náboženstvo a sekty vo svetle pastierskeho bohoslovía referoval Arcibiskup Kryštof, PhD., z Českej republiky a o páľivých problémoch teologickej súčasnosti referoval biskup Simeon taktiež z ČR.

Z veľmi zaujímavým referátom vystúpil Diakon Dimitrios Leussis zo Spojených štátov Amerických, ktorý hovoril na

na prelome tisícročí

tému „Pravoslávne ikony a ikonografia v 21. storočí“. Z domácich účastníkov konferencie vystúpil Mgr. Ján Zozulák, PhD., - prodekan PBF, referáty a koreferáty ako aj diskusia zhodli sa v tom, že v historickom aspekte sa majú objasniť všetky teologické problémy a aspekty cirkevného života.

Účastníci konferencie sa na druhý deň, 25. 10. 2000, zúčastnili slávnostného zasadnutia VR PBF PU, ktorá zasadala v Čiernom orli v Prešove.

Na obrázku účastníci medzinárodnej konferencie

Pravoslávna cirkev a teológia

Mgr. A. Cap, CSc., Mgr. M. Župina, PhD., a niektorí ďalší účastníci konferencie. Všetky odznelé referáty a koreferáty ako aj diskusia zhodli sa v tom, že v historickom aspekte sa majú objasniť všetky teologické problémy a aspekty cirkevného života.

Pravoslávna bohoslovecká fakulta do druhej päťdesiatky jej existencie

(Dokončenie z 5. strany.)

Druhým zámerom je hlboká znalosť učenia Cirkvi, založeného na Písme, na Tradícii, na teológii svätých otcov, na mnohovekej skúsenosti Cirkvi, na ovocí, ktoré je výsledkom aktívneho pôsobenia Svätého Ducha v Cirkvi.

Tretím zámerom sú pravdivé dejiny Cirkvi. Cirkvi je aj historická realita. V historickom aspekte sa majú objasniť všetky teologické problémy a aspekty cirkevného života.

Štvrtým zámerom je správne chápanie liturgického a kanonického podania ako prameňa eklesiologie. Súčasné liturgické spory sa v podstate týkajú otázky o možnosti zmeny bohoslužobného poriadku, aký bol doteraz vytvorený. Túto úlohu musí splniť katedra praktického bohoslovía a cirkevného práva.

Piatym zámerom je „teológia duchovnej skúsenosti“. Zvláštnosťou pravoslávnej teológie 20. st. je, že hoci sa vyvíja v znamení návratu k otcom a poznávaniu Boha zo skúsenosti, musí urobiť predmetom svojho záujmu aj pravoslávnu askézu, pravoslávnu duchovnosť, ktorá sa dostala do veľkej pozornosti všetkých pravoslávnych teologických škôl.

Šiestym zámerom teológie našej fakulty je to, čo sa rusky alebo cirkevnosloviansky vyjadruje slovami „molitvennoje vocerkovlénije“. Dnes je naprosto jasné, že žiadne teologické usudzovanie, žiadna cirkevná náuka nie je možná pri jej odtrhnutí od duchovnej a asketickej tradície, v odtrhnutí od skúseností svätých askétov, ktorí svoj život zasvätili modlitbe, alebo mimo blahodarného bytia Cirkvi vôbec. S tým je spojené štúdium hesychatickej tradície a dedičstva byzantskej teológie, najmä takých diel, akými sú diela sv. Simeona Nového Teológa, sv. Maxima Vyznávača, sv. Gregora Palamu, hlbšie prenikanie do teológie Eucharistie, eucharistického a sviatostného života Cirkvi vôbec. Túto úlohu musí plniť katedra praktického bohoslovía.

Siedmym zámerom našej fakulty je výchova v duchu apokalyptickej vernosti. Táto idea bola prehlbená v teologickom myslení tých Cirkvi, ktoré boli vystavené najväčšiemu ideologickému útlaku.

Návrat k otcom - to je ôsmy teologický zámer našej fakulty, ktorý svoju konkrétnu podobu našiel v rozsiahlom inštitucionálnom projekte. Téma patristickej teológie je zvláštna, je jednou z mimoriadne aktuálnych tém našej doby. V tomto znamení sa rozvíjalo celé 20. storočie. Výsledkom toho sú snahy o vytvorenie patristickej syntézy, teda splnenie úlohy, ktorá bola v dejinách Cirkvi viackrát úspešne plnená. Poznáme trinitárnu syntézu, christologickú syntézu, ktoré boli vytvorené po prekonaní určitých etáp vo vývoji cirkevnej teológie a prekonaní zložitých teologických problémov. Dnes stojíme pred podobnou úlohou. Ľud Slovenska sa dodnes nedomoča prekladu diel sv. otcov. Tie boli preložené do jazyka ruského, nemeckého, anglického, španielskeho, francúzskeho, takmer sú preložené do jazyka poľského, ale nie do jazyka slovenského. Naším poslaním je splniť túto úlohu v najkratšom možnom čase. Cirkvi je totiž vždy povolávaná k pokračovaniu diela sv. otcov. Vernosť otcov - to je vernosť ich teológii, teologickej metóde, ktorá dodnes nebola prekonaná. Otcov netreba opakovať, od otcov sa treba učiť ako riešiť problémy, ktoré pre nás kladie život, alebo súčasný svet.

Deviatym zámerom našej fakulty je teologické vzdelávanie na úrovni, akú si vyžaduje naša doba. Potrebujeme vysokú teologickú školu v tom najširšom zmysle slova. A musí to byť škola, ktorá bude vychovávať nielen kňazov a učiteľov, ale ktorá bude aj „teologickým laboratóriom“,

v ktorom práca bude formovať samostatné teologické vedomie a tvorivosť opierajúcu sa o konkrétne a pravdivé poznanie a o pochopenie princípov teologického zdôvodnenia cirkevného života z jednej strany, a súčasnej kultúry zo strany druhej.

Na záver sa pán dekan poďakoval vedeniu našej Cirkvi za veľkú morálnu podporu, nášmu lu-

du, jeho vláde, MŠ SR za pochopenie pre potreby našej fakulty, vedeniu Prešovskej univerzity, osobne pánu rektorovi doc. PhDr. Karolovi Fečovi, CSc., všetkým fakultám a ich vedeniu za dobrú spoluprácu vo zväzku Univerzity P. J. Šafárika, bývalému i terajšiemu rektorovi tejto univerzity, i vo zväzku Prešovskej univerzity, predstaviteľom kraja, okresu i mesta, mojim kolegom na fakulte, pracovníkom a študentom. Pracovať na fakulte a vo zväzku univerzity znamená spolupracovať. A keďže na túto spoluprácu máme tie najlepšie spomienky, želáme si, aby táto spolupráca bola v budúcich rokoch ešte tesnejšia a aby priniesla ešte lepšie ovocie. Je to v našich silách a bolo by zle, keby tomu bolo inak.

Udelenie medaily rektora zamestnancom PBF PU k 50. výročiu jej založenia na návrh Vedeckej rady PBF PU

Nositelia zlatých a strieborných medailí PU

Rektor PU doc. Karol Feč, CSc., odovzdal zlatú medailu:

Prof. ThDr. Štefanovi Pružinskému, CSc., za dlhoročnú pedagogickú a vedeckú činnosť, za zodpovedný výkon akademických funkcií dekana, prodekana a predsedu Akademického senátu fakulty, členstvo v odborných komisiách, za bohatú literárnovedeckú činnosť. Menovaný je garantom študijného a vedeckého odboru Pravoslávna teológia, predsedom Spoločnej odborovej komisie. Za svoju 35-ročnú činnosť na fakulte vychoval väčší počet duchovných, učiteľov náboženstva a etickej výchovy, doktorandov, učiteľov fakulty a odborných pracovníkov pravoslávnej cirkvi. Výrazným spôsobom sa zaslúžil o zriadenie nových kateder a projektovanie nových študijných odborov a predmetov.

Prof. ThDr. Pavlovi Alešovi za dlhoročnú pedagogickú a vedeckú činnosť, za zodpovedný výkon funkcie prodekana fakulty, vedúceho Katedry cirkevných dejín, za úspešné vedenie Detašovaného pracoviska fakulty v Olomouci, za dlhoročnú prácu v komisii Svetovej rady cirkvi v Ženeve - Komisie pre vieru a poriadok (15 rokov), za členstvo v zmiešanej medzinárodnej komisii pre dialóg s rímskokatolíckou cirkvou, v komisii pre dialóg so starokatolíckymi, anglikánskymi a orientálnymi cirkvami. Menovaný je garantom študijného odboru Učiteľstvo všeobecnovzdelávacích predmetov: Náboženská výchova, člen Spoločnej odborovej komisie pre doktorandské štúdium, člen Vedeckej rady fakulty, školiteľ v doktorandskom štúdiu, spoluriešiteľ grantového projektu z cirkevných dejín. Je autorom viacerých odborných a vedeckých štúdií, monografií, učebníc a skript, redigoval viaceré vedecké zborníky, bol spoluzakladateľom a spoluredaktorom Pravoslávneho teologického zborníka. Prednášal na viacerých medzinárodných a vedeckých sympóziách a konferenciách. Vychoval väčší počet duchovných, učiteľov náboženstva a etickej výchovy, doktorandov, učiteľov fakulty a odborných pracovníkov pravoslávnej cirkvi.

Strieborná medaila bola udelená:

Prof. ThDr. Milanovi Gerkovi, CSc., za dlhoročnú pedagogickú a vedeckú činnosť, za výkon akademických funkcií dekana, predsedu Akademického senátu fakulty, vedúceho Katedry filozofie a základného bohoslovía. Menovaný je garantom študijného odboru Sociálna práca, členom Spoločnej odborovej komisie pre doktorandské štúdium, členom Vedeckej rady PU a Vedeckej rady fakulty, členom Rady VŠ, členom pracovnej skupiny Akreditačnej komisie, spoluriešiteľom grantového projektu cirkevných dejín. Bol členom ÚV Svetovej rady cirkvi v Ženeve. Je autorom viacerých odborných a vedeckých článkov a skript zo Starého zákona. Prednáša v rámci vzdelávania duchovných. Vychoval väčší počet duchovných, učiteľov náboženstva a etickej výchovy, doktorandov, učiteľov fakulty a odborných pracovníkov pravoslávnej cirkvi.

Doc. ThDr. Petrovi Kormaníkovi za dlhoročnú pedagogickú a vedeckú činnosť, úspešné plnenie funkcií prodekana a dekana fakulty, za práce vyplývajúce z členstva vo Vedeckej rade fakulty a univerzity, Akademického senátu fakulty a univerzity, predsedu AS fakulty. Menovaný je podpredsedom Spoločnej odborovej komisie pre doktorandské štúdium, školiteľom doktorandského štúdia, jedným z garantov študijného odboru Učiteľstvo všeobecnovzdelávacích predmetov: Náboženská výchova a etická výchova, vedúci grantového projektu pod názvom Z cirkevných a náboženských dejín východného Slovenska v 19. a 20. storočí. Viac rokov funkcie predsedu Edičnej komisie fakulty a bol členom Rady pre informatiku, je spoluriešiteľom programu TEMPUS PU, vedúcim inštitucionálneho projektu z Liturgiky pod názvom Starobylé liturgie Východu a Západu. Je autorom viacerých monografií, učebníc, odborných a vedeckých štúdií a článkov, skript, prekladov z cudzích jazykov a pod. Je zodpovedným spoluredaktorom Pravoslávneho teologického zborníka. Vychoval väčší počet duchovných, učiteľov náboženstva a etickej výchovy, doktorandov, učiteľov fakulty a odborných pracovníkov pravoslávnych cirkvi.

Za odmenených a vyznamenaných sa poďakoval prof. ThDr. Pavol Aleš.

Na záver slávnostného zasadnutia PBF vystúpil študentský spevácky zbor fakulty pod vedením PaedDr. Anny Derevjaníkovej. Slávnostné zasadnutie sa ukončilo študentskou hymnou Gaudeamus Igitur.

Každý, kto od začiatku semestra prechádzal popri budove starého internátu si nemohol nevšimnúť tabuľu s nápisom „Študentské servisné centrum“. Táto tabuľka umiestnená na rohu internátu, hneď vedľa novovytvorených a skrášlených priestorov nielenže pútala pozornosť okolojdúcich študentov, no vzbudzovala v mnohých nemalú zvedavosť. Blížšie sa oboznámiť s týmto strediskom, prípadne využiť niečo z jeho ponuky, mohli všetci záujemcovia už od 15. 11. 2000, kedy centrum bolo oficiálne uvedené do činnosti.

Doc. Karol Feč prestrihnutím pásky sprístupnil účastníkom priestory v ktorých sa budú spomínané akcie realizovať

Študentské servisné centrum Prešovskej univerzity (ŠSC PU) je určené všetkým študentom tejto univerzity. Paleta služieb, ktoré poskytuje resp. má poskytovať študentom, je nesmierne široká a pestrá. Ide predovšetkým o informačné služby, týkajúce sa informácií o voľných pracovných miestach pre študentov končiacich ročníkov, o možnostiach zastupovania počas práceneschopnosti učiteľov na školách v regióne, príp. na pracoviskách v iných rezortoch, o pracovných príležitostiach pre študentov počas štúdia, či informácie o privátnom ubytovaní. Ďalej sú to poradenské služby, zamerané na študijné (konzultácie o možnostiach štúdia na fakultách PU, na vysokých školách v SR a v zahraničí), psychologické (vrátane poradenstva v oblasti prevencie drogových závislostí), finančné (konzultácie o možnostiach získania štipendií a pôžičiek), právne a duchovné poradenstvo. Centrum poskytuje služby zahraničným študentom pri vybavovaní rozličných formalít a má organizovať školenia, kurzy a podujatia pre študentov. Za účelom zabezpečenia profesionálnej úrovne v poskytovaní uvedených služieb spolupracuje ŠSC PU s externými inštitúciami a odborníkmi. Na základe odporúčania rady ŠSC a rozhodnutia povereného prorektora môže svoje priestory poskytnúť aj na iné účely v prospech študentov PU.

Čo sa týka organizačného zabezpečenia,

Študentské servisné centrum PU

činnosť ŠSC PU riadi rektorom poverený proktor a jeho poradný orgán Rada ŠSC. Za prevádzku a dodržiavanie predpisov zodpovedá riaditeľ centra. Prevádzka je financovaná z rozpočtu univerzity účelovo vyčleneným limitom finančných prostriedkov pre daný rok. Na základe dohody môžu fakulty univerzity dofinancovať prevádzku ŠSC z mimorozpočtových zdrojov. ŠSC PU poskytuje svoje služby bezplatne v oddôvodnených prípadoch môže žiadať o refundáciu priamych nákladov.

Komplexné služby študentom

Autorom myšlienky, ako aj jedným z tvorcov a realizátorov projektu zameraného na vytvorenie centra komplexných služieb pre študentov je doc. PhDr. Teodor Hrehovčík, CSc.,

ktorý pri realizácii tohto projektu čerpal najmä z osobných skúseností zo svojich ciest do zahraničia, predovšetkým na britské univerzity. „To čo môžeme vidieť na týchto univerzitách, nemá obdobu inde v Európe. Sú to plne organizované zariadenia s desiatkami kvalifikovaných pracovníkov, bez ktorých by britské univerzity nemohli existovať“ hovorí Hrehovčík. PU snáď ako jediná vysoká škola na Slovensku, ktorá reagovala na ponuku v rámci programu TEMPUS, kde boli určené prioritné oblasti pre projekty zamerané aj na služby študentom, spracovala projekt týkajúci sa vytvorenia centra služieb študentom. Na projektovaní sa zúčastnili aj študenti angličtiny a manažmentu

FF PU, dnes už absolventi. Partnerskými vysokými školami, s ktorými PU v tomto smere spolupracuje sú dve britské VŠ: Univerzita v Lutne a Bradford College a univerzita v Salamence v Španielsku. Následne bol projekt schválený v Bruseli: „Od projektu sme očakávali, že nám v prvom rade pomôže získať Know how a finančné zdroje na vybavenie budúceho pracoviska.

V týchto dňoch prechádzame do druhého a posledného roku jeho realizácie. Doteraz

sa uskutočnili študijné pobyty 4 zástupcov našej univerzity na partnerských univerzitách a zaškolenie pracovníčky centra Mgr. Sylvie Truchanovej v Británii. Bola zakúpená výpočtová technika a kancelárska technika v hodnote 400 000 Sk. V ďalšej fáze sa plánuje stáž našich pracovníkov v Španielsku, precizovanie náplne centra za účasti expertov z Anglicka a Španielska, vydanie celého radu informačných a propagačných materiálov,

overenie prijateľného modelu v praxi a nakoniec disseminácia dosiahnutých výsledkov v Akademickej obci SR, priebežne hodnotí Hrehovčík.

V súčasnosti v ŠSC pôsobí okrem pracovníkov s vysokoškolským vzdelaním na plný úväzok aj jedna členka amerických Mierových zborov na polovičný úväzok a v blízkej budúcnosti by sa mal počet interných pracovníkov zvýšiť.

Ostáva už len všetkým zainteresovaným držať palce a popriať veľa entuziazmu a chuti do práce v záverečnej fáze projektu, aby sa mohla naplno rozbehnúť činnosť centra a naplniť očakávania nielen jeho realizátorov, ale predovšetkým študentov, ktorým je centrum určené.

Dušan Boršovský

Účastníci slávnostného otvorenia Študentského servisného centra PU. Zúčastnili sa ho aj akademickí funkcionári rektorátu a jednotlivých fakúlt PU.

Certifikáty o záverečnom hodnotení riešenia projektu

Prešov PU – V malej zasadačke rektorátu zišli sa riaditelia projektov z jednotlivých fakúlt PU a rektorátu PU aby prevzali Certifikáty o záverečnom hodnotení riešenia projektov, ktorý im udelila Vedecká grantová agentúra MŠ SR a SAV. Za vynikajúce splnenie cieľa z rúk rektora PU doc. dr. K. Feča, CSc., si toto ocenenie prevzali: prof. PhDr. V. Leško, CSc., prorektor PU za úlohu Filozofia dejín Filozofie - základné modely a výsledky, PhDr. Michal Tokár - Teória ilustrácie, doc. PaedDr. Ján Junger, CSc. - Telesný, motorický a funkčný rozvoj detí predškolského roka v reflexii ich pohybových režimov, doc. RNDr. Eva Michaleli, CSc. - transformácia priestorovej štruktúry urbánnej krajiny Prešova ako výsledok celospoločenských zmien v poslednom decéniu, PhDr. V. Grešlik, CSc. - Ikonografia východného Slovenska a umenie Európy, doc. PhDr. Pavol Štekauer, CSc. - Onomaziologická teória anglickej slovo tvorby, doc. PhDr. Rudolf Dupkala, CSc. - Prešovské kolégium v kontexte európskeho intelektuálneho vývinu, doc. PhDr. Anna Tokárová-Nezdebová, CSc. - Aktivizácia ľudského potenciálu prostredníctvom vzdelávania dospelých a sociálnej práce, prof. PhDr. Ján Sabol, DrSc. - komunikačný štát zhlukových javov slovenčiny, doc. PhDr. Valcerová Anna, CSc. - Umelecký a odborný preklad medzi kultúrnych vzťahov, prof. PhDr. František Mihina, CSc. - Pojem krízy - genealógia - distribúcia - reflexia, prof. PhDr. Stanislav Rakús, DrSc. - Teória literárneho diela (autor, látka, téma, problém, text, intertextualita, kompozícia, intencionalita, druh, vývinová a estetická hodnota) a Ing. Danica Fazekasová, CSc. - Stabilita agroekosystémov a uplatňovanie ekologických systémov hospodárenia vzhľadom na trvalo udržateľné systavy hospodárenia. Jej práca bola hodnotená, že splnila ciele.

-Red-

NAŠA PORADŇA

*Vy sa pýtate,
my odpovedáme*

STAROSTLIVOSŤ O KVALIFIKÁCIU ZAMESTNANCA A JEJ ZVYŠOVANIE

Zamestnávateľi sa starajú o prehlbovanie kvalifikácie zamestnancov (pozri § 126 ods. 3 ZP) a dbajú na to, aby zamestnanci boli zamestnávaní prácami zodpovedajúcimi dosiahnutej kvalifikácii.

Na druhej strane zákonodarcu ustanovil, že zamestnanec je povinný prehlbovať si sústavne kvalifikáciu na výkon práce dojednanej v pracovnej zmluve (prehlbovaním kvalifikácie sa rozumie tiež jej udržiavanie a obnovovanie).

Zamestnávateľ je povinný kontrolovať priebeh a výsledky zvyšovania kvalifikácie zamestnanca. Môže zastaviť poskytovanie pracovných úľav a hmotného zabezpečenia, ak:

- zamestnanec sa stal dlhodobo nespôsobilým na výkon práce, pre ktorú si zvyšuje kvalifikáciu (v takomto prípade mu organizácia môže poskytovať pracovné voľno bez náhrady mzdy),
- zamestnanec bez zavinenia zamestnávateľa po dlhší čas neplní bez vážneho dôvodu podstatné povinnosti pri zvyšovaní kvalifikácie.

PREDCHÁDZANIE ŠKODÁM

Zamestnávateľ je povinný zabezpečovať svojím zamestnancom také pracovné podmienky, aby mohli riadne plniť svoje pracovné úlohy bez ohrozenia zdravia a majetku; ak zistí závažnú, je povinný urobiť opatrenia na ich odstránenie.

Ďalej zamestnávateľ je povinný sústavne kontrolovať, či zamestnanci plnia svoje pracovné úlohy tak, aby nedochádzalo ku škodám.

Na ochranu majetku zamestnávateľa je zamestnávateľ oprávnený vykonávať v nevyhnutnom rozsahu kontrolu vecí, ktoré zamestnanci znášajú alebo odnášajú od zamestnávateľa, prípadne prehliadky zamestnancov (bližšie podmienky ustanoví zamestnávateľ v súlade s osobitnými predpismi (pozri zákon č. 278/1993 Z.z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov) v pracovnom poriadku).

V kontexte napísaného akcentujeme, že predchádzanie škodám (prevencia) je jednou zo základných zásad, z ktorých vychádza právna úprava zodpovednosti za škodu. Preto Zákonník práce (ZP) vymedzuje tak pre zamestnávateľov, ako aj pre iné orgány povinnosti zamerané na predchádzanie škodám na majetku i na zdraví (pozri tiež § 37 a § 38 nariadenia vlády, ktorým sa vykonáva ZP).

POVINNOSTI ZAMESTNANCOV PRI PREVENCI

Zákonník práce v oblasti predchádzania vzniku škôd na zdraví a majetku ustanovuje povinnosti aj zamestnancom zamestnávateľa. Ide o povinnosť

upozorniť na hroziacu škodu (§ 171 ods. 1) a povinnosť zakročiť (§ 171 ods. 2).

Z dikcie citovaného paragrafu teda

vyplýva oznamovacia a zakročovacia povinnosť. V prvom prípade sa táto povinnosť naplní upozornením vedúcich zamestnancov na hroziacu škodu a druhá povinnosť znamená konanie určitej intenzity zo strany zamestnanca, ak je nebezpečenstvo vzniku škody bezprostredné a na jeho odvrátenie je potrebný neodkladný zásah.

Treba tiež vedieť, že ak zamestnanec zistí, že nemá vytvorené potrebné pracovné podmienky, je povinný oznámiť závažnú svoju nadriadenému.

ÚČASŤ ODBOROVÝCH ORGÁNOV PRI VYKONÁVANÍ MZDOVÝCH OPATRENÍ

Uplatnenie mzdových zložiek, foriem mzdy a ich zmien, ustanovenie konkrétnych podmienok pre poskytovanie príslušnej mzdovej zložky, zavádzanie a zmeny noriem spotreby práce a opatrenia na prežitie prostriedkov na mzdy vykonáva zamestnávateľ po prerokovaní s príslušným odborovým orgánom, ak nie je príslušná úprava vykonávaná v kolektívnej zmluve (pozri § 122 ZP, zák. č. 120/1990 Zb., ktorým sa upravujú niektoré vzťahy medzi odborovými orgánmi a zamestnávateľmi, v znení neskorších predpisov a zák. č. 2/1999 Zb., o kolektívnom vyjednávaní v znení neskorších predpisov).

VEDÚCI ZAMESTNANCI NIE SÚ NAD ZÁKONMI

Je všeobecne známe, že základné povinnosti zamestnancov tvoria obsah pracovného pomeru so zamestnávateľom. Porušenie týchto povinností (pozri § 73 ZP) je porušením pracovnej disciplíny a zamestnávateľ môže uplatniť svoje oprávnenie vyvolať z toho porušenia povinností opatrenia až po jednostranné rozviazanie pracovného pomeru. Na strane zamestnancov povinnosti z pracovného pomeru vyplývajú i z ostatných predpisov (kolektívne

zmluvy, pracovné poriadky, pracovné zmluvy, pokyny nadriadených zamestnancov, ktoré sú v súlade so zákonom).

Popri základných povinnostiach zamestnancov, vedúci zamestnanci sú povinní plniť aj základné povinnosti zakotvené v § 74 ZP, t.j. zvýšené povinnosti, ktoré radoví zamestnanci nemajú.

Inými slovami, vedúci zamestnanci nemôžu byť nad zákonom (platnými právnymi predpismi). Naopak, svojím príkladom a aktivitami musia zabezpečovať ich dodržiavanie, najmä viesť zamestnancov k pracovnej disciplíne, oceňovať ich iniciatívu a pracovné úsilie, vytvárať priaznivé pracovné podmienky, aby nedochádzalo k porušovaniu pracovnej disciplíny a k nesplneniu povinností atď. - Red -

Exkurzia študentov manažmentu v ústave na výkon trestu

ZÍSKALI POZNATKY PRE APLIKAČNÚ PRAX

Dňa 15. 11. 2000 študenti odboru Manažment verejnej správy a regiónov PU absolvovali prehliadku poloústavného ústavu na výkon trestu v Prešove. Pracovníci ústavu poskytli informácie o činnosti tohto ústavu a zároveň všeobecné informácie o výkone trestu odňatia slobody. Načrtli tak problematiku, ktorá bude predmetom ďalších prednášok a seminárov z predmetu Trestné právo hmotné a Trestné právo procesné, vrátane stratégie prevencie kriminality v Slovenskej republike. Získané informácie študenti využijú nielen pri štúdiu uvedeného predmetu, ale aj pre aplikačnú prax.

A. Petráková,
študentka 2. roč. MVSaR FHPV PU

Záujem o informácie z pozitívneho práva

I v školskom roku 2000/2001 „Právna poradňa“ zriadená na FHPV PU, zaznamenáva záujem študentov a zamestnancov univerzity o aktuálne informácie z pozitívneho (platného) práva.

V tomto roku došlo k rozšíreniu záujmu o informácie z pracovného práva (vrátane zákona o zamestnanosti), z vysokoškolských právnych predpisov a z obchodného a živnostenského práva. Pribúda záujemcov o konzultácie z oblasti ochrany základných ľudských práv a slobôd. Ďalej sú to otázky súvisiace s realizáciou národného programu boja proti drogám, s pracovnou verziou národného programu proti korupcii a s realizáciou vládneho dokumentu „Stratégia prevencie kriminality v slovenskej republike“. - Red -

Problematika korupcie stala sa súčasťou prednášok na fakultách PU ■ Ciele programu boja proti korupcii, príčina a dôsledky korupcie

NA VEREJNÚ DISKUSIU

Z Národného programu boja proti korupcii (prácovná verzia predložená na verejnú diskusiu) o.i. vyplýva, že podľa „Návrhu Koncepcie OSN o postupe proti korupcii“ za korupčné konanie sa považuje „ponuka, sľub alebo akákoľvek výhoda v niečí prospech ako neprimeraná pohánka pre výkon alebo nevykonanie povinnosti a vyjednávanie požiadaviek, prijatie akéhokoľvek výhody ako neprimeranej pohánky pre výkon alebo nevykonanie povinnosti“.

Na IX. Kongrese OSN v Káhire (1995) bola korupcia definovaná ako „úplatkárstvo alebo iné správanie vo vzťahu k osobám, ktorým bola zverená zodpovednosť, ktorá ovplyvňuje plnenie ich povinností vyplývajúcich z ich postavenia a smeruje k získaniu nenáležitých výhod akéhokoľvek druhu pre nich samotných alebo pre iných“.

Problematika korupcie stala sa súčasťou prednášok a seminárov na jednotlivých fakultách PU predovšetkým v právnych disciplínach, osobitne v odvetví trestného práva. Boli už analyzované formy a výskyt korupcie (sociologické prieskumy, drobná a veľká korupcia, aktivity a odporúčania EÚ). Študenti prezentovali svoje nároky na ciele programu boja proti korupcii, príčiny a dôsledky korupcie, s dôrazom na naplnenie predpokladov a princípov boja proti korupcii. Dosť kriticky sa vyjadrovali k realite načrtnutých riešení (napr. eliminácia miest možného vzniku korupcie, maximalizácia rizika spojeného s korupčným správaním, zodpovednosť právnických a fyzických osôb za korupčné správanie, reformu verejnej správy, neformálneho pravidla a vytváranie celkovej citlivosti verejnosti voči korupcii).

- Red -

Tlačová beseda s novinármi o aktuálnych otázkach PU

Pred začatím Študentských dní 2000 prorektori PU doc. ThDr. I. Belejkaníč, CSc., a doc. PhDr. T. Hrehovčík, CSc., informovali redaktorov pôsobiacich na území mesta o aktuálnych otázkach PU a iných aspektoch pôsobenia tejto inštitúcie. Novinárov najviac zaujímali otázky zahraničných vzťahov, ako je to zo štúdiom v zahraničí, spolupráca univerzity so zahraničnými univerzitami a pod. Na tieto a ďalšie otázky kvalifikovane odpovedal doc. Hrehovčík, ktorý uviedol, že PU sa už tretí rok zapája do programu EÚ so zameraním na zahraničné študijné výmenné pobyty pod názvom **SOCRATES**. Pre tento projekt by univerzita chela získať ešte väčšiu podporu zo strany fakúlt. K 1. 11. t.r. univerzita uzavrela s 13 partnerskými univerzitami v krajinách únie bilaterálne dohody na aktivity v akade-

mickom roku 2001/2002. Celkovo plánujeme vyslať do zahraničia na 1-semestrálne pobyty 29 študentov našich fakúlt a 17 učiteľov na krátkodobé prednáškové pobyty, zároveň ako zdôraznil doc. Hrehovčík, univerzita prijme 22 študentov a 16 učiteľov zo zahraničia.

Doc. Belejkaníč ďalej informoval o ďalších otázkach, aktivitách, spolupráci fakúlt, pripravovaných imatrikuláciách, Akademickom Prešove a spolupráci medzi Krajským a mestským úradom v Prešove. O tejto akcii svedčí aj záber nášho fotoreportéra Ľ. Krajňáka. ▼

- Verejná moc je sila, pomocou ktorej je možné regulovať konanie ľudí.
- Štátna moc je najvyššia verejná moc.
- Nástrojom verejnej moci sú príkazy, právne normy.

AKTUÁLNE POJMY

- Štát deleguje zákonom moc na verejnoprávne korporácie s cieľom decentralizovať moc s tým, že štátna moc vykonáva kontrolu nad orgánmi samosprávy z hľadiska či v oblasti samostatnej pôsobnosti postupujú v súlade s ústavou a zákonmi a v oblasti prenesenej pôsobnosti aj v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi.
- Subjekt, o ktorého právach a povinnostiach rozhodne orgán verejnej moci nie je v rovnoprávnom postavení s týmto orgánom a obsah rozhodnutia orgánu verejnej moci nezávisí od vôle subjektu.
- Samospráva nie je štátnou správou.
- Samospráva (územná - miestna, vyššieho územného celku, záujmová - verejnoprávne korporácie v oblasti poisťovníctva, zdravotníctva, sociálnych vecí, životného prostredia, kultúry, školstva...)
- Štátna moc sa vzťahuje na celé územie štátu a na všetkých obyvateľov.
- Delenie moci v demokratických krajinách je na horizontálnej a vertikálnej úrovni - H. zákonodarná, výkonná, súdna; V. ústredné orgány, územné orgány
- Samospráva nepozná nadriadenosť a podriadenosť.

- Red -

Novembrové dni sa na našej Alma mater niesli v znamení spoločenských, kultúrnych i športových podujatí.

Už prvý deň začatia Študentských dní, t.j. 13. 11. 2000, sa uskutočnilo oceňovanie študentov rektorom PU, zároveň bola sprístupnená výstava publikačnej činnosti pracovníkov PU a burza kníh knižnice.

V poobedňaj Ošich hodinách prišli na svoje odvážlivci klobásového behu označení ako nultý ročník po schodoch internátu a

v zápätí sme boli svedkami futbalového turnaja medzi fakultami. Na záver prvého dňa sa prezentovali členovia koncertného or-

Vydarené podujatia v rámci ŠD 2000

chestra a komorných zložiek Katedry hudobnej výchovy FHPV PU vo vstupnej hale VŠA, odkiaľ sú aj naše zábery.

Bodku za prvým dňom dala akcia **SOCRATES** - kde bola prezentácia zahraničných študijných výmenných pobytov. Akciu prezentovali Z. Terrayová z R PU, PhDr. N. Prčíková, PhD., prodekan FHPV, PhDr. J. Stašková, CSc., prodekan FF a člen AS J. Benko.

Aj druhý deň, 14. 11. 2000, bol naplnený rôznymi akciami. Medzi ne pat-

riľa predovšetkým beseda o platení poplatkov za štúdium na VŠ so štátnym tajomníkom MŠ SR M. Froncom, stretnutie s franc. veľvyslancom SR, oceňovanie študentov FHPV, nočný beh na atletickom štadióne a rôzne športové hry ako aerobik, kalanetika.

Tento druhý deň uzavrel futbalový turnaj o pohár dekana FF medzi študentmi a profesormi fakulty.

Streda 15. 11. 2000 sa začala významnou udalosťou a to otvorením **Študijného servisného centra** v budove starého internátu. Ďalej sa uskutočnili prednášky a semináre na tému „Aktuálnosť byzantskej teológie pre súčasnú dobu“ a výstava ikon v aule PBF PU.

Vyvrcholením tohto dňa boli imatrikulácie prvákov FF PU a GBF PU.

Vo štvrtok 16. 11. 2000 sa odohral stolnotenistový turnaj na GBF a tiež sa uskutočnil filozofický seminár.

Posledný deň Študentských dní, piatok 17. 11. 2000, bola imatrikulácia prvákov FHPV a oceňovanie študentov FF jej dekanom prof. Františkom Mihiňom. Všetky uskutočnené akcie Študentských dní boli s uspokojením realizované.

-R-

Nová Katedra verejnej správy

Návrh na zriadenie Katedry verejnej správy FHPV PU predložil AS FHPV PU dekan fakulty doc. Ing. Peter Kuzmišín, CSc. AS tento návrh dekana po konštruktívnej diskusii v plnom rozsahu akceptoval. Zároveň AS schválil i aj personálne prerozdelenie katedry. Z predloženého návrhu, ktorý AS schválil vyberáme:

V úvode sa konštatuje súčasný stav vo vzdelávaní odboru verejnej správy

Vláda Slovenskej republiky schválila v decembri 1995 koncepciu vzdelávania vo verejnej správe, ktorá bola následne dopracovaná v roku 1999. Jej cieľom bola systematická príprava s výkonom odbornej a kvalifikačnej úrovne zamestnancov verejnej správy, s čím súvisí dosiahnutie vysokej odbornej úrovne práce vo verejnej správe.

V zhodnotení vývoja v rokoch 1996-1999 a súčasného stavu zabezpečovania vzdelávania vo verejnej správe sa okrem iného akcentuje potreba nových systémových prístupov zabezpečovania odbornej prípravy pred nástupom do verejnej správy, a to v rámci školskej sústavy.

Príloha 2 obsahuje prehľad o fakultách zabezpečujúcich vzdelávanie vo verejnej správe. Medzi tie, ktorých študijné odbory sú priamo zamerané na verejnú správu je zaradená aj FHPV s akreditovaným študijným odborom

Manažment v špecializácii Manažment verejnej správy a regiónov.

Štúdium odboru MVSaR na FHPV PU

Odbor Manažment - manažment verejnej správy a regiónov sa na FHPV študuje od školského roku 1998/99. V 1. až 3. ročníku na FHPV študuje spomínaný odbor na dennom i diaľkovom štúdiu spolu s pracoviskom v Dubnici nad Váhom 419 študentov, z toho:

na FHPV PU

na dennom štúdiu
ŠPZ Prešov
ŠPZ Dubnica nad V.

90 študentov,
235 študentov,
94 študentov.

Organizáciu zabezpečuje Oddelenie manažmentu verejnej správy s regiónov Katedry spoločenských vied, FHPV PU v súčasnosti s ďalšími katedrami (Katedra geografie a geoeológie, Katedra psychológie, Katedry slovenského, anglického, nemeckého jazyka a literatúry....) a externými vyučujúcimi so spoločenskej praxe, čo sa z hľadiska profilu absolventa javí čoraz komplikovanejšie, pretože súčasná Katedra spoločenských vied spolu s Oddelením MVSaR zabezpečuje štúdium dvoch pedagogických odborov, jedného nepedagogického odboru a všeobecného základu. Vedenie FHPV sa preto otázkou zriadenia samostatnej Katedry verejnej správy zaoberalo systematicky najmä z hľadiska organizačno-technického a pedagogicko-vedeckého postavenia tak vo vnútri fakulty, ako aj navonok.

stráni možné kríženie kompetencií, zároveň zlepši jeho komunikáciu v rámci vedecko-výskumnej činnosti s pracoviskami podobného zamerania.

Životaschopnosť novej katedry dokazuje aj publikačná činnosť členov oddelenia, ktorá bola za posledné dva roky nasledovná: 4 monografie, 5 vedeckých príspevkov v zahraničí, 9 vedeckých príspevkov domácich, 55 odborných prác, 4 vysokoškolské skriptá a 14 vystúpení na vedeckých konferenciách. Niektorí členovia oddelenia už teraz participujú na projekte TEMPUS JEP -

Public administration, projekte Baťa Junior Achievement - pilotný projekt Manažerske hry, ktorý pozostáva z výučby počítačových simulácií a poradenskej činnosti pre ďalšie fakulty,

grantovej úlohe VEGA na KSV a katedre manažmentu FF PU. Perspektíva sa javí dlhodobá spolupráca v sieti univerzitných pracovísk z Poľska, Maďarska, Slovenska a Cornell University v USA, ktoré sa budú zaoberať výskumom v oblasti profilov vidieckych a mestských komunít jednotlivých regiónov strednej a východnej Európy, ako aj vplyvom politiky štátu na sociálne a ekonomické vzťahy komunít.

Nové voľby v odboroch FHPV PU

Dňa 14. 11. 2000 sa uskutočnili voľby odborárov FHPV PU v Prešove. Členská základňa v tento deň volila zástupcov do Závodného výboru odbornej organizácie. Voľieb sa zúčastnilo 56,5 % členov OO.

Výsledky voľieb boli nasledovné:

1. Adriana Bavofárová - 72 hlasov
2. Bibiána Pavlovičová - 64 hlasov
3. PaedDr. Ján Kancír, CSc. - 63 hlasov
4. Andrej Bañas - 55 hlasov
5. PhDr. Anna Rittlyová - 55 hlasov
6. Zuzana Černická - 35 hlasov
7. Zuzana Šantová - 14 hlasov

Novozvolený závodný výbor bude pracovať v 5-členom zložení.

Na prvom zasadnutí ZV OO pri FHPV PU bol za predsedu na ďalšie funkčné obdobie zvolený PaedDr. Ján Kancír, CSc. (na obrázku).

PRIPRAVUJEME

Na budúce prinesieme rozhovor s prof. Ing. Ľudovítom MESÁROŠOM, CSc., z Katedry manažmentu FF PU o realizácii výskumnej úlohy, jej prínose a čerpaní finančných prostriedkov z projektu TEMPUS.

Ocenení študenti

Pri príležitosti Dňa študentstva odovzdal dekan FHPV PU doc. Ing. Peter Kuzmišín, CSc., za prítomnosti ďalších funkcionárov fakulty 40 študentom pochvalné uznanie za propagáciu a reprezentáciu fakulty v rámci umeleckej a publikačnej činnosti, za výtvarnú, športovú činnosť a iné aktivity. Najviac študentov bolo ocenených z Katedry telesnej výchovy a Katedry hudobnej výchovy FHPV PU. Záber je z odovzdávania pochvalného uznania.

Odôvodnenie vzniku samostatnej katedry verejnej správy:

Zriadenie samostatnej katedry si vyžaduje skutočnosť, že MV SR je samostatným neučiteľským odborom a je potrebné pokryť jeho nároky na výučbu aj odborníkmi z praxe. Samostatná katedra môže lepšie reagovať na požiadavky vzdelávania s nadväznosťou na riešenie úloh a potrebu komunikácie s príslušnými organizáciami jednotlivých úrovní verejnej správy, odborných vedecko-pedagogických pracovísk. Zriadenie Katedry verejnej správy umožní samostatnú profiláciu pracoviska a od-

Vedecká rada PU schválila návrh

12. 10. tohto roku VR FF a 19. 10. 2000 VR PU schválili návrh Inauguračnej komisie na udelenie doc. Dr. Jurajovi Bačovi, CSc., z Katedry Ukrajinského jazyka a literatúry FF PU, vedecko-pedagogický titul profesora v odbore Literárna veda.

Juraj Bača sa narodil 13. 5. 1932 v Kečkovciach v okrese Svidník, v roľníckej rodine. Stredoškolské vzdelanie získal na Vyššej hospodárskej škole v Prešove, vysokoškolské v odbore Slovenský jazyk a literatúra a ruský jazyk a literatúra na PdF Slovenskej univerzity v Bratislave a v Prešove. Od 1. 10. 1954 pracoval ako asistent na Katedre RJ a L VŠP v Prešove. Formou diaľkového štúdia absolvoval tiež vysokoškolské štúdium v tom istom odbore na FF UK v Bratislave. V októbri 1956 nastúpil na vedec-kú aspirantúru v odbore Teória a dejiny ukrajinskej literatúry na Štátnej univerzite T. Ševčenka, ktorú ukončil v máji 1960

Juraj Bača pri prednese inauguračnej prednášky

obhajobou kandidátskej dizertácie a získal titul kandidáta Filozofických vied. Od júna 1960 pracoval ako odborný asistent na Katedre ukrajinského jazyka a lit. FF v Prešove, UPJŠ v Košiciach. Habilitáciu na docenta v odbore Teória a dejiny ukrajinskej literatúry vykonal v marci 1963 a od 1. 1. 1964 do 1. 4. 1971 pracoval ako docent ukrajinskej literatúry na tom istom pracovisku. Od 1. 4. 1971 bol takmer na 20 rokov vylúčený zo zamestnania. V roku 1990 bol Juraj Bača pokonkurzným konaním znova prijatý do zamestnania na FF UPJŠ v Prešove na pôvodné miesto docenta ukrajinskej literatúry. Od roku 1989 je členom profesorského zboru Slobodnej ukrajinskej univerzity v Mníchove, kde prednáša dejiny ukrajinskej literatúry, literárnu kritiku a iné literárnovedné disciplíny. Okrem toho v roku 1969 prednášal ako hosťujúci profesor na Rutgers University v Neu Brunswick a od leta 1989 na slobodnej ukrajinskej univerzite v Mníchove. V súčasnosti odborne spolupracuje s vysokoškolskými pracoviskami na Slovensku, v ČR, v USA, v Kanade a najmä na Ukrajine. Inauguranciu sa doteraz zúčastnil na takmer 40 zahraničných a 30 domácich vedeckých podujatiach. Jedným z hlavných výsledkov vedeckého výskumu inauguranta je jeho návrh periodizácie literárneho procesu Ukrajincov ČSSR po roku 1945, návrh periodizácie celoukrajinskej literatúry po roku 1917, ktorý sa neskôr realizoval a systematizácia literárnovedných kritérií pre hodnotenie literárnych diel, ako aj vymedzenie kritérií významu a miesta literatúry národnostných menšín vo vzťahu ku vlastnej literatúre i literatúre štátu v ktorom národnostná menšina žije a kde sa takto literatúra tvorí.

inauguračnej komisie udeliť doc. Jurajovi Bačovi titul profesora

Komisia na vymenovanie konanie predložila tri odborné posudky, ktoré o doc. PhDr. Jurajovi Bačovi, CSc., vypracovali člen korešpondent AV Ukrajiny prof. Olexa Myšanič, DrSc., prof. PhDr. P. Petrus, DrSc., Dr.h.c., FF PU, prof. PhDr. Imrich Sedlák, Matica Slovenska, Martin. Na základe pozitívneho hodnotenia všetkých troch oponentov komisia súhlasila, aby doc. Juraj Bača bol menovaný za profesora v odbore Literárna veda na FF PU a tento návrh VR PU schválila.

Koncom
novembra
2000 dele-
gácia našej univerzity (PU) pod
vedením rektora doc. Karola
Feča, sa na pozvanie rektora
Sliezskej univerzity v Katowi-
ciach (PR) zúčastnila rokova-
nia, výsledkom ktorého bolo
podpísanie dohody o spolupráci
v oblasti vzdelávania, vedy,
výmeny študentov a pedagó-
gov a v umeleckej a kultúrnej
oblasti. Za Sliezske univerzitu
dohodu podpísal jej rektor
prof. Tadeusz Slawek a za Pre-
šovskú univerzitu doc. Karol Feč.

V delegácii PU boli prorektor PU doc. PhDr. Teodor Hrehovčík, prof. PhDr. František Mihina, CSc., a doc. PhDr. R. Dupklala, CSc.

Francúzska vláda vyčleňuje pre zahraničných študentov 2 500 000 frankov

Prešov PU – Z iniciatívy Prešovskej pobočky Slovenskej akademickej a informačnej agentúry sa v rámci študentských dní 2000 uskutočnilo 14. 10. 2000 na Prešovskej univerzite stretnutie záujemcov s pracovníkmi Veľvyslanectva Francúzskej republiky v Bratislave. Zúčastnili sa na ňom ataše pre univerzitnú spoluprácu Francois Olivier Seys a ataše pre jazykovú a školskú spoluprácu Alain Schneider.

Išlo o prezentáciu štipendií francúzskej vlády pre slovenských študentov na šk. rok 2000/2001 a to pre lingvistov, študentov umeleckého zamerania a ostatné študijné odbory. Ako sme sa dozvedeli, francúzska vláda chce napomáhať aj pri realizácii európskych programov ako TEMPUS a COMENIUS. Ide o podporu tých študentov, ktorí končia magisterské štúdiá a tých ktorí štúdium už ukončili a vo Francúzsku môžu absolvovať postgraduálne a doktorandské štúdium. I to sme sa dozvedeli, že zo Slovenskom majú dobré skúsenosti a na ich univerzitách považujú slovenských študentov za výborných. V 90. rokoch už prijali približne 300 študentov zo Slovenska. Francúzska vláda na štipendia pre študentov zo Strednej a východnej Európy vyčleňuje ročne 2 a pol milióna frankov pre asi 50 študentov. Ide o jedno semestrálne a jednorozhodné štúdium.

Dobrá ponuka

treba ju využiť

Zábery zo stretnutia s veľvyslancom Francúzskej republiky v Bratislave

Študentské spoločnosti

S cieľom rozvíjať mimoškolské aktivity študentov PU vznikli ešte počas školského roku 1999/2000 študentské spoločnosti, ktoré sikladajú za úlohu uskutočňovať práve takúto činnosť, ktorá by mohla akýmkoľvek spôsobom združovať ľudí, ktorí sa rozhodli svoj voľný čas zmysluplne využiť. Študentská spoločnosť pre politické vedy (SSPV) a Študentská historická spoločnosť v Prešove (ŠHSP), o ktorých je reč, v plnom prúde rozbehli svoje akcie a úspešne sa im darí plniť plány, s ktorými vyšli do boja. Či sú to už spoločné stretnutia členov a priaznivcov na rôzne témy v oblastiach, ktorým sa spoločnosti venujú, alebo spoločné podujatia, ktoré sa tiež rozbiehajú a dokonca i tešia úspešnej realizácii. Každopádne sa však aspoň podarilo naštartovať proces, ktorý dokáže ľudí zapájať do spoločenského diania na univerzite.

Obe spoločnosti sa tešia priazni katediér, s ktorými spolupracujú, i keď fungujú ako samostatné občianske združenia s vlastným štatútom. Nemá význam spomínať všetky akcie, ktoré boli doposiaľ uskutočnené, napokon ti, ktorí majú aspoň prehľad o dianí na škole o nich vedia. Za všetky azda možno spomenúť i organizovanie spoločenských podujatí, akými sú napríklad Imatrikulačný ples politológov či Večierok Študentskej historickej spoločnosti.

Vo vzájomnej spolupráci bol úspešne zorganizovaný i spoločný projekt, ktorým bola konferencia, ktorá mala za cieľ priblížiť význam a dôsledky v roku 1989. O konferencii November 1989 píšeme na inom mieste.

Michal Dugáček, SSPV, ŠHSP

Po necelých štyroch rokoch existencie

**PaedDr. Jozef Pavelka, CSc.,
prorektor pre rozvoj PU**

Náša prvá otázka: Ako hodnotíte dnešný stav Prešovskej univerzity v Prešove?

Po necelých štyroch rokoch existencie Prešovskej univerzity v Prešove je už možné bilancovať. Prešovská univerzita v Prešove vznikla Zákom č. 361/96 od 1. januára 1997 a od jej vzniku univerzitu tvorí 5 fakúlt. I keď názov univerzity je relatívne nový, univerzita, resp. jej fakulty, majú bohaté tradície a históriu s časovým rozmedzím od 30 do 50 rokov. Na PU v tomto školskom roku študuje 7750 študentov, pedagogickú a vedeckovýskumnú činnosť zabezpečuje 415 pedagogických pracovníkov a činnosti súvisiace s prevádzkou univerzity zabezpečuje ďalších 400 pracovníkov. Univerzita svoje poslanie naplňa v 10 vlastných objektoch a objektoch, ktoré sú vlastníctvom biskupských úradov. Okrem základných článkov univerzity - fakúlt má univerzita pracoviská riadené Rektorátom univerzity. Sú to tieto pracoviská: ŠDaJ, UK, CVT, ÚNS a CJ a novozriadené ŠSC.

Otázka: Ste spokojný s vývojom na univerzite po roku 1997?

Náročné procesy súvisiace so vznikom univerzity, resp. s oddelením a novým pomenovaním časti bývalej univerzity, s delimitačnými procesmi (UPJŠ a PU, bývalej PdF UPJŠ a FHPV PU - PF PU), personálnou výstavbou niektorých základných pracovísk univerzity i fakúlt a mnohé ďalšie sme prekonalí, nemožno ich však považovať za ukončené. Relatívne uspokojenie však možno vysloviť nad celkovým vývojom Prešovskej univerzity v tom zmysle, že univerzita je stabilizovanejšia a dnes už niet pochyb, že úlohy, ktoré plní v súčasnosti sa znásobia na budúcnosť.

Z hľadiska rozvoja univerzity som primerane spokojný s tým, čo sa vďaka pracovníkom a študentom univerzity, vďaka spolupráci s orgánmi štátnej správy, miestnej samosprávy, i sponzorom za predchádzajúce obdobie podarilo vykonať. Zaujímavé bolo byť aj viac, no rozpočtové možnosti sú stanovené jednoznačnými číslami.

Otázka: Môžete uviesť konkrétne výsledky, ktoré PU dosiahla v uplynulom období?

V OBLASTI INVESTIČNEJ VÝSTAVBY

Je dobré, že okrem akútnych investícií vynaložených na odstránenie z predchádzajúceho obdobia „zdedených“ havarijných stavov - transformá-

Redakcia periodika PU požiadala prorektora PU PaedDr. Jozefa Pavelku, CSc., o krátku bilanciu 3-ročného pôsobenia v tejto funkcii na PU. Naše požiadavky boli orientované predovšetkým na oblasť investičnej výstavby, spoluprácu s externým prostredím, otázku riadenia PU a to v oblastiach, ktoré spadajú do jeho kompetencie. Pán prorektor našej požiadavke vyhovel a myslíme, že jeho odpovede nás náležite presvedčia, že tri roky práce v tejto oblasti boli úspešné.

Autor v úvode článku konštatuje, že po necelých štyroch rokoch existencie PU je už možné aj čosi bilancovať.

torovej stanice VŠA, kotolne VŠA, kotolne v ŠD na Nám. mládeže, vzduchotechniky v ŠJ, bez ktorých by činnosť PU ako celku bola ohrozená, podarilo sa pre univerzitu nielen získať ďalšie objekty (objekt rektorátu, časť objektu bývalej ZŠ UL 17. novembra, ŠD na Nám. mládeže) a tieto rekonštruovať, resp. pokračovať v rekonštrukcii, ako je tomu v prípade objektu PF PU. Možno je spomenúť aj viaceré ďalšie zrealizované investičné vstupy, ako napr. dovybavenie a spojznenie prostriedkov výpočtovej techniky v ITHM FF PU (r. 1997) vo VŠA je to zriadenie Sieťového centra, Centra výpočtovej techniky PU, ktoré je „srdcom“ informačného systému univerzity, čiastočná výstavba lokálnych informačných sietí na PbF PU a jej Kňazskom seminári, GbF PU, v ŠDaJ a PF PU a pripojenie uvedených subjektov na centrálny informačný systém PU, etapovitá výmena radiátorov vo VŠA atď. Časť investičných prostriedkov si vyžiadalo aj neľahké, no vďaka pochopeniu a korektnému prístupu všetkých zainteresovaných zrealizované nové preusporiadanie priestorov vo VŠA medzi FF PU, FHPV PU, PF PU a R-PU, s ktorým súviselo aj presťahovanie Katedry psychológie FF PU z Košíc do Prešova a presťahovanie Katedry telesnej výchovy FHPV PU a PF PU do priestorov v ŠDaJ.

Som rád, že uvádzané i ďalšie investičné zámery sú už napriek mnohým problémom uskutočnené. Za najvýznamnejšiu, v predchádzajúcom období postupne realizovanú aktivitu v oblasti investičnej výstavby na univerzite osobne, spolu s rekonštrukciou objektu PF PU, považujem realizáciu jednej z troch priorít PU, ktorú sme v rámci Projektu rozvoja univerzity na roky 1997 - 2000 spoločne odsúhlasili. Tú predstavovala a predpokladám, že naďalej bude predstavovať výstavba informačného systému PU v Prešove. Nebolo by správne konštatovať, že pred rokom 1997 sa v uvedenej oblasti takmer nič neurobilo. Možno ale uviesť, že vzhľadom na vtedajšie možnosti, najmä na rozpočtové možnosti fakúlt etablovaných v Prešove, prebiehala len „skromná“ výstavba lokálnych informačných sietí v rámci finančných možností najmä na bývalej PdF UPJŠ a FF UPJŠ. Dnes je realitou, že po napojení Kňazského seminára a knižnice PbF PU a ŠD na Nám. mládeže, budú všetky objekty PU navzájom prepojené, čím vznikne historicky poprvýkrát kompletný komunikačno-informačný systém, ktorý bude potrebné naďalej kvalitatívne i kvantitatívne rozvíjať. Vďaka pochopeniu príslušných univerzitných grémí sa v uplynulom období na dosiahnutie tohto náročného cieľa podarilo z rozpočtov univerzity vyčleniť takmer 12 mil. korún. Nezanedbateľný prínos (získanie 4,5 mil. Sk) k rozvoju IS PU a k masovému prístupu k informáciám o

diani na univerzite bude mať očakávaný výstup projektu TEMPUS PHARE Interný informačný systém pre manažment, ktorý bude ukončený v októbri 2001. Za doterajší prístup k rozvoju centrálnych i lokálnych informačných systémov a vynakladanie značných finančných prostriedkov z mimorozpočtových zdrojov na nákup výpočtovej techniky a modernizáciu pracovísk a učební si dovoľm aj touto cestou poďakovať predchádzajúcim i súčasným pánom dekanom a vedeniam našich fakúlt. Poďakovanie patrí aj všetkým tým, ktorí prostredníctvom grantových projektov „priniesli“ výpočtovú techniku katedrám a fakultám. Ďakujem tiež pracovníkom UK PU za finančné prínosy do UK PU, ktoré získavali a získavajú z rôznych grantov i za skutočnosť, že automatizovaný výpočtový systém v rámci projektu KOLIN v UK PU bude ešte v tomto roku uvedený do prevádzky. Nemožno opomenúť a poďakovať sa aj pracovníkom ŠDaJ, ktorí získaním mimorozpočtových prostriedkov prispeli k čiastočnej modernizácii ŠDaJ.

INVESTIČNÉ ZÁMERY

Otázka: Čo z Vášho pohľadu sa PU nepodarilo v uplynulom období zabezpečiť?

Potrebné je zmeniť sa aj o investičných zámeroch, ktoré sa univerzite v predchádzajúcom období nepodarilo uskutočniť z rôznych dôvodov, prevažne však pre nedostatočný objem pridelovaných kapitálových prostriedkov pre oblasť investičnej výstavby, ale aj z dôvodov chýbajúcej legislatívy. Ako najpálčivejšie príklady možno spomenúť priestorové rozšírenie a modernizáciu UK PU (čítareň, študovňa, virtuálna knižnica a pod.), celkovú modernizáciu objektov PbF PU ale i ostatných fakúlt našej univerzity, získanie objektu pre zriadenie Študentského klubu, odkúpenie objektu bývalých Dúklanských tlačiarň v Prešove a jeho následná rekonštrukcia, získanie areálu objektu Armády SR po jeho uvoľnení atď.

Verím, že napriek súčasnému, z hľadiska hospodárskeho vývoja štátu nepriaznivému obdobiu, univerzite sa v období 2 - 3 rokov podarí dokončiť investične náročné stavby, čím sa vytvorí podmienky pre investovanie do realizácie aktivít, kto-

Sídlo Rektorátu Prešovskej univerzity v Prešove

ré už bezprostredne pocítia členovia akademickej obce PU, uvedené i ďalšie zámery sa však podarí zabezpečiť len vďaka mimoriadnemu úsiliu a vzájomnému pochopeniu nás všetkých.

Otázka: Ste prorektorom, ktorý je o. i. poverený aj zabezpečovaním a rozvíjaním spolupráce PU s rôznymi inštitúciami. Môžete zhodnotiť doterajšiu Vašu činnosť v tejto oblasti?

Predchádzajúcu i terajšiu spoluprácu Vedenia PU s pánni poslancami NR SR, s predstaviteľmi najvyšších i regionálnych orgánov štátnej správy a miestnej samosprávy, s vedením **Metodického centra** v Prešove, ale i s predstaviteľmi podnikateľskej sféry a ďalšími inštitúciami a subjektami považujem za dobrú. Akty podpísania memoránd o vzájomnej spolupráci napr. medzi **Krajským úradom** v Prešove a PU a **Mestským úradom** v Prešove a PU nielen legislatívne potvrdili už jestvujúcu vzájomnú spoluprácu, ale aj verejne prezentovali, že existuje záujem a chcenie vzájomne a dlhodobo sa podporovať a rozvíjať vzájomnú spoluprácu v obojstranný prospech, čo v konečnom dôsledku perspektívne prispieje k rozvoju nášho univerzitného mesta, našej univerzity, celého okresu i prešovského kraja. Z posledných aktivít je potrebné uviesť aj podpísanie Dohody o spolupráci medzi **34. Leteckou základňou a Veliteľstvom I. mechanizovanej brigády, jednotkami Armády SR umiestnenými na území mesta Prešov a PU**. V oblasti vzájomnej spolupráce jestvujú viaceré možnosti ako a v ktorých oblastiach spoluprácu prehľbovať. Musím však konštatovať doterajšiu nižšiu mieru aktivizácie a podnetov na vzájomnú spoluprácu zo strany katedier našich fakúlt i jednotlivcov. Domnievam sa, že potenciál pracovníkov našej univerzity prezentujeme v exteriore prostredím nedostatočne, čo spôsobuje, že blízka i vzdialenejšia verejnosť vníma PU, že existuje, viac sa však o PU dozvedá skôr náhodou a dezinformácie o PU mnohokrát získava prostredníctvom nekorrektného a nekonkrétneho prístupu masmédií, ktoré zverejňujú informácie získané „vďaka dobre informovaným zdrojom“. Veľmi si prajem, aby vzájomná spolupráca s uvedenými i ďalšími inštitúciami a subjektami rýchlejšie gradovala, a tak ako doposiaľ i naďalej fungovala na postulatoch vzájomnej výhodnosti, ústretovosti, ohľaduplnosti a múdrom prístupe pri prijímaní záverov v prospech rozvoja nášho, v mnohých oblastiach a ukazovateľoch, „najpostihnutejšieho“ regiónu. Až hodnotenia nasledujúcou generáciou z historického hľadiska ukážu, či a do akej miery sme tento zámer splnili.

Otázka: Rozvoj univerzity predstavuje prerezovú oblasť, ktorá sa v podstate dotýka takmer všetkých činností univerzity. Aké sú Vaše skúsenosti a poznatky, ktoré vyplývajú z riadiacej funkcie?

Interné riadenie PU v Prešove predstavovalo a predstavuje náročnú oblasť, v rámci ktorej vrcholné akademické orgány a rôzne grémiá univerzity i fakúlt počas predchádzajúceho obdobia prijímali mnohé strategické i ďalšie mimoriadne závažné rozhodnutia, ktoré sa týkali zabezpečenia základných funkcií a rozvoja našej univerzity, jej fakúlt a pracovísk. Doterajšiu spoluprácu s akademickými funkcionármi na všetkých úrovniach riadenia univerzity a fakúlt, s členmi odborných a poradných orgánov a ďalšími pracovníkmi i študentmi univerzity považujem za korektnú, veľmi si spoluprácu vážim a aj prostredníctvom Spravodajca PU týmto všetkým za spoluprácu ďakujem.

Domnievam sa, že v nasledujúcom období z hľadiska zefektívnenia riadenia univerzity a fakúlt bude potrebné:

- zrychlíť a rozšíriť dostupnosť k informáciám pre členov riadiacich orgánov na jednotlivých stupňoch riadenia univerzity a fakúlt, pre členov jednotlivých grémií i akademickej obce univerzity z dôvodu zvýšenia informovanosti pracovníkov a študentov univerzity, ako aj z dôvodu získavania informácií potrebných na kompetentnejšie rozhodovacie procesy,

- spoločne analyzovať rozsah a mieru právnej subjektivity fakúlt a z nej vyplývajúcich kompetencií vo vzťahu k zodpovednosti za zabezpečovanie primeraného rozvoja všetkých subjektov univerzity,
- zdokonaľiť systém plánovania a určovania univerzitných i fakultných priorít a zabezpečiť pravidelný spôsob vyhodnocovania efektívnosti vynakladaných finančných prostriedkov na všetkých úrovniach univerzity (rektorát, rektorátne pracoviská, dekanáty, katedry).

Riešeniu uvedených, ako aj ďalších otázok fungovania univerzity predpokladám, že sa nevyhne. Zavedenie náročnejšieho modelu riadenia a hospodárenia na univerzite si čoskoro bude vyžadovať zavádzanie už vládou SR schválenej Konceptie ďalšieho rozvoja vysokých škôl v Slovenskej republike v 21. storočí do praxe (počas rokov

vaním mimoriadne akútnych požiadaviek, akými sú: zvyšovanie počtu obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním (v súčasnosti v Prešovskom kraji najmenej obyvateľov - 4,4 %), zabezpečovanie kvalifikovaných učiteľov pre všetky stupne škôl, osobitne pre oblasť špeciálneho školstva (krízový stav v kvalifikovanosti vyučovania), príprava projektov orientovaných na výchovu a vzdelávanie Rómskeho etnika a ich realizácia v praxi, príprava učiteľov pre I. stupeň ZŠ v cudzích jazykoch (najmä v Aj, Nj) pre postupné zdokonaľenie jazykových schopností obyvateľstva vôbec, príprava učiteľov pre národnostné školstvo, príprava kvalifikovaných odborníkov pre oblasť verejnej správy, manažmentov, cestovný ruch i ďalšie spoločensky žiaduce oblasti, ale aj realizácia aktivít orientovaných na protidrogovú prevenciu, humanitné a humanitárne právo, na rozvoj kultúry, umenia a športu.

PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY

2001–2003). Náročnú transformáciu všetkých vysokých škôl na Slovensku, aká z uvedeného materiálu vyplýva a ktorú možno zjednodušene charakterizovať týmito zásadnými zmenami — prechod majetku do vlastníctva vysokej školy, transformácia na verejnú vysokú školu (univerzitu alebo vysokú špecializovanú školu), nový model financovania vysokých škôl - financovanie vysokej školy prostredníctvom štátnej dotácie a viaczdrojové financovanie vysokej školy, plnenie poslania vysokej školy vo vzťahu k potrebám a požiadavkám regionálneho rozvoja, prechod na ECTS a kreditný systém štúdia, zmluvné platy zamestnancov vysokej školy, riadenie univerzity prostredníctvom Správnej rady vysokej školy, zabezpečenie obojstranných mobilit študentov a učiteľov vysokej školy, mimoriadny rozvoj informačných technológií a realizácia ďalších závažných zmien, si bude vyžadovať vynaloženie mimoriadneho úsilia, vzájomnú ústretovosť, maximálnu zodpovednosť pri rozhodovacích procesoch a efektívnosť pri vynakladaní akýchkoľvek finančných prostriedkov.

Prešovská univerzita má všetky predpoklady na úspešné zvládnutie očakávaných interných transformačných zmien i zmien, ktoré vyplývajú z pripravovaných legislatívnych noriem (Zákon o vysokých školách, Zákon o financovaní vysokých škôl atď.). Som presvedčený, že vzájomnou podporou, zomknutosťou všetkých pracovníkov a študentov univerzity a plnením dôležitých úloh voči spoločnosti, budeme schopní nielen potvrdiť, ale aj znásobiť poslanie našej univerzity a jej miesto v spoločnosti.

POSLANIE PU

Poslanie vysokých škôl a teda aj PU v Prešove osobne vnímam v dvoch rovinách, t. j. v celospoločenskej rovine - v rámci Slovenska, dôraznejšie však vo vzťahu k regiónu a v rovine nadnárodnej v oblasti rozvoja medzinárodnej spolupráce a zahraničných stykov. Pretože oblasť rozvoja zahraničnej spolupráce nespadá do mojej kompetencie, uvediem svoj názor na poslanie PU vo vzťahu k spoločenským potrebám. Výsostné poslanie univerzity, ktorým je „poskytovanie vysokoškolského vzdelávania a tvorivé vedecké bádanie alebo umelecká činnosť“ atď. vnímam aj z hľadiska zodpovednosti univerzity za rozvoj regiónu zabezpečo-

O akútnosti a nevyhnutnosti zabezpečovať riešenie uvedených i ďalších problémov snáď nikoho nie je potrebné presvedčať. Preto v blízkom časovom horizonte, teda v rámci transformácie vysokého školstva na Slovensku osobne očakávam už nielen morálnu, ale aj materiálnu pomoc PU tak od najvyšších orgánov štátnej správy, ako napr. od Úradu vlády SR, resp. Rady vlády pre národnostné menšiny, od Akreditačnej komisie vlády SR a MŠ SR vo vzťahu k zodpovednosti za vývoj spoločnosti vo vybraných oblastiach, ako aj od orgánov štátnej správy a miestnej samosprávy, pretože štatistické údaje o nelichotivom stave vo viacerých oblastiach neklamú. Na mieste je teda otázka: Kto bude niesť zodpovednosť za vývoj spoločnosti? Na druhej strane je dôležité, aby sme sa aj v rámci univerzity zamysleli,

či, čo a koľko sme urobili a mohli urobiť, aby sme v rámci pôsobnosti našej univerzity prispeli k riešeniu celospoločenských problémov. Objektívne nemôžem byť spokojný a nemôžem zaujať stanovisko, že sme v tomto smere vyvinuli maximálne úsilie. Ako príklad uvediem, že na rozpracovanie konkrétnych pripomienok a podnetov do Regionálneho operačného plánu rozvoja Prešovského kraja NUTS III (ROP - základný východiskový dokument rozvoja Prešovského kraja) sa na PU zamýšľa len niekoľko jedincov. Takému dôležitému dokumentu, akým je ROP Prešovského kraja, je zo strany PU potrebné venovať mimoriadnu pozornosť z dôvodu, že následne vychádzajúc z uvedeného dokumentu bude možné podávať grantové projekty v rámci projektov PHARE - ISPA a SAPARD v predstupovej fáze Slovenska do Európskej únie a po prijatí projektov v období rokov 2001 - 2006 čerpať značné finančné prostriedky. Nebude nás mrziť, že peniaze Európskej únie sú a budú pripravené, ale my sme si v ROP Prešovského kraja nevytvorili podmienky na podávanie projektov na čerpanie prostriedkov na ich realizáciu?

Perspektívu rozvoja Prešovskej univerzity vidím nielen v regionálnom, celonárodnom ale i medzinárodnom kontexte. Čakajú nás všetkých neľahké, spoločensky však veľmi významné úlohy. Pri ich zdolávaní prajem všetkým pracovníkom PU v Prešove veľa zdravia, chcenia, aktivity, vytrvalosti a úspechov.

Za rozhovor poďakoval:

doc. PhDr. M. Rusinko, CSc.

Štátny tajomník MŠ SR

Prešov PU — *Takmer dve stovky študentov PU privítalo v rámci Študentských dní 2000 štátny tajomník MŠ SR doc. Ing. M. Fronca, CSc., ktorý v doprovoďte rektora, doc. dr. K. Feča, CSc., sa stretol na neformálnej besede o možnom zavedení poplatkov za vysokoškolské štúdium.*

Ako v úvode zdôraznil, zavedenie poplatkov za vysokoškolské štúdium sa stáva v posledných mesiacoch vysokofrekventovanou témou. Časť spoločnosti s tým súhlasí, časť rozhorčene odmieta.

Uviedol argumenty, s ktorými sa často stretáva pri svojich stretnutiach so študentmi, najmä s tým, že spoplatnením štúdia na vysokej škole študenti zo sociálne slabších vrstiev nebudú mať možnosť študovať. Podľa jeho názoru a názoru niektorých odborníkov je to účelové tvrdenie. Práve týmto spôsobom sa umožní študovať väčšiemu počtu študentov a to aj sociálne „slabším“. V súčasnosti študuje na slovenských VŠ približne 110 000 študentov. Na vašej PU, ako ma informoval pán rektor, takmer 8000 študentov. Z tohto celkového počtu si na štúdium prispieva asi 15 000 študentov za externé a diaľkové formy štúdia a to vo výške od 10 000 do 50 000 Sk ročne na osobu. Výška poplatku je závislá od druhu fakulty ako aj od univerzity. Štátny tajomník Fronca ďalej hovoril o legislatívnych záležitostiach vo financovaní VŠ na Slovensku, a pri tejto príležitosti podčiarkol, že o tomto probléme rozhodujú poslanci NR SR. **Vyslovil aj taký názor, ktorý prezentujú konzervatívci z KDH, že študent sa má zúčastňovať na financovaní štúdia 10 až 20 % z celkových nákladov.** Problém financovania VŠ je do značnej miery problém politický, čo spomaľuje reformu vysokého školstva. Je na čase, pokračoval, uviesť si, a tu oceňujem jeho otvorenosť, že týmto spôsobom môžeme za niekoľko rokov dospieť k rapidnému poklesu vedomostnej úrovne obyvateľstva. Veď kde efektívne nefungujú vysoké školy, tam nemôže byť vzdelaný národ (v sále potlesk). Takmer každý deň počujeme o tom, aký dôležitý je náš vstup do Európskej únie. No EÚ, či sa nám to páči alebo nie, je spoločenstvo, ktoré si vyberá len schopných a pre ňu výhodných

partnerov. Nepotrebuje si rozširí počet nekvalifikovanej pracovnej sily, ale naopak - získať dostatočný počet vysokoškolsky vzdelaných ľudí, ktorí by umožnili jej ďalší priaznivý vývoj. A tak by malo byť v našom záujme, aby sme problém dofinancovania VŠ čo

medzi študentmi PU

najsprávnejšie vyriešili. A možno tým jediným, ak keď razantnejším spôsobom je práve spoplatnenie štúdia. M. Fronca vo svojom vystúpení porovnával s niektorými štátmi EÚ, kde nezavedli školné. Ich podiel na vysoké školy sa pohybujú nad 2 % Hrubého domáceho produktu (HDP) u

nás je to výrazne menej. V našom prípade podiel z HDP je 0,60 (na porovnanie v Česku je už vyšší ako 0,90), čo nás zaraďuje na 23. miesto v Európe. Česká republika si udržiava pozíciu okolo pätnásteho miesta. Najlepšie sú na tom VŠ v Nórsku, ktoré dostávajú z HDP 2,16 percenta. Z toho musí byť každému jasné, že VŠ na Slovensku sú výrazne finančne poddimenzované a stoja na pokraji finančného kolapsu.

Záver jeho vystúpenia vyznel v tom duchu, že situácia sa môže zlepšiť len zásadnou reformou vo financovaní VŠ a to jeho čiastoč-

ným spoplatnením. Pán Fronca reagoval aj na vznesené otázky študentov a pedagógov, najmä pokiaľ ide o návrh nového zákona, ktorý je v štádiu záverečných príprav. V tejto súvislosti povedal, že štruktúra VŠ zostáva zachovaná, pozostáva z fakúlt, ústavov a iných vedecko-pedagogických pracovísk. Fakulty síce nebudú mať právnu subjektivitu ale ich práva a povinnosti zostávajú asi na dnešnej úrovni. Návrh predpokladá redukciu študijných odborov, rozširuje sa počet študijných programov. Každá univerzita musí poskytovať 3 stupne vzdelávania - bakalársky, magisterský a doktorandský. V súvislosti s finančným príspevkom za štúdium sa navrhujú dve alternatívy riešenia - český model a priemerné spoplatnenie denného štúdia (10 % priemernej čiastky pripadajúcej na jedného študenta z celkových bežných výdavkov poskytnutých ministerstvom zo štátneho rozpočtu v kalendárnom roku. Ak by sa malo platiť od tohto školského roku bolo by to asi 5 000 Sk za rok). Od platenia školného sú oslobodení všetci stu-

denti, ktorí spĺňajú priznanie sociálneho štipendia. Študenti, ktorí nespĺňajú podmienky pre jeho priznanie, ale ktorých príjem nepresahuje dvojnásobok hranice pre priznanie sociálneho štipendia, platia školné znížené o 50 % oproti štandardnej hodnote. Študenti externej formy platia školné ročne vo výške dosahujúcej aspoň výšku základu a nepresahujúcej jeho dvojnásobok (používajúc predchádzajúci príklad, išlo by o výšku 5—10 000 Sk za rok, konkrétnu hodnotu však stanovuje rektor). Záverom chcem podčiarknúť, že návrh zákona môže prejsť ešte zásadnými zmenami a to po diskusii v parlamente SR.

M. Rusinko

Reakcia študenta Petra Dražna:

Spoplatnenie štúdia, kreditný systém, fungovanie Akreditačnej komisie

Spoplatnenie štúdia je nevyhnutná podmienka pre pozitívny rast spoločnosti, ktorá chce obstať v náročných podmienkach nového fungovania globálneho sveta. Nejde to však bez kvalitných a kvalifikovaných zákonov, ktoré upravujú prostredie, zabezpečenia viaczdrojového financovania (transfery – štát, študenti, sponzor, samospráva) a skvalitňovania fungovania univerzít, fakúlt, katedier, a koniec koncov personálneho zabezpečenia týchto pracovísk.

Reformovaním týchto uvedených hľadísk je nevyhnutné pre zavedenie kreditného systému, ktorý je kompatibilný so systémom zapadajúceho štátov t.j. študentskej, profesnej a územnej mobility, ktorá je nevyhnutná pre obohacovanie a skvalitňovanie jedinca, ktorý takto môže ovplyvniť a skvalitniť celú spoločnosť, a tým pádom marginalizovať negatívne deviácie zo spoločnosti.

K systému fungovania AK, ktorá rozhoduje o tom, či študijný odbor dostane akreditáciu. V AK vládnu zväčša osobnostné rozpory ako rozpory o tom ako je ten či onen odbor schopný pripravovať kvalitných odborníkov a stanovujú sa podmienky, ktoré pri dnešnej produkcii profesorov v tejto krajine diskvalifikujú polovicu odborov v univerzitnom odbore.

Vesmír a človek

Katedra fyziky FHPV PU, ústredie Slovenskej kresťanskej inteligencie, Jednota slovenských matematikov - fyzikov pobočka v Prešove uskutočnili zaujímavú prednášku na tému Vesmír a človek, ktorú predniesol prof. RNDr. Anton Hajduk, DrSc. Prednáška sa uskutočnila 9. 11. 2000 vo VŠA PU a bola vypočutá s veľkým záujmom.

Študenti pozorne sledujú výklad štátneho tajomníka MŠ SR M. Fronca o možnom zavedení poplatkov za vysokoškolské štúdium.

Slovakisti z Ľvova

V rámci otvárania sa svetu po roku 1989 asi mnohí z nás pociťujú zmenu v kvalite vzťahov medzi ľuďmi. My, študenti slovenčiny z ukrajinského mesta Ľvov, vnímame celkom isto, že medzi Prešovom a našim rodným mestom jestvuje spontánne, prirodzené puto. Je ním slovenský jazyk, ktorý sa začal na Ľvovskej národnej univerzite Ivana Franka popri poľštine, srbčine, chorvátčine, bulharčine, češtine, srbskej lužičtine vyučovať ako osobitný odbor v roku 1993 a vyučuje sa doteraz.

Veľkú zásluhu na tom malo vedenie vtedajšej Pedagogickej fakulty UPJŠ (dekanom bol doc. RNDr. Z. Hochmuth, CSc.) a jej katedra slovenského jazyka a literatúry (vedúcim je doc. PhDr. F. Ruščák, CSc.), ktorá vyslala z Ľvova vynikajúceho odborníka, ochotného kolegu a vzácného človeka PhDr. Pavla Dolejša. Náš pán Pavol, ako sme ho volali a ktorého sme mali radi, položil základy slavistiky vo Ľvove, vypracoval učebné plány, predovšetkým však zapálil pre štúdium slovenčiny dve desiatky študentov. S jedinou výnimkou všetky slovenčinu úspešne ukončili, štyri z nich (Roxolana Kudlaková, Oxana Tymonová, Oxana Leliková, Oxana Chomčáková - slovami pána dr. Dolejša „Oxana č. 1, Oxana č. 2, Oxana č. 3) dnes prednášajú slovenčinu na vysokoškolských pracoviskách na Ukrajine.

Iskra, ktorú zasial pán Pavol, nezhasla doteraz. Zaiste pomohla udržať aj prof. PhDr. Z. Stanislavová, CSc., (pre nás pani Zuzana) z KSJaL FHPV PU, ktorá po Pavlovi Dolejšovi vyučovala vo Ľvove dva roky, a počas jednosemestrového pôsobenia aj pani doc. Boženu Švihramovú z Bratislavy.

Už vyše dvoch rokov vo Ľvove nie je žiadny lektor zo Slovenska (dohoda medzi univerzitami vo Ľvove a v Prešove vypršala a nebola obnovená, pretože na funkciu lektora nemal kto z Prešova nastúpiť). Napriek tomu záujem o štúdium slovenčiny trvá, ba ešte sa zvyšuje, takže v druhom ročníku v súčasnosti študuje rekordný počet - dvanásť študentov. V školskom roku 2000/2001 pribudli noví prváci.

Komunikáciu v cudzom jazyku možno dôkladne zvládnuť len vtedy, ak má človek príležitosť z času na čas pobudnúť v príslušnom jazykovom prostredí. My sme takúto možnosť mali (ako študenti a pedagógovia z nás už teraz aj ako učiteľia slovenčiny a aspiranti) nielen prostredníctvom letnej školy SAS v Bratislave alebo na základe osobných kontaktov. Doktorandka Ľvovskej univerzity Zoriana Jastremská strávila na KSJaL FHPV u doc. PhDr. F. Ruščáka, CSc., v Prešove ročnú stáž na základe akceptačného listu fakulty a na základe medzivládnych dohôd. Ale vlastne každý ročník slovakistov pobudol v Prešove aj na takých skupinových poznávacích pobytoch, ako bol i náš ostatný v dňoch 5.-11. júla 2000. Tieto pobyty sa realizovali vďaka ústretovosti vedenia fakulty, vďaka ochote a obetavosti členov katedry slovenčiny (lektorov a dnes najmä PhDr. Marianny Sedlákovej). Za tohtoročnú prítom-

navzájom poznaním - v rámci neformálnych i formálnych (vedeckých) podujatí. Je to silné puto, ktoré spája obidve mestá a ich univerzity.

Zoriana Jastremská, CSc.
Oxana Tymonová, doktorandka
a dvanásť študentov slovenčiny
Katedry slovanskej filológie Ľvovskej
národnej univerzity I. Franka vo Ľvove

na KSJL FHPV PU

nosť na Slovensku, za to, že ďalšia generácia slovakistov mala možnosť poznať Vašu krajinu a kultúru, vďačíme porozumeniu, aké voči nášmu záujmu o slovenčinu prejavili dekan FHPV doc. Ing. Peter Kuzmišin, CSc., a tajomník FHPV PhDr. Pavol Fabian. O strechu nad hlavou sa nám zasa postaral riaditeľ ŠD PhDr. Ivan Benko.

Dvanásť študentov z Ľvova a dve učiteľky slovenčiny toho istého mesta odišli domov z Prešova a z FHPV PU s najkrajšími spomienkami. V nádeji, že kontakt, ktorý síce nie je zakotvený v nijakých oficiálnych dohodách, sa udrží aj naďalej, lebo stojí na tom, čo býva najpevnejšie: na ľudskej spolupatričnosti, kolegiálnosti a priateľstve, na úsilí obohacovať sa

Diplomy filozofom

Vo veľkej zasadačnej miestnosti Rektorátu PU uskutočnila sa slávnostná promócia odovzdávania diplomov o priznaní akademického titulu doktor filozofie (PhDr.). Diplom si prevzali:

Marek DOBEŠ, rodom z Košíc
Adela FAYBÍKOVÁ, rod. Demjanová, rodom zo Sniny
Valéria JURÍČKOVÁ, rodom zo Stropkova
Daniel LANČARIČ, rodom z Trnavy
Aneta MAČEKOVÁ, rod. Hudáková, rodom zo Svidníka
Petra NÉMETHOVÁ, rodom z Košíc-Šaca
Magda NIŠPONSKÁ, rodom z Košíc
Eva ONDREJKOVÁ, rod. Dlhopolčeko-
vá, rodom z Martina
Katarína SEDLÁKOVÁ, rodom z Marti-
na
Bohuslav VALKO, rodom z Krompách

Cena dekana FF PU

Dňa 15. 11. 2000 v rámci osláv Študentských dní boli ocenení aj študenti FF PU. Za prítomnosti prodekanke FF PU pre zahraničné styky PhDr. J. Staškovej, CSc., a predsedu AS FF PU doc. PhDr. Rudolfa Dupkalu, CSc., odovzdal dekan FF PU prof. doc. PhDr. F. Mihina, CSc., (na obrázkoch dole) pamätne listy a ceny dekana pri príležitosti Medzinárodného dňa študentstva týmto študentom:

Marta Ficová, Miron Pukan, Richard Gelert, Iveta Jeleňová, Miloš Poloha, Martin Javor, Melánia Platková, Daniela Tomášová, Zuzana Krankusová, Eva Pregová, Zuzana Tomková, Martin Ološtiak

Študenti boli ocenení na návrh vedúcich jednotlivých katedier fakulty. Všetkým oceneným srdečne gratulujeme a prajeme im veľa úspechov v štúdiu i v osobnom živote.

Dušan Boršovský

Senátorský prieskum R. Štefančíka

Kam smerovala kritika respondentov? * Postoje študentov k ich ubytovaniu a stravovaniu * Konkrétne ohlasy a reakcie.

Radoslav Štefančík je členom AS PU od marca roku 1999, kde bol zvolený študentmi Filozofickej fakulty ako ich zástupca. Jeho prvou aktivitou bola realizácia prieskumu názorov študentov zameraných na AS FF PU a jeho študentskú časť, študijný a skúšobný poriadok a ŠDaj PU. Prieskum bol uskutočnený 10. 4. 2000. Cieľovou skupinou boli študenti FF s prechodným pobytom v ŠDaj PU v Prešove. Z 250 rozdанных dotazníkov (1 dotazník na izbu, resp. 2 dotaz. na internátnu bunku) bolo zozbieraných 58 úplne, alebo čiastočne vyplnených, čo podľa R. Štefančíka zodpovedá prezentácii názorov cca 150 študentov (z celkového počtu ubytovaných poslucháčov na „starom internáte“ je to približne 21 %).

*** Aké výsledky týkajúce sa hodnotenia práce a činnosti zástupcov študentov v AS FF PU vyplývajú z prieskumu?**

R. Štefančík

Medzi aktivity senátorov, ktoré študenti najviac oceňujú, patrí možnosť študentov FF po dlhoročnom zákaze opäť využívať plavárňu, ďalej je to predĺžený vstup do miestnosti s počítačmi, organizácia petície za znovuzavedenie rýchlikového spoja „ŠARIŠAN“, tento dotazník, ale

aj vyjadrenie súhlasu s návrhom dekana FF skrátiť zimný semester šk. roku 1999/2000.

*** Kam najčastejšie pri tomto hodnotení smerovala kritika respondentov?**

Kritizovaní boli senátori hlavne v dôsledku slabého informovania o svojej činnosti a nerovnomernej prezentácii jednotlivých senátorov.

*** Aké boli vyjadrenia študentov, smerujúce k ich pedagógom?**

Závažná je skutočnosť, že až 43 % študentov FF si o svojich pedagógoch myslí, že dodržiavanie študijného a skúšobného poriadku FF závisí od ich sympatií k študentovi/ke. Ak učitelia nedodržia tento poriadok, ide hlavne o prípady ako nedostatočný počet termínov počas skúšobného obdobia, svojvoľné presúvanie, alebo rušenie termínov a neprítomnosť učiteľov počas ich konzultačných hodín. Študenti by privítali možnosť vybrať si učiteľa podľa vlastného výberu, väčšie množstvo výberových predmetov a v štúdiu cudzích jazykov viac predmetov zameraných na preklad a tlmočenie. Pravidelne sa opakovala žiadosť rozšíriť možnosť využívať internet a elektronickú poštu. Zaujímavosťou bolo navrhnutie hodnotenia učiteľov poslucháčmi, ktoré existuje v rámci „Civic education project“.

*** Aké sú postoje študentov k ich ubytovaniu a stravovaniu v ŠDaj PU?**

Práve tejto oblasti sa študenti venovali v najväčšej miere. Ich kritika bola zameraná predovšetkým na nevyhovujúce hygienické priestory na internáte. Privítali by podávanie stravy aj počas víkendových dní. Obzvlášť negatívne sa vyjadrovali k povinnosti zakupovať ročne 90 stravných lístkov.

*** Akým spôsobom plánuješ využiť výsledky prieskumu?**

Výsledky dotazníka osobne obdržali, resp. obdržia rektor PU, predseda AS PU, dekan FF PU, predseda AS FF, riaditeľ ŠDaj PU, a pro-

stredníctvom el. pošty každý študent, ak o to požiada na mojej e-mailovej adrese. Všetky zmysluplné návrhy budú spracované a predložené na schválenie kompetentným osobám, resp. po schválení akademickým senátom budú zakomponované do študijného a skúšobného poriadku.

*** Stretol si sa s nejakými konkrétnymi ohlasmi a reakciami?**

Prvou kladnou reakciou na môj dotazník bolo dlho očakávané zverejnenie prehľadu o použití finančných prostriedkov, získaných z darov poslucháčov, ubytovaných v ŠDaj PU v rokoch 1999-2000. Pozitívne sa k dotazníku vyjadril aj dekan FF, pričom ma vyzval, aby som aj v budúcnosti, vždy však po konzultácii so sociológom, vyvíjal aktivity týmto smerom. Prijemne ma prekvapil záujem najvyšších akademických funkcionárov FF resp. PU. No absolútnym sklamaním bolo pre mňa ignorovanie prieskumu zo strany študentov, ktorí mali jedinečnú príležitosť osobne sa vyjadriť ku všetkému, čo ich na fakulte zaujíma. Napriek tomu ostali až príliš pasívni. Hovorí sa, že roky strávené na vysokej škole patria k najkrajším v živote človeka, je preto naozaj smutné, že len málo mladých ľudí má záujem vlastným pričinením prispieť k ich zlepšeniu.

Otázky kladol Dušan Boršovský

Hoci do tretieho novembrového týždňa sa sústredila väčšina akcií, ktorými si študenti Prešovskej univerzity pripomenuli Deň študentstva, vyvrcholením Študentských dní 2000 sa stala konferencia s názvom „November 89“. Konferenciu usporiadali členovia Študentskej historickej spoločnosti a Študentskej spoločnosti pre politické vedy, pod záštitou študentskej časti Akademického senátu Filozofickej fakulty. Konferenciu otvoril člen Študentskej spoločnosti pre politické vedy **Michal Dugáček**, pričom vo svojom úvodnom slove zdôraznil význam udalostí spred 11 rokov pre formovanie občianskej spoločnosti v SR. Za účasti predovšetkým študentov politológie a histórie svoj pohľad na novembrové udalosti prezentovali historik **doc. PhDr. P. Švorc, CSc.**, študent histórie **Michal Chvojka** (Predseda študentskej historickej spoločnosti a sociologička **PhDr. Zlatica Buocová, CSc.** Priebeh demokratických zmien v Prešove vo svojom príspevku opísal priamy účastník Nežnej revolúcie, člen koordináčného centra VPN, **PhDr. I. Benko**.

Usporiadatelia konferencie ďakujú všetkým zúčastneným, ako aj vedeniu FF za spolufinancovanie tohto podujatia.

Radoslav Štefančík

Vedecká rada FHPV PU o aktuálnych otázkach fakulty

Účastníci Vedeckej rady FHPV PU pri rokovaní

Prešov PU: Za vedenia predsedu VR FHPV doc. Ing. Petra Kuzmišina, CSc., zasadala dňa 20. 11. 2000 VR FHPV. Po otvorení a kontrole plnenia uznesení prerokovala žiadosť o priznanie konat' habilitácie a vymenovanie konania za profesora v odbore Fyzická geografia a v odbore Antropológia. Taktiež prerokovala žiadosť o zmenu garanta doktorandského štúdia na FHPV v odbore Slovenský jazyk. Okrem toho prerokovala a schválila návrh na vymenovanie členov komisií pre vymenúvacie konanie doc. PaedDr. Jána Jungera, CSc., za profesora v odbore Športová edukológia. Taktiež schválila kvalifikačné postupy vydania monografií a návrh na udelenie čestného titulu Dr.h.c. akademikovi D. Semakovi zo Štátnej univerzity v Užhorode.

PREŠOVSKÁ UNIVERZITA

O rigoróznom pokračovaní

V tomto roku (r. 2000) prebehli rigorózne skúšky doposiaľ už v dvoch termínoch (február, jún) a v dňoch 18. a 19. 12. 2000 bude prebiehať ešte tretí – mimoriadny termín rigorózných skúšok vzhľadom na už známu skutočnosť, že pri otvorení rigorózneho pokračovania na našej fakulte v roku 1998 bol prijatý veľký počet uchádzačov, aj k dnešnému dňu eviduje oddelenie pre VVaDŠ ešte 267 potenciálnych uchádzačov o vykonanie rigorózneho práce. V troch spomínaných tohtoročných termínoch sa rigorózných skúšok zúčastnilo celkom 52 uchádzačov (v tomto počte je zahrnutých aj 13 uchádzačov, ktorí sa zúčastnia skúšok v decembri tohto roku). Z celkového počtu uchádzačov v tomto kalendárnom roku 15. 11. 2000 úspešne vykonali rigorózne skúšky dvadsiati deväť uchádzači, piati sa prihlásili na opravný termín v decembri.

PaedDr. D. Šimčík, PhD., prodekan PF PU, autor článku

Na základe dekrétu MŠ SR o priznaní práva pre PF PU, konať doktorandské štúdium, dizertačné skúšky a udeľovať vedecko-akademické hodnosti PhD. vo vednom odbore 75-02-9 teória vyučovania predmetov všeobecnovzdelávacej a odbornej povahy so špecializáciou: teória vyučovania predmetov na 1. stupni základnej školy uskutočnila naša fakulta aj v tomto školskom roku prijímacie pohovory na internú aj externú formu doktorand-

ského štúdia. Na základe úspešne vykonaných pohovorov boli v tomto šk. roku prijatí dvaja doktorandi na internú formu doktorandského štúdia (so špecializáciou: teória vyučovania hudobnej výchovy a teória vyučovania telesnej výchovy) a päť doktorandov na externú formu doktorandského štúdia (so špecializáciou teória vyučovania telesnej výchovy jeden doktorand, so špecializáciou teória výtvarnej výchovy jeden doktorand so špecializáciou teória vyučovania slovenského jazyka a literatúry dve doktorandky). K 20. 11. 2000 eviduje oddelenie pre VVaDŠ štyroch doktorandov v internej forme a 15 doktorandov v externej forme doktorandského štúdia.

V druhej polovici novembra 2000 bola uskutočnená kontrola doktorandského štúdia pedagogických pracovníkov fakulty v externej aj internej forme. Individuálne zhodnotenie doktorandov zapojených do štúdia na jednotlivých školiaciach pracoviskách prebiehalo za účasti dekana PF PU doc. PhDr. Milana Tureka, CSc., prodekana pre VVaDŠ PaedDr. Daniela Šimčíka, PhD., a príslušných vedúcich katedier. Hlavným zámerom tohto hodnotenia bol nielen súčasný stav vo veľmi významnej oblasti ďalšieho vedeckého rastu vysokoškolských učiteľov na našej fakulte, ale aj hľadanie účinných stimulov, ciest a prístupov zabezpečujúcich kvalitatívny posun v hodnotení aktuálnej

vedeckej prípravy. Pozitívnym poznatkom získaným na základe osobných pohovorov je skutočnosť, že zo súčasného počtu 43 pedagogických pracovníkov PF PU bez vedeckej prípravy je 31 zapojených do doktorandského štúdia a len v tomto roku úspešne ukončilo, respektíve v najbližších dňoch ukončí toto štúdium šesť pedagogických pracovníkov. Na základe uvádzanej komparácie je evidentné, že východiská pre zlepšenie kvalifikačnej štruktúry sú celkom priaznivé. Pri takomto postupe je v nastávajúcich rokoch predpoklad úspešne eliminovať deficit v tejto oblasti, ktorý je dôsledkom neprimeraného a diskriminovaného delimitačného procesu bývalej PPF UPJŠ, tak v materiálnej, ako aj v personálnej oblasti.

MONITOROVANÉ MYŠLIENKY

- Beztrestnosť (nepotreštie) navádza k horšiemu.
- Čo je neurčité, pokladá sa za neexistujúce.
- V slobodnom štáte má byť sloboda slova i myslenia.
- Je ťažké (zlé), že sa zločin neprejavuje tvárou (vo výraze tváre).
- Dedič vstupuje do všetkých práv, nielen do vlastníctva jednotlivých vecí (zomrelého).
- Učený človek má vždy bohatstvo v sebe (nosiť vždy bohatstvo so sebou).
- Nie je vždy čestné, čo je dovolené.
- Funkcie menia mravy, ale zriedka v lepšie!
- To, čo je vždy spravodlivé a dobré, nazýva sa prirodzeným právom.
- V pochybnostiach rozhodni v prospech obžalovaného (logický dôsledok zmyslu dokazovania: žaloba má svoje tvrdenie dokázať, ak nedokáže, obžalovaný má byť spod obžaloby oslobodený).
- Ľstivo koná proti zákonu, kto správnymi slovami zákona obchádza jeho zmysel (zákon obchádza ten, kto sa drží slov zákona, nie však jeho zmyslu).
- Urážkami sú skutky, ktoré alebo údermi te- lo alebo ohováraním česť alebo inými hanebnosťami život niekoho poškodzujú.
- Liekom na urážky je (ich) zabudnutie.
- Vrtkavý ľud sa vždy mení s vládcom.
- Práca mnohých vec pokazi (mnohí kuchári pokazia polievku).
- Nikto sa dlho neteší, kto vyhrá s pomocou nespravodlivého sudcu.
- Nikto nemôže bez nebezpečenstva napadnúť mocných.
- Nič tak neletí ako klebety (nič nie je rýchlejšie ako klebety).
- Prehnanou diskusiou stráca sa (zahmlieva sa) pravda.
- Nie je podvádzaný, kto vie, že ho podvávajú.
- Nerob zlo, aby z neho vzišlo dobré (nerob dobré pomocou zla).
- Nezaslúži si počuť pravdu, kto sa zlomyseľne pýta.
- Nijaké pravidlá nie sú pevné a trvalé?
- Kto sa príliš bojí nenávisť, nevie vládnuť!?
- Nech nenávidia, len keď sa boja (môžu ma nenávidieť, len keď sa ma boja)!?
- Každý živočích miluje seba samého.
- Všetkého mnoho škodí.
- Všetko je neisté, keď sa odchýliš od práva!
- Pamätaj, že umrieš (že si smrteľný)!

a doktorandskom štúdiu na PF PU

Vzhľadom na skutočnosť, že v podmienkach novovzniknutej PF PU sme v realizácii rigorózných skúšok stále iba v začiatkoch, možno považovať ich doterajší priebeh i úroveň za uspokojujúcu a nádejnú. Ukazuje sa, že požiadavky, ktoré boli stanovené hneď pri prvom termíne týchto skúšok, bo-

ského štúdia. Na základe úspešne vykonaných pohovorov boli v tomto šk. roku prijatí dvaja doktorandi na internú formu doktorandského štúdia (so špecializáciou: teória vyučovania hudobnej výchovy a teória vyučovania telesnej výchovy) a päť doktorandov na externú formu doktorandského štúdia (so špecializáciou teória vyučovania telesnej výchovy jeden doktorand, so špecializáciou teória výtvarnej výchovy jeden doktorand so špecializáciou teória vyučovania slovenského jazyka a literatúry dve doktorandky). K 20. 11. 2000 eviduje oddelenie pre VVaDŠ štyroch doktorandov v internej forme a 15 doktorandov v externej forme doktorandského štúdia.

V druhej polovici novembra 2000 bola uskutočnená kontrola doktorandského štúdia pedagogických pracovníkov fakulty v externej aj internej forme. Individuálne zhodnotenie doktorandov zapojených do štúdia na jednotlivých školiaciach pracoviskách prebiehalo za účasti dekana PF PU doc. PhDr. Milana Tureka, CSc., prodekana pre VVaDŠ PaedDr. Daniela Šimčíka, PhD., a príslušných vedúcich katedier. Hlavným zámerom tohto hodnotenia bol nielen súčasný stav vo veľmi významnej oblasti ďalšieho vedeckého rastu vysokoškolských učiteľov na našej fakulte, ale aj hľadanie účinných stimulov, ciest a prístupov zabezpečujúcich kvalitatívny posun v hodnotení aktuálnej

Imatrikulácia prvákov PF PU

MEDZINÁRODNÁ VEDECKÁ KONFERENCIA

V dňoch 26. – 27. 10. 2000 s podnetu Katedry pedagogiky FHPV PU, Metodického centra v Prešove a Nadácie Škola dokorán uskutočnila sa Medzinárodná vedecká konferencia na tému „Pedagogická profesia v kontexte aktuálnych spoločenských zmien“.

Rokovanie konferencie otvoril vedúci Katedry pedagogiky doc. PhDr. Milan Darák, CSc., a rokovanie v pléne viedol doc. PaedDr. Jozef Liba, CSc. Hlavný referát na tému Učiteľská profesia - paradoxy a východiská predniesla doc. PhDr. Marta Bačová, CSc., z FF PU.

Počas dvoch dní s koreferátmi v piatich sekciách vrátane zahraničných hostí (PĽR, ČR) vystúpilo 57 účastníkov, ktorí v odborných sekciách sa zameriavali na problémy ako napr. pedagogicko-psychologické, odborné a spoločensko-ekonomické, kompetencie pedagogických pracovníkov, problémy spoločenské a etické, ekonomické, integračná funkcia školy a pedagogických pracovníkov pri formovaní zdravého spôsobu života detí a mládeže.

S veľkým záujmom si vypočuli účastníci konferencie príspevky lektorov z PĽR a ČR.

Pedagogická profesia

Investície do vzdelania —

16. 11. 2000 aula PU sa zaplnila do posledného miestečka. Zišlo sa tu na podporný míting takmer 500 pedagógov i nepedagogických pracovníkov všetkých typov škôl zo všetkých okresov Prešovského kraja. V duchu a pod heslom *Investície do vzdelania - budúcnosť spoločnosti*. Míting organizovala Rada Odborového zväzu pracovníkov školstva a vedy na Slovensku. Dôvodom na jeho zvolanie bol Návrh štátneho rozpočtu na budúci rok, takmer banálna pozornosť sa v ňom venuje rezortu školstva, ale aj sľuby, ktoré sa ešte stále nezačali plniť nevyvíjajúc vládne programové vyhlásenie.

Preplnenou sálou stále bolo počuť, že povolanie učiteľa nie je dnes dostatočne ocenené. Zo slov všetkých rečníkov bolo čitateľné

Ako v hlavnom prejave uviedol Antonín Polák, za Rezortný odborový zväz, všade sa výchova a vzdelanie deklarujú ako významné a trvalé priority rozvoja spoločnosti a vláda bude vraj postupne zvyšovať prostriedky na zabezpečenie školstva, aby to bolo porovnateľné s krajinami EÚ. Ovšem skutočnosť za prvé dva roky súčasnej vlády je iná.

budúcnosť spoločnosti

Na mítingu odznelo aj stanovisko SRK, ktoré jednoznačne konštatuje, že vláda SR neplní programové vyhlásenie, zároveň aj to, že od roku 1998 dochádza k poklesu financovania VŠ napriek tomu, že ich výkonnosť rapidne stúpa.

Na záver mítingu prijali jeho účastníci rezolúciu, ktorú adresovali vláde a MŠ SR. Ak nebudú akceptované požiadavky odborov, v roku 2001 nepodpíšu Generálnu dohodu, čím si otvoria cestu pre to, aby nemuseli dodržiavať sociálny zmier. Žiadali aj urýchlenú novelizáciu Zákonníka práce, taktiež prípravu Zákona o Verejnej službe, aby zohľadňovali požiadavky zamestnancov a aby vláda a NR SR zabezpečili finančné prostriedky na rast reálnych plátov a riadny chod škôl všetkých stupňov včetně VŠ a školských zariadení v SR na rok 2001.

Záber z mítingu pedagógov i nepedagogických pracovníkov Prešovského kraja

Seminár k územnej samospráve na Mestskom úrade v Prešove

Študenti 2. ročníka „Manažment - v špecializácii Manažment verejnej správy a regiónov“ na FHPV PU. V predmete „Štátne (ústavné) právo“ je venovaná značná pozornosť aj problematike územnej samosprávy. Veď jej základom je obec (mesto), ako samostatný územný a správny celok SR, združujúci osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt. Obec je právnickou osobou, ktorá za podmienok stanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom...

Vo veciach územnej samosprávy rozhoduje obec samostatne. Územná samospráva sa uskutočňuje na zhromaždeniach obyvateľov obce, miestnym referendom alebo prostredníctvom orgánov obce (obecného zastupiteľstva, starostu obce).

K uvedeným, ale i ďalším súvisiacim otázkam (po prednáške doc. JUDr. J. Roháča, CSc., na FHPV PU) sa v druhej polovici októbra t.r. uskutočnil seminár na MÚ v Prešove. Dr. I. Benko, nezávislý poslanec MZ v Prešove, (bol

dlhoročný pracovník miestnej štátnej správy) tu prezentoval aktuálne úlohy, resp. priority MÚ. Na konkrétnych príkladoch analyzoval aplikáciu ústavných princípov platných pre územnú samosprávu v súčasnosti...

Po predmetnom seminári je pokračovanie v prednáškach na FHPV PU s akcentom na stratégiu reformy verejnej správy. Študenti 2. roč., Mň VSaR FHPV PU

(K tabuľke A = Akreditovaná)

Ohlasy študentov PU

Prehľad o inštitúciách, zabezpečujúcich vzdelávanie vo verejnej správe

I. ŠKOLSKÁ VZDELÁVACIA SÚSTAVA

VYSOKÉ ŠKOLY

Vysoké školy, ktorých študijné odbory sú priamo zamerané na verejnú správu

UNIVERZITA	FAKULTA	ŠTUDIJNÝ ODBOR	
Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici	Ekonomická fakulta	Verejná ekonomika a správa	A
Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave	Filozofická fakulta	Právo vo verejnej správe Manažment a ekonomika vo verejnej správe	
Trenčianska univerzita v Trenčíne	Fakulta sociálno-ekonomických vzťahov	Verejná správa Ľudské zdroje a person. manažment - špec. manažment verejnej správy	
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach	Fakulta verejnej správy	Verejná správa	
	Právnická fakulta	Verejná správa	A
Prešovská univerzita v Prešove	Fakulta humanitných a prírodných vied	Manažment v špec. manažment verejnej správy a regiónov	A

najmä to, že situácia v slovenskom školstve je viac než kritická.

NOVÍ UNIVERZITNÍ PROFESORI

5. decembra 2000 menoval prezident SR Rudolf Schuster nových univerzitných profesorov. Medzi nimi boli aj dvaja profesori z našej Prešovskej univerzity.

Dekan PF prof. PhDr. Milan Turek, CSc., z FF PU Katedry nemeckého jazyka a literatúry prof. Ladislav Šimon, CSc.

Novým profesorom PU srdečne blahoželáme.

doc. RNDr. A. Pavúk, CSc., KBi FHPV PU

Analýza

Hlavným zámerom nášho výskumu bolo zistiť prevalenosť užívania „mäkkých“ a „tvrdých“ drog u študentov, ich postoje na problematiku drogovej závislosti, ako je legalizácia drog, záujem angažovať sa v prevencii drogovej závislosti a pod.

Výskum sa realizoval v roku 1999 na vzorke 853 študentov (173 mužov a 680 žien) 1. až 5. ročníka.

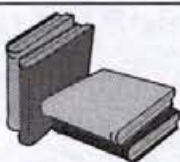
Najfrekvencovanejšou drogou je alkohol, ktorý príležitostne požívalo 86,7 percenta. Z nápojov muži najviac preferovali pivo (36,9 percenta), kým u žien je to len (6,6 %). Obľúbená

vína u oboch pohlaví je takmer rovnaká (muži - 17,3 %, ženy - 18,8 %). Liehoviny požívalo (8,6 % mužov a 3,5 % žien). V našej skúmanej vzorke bolo 37,6 % fajčiarov a 28,9 % fajčiarok. Denne 3-5 cigariet fajčilo 9,2 % mužov a 5,3 % žien, 5 až 20 cigariet bolo vo vzorke mužov 3,4 % v súbore žien 0,7 %.

Nealkoholové drogy sa objavili aj medzi študentmi Prešovskej univerzity. Drogy boli ponúkané 29,6 % študentom. Najčastejším miestom, kde sa drogy poskytovali: u kamaráta (27,6 %), v študentskom domove (19,8 %), na diskotéke (15,3 %). Pôvodca ponúkanej drogy, najčastejšie kamarát, ktorý nie je študentom na univerzite (37,5 %). Hlavné dôvody experimentovania s drogou: zvedavosť (72,6 percenta), riešenie vlastných problémov (26,5 %). Dôvody prečo študenti nesiahajú po drogách: majú iné problémy (42,5 %), nezničiť si svoj život (42,0 %).

Okrem tabakových a alkoholických výrobkov najviac študentov experimentovalo s marihuanou (24,5 % mužov a 8,6 % žien). Pravidelné užívanie marihuany sa objavilo u piatich študentov. S hašišom malo skúsenosť 6,3 % mužov a 1,4 % žien. Niečo viac ako jedno percento študentov užilo LSD. Užívanie heroínu a pervitínu sme v našom súbore študentov nezaregistrovali. Za legalizáciu drog sa kladne vyjadrilo 7,1 % študentov. V oblasti primárnej prevencie drogových závislostí by sa angažovalo 20,6 % vysokoškolákov.

drogovej scény u študentov PU

NOVÉ KNIHY

Na ceste k politike štandardu

Na katedre politológie sa objavila monografia, ktorej autorkou je doc. PhDr. Marcela Gbúrová, CSc. Monografia nesie názov: „Na ceste k politike štandardu“ - Prešov, Náuka 2000.

Publikácia ako celok predstavuje obraz cesty, ktorú absolvovala M. Gbúrová ako politológ od roku 1992 po dnešok. Súbor textov zaradených do uvedenej monografie je rozdelený na tri tematické časti.

V prvej časti nazvanej „Od stredu doľava“ sú zahrnuté publikačné aktivity venované jej činnosti straníckeho politika. Prezентujú jej názory na stranícku prácu a snahu za zjednotenie ľavicových síl v SR. Podávajú obraz formovania straníckeho systému v SR a dotýkajú sa celého radu problémov, ktoré súviseli s bojom demokratických politických síl za vytvorenie štandardnej politickej situácie v SR porovnateľnej s európskym kontextom.

Druhá a tretia časť sú nazvané „Medzi národným a občianskym“ a „Politika v spoločnosti, spoločnosť v politike“. Autorka sa dotýka odborných politologických problémov - vzťahu národného a nacionalistického, národného a občianskeho a sleduje procesy medzinárodnej spolupráce v slovenskej spoločnosti po roku 1989. Sú tu publikované autorkine stanoviská, názory prvýkrát.

Práca prezentuje autorku ako politika i odborníka a prináša množstvo námetov. Je prínosom nielen pre odbornú verejnosť, ale aj pre verejnosť laickú tým, že zachytáva najaktuálnejšie problémy našej súčasnosti.

Monografia čitateľa zaujme - zvlášť ju odporúčame študentom politológie - ale i všetkým tým, ktorí majú o danú problematiku záujem.

PhDr. I. Dudinská, CSc.

O M. Tokárovi nabudúce

V nasledujúcom vydaní nášho periodika PU predstavíme monografiu dr. Michala Tokára z Katedry výtvarnej výchovy PF PU.

Michal Tokár v uplynulom týždni uskutočnil aj výstavku svojich prác v Medzilaborciach, ktorá mala veľký ohlas medzi tamajším publikom. Aj o tom nabudúce.

Je publikačne aktívna

Členka FHPV PU doc. PhDr. Anna Klimeková, CSc., pôsobí vo výchovno-vzdelávacom procese, vrátane vedeckej činnosti, na vysokých školách resp. fakultách východoslovenského regiónu už 28 rokov vo vednom odbore Filozofia, Etika a Filozofická antropológia.

Je publikačne aktívna, o čom svedčí jej päť monografií, päť vysokoškolských učebných textov, 44 vedeckých štúdií, 43 odborných článkov, 52 recenzii a iných titulov doma a v zahraničí.

V zmysle platnej právnej úpravy začne sa uchádzať o inauguračné konanie na FF UK v Bratislave, kde jej bolo po určitom čase oznámené, že je na inauguračné pokračovanie moratórium na dva a pol roka.

Následkom toho podala si žiadosť o inauguračné pokračovanie na FHPV Univerzity M. Belu v B. Bystrici.

Aj tento prípad naznačuje potrebu precizovať ustanovenia zákona o vysokých školách pri inauguračnom pokračovaní. Možno očakávať, že v zmysle koncepcie reformy vysokého školstva v pripravovanom zákone o vysokých školách bude táto problematika riešená optimálnejšie ako je tomu v súčasnosti.

-Red-

Monografia podáva genézu asociálnych spoločenských javov

V súvislosti s transformačným procesom, ktorý prebieha u nás už celé desaťročie, došlo k rôznym, spoločenským javom, na ktoré reagoval vo svojej monografii PhDr. Andrej Sičák, CSc., z Katedry spoločenských vied. V uvedenej práci sa pokúša poukázať na problematiku spôsobu života, životnej úrovne, životného štýlu a životných podmienok. Usiluje sa podať genézu takých asociálnych spoločenských javov ako je chuligánstvo, punk, skinheads, hippies a iné. S týmito mládežníckymi prejavmi súvisia delikvencia, prostitúcia, vandalizmus, gamblérstvo a iné formy drogovej závislosti. Poukazuje, že výchovné a vzdelávacie štúdie sú veľmi dôležité pri formovaní mladej generácie, nemôžu však suplovať rodinu, rodinné prostredie. Akcentuje aj skutočnosť, že v súčasnosti často dochádza k rôznym dramatickým posunom v spoločnosti, na ktoré mládež veľmi citlivo reaguje. Z toho dôvodu naše úsilie by malo smerovať k hľadaniu východísk. Vyžaduje si to všestrannú celospoločenskú analýzu, ktorá by nemala mať kampaňovitý ale systematický charakter.

- Red -

Prednáškový pobyt v Prahe

V októbri uskutočnila doc. PhDr. Jana Sošková, CSc., pracovníčka Katedry estetiky a vied o umení FF PU prednáškový pobyt na Katedre estetiky Filozofickej fakulty Karlovej univerzity v Prahe. Do toho pobytu sa premietla jej doterajšia spolupráca s pracovníkmi hostiteľskej katedry v rámci vedeckého výskumu, osobitne spolupráca v riešení grantovej úlohy, ktoré doc. Sošková vedie už tri roky.

Počas tohoto pobytu menovaná uskutočnila prednášky pre študentov k otázkam vzťahu estetického, a estetiky na Slovensku a na záver pobytu prednášala v klube Českej estetickej spoločnosti o historickom prepojení Slovenskej a Českej estetiky a aktuálnych otázkach rozvoja súčasnej estetiky. Prednášky sa uskutočnili so živou diskusiou a stretli sa s pozitívnym ohlasom.

V rámci neformálnych rozhovorov i na oficiálnom prijatí na katedre jej vedúcim doc. PhDr. V. Zuzkom, CSc., vznikol rad podnetov k prehĺbeniu doterajšej spolupráce vo vedeckom výskume a v pedagogickej práci.

-R-

Vedecká konferencia duchovných

Pri príležitosti 120. výročia založenia Vysokej školy bohosloveckej v Prešove zorganizovala KBF PU spolu s Gréckokatolíckym kňazským seminárom biskupa P. P. Gojdiča a Gréckokatolícke biskupstvo medzinárodnú vedeckú konferenciu

Dejiny Gréckokatolíckeho školstva na Slovensku. Počas dvoch dní 28.-29. 11. 2000 na konferencii

Prešovský biskup Dr. Mikuláš Tóth, zakladateľ Vysokej školy bohosloveckej

odznalo okrem hlavného referátu, ktorý predniesol doc. ThDr. F. Janhuba, dekan tejto fakulty, ďalších 10 koreferátov a boli zamerané na problematiku pohľadu dejín, na budovanie cirkevného školstva, liturgickú výchovu, budovanie kňazského seminára, osobnosť P. Gojdiča, otázkam náboženskej výchovy na školách a pod. Ako autori vystupovali JCDR. Juraj Bujňák, ThDr. Vojtech Boháč, Ph.D., ThDr. István Ivančo z Kňazského seminára Niregyháza, prof. ThDr. Viliam Judák, Ph.D., ThDr. Peter Šturák, Michal Pohorský, pplk. Ing. Rudolf Záhradník, CSc., mons. doc. ThDr. Jozef Jaráb, Ph.D., prof. dr. Jozef Krukovský - Katolícka univerzita Ľubľan PĽR, Mgr. Gabriel Szekely a mon. Mgr. Jozef Tóth, čestný dekan Gréckokatolíckej bohosl. fakulty, ktorý urobil záver konferencie.

-R-

Andrej SIČÁK

SPOLOČENSKÉ PROCESY,
SPÔSOB ŽIVOTA
A NIEKTORÉ ASOCIÁLNE
PREJAVY V SÚČASNOSTI

2000

Nebojte sa ŠVOUČ-ky,

O tom, že zapojenie sa do ŠVOUČ (študentskej vedecko-odbornej a umeleckej činnosti) má popri práci navyiac aj svoje výhody, nie sú všetci študenti rovnako presvedčení. Práve preto som sa rozhodol napísať o mojom milom prekvapení v spojitosti so spomenutou „ŠVOUČ-kou“ a o pobyte na Medzinárodných klavírných kurzoch „Praha 2000“ v Prahe.

Ako každý rok, tak aj v tomto, sa na Katedre hudobnej výchovy uskutočnila ŠVOUČ-ka. V umeleckej interpretácii sa súťažilo v dvoch kategóriách - hra na hudobný nástroj a sólový spev. Medzi „nástrojármi“ sa mi podarilo zvíťaziť (ako klaviristovi) spoločne s akordeónkou Renátou Bartkovou. ŠVOUČ na KHv bola naplánovaná v aprílovom

alebo ako som sa dostal do Prahy

termíne, keď hosťami katedry boli pedagógovia partnerskej KHv Pedagogickej fakulty Univerzity Karlovej v Prahe. Prešovskí pedagógovia ich pozvali do poroty, čo samozrejme zvýšilo vážnosť celej udalosti. V ten istý deň večer sa konal v prešovskom PKO koncert českých pedagógov:

Dávid Benko pri súťažnom vystúpení

od 14. do 25. júla na Konzervatóriu a ladičskej škole Jana Deyla v Prahe.

Mal som možnosť vystúpiť na jednom zo študentských recitálov a interpretovať tu 3 polky z cyklu „Borová“ českého skladateľa Bohuslava Martinu. Jednou z najväčších hviezd kurzov bol americký klavirista Robert Roux z USA vlastník titulu „Najlepší učiteľ klavíra v USA“.

Zúčastnil som sa na individuálnych hodinách s pani Mariou S. Gambarian z Ruska, s pánom Boazom Sharonom z USA, s Petrom Elche-rom z Nemecka, s pánom Vitom Gregorom, z domácej katedry Hv a s pánom Ruizom Mariom Castrom z Brazílie, ktorí potvrdili, aká rôznorodá môže byť interpretácia tej istej skladby v závislosti od kultúrneho prostredia, z ktorého človek vychádza. A pritom sú všetky možnosti správne a presvedčivé.

Kurzy boli vynikajúco zorganizované. Napriek rôznym činnostiam, ktoré tu prebiehali (klavírne lekcie, verejné hodiny, študentské recitály, at.), som sa necítil byť nijako obmedzovaný. Spoznal som mnoho príjemných mladých klaviristov a zároveň som zistil, že svoje znalosti angličtiny som si mal aspoň trochu zlepšiť.

Dávid Benko, III. V. Hv-Nj

JEDNA OTÁZKA PRE...

PhDr. Ivana Benku,
riaditeľa ŠDaJ PU

Na aké účely boli použité finančné prostriedky, získané z darov študentov, ubytovaných v ŠDaJ PU?

Študenti, ubytovaní v ŠDaJ PU v šk. r. 1997/98 boli pri ubytovaní povinní prostredníctvom daru poskytnúť ŠDaJ PU finančnú čiastku 300 Sk, ktorá sa postupne do šk. r. 2000/2001 zvýšila na 500 korún. Týmto spôsobom sa podľa prehľadu o finančných prostriedkoch, získaných z darov poslucháčov, ubytovaných v ŠDaJ PU v rokoch 1997—2000, ktorý vypracovala vedúca ekonomicko-prevádzkového odd. ŠDaJ PU Viera Dojčáková, sústredilo na darovacom účte v období od 19. 9. 1997 až do 30. 6. 2000 celkovo 3 580 141 Sk. V uvedenom období bolo použitých následovne

	Sk
– bol zakúpený nábytok na 2. poschodie NI v hodnote	360 000
14. 5. 1998	
– inštalovanie žalúzií – v ŠD Nám. mládeže 2 v hodnote	5 057,70
9. 6. 1998	
– posteľná bielizeň pre NI v hodnote	100 000
8. 9. 1999	
– elektromateriál na opravy v budovách v hodnote	30 456
– vodárenský materiál na opravy v budovách v hodnote	40 000
– kurenársky materiál na opravy v budovách v hodnote	38 898
– zámočnícky materiál na opravy v budovách v hodnote	27 653
– stolársky materiál na opravy v budovách v hodnote	3 145
– obkladačky do spíchn v starej budove v hodnote	49 300
– preškolenie kuričov pred zimným obdobím	10 548
22. 9. 1999	
– projekt na koloňu v ŠD Nám. mládeže	210 560
– zálohová platba na strechu nad jedálňou	85 254
16. 11. 1999	
– doplatok za opravu strechy nad jedálňou	374 745
2. 12. 1999	
– auto pre zasobovanie ŠJ a potreby ŠD (odvoz pošty, hotovosti do banky a pod.)	414 200
1. 6. 2000	
– fakturovanie doplatkov plynu za V/2000 NI, SI	37 383,80
– fakturované vykurovanie Nám. ml. 2 V/2000	41 429,30
– fakturovaná voda na 17. novembra IV/2000 V/2000	73 037,30
– fakturovaná voda na 17. novembra VI/2000	64 339,70
– zrážková voda Nám. mládeže 2 V/2000	9 502,60
– odvoz odpadov Nám. mládeže 2	2 377,40
– tlačivá pre ubytovanie v ŠD na nový šk. r.	4 300
– fakturované pranie bielizne za IV/2000	11 616,70
	16 674,40

Zostatok na darovacom účte obsahoval k 1. 7. 2000 sumu 1 769 662,50 korún. Ako sa ďalej uvádza v prehľade, z týchto prostriedkov majú byť čiastočne hrazené práce na novovybudovanej kotolni v ŠD na Nám. mládeže 2 v Prešove, a to v celkovej sume cca 1 750 000 Sk. Finančné prostriedky, získané v šk. r. 2000/2001 plánuje vedenie ŠDaJ PU využiť na ďalšie vybavenie ubytovacích kapacít, a to najmä na výmenu starých paplónov a vankúšov, doplnenie lúčov a nábytku v starej budove a pod.

—R—

Jedna z budov ŠD na Námestí mládeže poskytuje ubytovanie pre 160 študentov. Spolu v 3 budovách ŠD na Ulici 17. novembra poskytuje ubytovanie pre 1695 študentov PU.

Ktoré knihy sa najlepšie predávajú:

Knižná hitparáda distribučnej siete Art foru - teda 48 kníhkupectiev po celom Slovensku v týždni od 30. 10. do 5. 11. 2000 prezentuje týchto autorov. Medzi najúspešnejšími desiatimi sú aj dvaja autori našej Prešovskej univerzity a to prof. PhDr. Vladimír Leško, CSc., prorektor PU a prof. PhDr. František Mihina, CSc., dekan FF PU. Ich oblasťou sú dejiny filozofie.

1. Dušan Kováč „Dejiny Slovenska“	— NLN
2. Paulo Coelho „Alchymista“	— SOFA
3. Samko Tále „Kniha o cintoríne“	— L.C.A.
4. Jerome Klapka Jerome „Náruživý tenista“	— Aurora
5. Bohumil Hrabal „Morytáry a legendy“	— Mladá fronta
6. Žagabpa W. D. „Dejiny Tibetu“	— Iris
7. Vladimír Leško, František Mihina „Dejiny filozofie“	— Iris
8. Fedor Malík „Vino, moja láska“	— Prístrojová technika
9. Ján Johanides „Dívaj sa do modrých očí Londýna“	— L.C.A.
10. Frank Herbert „Spasiteľ Duny“	— Baronet

Rok 2000 sa stal prvým rokom existencie nového celouniverzitného pracoviska – Centra výpočtovej techniky PU. V súčasnosti ho tvorí 11 pracovníkov, ktorí poskytujú kompletné služby v oblasti správy sietí a VT pre 4 právne subjekty PU (R PU, GBF, GKS a PBF) a 3 celouniverzitné pracoviská. V oblasti celouniverzitných úloh CVT PU spravuje sieťové centrum univerzity (zabezpečuje aj pripojenie celej PU na Internet), stará sa o programové vybavenie na hospodársko-ekonomických úsekoch PU, zabezpečuje servis hardvéru a tvorbu www stránok podľa požiadaviek pre všetky subjekty PU.

V minulom čísle bolo toto pracovisko predstavené z pohľadu definovania činnosti. Tento článok by mal byť sprievodcom niektorými konkrétnymi aktivitami CVT PU v tomto roku.

Výstavba sieťovej infraštruktúry PU

Budovanie počítačových sietí na PU predstavuje nevyhnutnú podmienku nielen pre prístup fakúlt a pracovísk na Internet, ale aj pre budúce nasadenie akéhokoľvek moderného informačného systému typu klient-server. Preto sa tejto oblasti venovala mimoriadna pozornosť, výsledkom ktorej by malo byť postupné pripojenie všetkých objektov PU na počítačovú sieť. Ďalším krokom je dobudovanie lokálnych sietí v jednotlivých objektoch a pripojenie čo najväčšieho počtu počítačov na univerzitnú sieť. V tejto oblasti sa v poslednom období na CVT PU realizovali tieto konkrétne aktivity:

□ Napojenie oboch ŠD PU na Ul. 17. novembra na sieť PU optickými spojmi, inštalácia smerovača pre ŠD.

□ Výstavba nových rádiových dátových spojov a pripojenie PBF, GBF a R PU najmodernejšou technológiou 11 Mbps na sieť PU.

Zľava Ing. D. Repková (správca IS Tempus) a A. Baranová (ref. prevádzky CVT PU)

Aktivity CVT PU

□ Pripojenie GKS PU na sieť PU rádiovým spojom 2 Mbps.

□ Výstavba rádiového pripojenia ITHM FF PU na sieť PU s použitím retlačného bodu na budove Krajského úradu v Prešove. Tento spoj sa realizoval s použitím technológie 3 Mbps.

Rozšírenie služieb poskytovaných CVT PU

CVT PU kontinuálne pokračuje v poskytovaní všetkých služieb, ktoré malo na starosti bývalé oddelenie informatiky R PU. K týmto službám pribudli v poslednom roku nasledujúce aktivity:

● Servis a opravy hardvéru pre všetky subjekty PU. Referát technických a prevádzkových prostriedkov CVT PU realizoval v tomto roku napr. opravy pre FHPV (1 tlačiareň, 6 monitorov, 3 PC), FF (4 tlačiarne), PF (2 tlačiarne, 2 monitory), ako aj pre ďalšie subjekty PU. Bola uskutočnená aj výstavba sietí (pripojenie PC pre študentov na PBF, pripojenie viacerých pracovísk R PU vo VŠA atď.).

● Tvorba fakultných www stránok. CVT PU zabezpečuje v súčasnosti podľa prijatých pravidiel tvorbu stránok pre 4 fakulty, GKS PU a rektorátne pracoviská.

● Inštalácia a správa dvoch pracovísk pre verejné e-mailové služby vo vy-

Referát technických a prevádzkových prostriedkov CVT PU: zľava P. Kipikaša a K. Kmec

sokoškolskom areáli pri vrátnici. Touto aktivitou sa vyšlo v ústrety najmä študentom pre jednoduchší prístup k týmto službám.

● CVT PU začalo zabezpečovať správu výpočtovej techniky a sietí aj pre GKS PU a ŠDaj PU.

● CVT PU zabezpečovalo inštaláciu a

spravuje elektronickú informačnú tabuľu vo vestibule VŠA.

Školiaca činnosť

Na účelné využitie výpočtovej techniky ako aj dobré fungovanie každého informačného systému je potrebné okrem splnenia technických podmienok rátať aj s odborným vyškolením používateľov. Podľa dlhodobých analýz je práve ľudský faktor najslabším článkom tohto reťazca. Preto sa na CVT PU tejto problematike venuje zvýšená pozornosť. Okrem operatívnej individuálnej formy školení, sa každoročne organizujú aj hromadné školenia v spolupráci s GBF, ktorá pre tieto účely poskytla svoju počítačovú učeb-

v roku 2000

Školenie pracovníkov ŠDaj správcou sietí L. Kručayom v učebni GBF PU

ňu. Tohto roku sa tieto školenia organizovali pre administratívnych pracovníkov R PU, ŠDaj, GKS a GBF v dvoch turnusoch v celkovom trvaní dva týždne. Školenia boli zamerané na zvládnutie práce s operačnými systémami, kancelárskym softvérom, elektronickou komunikáciou a bezpečnostnými aspektmi.

Projekt TEMPUS

– Interný informačný systém pre univerzitný manažment

Rok 2000 bol aj prvým rokom prác na realizácii projektu TEMPUS zameraného na nový informačný systém pre univerzitný manažment. Teoretická časť projektu bola vypracovaná v spolupráci s partnermi (2 slovenské a 3 zahraničné univerzity). Realizoval sa aj nákup hardvéru (server, sieťové prvky a počítače), ktoré budú slúžiť pre všetky subjekty PU. Na uskutočnených prácach v technickej oblasti sa kľúčovou mierou podieľali pracovníci CVT PU. V roku 2001 sa po nákupe softvérovej časti bude tento systém postupne implementovať na celú PU.

Ing. V. Pisarský, riaditeľ CVT PU

JÁN BARTKO – básnik impresie

V priestoroch Dring Galery Prešov v mesiacoch október–november vystavoval výber zo svojej najnovšej tvorby originálny výtvarný umelec, pedagóg FHPV Ján Bartko. Typologicky by sme ich mohli rozvrstviť do troch oblastí:

— Boli to štúdie (mora) maľované priamo v plenéri. Ide o „malíarsky záznam“ reálii zo zmyslom pre detail, rôzne tvarové nuansy, farebné reflexy, atmosférické tlaky a pod. Badateľná je jeho snaha o mnohovrstvovú, neštylizovaný pohľad (technika pastelu);

— malíarske kompozície („impresie“). Sú to klasické ateliérové obrazy (väčšinou oleje), ktoré výrazne pripomínajú transformovaný zážitok (viac subjektívnej a pocitovej), pokračovanie tam, kde končila štúdia. Autor uplatnil výberový prístup t. z., že si z reálii vyberá iba to, čo sa mu hodí do koncepcie jeho obrazu, do jeho esteticko-koncepcie;

— malíarske kompozície („malíarske fantázie“), kde autor naplno rozvinul svoju fantazijnosť, komparatívne spájanie jeho predstáv do jedného celku (viac obrazov v jednom obraze). V detailoch je reálny (realistický obraz) skutočností, a jeho vyjadrovanie je symbolické, pretože vždy v ťažkej nádeji nejakú myšlienku, metaforu a pod.

Umelec v hĺbke duše zapochyboval či kontinuita farieb, motívov a asociácií slovenskej proveniencie naplnila predstavy umelca o vlastnej tvorbe.

„Objav“ gréckych impresí nebol u Bartka náhodný. Archaizmus slávneho polooostrova vliadol Jánovi Bartkovi nový optimizmus.

Precíznosť kompozícií jeho olejomalieb, citlivo navrstvené lazurné plochy vypovedajú o tom, že Ján Bartko dozrel v nevšedného básnika obrazu. Zvlášť jeho asociácií

spočíva v pozornom „nachávaní“ buracajúceho mora, jeho večnej nespokojnosti zdolať vyvýšené skalnaté brehy pevniny, či vo všade prítomnej ľudskej duši, ukrytej pred našimi zrakmi, možno za múrmi zvonice v Benitses.

Podobne, ako kedysi slávny Vincent odišiel do Arles za svojím slnkom, aj Bartko plne využil stredomorské svetlo, jeho paletu studených a teplých farieb, aby na svojich obrazoch rozohral symfonickú báseň kolorovanú citlivým výberom obsahov a tém, ktoré plnými priehňami ponúka svojim spriatelovým dušiam.

A na dovetok Ján Bartko iba jemu vlastným spôsobom očarúva svojou poetikou. Nanovo povýšil dôstojný pokoj (nie samotu) na piedestál hodnoty o ktorú sa hodno oprieť.

Vidieť jeho obrazy znamená načúvať jeho srdcu, jeho povzbudzujúceho a láskavého úsmevu, jeho pravdám zašifrovaným v jeho obrazoch.

PhDr. Anton Takáč

Dušan Srvátko: OBRAZY

Celkom obyčajným spôsobom - vernisážou výstavy obrazov začala oficiálne svoju činnosť na Slovenské pomery neobyčajná galéria - Café Gallery - Bossa noha. V novopreupravených a rozšírených priestoroch známej predajne značkovej obuvi sa predstavil svojou súčasnou tvorbou Dušan Srvátko. Kolekciu 10 obrazov,

v ktorej sú obsiahnuté pastely, oleje, maľby na skle, kresby, grafiky prezentuje najnovšiu tvorbu umelca - z posledných mesiacov. Motívicky v nej prevažuje krajinaľba, charakteristická i v olejomalbe jemným pastelovým citením, s uplatnením štruktúr, farieb a ľahkým malíarskym prednesom. Práve to posledné vytvára neopakovateľnú a profesijne obdivuhodnú charakteristiku autora. Ak by pri nej nepostačovali slová, azda by pomohlo prirovnanie - čosi ako žblnkot potôčika, alebo dotyk motýľích krídel. V kontexte doterajšej tvorby vnímaním predstavené diela ako autorov návrat k autentickosti, k sviežosti výtvarného i ľudského zážitku. Aký paradox - v čase, keď má umelec na to najmenej dôvodov (bez ateliéru, bez bytu) tvorí nesmierne optimistické až lascívne obrazy.

V každom prípade - keď do konca decembra navštívite Bossa nohu, neodídete naprázdno. Ak si už neobujete nohy do drahých topánok, rozhodne si „obujete“ dušu. Ktovie čo je lepšie?

PhDr. Ján Bartko, KVv FHPV PU

Reformu verejnej správy

Tieto slová boli motívom stretnutia študentov manažmentu verejnej správy a regiónov FHPV s „otcom reformy“ pánom Nižňanským a ekonómom pánom Kanikom (na obrázku). Priamo z ich úst si študenti vypočuli dôvody, prečo je reforma potrebná, prečo je potrebné vytvárať vyššie územnosprávne celky — VUC, aké dôvody decentralizácie moci, ale aj čo brzdi spomínanú reformu verejnej správy.

Pán Nižňanský prezentoval študentom svoje názory a ilustroval ich množstvom materiálov, grafov a máp, čím zabezpečil názor-

nosť a jednoduchosť témy aj pre tých, ktorí sa reformou zaoberajú iba pasívne. Komplexnosť jeho podania začala dôvodmi, prečo je reforma potrebná. Spomenul hlavne transformáciu spoločnosti, znižovanie miery korupcie a klientelizmu ako aj vstup do EÚ. Ďalej pokračoval princípmi, ktorými sa reforma riadi. Vyzdvihol najmä význam

princípu subsidiarity, efektívnosti, transparentnosti, flexibility a konkurencieschopnosti. Potom sa venoval cieľom reformy a jednotlivým rozmerom týchto cieľov takým spôsobom, aby si každý mohol vytvoriť svoj vlast-

ný názor. Vysvetlil význam médiami omieľaných slov ako je komplexnosť, decentralizácia, dekoncentrácia, deetizácia, racionalizácia, modernizácia, ako aj zmena územno-správneho členenia.

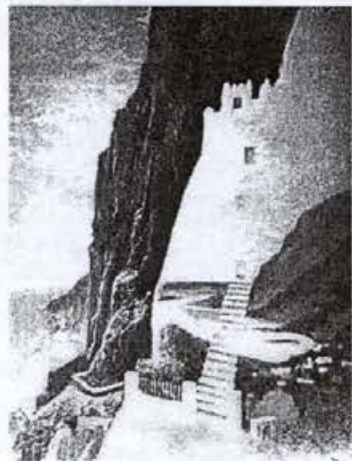
V poslednej časti prednášky sa venoval problémom kompetencií štátu a samospráv, úlohám nových krajských úradov, znižovaniu počtu ministerstiev. Upozornil na nevyhnutnosť súladu reformy verejnej správy a reformy verejných financií. Účastníkom prednášky (ktorých bolo toľko, že sedeli aj na schodoch a tlačili sa za lavicami a pri dverách) vysvetlil negatíva terajšieho členenia územia, ktoré zdôvodnil hlavne chybným prístupom k regionalizácii a podal vysvetlenie nového prístupu.

Záver bol venovaný otázkam z pléna, ktoré sa týkali hlavne regionalizácie Hontu, byrokratizácie a financiám. Škoda, že pre krátkosť času sa hostia nemohli venovať účastníkom dlhšie. Toto podujatie určite stálo za to, aj keď sme si na hosti museli počkať dlhšie, ale aj preto, že príležitosť stretnúť sa s osobnosťami, ktoré podrobujú verejnú správu racionálnej analýze, nemáme každý deň.

Študenti manažmentu verejnej správy a regiónov, 2. roč. FHPV PV

Účastníci besedy s páni Nižňanským a Kanikom

Akademický Prešov 2000

Akademický Prešov má za sebou Auž svoj 34. ročník. Napriek všetkým nepravdom, s ktorými musel zápasit - prežil. Podarilo sa uchovať jeho štruktúru ako festivalu umeleckej tvorivosti vysokoškolských na Slovensku. V plnej pluralite, nakoľko boli zastúpení, tak ako to tiež býva zvykom, tieto kategórie: umelecký prednes poézie a prózy, vlastná literárna tvorba a súťažná prehliadka divadelných súborov. Akademický Prešov nanovo potvrdil opodstatnenosť existencie, pretože je jedinou prehliadkou takéhoto druhu na Slovensku. Divákovi bola ponúknutá možnosť zhladiť celú panorámu divadelných súborov (z celkového počtu 11 divadiel) menujeme aspoň niekoľko - **Teatr W. Siemaszkowey z Ezseszóva, Ívery, Ludus Bratislava, ŠD Košice a DAD Prešov, Študentské divadlo FF PU a iné.** Po pri spomínaných divadelných produkciách mala široká divácka obec šancu zúčastniť sa viacerých dielní, nad ktorými prevzali taktovku významné osobnosti kultúrneho života (**V. Delinde, M. Hurajová, O. Šoth, K. Horák, P. Laučarič**). Mimo tohto rámca prezentovali sa aj prednesové školy **UKF Nitra a FF, FHPV PU Prešov.**

Nemenej zaujímavou bola vlastná literárna tvorba autorov prakticky z celého Slovenska, ktorú prísny okom hodnotila odborná porota. Katedra estetiky a vied o umení FF PU, ako hlavný organizátor festivalu, nezahála a už znova pripravuje ďalší ročník Akademického Prešova.

KEaVU FF PU

Výsledky v prednese prózy:

1. miesto Soňa Šebová, FF PU Prešov
2. miesto Alena Nová, FF PU Prešov
3. miesto Beatrice Szabová, FF PU Prešov
4. miesto neudelené

Výsledky v prednese poézie:

1. miesto neudelené,
2. miesto Mariana Solčanská, UKF Nitra
3. miesto Lucia Schrenková, FF PU Prešov
4. miesto Danka Tomková, FF PU Prešov

Výsledky v súťaži vo vlastnej tvorbe - próza:

1. miesto Juraj Koudela, FF PU Prešov
2. miesto Martin Hudymač, FF PU Prešov
3. miesto Marián Kičinko, FHPV PU Prešov

Výsledky v súťaži vo vlastnej tvorbe - poézia:

1. miesto Radoslav Rusňák, FHPV PU Prešov
2. miesto Eva Čerňáková, FF PU Prešov
3. miesto Martin Hudymač, FF PU Prešov
3. miesto Lucia Eggenhofferová, FF PU Prešov
3. miesto Zora Nováková, FF UKF Nitra

Výsledky prehliadky študentských divadiel AP 2000

Laureát: **The Crow** (Kamianka) - Requiem pre pána B.

Ceny: Cenu Pro futura

Divadlu **LOGOS** - za divadelne slobodnú výpoveď poetického textu

Cenu **Študentskému divadlu** FF PU Prešov za 1. časť hry La Musica pod názvom Rámec príbehu v réžii V. Kozmenka-Delindeho

Záber z divadelnej hry študentov FF PU z Katedry anglistika a amerikanistika

Prvý vianočný koncert

Rektorát Prešovskej univerzity a Umelecká rada PU v spolupráci s Krajským úradom v Prešove usporiadali I. VIANOČNÝ KONCERT umeleckých súborov PU. Koncert sa uskutočnil 5. decembra 2000 vo veľkej zasadačke Krajského úradu v Prešove

Úspechy v Čechách

V dňoch 23.-25. 11. 2000 sa dva umelecké súbory Prešovskej univerzity pôsobiace pri KHv FHPV - Dychové trio s umeleckým vedúcim Mgr. art. Karolom Medňanským a Jazzové kvarteto vedené PaedDr. Petrom Adamkovičom - zúčastnili ako hostia II. ročníka Festivalu komorných súborov na gymnáziách v Českej republike poriadanom pod mottom „Mláďa temperovanej hudbou“, ktorý sa konal na Gymnázii Dr. Josefa Pekařa v Mladej Boleslavi. Hostovanie oboch súborov bolo ďalším pokračovaním projektu „Most k spolupráci“, na základe ktorého už niekoľko rokov prebieha výmena umeleckých súborov a pedagógov medzi PdF Karlovej univerzity v Prahe a KHv FHPV PU v Prešove. Zaujímavosťou festivalu bolo, že jednotlivé súbory pracovali na svojom repertoári pod kontrolou popredných pedagógov - lektorov. Oba naše súbory spolupracovali s prof. J. Tomáškom z AMU v Prahe, s J. Portyčom z PdF KU a s prof. E. Effenbergerom z Juhoafrickej republiky. Medzi lektormi pôsobil aj pisateľ týchto riadkov. Pobyt oboch našich súborov bol naplnený aj koncertnou činnosťou. Dychové trio účinkovalo na večerných koncertoch na zámku v neďalekých Kosmonosiach 23. 11. a v aule hostiteľského gymnázia 24. 11. a na dvoch výchovných koncertoch v Brezne. Jazzové kvarteto na výchovnom koncerte a na večernom koncerte v aule Gymnázia Dr. Josefa Pekařa. Všetky vystúpenia sa stretli s úspechom u publika, čo teší o to viac, že na nich zazneli aj diela slovenských skladateľov - Dychové trio uviedlo svoju skladbu Divertimento a Jazzové kvarteto skladbu jeho členov Jany Bezekovej a Martina Michelčíka.

Mgr. art. Karol Medňanský

Volejbalový turnaj MEDZI FAKULTAMI PU

Dňa 14. 11. 2000 sa v Starej telocvični uskutočnil v rámci Študentských dní 2000 na PU v Prešove Volejbalový turnaj medzi fakultami PU, ktorého sa zúčastnilo 6 družstiev.

Turnaj bol rozdelený do 2 častí. V 1. kole sa systémom K.O. stretlo FHPV II vs PBF, PF vs GBF a PF vs FHPV I. Do finálovej skupiny postúpili víťazné družstvá z 1. kola, ktoré sa tu stretli systémom každý s každým. Hrací čas bol 2x10 minút. Keďže všetky mužstvá vyhrali po jednom zápase,

muselo o víťazovi turnaja rozhodnúť prvé kritérium, ktorým bolo väčší počet dobrých lopt. Víťazom turnaja sa nakoniec stalo družstvo FHPV I pred mužstvom FHPV II a 3. miesto obsadili zástupcovia FF. Na záver turnaja boli ocenené mužstvá na prvých troch miestach a víťazné družstvo dostalo navyše ešte i tričká s logom PU. Oceňovali sa však aj najlepší smečiar - Kubalík Laco (FHPV I) a najlepší nahrávač Janka Kovalová (FHPV II). Touto cestou sa chcem poďakovať organizátorom volejbalového turnaja (Marek Mokriš, Tomáš Malý, Marek Ševčík, Oktár) za usporiadanie tohto úspešného turnaja, ktorý sprevádzal aj veľký divácky záujem.

VÝSLEDKOVÝ SERVIS:

1. kolo: 1. FHPV II - PBF 36:30 (17:16)
2. FF - GBF 38:26 (21:12)
3. PF - FHPV I 29:33 (12:22)

Finálová skupina:

1. FHPV II - FF 32:35
2. FHPV II - FHPV I 32:31
3. FF - FHPV I 19:37

Konečné poradie:

1. FHPV I
2. FHPV II
3. FF

Víťazné družstvo FHPV I: Peter Žák, Rastó Franko, Ľubo Papp, Laco Kubalík, Vlado Kriško, Igor Hrbáč, Pavol Žák, Tono Hričan, Slavomír Pajonk, Silvia Majovská.

Za organizačný štáb: Ján Benko

Zábery z volejbalového turnaja, ktorý sa uskutočnil pri príležitosti Medzinárodného dňa študentstva

Dňa 20. 11. 2000 KTVŠ FHPV PU bola organizátorom Majstrovstiev PU v plávaní z príležitosti 11. výročia Dňa študentov - 17. 11. 2000.

Majstrovstvá otvoril riaditeľ pretekov PhDr. Milan Kručay, CSc., príhovorom, v ktorom upozornil na význam a podiel vysokoškolského na ceste krajiny k demokracii.

Súťažilo 57 vysokoškolákov PU, z ktorých prevažovali študenti telesnej výchovy. Úroveň pretekov možno považovať za dobrú aj tým, že bola bohatá divácka kulisa, víťazi získali v individuálnych disciplínach titul „Majster PU“ v tej-ktorej disciplíne získaním diplomu, medaily a sponzorských darov Slovenského Červeného kríža a firmy Chemlon Humenné.

Majstrovstvá prebehli v 10 individuálnych a 4 štafetách.

Najúspešnejšími pretekármi boli:

V ženských disciplínach:

Zuzana Kvičalová, študentka IV. roč. telesnej výchovy FHPV PU, ktorá zvíťazila v troch disciplínach, na 50 m prsia časom 37,67 s., 50 m znak za 40,57 s., 50 m motýlik časom 37,94 s. a na 50 m voľný spôsob sa umiestnila na 2. mieste.

Zuzana Gáborová získala 1. miesto na 50 m voľný spôsob časom 33,14 s. a druhé miesto na 50 m motýlik a 100 m voľný spôsob. - Gorylová, študentka IV. roč. PF zvíťazila v disciplíne 100 m voľný spôsob časom

Medzinárodný volejbalový turnaj

Deň študentstva si pripomenuli študenti Prešovskej univerzity 8. ročníkom medzinárodného volejbalového turnaja žien. Zúčastnili sa ho družstvá Technickej univerzity Košice, UPJŠ Košice, Sokola Vranov, Prešovskej univerzity Prešov a Sanoczkanky Sanok z Poľska.

žien

Košice, UPJŠ Košice, Sokola Vranov, Prešovskej univerzity Prešov a Sanoczkanky Sanok z Poľska.

Výsledky:

- PU Prešov - Sokol Vranov 2:1
- PU Prešov - TU Košice 2:0
- PU Prešov - UPJŠ Košice 2:0
- PU Prešov - Sanoczkanka Sanok 1:2

Konečné poradie:

1. Sanoczkanka Sanok - Poľsko
2. Prešovská univerzita, Prešov
3. TU Košice
4. Sokol Vranov
5. UPJŠ Košice

Najlepšie hráčky turnaja

Miklošiková D. - TU Košice
Slančová T. - PU Prešov
Zabielská A. - S. Sanok

Družstvo PU Prešov hralo v zostave: Slančová, Andrašiková, Nachajová, Kovalová, Dydnanská, Sucharová, Helemiková, Halamová a Ondrejková.

Tréner družstva dr. J. Hucec

Družstvo PU pod vedením trénera dr. Juraja Huceca skončilo v 8. ročníku medzinárodného volejbalového turnaja na 2. mieste. K tomuto úspechu blahoželáme.

Nočný štafetový beh

V utorok 14. 11. 2000 sa na atletickom ovále štadiónu PU konal nočný štafetový beh, organizovaný v rámci študentských dní 2000 z príležitosti 17. novembra. Akcia sa konala pod umelým osvetlením v sprievode motivujúcej hudby.

Úvodné slovo ako aj otvorenie štafety predniesol Ján Benko, senátor PU (na obrázku). Krstným otcom nočného štafetového behu sa stal PhDr. Juraj Malčovský, CSc., ktorý ako prvý o 18.00 odštartoval symbolickým kolom štafetu. Cieľom tohto nočného nesúťažného podujatia bolo čo najdlhšie udržať beh, ako aj zapojiť čo najväčší počet študentov. Účastníkov behu tvorili prevažne študenti FHPV a PF PU. Sprievodnými akciami nočného behu bolo aj symbolické pálenie sviečok v tvare PU a rôzne súťaže realizované na atletickom ovále, ako napríklad súťaž o najrýchlejšie zabehnuté kolo, najrychlejší beh do radu, súťaž párov v počte kôl a pod. Celá akcia sa niesla v športovo-spoločenskom duchu. Veľa povzbudzujúcich, lebo zvedavost' priťahla mnohých divákov, aktívne povzbudzovali aktéri štafety. Štafetový kolík prešiel rukami minimálne 214 zúčastnených bežcov a na atletickej trati strávil 225 minút. Za tento čas prekonali vzdialenosť cca 67 000 m.

S pocitom vydatenej akcie a novým športovým zážitkom sa chcem poďakovať organizátorom nového štafetového behu (Ján Benko, Marek Mokriš, PhDr. Juraj Malčovský, PhDr. Ľubša Husovská, CSc., Marek Béreš, Marek Moško) a moderátorovi podujatia Jožovi ako aj technikovi z rádia Paľ.

Víťazmi tejto štafety sa stali všetci zapojení, ktorí dokázali premôcť samého seba aj v chladný novembrový večer a prišli si takouto formou pripomenúť pamätný 17. november 1989.

Za organizačný tím: Malý Tomáš

som 1:12,92 min. a druhé miesto získala na 50 m prsia.

V mužských disciplínach: dvojnásobným majstrom sa stal Peter Liška na 50 m voľný spôsob časom 26,44 s. a v dvojnásobnej vzdialenosti časom 1:00,02 min., študent II. roč., Tv. Disciplína 50 m prsia sa stala korisťou Grešnera časom 37,24 s. 50 m znak Krempaský Ľubomír, časom 37,19 s. a 50 m motýlik Hokszy za 31,57 s., obaja III. roč. Tv.

Víťazmi štafiet sa stali na 4x50 m prsia muži III. roč. Tv, 4x50 m kraul štafeta žien v zložení Kvičalová, Kešefáková, Gáborová, Krišová, muži Fabián, Kirňák, Liška, Vasilíšin.

PhDr. Milan Kručay, CSc., riaditeľ pretekov

Vydáva: Rektorát PU Prešov. Kontakt na redakciu: tel.: (091) 773 32 31-4, Ulica 17. novembra č. 1, 081 16 Prešov

Predseda redakčnej rady a vedúci redaktor: doc. PhDr. Michal Rusinko, CSc. Zástupca vedúceho reaktora PhDr. Anton Takáč. Členovia redakčnej rady: doc. JUDr. Ján Roháč, CSc., doc. PhDr. Rudolf Horváth, CSc., doc. PhDr. Ladislav Šimon, CSc., Ing. Peter Haľko, Andrej Baňas - výtvarník, Mgr. František Dancák, Mgr. Ľubomír Krajňák - fotograf. Univerzitný časopis vychádza ako mesačník, desaťkrát ročne pre vlastnú potrebu.

Za grafickú a jazykovú úpravu zodpovedá Miroslav Mudrák. Tlač: GRAFOTLAČ Prešov

(Nepredajné)